

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

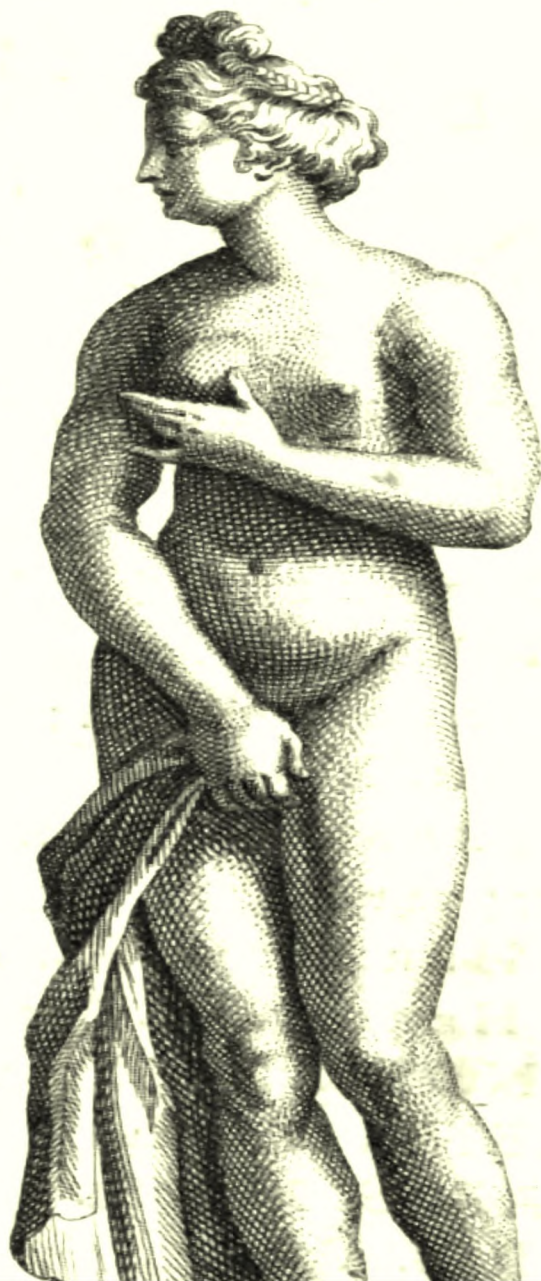
Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

Alle de werken van Publ. Ovidius Naso ...

Ovid, Publius Ovidius Naso, Abraham Valentyn,
Ludolph Smids, Sebastien Le Clerc

3.-2. 47)

P. 64C4 Boussette : *Lehrbuch der Mathematik*
in 4 Bänden

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

L. Goussier Delin.

L. van Nieuwen fecit

By PIETER MORTIER Boekverkooper.

ALLE DE
WERKEN
VAN
PUBL. OVIDIUS
NASSO;
HET EERSTE DEEL.

Bestaande in
HELDINNE-BRIEVEN,
MINNE-DICHTEN,
VRY-KONST,
MINNE-BAAT.
in de Nederlandse Taale overgebracht,
DOOR
ABRAHAM VALENTYN.

Met Verklaaringen, en Uitleggingen verrijkt,
DOOR
LUD. SMIDS. M. D.

En met omtrent driehonderd PRINTVERBEELDINGEN door de
vermaarde LE CLERC geteekent, &c.

Met Privilegie van de Edele Groot Mogende Heeren Staten van Holland en West Vriesland.

AMSTELDAM,
By PIETER MORTIER, Boekverkooper.
M D C C.

DEN HEER
LAMMERT WITSEN,

GEHEIMSCHRYVER DER STEDE
AMSTELDAM,

EN

BEMINNAAR

VAN ALLE UITSTEEKENDE
WEETENSCHAPPEN,

WORD

HET EERSTE DEEL

DER

WERKEN

VAN

PUBL. OVIDIUS NASO;

DE

HELDINNEBRIEVEN,

MINNEDICHTEN

VRYKONST, en

MINNEBAAT,

EERBIEDIGH OPGEDRAAGEN

DOOR SYN ED.

GERINGEDIENNAAR

LUD. SMIDS.

*

VOORBERICHT,

aan den geneegenen

LEESER.

Ie hier de langverwachte Aanteekeningen en Verklaaringen over alle de Dichtkonstige werken van den vermaarden en welbekenden PUBLIUS OVIDIUS NASO.

Ondertussen , aangesien ik onnoodigh acht het lof van deesen Dichter omstandelijk op te haalen , soo sal ik den nieuwsgierigen Leefser hier niet lang ophouden , maar alleenlijk met weinig woorden hem , als op een tafereel , voor oogen stellen , wat ontrent deese mijne Aanteekeningen is waargenoomen.

Ik heb in alle drie deelen , om sekere redenen , de vertaalinge van VALENTYN gehouden ; doch echter in de Verklaaringen de sin verbeterd en hem tegengesproken , waar hy dubbende buyten het spoor raakte ; en naar des Dichters meeninge eenigfins mistastede.

De Aanteekeningen sijn verseekerd en bevestigd met de Auteurs , waar uit sy sijn getrokken : maar , segt men , de meest sijn Latijnsche , en wat baat het Boek en Hoofdstuk aan te wijzen in Schrijven die by de Nederlanderen niet worden verstaan ? Ik antwoorde , voor eerst dat de Latijnsche Schrijvers voor een groot gedeelte sijn vertaald en overgeset of in ons Nederduits ; oft en minsten in het Frans , in deese daagen by onse landtslieden soo gemeen , dat , weerhiel hen de schaamte niet , sy hunne by naar volmaakte moedertaal voor deese gebrekkelijke gaaren souden willen verruilen. Ten tweeden , ontken ik niet het gedaan te hebben tot mijn eigen gemak ; te weeten om dit onderstand van aange-toogene schriften gereed te hebben wanneer de lust my sou aanporren om deese Verklaaringen in het Latijn over te brengen.

In de Heldenbrieven heeft ieder Dicht , tot des Leefers gemak , sijn Inhoud ; soo ook alle de verdeelingen van het geheele werk. Ja , ik heb deswegen ook de Vrykonst , de Minnebaat en den Almanak in

VOORBERICHT aan den LEEZER.

Hoofdstukken gespleeten , om kortelijk den inhoud aan te wijzen , en voor mijn ontschakeling de zin van ieder lit te doen verstaan. Van gelijken heb ik in de Boeken der Herscheppingen my niet gehouden aan het getal der soo genaamde Fabelen , maar heb mijn Hoofdstuk aangegeven , alwaar een voornaam geval bysonderlijk scheen uit te steeken.

Wat de vercieringen aangaat van mijn geschrifte , die bestaan in een groot getal Konstsprinten , de voorvallen in het klein , doch op het aardigste verbeeldende ; waar by veel Roomse Munten , iets wegens aaloude Gewoontens , enz. verbeeldende , gevoegd zijn , om wat spelens te geven aanden Nederlander , die soo wel als de Duitser , Italiaan , en Franschman , zijn werk van haare versameling is maakende.

Eindelijk heb ik het geheel werk geslooten met een volkomen Register over alle het aangeteekende ; waar in , met veranderinge van letters , de naamen van personagien , landen , steden , rivieren en bergen , van de Roomse en Griekse Gewoontens en Plechtigheden zijn afgescheiden. Ook heeft het my goedgedacht liever een eenige Bladwijzer over de Verklaringen te maaken , als deselve van een te spouwen , en in drieën te verdeelen.

Dit is al het geen ik had te seggen , goedgunstige Lezer , en bid alleenlijk dat het u believe dit mijn werkje ten besten te duynen , terwijl ik my heb gewacht van alle aanstootlijkheden die my by deese gevaarlijke Dichter souden kunnen ontmoeten. Verdien ik lof , ik weet dat gy me deselve geensins sult onthouden , hebbende alle mijn voorige werkjes met plaaisier ontfangen. Van u verwacht ik ook geen bekribbelinge ; als die door ervarenheid weet , dat , de Letterkunde aangaande , alles by de Schryveren onvolmaakt is , en dat alleenlijk men die geene behoord te roemen , in wiens arbeid men het kleinste getal van gebreeken en mislagen kan aanwysen. Ondertussen sal ik de Nijd en Afgunst , met haar eensijdige vonnissen , achter het schild van uw genegenheid gerustelijk afwachten , en midlerwijlen haar met vervekeringe beloooven , dat ik , na deesen , het schrijven in onse Taale zal staaken , en alleenlijk met het Latijn , en het geen deese behelst , my bemoeijen.

D E

DE
HELDINNE BRIEVEN
VAN
PUBL. OVIDIUS NASO.

E E R S T E B R I E F .

I N H O U D .

Als alle de Griekſche Koningen en Vorſten ſich ten oorlog vervaardigden, om de geſchaaſte Helene de Trojaanen gewapenderhand weder af te eiſchen, ſochte Uliſſes een middel om dien oorlogſtocht niet te volgen, en te huis te blijven by Penelope, ſijn nieuwsgestroude gemaalin. Veinſde deſhalven ſich dwaas en wifſinnig te ſijn, en be- dreef ſeldſaame buiſenſpoorigheden. Inwelken hy toch wierde achterhaald en be- trapt van Palamedes, wel de ſnelſte en ſchrandeſte onder gemelde Vorſten. Zijnde dan gedwongen en genoodſaakt, om nevens de andere Koningen, eenpaarig uit Au- lis over te ſcheepen, en naar Trojen te vertrekken, heeft hy aldaar in onſelbaare gevallen getoond, van wat uitvoeringe ſijn liſten en gevondens aanſlagen waaren, wanneer die met kracht en dapperheid waren ſaamengevoegd. Eindelyk, is Trojen na een thienjaarg beleg, en verſcheidene veldſlagen, argliſtelyk ingenoomen, in brand geſteeken en ver- woest. Maar als Uliſſes, met de verdere Leger-hoofden, weder ſcheep ging om naar Griekenland te kee- ren, ſo heeft de gramschap van Minerva (wegens gepleegde kerkſchemis op hem geboeten) ſijn ſchip, door een yffelyke zeeſtorm van de andere doen verdwaalen. Zedert welken hy thien jaaren van zee tot zee dee- relijk heeft gedooled en omgeſworven. Ondertuſſchen kon ſijn huisvrouw, de jonge Penelope, geen redenen

A

van

van dit ongemeen lang wegblijven by sich selven uitvinden; houdende echter, midden in een veelvoudig aanfoek, sich binnen de paalen van een onverferbare kuisheid. Doch sy schrijft deese sendbrief aan haaren Ulysses; pogende met allerhande slag van redenen hem naar zijn Koningrijk, het eiland Ithaka, toe te trekken.

PENELOPE AAN ULYSSES.

Desen sent u, trage Ulysses, u lief Penelope. Schrijft mij geen antwoord: maar weest de bode zelfs. Nu is Troje verwoest, voorwaar een noot van 't Griekse vrouwvolk vervloekt. Priamus en geheel Troje was schier so veel hartseer niet waard'. Og was dien overfeler doen in d'ontstume Zee verswolgen, als hij met zijn vloot na Sparta sette! Dan lag ik dus koel en eenzaam niet in 't bed, ik had geen reden om te klagen, dat ider dag een jaar is. Dan hoef-

de ik om de lange nagten door te brengen, als onbestorve weduw, de handen met weven niet afgemat te hebben. Wanneer schrikte ik niet voor groter onheil als te wachten was? Want de liefde is een ding vol kommerlijke vrees. Mij dogt althijt, nu vallen de Trojanen fel op u aan. Hoorde ik Hektor spellen, 'k besturf als een doek. Seid imant, Antilochus is van hem verslagen: Antilochus was d'oorzaak van mijn schrik. Of dat Patroclus, in Achilles wapen ver-

4
5
6

1. Troje) Deese so vermaarde stad was gelegen in Troas, en klein Frygien, aan de riviere Xantus (Scamander ook geheeten) tusschen de zeestrand en den berg Ida. Wiens overblijfselen en ruïnen, al ten tijde van Strabo (volgens zijn schrijven, in 't 13 B. der Wereldb.) soo waaren verdweenen, dat men ook het minste teeken daar af niet kon beschouwen: zijnde mogelijk haare steenen tot herbouwinge van andere nabygelegene steden gebruikt.

Waar mede Lukanus overeenkomt, in het 9 B. des Farfal. oorl. de by naar vernietigde ruïnen van Trojen op deese wijze beschrijvende: Circuit exultæ nomen, enz. De zegepralende Cesar, in het landschap van Troas aangekomen zijnde, kreeg een lust om die plaatsen te besien, die door de gedichten van Homer en andere een onvergankelijke naam hebben ontfangen: ging rondsom het verbrande Trojen, en socht naar de overblijfselen van de midaren, die wel eer van Febus en Neptunus waren geboud. Doch alles was veranderd in een wilde en woeste bosschagie, die de gestloopte paleizen van Assarakus, en der goden neergestorte tempelen, met haare boomen, door den tijd om ver worpen, overdekte; en het geheele Pergamum, met struiken en struwelen so verduisterde, dat'er self geen bouwvallige overblijfselen te vinden waren.

Maar daar is een tweede Trojen of Ilium geweest, leggende nader aan de zee kant. Welke was ten tijden van Augustus en de volgende Keiseren, een aansienlijke stad: gelijk so uit haare medalien, by Patinus en Vaillant; als uit Suetonius in het leven van Julius, 79 H. en Klaudius, 25 H. Justinus, 31 B. 8 H. Tacitus, 4 Jaarb. 55 H. en 12 Jaarb. 58. H. Plinius, 5. B. 33. H. enz. klaarlijk is te sien.

En van deese, niet vande aloude, sporen noch heden de verby vaarende reisigers de bouwvalligen en overblijfselen. Ja Lidgouw getuigt in zijn Reisbeschrijvinge, dat hy langs het muurwerk van Trojen gewandeld, en noch eenige verroeste stukken gelds daar in gevonden heeft.

2. Priamus) De soon van Laomedon; in zijn eerste jeugd van Herkules, na het verwoesten van Trojen, nevens Hefione zijn sufter, naar Griekenland gevoerd. Doch naderhand zijnde vrygekocht heeft hy Trojen herboud, en de paalen van het Koningrijk verder uitgeset als zijn voorsaten. Is, in het vernielen van Trojen, omgekomen door de hand van Pirrhys, soon van Achilles. Zijn gemaalinne was Hekuba, dochter van Cisseus, der Traken Koning. Seneka, in het Treurspel van Troj. 1 Bedr. Virgilius, in 't 2 B. van zijn Eneid; onse Nasd, in het 13 B. zijner Herscheppingen, enz.

3. Sparta) Mede Lacedemon (doch heden Missihra) geheeten; de vermaardste stad van Peloponnesus (nu Morea) een deel van Griekenland; alwaar Menelaus zijn hof hield: wiens gemaalinne Helena ook, door Paris, soon van gemelde Priamus, in het afweken van haar echtgenoot, van daar naar Frygien is verwoerd. Siet, behalven Herodotus, en andere, beneden de 15 en 16 Heldennebr.

4. Hektor) Broeder vanden schanker; een kloek en dapper krijgsman, by wiens leven ook Trojen was onverwinlijk. Bracht de Grieken, met verscheidene uitvallen, grootte schade toe. Doodde wel de beste en moedigste van haar opperbevelhebberen. Is echter eindelijk, in een tweestrijd, overwonnen en omgebrocht van Achilles: die zijn lichaam, achter aan de wagen gebonden, heerlijk eenige reizen om de ring-muur van Trojen heeft gesleept. Homer, in het 21 B. van Ilias; Virgilius, het 2 B. van En.

5. Antilochus) Soon van den welsprekenden en staatkundigen Nestor. Deese zijn vader in den Trojaanschen oorlog vergefelschappende, is in een veldslag omgekomen, gelijk hier Ovidius gedenkt, door de hand van Hektor; of, so Homer, in zijn 1 B. der Doling, verhaald, door die van Memnon, soon van Tithonus (Laomedons broeder) en Aurora.

6. Patroklus) Soon van Menelaus; doch van Peleus aangenoomen, en, door zijn voorforg, nevens Achilles

7 moma, gevelt wiert: ik weende om dat de list geen scheut-
luk kost treffen. Had Sarpedon met zijn speer Tlepolemus
doorstoten, zijn dood vernieuwde weer mijn druk. In 't kort,
wat held daar sneuvelde uit 't Grieks leger, 't viel mij so kil
op 't hart als ijs. Maar God heeft, mijn kuifse liefde gena-
dig aansiende, Troje aan kolen geset, en u 't leve gespaart.
De Griekse Veldheeren zijn wedergekomen: d' autars smo-
ken: en den buit der barbaren werd vast voor onse Tempel-
Goden opgehangen. De Prinseffen dank-offeren vast voor 't
behouden wederkeren van haar mannen, die hen de rampen
van Troje, door haar wapenen gebroet, in 't breed uitmeten.
Jonk en oud staat verzet, en 't wijsmet gapende mond, en
8 luistert na 't verhaal van haar man. Enige trekken met wijn-
strep en op tafel de gestalte van de felle veldslagen, en in 't
klein de stad Troje, tot beduid: en seggen: dus liep de
9 stroom Simois, dit is 't Sigees voorland, hier stont het prag-
tig hof van den ouden Priamus. Daar stont Achilles, hier
Ulyfsestent geslagen: daar sleeten de schrikkeke roffen
Hectors lijken flenteren. Want al dit werk had den ouden
10 Nestor u soon, afgeveerdigt om u op te speuren, verhaalt,
12 en hy aan mij na vertelt. Daar benevens hoe Rhesus en Do-
lon, dese in slaap, gene door list om hals rogen. Gij dorst
te cuvel stout met u leven spelen, en sonder op mij te den-
ken, bij naagt ter sluik verrassen 't quartier der Traciers: so

veel sielen op eenen bot smoren, pas verfeld van Diomedes:
maar trouwens, gij waart voorfichtig genoeg, en dagt wel
eerst op wijsen kind. 'T hart klopte mij in 't lijf van schrik,
tot dat mij vertrokken wierd, hoe gij met Rhesus ros door
't Griekse leger quamt brageren. Maar wat baat mij dat Tro-
je door uwen arm gemaakt is tot een puin hoop: als ik nog
blijven moet in de selve staat, als doen Troje nog in stand
was, en mijn man immer derven? Voor andere vrouwen
is Troje uitgerooid, mijnen 't halve alleen nog in stand,
schoon 't van de zegepraalende Grieken reets werd over-
ploegt. Nu wast het koren, daar eerst Troje stond; en 't aard-
rijk met 't bloed der Friezen gemest geeft welig velt gewas.
De kouter kraft allen 't halve op 't half begrave gebeente der
gesneuvelde mannen, en stads ruinen zijn overgraaf. Maar
gij verwinner blijft agter: en ik kan, o wreede, niet stikken
waar gij steekt, of d' oorzaak van u uitblijven. Wat vremde-
ling hier komt aanseilen, ondervraag ik scherp wat hy van
u weet: en geef hem, bij al dien hij u ergens gezien heeft,
een brief van mijn hand aan u te bestellen. 'k sond lest
een expressen na Pylos, de stad van den ouden Nestor, om
13 bescheid; maar vernam van daar niet sekens. Van gelijke
na Sparta; maar daar was 't even 't selve. Waar steekt gij, of
in wat oord werd gij opgehouden? 'T was mij beter geweest
dat Troje nog stond. Helaas 'k ontsteek om 't verkrijgen van
mijn

les zijn soon, by den wijzen Chiron opgevoed, en in alle konsten onderweesen. Waar uit een onverbreekelijke
vriendschap tusschen die jongelingen is ontstaan. Dus heeft Achilles zijn halsvriend ook naar Trojen met
sich genomen. Alwaar hy (terwijl Achilles, wegens het ontvoeren vande schoone Briseis, weigerde te
wechren) de wapenen van zijn vreeselijke makker aanschoot, om de zegepraalende Troianen in hunne ver-
winnings te stuiten, en te rug te drijven. Maar Hektor, aandrijver van de sijne, meende Achilles sel-
ven voor te hebben, ging Patroklos tegen, en sloeg hem dood. Homerus, in het 16 B. van Ilias.

7. Tlepolemus) Soon van Herkules, uitmuntende in kloekmoedigheid en grootste vanlichaam. Ging uit
Peloponnesus naar het eiland Rhodus; alwaar hy een Koningrijk van eenige weinige steden beset. Mede
naar Trojen getrokken sijnde is hy eindelijk in een slag omgekomen, door Sarpedon, soon van Jupiter, Ko-
ning van Lycien. Homerus, in het 5 B. van Il.

8. Wijnstrep) Merk hier aan dat de aloude in hunne gastmaalen de tafelen (in latere tijden meesten-
deel van kostelyk citroenhout. Siet Martialis, 14 B. 53 Sneld. en elders) nooit met linnen laakens, of een-
nige klederen hebben overdekt. Want dat dunkt gemelde Martialis heel belachlyk te sijn, in het 10 B.
53. Sneld. Alwaarom ook de vuiligheden en brokkelingen alleenlyk met een spons wierden vande tafelen ge-
vaagt. Volgens de selve Sneldichter, in het 14 B. 144. Sneld. Homerus, 1 B. der Doling. Horatius, 2 B.
8. Berispd. enz.

9. Simois) Een Troiaansch rivier, uit den berg Ida storsende; welke, de riviere Scamander, of Xan-
thus, in sijn boesem ontfangen hebbende, langs de velden van Troien, by de voorberg Sigeum, sich neder-
werpt in den Hellespont. Siet Mela, 1 B. 11 H. Strabo 13 B. enz.

10 Nestor) Soon van Neleus, Koning van Pylos, in het deel van Griekenland, heden Morea genoemd; een
welsprekend man, en (wegens den hoogen ouderdom van 300 jaaren) van een groote ervarenheid, en des-
halven by de Grieken seer gezien en hoog geacht. Homerus, in sijn Ilias; en Ovidius, 12 B. der Herschepp.

11 Soon) Telemachus geheeten: welke by sijn moeder Penelope gebleven sijnde, sijn vader in verschei-
dene oorden ging opsoeken. Wierd van sijn moeders vryers dikmaals seer smadelijk bejegend. Waar over
hy ook naderhand, nevens Ulyfse, een strengen wreker is geweest. Siet Homerus, in de Doolling.

12 Rhesus) Koning van Tracien. Volgens sekere godspreek kon Trojen niet verwonnen werden, indien
deefe vorst, de Troiaanen te hulp komende, sijn paarden (seer schoon en wit van verf) binnen Trojen quam
te stallen. Dus is hy, terwijl hy buiten de stad sich nederloeg, van Dolon, sijn eigene verspieder, ver-
raaden, van Ulyfse en Diomedes in sijn nachtrust overrompeld, en omgebracht; en daar op die nootlottige paar-
den weggevoerd. Homerus, 10 B. van Il. Virgilius, 1 B. van En.

13 Pylos) Een welbekende stad in Messenien, het westerdeel van Peloponnesus; doch meest vermaard we-
gens haren Koning, de grijsse Nestor. Strabo, 18 B. alwaar hy ook spreekt van die gevoeld hebben dat Ne-
stors stad en Koningrijk in Arcadien is geweest.

A 2

14. Weef-

mijn wens! Dan kost ik weten waar gy vogt, niets anders vresen als voor krijgs-lot, en niet meer te klagen hebben als veele andere vrouwen.

Ik weet niet wat mij te vresen staat: maar ik vrees ontfint alle onheilen, en vind een ruim veld van sorg en kommer open. Al 't gevaar dat u te water of te land kan wedervaren, beeld ik mij in dat d'oorzaak van u lang dralen is. Maar terwijl ik dit dwaaslijk in mijn hoofd sme-
 14 de, kont gy misfichien (want dar's den aard van 't Man-
 volk) op een uitheems lief verslingerd zijn: en daar mis-
 fchien vertrekken wat boerin u wijfis, die niet anders ge-
 15 leert heeft als een spin-en weefwerk. Wat 'k hoop 't is
 16 mis gewaant, en dat gy aan niemand verbonden de wil
 17 hebt van wederkomen. Mijn vader Ikarius port mij met
 geweld te hertrouwen, en knort sonder eind om dat ik
 't tusselboek soeke. Maar laat hem vrij knorren, ik
 ben, en sal, als 't hoord u lief genoemd werden, en Pe-
 nelope altijd de naam houden van Ulysses egegenoot. Dan
 ik set hem door mijn lievende gebeden en blijk van eer-
 baarheit soo om, dat hij sijn ijver intoomt. Hele troe-
 15 pen over dertele vijrs uit Dulichie, Samos en 't verhe-
 16 ve Zacynthos tornen met geweld op mij, spelen den baas
 17 onverhinderd in u hof, en verslikken u goed, mijn in-

gewand, als vraatsieke honden. Wat hoef ik u te seggen
 van Pisander, Polybus, den vervloekten Medon, de gie-
 reklauwen Eurymachus en Antinous, en diergelijke an-
 dere, die, o schande, in u afwesen den bast vul van 't
 geen gij wont met sweet en bloed? Irus den bedelbrok en
 Melanchus, de roervinken om ons vee te slikken, sijn
 't laatste schuim der rovers van u goed. Wy sijn drie
 in 't getal, onmagtig 't hoofd te bieden, u kragtelose
 18 vrou, vader Laertes een oud man, en u soon Telemach-
 us pas een jonge. Laast was ik hem schier quijrdoor's
 vrijers lagom, doen hij in weerwil van haar allen op reis
 was na Pylos. Maar 'k bid dat de Goden, nad'ordeder
 nature schikken dat hij eerst uwe en mijne ooggen luike.
 Dit wencht met mij den Offenhoeder, u oude minne, en
 19 Eumeus de trouwe sorg van 't verken's kot. Ook kan
 Laertes, nu te oud om 't harnas aan te schieten in 't mid-
 den der vijanden ons rijk niet verdedigen. Telemachus sal
 (mag hij 't leven) wel meer man werden; maar nu hoorde
 hij, nog onder u vleugelen beschut, op te wassen. Veel min
 kan ik onse onbeschofte vijanden ten hof uit drijven: daar-
 om komt gij te spoediger tot stur en behoud van d'uwe.
 Gij hebt een soon, lang moet hij leven, die in sijn groene
 jaren in 's vaders wijsheid hoorde opgequeekt. Slaar 't
 oog

14. Weefwerk) Waar mede sy geduurig besig was. Want bykans overweldigd sijnde van haar onbesuisde minnaars, had sy bedongen haar begeerte naarte sullen komen, als sy het weefwerk, onder handen sijnde, had volvoerd en afgedaan. Maar, om een korten tijd te rekken en lang te maaken, trok sy alles weder los by nacht en ontijde; en brak dus al het geene sy des daags had uitgevoerd. Homerus, in gemelden II.

Vorders dien het vreemd voorkoom dat hier een Vorstinne met weven en spinnen besig is, die wete dat; by de aloude, de grootste en aanzienlijkste vrouwen daar mede sich hebben bemoeid. Dit getuigt Homerus, 5 B. der Doling van Kalipso; en 6 B. van Arete, gemaalime van Alcinous; Herodotus, 7 B. van Amastri, suster van de Koning Xerxes; Kurtius, 5 B. van de susters van den grooten Alexander; en eindelijk, behalven Livius en andere, Ovidius, 2 B. van sijn Alman. van Lukretia. Alwaarom ook de spil en spinrokken van Tanaquil, bedgenoot vande Koning Tarquinius, de oudere, op den Quirinaalschen heu-
 vel, in de tempel van Sanguis; of Hercules, wierd bewaard. Plinius, 8 B. 48 H.

Daarom achteden gemelde vrouwen het haar een eer te sijn haare vertreckende mannen, soonen, of boe-
 semvrienden te begiftigen met een mantel, of ander opperkleed, met haare eigene handen gewrocht. Siet
 Virgilius, op veele plaatsen van sijn En., Klaudianus, enz.

15. Dulichie) Een eiland in de Ionische zee, niet verre van Ithaka, behoorig onder het Koningrijk van U-
 lisses. Strabo, 48 B.

16. Samos) Een veeberoemd eiland, de godinne Juno toegewijd, in de Ikarische, of liever de Egeesche
 zee, tegens de stad Efesen en het landschap Ionien over. Strabo, 14 B.

17. Zacynthos) Een eilandeken in de Ionische zee, gelegen omtrent de westersijde van Peloponnesus, seer
 vruchtbaar en boomrijk. Virgilius, 3 B. van En. enz.

18. Krachteloofte) Hoe seer de Griekische en Latijnsche Dichteren dese Penelope, wegens haare ongekrenkte
 kuisheid, opsetten en volmondig roemen; so wordse nochtans ook van andere voor een oneerbare vrouw,
 ja voor een allamans boer uitgekreten. De Scoliafies, verklaarder der Herdersgefangen van Theocritus,
 verteld, dat self Mercurius in de gedaante van een bok met haar heeft te doen gehad; en wat door de voor-
 gestelde boog, aan welkers opspanninge de minnaars haar krachten toonen moesten, by Homerus gemeend
 word, ontdekt niet onaardig het 79 der dertele Priapgedichten.

19. Offenhoeder) Wien kan het onbekend sijn, self uit de Heilige blaaden, dat de rijkdom en het vermoogen
 der alouden bysonderlijk in de veelvoudigheid van haar vee bestond? Alwaarom ook van pecu (vee) het
 woord pecunia is voortgekoomen; beteekenende toen iemands middelen en goederen, alermen noch van ge-
 slagen of gemunt geld heeft geweeten; het geene naderhand ook de naam van pecunia gekregen heeft, ter-
 wijl ook Offen en Schapen daar op wierden afgebeeld. Siet Hesiodus, in sijn Landb. Varro, 2 B. en Festus,
 vervens de Verklaarders, van sijn Woordenboek; Plinius, 18 B. 3 H. enz.

Dit

oog op vader Laërtes, diemet't een been in 't graf, pas ken! Gewis ik sal u, slegs een meisje voor u vertrek, al 't leven houdt tot dat gij hem komt de verglaafde ogen lui- quam gij op staande voer, een besgelijken. 20

Dis is ook de reedend dat men, by de schrijvers, so veel hoord spreken, in de helden eeuw, van Koningen en Vorsten, die met het boeden van allerhande vee sich hebben bemoeid. Want, so vind men, by voorbeeld, in de bedrijven van Herkules, het reinigen van Augias osseslal; en het moorden van den Kakus, die gemelden gedrochte temmer een gedeelte van zijn ossen ontroofde: ja men segt selve dat het gulden'ooft (μύλα) van de lustgaarden der Eesperiden, waarelyk schapen, (guldene, wegens haar schaarsheid geheeten) en geen appelen zijn geweest. Siet Hyginus, 30 Fab. Virgilius, 8 B. van En. en vooral Muretus, schrijvende over de Bruiloft van Thetis en Peleus van Katullus.

20. Quaat gy) Siet den wederkeerenden Ulfes, van zijn ouden huishond (volgens Homerus, 17 B. der Doling.) herkend en verwelkomt op een Burgemeesterlyke Penning, van het stamhuis der MAMILIEN; by Fulv. Urfinus, in zijn Stamhuifen; en elders.

T W E E D E B R I E F.

I N H O U D.

D Emofoon, soon van Thefeus en Fedra, wederkerende van den Troiaanschen oorlog, is door het geweld van storm en onweder naar Tracien vervoerd. Aldaar is hy ontfangen en onthaald van Filis, Likurgus dochter; die toen over Tracien heerschte. Doch terwyl hy sich hier op het allerlieffelykste liet ophouden, is hem ter ooren gekoomen de dood van Mnefeus, die zijn vader Thefeus uit het At-
A 3 tische

siſche Koningrijk verjagende, het had bemagtigd, en zelfs ingezoomen. De Kroonsucht dan in ſijn hert over de liefde zegenpralende, is hy naar Athenen vertrokken. Belovende echter ſijn minna- reſſe, dat hy noch binnen een maand ſoude tot haar keeren. Maar als nu reeds de vierde maand al was voorbygegaan, en ſy geen tijdingen ontſing; ſo heeft ſe deſen brief dien ondankebaaren toegezonden, poegende door het erinneren van haare weldaaden hem aan ſijne beloften te doen gedenken.

FILLIS AAN DEMOFOON.

Demofoon, ik Tracier Fillis, u waardiane, doe mijn beklag dat gij 't peil van u beloofde wederkomst te boven gaat. Gij ſeit mij toe, dat gij na 't verloop van een maand onfeilbaar hier weer ankeren ſout. 'T is nu reets vier maanden verleden, en u ſchepen doen ſig ¹ nog op de Tracier kuſt niet op. Wilt gij de tijd narekenen, gelijk ik verliefde op een uur, gij ſult bevinden dat ik niet te vroeg kom klagen. Ook was mijn hoop traag: 't geloof niet ſchierlijk, 't geen reets gelooft ſchaad'lijk is, u liſt, die mij nu, tegen de borſt gelovende en verliefd, beſchadigt. Dikwjl heb ik mij op u woord vrugtloos ingebeelt dat u ſchip voor de wind quam aanſtuiven. 'K vervloekte Theſeus, die u niet ontſloeg, en miſſchien u reis niet eens verhindert heeft. Dan vreeſde ik weer, ² dat gy in 't naderen van de Hebrus in de ſchuimbekken- de Zee met 't ſchip mogt verongelukt ſijn. Dikwjl heb ik, o ſchelm, voorubehouden, de Goden oormoedig

gebeden en reukwerk toegebracht. Dikwjl ſprak ik bij mij ſelve, als 't een heldere voorwind woei, en voor tij was, leeft hij nog, ſo komt hij nu. In 't kort, mijn trouwe min verbeelt ſig alle hinderniſſen, die reisvaardige konne ſtutten, en was geeftig in oorſaken van u dralen te ſmeden. Maar gij tragaart ſent u kap, paſt op geen Goden waar bij gij ſweet, en agt mijn liefde niet ſo veel te pijnige waard om weer te komen. Dus hebt gij, Demofoon, en woord en ſchip de wind overgegeven: en mij reden om te klagen dat u ſchip agter blijft, en woord trouwloos is. Seg, wat heb ik dan miſdaan? als wat te dol bemint. Die miſdaad had u horen een vaster band van liefde te maken. Dit's 't enigſte dat ik miſdeed, dat iku, ſchelm, ontſing: en die miſdaad hoord ook voor een wigtige weldaad opgeno- men te werden. Waar is nu u trouw met ſo veel eden en handtaſting bevestigd; waar de God, die u in dien leuge- nigtige

1. Tracier) Ovidius ſegt Sithonis, Siſtoonsche: Want Sithonia was dat deel van Thracien, dat van den berg Hemus aſlopende ſich is ſtrekkende tot aan de Pontus Euxinus, of de Swarte Zee. Plinius, 4 B.

11. H. Doch Herodotus ſteld (7 B.) het landſchap Sithonien op de zeeſtrand van Macedonien, in de Termeeſche bocht, en ſchrijft haar toe de ſteden Olynthus, Torone, enz. Wat hier affy, de dichters: ſijngewoon een gedeelte voor het geheel te gebruiken; gelijk meermaalen in dit werk ſal werden verſtoond.

2. Hebrus) Een rievier in Tracien, uit den berg Rhodope voortkomende, en, tegen over het eiland Samotracia, ſich in de Egeiſche zee ontlafende. In wiens grondſand men ſegt ſomwijlen goud gevonden te zijn. Strabo, 7 B. Mela, 2 B. 9 H. Virgilius, 4 B. der Landgedicht, en onſe, in het 11 B. ſijner Herſchepp.

3. Handtaſting) Het Latijn ſegt; commiſſaque dextera dextræ: het ſaamenvoegen van onſe rechterhanden. 'T geen ſoetelijk verklaard het ſinnebeeld van ſaamengevoegde Rechterhanden, ons ontmoetende op de Keiſerlyke Penningen van Pupienus en Balbinus, geteekend: AMOR MUTUUS AUGG. Onderlinge liefde tuiſſchen de Keiſeren: of ook FIDES MUTUA AUGG. Der Keiſeren onderlinge trouw. Ja ſelf op eene van de jonge Ceſar Saloninus Valerianus, het ſoonje van den Keiſer Gallienus, ſiet men drie ſaamengeſtrengelde Rechterhanden; geteekend: CONCORDIA AUGGG. Der Vorſten eendragt: even als men op een andere, van Keiſer Nerva, nevens twee diergelyke Handen, leeft: CONCORDIA EXERCITUM; Eendragt der Heiren. Siet hier die van Balbinus, en Pupienus:...

En

4. aagtige mond besturwe was; Waar is nu de Bruijlofs God, die voor al mijn levens jaren als borg en gijsclear sou staan voor onse trou? Gij swoert mij bij de zee, die door wind in golven opstuift, die gij dikwijl had en most beveren: bij Neptuin, u grootvader (sijn 't maar geen flitsen) die d'onttuime zee door zijn drietand stilt: bij Venus en bij Kupidoo's boog en pijlen, die 't mij nu vrij te bang maken: bij Juno d'egvoogdes, en by de geheime offerhande van de Fakkeldragende Graan-godin. Indien nu ider Godheit sig over u meinedigheit wilde wreken, gij waard alleen niet stijf genoeg om die straf te dragen. 'K liet nog ontvind u geleemde vloot kalfaten, op dat 't schip, waar me gij mij ontvoert, hegt en sterk sou wesen. 'K besorgde u roeiers en seilruig waar me gij, om mij te ontvlugten, soud' weg raken. Helaas ik scherpe 't staal waar ik werd verwond. Ik geloofde u suikere woorden, die gij niet dan te veel kost praten. 'K betroude op u, en u vaders uwaalijk gellagt. 'K verliet mij op u tranen (hoe na kan men ook met tranen spelen?) og die sijn me bedrieglijk, en biggelen so men

wil. 'K verliet mij ook op u beswore Goden. Maar waar toe dienen mij nu al die panden? 'T geringst hier van was kragtig genoeg om mij uit te strijken. En 't spijt mij niet dat ik u, verdreveling, in mijn Have en Rijk ontving; hier in hoorde mijn gunst den laatste steen gelegd te hebben. Maar 't spijt mij, dat ik nevens dien nog met u paarde. Og was den nacht voor mijn trouwen mijn leste geweest, dan had Fillis nog eerlijk konne sterven! Maar ik hoopre op beter, omdat ik dogt dat ik 't op u verdiende. De hoop die uit verdienste spruit, is regmatig. Een ligt gelovig dier te bedriegen is geen roem: mijn eenvoudige onnosseheit hoorde u tot jonst getroont te hebben. Gij hebt mij, die verliefd en een vroumens was, met u praar misleit. God geeft dat dit de laatste krans van al u roemwenfe mag: dat u een stokbeeld onder Egeus gellagt midden in Athene werde opgericht, en u vader met sijn daden-tijtelen voor aan sta. Als dan sal gelesen sijn hoe hij Scyron, de wreet-aardig Procrustes, Sinis, en de mensstier ver- 8 9 10
loeg:

En seker de Rechterhanden sijn, by de alouden, so Romeinen als Grieken, geschat als de allersekerste panden des menschelijken welstands, en waare teekenen van getrouwigheid en liefde. Siet Tacitus, 12 Jaarb. 47 H. en voornaamelyk Josephus, 18 B. der Joodsch. Oudh. 12. H. verhaalende het gesprek van Artabanus, der Parthen Koning, met de Roomsche stedevoogd; by Ez. Spanheim. in sijn Verhandelinge van de uittnemenheid en gebruik der Gedenken. 2. Reden.

4. Bruijlofs god) Hymen, of Hymeneus geheeten; uit Bacchus en Venus voortgekomen; by de bruidsvruefmaakers heden genoegsaam bekend. Siet hem heel sierlyk afgebeeld, de nieuwsgetroude, Cupido en Psiche, naar de bruijlofskoets leidende, in een steen, by Jak. Spon, in sijn Recherches Curieuses d'Antiquité, 5 Dissert.

5. Grootvader) Neptunus; teweetende vader van Theseus, gewonnen by Etra, dochter van Pitens. Siet de Schrijvers, vergaderd van Joh. Meursius, in het leven van Theseus.

6. Fakkeldragende) Dus ontmoets ons Ceres seer dikmaals op de Keiserlyke Gedenkenningen; gelijk ook op een oud stuk Marmer, het 58 der Basreliieven, by Petr. Sanct. Bartolus. Want die godinne had op den berg Etna toorsen aangestoken, om met deselve Proserpina, haar ontveldigde dochter, in Sicilien op te zoeken. Siet Ovidius, 5 B. der Herschepp. en 4 B. sijner Alman. Klaudianus 3 B. van Proserpines Schaeking; ja self Cicero, die (in de 4 Reden tegens Verres) een koperen statuë, of stok-beeld van de toorsdragende Ceres (die van Segesta door deesen landsdief ontstoolen) niet onaardig beschrijft.

7. Sciron) Een vermaarde stroper in Griekenland, in de landstreek van Megara; die, tusschen de steenklippen sich onthoudende, sijn wreedheid, op allerhande wijsen heeft uitgevoerd. Deese is omgebracht van Theseus, terwijl hy sijn vader ging opsoeken. Het gebeente van dien rover in zee geworpen sijnde, segt men inrotfen te sijn verschept; die, de Scironische naderhand geheeten, een nauwe doortogt naar Athenen hebben opengelaaten. Siet Plutarchus, en Andere, by gemelde Meursius.

8. Procrustes) Diergelijk een rover, in het landschap Attika, by de rivier Cefisus. Deese dwong den verbyganger op een bed te gaan leggen, terwijl by den selven rekte wanneer hy te kort was, of den selven kortede, wanneer sijn ledemaaten op het bed niet konden geplaatst worden. Siet Ovidius, 7 B. der Herschepp.

9. Sinis) of Scinis; een struikrover ontrent Korinthen; die de sterkste en taafste takken der boomen om laag gedrukt hebbende, sijn gevangene daar aan vast bond, en so weder om hoog liet gaan: waar door die menschen deerlyk van een wierden gescheurd. Ovidius, op de genoemde plaats; Seneka, in het Treurspel van Hippolyt. Bedr.

10. Mensstier) Minotaurus (ook Asterion geheeten. Pausanias, in Korinth. Apollodorus, 3 B. der Fab.) een wanschikkelyk gedocht in Kreta voortgekomen, uit de vuile vermenginge van de Koninginne Pasifaë met een stier. Was aldaar in het vermaarde doolhof opgeslooten, en ontving veroordeelde menschen tot sijn dagelyksch voedsel. Doch als die van Athenen, door Koning Minos gedwongen wierden alle jaaren haare kinderen, tot sulk een gruwzaam slachtoffer over te senden, is eindelyk Theseus, soom van Koning Egeus derwaarts gegaan. Deese, des Koningsdochter op sijn sijde gekregen hebbende, raakte door haar uitvindinge in het doolhof, en dood dit lelijk ondie. Plutarchus, Pausanias, Palefatus, Diodorus, Ifocrates, Servius en Andere, by meer genoemde Meursius. Men

- 11 12 sloeg: hoe hij Thebe met 't swaard won, de menspaarden sloeg, en 't donker Rijk van den swarten Pluto deed sidderen: bepronk dan vervolgens u beeld met defen tijtel:

Deze is 't, die sijn Waardin, door list verliest, bedroog. Uit so veel stofs en daden van u vader hebt gij niets voor ogen gehad, als 't verlaten van de Kretenser Ariadne. Dit stuk, dat u vader alleca versoeit, is 't enigste dat gy voor een helden daad rekenr. Ha troulose, u vaders valshar-tigheid hebt gy alleen geërf. Sij is nog ('k gunt haar ook) met een trouwer man gepaart, en praat met hem op sijn rijgergespan. Maar met mij schuwen de Traciers, die ik veragte, te paren: om dat mij kan verweten werden, dat ik, mijn volk verfortotende, met een vremdeling trou-de. Enige sullen seggen: loop nu vrij na 't geleert A-

thene: een ander sal nu 't bestier van 't strijdbare Tracie wel waarnemen. D'uitkomst kroont of brandmerkt de werken. Ik wens dat hij ooit sijn oogwit bereike, die de werken priijst of laakt na d'uitkomst. Want so 't gevalt dat gij weer herwaarts op de kust komt bruisen, dan sal 't wesen: sij heeft haar, en haar volks heil wel betragt. Be-tragt? o neen: gij sult na mijn Palais niet eens denken, nog 't sweet van u afgesloofde leden oit in Tracis water af ipoelen. U gelaat, doengy op 't verre trek stont, en u vloot seil ree in mijn haven lag, kan ik ooit vergeten. Gij dorst mij omhelsen, u lief in d'armen gewoekt kus op kus indrukken, mijn tranen met d'uwe netten, kla-gen, dat gij so haast een voorwind waar most nemen, en seggen op u laet adieu: verwagt, Fillis, u Demosfoom eerstdaags weder. U verwagten? die doorgink om mijn ooit weder

Men siet het afgebeeld op de Grieksche Penningen van Nola, Napels, Atella, Kales, Puzoli, Sueffa, Ge-las, en alle Kretische volkplantingen, by Hub. Goltzius, in sijn Sicilia, en Magna Græcia, 11, 15, 16, 18, 19 en 20 Taf.; en Lud. Begerus, in sijn Thesaurus, of Schatkamer, 2 Verdeelinge 2 H. met wel-ke Penningen de twiif en tweespalt word weggenomen vandie twiifelen of het onderlijf, dan of het bovenlijf uis de ledematen van een stier bestond. Siet Hyginus, 40 Fab. behalven Apollodorus, Diodorus, enz.

11. Thebe) De hoofstid van Beorien, van de Feniciaansche Kadmus gesticht, en van Amfion naderhand met schoone gebouwen verheerlijkt. Is van Theseus met die wapenen aangetast, die Kreon, haaren Koning ook ombracht; na dat hy het begraven der Argiven, in de veldslagen omgekomen, aan Adrastus had ontfegt. Plutarchus in Thes. Pausanias, in Attic. Isokrates, in Panegy. & Helenz encom. Statius, 12 Theb. Sidonius, 5 carm. Lysias, in de Lijkred.

12. Menschpaarden) Op de bruiloft van sijn halsvriend Pirithous; wanneer deese onbesuisde de bruid Hippodamia, (van Propertius Ischomache geheeten) den selven wilden ontrukken. Plutarchus, in Thes. Ovidius, 12 B. der Herschepp. Hyginus, 33 Fab.

Vorders sijn deese Centauren, of Menschpaarden, geweest in Theffalieu (een gedeelte van Griekenland) bewooners van Ossa, Pelion, Othrys, Pholoe, en andere gebergten; en aldaar de eerste temmergen berijders van paarden; welke sy so wisten te handelen en te regeeren, dat sy, daar op sittende, uit haare lich-aamen gewassen scheenen te sijn. Palefatus, 1 B. Lucretius, 5 B. Lukanus, 6 Pharfal. Statius, 9 Thebaid. Virgilius, 3 B. der Landgedicht. en voornaamlyk Plinius, 7 B. 56 H.

Doch die deselve als Menschpaarden afgebeeld begeerd te aanschouwen, ga se sien, op een steen (de 52 en 54 der Basreliëven) by Petr. S. Bartol. en op een Penning by Fulv. Ursinus.

13. Pluto) Wanneer hy met sijn bovengenoemden boesemvriend hellewaart reisde, om Proserpina te her-schaaken. Virgilius, 6 En.

14. Ariadne) Dochter van Minos, Koning van Kreta. Deesen liet Theseus (van Bacchus, doot een droom weggejaagd; of ten minsten met vergetelheid geslagen. Siet Katullus, in het Bruilofsgedicht van Peleus, en Thetis, en Muretus, over het selve) op het eiland Naxos, of Dia, gelegen niet seer verre van Kreta, in de Egeesche Zee. Plutarchus, in Thes. Pausanias, in de Attische saak, sprekende van haar schilderye; Ovidius, beneden, inde 10. Heldinnebr. 3 B. van sijn Alman. en 8 B. der Herschepp. Alwaar se sich ook heeft verhangen, of (gelijk andere vertellen) in zee gesmeeten; als wanneer haar lichaam van de dolfijnen weder is aan land geworpen. Plutarchus, enz. by genoemde Meursius.

15. Tygergespan) Siet haar, nevens Bacchus (na sijn Indiaansche veldtocht met haar getrouwd. Apollo-nius, 4 B. der Argonaut. Nonnus, Dionysiac. 47 B. en Katullus, in het aangehaalde Bruilofsgedicht.) sittende op een wagen, van tigers voorgesprokken, by Lud. du Choul, in sijn Verhandelinge van de Gods-dienst der oude Rom. op een Gedenkpenning van den Keiser Nero.

Nu laat sich Bacchus van Tigers trekken; om dat deselve (seer wijnsek sijnde, volgens Oppianus en Martialius) hem, gelijk mede de Panthers, toegewijd sijn; en doorgaans tot een simbeeld verstreken. Siet, behalven veel Statuën, of stek-beelden van de selve, de Penning van den Keiser Gallienus; waar op ons een voort-stappende Tiger ontmoet, onder dit byschrift: LIBEROP. CONS. AUG. VADER Bacchus, bewaarder van de vorst.

weder te sien? U vloot weer te moet sien, die noit weer op mijn kust kan seilen? Ik wagt u evenwel: keer slegs eens na u beminde, en hebt alleen in tijd, en niet in trouw misdaan. Wat wens ik droeve Weeu? misschien hebt gij nu 't hart verzet op een ander lief, tot mijn verdriet verkoren? Misschien hebt gij mij soo vergeten, dat gij geen Fillis meer kent, Wee mij, so gij, op 't spelen van een Fillis, vraagt wie en waar van daan sij is! Ik ben 't, Demofoon, die u, na lang omfwerpen, in mijn haven en hof ontving: die u met mijn goed verrijkte, en in u armoede veel gaf en nog te geven had: die u in 't magtig rijk van Lykurgus den Scepter gafte swajen: een Scepter vrijte swaar voor een Koningin, die sig strekte so ver de besneeude Rhodope sig uitbreit tot de lommerigen Hebrus, en de geselegende stroom Hebrus sijn e-mier in de Pont Euxin uitsloot: ik ben 't wiens maagdom gij ter ongelukkiger ure hebt ontdieft, en wiens kuiffe gordel gij met die schensieke handen trouloos hebt ontgort. Op dit huwelijk huilde Tisfone als egtvoogdes, en neurde een gespook van jammervogels een nare treurtoon. Daar bij was Alekto gekranst met korte klistlangen: lijkroosfen waren 't die de bruid voorlitten. Nog tre ik bedrukt op de rotsige en struikagtige strand, en kijk over Zee so ver 't mijn sigteinder toelaat. 'T sij daags als 't aardrijk ontlaet, of bij nacht, als 't glinsterend gestante rijpt: 'k sie staag uit wat weer of wind in Zee is. Sie ik van verre schepen ankomen, ik beeld' mij

aanstoits in dat u den hemel herwaarts stiert. Ik loop schier onbesuisd in zee, daar de hobbelige baren 't strand bekabbelen. Hoe 't vaartuig meer naderd, hoe ik meer en meer beswijk, in swijm ben, en in 't sand val om van mijn dienstmaagden opgenomen te werden. Daar is een bogt flauboogswijse gekromt, wiens punten steile en afgebroke rotten sijn. Hier van was ik eens gefind in zee te springen, en blijf, door dien gij volhart my uit te strijken, bij 't selve voornemen. Laat dan de golven mijn dood lighaam op u strand aanspoelen, en onbegrave u gesigt ontmoeten. Al waart gij harder als ijs, diamant, of als u eigen hart, nog sout gij moeten seggen: og Fillis, so deerlijk had gij mij niet horen te volgen. Dikwijl dorst ik na vergift: dikwijl tragt ik mij selve moorddadig met 't rappier te doortoten: of ook mijn hals, om dat hij sig u schendige armen had te omvlegten gegeven, in een strop te worgen. Dit 's wis, ik wil 't verlies van mijn tere maagdom met een korten dood betaalt setten: en wat de keur betreft, daar op wroeg ik niet lang. Gij sult op mijn graffark tot een brandmerk gemelt werden als d'oorzaak van mijn dood, en met dit of diergelijk graf-schrift bekend staan:

DEMOFOON, EEN GAST, HEEFT FILLIS, DIE HEM MINDE OM HALS GEEAAGT: HY GAF HAAR D'OORSAAK, SY HET SWAARD.

16. Rhodope) Een berg in Tracien; soo genoemd van haar troese koningin Rhodope, in den selven verschept, of liever ter aarden befeld. Ovidius, 5 B. der Herschepp. Welken ik, seer aardig, op een gebergte rustende, vinde afgebeeld by Petr. Seguinus, in sijn Uitgeleefene, op de 25; een schoone Penning van Antoninus Pius.

17. Tisfone) Sister van Alekto en Megera; de drie helsche Furien, of Wraakgodinnen. met pook en roortsen, en geestelangen de gedoemden, op allerhande wijzen, plagende en mishandelende. Sie was Cicero van de selve segt, in sijn Reden voor Rosc. van Ameria; in het 2 B. van de Wetten; en in sijn 3 B. van der Goden aart en natuur. Doch een Muntbeminnaar vindse, by bovengemelden Spanheim (in sijn Aanteekeningen over de Cezares van Julianus, my 54 pag.) op twee Grieksche Penningen van Gordianus afgebeeld.

DERDE BRIEF.

INHOUD.

DE Grieken in Troas, een deel van Frigien, gekoomen zijnde om voor Trojen, haar hoofdstad, sich nader te staan, waaren nauwelijks gelandes, of sy hebben, onder het beleid van Achilles, de plaats rondom Trojen, byzonderlijk ontrent het eiland Lesbos, aangetast, ingenoomen, en aan vuuren en swaard overgegeven. Onder desse was ook Lirnessus; alwaar Achilles twee jonge maagden overweldigde; Hippodamia, dochter van een Briseas (gemeenlijk daarom geheeten Briseis) en Astinome, dochter van Chrysis, Apolloos priester (derhalven meereendeels Chryseis genaamd) welken hy aan Agamemnon, de opperveldheer, wgschonk. Maar Chrysis zijn dochter de Grieken weder afseichende, en Apollo, zijn priester goedgunstig, een schielijke sterfte in het leger sendende, is Agamemnon, op het aanraaden van Kalchas, de legerwicchelaar, genoodsaakt geweest Chryseis den vader ter hand te stellen; doch heeft met oene Achilles sejm lieve Briseis laten afhaalen. Dit trof soo dien jongen Krijgsheld, dat hy, van die tijd af, sich van de wapenen ontsloeg, ontrent sejm schepen bleef, en geensins in het veld wilde koomen. Waar door de Trojanen gelegenheid kregen om den Griek groote afbreuk te doen, en veel schade toe te brengen. Agamemnon dit sendende de aanzienlijkste legerhoofden naar den vergramden, om den selven neer te sessen, en met hem weder te versoenen. Voegde daar seer veel beloften en geschenken by, nevens het herstellen van Briseis. Doch alles sonder vrucht. Dus klaagt hier die schoone slavinne over sejn onverfeijlike gramschap, en alte lang duurende barmhertigheid, en bid hem met de Grieken medelijden te willen hebben; of, se by van den oorlog sich ontslaan wil, niet, sonder haat, naar Griekenland te keeren.

BRISEIS AAN ACHILLES.

Dese brandbrief, die gij leeft, komt van u geroofde Briseis, die nauwelijks so veel slegt Grieks met haar barbare hand kost schrijven. De plekken, die gij vinden sulte, sijn mijn traandruppen, die niet te min wisse

tuigen sijn van mijn hartstogt. Mag ik van u, mijn heer en man een weinig klagen, so klaag ik van mijn heer en man in 't kort. U wijt ik 't niet, dat gij mij so heeft op 's Koninks woord overliet: hoe wel gij daar in ook enig-

1 enigens schuld hebt. Waar soo haast Eurybates en Talchibius om mij quamen, waart gij straks gereet om mij te late volgen. D'een keek d'ander met verwondring aan, en vraagde binnens monts, wat grond nu ons liefde had. Gij had immers met mij konne mengen: 't uitstel van mijn smert had aangenaam geweest. Helas gij smaakte van mij niet eens een alicheitikus. Maar ik weende sonder eind, trok 't hair uit mijn hoofd, en sloot, og een, dat ik voor de tweedemaal geschaakt wiert. 'K heb dikwijl gesogt mijn lijfwagt ontsnapt wederom te komen, maar ik was, op 's vijands bodem, verwaart om gegrepen te werden. Was ik 't ontloopen, wreefde ik, dat ik bij nacht in 's vijands kleuw gezogt, na d'oon of d'ander slaar van Priamus ten geischenk mogt gevonden werden. Maar laat ik slegs, als 't so wesen moest, aan den Konink overgeven sijn: 'k ben nu soo veel nagten van u geweest, dan

der weder vorderen. Gij blijft vast loefsen, en slap in u verbolgentheit. Daar mij Patroclus, op 't overleveren, nog in 't oor blies: wat schreeg gij hier sult gij maar een korten tijd roesten. Mij niet weer vorderen kost nog gaam, Achilles; maar gij dmiift om mij hier te laten. Gaar heen, en draagt na de naam van een verdieft minnaar. Om mij wederom te brengen quamen Ajax u bloedverwand, Fenix u krijgsgesel, en Ulysses Laertes soon, voegende bij haar koninklike geschenken liefdelijcke smeekreden. De schenkegie bestont in twintig kopre potten, sefen tafelen met drie voetschragen, soo konstig als wigig, daar bemerens tien talenten gouds, twaalf uithekende toemol hengsten: nog tot een toegift eenige gevange juffas, schoen van leest, uit 't vermosteet Lesbos: en boven dien een deger uit de die van Agamemnon ten koninklijk: maar aan mij hebt gij wijs genoeg.

1. Eurybates) Een roeper, en met een legerbode, by de Gricken; herkennig van Ithaka, deshalven eens der gesellen van Ulysses. Homerus, op verscheidene plaatsen van den Il. Sedanigen was ook Talchibius; gelijk men ook in het 7 B. van genaemden Il. kan bescheuwen; daar by Elektor en Aiaz, in hun twee gevechte, van een is scheidende.

2. Achilles) Soen van Peleus, en Thetis; een haafte, oplopende, en seer qualijk versoebare jongeling; doch ook dapper en kloekmoedig. Sie van sijn gramschap, behalven Homerus, Horatius, 1 B. 6 Liertel. en sijn Dichtk.

Sijn beeld word ons van Kanini (in sijn 24 Afbeeldinge nis een kopere Gedenkenning getoogen) medegedeeld. Hy word aldaar gesien noch heel jong van wezen; sijnde sijn uirgespreide hairlokken met een gekamden helm gedekt.

3. Aiaz) Soen van Telamon, getoeld by Hesione, dochter van den Frigiaansche Laomedon; en neef van Achilles, wegens sijn vader, die de broeder van Peleus is geweest. Was een sterk en grootberig oorlogsmann, en deshalven de Trojaanen seer naadeelig. Sie van sijn heldedaaden Homerus, Q. Smirneus, Higinus, enz. en, van sijn dood, Ovidius, in het 13 B. der Herschepping.

4. Fenix) Soen van eenen Amintor; van sijn vader gevloekt en weggejaagt, om dat hy, op sijnz moeders aanporren, het beeltje van sijn vader bekroopen had. Naar Theffalieu sich dan begerende, heeft Peleus aldaar hem over de Dolopers geseld, en den jongen Achilles gegeven te onderwijfen; welken hy op de togt naar Trojen ook heeft vergeselschapt. Homerus 9 B. van Il.

5. Ulysses) Van welken boven gesegt is, en beneden verder gesegt sal worden, op het 13 en 14 B. der Herschepp.

6. Drievoetschragen) Niet gemeener by de oude als tripodes, drievoeten; welke ook als prijzen, in de strijdspelen ten toon stonden; gelijk als in die van Bacchus, volgens Athenaeus: hoewel de verwinnaars deselve niet naar huis naamen, maar liever (gelijk men by Nepos en Pausanias kan vinden) opdroegen, en toesigenden aan die godheid, tot welkers eere het wedspel was aangefeld.

Sy was so wel ook Bacchus als Apollo toegewijd; hoewel men deselve meest sal sien op de Gedenkenningen, die ter eeren van den voorspellenden Apollo sijn gemunt. Gelijk als by Hub. Goltzius, in de 7, 8, 10, 22, enz. Taf. van sijn Griekenl. Siet ook, in sijn Siciliaansche, het 3, 20, 23, 25, 26, 29, 36 en 37 Taf. 3

Fa, siet ook sulke drievoeten, op allerhande wijzen afgebeeld, by gemelde Jan. Spon, in sijn Mengelingen van de geleerde Aloudheid.

7. Lesbos) Een voornaam eiland in de Egeische zee, hebbende waleer. geheel Troas onder haer gebied geheld. Naderhand genoegzaam vermaard door haer magtige steden, en lekkere wijn. Strabo, 13 B. Plinius, 5 B. 31 H. en 14 B. 7. H. behalven Horatius, in sijn Liertel. enz.

8. Agamemnon) Soen van den gruwfaamen Atreus; koning van Micenen, en broeder van Menelaus, koning van Sparta, wiens gemaalinne Helena, door Paris (om de schakinge van Hesione, sijnz vaders sufter, te wreken) was geroofd, en naar Frigien vervoerd. Was opperhoofd van de geheele Grieksche vloot; hebbende tot krijgsgematen, Achilles, Ulysses, Diomedes, Palamedes, de twee Aiazsen, Protesilaus, Nestor en sijn soon Idomeneus, Menestheus, Stenelus, Filoktetes, enz. Siet Homerus, Virgilius, Ovidius, Seneca, en Andere: by welke u mede sijn rampsalig omkomen sal ontmoeten.

noeg. Kont gij nu de geschenken versmaden, die gij anders hoorde te geven, so ik door gift uit 's Koninks hand te lossen was? Wat misdeet ik u, Achilles, dat gij mij so versmaet? Waar is u wispelturige min so haast van mij ergens verslingert? Drukt dan de bijstere fortuin d'elendigen gestadig, en slaat mijn roe altijd even scherp? 'K heb door u wapenkragt mijn stad Lymese sien verwoesten, waar in ik geen van de minste was. 'K heb mijn drie broeders door u staal sien vermoorden. 'K sag mijn man, hoe kloek hij was, ter aarde geveld, en met de bebloede borst op 't beplengde aardrijk botfen. Voor al dit verlies, kreeg ik u alleen tot vergelding: gij wiert mijn heer, mijn man, en broeder. Gij swoert mij bij de Godheit van moeder Thetis, dat ik tot mijn geluk van u gevangen was. Jagelukkig, om, schoon ik u met bruidsfchat wiert opgedragen, ten spot voor 't hoofd gestoten, en van u met de vereerde gift verjaagt te werden. Dat meer is, gaat de spraak dat gij, so haast morgen den dag aanligt, niet passende op de zuider vlagen, 't anker meent te ligten. Welk schelms voorneme als mij rampsalige ter ooren quam, besweek mij 't hart en geeft van schrik. 'T anker ligten? Og voor wien sult gij mij ellendige ten prooi laren? Wat hoofd of trooft sal u verlate duif hebben? 'K wens eer van 't gapend' aardrijk ingeslokt, en van den vuirigen bliksem verbrant te werden, eer ik sag dat u Fryse roeijers sonder mij afstekende de Zee souden doen schuimen, en lijden most dat u vloot in mijn gesigt afvoer. Sijt gij nu al beluft weder nau vaderland te trekken, gij sultaan mij geen swaren ballast voeren. Ik sal mijn verwinner als slavin, niet als vrou mijn man volgen: ik ben handzaam genoeg om wolwerk waar te nemen. Laar vry de schoonste vrou uit Grieken u huwlijks koets betreden, wel waard om te dragen den naam van Peleus schoondogter, die een neef was van Jupiter en Egina, en waar over den ouden Nereus geem overschoonvader was. Laat Briseis u nedrige slavin slegs haar taak af haspelen, en 't rokkens hoofd affspinnen. Ik bid alleen dat mij u vrou maar niet verdrukt, die mij, ik weet niet op wat wijze, hart sal vallen: datse in u gesigt niet onverhindert

mijn lokken affsijt, en gij niet stauwlijk segt: dees' was ook wel eer mijn beminde. Of lijdt dit vry, als ik slegs niet van u versmaet en verlaten werd. Hier voor sta ik, og aan, en sidder als een blad. Maar waarna wacht gij nog? Daar Agamemnon leetwesen heeft van zijn grimmigheid; en 't heir der Grieken oommoedig voor u knield. Verwin, die 't alles verwin, u gramschap en fel gemoet. Waarom moet de sluks Hektor de Griekse magt vernielen? Schiet 'thamas aan, Achilles, na mij eerst weder aangenomen te hebben, en slaat metu gefegende wapenen, de Trojanen verbaast op de vlugt. Om mij onthont de gramschap; laar sij om mij ophouden, en ik d'oorzaak en 't einde van u verbolgentheit wesen. En rekent voor geen schande voor mijn gebed te buigen: Meleager is door 't smeken van zijn vrou ten strijd geprest. Ik heb 't horen verhalen, maar gij weet het best, dat sij moeder Althea, door hem broederloos, haar soon vervloekte en sterven liet. 'T was oorlog, en hij, een sluks krijgsman, hield sij van kant, weigerende halfterrig zijn vaderhand de behulpfame hand. Alleen zijn huisvrou kreeg hem in 't harnas. Gelukkiger als ik: want mijn gebeden zijn bij u van geen gewigt. Dog 'k beig mij hier in niet: ik heb noit de naam van u vrouw gedragen, maar ben dikwijl als slavin in mijn heers koets gevordert. Ik weet, dat mij eens een slavin mevrou noemde, en ik haar antwoorde, dees naam verfwart den last van mijn dienstbaarheid. Ik sweer u bij mijn mans gebeente, dat door schierlijk neerhouwen niet wel met aarde besorgt wiert, gebeente dat ik altijd hoogwaardig agten moet; bij de heilicheit van de braave zielen van mijn drie broeders, die met en voor haar vaderland gefneuveld zijn: bij ons beider hoofden die wij so digt bij een koppelden: bij u beroemd rappier, mij euvel wel bekend, dat noit Mycener [Agamemnon] mij besliep: ben ik meinedig, verlaar mij vry. Vergd' iku nu, Manhafte, van gelijke een eed af, dat gij buiten mij, geen andere wellust boete, gij trokt wis de klink in. Wat, 't volk denkt dat gij treurt; maar gij speelt op de harp, en vermaakt u met een pop op schoot. En vraagde u iemand, waarom gij niet aan 't vegten wilt, gij southem ant-

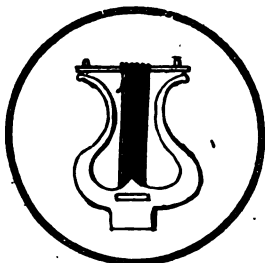
9. Lymese) Een stad in Troas, van Achilles ingenoomen en verwoest, na het ombrengen van Minetes, de stedevoogd, en bedgenoot van Briseis. Sy word somwijlen genomen voor die van Cilicien; gelijk het dichterdome gemeenlijk het eene voor het andere is nemende. Siet Eustathius, Strabo, enz.

10. Prijse roeijers) Gesproeten uit Pshia; een stad in Theffalien, alwaar ook Achilles is geboren. Strabo, 11 lib.

11. Meleager) Soon van Eneus en Altea; welke vrouw, na het omkoomen van haare broeders, Meleager godwrig vloekte, en alle rampsaligheden toewenschte. Dit verdroot dien held so seer, dat hy weigerde de wapenen op te neemen en te vechten, als de Kureters de stad Kalidon quamen overrompelen: tot dat eindelyk Kleopatra, zijn echtgenoot, hem met hare gebeden heeft omgeset. Homerus, 9 B. van Il.

12. Harp) Ook de beste Dichters maaken groote verwarringen onder het speelswyg der alouden, wanneer sy lyra en cithara voor een en het selve tzyg neemen en beschrijven. Wat aangaat de lyra, de gedaante en het fasoen der selver vertoonen ons de broekelingen der oude Marmersteenen (de 49, 50, 51, 54, en 74 Afbeeldinge) by Petr. Sanct. Bartolus; de Penningen der Griekse steden (in het 6, 8, 15, 26, enz. Taf.) by Goltzius; en by Spanhemius (over de gemelde Julianus) van welke wy u eenige hier doen beschouwen.

Maar hunne cithara souden wy een harp mogen noemen; aangesien sy met de vingeren word aangevoerd, en, gelijk onse bedendaagsche harp, mede drieboekig is: want se verstoont ons deselve Spon, in zijn boven-genoemde Recherch. Curieus. 8 Dissertat.

antwoorden, 't gevegt valt suir: 't snaarspel, nagt en Venus werk soet. 't Valt veiliger met een weeld'rig dier op den dons te plukhairen, en op de Tracier harp te galmen: als een schild en scherpgespitste speer in devuift, en stormhoed op 't hoofd te hebben. Maar voor defen plagt gij voor 't veilige te kiezen roemrugtige daden, en fchepste vreugd in lof van manhaftige heldedaden. Stront u 't gevegt flegs aan, doen gij mij gevangen namt? en leit u lof nu met mijn vaderland in d'as? dat fchurden Hemel; maar ik wens dat gij nog met dien fterken arm u Peliaanse speer Hector door de ribben drijven moogt. Sent mij, o Grieken, heen, ik fal felfs als afgefante mijn heer vleien, en 't verrigten van mijn laft met kuskens fpekken. 'K fal (gelooft mij) meer uitregten als Fenix, meer als de befpraken Ulyffes, meer als Ajax. 'T heeft wonderkragt, mijn armen, nagewoonte, om fijn hals te kliffen, en hem door mijn tegenwoordigheid fijn vorige minfiekte te erinneren. Alwaart gij nog fo verftaalt, en wreder als u moeders zee, gij wiert, al fweeg ik ftill, door mijn tranen gedwee. Sla nu ook, dapperen held, 't oog op u beknelde Brifeis, en laat

mij rampfalgige foo verfteend niet immer in den druk: fo wens ik dat vader Peleus fijn levens tijd voltoje, en u foon Pyrrhus onder u beleid fceghaftig ftrijde. Of is u liefde op mij in bitteren haar verkeert: dwingt, die gij fonder u te leven dwingt, te fterven. Na ik merk dwingt, en fult gij mij hier toe dwingen, mijn vlees en verf is reeds vertreurt: alleen mijn hoop op u, voet dit ellendig leven. Ontglipt mij die, 'k fal van u handen weer eiffen mijn man en broeders, en tonen dat u geen eer is een vroumens te doen fterven. Waarom doen fterven? doorgrief mij met u bloot rapier: 'k heb nog bloed om uit dees verwonde borft te ftorten. Doorftoot mij met 't felve ftaal, dat Agamemnon fou doorboord hebben, ten waar Minerva 't felve gefchut hat. Maar fpaar nog liever dit leven dat gij mij fchonkt. 'T geen gij mij nog vijandin fchonkt, verfoek ik nu als vriendin. Dorft gij na bloed: Troje kan u ftof leveren, tap 't bloed uit 's vijands lijf. 'T fij gij dan reedschap maakt om 't anker te ligten, of ftaat maakt te blijven, ontbied mij flegs uit heer en meesters naam.

13. Peliaanfche) Welke fpiets, wegens fijn ongemeene groosheid, alleen Achilles kon vellen en handelen. Volgens de Dichters was defelve uit effchenhout beftaande, van Pallas afgefchild en bereid; en van Vulkanus met een punt gewapend. Strabo, 10 lib. Plinius, 16 B. 13 H.

14. Pyrrhus) Soon van Achilles, by Deidamia gewonnen op het eiland Sciros; terwijl hy onder de dochteren van vorft Likomedes verfhulde. Statius, 2 Achilleid. Deefe is, na des Vaders dood, van de Grieken ook verfocht voor Troie te komen; aangesien deefe ftad door het geflacht van Eakus, volgens het noodlot, bemagtigd moest worden. Siet Q. Kalaber, 7 B. Paralipom.

15. Minerva) Of Pallas, krijgsgodin en met eene de voogdes van vreëliuvende konften en wetenfchappen. Ovidius, 3 B. van den Alman.

Is, sedert het gehaate vonnis van den wulpschen Paris, op geheel Troie gebeesen, gedwring aan de fyd der Griekengeweest. Ovidius, 1 B. 2 Klaagd. Voornaamlyk Achilles, Ulyffes, en Diomedes, fijnde behulpig en toegedaan. Homerus, 1, 5, enz. B. van den Il.

Hoewel men haar, al voor die tijd, de fyd der Griekfche krijgshelden tegens uitheemsche en overzeesche vyanden fiet genoomen te hebben. Want fo diensfe Bellerofon, den vliegenden Pegasus voor hem temmende en betengelende. Pausanias, in de Korinth. faak. fo helpt fo Herkules de beveelens van den dwingeland Euriftes gelukkig uitvoeren. Pausanias, in de faak. van Elis. fo brengt fo Jafon in Kolchos, met haar gefimmerd roeifchip. Val. Flakkus, 1 Argonaut. Seneka, in Medea, Treurfp. enz. eindelyk fo dekt en befchermt fo Tideus, in de bloedige veldfagen voor het belegerde Theben. Statius, 8 Theb. oorl. waar uit gemakkeijk kan afgenoomen worden dat door de geheele Pallas niet anders als kloekte reden, snege wijsheid, en voorsichtig beleid, moet worden verftaan; even als door den Uil, die, op Steenen en Penningen (fiet Petr. S. Bartolus, en Hub. Goltzius) doorgaans nevens haar word gefeld.

Dit merktmen ook fommeklaar in dit geval, waar af onfe fchryver fpreekt: want Agamemnon was in dien hevigen woordfrijd fekerlyk omgebracht, had Minerva, fchielijk toefchietende, den grimmigen Achilles niet by het hair vafthoudend. Siet Homerus, 1 B. van den Ilias.

B 3.

V I E R.

VIERDE BRIEF.

INHOUD.

- T**heseus in Kreta, Minotaurus, of den Mensstier hebbende omgibrocht, so heeft hy beide des Konings dochters, Ariadne en Fedra met sich weggevoerd. Maar Ariadne heeft hy laten zitten op een eensaame eiland, Fedra alleen medegenoomen, en binnen Athenen getrouwd. Hier op is Theseus, met Pirithoüs, zijn balsvrind, vertrokken, om Proserpina den onderaardschen schaker wederom te ontsneldigen. Doch als zijn lang afweesen de Koninginne verdroot, is sy midlerwylen op Hippolitus, haar mans voorsoon, verliefd geworden. Deese was geduirig op de jacht, schuw voor vrouwenkiesde, endeswegen vliedende haare aanlofselen. Dus poogd hem de stiefmoeder met deese letteren te bewegen, en in haar oneerbaare minnelijken te verstrikken.

FEDRA AAN HIPPOLITUS.

- T**Kretenser dier wenst haar Amazoons man geluk en heil, dat haar zelfs, als sij u moet derven, niet beuren kan. Overlees mijn brief so sij is. Wat kan u't besen van een brief hinderen? misschien sulg'er iets in vinden dat u behaagt. Door dese letteren werden geheimnissen te water en te land gewisselt: een vijand leeft een brief die van zijn vijand komt. 'K sogt driewerf met u te spreken, driewerf kleeftde mijn tong aan 't geheimel.
en

1. 'T Kretenser) Dochter van Minos, koning van Kreta; welken ik, in de 22 Afbeeldinge, getrokken uit een Gedenkpenning, by Kanini gevonden heb; teweeten van gelaat niet onaangenaam, hebbende hangende haarlokken, en vorders haar hoofdharen ongevlochten in de nek te saamen geknoopt.

2. Amasoonsch) Hippolitus, soon van Theseus; gewonnen by de Amazone Antiopa. Deese wierd van Theseus, (toen hy Hercules, in den oorlog tegens Hippolite, haar suster, koninginne der Amazonen, verselde.)

en daaromtrent verhoorden mijn woorden op de lippen. De schaamte hoort met de min, so ver die vloren wil, gemengt te werden: 't geen ik uit schaamte sweeg dwong mij de min te schrijven. Rupidoo's dwang te wederstaan is gewaarsijk: sijn magt strekt sig zelfs over de heerfende Godden. Hij sei mij, doen ik in 't eerst niet wist of ik schrijven durft, schrijft: dien onvermurwbare sal onder u bukken. Hij segt die, en trefst u hart na wens met defeite minnefchicht, die mij 't merg in 't gebecnt met kintelende hitte doet fieden. 'K wil mijn eget trouw met geen fchandaal verbreken. Noit fult gij horen (vraagt het vrij) dat ik oit mijn eer bevelte. Hoe later mij de liefde trof, hoe feller: ik bra van binnen: ik bra, en in mijna borst vlamt een verborge vuur. Gelijk 't gareel in 't eerst de jonge hokkelingen fient, en een volen eerst uit den trop gehaalt, den bridel niet welvelen kan: fo qualijk kan ik de min, die ik ongewent ben, dragen, en wert mijn ziel, te fwak, van dit pak overladen. Van kinds gebecnte wert de min als een konft aangeleert. Diefte rijp van jaren leert, mint uitfinnig. Gij fult de eerste vrugt van

mijn onverwelte kuisheit plukken, en te gelijk met mij a maagdom fpielen. 'T is groot vermaak te ftrophen 't ooft van fwang're takken, en met den dunne nagel een nog bedande roos eerst af te knippen. Moft ik anders mijn vorige fuisverheid, die mij onopfpraaklijk maakte, door onge- woon misdoen befoedelen. Maar 't lukte nog wel dat ik op een braaf karel verloung: een vuile boel verfoot het overfpeel. Schoon mij Juno haar man en broeder (Jupiter) fchoon: mij dunkt ik koos Hippolytus voor Jupijn. Nu leer ik ook (gij fult het niet wel geloven) een werk dat ik noit verftont: 'k fhuif met fieren moed onder 't wrede wild. Nu eer ik de Jagtgodin, volgens u raad, voor de voor- naamste. Mij luft in 't woud ter jagt te gaan, de harten in 't net te drijven, en de rappe windhonden op 't wild over berg en rots aan te hiften: of de drillende fwijnspriet uitte worpen, of op 't klaver gras te kruilen. Dikwijf vermaak ik mij op een lugte fpeelwagen in 't ftof, en met een leiwijf ros te gieren in 't fand. Dan rinkel ik weer als de dolla Wijnpapinnen, en Cybeles Priefteffen, die 4 s op

felde) gevangen, en naar Griekenland gevoerd; alwaar hy met haar plechtelyk is getrouwd. Hier 'tis in de vermaarde krig der Amazoone's ontfaan. Welke, onder Hippolite, in Europa vallende, de gefchaakte Antiopa gewaapenderhand poogden weder te haalen. Doch fy fwaarvelden voor het grootfte gedeelte, in het veld van Maraton, in den eerften flag. Hippolite week naar Megara, daar de nafmet van de nederlage haar leven eindigde. Alleen is het overfchot van haare naam in deeze jongeling overgebleven. Sie Likotron, in sijn Kaffandr. Isokrates, in Panathenaic. Pausanias, in Attic. Arrianus, in de Veldtocht van Alexand. Aul. Sabinus, in de Brief van Demofoon, enz.

3. Juno) Dochter van Saturnus; fuster, en met een gemaalinne van Jupiter; godinne van rijkdommen en fchatten; voogdeffe en befchutfer der trouwende, en te gelijk der kraamende nieuwsgetrounden. Ontrent de huwelykspflichten werdfe Gamelia, Zygia; en ook Pronuba genoemd, te weeten à nubendo, deken; terwijl de jonge bruid, met de flammecum, of geel fmuier, gedekt, van haar magen tot den bruidegom word overgebracht. Siet de Kanttekenaar over Juvenalis, 6 Berispd. Apuleius, 2 en 3 B. van sijn Herschepp. Martialis, 11 B. 79 Sneld. en weder 12 B. 42 Sneld. behalven Klaudianus, enz.

Met fulk een fnyerkleed overdekt (fiet ook Pausanias, in Achaic. Laktantius, 1 B. 17 Hoofd. Libanius, in de Befchr. van Juno) komt my Juno voor op een Griekfche Penning van Gordianus, door die van Samos gemunt, in haar tempel fttaande; by Seguinus, de 32 fijner Uitgeleefene: doch dikmaaler op die Roomfche, alwaar fy gemeenlyk (Juno Quiris als dan geheeten) is ruffende op een quiris (een Sabyfch woordjen) of fpies: waar mede de hoofdharen van het bruijtje worden van eengefcheiden, en verdeeld. Ovidius, 2 en 5 B. vanden Alman. Festus, in Curis.

4. Wijnpapinnen) Eleleides fegt het Latijn, fo geheeten van Eleleus, een van vader Bacchus veelvoudige bynamen; gefprooten uit het Griekfche ἐλαλέω, raafen, roepen, ontieren; gelijk de Bacchanten, of priefterinnen van deezen wijngod, op haare vierdagen maeren gewoon. Worden ook genoemd Menaden, van μένος, raafen en woeden; Thyaden, van θύω, danfen en ten reje gaan; Bassariden, van βάσις, of een vaffvel, waar mede deeze dolla vrouwen gemeenlyk sijn omhangen. Siet Horatius, Propertius, Virgilius, Seneca, Sidonius, enz. Diergelijken vind ik, met ningspreide haren, een toort, of wijnrankftaf fwaaiende (want met deeze toefel pleegden fy haar driejaarige nachtfceften) op de vijfste fteen, by Petr. Sanct. Bartolus, gelijk ook op een andere, by Spon.

5. Cybeles) Merk hier aan dat de gewoonten en plechtigheden der feesten van Bacchus en Cybele bykans van een defelven aart en omftandigheid sijn. Want in beide befegmen heilige kofferkens, trommelen en cimbaalen, pijnboomtakken en pijnappelen; beider ommevangen en bdevaarden gefchieden met een yffelyk geier, manorder, en onbesniftheid. Siet Apuleius, 8 B. der Herschepp. Lukanus, 1 Pharfal, behalven Klaudianus, Anfonius, Statius, Silius, Katallus, Lukretius, en andere.

6 7 op Ida's kruin keteltrommen, of 't volk dat door kragt
8 9 der bos-maagden en gehoorde Saters doldriftig aan 't
hollen raakt. Want als mijn dolheid over is, wert mij
al mijn doen verhaalt. 'T inwendig vuur van onse liefde
verwekt dit geweld. Misfchien is mij dese min door
fail van mijn voorouders opgeleit, en eist Venus dese

straf, als een tol, van ons heel geslagt. Jupiter bekreop in
een stiere huid Europa, de wortel van onse stam. Pafisæ 10 11
mijn moeder, sig vleierende looslijk onder een stier, baar-
de 't schelms gebroed van de mensstier. Den troulose
Theseus quam door reat van mijn suster met een leitou 12
uit

6. Idaas kruin) Een bosch en bronrijke berg (wiens hoogste top men heet Gargarus) in Trons, en Fri-
gien, gedeeltens van Afsen. Strabo, 12 B. Seer beroemd wegens de gebeurde saaken, in het beleg en ver-
woesting van het magtig Trojen: doch ook (en daarom heilig geheeten) wegens Cybele, der goden moeder;
welke, aldaar een Kerk hebbende, naar deselve Idea (gelijk van Berecinthus, een gebuirige berg, Bere-
cinthia) word genoemd. Virgilius, 9 en 10 B. van En. en bovengenoemde.

7. Keteltrommen) Van deese kopere keteltrommen, waar opse met geen stokken, maar alleen met den
vlakken hand bonfden, gewaagen onselbaare; self ook onse Ovidius op verscheidene plaatsen.

De afbeeldingen heeft Sponius, in de Recherches, 8 Differt. behalven Petr. Sanct. Bartolus, in 54;
51 en 55 Marmersteen.

8. Bosmaagden) Dryades (of anders Hamadryades) geheeten, van het Grieksche δρύς, een eik; als
zeelgeesten sijnde gesteld over het wilde bosgeboomt. Virgilius, 1 B. der Landgedicht.

So noemdense diergelijke Nimfjes Napea, van Νάπη of Νάπη, een bosch; wanneer sy geheele wou-
den en bosschen beheerschten: Oreades, van ὄρος, een berg; als sy over de bergen opsicht hadden:
wederom Najades, van Νάϊα; hebbende over de fonteinen en rievieren de wacht en beschuttinge. Siet
Ovidius elders; gelijk ook Maro, Statius, enz.

9. Saters) Fauni noemt haar het Latijn; gelijk het Grieks Satyri: sijnde de inwoners en bewaarders
van wouden, en saaiakkeren. Virgilius, in gemelde B. der Landged. enz.

Doch de Saters worden doorgaans uitgebeeld, als hebbende korte hoornen, lange en ruige ooren; een
steert gelijk een geit; in een ommevang gedragen wierden. Athenæus, 15 B. 6 H. Doch (indien gy Lu-
cianus, in sijn B. van de godinne der Syriërs geloofst) so isse by die van Sidon de wijdberoemde Astar-
te; tot troost van Agenor, onder de goden geplaatst: na dat een Kretische zeeroover (voerende sijn
schip het beeld van een stier. Laktantius, 1 B. 11 H.) deese sijn dochter had geschaakt.

10. Europa) Dochter van Agenor, een Tirisch koning, van Jupiter, in een welgemaakten stier her-
schept, uit Fenicien, dwers door de zee, naar het eiland Krete vervoerd. Ovidius, 2 en 5 B. der Her-
schepp. Horatius, 3 B. 27 Liergesf. en Achill. Tatius, wonderbaarlijk in het 1 B. sijn Minne-
ryen.

Haar schoonheid ontfingse van Angelo, dochter van Jupiter en Juno; die de hemelsche blanketfelen,
haar moeder ontfusfeld, by deese jonge princeffe brocht: volgens de Kan'tteekenaar over het 2 Herdersgesf.
van Theokritus.

By die van Korinthus wierd jaareliks sulc een eer haar aangedaan, dat self haar bewaarde beenderen,
op sekere vierdagen, in een ommevang gedragen wierden. Athenæus, 15 B. 6 H. Doch (indien gy Lu-
cianus, in sijn B. van de godinne der Syriërs geloofst) so isse by die van Sidon de wijdberoemde Astar-
te; tot troost van Agenor, onder de goden geplaatst: na dat een Kretische zeeroover (voerende sijn
schip het beeld van een stier. Laktantius, 1 B. 11 H.) deese sijn dochter had geschaakt.

Sietse, van de gewaande stier gedragen, op de Penningen van de Keiseren, Elagabalus en Alexander,
by Vaillant, in de Num. Colon. & Municip. en op een Steentje (sijn 185) by Leonard. Agoftini.

11. Pafisæ) Vrouw van koning Minos, en dochter van de Sen; welke ook op een brave stier verslingerd
sijnde, haar vuile lusten, door toedoen van Dedalus, met deselven heeft geboet. Higinus, 40 Fab.

Doch Servius, (op het 6 B. van Maroos En.) en Palefatus, nevens Cedrenus, geruigen dat haar boel
geen stier, maar eenen Taurus is geweest, die, buiten kennis van Minos, sijn gemaalme gebruikte; wiens
soen, Minotaurus, na de dood van Minos, Kroten ook heeft geregeerd.

Doch soen hebben de opperhoofden, niet willende deesen geboorfaamen, Theseus ontboden; en beloofd diem
onwetigen dwingeland hem over te leveren.

12. Leitou) Van den konstigen Dedalus aan Ariadne vereerd. Lutatius, over de 12. Theb. van Statius. Siet
ook Ovidius, 8 B. der Herschepp. Virgilius, 6 B. van En. Nonnus, 47 B. der Bacchus gesf. Lucia-
nus, in Hermotim. Plutarchus, in Thef. Higinus, 42 Fab.

Doch

uit 't krinkeligen doolhof. So liet zij ook dat ik, om te tonen dat ik wis een dogter van Minos ben, als de leste, de voetschappen van mijn gellagt navolge. Dit 's ook Gods schikking: dat wij beide op u gellagt verliefden: ik op u schoonheit, mijn suster op u vader. Theseus en Hippolytus verrukten twee geslusters; regt van ons beider huis twe segetekens op. Doen ik u op 't Eleusijnse feest van Ceres in 't oog kreeg, wensde ik wel dat ik te Gno- se gebleven was. Van doen af aan viel mijn oog meer als te vore op u braaf postuur, en drong mij 't bierse vuur door 't gebeent in 't merg. Gij stakt in witten dos, u hair was gekranst met bloemen, u bruine wangen met een blos geverft. U opsigt, dat andere stuurs en strafnoemen, was, na Fedra's oordeel, manlijk. Weg met jongmans die sig quikken als wijven. Een mansperfoon heeft niet veel quiks om te posturen. U siert dat straf opsigt, dat natuurlijke hair krollen, en 't bekroofde stof in 't uime- mend schoon aangesigt. 'T sij dat zij een fier ros doet gieren. 'K verwonder mij dat 't dier so kleine kringen maakt. 'T sij dat zij een swakke lans met de sterken arm swaait en velt: u fieren arm betovert mijn gesigt. 'T sij dat gy een Komoelic swijnspruit met een breed spits tofst: in 't kort, 't behaagt mij wonder al wat zij doet. Toont maar die ruwheid op berg en bos: ik hoor immers door u hardigheid niet om te komen. Wat baat u 't jagtspel van de gedorde Diana waar te nemen, om Venus geregtigheit te verkorten? Arbeit (sonder rust is onduiszaam. De rust vernieut de kragten, en sterkt vermoeide leden. Moet zij een voorbeeld nemen aan Diana's boog en pijlen: so zij die altijd spant by sal verslappen. Cefalus was

Doch deese sprekt (2 B. der Sterrekunde) niet van een klwew gaaren, aan Theseus gegeven om met het selve in 't doolhof te gaan; maar van een Kroon: sijnde van sulc een luister, dat se den wandelaar in die donkere wegen als voorlichtede.

Het selve getuigd de Verklaarder der Sterbeschrijv. van Germanikus.

13. Doolhof) Of Labirynth, van Dedalus ontrent de stad Knossos opgeboud, Plutarchus, in gemeld B. Seneka, in Hippolyt. 2 Bedr. Virgilius, 5 en 6 B. van En. Filostratus, in Apollon. 4 B. 1141. enz.

De vierkante gedaante van dit Kretisch konstwerk komt my voor op een Penning van den Keiser Augustus, by Trißan, in het 1. D. en elders.

14. Eleusis) Een stedeken in het landschap Attika, niet verre van Athenen; alwaar eens Ceres, alom haar dochter opsoekende, van eenen Eleusius is ontfangen en gehuisvest. Terwelkers geheugen aldaar jaarlijksche feestdagen worden gehouden, geheeten Eleusinia: welke van de Thesmoforia wel moeten onderscheiden worden.

Wans deese (ingefeld ter gedachtenisse van de allereerst gegevene wetten aan de steruelingen, door Ceres; deswegen Θερμοφύλαξ, of Legifera; Wetgeeffster geheeten. Virgilius, 4 En. en Ovidius, 4 B. van de Herschep.) wierden, van de eerbaarfte en deugdelykste vrouwen, met een diepscheerbiedigheid en ontsag gevierd; onthoudende sich eenigen tijd van spijßen, en der mannen vermenginge. Plinius, 24 B. 19 H. Aristofanes, in Thesmofor. de Kantteekenaar, over het 4 Herdersgef. van Theokrit. Atheneus, 7 B. Klemens, 4 Stromat. Hefychius, enz.

Maar de Eleusinia (ingefeld wegens het omswerven van Ceres, soekende haar geschaakte dochter) vierden in de maand van Augustus, met allerhande soorten van geilheid en ongebondenheid; so dat eindelijk ook de Christene schrijvers hebben ontsdekt, dat indeese ommegangen niet anders omgedragen wierd als een manlijk (vrouwlijk segt Theodoretus, Therapeut. 3 B. en wel met beter schijn. siert Arnobius, 5 B. van de Baubo) teellids; doch met sulc een naauwe omsigtigheid verborgen en gedekt, dat niemand, als wel beproeft en onderweesen, eindelijk het gesicht daar af heeft verworven. Tertullianus, tegens de Valentinian. Lees van deese toegedekte geheimen Horatius, 3 B. 2 Liergef. Seneka, in Hippolyt. 1 Bedr. Makrobius, in Scipioos Droom, 1 B. 2 H. en andere meer.

15. Gnosfe) Of wel Gnosus, en Cnosus, de voornaamste stad van het eiland Kreta, gelegen aan den berg Ida, tusschen de steden Gortine en Liktus, het hof van de koning Minos. Strabo, 10 B. Plinius, 4 B. 12 H. Ginosfa nu genoemt. Doch, gelijk de Kretische boogschusters alom by de schrijvers worden genoemd; so hebben echter die van Gnosfes noch de voorrang. Siet Propertius, 2 B. 12 Klaagd. Virgilius, 5 En. Lokanus, 3 Pharsal. enz.

16. Witte dos) Een nieuw en wit bovenkleed; die sy, in haar proefjaar, eens hebbende aangesoogen, nimmer weder uitstrooken; maar so lang droegen, tot dat se met lappen en sletters haar bykans ontviel. Of sy wierd bewaard, om namaals tot kinderluyeren te gebruiken. Siet de Kantteekenaar over de Plutus van Aristofanes. Of sy wierd, na het proefjaar, aan Ceres en Proserpina opgedragen, Melanthius, in het B. van de Myfterien.

17. Bloemen) Tzetzes getuigd dat de proeuelingen met myrsotakken waren gekroond.

18. Cefalus) Man van Procris, van Aurora vruchteloos geschaakt; sijnde te getrouw aan zijn wettige echtgenoot, Ovidius elders, en bysonderlijk in het 3 B. der Minneek. en 7 B. der Herschepp.

G

19. Gry-

was wel een vermaard jager in 't bos, die veel wilds gevelhad: maar liet sig egter niet onwilsijk van Aurora strelen, die hem, niet al sot, van haar grijfaard gescheiden, plagt' omarmen. Dikwijl heeft Adonis met Venus onder d'eiken op 't gras gepopt. So verliefde Meleager op d'Arkadise Atalante, die hij tot onderpand van zijde schonk het hoofd van 't Kalidonier everfwijn. Laat ons ook voor d'eerste reis onder dat gros gerekent werden: boers is u jagt sonder minnespel. 'K wil met u op 't pad, en sal nog ruige klip nog rots, nog de kromme sanden van 't verwadlijk everfwijn schromen. De Tracier

Isthmus wert van twe zeën beswalpt, en een engen landhals wederzijds met bemende baren overgalmt. Hier sal ik met u te Trezen, Pirtheus Rijkstad, gaan wonen: een stad daar ik reets liever ben als in mijn vaderland. Den Held Theseus is lang van honk, en sal nog lang uit zijn. Van Perithoüs, zijn vriend, kan hij nierscheiden. Hij schat (ten waar wij openbare waarheit lochenen wilden) Perithoüs boven zijn Fedra en u. Dit 's 't ongelijk niet dat hij mij aandeet; wij beide zijn in grote laken van hem beledigt. Hij slonger 't gebeente van mijn broeder, die hij met zijn driequastige knoete plet-
ter

19. Grysaard) Tisonus, soon van den Trojaanschen vorst, Laomedon; van Aurora, wegens zijn welgemaaktheid bemind; van wien hy een seer lang leven verwerf: doch welke hem so verdoorde en uitteerde, dat hy eindelijk in een krekel is verschept. Eustathius, over het 23 B. van den Ilias. en andere.

20. Adonis) Soon van vorst Cinaras en diens verschoetelyke dochter Mirra; van Venus bemind, geliefkoost, en alom gevolgt. Ovidius in het 10 B. der Herschepp. behatven Theokritus en Bion.

21. Atalanta) Een Arkadische jagereffe, (Kleopatra geheeten by Homerus, in 't 9 B. van Il.) onder andere ook sich vertoonende op de jagt van het Kalidonisch everfwijn; alwaar Meleager, tot zijn groot ongeluk, haar de verwinnung van het ondiert heeft toegevoegd. Siet van dees bos-heldin Ovidius (behalven Filostratus, in haar Afbeeld. Elianus, 13 B. 1 H. zijner Geschied. en Anton. Liberalis, 2 Vertell.) in het 8. B. der Herschepp.

22. Isthmus) Een Grieksche (niet een Thracier, gelijk de Vertaaler set) lap lands, tusschen de Ionische en Egeische zee, bindende Peloponnesus, of het eiland van Pelops, nu Morea genaamd, aan het groote vasten Grieken. Lukanus, 1 Pharsal. Silius, 15 Pun. Oorl. enz.

Behatven Nero (Suetonius, 19 H. Dio, 63 B.) hebben verscheidene op verscheidene tijden getracht deesen streep door te snijden, en de genoemde zeën saamen te brengen. Doch altijd sonder eenigen voortgang. Siet (behalven Herodotus, Strabo, Filostratus, Lucianus, en Pausanias) Paul. Emilius, 2 B. van Karel de Gr. en Bartholom. Kekkerman, 1 B. zijner Staatskunde, 19 H.

23. Trezen) Een voornaame stad ontsrent Epidaurus, in Peloponnesus, aan de Saronische zeebocht; het hof van koning Pitheus, en vaderland van held Theseus. Strabo, 8 B.

De zeevoogd Neptunus zijnde toegewijd, was dees drierant deshalven op haar Geldmunten afgebeeld. Plutarchus, in Thef. Siet deselve in het 10 Taf. van Griekenl. by Goltzius.

24. Theseus) Neptunius Heros segt het Latijn. Want hy, gehouden voor de soon van Egeus, was waarlijk die van Neptunus. Iokrates, in het lof van Helen. Seneka in Hipp. 3 en 5 Bedr. enz. Deshalven als hy, zijnde in het eiland Kreta, de koning Minos het onteeren van de Atheensche Periboe wilde beletten, schold hem de Kretenser, lochende hem het bloed van Neptunus te zijn, smeet zijn ring in het water, en gebod hem deselve weder te brengen. Hier op wierp sich Theseus in zee. Wierd van dolfijnen onderschept. Keerd weder met de weg gesmeete ring, en met een kroon, van Thetis ontfangen. Pausanias, in Attic. Higinus, in Astronom. by Meurfius, in Thef.

25. Perithoüs) Ixions soon, en halsvriend van Theseus; welke beide waren overteengekomen, geene, als uit Jupiter geboren, tot vrouwen te nemen. Ondertusschen had Theseus Helena geschaakt, en terwijl 'er behatven dees toen geen dochter van Jupiter als Proserpina was; so zijne hellewaart gegaan, om Pluto zijn bedgenoot s' ontroven. Maar Perithoüs is van den drie koppigen belhand omgebracht, en Theseus gevangen en geboeid; tot dat eindelijk Herkules hem heeft ontfet, en weder in Griekenland overgebracht. Seneka, in den Dollen Herk. 4 Bedr. en Hippolyt. 3 Bedr.

26. Knods) Tweeten van Perifetas; wiens geweer hy, na het ombrengen van deesen strooper, altijd heeft gebeeft. So dat hy, met zijne heldachtige bedrieven, by naar die van Herkules heeft geëvenaard; vermeersterende en ombrengende de bovengenoemde moordenaars en struikrovers, Scimis, Sciron, Cercion, Prokrustes, en Perifetas; Een, gemeenlijk het Kremiönisch verken geheeten; de Kretische Minotaurus, of mensstier; de geweldige stier van Marathon: ter welkers gedachtenis hy misfchien met een gehoornde stierenhuid op het hoofd is afgebeeld, in het 85 Beeld van dikmaals gemelde Kanini.

Ja self heeft hy, in het geselschap van Herkules, de Amazoönen bevochten; gelijk hy, met Perithoüs en de Lapithen, de Centauren bestreed; met Meleager de jagt van het Kalidonisch everfwijn uitvoerde 3
en,

27 str beukte, over 't veld, en liet mijn fater tot een prooi van 't wild gefchekt. De depperfte heldin onder de
28 Heirbeil voerende Amazonen heeft u gebaart; een vrou wel waard' fo fieren foon. Vraagt gij waar die bleef? The-
29 feus doorfietfe met 't rappier: fo weinig bete haar de grote vrugt die fij hem won. Maar fij was aan hem niet getrouw. Waarom dog anders, als om dat gij, een ba-
zaard, nu' vaders Rijk niet mogt komen te erven! Nog weelde hij u bij mij broeders, die ik niet alle goed vont op te queken, Maar hij felfs. Og was mijn buik en vrugt, o fchoonfte blom op aarden, in 't baren, fo fij u hinderlijk was, geboften. Gaat heen nu, en hou vrij in eren 't bed van een vader die 't fo op ons verdiende; 't bed dat hij door fijn fchelps bedrijf fo fchuwt en koud laet. Laet u geen id'le naam van maagfchap afchrikken, dat ik, u fiefmoeder, met mijn fchoonloos fchijn te fullen poppen. Dir's een fijnheit, die nu reets grijs, haast wil verfterven, en die boerfe vrees, die in Saturnus heerfchappij in fwang gink. Al 't plaifier heeft Jupiter voor eerlijk toegelaten. En Juno, met haar broer gepaard, maakt 't alles bondig. De huwelijks band, die door Venus met hegte knopen onder bloedverwanten ftrikt, fluit on-
verwrikbaar. 'T kan ook ligt verhole blijven. Bit haar

vrij om Hedeens gave: 't fink kan onder fchijn van verwand- fchap door den beugel. Siet ons iemand met d'armen ver- klift: hij fal ons beide loven. 'K fal de naam hebben van een trouwe fiefmoeder voor mijn fiefloos. Gij hoeft bij donk're nagt geen deur op te breken, geen lijfwagt te ont- fluipeu. Gelijkt wij voor defen in een huijs bij malkan- dere geroeft hebben, fullen wij nog roeften, en open- baar kuffen, als voorheen. Bij mij fult gij veilig fluiken, en in plaats van blaam lof bejagen, fchoon gij in mijn bed betrappt wiert. Toef flegs niet langer: knoopt den band der minne hoe eer hoe liever. So moet u de min, die mij nu abraakt, matig pijnigen. Ik fchaamd mij niet, u ootmoedig te bidden. Obloed, waar is nu mijne trofte en pragtige taal vervaren! Ik had lang vast voorge-
nomen mijn min te befoemen om in geen fchand te ra- ken: fo anders in de min iets vast is voor te nemen. Maar nu grijp ik, van liefde overwonnen, u knien met mijn Princeffe armen. Og die minst let op geen deftigheit. Mijn fchaamt is reets vervren, en merkt mijn wangen niet meer met haar bloos. 'K beken 't, vergeeft her mij, en betoom dat fluggerhart. Wat baat mij, dat Minos Konink over zee, mijn vader is, dat mijn overgrootvader

en, met de fo gefeide Argonauten, de tocht naar Kolchos, wogens het Gulde vacht, voertfetteds.

Ovidius 7 en 12 B. der Herfchepp. Apollodorus, 8 B. der Verfiering. Plutarchus, in Thef. Pau-
fanias, in Attic. Seneka, in Hippolyt. Statius, 12 Theb. Aul. Sabinus, in de br. van Demof. aan
Fill. Katallus, in meer aangetrokken Bruilofst. Strabo, 9 B. behalven Ifokrates, Lijkofron, Arrianus,
Tibullus, Propertius, enz.

27. Beukte) Androgeos, foon van koning Minos, in de fpeelftrijden verwinnaar fjnde, wierd niet
afgunft van die van Athenen omgebracht. Virgilius, 6 En. Ovidius 7 B. der Herfch. Diodorus, 4 B. 62 H.
enz. Doch Minos viel haar aanftonds met een leger op het lijf, en drong haar, alle jaar, feven jongens
en feven meisjes naar Kreten over te fenden, om van den menfchier omgebracht en vernield te worden. Hed
niskippen van die vierthien verweefene gefchiede by losinge. Maar Thefeus ging buiten het lot, op den
derden overtogt, om fijn vader van afgunft en achterklap, en fijn vaderland van die verfoeilijke bela-
ftinge te bevryen. Spreekt, in Kreta, met Ariadne, eene van des Konings dochteren, die op hem ver-
lieft, en, nevens het leitou, met eendegen (Palefatus geloofd defelven naar den doolhof voor afgefonden
te fijn) vereerd. Hy gaat daar op in dien kerker, dood het gedrocht, (met gemelde ftaal; of met de
knods, fo de dichter hier verhaald) en keerd met de dertien kinderen zoeghaftig wederom. Plutarchus,
nevens de bovengenoemde.

28. Heirbijlvoerende) Behalven pijlen, boog en maanfchild, waren ook de Amazoomen met een heir-
bijl gewapend. Arrianus, in de Veldtogt van Alexand. Virgilius, 11 En. Horatius, 4 B. 4 Lierd. Se-
neka, in Agamemn. 2 Bed. Plinius, 7 B. 56 H. en felf Ovidius, 3 B. van Pontuak. 1 B.

Siet haare afbeeldingen, mit Latijnsche en Griekfche Gedenkenpenningen en oude marmerfteenen gehaald,
en by malkanderen gebracht door Petr. Petitus, in het Gefchrift van der Amazoomen wefzenheid en be-
drijven: waar af eenige hier nevens gaan.

29. Doorfietfe) Thefeus, keerende overwinnaar van Kreten, nam met fich Ariadne en Fedra, beide
des Konings Dochters. De eerste (hoewel de voornaamfte oorzaak fijner overwinningen) liet hy, gelijk
verder beneden gefegt fal worden, op het eiland Naxos: de tweede met fich voerende naar Athenen, om te
trouwen

- 30 der is, die met den bliksem schiet? Dat mijn grootvader
 31 is Febus, die zijn hoofd met spitse sonnestralen krans, en
 den dag van 't purper oostte aanvoert. De min vermeer-
 32 stert mijn adel. ontfermt u om mijn voorouderen: en
 wilt gij met mij geen melijden hebben, spaar ten min-
 sten mijn geslacht. Tot huwlijks goed heb ik Krete Jupi-
 ters vaderland. Hier over swaai mijn Hippolytus den
 Scepter. Vermuur u stal gemoed. een stier kost mijn
 moeder dwingen. Wilt gy dan norstiger als een stier zijn?

Ontferm u, bid ik, om Venus wil, wiens troetelkind ik
 ben: so wens ik dat gij ooit een slagger lief bemint: dat
 u de sluks Diana in 't bos so begunstige, dat u 't wild om
 te treffen schoon sta: dat u de Saters en spiltkotige berg-
 goden seggen: dat gij d'everwijnende in de dorst treffen-
 de velt: dat u de Nymfen (schoon de sprak gaar dat gij
 een vijand van dat goetje sijt) water schenken om den dorst
 te lessen. Dit gebed beëft ik ten overvloet met tranen:
 mijn smeken leeft gy; maar denkt dat gy mijn tranen niet.

*trouwen. Maar dit was Antiopa getergd. Welke, op den trouwdag, met haaren aanhang, in den tempel
 dringt, en op Fedra toefsbiet. Doch in het treffen missende word deese Amazoon van dien echtschenden
 den bruidegom doorstooten. Plutarchus, in meer aangehaalde Thef. Seneka, in Hippolyt. 3 en 4 Bedr.*

Siet deese heldinne, in onse GALLERY der Uitmuntende vrouwen, in het 39 Tafereel.

30. Bliksem.) Word gemeenlijk afgebeeld als aan weerszijden drie zakken of punten hebbende; van Vul-
 kanus (gelijk de meeste wapenen der goden) konstelijk uitgevonden en gesmeed. Virgilius, 8 En. enz.

*Men siet de selve seer dikmaals so op de Grieksche Penningen der oude Koningen, als op der Latijnsche van
 de Roomsche Keiseren; sijnde aldaar het simebeeld van Vergodinge, Voorsienigheid, en volkomene Oppor-
 tungs: doch ook van Krijg en Oorlog; als wanneer men se vind geveulged; om daarmede de snelheid, en
 gelukkige voortvaarensheid van den oorlogenden vorst, op de rechter zijde des Pennings afgebeeld, te betee-
 ken.*

*Want in die sin worden ook de woorden, Blixem en bliksemen, gebesigt by Virgilius, 4 B. der Landged.
 sprekende van Augustus, en weder 6 En. roemende de beide Scipios; behalven Klaudianus, enz.*

*Dusdaanige Blixemen vind gy op Gedenkpenningen, by Hub. Goltzius, in het 4, 8, enz. Tab.
 (siet ook dusdanige in die van zijn Sicil.) van Griekenland. Behalven Begerus, Vaillant, en an-
 dere.*

31. Sonnestralen) Versta door deselve een goudene spraalkroon; waar meê gy ook Latinus (afkomstig
 van de Son of Febus) siet opgeschikt by Virgilius, 12 En. Teweeten een kroon met twaalf straalen of tak-
 ken; beduidende so veel tekenen van den Zodiak, of Dierriem. van welke Seneka, in Edip. 2 Bedr.

*Siet dese gestraalkroonde godheid op de so andere als Rhodiaansche munten, by Goltzius, 13, 17, 23,
 24 Taf. der Eiland. van Griekenl. gelijk ook op die van de Keiseren, Hadrianus, Konstantinus, enz. by
 Vaillant, in Numism. Imp. Colon. Munic. Urb. en andere.*

*Doch deese straalen gaffmen, behalven Apollo, mede aan Jupiter. Klaudianus, in het 3 Burgemeest.
 van Honorius. ja self door een schandelijke vleyerye aan de eersuchtige Keiseren van het hoogmogend Romen.
 Suetonius, in August. 94 H. Silius, 3 Punic. en Plinius, in Panegy. van Domitian. Siet haare Gedenk-
 penningen, by meergemelde Versamelaaren.*

32. Krete) Een stedsrijk eiland, midden in de Middellandsche zee. Virgilius 3 B. van En. heden geheeten
 Kandia; wiens inwoonders, by de dichteren, Kallimachus, Ovidius, Lukanus, en andere, voor valsche
 leugenaars worden gehouden; niet alleen om dat sy versferden dat Jupiter by hen was geboren en opgevoed;
 maar self dat ook sijn begraafplaats by haar, in de stad Gnosos, wierd gevonden. Laktantius, 1 B. 11. Hi
 Cicero, 3 B. van der Goden Nat. Statius, 1 Thebaid. Varro, enz.

33. Saters) Van deese spraken we boven, 16 pag.

34. Berggoden) Panes in het Latijn. Nu was Pan de soom van Mercurius, so Homerus (in sijn Lof-
 sang.) en van die knijste Penelope, gelijk Herodotus (in Euterp.) gesuigd. Vinder van het bosch sluisjes
 Virgilius, 2 en 8 Herdersgesf. In Arkadia geëerd. Ovidius, 2 B. van den Alman. Virgilius, 10 Her-
 derig. enz. Eene der geringste goden, dikmaals (gelijk hier) in een meerder getal by de dichters, nevens
 de Faunen, Silvanen, Egipanen en andere berggoden gesteld, en den eenen voor den anderen genoomen.
 Ovidius, tegen Ibis; behalven Theokritus, Viktor, Propertius, Lukanus, enz.

*Doch by word ook simebeeldelijk genoomen voor de beheerscher van het Heelal. Makrobius, 1 B. 22. Hi
 Van wiens overlijden, en groot jammer over deselve, op het eiland Pakas, ontrent de Echinaden, siet
 een aanmerkelijke vertelling by Plutarchus, in het B. van het Ophouden der Godspraken.*

35. Nymfen) Sijn eigenlijk de godheden der wateren, als de dochteren van den grootten Oceaan.
 Orfeus, in sijn Lofgesf. Virgilius, 8 En. enz. doch sy sijn ook verscheidene, en gesteld over saaken in
 hemel en aarde; en voorts over zeën, rivieren, en staande wateren. Homerus, in de Loff. van Venus.

*Dus worden se, by de Hemelingen geheeten Musen, of sanggodinnen; Hora, of Urnen, enz. in de bosschen
 (so*

(so 16 pag. is gesegt) Dryaden en Hamadryaden; op de gebergstens, Oreades; in de beemden en velden, Napeën; in de zeën, Nereiden; in de rivieren, Najaden; en eindelijk in de meeren en staande wateren, Limniaden. Ovidius, Virgilius, Horatius, Theokritus, en andere so Latynsche als Grieksche dichteren. Doch die deselue (ik segge watergodheden) begeerts te sien afgebeeld, op oude brekken marmer, die kan Sponius opstaan, de 29 verhandel. van Recherch. Curicue.

VYFDE BRIEF.

I N H O U D.

HEkuba, gemaalinne vanden Trojaanschen koning Priamus, groot gaande, droomde dat sy een brandende toorts ter wereld brocht, van welke geheel Trojen wierd in aschen gelegt. Hier by quam een Godspraak, meldende dat de toekomende vrucht gewisselyk sijn vaderland sou ten verderve strekken. Dus gebod de koning de geboorene soon aanstonds om te brengen. Doch Hekuba, van een moederlyk mededogen geraakt, gaf het kind aan de koninglyke veeboeders om in het verborgen op te voeden. Deese, geheesen Paris (by sommige ook Alexander) verkoos, nu sijn jaaren hebbende, tot sijn lief eene Enone; met welken hy een geruymen tyd, in alle gemeenszaamheid leefde; tot dat eindelijk sijn vader hem gekend en plechtelyk ten hove geroepen heeft. Hier op is hy naar Griekenland getrokken, quansuis om Hestione sijn moeis, weder te haalen; doch waarelyk om Helena (in het welbekend Oordeel van Venus hem toege-segt) te schaaken, en naar Trojen over te brengen. Dit was naauwelyks uitgevoerd, of Enone, dien handel verstaan hebbende, send aan Paris deesen brief, verwijs hem sijn meened en ongetrouwigheid, raad Helene de Grieken weder ter hand te stellen, en haar alleen getrouwte liefde te bewyzen.

C 3

ENONE

DE HELDINNE BRIEVEN

ENONE AAN PARIS.

Lees jij mijn brief, of verhindert het u nieuwe bruid?
 1 Lees vrij: dit is geen schrift van een Mycener hand.
 2 Ik Pagafese Enone, roemruchtig op 't Frigiaans lommergeberg Ida, klage over 't ongelijk dat jij, mag ik 't seggen, mijn lief, mij aandeert. Wat God voer ons so dwars in 't vaarwater? Wat misdeet ik, dat jij mij afsnijdt? Verdiende straf mag geduldigh geleiden werden: maar wat jij in onschuld lijt is bitterder als gal. So groot waart jij nog niet, doen ik, een Nymf van een roemruchtige stroom gereelt, met u gepaart was. Gij die nu Priamus soon hiet, waart eerst (de waarheit hoeft niemand te ontfien) een slaaf, waar aan ik, een Nymf, mij niet veronwaardigde te trouwen. Wij rusten dikwijl onder 't vee en lommer van 't geboomt: 't loof en gras verstrekte ons voor een bed. Dikwijl slapen wij op hoi en stro, en schurten op een laag hut dakken de grijzen riip af. Wie wees u boschagien bequaam tot de jacht? Wie de hollen daar 't wild met zijn jongen in roeste? Dikwijl heb ik met u 't schrik-net gespannen, dikwijl de jagthonden over berg en heuvel gejaagt. De beukbomen tuigen nog in haar bast mijn naam van u gesneden. Men leest nog Enone met uwe hand geschnapt. En met de stammen groeit mijn naam: groei beuken, en schiet op tot verbreiding van mijn naam tijtel. Daar staat een populier op d'oever van een beek, een populier, weet ik wel, waar in

jij t'onser gedagtenis iets gesneden hebt. Leef waarde populier, die, geplant op den oever aan 't water, dik digt tot gedagtenis in u rimpelige schors hebt slaag:

Eer Paris zijn Enone verlaat: en leeft:

De Xantus na zijn bron te rugge streeft.

Keer Xantus dan te rugge, en stroom opwaarts: want Paris leeft, en durft zijn Enone verlaten. Dien dag beschoor mij arme duif nemp: van doen af begoft u liefde 't mijwaarts, so schendig veranderende, te verstaan: sedert Venus, Juno, en Minerva, die beter in 't wapen sou gepoffuit hebben, maak voor u om venis sonden. Doen zij 't mij vertrok 't beedde my 't hart van schrik en schoot mij een rillende kou door 't hart geboent in 't merg. Ik gink te rade (want die schrik was wat ongemeens) met oude wijs en grijse mannen: maar vont klaar dat'er onheil op handen was. Men hiew vast dennen, en maakte balken klaar: so haast was u vloot niet vaardig of 't gepekt vaartuig liep toegerust in zee. Gy schreide op 't afscheid. Wag u maar dit te ontkennen. Over die nieuwe min hebt jij u meer te schamen als over de voorgaande. Gij weende, jij sagt mijn ogen tranen, en wij brouwen wederzijts bedrukt tranen in tranen. Noit sagt jij een olmslaak zo onwroeld van wijrankken, als u armen om mijn hals gevlogten. Og hoe dikwijl, als gy klaagde om tegenwind wechhouden te werden, hoe dikwijl

stak

1. Mycener) Mycenen was een seer beroemde stad in Peloponnesus; eertijds het hof van Pelops, en naderhand van Agamemnon, eene sijner nasaten. Strabo, 8 B. enz.

2. Pagafese) So gesegt van Πάγα, een fontein of springbron; ontrent welke men haar meent gebooren te zijn.

3. Gesneden) Herders en veehoeders waaren, by de aloude, gewoone, in hunnere minneryen, de naamen der geliefden op de schorffen der boomen te graveren; op dat quamstus haare onderlinge liefde met het groeijen en vergrooten der gesneden letteren aan mogt wassen. Virgilius, in het 10 Herdersg. behatven die ik heb aangestrokken in mijn PICTURA LOQUENS, of Bespraakte Schilderye, by Enone; het 26 Taf.

4. Xanthus) Een kleine doch vermaarde rivier van Troas in Frygien, spruitende uit den voet van den berg Ida; voorts verby Trojen lopende, en, met de Simois vereenigd, in den Hellespont sich nederstortende. Plinius, 5 B. 30 H. Strabo, 13 B. ook Seamander geheeten; doch Xanthus, van Xanthos, goudgeel; om dat sy de ingedoopte schapevruchten een geele verf mededeelde. Aristoteles. 3 B. van de Dieren.

Van deese gewaagen de meeste dichteren; Virgilius, in En. Seneca, in Theb. en Troad. Lukanus, 9 Pharf. enz. en by ontmoet ons nederzittende, en op zijn waterkrui leunende (gelijk de Rivieren doorgaans worden afgebeeld) op een Grieksche Penning vande keiser Geta, by Trifstanus.

5. Yoonis) Wie kan het Oordeel van Paris heden onbekend zijn, so dikmaals in boeken beschreven, in schilderyen afgebeeld, en op schouburgen vertoond? Te weeten wegens den schoonen appel, van Eris, of de Twist-godinne, (op de bruiloft van Thetis en Peleus alleen niet zijnde genood) onder de gasten geworpen: op welke stont geschreven: Men geefse de alderschoonste.

Deesen appel sie ik Venus (haar van Paris toegevoegd) in'er hand houden op de Gedenkmunten vande Keiserinnen, by Oisellius, 43 Taf.

Doch het Oordeel word ons aardig, op een uiegelesene Penning van den keiser Antoninus Pius, vertoond by Sponius, in het 17 D. van de Recherchez. en wonder schilderachtig beschreven van Apuleius, in het 10 B. van zijn Herschepp. en Silius, 7 Punic. behatven Lucianus, in zijn Saamenspr. en Higinus, 92 Vertell.

6. Zee-

Stak 't geseftchap den draak met u: want 't woei in 't seil. Hoe vaak quamt gij na genomen affcheid op nieuws afcheid kuffen, hoe bang viel u 't hartse woord adieu? Een lugte voorwind deed de seilen aan de stijve masten vast swelllen, en 't water schuimde door 't wegrocjen. Ik gink, onsalige, u wegstuivende vloot naogen so ver ik kost: en fhorre traneplaffen op 't strand. Ik bad de groene zee-godinnen dat sij u met 'er haast overschikten: regt om spoedig weer te komen tot mijn onheil. Dus most dan mijn gebod u voor een ander doen wederkeren. Og voor een vervloekte hoer heb ik gefmeekt. Daar staat een grote rots op de zee kant, die nu van de golven bekabbeft, maar wel eer een berg was. Hier af sag ik u fchepen eerst heen seilen, en vloog u fchier door de golven na. Terwijl ik fta en dut, kreeg ik in 't oog u glimpig purper, boven op de plegt. Ik ftoot verftelt: want dat was u dragt niet. Doen 't fchip naderde, en door de wind digt aan land quam, sag ik onfet 't fchoon juweel in 't aanzigt. Dir was nog niet genoeg (wat hielt mij, dus ontfind?) maar 't fchendig ftaal fat in u fchoot als een klis. Doen fcheurde ik mijn gewaad voor op, klopte op mijn boefem, kradde mijn betraande wangen op, huilde dat den helen Ida, Cybele toegewijt, weergalmde: en deed, daar van daan na mijn rofshol kerende, aldus mijn weeklagt: fo moet Heleen, van haar man verlate, kermen, en haar felfs overkomen, dat sij mij nu doet. Nu voert gij vrolijk weg een dier, dat u over Zee gaarn volgt, en haar egte man

weet te verlaten. Maar doen gij nog arm waart, en als harder 't vee hoedde, hielt gij in u fchrapelheit niemant als Enone tot u wijf. Ik vraag na geld nog goed nog u verguld Palais, of onder vele een fnaar van Priamus te welen. Egter niet dat fig Priamus fou hoeven te floten aan een Nymf tot fchoondogter, of Hekuba fig te fchamen dat ik haar fnaar was. Want 'k ben 't wel waard, en tragt een Prinfe vrou te werden: mijn hand pakt fo wel een fcepter als den staf. Versmaat mij ook niet, om dat ik met u op 't boomloof plag te flapen: her purper pakt mij beter als de kaf. In 't kort, met mij blijft gij veilig gepaart. Om mijnen 't wil wert geen toefel tot oorlog gemaakt, nog vlotten toegerust om te wrieken. Maar d'egtbrekende Heleen wil nog met vijandige wapenen weer gevordert werden: dat 's de bruidfchat die dit pragtig ftaal u toebrengt. En of gij haar aan de Grieken dient weder te leveren, ftaat u te vragen aan broeder Hektor, Polydamas, of Deifobus: dient u van Antenor of Priamus raat, die door lange ervarentheit geleert hebben wat goed of quaad is. 'T is een fchandige ftaatsproef de welvaard van 't land te hafarden om een gefchaakte fnod. U faak finkt; en haar man voert regtvaardigen oorlog. Geloofst ook niet, wilt gij wijs fijn, dat u dit wufte ftaal fal trouw blijven, dat u fo fchielijk onregt in d'armen viel. Want gelijk nu Menelaus baldert over 't fchenden van fijn egt, en klaagt dat hem fijn lief van een uitheemfe vink ontfufelt is; fo fult gij ook nog fchre-

6. Zeegodinnen) *Sijnde Nereides, of de kinderen van Nereus, van Homerus opgereld in de 6 Il. Siet, het geene gefegt is, wegens deefe Nymfen, over de voorige Br. 21 pag.*

7. Ida) Een berg in Troas (van welken ook boven, (16 pag.) op welken Enone woonde, Paris het koninglijk vee hoede, en de drie Godinnen haar rechter fochten. Ovidius, in de Br. van Helen. en 4 B. van en Alman.

8. Helene) Tindaris in het Latyn gefegt; van Tindarus, koning van Ebaliën, of liever Lakoniën: wiens bodgemood, van hem, en Jupiter, in de gedaante van een fwaan, gelijkelyk befwangerd, twee sieren ter wereld brocht: uit welker eene Pollux en Helene, en andere Kaffor en Klitemneftra fijn gefprooten. Higinus, 77 en 78 Vertelling.

9. Grieken) Danaï geheeten in het Latyn; van Danaüs, broeder van Egiptus, en koning der Argiven. Van fijn dochteren, (kindskinderen van Belus, en derwegen ook Belides genoemd) fiet beneden, de Aanteekeningen over de 14 Br.

10. Hektor) Van deefen krijgsheld is boven, 2 pag. gefproken; fie hem endertuffchen op een ftrijd-wagen ftaande, by Sambukus, op een Griekfche Penning van den kufer Kommodus.

11. Deifobus) Soon van Priamus, en broeder van Hektor, enz. na de dood van Paris, ook fijn broeder, getrouwd met Helena; doch die hem, in het verwoeften van Troje, fchandelyk de Grieken heeft overgeleverd. Virgilius, 6 Bn.

12. Polidamas) Soon van Antenor en Theano, de fufter van Hekuba; getrouwd aan Licaste, de dochter van Priamus. Is te onderscheiden van eene andere, de soon van Pansbus; gepreefen van Homerus, 12 Iliad. behalven Cicero, 2 B. 5 Br. 7 B. 1 Br. en 18 B. 16 Br. aan Attic. en Perfius, 2 fchimpd.

13. Antenor) Een der Trojaanfche grooten; die men fegt fijn vaderland de Grieken geleverd te hebben. Ten minften de Verklaarder van Licofron voerd hem in met een ontfekene toorts de Grieken voorlichtende, en het houte paard openende. Andere daarentegen verhaalen alleen dat hy, nevens Eneas, gedwrig de Vrede (door Helene te herftellen) heeft aangeraaden. Ovidius, 4 B. des Alman. behalven Livius, Horatius, enz.

Deefe dan, of ontfopen, of vrygelaaten, is eindelyk in Italiën, by de Honeti of liever Veneti, aan land getreden; alwaar hy een ftad heeft aangelegt, die Padua naderhand, (gelijk noch beden) is geheeten. Virgilius, 1. En. Strabo, 5 B. Mela, 2 B. 4 H. Solinus, 8 H. Elianus, 14 B. 8 H. van de Dieren, enz.

14. Andro-

schrewen: bevelte kuisheit kan met geen water afgespoelt werden, en plakt eens voor al. Nu is zij op u verfor: so was zij op Menelaüs ook verlingert, die nu door ligtgelovigheid alleen in 't bed woelt. Gelukkig is 14 Andromache die vast aan een trouw man is gepaart. So moeft zij mij, volgens u broeders voorgank, tot een wijs gehouden hebben. Maar zij sijt ligter (als de dor verdroogde bladeren, die door een so az wind afwajen. Ligter sijt zij als 't haar van koomaren, dat door gedurige sonhitte verdort staat. Dit plagt mij (want ik herkauw 't) 15 u fuster Kassandra wel te voorfipellen, en aldus met hangende vlegten te profeteren: wat begint gij, Enone? 16 waarom in 't fand gefaait? vergeefs ploegt gij d'onvrugtbare strand. Daar komt een Griekfe vaars, die u, ons vaderland en hof fal ruïneren. Og weer dit dier, daar komt de Griekfe vaars. Terwijl 't nog tijd is, verfwelg, o Goden, dat fchendig fchip: helaas wat zee van bloed brengt ons dit vaartuig aan! Dus gefproken hebbende, wierd zij van haar dienftmaagden in 't hollenge-

grepen. Maar mij rees 't blonde hair te berg. Og maagd, u profesij is tot mijn ramp niet als al te waargeworden: die vaars graaft nu reets in mijn klaverwei. Al is zij nog fo fchoon, 't is wis een Overfpeelfter. Want 17 zij verliet haar Goden ca man, om mer u weg te lopen. Dit felve dier is eerst uit haar vaderland geroofd door fekeren Thefus (fo ik in den naam niet mis.) Gelooft fo gij wilt, dat zij maagd weder gefonden wiert, 18 van een grage en geile gaff. Vraagt gij hoe ik dit fo fiks te weten quam? ik minne. Al noemd gij dit roof, en verfd haar fchand met wifel: die tweemaal is geroofd, wou zelfs geroofd wesen. Maar Enone blijft haar valfe man getrou: hoewel gij na u eige voorbeeld met ontrouw 19 koft beloond werden. Lest fchuillende in 't bos wierd ik gefogt door een troep rappe Saters, een krieglig fplitkootrot: en Faunus met fijn fpietlovige pijnkrans op 't gehoornd hoofd, een groot fluik weegs over de kruin van den hogen Ida. Den Lyer God Apollo, bolwerker van Troje, heeft mij wel eer bemint, en mijn maag-

14. Andromache) De dochter van Eëtion, koningsken van Theben in Cilicie, door Achilles vermeesterd en verwoeft. Getrouwd aan Hektor, de foon van koning Priamus, dien fy uitermaaten beminde. Alwaaron naderhand haar droefheid ook was weërgaloos, toen fy fijn lijk, achter de wagen van Achilles, ronsom Troje fag fteepen. Siet wat wy verder uit Homerus, Euripides, Seneka, enz. gefchreven hebben van deefe grootmoedige, in de GALLERY, nevens het 50 Taf.

15. Kassandra) Suster van Paris; ook geheeten Alexandra; en, na haar overlijden (volgens Plutarchus, in het leven van Agis) Pasifae; te weten by de Grieken in Messenien, een deel van Peloponnesus.

Siet onfe faamenftellingeu, aangaande defe rampfalgige Waarfeggeres, in de felve GALLERY, by het 49 Taf.

16. Hangende) Uitgefpreide wil het Latijn: want gemeenlijk vindmen, by de puikdichteren, de hoofdharen te berge ftaande en opgerezen in de Waarfeggeressen; wanneer een inwendige verrukkinge haar aanftaande faaken doet voorfipellen.

So roond ons de geletterde Perizonius een burgemeesterlijken Gedenkpenning van het huis der Flavien; waar op gefen word Themis, of liever Karmenta (die bekende Arkadifche waarfeggeres) hebben de de bairen opgeheven en uitgefpreid: verklaarende, met dit beeld, de plaafsen van Lukanus, 5 Pharf. Tibullus, 2 B. 5 D. Seneka, in Oedip. 2 Bedr. Agamemn. 3 Bedr. en felf Ovidius, 1 B. van Alman. alwaar hy van deefe Karmenta is fprekende.

17. Thefus) Hy fchaakte (na de dood van Fedra) Helene, flechts thien jaaren oud zijnde (Diodorus 4 B. 65 H. behalven Higinus, 79 Vertell.) doch gaffe, weinigen tijd daar na, te Afidna, weder aan baare broederen, Kaptor en Pollux.

Doch, hoewel sommige willen dat hy fe, als minderjaarg, niet aangeraaks fou hebben, fo getuigd evenwel Stefichorus, en andere aloude (by Pausanias, in Corinth.) dat uit haar eene Ifigenie is voortgekomen, heimelijk om opgebracht te worden gegeven aan Klitemneftra. II. Tzetzes, over Lykofron; Ifokratès, in Heleneslof; Theon. in Progymn. Lucianus, in het Oordeel; Libanius, 2 Declamat. Plutarchus in Thef. en eindelijk de GALLERY, nevens het 48 Taf. 151 pag.

18. Pynkrans) De pijnboom was by de alouden (behalven Cibeles) ook Pan en Faunus toegewijd. Ovidius 1 en 2 B. des Alman. Propertius, 1 B. 18 D. Lukretius, 4 B. Statius, 2 B. der Mengeling.

Alwaaron deefe en diergelijke woudgoden of met de felve gekroond fijn, of haar, (ten minften deefes appel) nevens hen hebben.

Siet het 134 Graffark des 3 Deels, by Joh. Jak. Boiffardus; voorts een ander fluik marmer, (ja ook een ftokebeeld) by Tomafinus, 26 H. des Boeks, van de Tempelgiffen.

19. Bolwerker) Siet Ovidius, in het 11 B. der Herfchepp. enz. behalven Laktantius, 1 B. 10 H. en Herodotus, 100 B. alwaar hy fchrijft dat Laomedon, de kerken van Apollo en Neptunus beroofd hebbende, de godgewijde fchatten aan de ringmuur van Trojen heeft verfpild.

Zederd is Apollo geduirig (Ovidius, 1 B. 2 Klaagd) aan de fide der Troiaanen geweest. Alwaaron om hem (ten minften fijn drievoet,) ook naderhand die van Troas, en de nieuwere Troiaanen of Ilienfren,

maagd'lijke blom geplukt. Nogtans met wortelen. Want ik trok hem de vlegten uit 't hoofd, en krabde hem 't aanschijns een ras. Ik eiste nog gesteent nog goud voor dit verkragten: geen rechtchape maagd verkoopt met eere haar lijf om goed. Maar hij mij 't waardig oordeledende, schonk mij d'Artsenij, en leerde mij zijn konst hanteren. Wat kragtig kruid of wortel om te genezen in de wijde wereld groeit, is mij grondig onderrigt. Helaas dat 'er geen kruid is, 't geen min genezen kan! hier komt mij mijn fikse kunst niet te sta. Selfs Apollo, vinder

van de Artsenij, seggen, dat Konink Admetus koejen hoe-
de, en op Alceftis door gelijke minnebrand kookte, 22
als ik nu op u. Maar de baar, die ik nog door kruid'ren 23
van 't vrugbaar aardrijk, nog door Febus kragt kan vin-
den: kont gij mij geven. Gij kondte geven, en ik ben
't waardig. Ontferm u over een Nymf die 't verdiende.
Ik ben geen staal die u 't Griekse heir in 't land brengt.
Maar 'k ben u lief, bij u gekoppeld van kintsgebeente, en
bidde dat ik bij u sterven mag.

seren, op hunne Gedenkpenningen, de Keiseren ter eeren gemunt, geplaatst hebben.

Siet Vaillant, in meergenoemd werk, de Colon. Municip. & Urb. Patinus.

21. Arsenij) *Wat het innerlijk en uiterlijk genezen van Apollo is uitgevonden, wisten wy uit Ovidius, 1 B. der Herschep. enz.*

Alwaarom deselvs ons op een Penning van den Keiser Trebon. Gallus, by Oyzelius, 37 Tab. voorkomt, met het byschrift: APOLLINI SALUTARI; aan den gezondmakenden Apollo. of, ook aldaar op eene van Emilianus; geteekend: APOL. CONSERVAT. aan Apollo, den bewaarder van de gezondheid. Sietse hier beide by malkanderen.

22. Hoede) *To weten van Jupiter uit den hemel zijde gebannen, na het ombrengen van de knechten van den konstigen smid, Vulkanus. Want toen heeft hy sich naar Theffalien begeven, het koninglijk vee van Admetus gehoed, gequeekt en vermeenigvuldigd. Apollodorus, 3 B. der Vertelling. Higinus, 49 H. Seneka, in Hipp. 1 Bedr. Ovidius 2 B. der Herschep. voor al Makrobius, 1 B. 17 H.*

Dus fiet men hem, niet boog of lier, maar staf en sluitjen handelende, op de Griekse munten, by Vaillant, Trifanus, en Patinus, in boven genoemde werken.

23. Minnebrand) *Met Ovidius hout het Kallimachus en Tibullus (2 B. 3 D. en 3 B. 4 D.) meldende dat Apollo, volgens gewoonte van die tijden op Admetus verliefde, eenigen tijd hem gelijk een verhoeder heeft gediend.*

D

SESDE

S E S D E B R I E F.

I N H O U D.

Pelias, soon van Neptunus, in Theffalien regerende, was van seker godspraak verwistigd, dat hem de dood als dan was nakende, als hem iemand met een ongeschoeide voet sou komen groeten. Onderdusschen had Jason, by toeval, zijn eene schoen in de slijk van de rivier Evenus laaten steeken. Onsmoette dan in die stand zijn oom Pelias, met een jaarelyks offer besig. De vorst, sich de godspraak erinnerende, raad daar op Jason naar Kolchos te trekken, en de gulde vacht zeeghafsig van daar te haalen; op hoop dat hy, of op zee, of aldaar in die poginge, om mogt komen. Doch Jason, naar heldelof staande gelijk een edele jongeling, neemt die krijgstogs aan, versameld de voornaamste ridders van Theffalien, bond het befaamde schip Argo, en begeeft sich op deese wijze op zee. Eenigen tijd deselve doorkruijst hebbende, is hy op het eiland Lemnos aangeraakt: alwaar hy van Hippispile, des konings dochter, nu als koninginne regerende, seer minnelijk is onthaald. Maar, terwijl de reis naar Kolchos moest voortgeset worden, so is hy, bykans naar twee jaaren verblijvens, weder t' schep gegaan: belovende, met de geroofde buit, te keeren, en eeuwigh, als echtgenoot, haar by te blyven. Komt daar op in Kolchos, temt en verwint aldaar al het geene hem in zijn arbeid stuitte; krijgt de gulde vacht, en keerd met Medea (wiens toverkonst hem deese zege deede hebben) naar Theffalien. Hippispile, dit alles vernoomen hebbende, schrijft deesen Brief, op allerhande wysen hem van Medea vrachtende af te trekken.

HIPSIPILE AAN JASON.

K Versta dat gij heelsheids met u schip weder gehavend | van't gulde vlies. 'K wens u, so ver gij 't toelaat, ge-
sijt op de kust van Theffalie, verrijkt met den buit | luk; maar ik had die tijding zelfs van u hand verwaagt.
Want

1. Vliet) Wat dit eigenlijk is geweest, daar over zijn de schrijvers der vroegere en laasere tijden onenig. Want, volgens Apollonius, Katullus, Herodotus, Strabo, Suidas, Atheneus, en andere meer, was het, of waarlijk een raim met goudene (ten minsten purpere, en derwegen kostelijke) wolte, of alleenlijk

Waar schoon gy, voornemens mijn zijk, u vast verbonden
land, in 't wrodekaren langs te seilen, mocht kennen
regenwind gehat hebben: gij het, hoe 't woel, ligt
een brief konnen aflezen: Een groot was u im-
mers Hyppipyle na den troon kom voor u ge-
rust voor u schrijfspligt, dat gij die striemen die
Mars waars teegensijde, over de ploeg spande: Dat
4 uit het midden sat u oegst van mannen uit d'aard
scheet, om welke u vermoorden u hand onnodig
was: Dat een immer wolkten deek bij de gulde rans
ragt schiltwagt hieft, die hem egter door u dappere hand
ontroofd is. Kost ik aan de swargelovige seggen: dir
heeft mij Jason selfs gesproken: hoe stak ik de borst
voor uit? Wat klang ik dat mijn man zijn schrijfspligt
heeft vergeten? 'K ben over gelukkig so ik d'uwe blijft.
'K hoor dat met u een vromde covere is afgekomen, en
in plaats van mij ons egte bed bekleet. De min geloof
ligt. Og mochten seggen dat ik te ligvaardig mijn
man c'onrege blameerde. Lest quam tot my een Thet-
slicer vriend van Argos, die nauelijks mijn drempel

betrat, of ik vraagde: hoe waart mijn Jason al? Hij
floeg 't gesigt uit schaan ter aarde. Flaks sprong ik op
van schrik, en riep: leeft hij nog, of vergt mij't noot-
lot tot zijn graf? Hij leet nog sprak hij, maar seer slau
hij moest mij sweren. Maar ik geloofde schier niet dat gij
leefde al swor hij 'rbij de Goden. Weer bij mij selve
gekomen begoft ik te vragen na u daden. Hij vertrok mij
hoe gij Mars kopervoetige stieren voor de ploeg gespan-
nen, drake tanden in d'aard gesaaid hat, dat daar uit
schielijk gewapende mannen voor den dag sprongen: hoe
die aard'lingen malkand'ren vermoorden, en pas eenen
dag geleefd hadden: en na't verhaal hoe gij den draak
verwont, vraagde ik weder of Jason ook nog leefde. Want
hoop en vrees gaf mij slag bijzonder bedenke. Terwijl
hij 't alles meld, ontklede hij, vervolgens door spreek-
ijver verrukt, de wonden mij door u ontrou aangedaan.
Helaas waar is nu u die vast versegelde trou, en ons huw-
lijks verbond? Waar bruilofs fakkel, beter waard' om
een lijkhouer aan te steken. Ik ben van u niet ter sluik be-
kro-

lijk een schaap, om zijn schaarsheid dier en waardigh, (siet boven, 5 pag.) of sulc een beest van baaren
goud afgegoten; of een goudens drinkschaal, waar op diergelyken dier konstelyk was gewrocht; of ee-
nige goudmynen; ja gulden rieviersand, met ruige geiruvellen snedig opgevist; of eindelijk een boek, op be-
reide ransvellen geschreven, ontdekkende het geheim der alchimisten, wegens het goudmaaken.

2. Stieren) Onder andere moeilijke besigbeden, rakende de winst van het guldene ulies, was ook het tem-
men van twee wilde en uurspawende stieren.

Deese moest Jason overheeren, voor de ploeg slaan, en aldus een gedeelte van die landstreek bemerken.
Higinus, 22, Vertell. Val. Flakkus, 7 Argonaut. Ovidius 7 B. der Herschepp.

Sietse van Jason vermaasferd, op een oude brok marmere, by Laur. Begerus, Spicileg. Antiq. my
120 pag.

3. Tandensaat) Niet alhier den draak uit zijn bek getrokken: maar noch sijnde het overschot (gesan-
den van Mars en Pallas, aan den koning Eetes) van die tanden, welken, voor langen tijd, de Feniciaansche
Kadmus, in Beëtien, sekeren draak had uit den bek gewrongen; en wel was een en het selfde geuylg. Siet
Apollonius, 3 Argon. Want Jason heeft deesen niet omgebrocht, maar alleen, door soedoen van Medea,
in slaap getoerd. Val. Flakkus, 8 Argon. en andere.

4. Mannen) Siet de Aantekeningen op het 7 B. der Herschepp.

5. Sprong ik op) Het Latijn voegt daar by: tunicisque à pectore ruptis, en mijn gewaad gescheurd
hebbende. Van welke gewoonte ik spreek in de PICTURA LOQUENS, by Thyestes, 100 pag. en in
dit werk, beneden, op de br. van Kanace.

6. Bruiloftsfakkel) In de plechtigheden, tot het trouwen behoort, was ook het voordragen van ont-
stekene toortsen en fakkelen. Deese bestonden gemeenlyk uit pijnboomen. Virgilius, in de Ceir. Ovidius,
2 B. des Alman. Varro, 2 B. de Vit. Pop. Rom. en in Gerontodisc. enz. of uit een Tæda, seker
soort van Larices, of karboomen. Katullus, in de Bruiloft van Thet. Silius, 2, 3. en 8 Pun. Seneca, in
Thebaid. Ovidius, 4 B. der Herschepp. of sommijlen ook uit Spina alba; een soort van wegdisselen.
Festus, Plinius, 16 B. 18 H. Katullus, 62 D. van Mallius en Jul. Ovidius, 2 B. des Alman. En
waaren in getalle vyf; van kleine jongens, aan weersijden de getrouden in bloed bestaande, voorge-
dragen. Plautus, in Kasin. 1 en 4 Bedr. Plutarchus, 3 van zijn Roomsche Vragen, enz. of wel van
de bruid's moeder selve; volgens de gewoonte van enige landstreeken by de Grieken. Apollonius, 4 Ar-
gonaut. van Juno; Euripides, in Feniss. Achil. Tatijs, 1 en 2 B. Erotic. Heliodorus, 2 en 4 B.
Zofimus, 2 B. enz.

Siet deese plechtigheid in heven aangetogen marmere (7 pag.) van Sponius; uit zijn Recherch. Ca-
nieus, 5 Verhandel. 87 pag.

7. Aan te steeken) Van het verbranden der dooden by de alouden meenenwe elders te spreken. Hier
seggen we alleen dat de opgeraakte houftapels (wanneer het lijk daar beboorlyk was boven opgest) was
soortsen wierden aangestooken; en wel van die gene, die den overledenen in maagschap alernaast be-
stonden. Doch plechtelyk, en meerendeels met een afgekeerd aangesicht. Virgilius, 6 B. van En. en Ser-
vius,

8 bekroopen. Juno d' egtvoogdes, en de bruilofts God met zijn bloemkrans was 'er bij. Nog Juno nog Hy-
 10 men, maar de helse Erinny's droeg mijn sakkelligt met haar bebloede hand. Wat had ik met de Myniërs, wat met
 12 Pallas schip te schafren? En wat joegu, stierman Tyfis, in mijn vaderland? Hier was immers geen glimpig gulde
 14 vlies te halen, Lemnos was immers geen Palais van den ouden Eëtes. Eerst was mijn wisbesluit (maar den Hemel schur-
 15 ren't) dees vromdelingen te verdrijven. En't Lemnis vrou- volk heeft eerst de regte slag van mannen te bengelen. Met

so dapperen heir had ik mij horen te weren. Maar so haast ik u sag ontving ik u in mijn stad, hof en 't hart, daar gij met mij twe jaren doorbragt. 'T gink nu in 't derde jaar, als gij genootsaakt te versceilen, dus wenen- de van mij u afscheit namt. 'K moet voort Hypsipyle, maar (geeft den Hemel dat ik weder kome)'k sal so voor als na u man blijven. Ons beider vrugt in uwen buik ont- fangen, die leve, ik ben daar vader en gij moeder van. Dus sprakt gij, en kost snikschreiende met de tranen op beveinsde wangen geen woord meer nisbrengen. Gij klonnt

na

vius, op dees 5 En. Dio, in August. 56 B. en Pertin. 74 B. Appianus, 1 B. der Burg. Oorl. *sprekende van eenen Judacilius*; Herodianus, in Sever. 4 B. 2 H.

Doch het lijk wierd ook self, met ontskene toorsen, hoewel by klaaren dag, naar den stapel toe gedra- gen. Virgilius, 10 B. van En. Persius, 3 Schimpd. Tacitus, 3 Jaarb. 4 H. *behalven Servius, enz.*

De lijktsoorts vind ik meermaalen by genoemde Boissardus, in zijn Graffarken; gelijk ook by Petr. Sanct. Bartolus, in het 79 Marmer; en andere.

8. Echtvoogdes) Van welken ik boven sprak .15 pag.

9. Bruiloftsgod) Sie van dees ook, 7 pag.

10. Erinny's) Een bysondere naam (ook te vinden by Propertius, 2 B. 17 D. Ovidius, in de Br. van Kanace, enz. *vande Furien, of helse Quaelgeesten*; Alekto, Tisifone, en Megera. Van deese boven, 9 pag.

11. Miniers) Een volk van Theffalien; of bysonderlijk van Magnesia, een oostelijk deel van Theffa- lien; so geheeten van eenen Minias, koning van Orchomenus. Pausanias. Doch hier (gelijk ook by Val. Flakkus, 6 Argon. Statius, 2 Theb. enz.) worden so de Argonauten, Jafons medegesellen, genoemd; om dat sy alle Theffalers sijn geweest. Higinus, 14 Fab.

12. Pallas schip) Het vermaarde schip Argo; geboud van de krijgsgodinne Pallas. Val. Flakkus; 2 Argon. Klaudianus, van de Getische oorl. enz. welke, behalven haar andere konsten (van Ovidius, in her 3 B. van den Alman. opgeteld) ook de Boukunde handhaafden is toegedaan. Virgilius, 2 Herdersgef. Lucianus, in Hermotim. Oppianus, 2 Halicut. enz.

Vorders is dit schip getimmerd in de Theffalische stad Pagase. Lukanus, 6 Pharfal. Statius, 1 Achil- leid. ontrent den boschrijken berg Pelion: van welken sy deswegen haar toenaam krijgt, by Propertius, 3 B. 21 D. Ovidius, in de Br. van Medea, enz. En of van els, of beuken, of denne, of pijnboom-hout: want hier in verschillen de Dichteren. Val. Flakkus, 1 Argon. Seneka, in Medea, 2 Bedr. Fedrus, 4 B. 6 H. Ennius, by Cicero, ad Herenn. 2 B. Plinius, 13 B. 22 H. Doch sekerlijk is daar eiken-hout aan geweest, gehaald uit het bosch van Dodonen, in Epieren; en des wegen (gelijk daar alle de eiken) even als een mensch bespraakt. Apollonius, 4 Argon. Seneka, in Medea, 2 Bedr. Val. Flakkus, overal in Argon. enz.

Eindelijk is het, naar afgedaane holdentogt, ter eeuwiger geheugenis, in den hemel, onder het gestern- te geplaatst. Higinus, Astronom. Poëtic. 2 B. 37 H. Manilius, 5 B.

13. Tyfis) De opperstierman van het gemelde schip Argo. Val. Flakkus, 1 Argon. Apollodorus, 1 B. Higinus, 14 en 18 H. aan een siekte, in die vermaarde togt, overleden; by den koning Lykus, in de Propontis. Pausanias, in Beot. behalven Apollonius, Stephanus, enz. Na welken niet alleen sekere volkeren in Beotien, op de scheepsbou wonderlijk afgerecht, Tiseïnsers worden geheeten. Pausanias, in Beotic. maar ook ieder ervaaren schipper, of stierman, word de naam van Tyfis by de Dichteren mede- gedeeld. Virgilius, 4 Herdersgef. Seneka, in Medea, 2 Bedr. Ovidius, 1 B. der Minnek.

14. Lemnos) Een wijdberoemd eiland, gelegen in de Egeesche zee, by Thracien, en ontrent den berg Athos. In welken Vulkanus, om sijn mismaaktheid veracht, van sijn moeder Juno is neergesmeten. Naderhand het koningryk van Thoas, en sijn dochter Hipispile. Siet Eustathius, over het 1 B. van den Ilias; Tzetzes, over Likofrons Kassandra; Strabo, 10 lib. Solinus, 21 H. enz.

15. Eëtes) Koning van Kolchos, soon vande Son of Apollo; en vader van Medea, Absirtus, en Kal- ciope. Tot deesen quam uit Beotien Erichon vluchten; gedragen van het gulden ram; welken by aldaar aan Mars opofferde, en vorders dees kostelijken vacht de tempel van dien krijgsgod gaf te bewaaren. Higinus, 3, en 13 H. enz.

26. Naal-

aa 't scheepsvolk alderlaest op 't heilig Argo, dat voor wind schichtig doorstoot. Het schip vloog als een bliksem over de blawe baren, gij starde op mij na 't land, ik op u na 't water. Daar staat een room om allen 't halve in zee te sien: hier op kloom ik met tranen op de wangen en boefem gestort. 'K sag door de tranen heen veel scherper als voor desen, mits d'ooien haar gunst aan mijn brandend hart verleenden. Flukx storte ik godvrugtige gebeden, en beloofde, om u gevaar te hoeden, de Goden offerpligt, die mij nu nog, vermits u behoude reis, te betalen staat. Ik die belofte betalen? en Medea 't heil genieten? 'T hart sweert mij, overstolpt van min en spijt. Sal ik offeren, om dat ik Jason bij zijn leven quiet ben? Ik vee slagten voor mijn verlies? 'K was waaragtig noit gerukt, en vreesde altijd, dat Eson sig een snaar uit Argos kiesen sou. 'K vreesde voor Argolise juffers; maar nu drukte een Pontus hoer. Ik werd verwond van een onverwagte kant. Geen schoonheit of verdienst, maar toverij en vervloekte kruid'ren met haar belofte mes gesneden, verstriken u. Sij tragt de maan regen wil en dank uit haar koers te rukken, en de sonroffen pek-knevelen voor 't gesigt te drijven. Sij sluit de vloed, sij helpt den loop van kromme stromen en drijftse opwaard aan. Sij verplaatst bos en rot. Sij waart met losse vlegten op de graven, raapt sekere beenkens van een verage-

brant lijk. Sij betovert al sijne ver: kneet wasse beeldkens, en prikte met sijne naalden in d'onnosse lever. Voorts duisend grillen die ik liever niet en wist. De min door toverkunst verwekt is quaad, de regte wert door deugtsaamheit en schoonheit veroorzaakt. Kont gij dees Kol omhelsen? en durft gij, 's nags door 't staal alleen in 't bed gelaten, wel sonder vrees slapen. Gelijk sij eerst de stieren, so dwingte u nu onder 't jok: u streelt sij door deselve kracht, waar door sij den sellen draak streelde. Behalven datse allen 't halven sig ook aanmatigde daden die gij met d'andere helden deed, en onder de naam van wijs u heldeslukken verkleint. En d'een en d'ander van Pelias ainhangers schrijft haar toverij u daden toe, en vint onder 't volk geloof. Geen Jason, maar Medea roofde Frixus gulde vlies. Dit laakt u moeder Alcimede, vraagt het haar: insgelijks u vader dien gij uit 't kil gewest een snaar t'huis brengt. Sij mag 't gewest ontrent de Tanais, de Scytise moerassen, of Fasis haar Vaderland na een gemaal omsoeken. Wispelurige Jason, lofter als d'herst wind, waarom breekt gij u beloften? Mijn man gingt gij van hier, een anders quamt gij weder. Laat ik nu u vrouwsin, als ik was op u vertrek. Stuft gij te pret op Adel en roemrugte namen: ik draag den roem dat ik een dogter van Thoas, Minos neef, gesproten ben. Bacchus is mijn Grootvader, Bacchus vrou verhel-

16. Naalden) De aloude hekfen en toveressen waaren gewoon het beeld (ja self de naam) van die se wilden ombrengen of aan zijn gezondheid krenken, van was, leem of loot te bootseeren, met naalden deselve te prikken en te doorbooren, en eindelijk voor het vuur te laten weg smelten. Horatius, 1 B. 8 schimpd. Virgilius, 8 Herderf. Tacitus, 2 Jaarb. 6 H. Ovidius, 2 B. des Alman. en 8 B. der Herschep. en andere.

17. Frixus) Soon van Atamas, na't afsterven van Nesele zijn bedgenoot, hertroud aan Ino, dochter van Kadmus. Deese vrouw Frixus, en met eene zijn suster Helle, naar de wijze der stiefmoederen haastende, brocht door haar lustige aanslagen so veel te weeg, dat men deese voorkinderen veroordeelde om, gelijk een soenoffer, gedood en geslacht te worden. Maar Nesele, tot een godinne verheven sijnde, quam haar krooft in dat gevaar te hulp; beftelde haar een ram, juist met een gulden vacht, om haar beiden over zee te voeren. Doch het meisje, vresende en des niet vast sittende, is gevallen in de zee, naderhand den Hellefont naar haar genoemd. Maar Frixus, naar Pontus trekkende, is in Kolchos, by den koning Eetes, gelijk even gesegt is, behouden aangekomen. Ovidius, 3 B. van den Alman. Higinus, 2 en 3 Fab.

18. Alcimede) Vrouw van Eson, (vanden Uitlegger van Homerus geheeten Polimela) en moeder van Jason. Val. Flakkus, 1 Argon. behalven Fereides, enz.

19. Tanais) Die groote en vermaarde scheidsman van Europe en Asien; een rivier aanvangende op de grenzen van de Moskou, en met een groot geweld van wateren zuidwaart vallende in de poel Meotis. Word ook somwijlen Danubius geheeten, en self voor den Donau genoomen. Akron over Horat. Tibullus, 4 B. 1 D. aan Messal. Seneca, 6 B. der Natuirl. Vragen. Sie van deese Kurtius, 6 B. 2 H. Ammianus, 21 B. 7 H. Lukanus, 3 Pharsal. Mela, 1 B. 1 H. Ovidius, 1 B. van de Pontusk. enz.

20. Fasis) Mede een vermaarde rivier in Kolchos, een deel van Pontus; in Armenien zijn oorsprong hebbende, en noordwaarts in den Euxinus, of de swarte zee, nederstortende. Arrianus, in Periopl. Pont. Euxin. Strabo, 11 B. Plinius, 6 B. 4 H. Prokopius, 2 B. van de Perf. Oorl. 18 B. Val. Flakkus, 5 Argon. enz. Welken de Argonauten ook insloegen, wanneer se sich naar de hoofdstad (ten deelen van deese befoeld) van het landschap Kolchos begeven hebben. Ovidius, 7 B. der Herschepp. behalven Katullus, Propertius, Val. Flakkus, enz.

21. Thoas) Soon van Bacchus, by de Kretische Ariadne geteld; en vader van Hippisyle. Deese, be- waard sijnde door zijn dochter, in de algemaene moord van Lemnos (waar af so aansonds) is door storm en onweder in Taurika, een deel van Scythien, opgeworpen; alwaar men hem koning, en met eene priester van Diana, maakte. Val. Flakkus, 2 Argon. Wiens beeld hem naderhand Pylades, en Orestes, gehol-

22. heldert met haar Star-kroon 't klein gefharste. 'K falen tot bruidſchat Lemnos geven, een vrugtbare Lantsdon, en nevens dien Hypſipyle. 'K heb nu ook reets gekraamt, Jaſon, wenſt ons beide geluk en ſegen: 't pak viel mij ſwangere ſoet, bevrugt bij ſulken man. Opk ben ik in 't gemaal gelukkig: ik barde doot genadige gunſt van Juno tweling ſonen. En vraagt gij wien het kroos gelijkt na u aanzigt ſij ſij gedraht. Bedriegen konnen ſij niet, voor de reſt gehijken ſij haaryader, die ik u ſchiertotgeſanten voor haar moeder geſtiert had, ten waar die wrede ſtiemoeder mijn opſet had geſhut. Medea vreesde ik. Medea is ſeller als een ſtiemoeder. Medea's handen ſijn bequaam tot alle moordſtukken. Die haar broeder verſcheurde en de leden over 't veld ringelde, ſou die mijn kinderen konnen ſparen? Dit ſtaal, o handlenloſe, en met Kolchis verſijft betoverde Jaſon, dit ſtaal, ſegmen egter dat gij trouwer miat als u Hypſipyle. Sij kreeg als maagd in overſpel met een man te doen, maar wij ſijn kuis gepaart. Sij verried haar vader, ik bergde Thoas leven. Sij vlood van Kolchi, ik blijf in mijn Lemnos. Wat baat mij dit? als een deugdame van een vuil ſtaal werd verbluft, en ſij door haar overſicht mijn man verrukt hooft. De moord van Lemnis vrouwolk prijs ik niet, Jaſon, maar 'k doemſe. De ſpijt wpend gehooide tot ſelle gamschap. Kom ſegge eens, ſoo gij
23. 24.

doortorm, als 't hoorde, verſingerd, met u boel in mijn haven quamt, en ik u met mijn twee ſoonkens toe quamt treden: mogt gij wel bidden dat u daard verſwoeg. Mer war voor ogen, o ſchelm, ſout gij u kinderen, met wat opſigt mij aankouwen? Wat doed waat gij om u trouwloosheit waard? Mijnen 'thulve ſoud gij ligt 't leven houden: niet om u verdienſt, maar mijn ingramoedighaid. Maar ik kleefte 't bloed van die verſloekte hoer in mijn aanzigt, en 't uwe, dat ſij doer haar toerij verruure. Dan toonde ik mij Medea een Medea. Bijaldien mij de regtvaardige Jupiter uit den hogen hemel verhoort, ſo bid ik dat die hoer en ſchetter van ons agt gevoele 't wel dat Hypſipyle goveelt, proeve de gal die ſij gebrouwen heeft, en gelijk ik, moeder van twee ſonen, en ege vrou, van twee ſonen en haar man beroofd werde: dat ſij niet lang houde 't geen ſij ſo ſchandelijk kroeg, en erger late als vout. Dat ſij in de wereld ſwerre en megens plaats viar. Gelijk ſij haar vechtelijke broeder en vader gehandeld heeft, dat ſij ook haar ſonen en man ſo wreed traktere. Als ſij zee en land ſal hebben doerwaart: dat ſij dan door de lugt poge te vlesemullen, behoefſtig, hopenloos, beſoedeld met haar bloed ſwerre. Dit bid ik Hypſipyle Thoas doer van mijn man verſtare. Leef duivels paar en moets in 't dier verſloekte bed.

geholpen van Iſgenie ſijn ſuſter, ontweldigd, en met hen naar Griekenland vervoerd hebben. Higinus, 120 H. Ovidius, Klaaglied. 4 B. 4 D. en Pontusk. 3. B. 2 D. enz.

22. Star-kroon) Welke was gewoest van goud en geſteenen; gelijk willen Higinus, Aſtronom. Poët. 2 B. Tertullianus, de Coron. Milit. enz. of van bloemen; ſijnde byſonderlijk de Pſalakantha daar in geſlochten: volgens Athenæus; 15 B. en Fotius, in Biblioth. in Excerpt. Ptolom. Hephæſtionis.

Siet van dit geſternte, behalven Katullus, Manilius, Aratus, Germanikus, Avienus, en Prudentius, Ovidius, in het 3 B. des Alman.

23. Broeder) Abſirtus, gelijk boven geſegt is: welken zy, met Jaſon wogeliedende, om haar vader in het navolgen op te houden, ontrent de ſtad (Tomos wgens drefen handel naderhand geheeten) hoefte vermoord, doorſneden, een lid tot lid geſcheurd, en alom in zee geſtrooid. Ovidius, Klaagli. 3 B. 9 D.

24. Moord van Lemnos) De vrouwen van Lemnos, hebbende verſtaan, dat haare mannen, in Thracien oorlogende, tot haarliden ſmaad en verachtinge, nieuwe vrouwen uit dat gewest ſouden medebrouwen, ſpanden ſaamen om dien heen te wreken. Men vergaderd, en beraadslaagd. De naefte nacht word den aanſlag toevertoud. Hierom brengt ieder vrouwmens om den hals was manlijk was; ſelf geen kinderen verſchoonende. Alleenlijk red Hypſipyle, gelijkwe boven vertellen, Thoas haar vader in die mood, beſfeld hem heimelijk een ſchoepjen, en doer hem zee kieſen. Higinus, 15 en 24 H. Val. Flakus, 2 Argon. enz.

Andere dichteren geven een andere oorſaak aan doerſe vrouwen haas en wraakgierigheid; ſchrijvende datſe, een wijle tijds als bokken ſynkende (het geen Medea had weeten air te werken) van haar mannen als walglijk en aſſchuwlijk verlaaten wierden. Apollodorus, 1 B. Euripides, in Hekub. De Kanttekenaar over Apollonius, 1 en 3 Argonaut. Lutatius over Statius, 5 Thebaid. enz.

Sie doefte dengdſaame dochter in de PICTURA LOQUENS, op het 12 Taf.

24. Moeder) Van Eumens en Driſtus; volgens Higinus, 15 H. Vorders is Hypſipyle, om doerſe vrouwe daad uit het eiland weg gedreven ſijnde, vande zeerovers geſhaakt, en aan Likurgus, houwſ van Nemea, verkecht. Hier iſe heel minnelijk ontfangen. Men gaf haar aanſonds Argemorus, des konings ſoontjen, om aan haar borſten opgebracht te worden. Maar, wanneer de Argiven, naar Theben trokken, op den heitruan haar by voorval bejegonden, en eenigen drank voor het dorſend leger verſochten, ſo heefte, den jongen ergens onder een boom neder leggende, deſelue de bron Langia aangeweſen. Daer manneliks keerde ſy weder, of ſy vond den ſelven van een ſlange dood gebeten. Wegens welk verſaamen Likurgus haar geſtraft ſou hebben, indien Adraſtus, oppergesaghebber der Argiven, haar niet had vry gepleit. Statius, 4 en 5 Thebaid. enz.

SEVEN-

SEVENDE BRIEF.

INHOUD.

DE stad Trojen eindelijk van de Grieken zijnde overveldigd, in brand gestookt en verwoest; verliet Eneas, met een vloot van twintig schepen, zijn vaderland, sonder bykans te weteen werwaarts hy het soude op aan setten. Hebbende dan op de baaren eenigen tijd omgesworven, en Thracien, Sicilien, en andere mindere plaatsen aangedaan, is hy eindelijk, door een geweldige omweer, in Libiën te lande geset. Aldaar wierd alstoen een verblijf en nieuwe stad opgetimmerd van Dido, Belus dochter, en weduwe van Sichæus, zijnde (wegens den overlast van haaren boosaardigen broeder Pigmalion) uit Fenicien vertrokken. Deese vorstinne ontfing Eneas met de seijne seer vrien-delyk, wierd op hem verliefte, en dede, sonder eenige uitsfel, hem de vruchten van zijn wederliefde in haare omhelsingen genieten. Doch Eneas moest zijn noodlot volvoeren, sich naar Italien begeven, en aldaar van de grootmogende regeeringe der Romeinen den allereersten grondslag leggen. Dido de lucht hier af krijgende, poogd hem met honderd beweegredenen die gevaarlijke reis uit het hoofd te brengen. Maar wel sonder eenigen vrucht. Deshalven sy, gesond zijnde sich selven het leven te beneemen, hem noch doese sendbrief laat toekoomen.

DIDO AAN ENEAS.

Dus singt de witte swaan aan de Meandervloed in | 't vugtig lies gespreit, als de dood naakt, haar
Lijk-

1. Meandervloed) Is een rivier in groot Frygien, een deel van Afsen (wegens zijn seldsaame bochten en krommens self door een spreekwoord vermaard. sie Cicero tegens Piso; behalven Varro, Festus, Nonius) Karien scheidende van Jonien, en daar op, tusschen Miletus en Heraklen, in zee sich nederstortende. Ovidius, 8 B. der Herfchepp. sprekende van het Kretenser doolhof. Silius, 7 Pun. Oorl. Propertius, 2 B. 25 D. Seneca, in den Rasenden Herk. 3 Bedr. behalven Dio de Prusaaner, Plutarchus, van de Rivier. Elianus, 2 B. 33 H. Strabo, 12 B. Plinius, 5 B. 29 H. Solinus, 43 H.

Hy verschijnt ons, gelijk een riviergod, leggende nevens Marfys, zijn spitsbroeder, voor het beeld
van

2. lijklied. Denkt niet dat ik dit schreef op hoop van u met mijn gebed te vermurwen: neen, dat dult immers den hemel niet. Maar nu ik weldaden, eer, en deugdlijgvaardig heb verspild, is 't een kleine zaak wat woorden te quisten. Gij sijt dan nog gesint te reizen, u rampzalige Dido te verlaten, en trouw en seilen aan een en deselve wind over te geven. Gij blijft, Eneas, nog bij 't voornemen om trouwverbond en vloot gelijk te ontbinden, en u beloofd

Italië te zoeken dat gij nog niet en weet waar gij 't vinden sult: En trekt niet eens ter harte 't nieu Karthago, mijna heigerende wallen, nog 't Koninklijk gebied dat ik u opdroeg. 'T gerede vliet gij: 't ongerede loekt gij. U staat een ander rijk ergens in de wereld op te speuren; hier hebt gij dat gij loekt. En schoon gij 't lant al vindt, wie sal u dat overgeven? Wat gek sal zijn eigen erf aan vremden overlaten? Maar 't schort u aan een ander lief, een andere Dido

van Diana; op een Grieksche Gedenkpenning van Gordianus, by Trifan. en insgelijks nederleggende, nevens de riviere Lethes; op een andere van keiser Markus; by Jolef Monterchius; sijnde de 3 der Witgeleesene van den Kard. Karpegna.

2. Lyklied) Volgens het spoorloos en ongegrond gevoelen van Aristoteles, Plato, en andere oude Natuurbeschryvers: gevolgd van Martialis, 5 B. 38 D. Cicero, 1 B. der Tuskul. Vrag. Elianus, Miff. 1 B. 14 H. Kapella, 1 en 6 B. Lucianus, Hyginus, enz.

Doch, aangefien sich de swaenen gaaren in lustige landstreken, ontrent de rivieren onthouden, sijn ook de Kasster en Kaikus (beide in Afien) door deese vogelen berucht. Ovidius, Klaaglieder. 5 B. 1 D. en 2 B. der Herschep. Virgilius, 1 B. der Landgedicht. Martialis, 1 B. 54 D.

3. Lichtvaardig) Eenige schryvers geloven dat Virgilius, als een rechtschapen Romein quansuis, het trouwen en scheiden van Dido en Eneas versierde uit haat der Karsaginenfers, der Romeinen gewooren vyanden; by dewelke deese Koninginne (eerst Elise, en na haar dood, om datse sich so mannelijk had omgebrocht, Dido, dat is virago, manninne geheeten. Servius, over het 4 B. van En.) wierd in het gesal der goden gesteld. Justinus, 18 B. 6 H. Appianus, in-Punic. Silius, 1 B. enz.

Ja dat Dido en Eneas malkanderen niet hebben komen sien, weeten we uit de Jaarregisters, en Aantekeningen van Vossius, Strigelius, en Farnabius.

Evenwel is het verduidelijkt van Virgilius by de treurspeldichters, schilders en beeldhouwers, geloofwaardig gebleven; en de tastelyke waarheid van de kuische Dido door de vermaankelyke schriften van hem en sijne navolgeren geheelig onderdrukt. Makrobius, 5 B. 17 H.

4. Wallen) By meergenoemde Vaillant (de Num. Colon. & Municip.) vind ik drie overschoone Penningen, so vande Sidoniers als Tyriers gemunt; behakven de schryvers, geweldig, aangaande den opbouw van Karthago, ons onderrechtende; nademaal verbeeld word op den

1. De koningin Dido, boven op een schip staande, een rijkstaf in de linker houdende, en, met de rechterhand gelijk als de navolgers den weg aanwijzende.

2. De selve Dido, houdende een rijkstaf; ontfangende van drie (of vier op een diergelijken) aansienlyke mannen een tekening en omtrek van de nieuwe stad.

3. Die Vorstin, met den rijkstaf; ontrent welken een arbeider delft of spittet, terwijl een andere op een begonnene stadspoort is werkende. Sietse hier nevens malkanderen:

Wat vorders Karthago aangaat, veele sijn van mening dat Dido deselve geensins heeft gesticht, maar alleenlyk met het slot Birja vermeerderd en vergroot. Solinus, 40 H. en Bochartus, Geograph. Sacr. 2 Part. 24 Cap.

Doch dat sy, de Numiders een kleine lap lands afkopen, met een offenhuid, aan smalle riemen gesneden, deselve sou misleid en bedrogen hebben, word geensins aangenoomen; als te beuselachtig en te konstig versierd. Siet echter Servius, over het 1 B. van En. Herodianus, 5 B. 6 H. Livius, 44 B. Appianus in Lybic. Silius, 1 B. der Pun. oorl.

5. Mijna

Dido silt u, een andere doos om weer op nieuws uit te strijken. Wanneer sult gij een stad als mijn Karthago stigten, en u Heir van een verheve slot oversien? En schoon 't u alles na wil en wens gehuete, waar haalt gy een vrou die u so beminnen sal, als ik. Ik blaak als een was en sulfer fakkelt; min nog meer als de wieroek op de smoken-de altaren. Eneas heb ik nagt en dag in 't hart en sin. Hij is wel ondankbaar, hij agt mijn gaven drek, een gast die ik, so 'k wijs was, missen mogt: egter wens ik hem, al heeft hy 't quade voor, geen quaad: maar 'k scheld sijn trouloosheit, en ontsteek, na 't schelden, feller brand.

7 Verschoon, Venus, u naar, omhels, broer Kupidu, u onvermurwbaare broeder, en leert hem in u leger plukhairen: of mij: die hem (en 't spijt my niet) heb begonnen te beminnen: ten einde hij mijn liefde voedsel schaf-

fe. Wat ik droom, en hij komt mij schijnvals in die gedaante voor oge. Hy heeft geen aas van moeders aart. Een steen, een harden berg, barste eiken op hoge kruinen gewassen, en wreed wild gediert heeft u geworpen: of de Zee uitgebraakt, so onstuimig als gy die nu door storm siet schuimbekken, die gij egter hoe guir en weerborstig sij istragt te befeilen. Waar heen vlugtfieke? ontfie dit onweer: blijft niet om my, maar om den storm. Siet eens hoe d'ooftewind water uit water blaast. Vergun mij 't luk van 't weer, 't geen ik u liever verplicht bleef. De wind en Zee sijn regtvaardiger als gy. Ik ben so veel niet waard, schoon gij anders denkt, dat gij, om mij over de woefte Zee te ontvlugten, omkomen soud. Dien haat staat u vrij dier, so gij, om my te ontgaan, nog baar nog dood ontfiet. Strak silt de wint, legt de zee geschaaft, en

5. Mijn Karthago) Deese, stad van genoemde Appianus beschreven, bestond naderhand, (te weeten toen sy Romen geduurig het licht poogde te betimmeren) uit drie deelen; geheeten Kothon, Birsā, en Megara. Kothon was een eilandje, al om met gotven omvangen, aan weersyden havenen hebbende. Strabo, 8 B. behalven Appianus, enz.

Birsā, eigenlijk de sterkste en het slot; so genoemd van Birsā, leder; wegens bovengemeld verdichtsel. Siet Virgilius 1 B. van En. Justinus, 18 B. 5 H.

Megara, Magaria geheeten by Isidorus en Servius, alle het overige van die magtige vesting. Strabo, in gemelde 17 B.

Doch haar algemeene naam was en bleef in het Grieksch Καρχηδών; in het Latijn Karthago; en in de Punische taale Karthada, dat is, Nieuwestad. Solinus, 40 H.

6. Altaarsen) Rogis segt het Latijn, lykrijs of houtstapel; en dit is heel wat anders. Want wy vinden by de schryvers, dat de aloude, behalven andere dierbaare reukwerken, ook vaaten met wieroek, inde verbrandinge der dooden, op den houtstapel hebbengeset. Apuleius, 1 B. Apollodor. Virgilius, 6 B. van En. Lukanus 8 Pharf. Welke overdaadige derrelheid echter naderhand, by de Romeinen, door de Wetten der twaalf Tafereelen is verboden. Cicero, 2 B. van de Wett.

7. Uit den brand) Lees by Virgilius, 2 B. op wat wijze de vaderlyke Goden Eneas worden ter hand gefeld om met sich weg te voeren; en siet sijn vader boven op sijn schouderen, hebbende deese heilighdommen forgvondelijk omvatt, op een Gedenkpenning (Siet ook die van Cesars dochter Julia, by Tristan) van Antoninus de Doudsaame, by Joh. Sambukus; ook alhier verzoond.

8. Venus) Moeder van Eneas, wegens Anchises; en vervolgens van alle sijne nakoomelingen. Van welken evenwel het stambuis van de Julien wel meest sich onverbinderd meend af te daalen.

Dit leeren ons (behalven Virgilius en Ovidius) de Geldmunten van Cesar, by Goltzius, Ursinus. Ozelius, enz. op de welke Venus ontrent Anchises is neergelegen; of op een wagen, van twee minnegoodjes getrokken, komt aangereden; of wel op andere wijzen sich geheel, of alleenlyk tot den boesem toe verzoond. Siet ook Choulius, 22; pag.

9. Onweer) Het Latijn heeft Hyems, de winter; in welke men (de zee, so te seggen, gestooten sijnde) by de aloude gewoon was de vaart te staaken, de schepen op het land te slepen, het roer inden schoorsteen op te hangen; quansuis, om door den dagelykschen rook een duursaame onbederfelykheid, en harde vastigheid in de selve te verwerven. Hesiodus, in het 2 B. der Landged. Virgilius, 1 B. der Landged. Plinius, 2 B. 27. H. de Kantteekenaar, over de Vogelen, Blysp. van Aristofan.

En dit geschiede, seg ik, inde winter, op sekere feestdag. Pandusia by de Grieken geheeten. Proklus, over genoemde Hesiod. Eneas, in sijn B. van den Krijgshand. 17 H.

In regendeel deden sy de schepen weder afstooopen, en zee kiesem, op den 15 dagh van Maart; sijnde de

E

10 en rijd Triton met zijn blaas gespan op 't marmere nat. Og of gij met de wind veranderen koft, en gij sult konnen, ten sij gij harder sijt als d'eike. Hoe? had gij niet beproeft wat d'ontstuime zee vermogt? Betrouwt gij so ontfind de pekelpas die gij so vaak in nood gesmaakt hebt? Schoon gij bij moi weder anker ligt, dat woefte nat is egter vol gevaar. Trouwlose eedbrekers vinden ook in Zee geen heul: dat 's een pijnbank van schelmse wijffelaars. Te meer als om minnebreuk: om dat de moeder van de Min gesegt werd naakt uit de Cytheree 11 Zee geboren te sijn. Nog vrees ik voor de beul, die 12 mij pijnigde, en ben bekommerd dat dien vijand door schipbreuk sal vergaan. Leef, bid ik: so ontvlugt gij mij gelukkiger, als met de dood. 'K wens liever dat gij d'oorfaak van mijn sterven hiet. Genome gij wiert (dat God verhoede) door een felle storm in Zee belopen: hoe four gij te moede sijn? strak sal u voorkomen die meinedigheid, en Dido, door utrouloos bedrog genootfaak tot sterven. Daar sal u voor d'ogen malen

de schim van u bedroge wijf, bedrukt en met bloed beplengde lokken. Al wat u dan geschied, sult gij uit roepen, 'k heb 't wel verdiend, og geefst gena: en menen dat alle uitgeschote bliksem op u hoofd getruut is. Ei wagt nog een kleine tijd tot uwe verbolgentheit en d'ontstunigheid der zee bedaart: 't loon van een kort verblijf sal u behoude reis verschaffen. Verschoon mij niet, maar u kleine Julius. 'T is genoeg dat gij den roem draagt van mijns levens rover. Wat quadt deer 't kind Afskan? wat u gevugte Goden? die gij uit den brand gerukt in 't water sult verdrinken. Maar gij hebt die niet bij u, noit hebt gij, trouwlose, al draagt gij u roem daar op, dat heilgdom en u vader op de schouderen getoest. Gij liegt al wat gij suorkt. Want gij hebt niet eerst aan mij u valse tong getoont, tot mijn verdriet. Vraagt imand waar de moeder van de schone Julius vervoer: ik antwoordt, 's is van haar onbarmhartige man verlaten en vermoord. Dit maakte gij mij wijs: maar ik liet mij bepraten om dat ik u dickeft deed. Dus hebt

de strandgoden eerst door gebeden en offerhanden tot een gunstige bystand versoekt. Volgens Horatius, 1 B. 4. Lierges, Hesiodus, ingemelde Landged. Vegetius, vanden Krijgshand. 4 B. 39 H. Apulejus, 11 B. van sijn Herschepp.

10. Triton) Een godheid van de zee, quansuis geboren uit Neptunus en Salacia; en daarom ook voor sijn trompetter gehouden; welke des wegen een kinkhoorn is gebruikende: volgens Ovidius, 2 B. der Herschepp. en een schoone Gedenkpenning van den Keiser Papienus, by meergenoemde Tristan.

11. Citeresche) So bygenaamd wegen Cithera, een eiland inde Egeesche zee, tusschen Malea, de voorberg van Peloponnesus, en het eiland Kreto; nu Cerigo: wel eer Venus toegewijd, na dat sy uit het zeeschuim (Afrodite deshalven geheeten) ter wereld komende, aldaar allereerst is aan land gerreeden. Sie van dit eiland, behalven Plinius en Strabo, Virgilius, 10 B. van En.

12. Gebooren) Siet de vreemde geboorte van Venus by de Grieksche dichteren, Hesiodus, Q. Kalarber, Nonnus, enz. en de Latijnsche, Ovidius, 1 B. der Minned. 14 D. en Minnek. enz.

En op deese wijze is sy, door de Grieksche Apelles (tot een voorbeeld gebruikende de lichaamsardige Frine; die sich derwegen, volgens Athenëus, op het Eleusinisch feest van Ceres, in het gesicht van geheel Griekenland, moedermaakt in zee begaf) wonderbaarlijk door het pinceel vertoond. Gelyk deese schildery volmondig roemen Plinius, 35 B. 10. H. Aristenetus, 1 B. 7 Br. Antipater (in het Grieksche Bloemhof) en sijn vertaalter, Aufonius, in sijn 104 Sneld. enz.

By welke alle sy, uit de zee dus oprijfende, gemeenlijk Anadiomene, of Emergens, word genoemd. Siet haar (aangeffen haar ook Praxiteles van marmer maakte; die naderhand aan die van Gnidus is verkocht) vertoond by de Uitgevers der Roomsche Marmerbeelden.

13. Julius) Ook Afskanus geheeten, de soon van Eneas by Krensa, Priams dochter. Volged sijn vroomen vader, trekkende naar Italien: alwaar hy (sijnde nu Eneas overleden) Lavinium, sijn vaders stad, verlatende, de stad Alba stichtede. Virgilius, 1 B. van En. Florus, 1 B. 1 H.

14. Gevluchte goden) Penates in het Latijn. Wie deese sijn geweest by de ouden, is niet wel bekend. Cicero, 2 B. van der God. Nat. en Servius seggen het te sijn alle goden, die binnens huys geëerd en aangebeden worden. Andere gissen deselve Neptunus en Apollo, opbouwers van Trojen; of Juppiter, Juno, en Minerva, ja self Vesta te weesen. Siet Makrobius, 3 B. 4 H. enz.

Want de naam van PENATES komt ons, nevens die van VESTA, voor op een Gedenkpenning van den keiser Kommodus, by Oudaan. 45 T. 2 N. alwaar een jongeling, op een spiets leunende, in sijn rechterhand een lamp is dragende: waar uit het schijnt als of het de Dioskuri, te weeten Kastor en Pollux, souden sijn geweest: hoewel die, na de schaking van Helena overleden sijnde, geenfins de alonde Penates konnen worden genoemd. Siet behalven Virgilius, Cicero en Higinius, de naeukeurige Dionisius Halykarn. 1 B. 67 H.

15. Moeder) Krensa, so gesegt is, Priams dochter, inden brand van Trojen, achter gelaaten; door een alte grooten haaf, gelyk de meesten willen: want daar sijn schrijvers, welke stellen haar al wilens verlaten, ja gedood te zyn. Siet Virgilius, 2 en B. van En.

14. Spe

hebt gij om haar minder straf te lijden, als om mij. Ik twi-
 ffel ook niet of u gepreide Goden verdoemen u: want
 't is nu 't zevende jaar dat gij op Zee sukkelt. Doen u
 de zee uitbaakre ontfing ik u alms op mijn ree, en bood
 u, fchier nog bij name onbekend, mijn rijkftal aan.
 Og had ik 't bij defen Dienft gelaten: en was de maar
 van mijn bijfapen begraven. Dien dag, dat ons die
 16 onverwagte vlaag in de fpelonk dreef is d'oofrak van
 mijn quellagie. Ik hoorde een hol geluit; mij dogt de
 bosmaagden juigten; maar d'helfe rafemijen gaven voor-
 fpook van mijn rampen. Wel aan neem straf gefchonde
 maagdom: die ik tot Sichæus hoon befoedelde: waarna
 ik nu, og arm, vol fchaamte tre. Ik heb nog in mijn
 17 marmeren tempel een beeld Sichæus toegewijd ftan, be-
 18 19 pronkt met groente en witte lammervagten. Hier uit
 hoorde ik hem (want ik kende fijn ftem) vierwerf mijn
 naam fpellen, en foetes zeggen: kom Elifa. (Dido)

Ik kom, o waarde man, ik toef niet langer; maar draaf
 flegs uit fchaamte over 't geen ik u misdeed. Vergeef
 mijn misdad: 'k ben misleid door een geflepen bedrie-
 ger. Hij doet den haat van mijn misdrijf verdwijnen.
 Sijn moeder Venus, fijn ouden vader, fijn foon, fo dier
 en waardig pand, gaven mij hoop dat de man wel bij mij
 wennen foud'. So ik dan dolen moft, ik doolde uit
 eerlijke beweegredenen. 'Doet gij hier bij fijn trou bo-
 lofte: hij was, volkont hij, in genen dele te verfmade-
 den. 'T rampfalg lot, dat mij van begin aan trof, ver-
 felt mij ten einde toe. Mijn man wiert in fijn huis voor
 d'auter neergevelt: van die moord draagt mijn broeder
 den roem. Ik wierd als balling verdreven, moft mijn
 mans graf, en vaderland ontruimen, en wierd, van mijn
 vijandige broeder vervolgd, genootfaakt een gevaarlijke
 vlugt te nemen. Ik lande aan een vreemde ftand, en
 mijn broeder en Zee ontflipt koft ik 't Zeegeweft, dat
 ik

16. Spelonk) Waar in se, volgens afspraak van Venus en Juno, gejaagd wierden door een gemaakte
 dondervlaag; om in die verhoole plaats quansuis de plechtigheden des huwelijks met malkanderen te vol-
 trekken. Siet Virgilius, 4 B. van gemelde En.

17. Sichæus) Ook Acerbas geheeten, oom, eerste man en bedgenoot van Dido, priester van Herkules,
 zijnde de rijkste en magtigste onder die van Fenicien; om welke redenen hy ook van Pigmalion, fijn wijfs
 broeder, onder het offeren, voor het altaar is omgebracht. Virgilius, 1. B. van En. Justinus, 18 B. 4 H.

Wogens Herkules valt hier aan te merken, dat 'er een van deeze naam is geweest in Boëtiën; een in
 Egypten, en een in Fenicien, zijnde dezelfde met die van Gades: welker aller daaden en bedrijven van het
 loffe dichterdome onder malkanderen worden geworpen.

Wat nu deeze van Fenicien aangaat, ook Melcharchus en Astrochites geheeten; men weete dat hy
 van die van Tyrus seer is geëerd geweest. Makrobios, 1 B. 20 H. Plinius, 37 B. 5 H. Cicero, 3 B.
 de Nat. Beor. enz. 1. Om dat hy de eerste grondleggers van deeze stad heeft aangewezen, waar sy
 fouden bouwen. Strabo, 10 B. Nonnus, 4 B. 11. Om dat hy het kostelyke purper heeft gevonden;
 te weten, doorsijn hond, een vreemde fiek. aan strand, uit fijn hooren haalende. Pausanias, in Eliac.
 Suidas, en de verklaarder van Lykofron. 111. Om dat hy die van Tyrus in de zeevaard heeft onder-
 wezen; door welke sy fo veel volkplantingen, in de vergelegenfte deelen des werelds, zelfs tot aan de Ga-
 des, hebben ter neder gefet. Nonnus, 40 B. Arrian. 4 B. Tibullus, 1 B. 8 D. Diodorus, 5 B. enz.

Van fijn prachtige en rijke kerk binnen Tyrus, fpreken, Herodotus, in Euterp. Kurtius, 4 B. 3 H.
 Dio, 42 B. Josephus, 2 B. tegens Apion. Lucianus, van de Syr. God. Strabo, 16 B. enz. Vor-
 ders fte deefen Herkules, afgebeeld op de Gedenkenpenningen van Tyrus, by meermalen genoemde Vaillant,
 Colou. Rom.

18. Groente) De priesteren waaren onder het offeren gemeenlijk met eenige groente gekroond. En wel
 met takken van fult of fult een boom, die fult of fult een godheid was gewijd en toegeëigend.

So maakt van een laurierkrans gewag Virgilius, 3 B. van En. Lukanus, 1 B. der Farf. Pruden-
 tins, in Apotheof. enz. Van een koorenairkrans Plinius, 1 B. 3 H. enz. Van een olyfkrans, Virgi-
 lius, 3 B. der Landgedicht. 5 en 7 B. van En. Tibullus, 1 B. 10 D. Van en myrtekransje, Tibullus,
 1 B. 10 H. Van een eikenkrans Virgilius, 1 B. der Landgedicht. Van een taxus of ypenkrans, Sene-
 ka, in Edip. 3 Bedr. Van een pijnkrans Arnobius, 5 B. Van een veilkrans Tacitus, 5 B. der
 Gefchichtb. 5 H. en eindelyk van een popelkrans, ter eeren van Herkules, Virgilius, in het 8 B. van En.
 Seneka, Ras. Herk. 3 Bedr. Horatius, 1 B. 7 Lied.

Siet de priesteren dus gecierd op de Marmere brokken, eenig offer vertoonende, by hune Verfaa-
 melars.

19. Lammervachten) De afgevulde huiden der offerbeesten (indien sy niet wierden verbrand) hadden
 in der goden dienft en aanroeping een byfonder gebruik.

Een verlegene plagt, in de tempelen, op dezelfde te gaan rusten. wanneer hy een gunftig en voordeelige
 antwoord van de goden wilde verwachten. Pausanias, in Attic. fprekende van Amphiaras; Herodia-
 nus, 4 B. in Karak. 12 H. Plautus, in Kurkul. 2 Bedr. 1 Ton. Filoftratus, in het Lev. van Polemo;
 Strabo,

ik u, trouwloze, heb opgedragen. Ik stigte een stad met
wijd bemuurde wallen, een trots en schrik voor de ge-
buir volkeren. Den oorlog steigert vast, men dreigt
mij, die een vrou en vremdeling ben, met de wapenen:
nu kan ik mijn stads wering en krijgsgereetschap in po-
stuur brengen. 'K was duifent minnaars lief, die mij
onder 't vleien haar beklag deden, dat ik een wilde
vremdeling voor so veel Vorsten koos. Wat mart gij,
19 mij geboeid aan Jarbas, Konink van Getulie, over te
laten? 'K sou mij, om u schelms verraad, geveugeld aan
hem konnen en moeten overgeven. Daarbij heb ik nog
20 een broeder [Pygmalion] wiens schensieke hand be-
plengd met 't bloed van mijn man, nog dorst na 't mijne.
Leg af de Goden, en Heiligdommen, die gij methan-
delen ontheligt. U godloze handen betasten 't godlijke
onwaardig. So gij de Goden, die gij uit den brand bergde,
moet dienen, so spijt het haar, dat sij niet verbrand sijn.

Misschien sult gij, o schelm, Dido swanger verlaten, en
u vleesch en bloed in mij gewonnen ontvlugten. So sal
dan 't deerlijk kind in 's moeders lighaam sterven, en gij
d'oorzaak van u nog ongeboore vrugts dood zijn. So sal dan
de broeder van Julius met sijn moeder sneuvelen, en
enen dolk twe zielen in een lighaam moorden. Maar
die God laft u te vntrekken: 'k wensde dat hij u 'thier
landen had verboden, en dat nooit Trojaan den bodem
der Penen had betreden. Met desen leidsman, een God
21 quansuis, dobberd gij tegen weerbarstige winden in, en
22 spild gij een ruimen tijd in de woeste Zee. Aan Troje
23 kost gij schier met geen meerder moeite komen, al stond
het so stijf, als doen Hector nog leefde. Gij soekt
geen Simois u vaderlijke stroom, maar 't is den Tijber.
24 25 Ongewifeld sult gij weer aangehaald werden, daar gij
wenst te komen. Neen: na ik merk aan 't afscheiden van
die ver gelege landstreek, sult gij daar met u vloot niet
belan-

Strabo, 11 B. *Sprekende van die van de stad Anariaca, by de Kaspische zee gelegen; en eindelyk Virgil-
lius, 7 B. van En. by meergemelde Choul.*

*De Priefters plegen de beelden, en meest sich selven daar mede te versieren; de selve of om den hals, en schou-
deren hangende; of den arm daar mede beslingende. Statius, 3 B. der Theb. en andere van de Bac-
chanten: en de Marmersteen, by Choul en P. S. Bartolus.*

19. Jarbas) Of Hiarbas, Koning van Getulien in Afrika; welke, de stad Karthago siende allenskens
groeien en toeneemen, de Koninginne ten huwelyk verfocht, ja gewapenderhand haar de trouw af eisch-
te. En dus heeft deese, en niet Eneas (een haatelyk verduchtfel van die van Rome) een oorzaak tot
haar rampzalig einde gegeven. Want als, behalven Hiarbas, ook de burgers en inwoonderen haar om
dat huwelyk moejelyk vielen, so heeftse, quansuis een soemoffer aan haar voorige man sullende toefstellen,
sich selven op een stapel hout doorsteken. Justinus, in bovengemeld 11 B. 6 H.

20. Broeder) Pygmalion, soon van Belus, Tirisch Koning, en Dido's broeder; welke om de schat-
ten van sijnes susters man te genieten, den selven, so gesegt is, heeft omgebrocht. Blyvende niettemin
van de buit versteen. Want Dido, door een droom gewaarschouwd zijnde, pakte alle haare goederen
byeen, trok haaren aanhang saamen, en vluchtte, gelijk men ook boven verhaald, naar Afrika. Ju-
stinus, in gemelde B. Virgilius, 1 B. van En. Ovidius, 3 B. des Alman. Silius, 8 B. der Pun.
Oorl.

21. Troiaan) Teucris heeft het Latijn. Aangesien so de Troiaanen geheeten sijn van eene Teucer, soon
van den Kretischen Scamander; die, nevens Dardanus, sijn schoonsoon, in Troas wel eer regeerende,
de grondslag van het Troiaansche koningryk heeft gelegd. Sietse ook so genoemd in het 1 B. der Klaagd.
2 D. 13 B. der Herschepp. en elders.

So hebben se ook van haar andere koningen, Dardanus, Ilius, Laomedon, enz. by het dichterdome, haan-
re benaamigen.

22. Penen) Punici, of liever Fenices, volkeren in Sirien; wiens landschap, met het overige Si-
rien ende riviere Eleutherus bepaald, had Tripolis, Biblos, Tirus en Sidon; alle welker rijke en mag-
tige steden. Draagt haar naam of van het schoone purper; aldaar, so gemeld is, gevonden: of van de
palmboomen; welke in die landstreek alom gevonden worden.

Sulks bevestigd, by Tristan, een uitgeleefte Penning van den Keiser Severus, waar op een jongeling, in
een geschoort kleed, is onder een palmboom staande; geteekend, PHOENICE.

Naar deese Syriers, als haare voorvaderen, worden ook die van Karthago geheeten Peni, Of liever Fe-
ni, en Punici of Penioi, by Virgilius, Silius, en onse Ovidius, op verscheidene plaatsen.

23. Troje) Pergamum in het Latijn; volgens Hesichius, het hooge slot van Troie; veeltyds voor de
geheele stad genoemd; die ook Ilium, naar Ilius Laomedons vader, eene der Koningen, word gehee-
zen. Strabo, 13 B. behalven Homerus, Virgilius, en andere dichteren.

24. Simois) Van deese Troiaansche riviere sprak ik, 3 pag.

25. Tiber) De vermaardste rivier in Italien, uit den Apenninus, (van welke berg Italien in twee
deelen word gesneden) affakkende, Latium van Hetrurien scheidende, en eindelyk beneden Rome,
ontrent Ostia sich in de zee nederstortende. Dionysius, 1 H. en 9 B. behalven Plinius, en andere.

Was

belanden voor dat gij een oud man werd. Kiest liever dit mijn volk ten bruidſchat, ſtaak u omſwerven, en ontfang de ſcharen die ik hier Pygmalion ontvoerde. 26 Verplant hier Troje met meer geluks in mijn Tyrier plantſoen plaats, en neemt als Konink dees gewijde rijksſtaf aan. Hebt gij luſt om te oorlogen: ſoekt uwen Julius ſtof tot krijgstriomf; 'k ſal hem, om niet ſtil te ſitten, vijand daar toe leveren. Dir's een plaats om vrede en oorlog te hanteren. Ei doet het om moeders wil, om de ſchigten van u broeder [Kupido] om de Trojaanſe Goden bij u gezet, (ſo wens ik ſegen al wat gij van d'uwen bergde, dat die wreden oorlog en u ſchade hier me einde, dat Aſkaan voorſpoedig grijsle, en dat 't gebeent van vader Anchifes onder lugte aarde ruſte) 27 ontferm u dog over een huis, dat ſig aan u opoffert. Want waar over kont gij mij beſchuldigen, als dat ik u beminde? Ik ben geen Ftiaſ telg, of van 't groot Mycene geboortig: mijn man nog vader 28 was tegen u geſpiet. Schaamt gij u mij u vrou te noemen, noemt mij ſlegs u waardin. 'T ſcheeld Dido niet, 29 als ſij maar uwe is, wat naam ſij draagt. Ik ken de zee wel die d'Afrikaanſe ſtrand aflooft: dan is ſij bevaarbaar, dan niet. So ras ſal de wind niet goed ſijn, of gij ſult konnen 't ſeil gaan. Nu wart u 't drijventwier om ſchip en riem. Belat het mij, 'k neem 't aan, u beſte tijd te

ramen: als gij reizen wilt, ſal ik u niet ophouden. Uboots-volk ſnakt na ruſt, en u ontramponceerde vloot, paſhalf gekaleſaat, vereiſt nog wat toevens. Voor al mijn weldaden, en 't geen mij nog ſtaat te verdienen, voor ons huwlijks hoop, bid ik om nog een kleinen tijd. Tot dat mijn minneſmert met de zee mag ſlenken, en ik allengs dees ramp kloekmoedig leer verdragen. So niet: ben ik van voornemen te ſterven. Lang kond gij mij niet wrede vallen. Og ſagt gij eens hoe mijn verſ in 't ſchrijven was verbleekt! ik ſchrijf met u trojaans lemmer op de ſchoot. Mijn tranen rollen over mijn wangen op 't blote ſwaard, dat haalt in plaats van tranen met mijn bloed ſal geveerd ſijn. Hoe wel komt u gift mijn dood te ſta. Gy verſiet tot korte vordering van mijn dood, mijn graf met de kleine gift van een rappier. Nu wort mij d'eerſte ſteek niet in de borſt gegeven; 'k heb al voorheen van u een minnewond ontfangen. 30 Og Anna, ſuſter Anna, die ter quader ure kondſchap kreeg van mijn ſchuld, nu ſult gij mij ook den laſtte lijkdienſt doen. En als ik ben verbrand op 't lijkhouw, ſult gij op mijn marmere Sark niet houwen: SICHEUS VROU; maar dit grafſchrift:

ENEAS GAF MIJ 'T STAAL EN STERFENS REEN IN
'T VLUGTEN:
MAAR DIDO WRONG 'T RAPIER IN 'T HART,
EN EIND' HAAR SUGTEN.

Was eerſt Albula; en ontfing ſijn naam van den Albaanſchen koning Tiberinus, in het doortrekken van ſijne wateren verdrongen. Livius, 1 B. 3 H. Ovidius, 2 B. des Alman. Hoewel Servius, over het 8 B. van En. bewijſt dat den Tiber, aangaande ſijn naam, de ſtad Alba ſelf, in ouderdom te boven gaat.

Ik ſie hem, behalven op die van Nero, nevens de haven van Ofia, op een mooie gedenkpenning van de keizer Markus Aurelius, by Oudaan 33 Tab. 5 P. op die wiſe leggende; gelijk men alle de rieviergoden is verbeeldende.

26. Tyrier) Herkomstig uit Fenicien, en haar hoofſtad Tirus; ſo boven is gemeld.

27. Anchifes) Soon vankoning Kapis, en kindskind van Affarakus; op het gebergte en in de boſſchen, ontrent ſijn groot en klein vee, ſich meerendeels onthoudende. Hier heeft hem Venus geſien, bemind, en tot haar byſlaap verſocht. Virgilius, 1 B. van En. Ovidius, 2 B. der Klaagged. en 15 der Heldinnebr. Doch dit koſte hem ſijn oogen en geſicht, toen hy deeſe godlijke gunſt by de ſijne ſich liet ontvallen. Is naderhand van ſijn ſoon Eneas uit Troje gedragen; gelijk, 33 pag. is geſegt en op een penning verſoond. Siet ook wat wy van de ſaamenkomst van Venus en Anchifes, aldaar hebben aangeſeekend.

28. Ftiaſ telg) Van de Theſſaliaanſche ſtad Ftia ſprakenwe 12 pag.

29. Micene) Stad in Peloponneſus; van welke boven, 22 pag.

30. Anna) Suſter van de koningin Dido, en met een medegeſellinne in haar weg vluchten. Wierd, na Dido's dood, uit Karthago weggedreven. Begaf ſich deſhalven onder de geſcherminge van Battus, koning van Cirene. Maar aldaar hoorende dat Pygmalion, haar wreede broeder, in aantogt was, koos weder zee; en quam, na veel omſwervens, onder de kuſt van Italië, voor de ſtad Laurentum, ſchipbreuk te lijden. Aldaar vond ſe ſich by Eneas, (nu het koningrijk van Latium in ruſt en vrede beſtende) die haar wel ontfing. Maar, door een droom gewaarſchuwde ſijnde dat haar, van Lavinia vrouw van Eneas, lagen wierden gelegd. is ſy by nacht uit het bet hof gevlucht, doch onverſiens in de naaſtgelegene rivier Numicius verdrongen. Ovidius, 3 B. de Alman. Silius, 8 B. der Fun. Oorl. behalven het 43 Taf. van mijn GALLERY.

ACHTSTE BRIEF.

INHOUD.

Hermione, dochter van Menelaus en Helena, was van Tindarus (wien Menelaus, naar Troje trekkende, de zorg van het hof en het rijk had aanbevolen) ten huwelijk gegeven aan Orestes, soon van haares vaders broeder, Agamemnon. Menelaus, van dit verloven geen kennis hebbende; geeft haar, voor Trojen, in het leger, aan Pyrrhus, soon van den moedigen Achilles. Dus is sy vandeessen (na de verwoestinge van Troien, in Griekenland komende) geschaakt. Doch als voor die siere de fierheid van Pyrrhus alse ondraaglijk was, heeftse, door deessen brief, van Orestes, dien sy seer lief had, verfocht van dat haastlijk huwelijk ontslagen te worden. Dus was dit ook den uitslag van haar schrijven. Orestes ging Pyrrhus te Delfos, in Apolloos tempel, vinden, strafte dien schaker met de dood, en herkreug op die wijze sijne Hermione.

HERMIONE AAN ORESTES.

Ik Hermione schrijf u, onlangs mijn broeder en man, nu slegs mijn broeder, want een ander draagt den naam van man, dese groet. Pyrrhus, trots op den adel van zijn vader Achilles, hout mij hier tegen recht en reden gevangen. Ik weerde mij so ik kost om zijn moerwil te gen te staan; vorder kost ik met mijn teer geweld niet keren. Wat hebt gij voor Pyrrhus, riep ik, mijn wreker leeft: dit vlees is aan een ander man verkocht? Maar hij dover als de Zee, schoon ik Orestes schreeude, rukte mij met ontroide vlegten in zijn Saal. Wat kost ik swaar.

1. Pyrrhus) Neoptolemus ook (heel jong ten oorlog gaande) geheeten, soon van Achilles; van welke boven, 13 pag.

2. Pyrrhus) Aiacides in het Latijn. Aangeseen Eacus, koning van Enopia, (of liever Egina. Ovi-7 B. der Herschep.) wegens Peleus, vader van Achilles, zijn overgrootvader is geweest. Siet de Dichteren, Katullus, Virgilius, enz.

3. Orestes) Soen van Agamemnon en Klisemestra, na sijnes vaders deelrijk ombrengen de strenge wreker

4 *waarder geleden hebben, was ik, in 't veroveren van Lacedemon onder ander volk als Ilium vervoert geweest. Sagter handelde het triomferend grieks heir*
 6 *met Andromache, als het Troje in brand stak. Maar*
 7 *gij, Orestes, draagt gij mij nog ongevinsde liefde, aanvaart onbeschroomd het recht dat u toekomt. Sont gij, indlen een rover u vee uit de stal weg haalde, weer bleden, en voor u geroofde vrou in gebreke blijven? Neem tot een voorbeeld u schoonvader [Menelaus] die, om zijn bruid [Helena] weder te halen, uit liefde oorloogde. Indien hij loom en traag in zijn hof van 't wijf beroofd had leggen ronken, nog bleef mijn moeder, als voorheen aan Paris getrouwt. Tot desen togt hebt gij geen duifend schepen nog ontrekbaar krijgsvolk van nood: komt maar selfs. Hoewel ik egter op sulken wijze*

ook waard' was wederom gevondert te werden, en geen man tot schande strekken kon voor sulken lief een selle oorlogs kans te wagen. Hoe? was ons beider grootvader niet Atreus, Pelops Soon? En waart gij mijn man niet, 8
gij waart gewis mijn broeder. Kom dan, bid ik, als man u wijf, en als broeder u suster te hulp: twe mannen houden u verplicht tot desen dienst. Mijn grootvader Tyndarus, nu oud, en agtbaar om zijn jaren, bestede mij aan u ten huwlijk: want hij had 't seggen over zijn nigt. Mijn vader hier van niet wetende verloofde mij aan Pyrrhus. Maar laat grootvaders recht, als meer in magt en jaren, voorgaan. Met u gepaart hoorde ik niemant: wert ik aan Pyrrhus gekoppelt, soo wert gij beledigt. Onse liefde sal vader Menelaus ook wel dulden: hij heeft door 't selve minnevuur voor desen ook ge-

wreker van deese wreede moord. Doch deese moederbeul, is daar op wegen het wroegen van zijn knagend geweest, aan het hollen geraakt, en heeft, gelijk een dollen, alom mistroostig omgevoeren. Van welke siekte hy emdelijk op een bysondere manier is verlost. Siet Sofokles, in Electr. Euripides, in Orest. Val. Flakkus, 7 B. der Argon. Virgilius, 4 B. van En. enz.

Siet daar en boven van deeses onbesuisde gestalten, groflichaam, en groote beenderen, na eenigen tijd gevonden, behalven Herodotus, Solinus, 5 H.

4. Lacedemon) Ook Sparta genoemd, een wijdberoemde stad in Peloponnesus; van welke boven, 2 pag.

5. Grieks heir) Achaia segt het Latijn. Welk is driedubbeld. Of het is een deel van het geheele Griekenland; beden Livadia geheeten; sijnde bepaald met Thessaliën, de Egeesche zee, den Isthmus, en Epiëren: of wel een klein landschap van Peloponnesus; anders wegens zijn strandsteden, in het Grieks Egiale genoemd: of ook somwijlen gemeld Peloponnesus, Morea nu geheeten, Plinius, 4 B. 3 H. Pausanias, in de Achai. Apuleius, 6 B. van zijn Herschepp. enz.

6. Andromache) Sie van deese vrouw het gesegte; 24 pag.

7. Troje) Phrygië opes, de Frigiaansche goederen, schatten en rijkdommen; in het Latijn. Frigië is een landschap in klein Afië; en wel tweevoudig. Het meerdere en het mindere. Het meerdere noemden ook Pakastiana: hebbende tot hoofdsteden Sinnada en Laodicea: gelijk het mindere Epiktetos, of het Hellepontische, anders Misiën of Troas; wiens hoofdsteden zijn aan zee Dardanus en Alexandria, en binnens lands het wijdberechte Trojen of Ilium. Strabo, Ptolemeus, Plinius, en Andere.

8. Atreus) Soon van Pelops en Hippodamia, koning van Micenen, en broeder van Thyestes. Deese zijn broeders vrouw misbruikende, is van Atreus in ballingschap versond doch weder, onder schijn van vriendschap, te rug geroepen: als wanneer hy de kinderen heeft omgebracht, verschewrd, gekookt, en soo den rampsaligen vader voorgeset. Siet behalven Higinus, Seneca's Treursp. van Thyestes, en onse PICTURA Loq. het 25 Taf.

9. Pelops) Soon van Tantalus, Frygiaansch koning; noch een kind sijnde de goden op tafel voorgeset: als wanneer, alle goden sich van die spijs onthoudende, alleenlijk Ceres van het schouderstuk heeft gegeten. Alwaar om Jupiter, den jongen weder in het leven roepende en herstellende, hem een yvoren schouder heeft moeten aanstellen. Ovidius, 6 B. der Herschepp. Virgilius, 2 B. der Landged. Tibullus, 1 B. 4 D. Pindarus, 1 Gefang. der Olimp. Plin. 28 B. 4 H. Higinus, 83 Vertell.

Naderhand is deesen naar Griekenland vertrokken, alwaar koning Enomachus, een seer schoone dochter hebbende, deselven ten huwelijk beloofde aan die geene, die van sekere bestemde wagenmenninge met de overwinninge sou komen wederkeeren; terwijl de overwonnene aldaar het leven moesten laaten.

Doch Pelops kocht arglistiglijk de voerman om van Enomachus. Welke derwegen de wagenas schelmachtig onbruikbaar maakte. So dat de wagen in het vrannen gebroken sijnde, de koning uit de selve suimelde en sich dooddelijk besetende. Hier op ontfing hy dan Hippodamia, des konings dochter, en met een het geboele rijk, naderhand Peloponnesus, of het eiland van Pelops naar desem genoemd. Higinus, 84 Vertell. Strabo, 8 B. Propertius, 1 B. 12 D. Nemesianus, 1 Herdersgef. enz.

10. Tindarus) Van deese het boven 223 pag.

11. Tan-

geblaakt. De min die hem geviel sal hij in zijn schoon-
 loon ligt gehengen: het voorbeeld van zijn liefde tot
 moeder sal ons trekkenden stijven. 'T geen hij bij
 moeder was, sult gij bij mij zijn: Pyrrhus leeft met
 mij, als wel eer Paris met mijn moeder. En schoon
 hij ewig snorrt op 's vaders manhafte daden: gij hebt
 ook een vader waar op gij brallen kont. Agamemnon
 swaide den Scepter over al de Vorsten, zelfs over Achil-
 les: dese was pas een Veltheer van hulptroepen: gene
 't hoofd der hoofden. Tot overgrootvader hebt gij Pe-
 11 lops, wiens vader was Tantalus: so dat, als gij wel re-
 kent, blijken sal, dat gij 't vijfde lit van Jupiter sijt.
 'T schoort u ook aan geen roem van dapperheit: gij weer-
 de u wel hatelijk; maar wat kont gij anders doen: 't was
 om u vermoorde vader te wreken. 'K wensde wel dat gij
 beter heldenstof gevonden hat; die gij niet verkopen,
 maar uit dwang hebt moeten waar nemen. Hier in hebt
 12 gij u evenwel als een Ridder gequeten; en Egyptus heeft,
 van u gekeelt, 't selvehuis met zijn bloed bespat, 't geen
 te vore u vader. Dit smaakt Pyrrhus, duit u lof tot
 schande, en kan mij eger nog onder zijn gesig adu-
 len. Ik berst, mijn kaken twellen van spijt, en mijn boesem
 scheurt van ingekropt vuur. Heeft niet ider Hermione
 't schandig stuk van Orestes durven verwijten? wel we-
 tende dat ik nog kragt nog rappier heb. 'K mag wis

nog schreien: met tranen koel ik mijn gramfchap, die
 als een stroom in mijn boesem vlieten. 'K heb haar
 altijd alleen, die stort ik immer. Mijn wangen zijn
 altijd met tranebonnen overfloet. Dit 's de dwaalstar
 van ons geslacht, die swerft van Tantalus af, tot mij toe,
 om al ons vrou oir een roof te geven. Ik wil nu van
 't bedrog des water swaans niet reppen, nog hoe sig Ju-
 piter in Iwanendons verschool. Hippodamia is door een
 13 14 vremdeling [Pelops] weg gevoert op de Isthmus, die
 met haar lange smallen hals twe zeën ischift. Helena van
 Theus geschaakt moeft van haar twee broeders, Kastor
 15 en Pollux Amyclefen wederom gehaalt werden. Desel-
 16 17 ve Heleen van Paris den Trojan over zee weg gerooft
 moeft d'oorzaak zijn dat heel Grieken in 't harnas quam.
 Het heugdt mij qualijk, nogtans 't heugdt mij. Alles
 was dienthalve vol druks en vrees. Mijn grootvader,
 zijn suster, oom Kastor en Pollux weenden; Leda badt
 de Goden en haren Jupiter om verlossing. Ik zelfs nog
 een kind trok 't kort hair uit mijn hoofd, en schreeu-
 de: o moeder, moeder, vertrekt gij sonder mij? Want
 vader was van honk. Tot een teken dat ik mede van Pelops
 kroos ben, siet gij immers dat ik een gereden roof voor
 Pyrrhus was. Og had Achilles 't spits van Appollos schigt
 18 19 konne mijden! Hij doemde nu 't geweld van zijn balda-
 20 dig

11. Tantalus) Soon van Jupiter, of, so Tzetzes tuigd, van Imolus, koning der Lidiers. Deese
 op sekeren tijd de goden aan zijn tafel hebbende, heeft haar, gelijk terstond gezegt is, zijn vermoorde soon
 Pelops voorgesteld. Doch desen jongen is het leven weder geschonken; maar Tantalus heeft hellewaars
 moeten reizen: alwaar hy, op seldsaame wijzen, met honger en dorst, onophoudelijk is geplaaagd. Pinda-
 rus, in gemelde Gesf. Homerus, 11 B. der Dooling. Euripides, in Orest. Treursp. Seneca, in Thyest.
 Treursp. 1 Bedr. en verscheidene andere.

12. Egistus) Soon van Thyestes, gewonnen by zijn eigene dochter; en deswegen ook als een misgeboorte
 in een bosch weggeworpen. Doch hier is by van een veehoeder gevonden; die hem heeft bewaard, en
 door een geit (in het Grieks Egistus deswegen geheeten) opgebracht. Elianus, 12 B. der Verscheid.
 42. H.

Deese nam naderhand, op zijns vaders aanraden, Atreus het leven; gelijk ook Agamemnon; door
 toedoen van Klitemnestra, die in overspel met dit ondiel leefde. Maar eindelijk is by ook van Orestes,
 soon van Agamemnon, nevens den overspeelfter omgebracht. Seneca in Agamemn. Homerus, 1 B.
 der Dooling. en ook boven, en 39 pag.

13. Swaanendons) Wy hebben, 23 pag. van deese geestige boelagie gewaggemaakt. Siet verder Mani-
 lius, 1 B. der Sterrekund. Ovidius, 6 B. der Herschepp. enz. doch voor al het 26 Steentje, by Abr.
 Gorleus, en het 19 van het 2 Deel by Leonard. Agostinus; versamelaar der aloude segelringen.

14. Hippodamia) Op wat wijze Pelops deselve ten wijve kreeg, schreven wy daadelyk, 39 pag.

15. Geschaakt) De schaking van Helena door Theus, is verhaald, 24 pag.

16. Amiklesen) Of Lakonische, dat is Spartaansche; want Amikle lag in Lakonien, sijnde het va-
 derland der gebroeders, Kastor en Pollux: ook berucht door een aansienlijke tempel van Apollo. Stra-
 bo, 8 B. Statius, 4 B. van Theb. enz.

17. Wederom gehaald) Mopsopia urbe voegt'er het Latijn by; en verstaat Afidna, een stedeken in
 Attika: in welk landfchap onder andere eenen Mopsus heeft geregeerd. Strabo, 9 B. Seneca, in Hippolit.
 Treursp. enz. Vorders van het wedergeven van de geschaakte Helena is gesproken, 24 pag.

18. Pyrrhus) Neoptolemus, in het Latijn; Siet van hem, 13 pag.

19. Appollos) Houdende de sijde der Trojanen, als, nevens Neptunus, de bouwer van haare stad en
 ringmuur. Sie 24 pag.

Word, van de Trojanen bygenaamd Sminteus; wegens de muysen (μυῖνες by de Kretsenfers) hem ge-
 heiligt en toegewijd. Strabo, 13 B.

20. Mijden) Achilles is omgebracht van Paris, of liever Apollo, in de gedaante van Paris; ser-
 wijl

dig kroos. Nog voor desen, nog nu sou Achilles behagen geschept hebben, dat een man om 't vervoeren van zijn wijs sou geschreit hebben. Wat schuld joeg mij 's hemels verwoedheid op den hals, of wat gestamt sal ik klagen dat mij rampzalige dus drukt? 'K ben jonk moederloos geweest: mijn vader was in de krijg: schoon sij beide nog leefden ik was egter een weeskind: o lieve moeder 'k heb u in mijn teere jaren nooit met soet gelei betruwaald: noit met mijn kinder armkens omhelsd, noit als een liefpak op u schoot geseten. Gij hebt mij nooit opgeschikt: nog mijn kamer, als ik de bruid was, toegelikt. Als gij weder quamt ('k sal de waarheid seggen) gink ik u te moet, maar ik kende moeder niet. Dog aan u schoonheid merkte ik dat gy Helena waart, en gij vraagde, welk u dogter was. 'T eenigste geluk, dat ik in de wereld vond; is dat ik met Orestes ondertrout ben: die ik, soo hij sig niet weert, met de rest sal quijt sijn. Pyrrhus hout mij gevangen, daar mijn vader seeghaftig is

wederom gekomen, en Troje nog om mijnent wil niet in den brand stond. Mijn smert valt mij evenwel so swaar niet, als 't son ge-span bij daag komt opsteigeren; maar als de naire nacht mij bedrukt en angstvallig in de kamer en 't bed heeft geringelt, schrei ik in plaats van slapen, en ben voor Pyrrhus verschrikt, als voor een vijand. Dikwijl raak ik, onthuft door ramp, en niet wetende hoe of waar ik ben, onverhoets met de hand Pyrrhus ruigen romp. En soo haast ik 't schennis voel, trek ikse schu te rug, mij inbeeldende dat mijn hand vergiftigt is. Dikwijl ontvalt mij in plaats van Pyrrhus de naam van Orestes: en 'k begin die misgreep als een leus van beter lot. 'K sweer u bij mijn gellagt, bij Jupiter mijn wortelstam, die zee, aarde, en hemel doet sidderen, bij 't gebeent van u vader, mijn oom, die 't u te wijten heeft, dat hij door u dapper gewroken in 't graf quam; dat ik eerst sterven, en in de blom van mijn jeugd smoren sal, of ik Tantalus dogter sal met Tantalus soon gepaart sijn.

wijl hy in den tempel van den Timbreeschen Apollo, om wegens het huwelijk met Polixena te spreken, was verlost van Hekuba. siet Diktis, 4 B. en Q. Calaber, 3 B. ten eenemaal van deese verschillende.

Ontfangende bysonderlijk de doodwonde in sijn hiel; dewijl het overige lichaam geheelijk was onkwetsbaar. Want Thetis, sijn moeder, hem in de Stix, om dus hard en schootury te worden, onderdompelende, had juist sijn voet gevat; welke door dien helschen vloed niet konnende bevochtigd worden, alleenlijk week en trefbaar is gebleven. Siet, bebalven andere, Higinus, 107 Vertell.

21. Ruigen romp) Scyria membra, het lichaam van de Scirischen jongeling, segt het Latijn.

Sciros is een klippigh en onvruchtbaar eilandeken, in de Egeesche Zee, tegen over Magnesia gelegen, het rijk van Likomedes: onder wiens dochteren Achilles verschuilende, Deidamia, sonder twiffel de schoonste onder dien hoop, heeft beslapen, en deesen Pyrrhus daar by gewonnen. Statius, 1 Achilleid. Ovidius, 1 Minnek. enz. van het eiland Suidas, Plinius, Dionysius, enz.

F

NEGEN-

NEGENDE BRIEF.

INHOUD.

Herkules, soen van Jupiter, gewonnen by Alkmene, in schijn van haar man Amftrion, had pas zijn jaaren, of hy wierd door Euristeus, koning van Micenen, niet sonder soedoen van Juno, tot groote werken, en schroomlijke balsgevaaren aangedreven. Doch keerde steeds verwinnaar, hier schadelijke ondieven en boschgedrochten, en daar onlijdelijke moordenaaren en dwingelanden ombrengende. Doch een onzijdige minnebrand deede eindelijk in deesen arbeid hem beswijken. Was Jole, zijn krygsgevangene, daar deese onverwinnlike op verliefde; welke hem t'eenemaal gelijk een kind regeerde, en alle onbesaamlikeit deede uitvoeren. Doch als Deianire, zijn huisvrouw, die nieuwe liefde gewaard wierd, poogde sy, met deesen sendbrief, hem van dien schandelyken hertstocht af te leiden. Ondertusschen had sy al gesonden de vergiftigde omhangrok; wiens onbekende werkinge haar ter ooren koomende, sy daadelijk besluit sich selven van het leven te beroven.

DEIANIRE AAN HERCULES.

Kben blij, dat 'tveroveren van Echalie u lof-tijtelen vergroot: maar klag dat gij u seeghsatig van een slavin laat vermeersteren. Onlangs liep door al de Griekse steden een schand'lijke maar, die u deftigheid in geneen.

1. Echalia) Verscheiden steden hebben in Griekenland die naam gehad. Doch de vermaardste lag in Eubœa, Chalcis ook naderhand geheeten; de rijkstad van Euritus. Plinius, 4 B. 12 H. Strabo, 8 B. Eustatius, enz. Wierd van Herkules vermeersterd en verwoest, wanneer Euritus hem Jole, zijn dochter weigerde. Diodorus, 4 B. 38 H. Ovidius. 9 B. der Herschepp. en Pontusk. 4. B.

2. Grieksche) Pelasgiades in het Latijn. Pelasgia was eigenlijk Theffalïen, leggende tusschen Achaïen en Macedonien; en de Pelasgi volkeren, wegens hun ongestadig heen en weder swerven, Pelargi, dat is, ojevaars geheeten, Strabo, 5 B. Dogh hier, en in het 15 B. der Herschepp. en elders, moet door haar geen deel, maar geheel Griekenland verstaan worden.

3. Juno).

3 nen deele past. Dat gij, wien noit Juno, noit een on-
4 eindige rampketen kost kreuken, nu van een Iole waar
5 verheert. Dat wafte Eurythens, dat 's hemels Throon-
6 godin, u kiefmoet, die spek goetjen in u schande. Maar
dat wensde hij niet, die (soo 't waar is) aan eene nagt
niet genoeg had, om u soo groot te toeken. Venus heeft
u meer genepen als Juno. Dese heeft u niet verdrukken
verheven, gene een wille voer op de nek gaeft. Siet
eens hoe de wijde wereld, soo ver die van de zee om-
7 vaamt wert, door u manhaftigheid bevredigd is. Het
8 aanzicht en de zee magten u eeren als fchermhoe: 't oost
en 't west gewaagt van u helde-dienften. Gij toefden he-
mel eerst, die u nemaals dragen sal: op u schouderen
schraagde Atlas den hemel-bol. Maar wat is 't anders als u
sehende des te grooter te maken, soo gij u eerste glans
met overspel besmet? Sijt gij 't, die men segt in de wieg
twee slangen gewoijt te hebben, doen gij nog een wigt
u roonde Jupiters loon te sijn? moft u begin beter sijn
als u voltrekken? U kintfe deugt is met u manlijke jeren
omtaart. Wien daisend monften, nog Eurythens, nog
Juno kost afmatten, die buigt sig onder de min. Maar
'k draeg de naem van een gelakkige vrou, een dat ik He-
cles wif en swaer van den donder-god genoemd wert.
Soo ongelijk een hokkeling nevens een fier voor de
ploeg

3. Juno) Van welke ook 15 pag. Die godheid op Herkules, haar mans aetling, boven maaten gebeten
sijnde, socht dien held, op allerhande wijzen, te hinderen, en om te brengen. Heeft echter, na sijn dood,
hem niet uit den hemel konnen houden: aangezien hy van Jupiter aan de borst van Juno (terwijl se sliep) ge-
loft sijnde, met haar melk het recht van onsterfelijkheid had bekoomen. Higinus; Diodorus, eenigfins ver-
schillende, 4 B. 9 H. de Verklaarder van Aratus; enz. by Andr. Alciatus, over sijn 138 Sinne-
beeld.

4. Iole) Dochter, so gefegt is; van koning Euritus, hem wegens fater gewonnen wedfpeel, beloofd,
doch niet gegeven. Het geen de verwonnene het leven, en sijn hofstad haar welstand koste. Ovidius, 9 B.
der Herschepp. Sofokles, in Trachin. Seneka in Herk. op Et. Treursp. 4 B. 38 en 39 H.

Ik zie haar by Leon. Agostini, in sijn 112 en 113 Segelfteen, aartig omhangen met den leeuwenvind,
en dragende den quastigen knods van haaren winnaar op den rechter fchouder.

5. Euristheus) Soen van Stenelus, koning van Micenen, aan wien Herkules, door Junos wrekkende
arglistigheid, onderdaanig heeft moeten sijn, en alles naauwkeurig uitvoeren, wat haare faak hem ook die
dwingeland op mogt leggen. Diodorus, 4 B. 9 H. Hefiodus, in het Schild. Virgilius, 3 B. der Landged.
Higinus, 30 Vertell. enz. Ovidius, 9 B. der Herschepp. Seneka, in genoemde 2 Treursp.

Hy ontmoet u, sijn bevelens den kloeken Hercules hoogmoedig voorschrijvende; op den 10 Steen, by
gemelde Leon. Agostini.

6. Eene nacht) Drie geheele nachten aan malkanderen knoepende, om te langer by sijn Alkmene te
blijven, en doesen fterken gedochtsenmer toe te stellen. Siet (behalven Higinus, 29 Vertell., de misleide
Sofia, klagende over deefe gerekte nacht, by Plautus, in sijn Amfitrio, 1 Bedr. doch ook het beeld van Alk-
mene, deswegens op het hoofd met een driedubbele kroon verchierd, by Statius, 6 Theb.

7. Bevredigd) Ombrengende en van kant helpende alle ftopers, dwingelanden en land gedrochten;
door welke alle de deelen des werolds waaren ontruft.

Ik vind hem, in mijn geringe Verfaameling, op een koperen Penninghje, van den keiser Maximiaan
(naar den felven ook bygenaamd Herkulus) sijn knods in de flinkere, en een olifstaak in sijn rechter-
hand dragende, nevens dit byfchrift: HERCULI PACIFERO, Den vtebrengenden Herkules.

Welke niet alleen deefe plaats van Ovidius ophelderd en verklaard, maar ook twee andere van Seneka,
in de Rei van het 3 Bedr. van Herk. den Rafend. en het 2 Bedr. van Herk. op Et.

8. Zee) Nereus in het Latijn. Deefe (meermaalen voor de zee genoomen; Perfeus, 1 Berispd. enz.)
was quansuis een soen van Oceanus, of de grootfte zee, en Terhys: welken Orfeus, in Argonaut. en
Virgil. 4 B. der Landg. behatven Eschilus en Homerus, invoeren end en hoog van jaaren; Horatius
ook, 1 B. 15 Liergef. toekomende faaken voorspellende.

Sijn dochteren, vijftig in getalle, worden naar doesen grifwaard genoemd Nereides. Homerus, 6 B.
der Iliad; Hefiodus, in sijn Geflachtb. der God. enz.

9. Atlas) Broeder van Prometheus, koning van Mauritanien; van Perfeus, door het afverfchepend
hoofd van Medusa, in een berg vermisteld. Wiens ongemeeze en onnaafpeurelijke hoogte ook oorfaak van
der dichteren fwarige vertellingen is geweest. Ovidius, 4 B. der Herschepp. Virgilius, 4 B. van En.
Silius, 1 B. der Fun. Oorl. Plinius, 5 B. 1 H. Solinus, 37 H. Ongetwijfeld was deefe man een erua-
ren ftervedijker; om welke weetfchap men hem segt den geheelen hemel op sijn schouderen gedragen
te hebben. En hier in is misfchien Herkules sijn deetgenoot, of navolger geweest. Georg. Sabinus, over
de Herschepp. van Ovid. Natalis Komes, enz.

10. Slangen) Van Juno binnen gelaat, om den kleinen jongen in sijn wiegjen om te brengen. Maar
die

ploeg loopt; soo wert een kleine vrou van een groter man verdrukt. 'T is geen eer, maar last, een quetsbare glimp te dragen. Die wel wil trouwen, trou aan haarsgelijk. Mijn man is staag van huis, een vremd'ling mij beter bekennt als hij: mijn man jaagt monsters en vervaarlijke dieren. Ik kruis mij als weduwe in huis, en offer staag met kommerlijke gebeden, dat dog mijn egt-genoot van sijn felle vijanden niet verflonden werde. Mij dunkt ik woel in serpentes, everswijnen, hongrige leeuwen, en sie dat u de honden verflinden. De
11 vefels van 't gediect, ijd'le dromen, en voorfproken in

de naire nagt vertoont, benaemen mij. 'K verneem be-
deeft na 't gemompel van onwiffe gerugten: dan fchep
ik eens moet, dan fikt mijn hoop doorvrees. U moe-
der is van kant, die beklagt fig dat sij Jupiter beviel.
Nog vader Amfitruo, nog mijn soon Hyllus komt te
voorfchijn. Euryftheus, de bedril van Junoos onrege-
matige verbolgentheid fit mij op 't vel en u stiefmoers
grimmigheid duurt sonder eind. Dit 's mij nog lijde-
lijk: maar gij raapt vreedme snollen op, en maakt u
vaar bij ruig, ien rap. 'K wil nu niet reppen, hoe gij
Auge in de Valleijen van Arkodie verkmgte: nog hoe
12 13
14
15
Aby-

die beide, al spelende quansuis (soek een over geestige plaats hier passende, by Statius, 3 B. der Men-
geling, in de beschrijv. van het Surrentijnsche Beeld) sijn dood gedrukt. Plautus, heel schilderachtig,
in het 5 Bedr. van sijn kluchtige Amfitruo; Diodorus, 4 B. 10 H. en andere.

Ik vind dien jongen Herkules ook op een Penning van die van Thebe, by Goltzius; in het 16 Taf. heb-
bende noch de kronkelende slangen in sijn kleene vuisten. Ja hoor van sulc een koperen beeld fpreken Mar-
tialis, 14 B. 177. Sneld.

11. Vefels) By de ouden was faer in gebruik de Extispicina, of het fchouwen van de ingewanden der
offerbeesten; en naar der felfver gefalse daar op volgende goede of quade voorspelling. Een kerkplech-
tigheid, allereerst door die van Tuscien, of Toskaanen, aangewend; van welke fy tot de Romeinen is
overgekoomen. Dionifius, 2 B. 3 H. Livius, 5 B. 15 H. Val. Maximus, 1 B. 6 H. Cicero, 2. B.
der Wett. en elders. Alwaar gy aanmerkt dat de Romeinen de oefenaars van dese gewoonte (à victi-
mis in ara aspiciendis, wegens het offerveete bekijken op den alter) noemen Aruspices.

Sie voorgesfeld geluk en, meermalen, gewaarschuwd rampen, na dit kijken en door pluiffen, by de fchran-
dere Cicero (hoewel hier mede boertende) behalven Val. Maximus, Suetonius, enz.

Want hoe min ook sommige die malle en onwiffe raamkonst hebben gewaardeerd leerd ons de gemelde, in
het 2 B. der Voorspelling.

Als de koning Prusias, fchrijft by, den vyand weigerde slag te leveren, om dat het de bekeekene in-
gewanden der beesten fcheenen af te raaden, fo viel'er Annibalin (als toen by deefe verschuilende) Hoe,
vorst, dit waaren sijn woorden, wie wildge geloven? een oud en doorervaaren veldheer, of liever een vast-
gefet en gefchonde lapje kalfvlees?

12. Amfitrio) Soon van eenen Alceus, prins van Theben: welke Alkmene, dochter van Elektrion,
zen huwelijk ontfing; doch onder beding, dat by de Telebojers, (een volk in Akarnanien) die de broe-
der van Elektrion hadden omgebracht, door den oorlog most ten onder brengen.

Maar, terwijl Amfitrio zich met die krijgstogt buiten ophoud, komt Jupiter, in des princen gedaan-
te, by de nieuws getroude, van haar man reeds befwangerd, en gaat ook by haar leggen.

Alkmene verloft daar op, binnen gefetten tyd, van Ifklus, wegens Amfitrio; en Herkules, wegens
dien grooten liefhebber, Jupiter. Plautus, in genoemd Blijfpel. Diodorus, 4 B. 9 H. Ovidius, in het
9 B. der Herschepp. Hesiodus, in de Geflachtb. Solinus, 4 H. enz.

13. Hillus) Soon van Herkules, by Deianire; en, na sijnes vaders dood, de man van Iole. Ovi-
dius, in gemelde 2 B. Seneca, in de Herk. op Et.

Deefe naderhand, met sijn andere broederen van Eurifteus verdreven, vluchtte tot die van Athenen;
by welken de herk van Mededoogen door deesen is geficht. Pausanias, in de Attisch. en Andere.

14. Auge) Dochter van Aleus, koning van Arkadien; die fig van Herkules liet befapen en be-
fwangeren. De vader sulks vernemende, geeft die geile dochter aan iemand om in zee te werpen.
Maar al eer fy haar fterfplaats gemaakte, wierde moeder van een fchoonen jongen. Hier op gaf de me-
lijdende leidsman haar aan eenige, bygeval ook die weg neemende, kooplieden; diefe in Karien by den ko-
ning Teuftras brachten. Het kraamkind midlerwijlen onder eenige ftruiken gelegd sijnde, is van de her-
ders gevonden (op die tyd juift fuigende aan een hinde) den koning Koritus gefchonken, en Telefus, we-
gens het voetfiedier (ἰλάφῃ) geheeten. Andere vertellen de zaak anders. Euripides, Strabo, 13 B.
Diodorus, 4 B. 33 H. Higinus, in de 99, en met een woord, in de 252 vertell.

15. Arkadie) Het Latijn fpreekt van Parthenize valles; om dat in het valleijgh Arkadien (een mid-
landfch deel van Peloponnesus) fcher gebergte Parthenius word genoemd. Servius, over het 10 Her-
deragef.

- 16 Afidamia bij u een kind baarde. 'K wil u niet smarten met
17 de vijftig dogters van Thefpas, alle op eenen nagt van u
18 gerieft. Maar 'k berft dat een ftaal [Omfale] onlangs
u boelin geworden, oorfaak is dat ik ftiefmoer ben van
19 20 haren Lamas. De Meander, een krinkelstroom, die
't felve veld foo dikwijf om en 't omfwerft, heeft bag-

gen fien hangen om Hercules hals, dien hals, die fonder
kreuk den hemel plagt te torffen. Gijfchaamde u niet
die ruige armen met goude armringen te prangen, en
met jufterfier u manlijke leden te bepronken. Soo fijn
dit dan d' armen, waar tuffen den Nemeſen leeu, die
peft,

dersgef. van Virgil. Propertius, 1 B. 1 D. Statius, 4 B. der Theb. Oorl. Klaudianus, 2 B. van de Schaak.

16. Altidamia) Ormenis in het Latijn; wegens haaren vader Ormenus. Deefe weigerde Herkules fijn dochter, wetende dat hy met Dejanire was getrouwd. Doch dit was onlydiijk aanden haafst geraakten krijgsheld. Hy beoorloog deefen vorft, en dood hem, en beftaapt daar op fijn kind, Afidamia. Diodorus weder 1 B. 38 H.

17. Thefpas) Of Thefpus, foon van den Attifchen koning Erichteus; by wiens 50 dochteren op een eenigfte nacht bekropen, held Herkules 50 kinderen heeft geteeld, Thefpades geheeten: welke met Iolais, Herkules broeders foon, naar Sardinien vertrokken fynde, aldaar verſcheidene ſteden hebben geſicht: Diodorus, 4 B. 29 H. Silius, 5 B. der Pun. Oorl.

Het Latijn noemt de dochterenturba Theutrantia, niet van koning Theutras, maar van Theutrantum, een Attifch ſtedeken. Diodorus, in gemeld H.

18. Omfale) Koninginne van Lidiën (eerft Meonia, volgens Stefaanus, en andere geheeten) een minnares van Herkules; die dit wijf heel onbetaamlijk heeft opgepaft en gediend: haare optooifelen en klederen, en met eene ſpil en ſpinrokken, voor fijn knods, pijlen en leeuwenhuid verwiffelende. Diodorus, in meergenoemd 4 B. 31 H. Donatus, over den Kamerling van Terent. 5 Bedr. Ovidius 2 B. der Minnek. en 2 B. van de Alman. Seneca, in Hippolit. 8 Ton. in de Rei van het 1 Bedr. Propertius, 3 B. 11 D. Pauſanias, in de Attifch. Apollodorus, 2 B. Athenæus, 5 B. Plutarchus, in Theſ. Paſſatus, enz.

Sy komtme voor op een ſchoon Gefteente, (het 73 van het 1 D.) by Leonard Agoſtini; hebbende het hoofd, hals en ſchouderen met den leeuwenhuyd gedekt. Ja, de dus opgeſchikte vrouwen, in het 112 en 113 Gefteente, boven voor Iole genomen: fou ik Omfale, mogen noemen; gelijk miſchien deefe Steen ook of Dejanire of Iole verbeeld.

19. Lamas) Soon van Herkules, by gemelde Omfale. Diodorus 4 B. 31 H.

20. Meander) Van deefe kronkelende rievier ſprakenwe, 31 pag.

21. Armen) Hoewel ik, op het 111 Gefteente van het 1 D. by gemelde Leon. Agoſtini, Herkules den leeuw ſie den muil opbreeken, en alſoo verſcheuren; ſo komen echter de Gedenkenningen, gelijk de Karpatifche by Goltzius, in de 23 Taf. van fijn Griekſche Eil. en die van de Keiſeren Geta, Maximianus, en Konſtantine, by Patinus, beter met de dichteren over een; als Statius, in 't 4 B. der Meng. van het Tafelbeeld. en 6 B. der Theb. en weder Silius, 3 B. der Pun. oorl. welke eenparig met den dat Herkules, het boſchgedrocht met beide fijne armen ruwelyk omvattende, tegens fijn het borſt heeft geſikt, en den nek gebroken.

Wat deefe leeuw angaat, de ſchrijvers, Diodorus, Higinus, Fulgentius, enz. vertellen, dat hy nie eenigh ſchuim of uitwerpfel van de maan is geboren, en van Iris op den berg Ofeltas neergeſet; en dat Hercules hem heeft moeten verworgen, aangeſien ſo ſteenen als ſchichten op den onquetsbaaren huif afſieten en in ſtukken braken. Apollonius, 2 Argon. de Kantteekenaar, over Likofrons Kaſſand. Sie: hem op de volgende Penningen.

22. Nemeſen) Nemea is een boſch, ten minſten boſchachtige plaats in Achaia (het deel van Peloponneſus) tuffchen de ſteden, Flius en Kleone; alwaar ſich gemelde leeuw ontield.

F 3.

Na:

peft, is dood gewroongen, wiens huid u linker fchouder
dekt. Gij dooft dien ruglen hairbos bemijteren, die
31 gevoeglijker met wit boomloof bekrant was. Gij fchaam-
de u niet, als een dattel meifjen, te gorden met de Ly-
24 diër Omfalos riem. Gijragt doen aan geen wreedten
Diomedes, die fijn paarden voerde met menfchen vlees.
25 Had u Bufiris in dien dos gezien, hij had fig gefchaamd
van u verwonnen te fijn. Laat u Anteus die vodden van
27 den rouwen hals rukken, foo fal 't hem niet fpijten van
een verwijft man vermeerft te fijn. Gij draagt de naam
28 dat gij onder de Lydiërs juffers de fpinkorf hieft, en na

Omfalès handen met fchrik omft. Schamt gij u niet,
Hercules, u hand aan den rokken te ftaan, die foo veel
wond'ren wrogt? Gij ftaat u fterken duim om draad te
spinnen, en levert volle taak aan u fchone meefter-vrouw.
Og hoe dikwilt is u, in 't omfnoeren van de fcheer-
draads-pijl, 't ijfer tuffchen de harde vingers gemorfekt.
Men fegt, dat gij, og arm, voor de voeten van u bafin,
de geefel plagt te ontien als een kind. Daar fnoekte 29
gij cuvel van u manhafte daden en fegspralen, die doen
berer verheelt dienden. Te weten dat gij, nog een kind,
met de blote hand twee ijlijke flangen aangreep en ver- 30
pleete:

Na dit bosch noemden de jaarlijksche ftrijdspeelen Nemeefche; welke van Herkules ter gedagteniffe van deefe verwinningen; of liever eer eeren van den omgebrachten Archemorus (van welke 30 pag.) fijn ingefeld. Statius, 6 B. der Theb. en elders.

23. Boomlof) Populus alba, ftaat in het Latijn; witte popelier: maar mede held Herkules was bekrant, toen hy het andaardsche rijk van Pluto ging befoeken. Alwaar ook de uitwendige fide der bladeren, aan fijn hoofd, door de dikke en tastelyke duifterheid is fwaar geworden. Doch zedert is de populier Herkules toegewijd; volgens Virgilius, in het 7 Herdersgef. Fedrus, 3 B. 18 Vertell. waar mede ook fijne priesteren, onder het offeren fijn gekroond; gelijk 35 pag. is aangemerkt.

Siet dien gedrochtenemmer, met dit boomlof bekrant, op een Griekfche Penning, by Choul. 191 pag.

24. Riem) Niet het geringfte der vrouwelyke vercierfelen; welke op het bruidsbed van den nieuwgetroude man wierd losgemaakt, in het onweldigen van fynes liefften maagdom. Festus. Alwaar om de zoon, dat is riem of gordel, geduivig de maagden toegevoegd, ook fommiglen voor de maagdom zelf word genomen. Katullus 2 en 65 Ged. Musæus, in het Ged. van Leander en Hero. Theokritus, 20 Herdersgef. van Jupiter en Europa. Homerus, 11 B. der Doel. en Lofgef. van Venus. Ovidius, in de Br. van Fillis; enz.

Over dit vriendelyk ontgorden was ook Juxo (waar af boven 15 pag.) de voorgedde en befchutsvrouw; Cinxia des wegen geheeten; naar de getuigenis van terftond gemelde Festus.

25. Diomedes) Koning van Tracien; welke fynes paarden met menfche vleesch en bloed meftende, eindelijk van Herkules zelf defelve is voorgeworpen. Ovidius, 9 B. der Herfchepp. en in het D. tegens Ibis. Seneka, in Herk. op Et. Treurfp. behalven Lukanus, Klaudianus, en andere.

Ik vind Herkules, met deefe wilde en qualijk tembaare paarden befig, op een Griekfche Penning van den keifer Antoninus, by Tristan.

26. Bufiris) Zoon van Neptunus; by Libia, dochter van Epafus. Deefe, fcar wreedelyk in Egipten den dwingeland fpetende, maakte van alle fijn gaffen en ontfangene vreemdelingen fclacsoffers van Jupiter. Maar Herkules, ook Egipten doorreisende, heeft deefen moordenaar, en alle fijn aanhang, aan de felve altaaren omgebracht en geflacht. Higinus, 31 Vertell. Ovidius, in gemeld 9 B. behalven Seneka, Virgilius, en Statius: doch voornaamelyk Ifokrates, in het Lof van dit ontmenfchte fchrikdier.

27. Anteus) Zoon van Neptunus en het Aardryk; fynde van een onbefuisde gefalto. Doodde de vreemdelingen; welke hy met het worfelen verwon. Kon zelf niet overwonnen worden, fo lang hy het aardryk met eene fijner voeten raakte: des hem Herkules, in het worfelen om hoog heffende, in de lucht verftieten. Higinus, opgenoemde plaats; Statius, 6 B. der Theb. Lukanus, 2 en 4 B. der Farfal. Juvenalis, 3 Berisfd. behalven Seneka, en andere.

Het worfelen met defen moorder bejegend ons op een Penning van Pofthumus, by Morellius, in fijn 8 Taf. en een andere by, Choul. 185 pag.

28. Spinkorf) Sulke korven vind ik by de Naaiſters en Wolfpinſters van Pallas, op de 65 Marmerbrok van P. S. Bartolus. Van welke ook gewag maaken Ovidius, in het 12 B. der Herfchepp. Katullus, in het Bruiloftd. van Peleus. Klaudianus, 2 B. tegens Eutrop. enz.

29. Geefel) Scutica in het Latijn; van *cutis*, leer; omdat de geefelſweepen (welke de meesters ook in hare ſcholen gebruikten) uit leer hebben beſtaan. In tegendeel waren de ferulæ (plakken ſegt men nu) ſlechts toen enkele roedekens, waar mede ſy als heden de vlakke hand ſloegen. Siet Horatius, 1 B. 3 Berisfd. Martialis, 11 B. 40 Sneld. Juvenalis, 1 Berisfd.

30. Slangen) Van welke, 43 pag.

31. Ever-

31. *piete: hoe gij 't Arkadiër everfwijn, dat de Cypres-
rijke Erymanth onveilde, soo groot het was, versloegt.*
32. *Gij sweegt niet van Diomedes den Tracier, die de menf-
koppen aan zijn deurflijen fpijkerde, en zijn roffen met
menflevlees meste. Hoe gij 't vee roofde van de vee-
rijke Gerion, dardrievoudig monfter, fchoon 't drie in
33. een lighaam was. Hoe gij den helhond dwongt die drie
34. koppen op den romp, en flangkliffen onder 't hair had.*
35. *Ook van de Lernefen draak, wiens afgekaptte halfen al-
tijd een dubbeld getal hoofden uit leverden. Nog van
Anteus, dien fwaren reus, die gij onder de linker arm
gefehott met de regter hand verworde. Hoe gij den
36. troep der menfpaarden, die fig ongelukkig op 't voor-
37. deel van vier voeten verlieet, op 't Theffalier gebergt ver-*

*floegt. Kont gij dees daden in purperen dös gekleet
vertrekken? verfhomt gij niet als gij u wijfifter aanfchout?
dat meer is heeft fig ook de Nymf Omfale Jardans dogter
38. gefteken in u wapenen, en droeg blykbare fegerkenen
over u ftaafsigtheid. Gaatheen nu, fnork vrijftijf, haal
u heldedaden op, fij was met meer regt doen een dapper
man, als gij: ftooveel kloeker als gij, Held der Helden,
als gij meer fwigt in u felve te vermeeften, dan in al
't geweld des werelts te dwingen. Sij trekt den roem
van alu dappere daden: fta af van ugoet: u fnoet is erge-
naam van u roemrugtigheid. O fchande, een ruige huid,
den leeu van de romp gevilt wiert 't kleed van geile hoe-
39. relenden! Gij doolt, 't is misverftand: dit was geen leeu-
wen roof, maar d'uwe. Gij waart verwinnaar van de
leeu,*

31. Everfwijn) *Sie ook van dit fwijn, op Erymantus, een berg in Arkadien, overweldigd, Seneka, en alle die de daaden van Herkules optellen; doch vooral een Penning van Posthumus, by Morellius, in de 8 Taf. en noch een andere van Maximiliaan, by Trifitan: waar op hy dit verken levendig op zijn fchoften naar Euriftus is toedragende.*

32. Roffen) *Sie't geen we fchreven, 46 pag.*

33. Gerion) *Soon van Chryfaor, koning van de groote en kleene Balearis, en Ebusa; drie Spaansche eilandekens in de Middellandsche zee. Deefen heeft Herkules ook omgebracht, en alle zijn vee door Italiën naar Griekenland weggedreven. Men fteft hem drielijvig geweest te zijn; of wegens gefeide drie eilandekens, of wel wegens zijn broederen; met welken hy fo loefde als of drie lichaamen. alleen door een enkele fief wierden geregerd. Hesiodus, in de Geflachtb. der God. Silius, 13 B. der Pun. Oorl. Lukretius, Virgilius, Horatius, enz. als mede Palefatus, en andere Uitleggers der aloude Verdictfelen.*

34. Helhond) *Bewaarder van den belschen hofpoort, en den overtogt der onderaartsche rievieren; drie (vijftig, ja honderd seggen andere) koppen hebbende. Deefen heeft Herkules onketend, en uit zijn fchnitbok in de wereld gebrachs. Ovidius, Seneka, en behalven de bovengenoemde, Hesiodus, Sotokles, Tibullus, enz.*

Siet ook dien driekoppigen van Herkules geboeid, opeen Penning van Pius, by Erizzo; eentweede van Gordianus, by Trifitan; en een derde Grieksche by Spanheim; behalven een oud Marmer, by Choul, 189 pag.

35. Lernefe) *Lerna was een meer, in Peloponnesus, ontrent de ftad Argos; alwaar Herkules dien vermaarden Hidra, of waterflang heeft omgebracht. Deefe had 79 ja 100 koppen; en nauwlyk was er oenen afgeflagen of de plaats wierde dadelyk met twee nieuwe gevuld. Alwaarom Herkules, door de byftand van Iolaus, de vers doorsnedens halfen fchielyk met brandende toorfen toefchroeiende, het verdere groeien deefer hoofden heeft belet.*

Voorts heeft Herkules zijn pylen in het bloed van dit watergedrocht gedoopt, waar door fy alle vergiftigd fynde, zedert doodlyke wonden hebben aangebrocht. Diodorus, Pindarus, Eschilus, Virgilius, behalven de reeds gemelde.

Word mede verftoond opeen Grieksche Penning, by Goltzius, in het, 7 Taf. der Eiland. by Spanheim, 233 pag.

36. Verworde) *van Anteus is gefegd 46 pag.*

37. Menfpaarden) *Of Centauren; van welke 8 pag. Deefe zijn van Herkules overvallen en verwonnen; pogende in het Theffaliaanfch gebergte, 't huis van Folus, fijn waard en herberger te overweldigden; quansuis op de lucht van sekere wijn, aldaar alleen tot fijn aankomft behouden en bewaard. Diodorus, 4 B. 12 H. enz. gelijk ook een Grieksche Penning. by Goltzius, in het 7 Taf.*

38. Jardans) *Jardanus, Koning van Lydien, Diodorus, enz.*

39. Gevild) *Welke fceder hem vooreen kleed en te gelijk voor een onquetsbaar en fchoorvry wapenrok verftrekte; fo dat hy feer felden fonder de felve ons in marmer of op Penningen is voorgekomen. Ja op eenige, fo Grieksche als Roomsche, fies men, fonder fijn beeld, alleen dien huid, over den knods heen leggende; als fijn finnebeeld; te weten by Goltzius, in het 26 Taf. van Griekenl. en Choul. 187 pag. Siet ook van deefen huid Diodorus, Martialis, Statius, en alle bykans die van Herkules fijn fchryvende.*

40. Pylen).

leu, sij van u. Een wijf nan sterk genoeg om een volle spinrok te houden droeg de pijlen die met swart Lernees vergift beftreft waren. Haar vuist droeg u knots, waar mee gij dikt en temde. Sij sag in de spiegel hoe haar dien manniendos al stont. Dit had ik slecht gehoort; en kost het wel niet geloofd hebben: maar niet nu komt dir leed van't oor voor mijn gesigt. Gy brengt mij een vrede saol voor d'ooogen, en gunt mij niet mijn leet te verheelen. Gij duld niet dat ikse verdrijs, maar doet de gevange boel door't hart van de stad omleiden, om mij smadelijk te doen floers spinnen. Sy komt niet als gemeenlijk de gevange, met ontfierde hairvlegten en dekt het aanzigt niet, tot teken van flavernij. Maar sij stapt grootmoedig heen, in goud geblond gewaad, gelijk gij in Frigie ook gedragen hebt. Sij steekt 't hoofd voorborst in de wind, als Hercules dwang, als of Echa-

lie en haar vader nog in stand waten. Misschien geeft gij u Etolier Deianira nog de schup, en neemt dees 45 boel tot u egrgenood. En wil Hymen de Eurytic 16le met d'ontfide Hercules schandelijk bij een koppelen. Mijn geeft bewijkt, ik ril over al mijn leden, mijn hand sijt magtelos in mijn schoot, als ik 't bekefe. Onder veel andere hebt gij mij ook bemint, maar sonder schande: haat u niet rouwen, want tweemaal hebt gij om mij geplokhairt. Gij dwongt Achelous zijn afgewreecten hoorn in 't water te soeken, en den verminkte kop onder zijn slijb'rige stroom te trekken. De menspaard Nessus sneuvelde in den stroom Evenus, die hij 45 met zijn paarde bloed vergiftte. Maar waarom dit opgehaalt? terwijl ik sit en schrijf krijg ik tijding dat mijn man uitteert door mijn vergiftig hemt. Og wat heb ik gedaan? Waar toe vervoerde de dolheit mijnja-loentle

40. Pijlen) Waar mede by Nessus, Periclimenus, de Stimfalsische roofvogels, en den arend (beul en pijniger van den rampzaligen Prometheus) heeft doorschooten. Ovidius, 9 en 12 B. der Herschepp. behalven Escilus, Statius, Martialis, en alle bovengenoemde. Sy waaren ook aan Troien noodlottig; so dat die stad sonder haar niet ingenoomen kon worden; gelijk Ovidius gedenkt, in gemelde 9, en 13 B. der Herschepp. Sofokles, in Filoktet. en andere. Alwaaron sy ook, ter onsterfelijke gedachtenis, in laasere eeuw, by die van Thurium, in de uiterste deelen van Italien, met ongemeene verbodigheid, zijn bevaard. Justinus, 20 B. 1 H.

41. Knods) Bestaande uit een swaare knobbelige stamme van een wilde olijboom; gestaan hebbende onttrent het meer Saronis, in Argia, een landschap van Peloponnesus: naderhand, na volbrachte krijgstochten, van Herkules, in de grond geset, en weder in een wilden olijverschept. Apollonius, in Argonaut. en Pausanias, in de Korinth.

Men siet deselve dikmaals, nevens de boog en pijlkoker, op de kleene Gedenkenpenningjes van Alexander de Groot: die Goltzius, in het 33 Taf. van zijn Griekenl. afbeeld; en wy onder onse weinige bevaaren. Doch op andere, alleen en sonder deselve: by gemelde Goltzius, in het 3, 23, 29, enz. Taf. Choul. 187 en 193 pag.

42. Deianire) Dochter van Enaus, koning van Etolien; eerst aan Achelous, en naderhand aan Herkules verloofd. Uit welk misverstand geschil ontstaande, Achelous, in een tweestrijd, van zijn medeminnaar is verwonnen en overheerd. Doch Deianire was niet lang meester van zijn hert; Jole, so gesegd is, met nieuwe vlammen het selve bespringende. Sy, daar op hem willende afkeerig maken, is overtuigd de bewerkster van zijn dood geweest; alwaaron sy ook mistroostig met de knods van haar gemaal haar selven het leven heeft benoomen. Diodorus, 4 B. Ovidius, Sofokles, Seneca, enz.

Haar weesen en gelaat heeft men misschien noch op een Segelsteen; van welke 43 en 45 pag.

43. Himen) Sie 7 pag.

44. Achelous) Een rivier, of liever riviergod van Etolien, minnaar van Deianire. In de tweestrijd met Herkules, is hem zijn eenen hoorn (van de hoornen der rivieren spreken we elders) afgewrongen. Dit, met voorraad gevuld zijnde, is de hoorn van overvloed geheeten. Diodorus, 4 B. 35 H. Ovidius, in het 9 B. der Herschepp. behalven Propertius, Statius, enz. doch voornaamlijk Strabo, de sin en meninge van hunne tweestrijd uitleggende, in zijn 10 B.

Siet hem afgebeeld op Grieksche Penningen, by Goltzius, in het 5 en 6 Taf.

45. Nessus) Een menschpaard, sich onthoudende aan de rivier Evenus. Welke, op sekeren tijd, hoog en geswollen zijnde, soo bood Nessus zijn dienst aan Herkules, om hem en zijn echtgenoot aan de overzijde te brengen. Maar Deianire door het water gebrocht hebbende, en deselve pogende te overweldigen, is hy van Herkules doorschoten. Stervende gaf hy zijn omhangrok aan Deianire, met zijn bloed alom besprenkeld, en verskerde haar dat de selve de kracht had om de sinnen eens verleiden mans van het nieuwsbemide voorwerp af te trekken.

Ondertusschen was deselve vergiftigd door zijn bloed; gelijk ook self de quade lucht en stank, uit het doode licchaam daar op voortkomende, al het landschap (deshalven Ozolis, of roestigh bygenaamd) heeft vergiftigd en bewalkt. Dus is Herkules door dees rok ook vergiftigd, en beklagelijk vermoord. Behalven Sofokles en Seneca; Ovidius in het 9 B. der Herschepp. Statius, 12 B. der Theb. enz.

46. Eta)

46 *hoerfe finnen ? Vervloekte Deianire , bereit u aanftonts tot fterven . Sal dan u waarde man op den Eta in farden gerukt werden , en gij , d'oorfaak van dien gruwel , nog in 't leve blijven ? Wat heb ik dog nog uirgeregt , om voor Hercules wijf geoordeeld te werden ? Mijn dood fal tui- ge zyn van ons huwlijks band . Gij Meleager fult in mij ook een ftaal van fufter fien : vervloekte Deianire bereij 47 u fhuks ter dood . Og vervloekt huis ! Agrius fit verhe- ven op den Throon : en vader Eneus in fijn ouderdom 48 alleen , en verdrukt . Mijn boeder Tydeus fwerft verdre- ven in vremde landen ; en broer Meleager wiert levendig 49 verbrant in moeders noodlotftokje . Moeder Althea wrong 50*

't ftaal in haar borft . Vervloekte Deianire bereid u fhuks ter dood . Dit eenige bid ik , om d'heilgheit van ons egten band , dat gij niet en denkr , dat ik u om een an- der pol fagt van kant te helpen . Want doen gij Neflus blakende borft met u fchigt doorgrief had , fpak hij : die bloed heeft kragt om liefde te verwekken . Dus font ik u het hemt met Neflus bloed beftreken . Vervloekte Deianire wat draalt gij nog te fterven ? Nu vaar dan wel ouden vader , fufter Gorge , vaderland , en broeder die 51 uit u land verdreve fwerft : en gij , o laafien dag , ligt dat ik heden lef fal fien ; vaar wel , mijn man (maar og koft gij) en gij mijn foon Hyllus , adieu ik fterf .

46. Eta) Een hoog gebergte op de grenspalen van Theffalien , met de rug naar Doris gelegen ; meeft door het fterven van Herkules berucht . Plinius , 4 B. 7 H. Silius , 3 B. der Pun. behalven Sofokles , Seneka , en Ovidius , in het dikwijls genoemde 9 B. der Herschepp.

47. Meleager) Van hem en fijn deerlijk omkoomen fpraakenwe , 12 pag. Ondertuffchen twijfel ik of feker Koperftuk , onder de mijne bewaard , hem toegepaf mag worden.

Het vertoond aan de eene fijde een vrouwen hoofd , koninglijk gehuld ; welken ik tot noch toe dat van Altea geloof te wefen . Op de averechte kant fit een naakt man op een boomtronk , tuffchen een brandend alfer , en een neerliggend bokjen ; fijn flinkerhand rust op fijngeheven flinkerbeen ; maar fijn rechterhand is met een ontfteeken brandhout gewapend ; terwijl twee bouten of fchichten aan de takken van gemelde boomtronk hangen . Het byfchrift luyd : ΔΙΑ ΚΛΕΟΠΑΤ . . . Dat is , om Kleopatra (of Atalanta ; volgens Homerus , 9 B. der Il. en Anton. Liberalis , 2 Vertell.) meet ik dus fterven .

Wat 'er afmag wefen , een rechtschapen liefhebber fal het ftons verklaaren van deefefchoone Penning my konnen quijfchelden .

48. Agrius) Broeder , gelijk ook Melas , van Eneus , koning van Etolien . Homerus , in het 14 B. van den Il. enz.

49. Tydeus) Soon van Eneus , broeder van Deianire , en naderhand vader van Diomedes ; in het beleg van Trojen bekdnd . Doodde onverhoeds Menalippus , fijn broeder , en vlood derhalven naar Adrafus , koning der Argiven ; die hem met Deifile fijn dochter deede trouwen . Was ene der feven Krijgs- overften voor Theben ; alwaar hy ook , in een veldflag , is omgekomen . Statius , 8 B. van Theb. en andere .

50. Altea) Dochter van Testius , en echtgenoot van koning Eneus . Doodde Meleager , eene van haar foonen (van welke haare twee broeders waaren gedood) door het verbranden van een nootlottig ftuk houts . Doch hier op berou krijgende heeft fe fch verhangen ; fo Diodorus , 4 B. 34 H. of doorftooken , fo Ovidius verhaald , in het 8 B. der Herschepp. en wy fien op de 77 Marmerbrok van P. S. Bartolus .

Van haar afbeelding fprekenwe boven .

51. Gorge) Dochter van Eneus en Altea : van welke my niets aanmerkelyks is ontmoet .

THIENDE BRIEF.

INHOUD.

Minos, soon van Jupiter en Europa, koning van Kreta, beoorlogende die van Athenen, om de dood van Androgeos, zijn soon te wreeken, dwong eindelijk met de wapenen haar sekere belastinge jaarlijks op te brengen. Deese bestond in het senden van 14 jonge spruiten, om van den Minotaurus gedood en verslonden te worden. Onder deese ging ook, hoewel buiten het lot, Theseus, soon van de Attische koning Egeus. Welke Ariadne, de dochter van Minos, tot zijn liefde verlokt hebbende, van haar een middel ontfing om die Minotaurus, binnen zijn kerker geraakt zijnde, het leven te beneemen. So ras die was uitgewerkt, heeft hy de vlucht genoomen, met sich nemende Ariadne en Fedra, des konings beide dochteren. Doch op het eiland Naxos, of Dia, aan land gegaan zijnde, heeft hy, op het aanseggen van god Bacchus, Ariadne, haar nachtruft nemende, achter gelaten. Sy midlerwylen ontwaakte, en haaren Theseus niet vindende, schreef deesen brief, en verwijt hem daar in zijn harde wreedheid, en redeloofse on dankbaarheid.

ARIADNE AAN THESEUS.

Kvond ooit monster wreder, als u, Theseus, aan niemand kost ik mij slimmer vertrouwt hebben, als aan u. 'K sond u desen brief van de selve strand, van waar gij mij verlatende 't anker ligte. Daar mij mijn eige slaap, en u verraders loeren (o fielt!) te schandelijk verriet. 'T was ogrent schemerligt, den kristallijnen dau bedrupte pas 't aardrijk, en 't pluimgedielt begoot de schel-
le strotjens onder de lommer te reppen: als ik nog sluimerig en half in slaap, met de hand na Theseus tast. 'K voel niemand: 'K haal de hand in, 'k steekfe weer uit, en voel over 't heele bed: maar viint mens nog mens gelijk. Dees schrik joeg mij de slaap uit d'ooogen. 'K rijs verbaast op, en spring met een wip van 't wedu ledekant. Terstont galmt mijn borst van 't hand geklap.

'K ruk

1. Borst) Onder andere tekenen van een uitnemend hartseer en treurigheid was ook het slaan en kloppen op de borst. Welk geschiede of met de vlakke hand. Seneca, in Thiest. 5 Bedr. en Troad. 1 Bedr. in de Rei. Ovidius, in de Br. van Enon. en Saf. of (gelijk in de godsdienstige plechtigheden van Cibeles met eenige

* 'K ruk de ontroide lokken uit 't hoofd. 'T was nog maneschijn: ik keek of ik ergens iets vernemen mogt; maar waar ik sag 't was niet als enkel strand. Dan vloog ik gins dan herwaars onbesciust, en 't gulle duinsant sonk mij onder de reere voetsens neer. En onderwijl ik de geheele strand over Thefeus schreeuende, bouden de holle roeden u naam na. Soo dikwijl ik u riep, riep u die plaats. Regt of die met mijn verdriet was ingenomen. Daar was een berg wienas kruin dun belommert was, nu slegs een klips van d'heeffe baren hol geswalpt. Hier klom ik op: de moet gaf my sterkte, en oversag de geheele zee-plas soo ver 't gesigt toedroeg. Daar sag ik (want ik vond de wind immers soo weede alsu) dijn schip met vollen schoot heen sluiven. Of 'k sag u, of 'k viel, door inbeelding, so koud als ijs besturven, in onmagt. Mijn smert liet mij niet lang in staute: sij hielp mij hand over hand uitden swim: en 'k riep met luid geschal: o Thefeus Thefeus! Waar vlugt gij, schreeuw ik, keer schelmse Thefeus weder. Went went het schip, 't heeft nog sijn volle vrugt niet. Dus riep ik: en 't geen mijn stem te kort quam steef ik met handgeklap: 'k sloeg taal en hand misbaar vermengeld onder een: op dat gij, 't geen u niet kost ter oore komen, ten minsten door 't uitslaan van mijn armen mogt verstaan. 'K stak aan een lange stok een witten doek om hoog tot een baken voor u die mij vergeten had. Oudertusichen raakt gij uit 't sigt: ik eerst aan 't huilen, dat mij de tranen over de besturve kake vlieten. Wat was mijn oogen werk als mijn verlies beschreijen, na datse u schip niet langer konden

zien? Dan rinkinkte ik met losse vleggrolgen in mijn eenigheid, als een dollé wijn-papin. Dan sat ik op een roer, om 't sigt in zee te hebben, soo stijf verkleumt als de steen waar op ik sat. Dikwijl liep ik weer na 't bed, dat ons wel beide had ontfangen, maar nu pas een uitleveren moft! Ik kruip, in plaats van bij u, 't eenigst dat ik kan, na de plaats die u lighaam in 't bed verwarmde. Ik val daar op, bestort 't gantsé bed met tranen, en roep: wij lagen met ons twee hier op, geef weer dié twee. Hier quamen wij beide: waarom niet beide gescheiden? Trouwlofe bedje waar hebt gij 't beste pand, mijn Ega, dog verloren? Wat raad hier? Waar sal ik hier alleen in 't wild gaan dolen? Dit's een woest eiland: 'k sie hier geen voetstap van os of menssen werk. 'T is rontom zee: men siet nog schipper nog vaartuig om d'ongestadige pekelpas te beseilen. Maar genomen ik trof geselschap, een schip, en voorwind: waar wil ik heen? 'K mag nu in mijn land onder vaders oogen niet komen. Schoon ik met een labberkoeltje buiten zeegevaar wegstuif: 'k moet balling blijven. Nu mag ik u, Krete, bepronkt met hondert steden, en wel eer 't queekland van de nog-sluigende Jupiter, noit meer aanschouwen. Want vader, en mijn land, door hem regvaardig beheerst, twee waarde namen, sijn door mijn mis-drijf verraden. Als ik u, om niet in den dool-hof te sneuvelen, een draat, tot rigten van u paden, gaf. Wanneer gij mij seic: 'k sweer u bij 't gevaar 't geen mij te ontworstelen staat, dat ik mijn leven bij u alleen verlijten sal. Nu leven wij, Thefeus (en ik ben d'uwe niet) soo 't anders leven is, door bedrog van een

eenige harde stoffe, als pijnappelen, steenen, enz. Klaudianus, 1 B. tegens Eutrop. Statius, 10 B. der Theb. oorl. enz.

2. Lokken) Een ander teeken van een ongemeene vrouw, vermengt met wanhoop en kleenmoedigheid. Van welke Ovidius, in de Br. van Saff. en 4 B. der Herschepp. van Thisbe. en 7 B. van Filomela. enz. Kur-tius, 10 B. 5 H. van Sifigambis. Siet de boertende spreuk van Bion, by Cicero, in het 3 B. der Tusk. Vrag.

3. Wijopaapin) Van welke gesproken is, 15 pag. maar het Latijn voegt'er by, concita ab Ogygio deo; gedreven door God Bachus, bygenaamd Ogygius, als sijnde van afkomst een Thebaaner. Statius, 10 B. van Theb.

Nu word Thebe (ja self Beotia, waar in deese stad is gelegen) naar eenen Ogigius genoemd Ogigia. Pau-fanias, in Beot. Strabo, 3 B. Behalven dat men alle overoude saaken Ogigia was gewoon te noemen. Hesichius, Suidas, Filo, enz.

4. Labberkoeltje) Temperet ventos Æolus, Eolus de winden inbinde; segt het Latijn. Eolus, de soen van Hippoteus, is by de alouden de gebieder, voogd en suchtiger van de winden, dien by by beurten of uitslaat ende ruimte geeft, of te rugge roept, en in een holle steenrots kerkerd. Virgilius, 1 B. van En. Ovidius, 11 B. der Herschep. Klaudianus, 1 B. der Schaak. Val. Flakkus 1 B. van de Argonaut. Statius enz.

5. Kreten) Een groot en siederijk eiland, in de middellandsche zee. Van welke 20 pag.

6. Kweekland) Dat Jupiter van Rhea in het eiland Kreta, by de berg Ida, of gelijk men ook sal vinden, Dikte, geboren is, getuigen Grieken en Latijnen, als: Apollonius, 1 B. der Argonaut. Kallima-chus, in de Loff. van Jup. Lucianus, in het B. van de Offerh. Dionisius, in sijn Wereldbeschr. enz. Virgilius, 4 B. der Landgedicht. en 3 B. van En.

Ik vind sijn geboorte verstoond op een Grieksche Penning van den Keiser Ans. de Dengdsame, by Choul. 143. pag. de Heer Kuiper, en andere; gelijk ik hem sie sitten op de geir (sijn voestfer) by gemelde Choul. 51 pag. op een Penning van Valerianus: als mede by Goriæus, op sijn 189 Segelsteentje. Lees van die geir Aratus, in sijn B. van de Sterrekund. Manilius, 5 B. der Sterrekund. enz. Lucianus, in gemeld B. Ovidius, 2 B. van de Alman.

7 een mein-eedig man genoegzaam vermoort te zijn. Mij most gij ook, als mijn broeder, o schelm, met de knots gekneust hebben: soo was de trou, die gij mij gegeven hebt, met eene slag gesplijt geweest. Nu over-denk ik niet alleen wat mij te lijden staat; maar al wat eenig verlate dier kan lijden. Mij malen duisent-der-lei soorten van omkomen voor d'oogen; en de doot schijnt mij minder pijn in te hebben, als 't verleng van de doot. Staag denk ik straks komen hier of daar hongerige wolven uit-schieten, om my te verflinden. Misschien dat in dit land ook blonde leeuwen roesten: wie weet of sig in dit eiland geen wreede tijgers onthouden. Ook segt men dat dees zee groote zee-gedrogten op-werpt: wie kan 't verhoeden, dat ik met geen rappier door-regen wert?

8 Als ik maar niet als slavin in een harde keten vervoert genootsaakt wert sware taaken te spinnen; daar mijn vader

9 10 is Minos, mijn moeder Febus dogter, en, 't geen mij meer sou aanhangen, daar ik aan u verlooft was. Aanschouik zee, of land, of de vlakke strand, mij dunkt dat d'aard' en zee mij duisent rampen dreigen. 'K sloeg 's oog na den hemel: die dreigde mij met sijn buibakken. Dus wert ik tot een prooi en aas van 't gediert gelaten. 'T sij dat 'er op dit land menschen roesten, 'k mis-trou haar;

want 'k heb met mijn schade voor vremde linkers leere schromen. Og moog Androgeos nog leven, 't Atheens vergote bloed, en 't heilloos offer-soen verschonon: en had gij, Theseus, met u quaftige knots niet gemoord den Minotaurus [mens-stier.] Og had ik u, om weder uit den dool-hof te komen, niet gegeven een draat, dien draat, die gij soo dikmaal door mijn raad op en ontkluwde. 'K verwonder my seker niet, dat gij, met den mensstier worstelende, g'overhant hielt, en 't monster velde. Sijn hoornen konden in u harde borst niet heften: gij hoefde geen borststuk, 't vel was u genoeg vercelt. In die borst had gij een stut van kajan, Diamant, en een Theseus moer, die kajan morslen kost. Wreede slaap, waarom neept gij mij d'oogen soo tot mijn verderf toe? Maar 'k most eens voor al een ijsere slaap slapen. O wreede wind, en vrij te gereed en gediensigt tot mijn hartseer. O wreede hant, die mij met mijn broeder hebt vermoort: en ijd'le naam van trou door u so vals bevestigt. Den slaap, de wind, en trou hebben tegen mij saam geswoeren: dees drie overrompelden te gelijk een meisje. Soo sal ik dan stervende geen moeder-tranen sien: en niemand vinden om mijn oogten te luisken! Soo sal dan mijn arme schim in onbekende lugt

7. Knods) Van het ombrengen van den Minotaurus met een knods, is gesproken 19 pag.

8. Slavin) Gelijk het lot der arme slaven by de aloude swaar en geweldig was, so was ook het jok, de jonge slavinne (onaaengezien haar afkomst en adeldom) opgelegd, bitter en onverdraaglyk. Men sloeg haar in de boeyen; en dwong haar, met smaatwoorden en geesselslagen, de geringste diensten in het huis te doen, als, weven en spinnen, broodbakken en water dragen, enz. Euripides, in sijn Troad. en Elektr. Treursp.

Alwaarom die van een grooter hert liever wilden sterven, als in dien rampsaligen staat haar leeven slijten. Dit blijkt hier aan Ariadne, en elders aan andere.

9. Minos) Soon van Jupiter by Europa; koning en eerste wetgever van het eiland Kreta. Ovidius; en andere. gemaal van Pasifae; van welke 16 pag. vader Ariadne en Fedra, gelijk ook Androgeus: van wiens gewrooken doot, 50 pag. Is na sijn doot, van de Dichteren, onder de straffende en beloonende rechteeren inde hel geplaatst. Virgilius, 6 B. van En. Propertius, 3 B. 17 D. Horatius, 4 B. 7 Lierd.

10. Moeder) Dogter van de Son, of Febus; van wiens gruwzaam verliesheid is verhaald, 7 en 16 pag.

11. 't Atheens) Cecropi terra; land van Cecrops, segt het Latijn, Deese is de eerste koning van Attika en Athenen geweest. Eusebius, in sijn Chron. 10. Tzetzes, 5 B. der Duisent. 18 Geschied. Apollodorus, 3 B. doch misschien van afkomst een Egyptenaar. Suidas. de Kanttekenaar, over de Plut: van Aristof. Joh. Tzetzes, op gewelde plaats; gelijk Is. Tzetzes, over Likofr.

Van deese noemt men die van Athenen Cekropiden. Herodotus, 8 B. Virgilius, 6 B. van En. Silius, 13 B. der Pun. oorl. Klaudianus, 1 B. der Schaak. Ovidius, 7 B. der Herschepp. gelijk Attika, en Athenen self Cekropia. Plinius, 7 B. 56 H. Apollodorus, 3 B. enz.

12. Minotaurus) Van deese is gesegt, 7 en 19 pag.

13. Draad) Of leiton; van welke 16 pag.

14. Luiken) Een plechtigheid, seer nauwkeurig waargenomen, ontrent een stervend mensch: welke aangewend

15 *swerven!* geen vriendin mijn lijk salven: op d'onbegrave
romp, sal 't zee-gevogelt staan aasen: dit 's dan een graf
dar ik op u verdiende. Gij sult haast landen in d'Atheen-
se have, en moet op 't slot van u vaderlyke stat in u kracht
staande, in 't verhaal hoe gij de menspaart versloegt,
16 en behendig uit den doolhof sloop, mij, die gij
op een woest eiland verliet, ook melden: want ik hoor
uit u eer-rijtelen niet geslooten te werden. U heeft geen
17 18 Egeus, u geen Ethra, Pittheus dogter, gebaart; maar
harde kajen, en de barre zee uitgeworpen. O God,
had gij mij van 't boven-schip eens in 't sigt konne krij-
gen, gij had om mijn bedrukt postuur gesmolten. Aan-
schou nu nog maar, niet met oogen, maar, gelijk gij
kont, met gedagten, hoe ick op een klip sit, die van
de woeste golven wert bekleet. Siet eens hoe mij 't haar

over 't bedrukt aensigt hangt: mijn onderkleet, soo nat
van tranen, als of 't doorregent was. Mijn leden trillen
als koornairen voor de wind. Mijn schrift gelijkt geen
schrift door 't beven van mijn vingeren. 'K bid u niet
om mijn verdienst, die mij soo qualijk opbrak: denke
vrij dat gij mij om mijn weldoen geen dankbaarheid ver-
schult sijt: maar ook geen straf. Ben ik geen oorzaak van
u leven, gij vint wis ook geen oorzaak van mijn doot. Nu
reik ik over de grote zee mijn armen, die vast beven van
't klappen op mijn borst. Nu toon ik u bedrukt 't weinig
haar, dat ik ongeplukt op 't hooft liet. 'K bid, om dees
tranen, die door u trouwloosheit stromen: went, Theseus,
u schip, en keer, als de wind keert: sterf ik voor u komt:
gij sult mij egter begraven.

gewend wierde van den man by zijn vrouw, of weder van de vrouw by haar man. Ovidius, *Klaagd.* 4 B. 3 D.
aan zijn vrouw. Homerus, *enz.* Van de ouders aan hunne kinderen. Ovidius, *Minced.* 1 B. 8 D.
Virgilius, 9 B. van En. Lukanus, 3 Pharsal. Homerus, Euripides, *enz.* *Insgeelyks van de kinders aan*
hunne ouders. Ovidius, *m de Br. van Penelop.* Albinovanus, *in zijn Livia.* Val Maximus. 2 B. 1 H.
Seneka, 9 B. 4 H. der Pleitsaak. *Eindelyk van de aldernaast bestaande vrienden aan hunnen sictsoogen-*
den boesemvriend. Albinovanus, *in gemelde Troostd.* *enz.*

15. Salven) De lijkender overledene wierden by de oude, naar een plechtige afwasschinge, gesalfd en
met gewrige reukwerken (kostelyk naar en somtyds boven ieders vermoogen) bestreken en opgevuld. Plinius,
23 B. 1 H. en zijn Neef, 5 B. 16 Sendb. Apulejus, 4 B. van de Florid. en 1 B. van zijn Apolog. Persius,
3 Berisfd. Lucianus, *in het B. van de Rouw,* Martialis, *enz.*

16. Doolhof) Waar af, 17 pag.

17. Egeus) Soon van Neptunus, vader van Theseus; koning van Athenen. Was met zijn soon, naar
Kreta gaande, afgesproken, dat zijn schip, met zwarte seilen vertrekkende, met witte sou keeren; indien
hy mogelijk levend en verwinnaar naar huis mogt trekken.

Doch Theseus vergat die afspraak, en Egeus, van verre noch het schip in het zwart sende, en de ge-
wisse dood van zijn soon geloovende, heeft sich van een tooren in zee gestort. Plutarchus, *in Thef. Ser-*
vius, *enz.*

18. Etra) Dochter van Piteus, moeder van Theseus; gevangen van Kastor en Pollux, en aan Helene
gegeven; met welken sy, gelijk een dienstmaagd, naar Troien is vertrokken. Is naderhand van Akamas
en Demofoon, soonen van Theseus by Fedra, in de verwoesting van Troien gevonden en gekend. Smirneus,
33 B. van de Troj. Oorl. Trifiodorus, *in Troj. Verwoest.* Parthenius, *in de Minner.* If. Tzetzes- de Kant-
teekenaar van Euripid. Diodorus, *enz.*

19. Hangt) In bovengemelde gelegenheid van rouw en droefheid, was men gewoon de vlechten van het
haar los te maaken, te ontknopen, en het op de schouderen te doen hangen. Livius, 1 B. 26 H. Florus,
2 B. 1 H. Ovidius, 3 B. der Alman. en 3 B. der Minnek. Tibullus, 1 B. 1 D. en 3 B. 2 D. Virgilius,
4 B. van En.

Self ook in lijkstaatsen, en begravenissen. Ovidius, 2 B. der Alman. Terentius, *in Form.* 1 Bedr. Pe-
troniuss, van het Efelisch Vrouwtjen, *enz.*

ELFDE BRIEF.

INHOUD.

Makareus en Kanace, kinderen van Eolus, der winden opperhoofd, bestiepen malkanderen, onder de snode dekmansel van bloedverwantschap. Doch Kanace werd swanger. Beviel van een jonge soon, welken als haar voetster uit het hof wilde dragen, om elders in het heimelijk te doen opvoeden, so is deesef handel ontdekt door sijn krijten. De Vader dit gerucht hoorende, liet het onnoosel kind daadelijk voor de honden werpen, en sond een blooten degen aan sijn onsaarde dochter. Maar aler sy met dit geweer haar leven eindigd, schrijft sy aan Makareus, (sich inden tempel van Apollo verskerd hebbende) verhaald haar ongeval, en bid hem de beenderen van het kind te versnaamelen, en, nevens de haare, in een lijkbuisje te begraven.

KANACE AAN MAKAREUS.

Dog so gij mijn schrift door 't kladden hier en daar niet kontlesen, denkt dat het is bemorft met 's harten bloed. 'K heb in mijn regterhand de pen, in mijn linker't bloot rappier, 't schrijfpapier vlak op de schoot: in dit postuיר schrijft Kanace aan haar broeder: so dunkt mij kan ik mijn straffe vader best behagen. 'K wensfe wel dat

1. Pen.) *Het schrijven der oude geschiede met een stile of griffie, op houte bordekens; konstelijk met was overgesmeerd. De griffie was onder scherp en puntig, waar mede sy in het was schreven; en boven bot en plat, om, met dat deel, uit te vagen, en te overstryken het geen hen in het geschrifte mogt mis- hangen.*

Siet van deesfe bordekens, Plautus, in Bacchid. 4 Bedr. 9 Ton. Martialis, 14 B. 3 Snel. Isidorus, 6 B. 8 H. enz.

Van het yseren of beene stile, Job. 19 H. 24 vers. Ovidius, 9 B. der Herschepp. Horat. 1 B. 10 Berisp. Prudentius, in de Martelk. 9 Gef. Boëthius 5 B.

Doch

dat hij zelfs aanschouwer van mijn moord was, en 't werk als werkbaas op quam nemen. Hij sou, volgens zijn woeften aart, vrij verwoeder als zijn winden, mijn eigen moord met droge kaken konnen aanschouwen. Gewis doet het veel met barste winden om te gaan: hij vlijdt sig euvel wel na zijn onderdanen. Hij heeft over de zuide, weste, noorde en scheutigen oofte wind. Hij heeft eibaas, over winden, maar bedwingt zijn hevige grimmigheid niet: en toot dat hij minder heerschappij, als vuile driften heeft. Wat baat mij, dat ik door mijn geslagt een hemel verheve zelfs Jupiter voor mijn maagschap ken? Daar ik niet te min mijn doodpriem in de tengere vuist heb, die harde handen beter paken? og Makareus, was den dag, die ons koppelde, verschenen na mijn dood! Waarom hebt gij, broer, mij oit meer als met broederlijke liefde bemind? Waarom toonde ik u meer mins als een suster roestont? Ik voelde ook al brand, en 't kittelen, gelijk ik wel oer had hoore seggen, van 'k weet niet wat God, in mijn ingewand. 'K wiert bleek in 't angesigt; mijn ribben kost men tellen. Mijn eerens lust vergink, mijn lawers kregen klem. *Alles op onrustie. ijder nagt geleek*

mij een jaar: ik fugte sonder reden. 'K sag egter geen reden waarom ik dir alles leer: 'k wist niet eens wat een minnaar was; maar 'k was reets van de min verwont. Mijn oude voedster rook 't alderceerst dees vonk, en sei mij eerst, og Eools kind, gij mint. Ik schoot een blos, sloeg van schaamte, 't geligt in mijn schoot, en gaf, al sweeg ik stil, teekens genoeg van bekenenis. Nu begoft mijn onmaagden buik reets te swellen, en 't sluikpak mijn swanger lighaam te verveelen. Wat wist mij mijn voedster niet al kruiden en juleppen te brouwen, en salf sonder schroom onder den buik te smeeren, om devrugt (dat 't eenigste was 't geen wij voor u verborgen hielden) met kracht af te setten. Maar og, het sterke kind weerstont dit moord-tuig, en bleef in zijn blind harnas scheutvrij. Nu waaren reets nege maanden verlopen, en de tiende van mijn dragt in koers. Ik wist geen oorzaak van mijn schielijke ween, ik was een nieu soldaat, en wist niet wat baren te seggen was. Ik kraakte en schreeude. Sus, wat doet gij, wilt gij u eigen schand rugtbaar maken, *de oude bes?* en sloot my de gapende mond mer de hand. Wat doe ik. arme doos? mijn ween persten my tot

Doch sy schreven ook met een riet (calamus hier, en elders arundo in het Latijn) volgens Psalm. 15; 2 vers. Martialis, 9 B. 14 Sneld. en 14 B. 38. Sneld. Plinius, 16 B. 36 H. Aufonius, Apulejus, enz.

In inks gedoopt. Plautus, in Mostel. 1 Bedr. 3 Ton. Martialis, 14 B. 5 Sneld. Isidorus, 19 B. 17 H. Vitruvius, 7 B. 10 H.

Op papier. Martialis, 9 B. 101 Sneld. en 14 B. 2 Sneld. Isidorus, 6 B. 9 H. Plinius, 13 B. 11 en 12 H. Doch, voor het uitvinden van papier, op bladeren van boomen. Plinius, 13 B. 2 H. Virgilius, 3 en 6 B. van En. enz. of schorffen van boomen. Plinius, 13 B. 11 H.

2. Oostewind) Eurys in het Latijn; dat 'er ook pennæ, wicken, byvoegd; aangesen de winden meeren-deels, wegens hunne snelheid, geulengeld worden afgebeeld, by de Dichters; gelijk by Ovidius, 6 B. der Hersch. en Virgilius, 3 B. van En. Boreas of Aquilo.

Ja self zijn de kinderen van deese schichtige godheden vlaugelen toegevoegd; tweeten Zetens en Kalais, soonen van Boreas. Ovidius, 6 B. der Hersch. Val. Flakkus, 1 B. der Arg. Virgilius, 3 B. van En. Higinus, 19 Vertel. Palefatus, enz.

3. Voetster) Doorgaans worden by de Grieken de voornaame vrouwen van haar oude voetsers vergeselschap; als sijnde gemetnlijk de getrouwte getuigen van alle, ook haar heimelykste bedrijven. Dusdanige was Barce by Dido. Virgilius, 4 B. van En. Karme by Scilla. Virgilius, in de Ceiris. Beroë by gemelde Ovidius, 3 B. der Herschepp. enz. Dusdanige vind gy ook, sonder uitgedrukte naam by Mirra, Medea, Fedra, enz. by gemelde Ovidius, Seneca, en ontelbaare Andere.

4. Thiende) Het Latijn segt: Dena Luna movebat luciferos aquos; de thiende maan mende haar lichtende paarden. Want de maan of Diana ontmoet my veeltyds, staande op eenen wagen. Virgil. 10 B. van En. voortgetrokken van twee paarden. Ovidius, in het 1 B. der Klaagd. 1 D. 1 B. van de Minneraad. of van muilen. Festus of van herten. Klaudianus, 3 B. van Stilich. of wel somwijlen ook van ossen. Aufonius, in den B. aan Paulin. en Prudentius, 2 B. tegens Simmach. Klaudianus, 3 B. van de Schaak.

Siet haar op de volgende Penningen; van welke de eerste (sijnde van Julia Domna) Choulus; en de tweede (van die van Delos) Goltzius is ontleend.

f. Lucy)

tot schreeuwen; maar vrees, voetter, en schaamtekrop-
tent in. Ik loos fugt, 'k slik de halfgebalkte woorden
in den hals, en most mijn eige tranen verswelgen. Ik
5 sag mijn dood voor d'ooogen: Lucyn gaf hulp nog troost,
en most ik sterven, mijn dood most euvel schandig klin-
6 ken. Als gij mistroostig 't kleed van 't lijf, en 't hair uit
het hoofd rukkende, mij omhelsde, en borst aan borst
drukkende weer barens kragt gaf. Leef, seirgij, suster,
leef lieve suster, en dood geen twee zielen in een lijf.
Schept moct en kragt: gij sult u broeders bruid werden;
een bruid van die u moeder gemaakt heeft, en vrou sal
maken. 'K was dood, geloofd mij, maar herleefde op
dit woord, en verlosste van mijn vrugt, en schandig pak.
Wat juigt gij al? Vader Eool sit hier midden in 't hof:
de schandvlek ['t kind] moet ter sluik uit vaders oogen.
De vlijtige bes bestommeld het kind in groente, in witte
olijfranken, en ligte windselen: dus gaat sij met 't wigt
te kerk, veinst of sij offeren most, en begoft te bidden.
'T volk maakt haar, dus devoot, ruim baan, selfsvader
week ter zijde. Nu was sij reets bij den drempel: als
't kind begoft te schreien dat vader hoorde. --
7 ve verrade. Fluks grijpt Eool het lam, ontdekt de schijn-
valse offerhande, en bulderd dat 't geheel hof weergalmde.
Gelijk 't water door een soeswind strībeld en
't boomloof door een sagte koelte ritfeld, so trilden al

mijn leden, en beefden de bedstee onder mijn lijf. Hy
schoot toe, hangt mijn schande met bulderen aan de klok-
8 Qeep, en hielt zijn handen nauelijks uit mijn bedrukt ge-
sigt. Ik kost van schaamte niet als tranen storten, en
van kille schrik geen woord uitten. Reets had hij al
belast, 't wigt in de wildernisse te worpen ten proi van
d'honden en 't gevogelte. Maar 't onnosel schaapje schrei-
de, als of 't zijn leed gevoelde, en bad zijn grootvaar in
zijn taal gena. Hoe dunkt u, broeder, dat ik doen te
moe was? (want gij kont mijn hart by 't uwe weten)
als mijn vlees en bloed in mijn tegenwoordigheit door
een schelm gebragt wiert na 't bos tot een aas van de
wolf? Doe hij uit mijn kraamkamer was, begon ik eerst
mijn borst te beuken, en 't aangsigt op te krabben. On-
derwijl komt 'er een trawant van vader, bedrukt van ge-
laet, met de degen instappen, en sprak dees harde taal:
Eool sent u dit staal (met gaf hij 't over) en laft u te over-
wegen na schuldverdiens wat hij daar mee voor heeft.
Og 'k weet dit wel: 'k sal 't rawe staal, dit vaderlijk ge-
schenk, kloekmoedig in mijn borst begraven. Is dit, o
vader, de bruidfchar tot mijn egt bruid? Is dit een huw-
lijks gave van u dogter te verrijken? Weg, bedroge huw-
lijks God, met u fakkels, en pakt u fluks uit dit ver-
vloekte hof. Maar brengt u roorsen hier, die gij in
de vuist draagt, swarte rasernijen, en steek daar mee
9 mijn

5. Lucyn) *Das Juno de voogdesse en beschutster der trouwende, en te gelijk der kraamende nieuws-
getroude waar, is 15 pag. vertoond.*

*Leer nu hier dat Diana en Juno, ontrent deesen handel een godheid sijnde, van de schrijvers over de
voortteelinghe sijn gesteld.*

*So worden dan ook de benaamingen Λυγίαν, Riem ontbindster (Apollonius, en sijn Kanteekenaar)
Lochia Kraambewaartster (Plutarchus, Dichtred. 3 B. 1 Vr.) Lucifera, dag of leven aanbrengster
(Cicero, 2 B. van der God. Nat.) Ilithia, Lucina; enz. (Katullus, op de bruil. van Manl. Teren-
tius, in Andr. 3 Bedr. 1 Ton. Plautus, enz.) so wel Diana als Juno toegevoegd.*

*Doch deese vind ik op de Penning van de keizerinne Faustina, by Oudaan, 51 Taf. 3 P. op deesewijse
verbeeld.*

6. 't Kleed) *Sijn kleederen te scheuren en van het lichaam te rijten, was ook een seer gemeen bewijs
van onzijdijk hertseer, en onversterbaar ongeduld.*

*Welke gewoonte ons ook ontmoet in de H. Bladeren, als in het B. der Recht. 11 H. 35 Verf. en het
2 B. der Kon. 6 H. 30 Verf. en elders meer. Doch by de dichteren op alle plaatsen, alwaar mengroo-
te rouw en droefheid wil verbeelden. Siet Ovidius, in de Br. van Enon. Virgilius, 2 B. van En.
Statius, 2 B. der Mengeling. 1 D. enz. En voornaamlijk Seneka, in Troad. 1 Rei.*

7. Krabben) *Een bysonder teeken van een duldeloofse vrouw, te stellen by het kloppen op de borst, 't haar
mistrakken; en klederen scheuren: waar af terstond, en 27 pag.*

*Siet deese buitenspoorige uitsprekkinge van wanhoop en mistroostigheit by Ovidius, in gemelde Br. van
Enon. enz.*

8. Huwlijkgod) *Van hem en sijn afbeeldinge is gesproken, 7 pag.*

9. Rasernyen) *Van deese is geschreven, 9 pag.*

10. Lijk-

10 mijn lijksapen in brand. Trouw, susters, met beter heil en tegen als ik, en spiegeld u aan mijn misdad. Wat misdreef mijn kind, nog soo weinig uren geboren? waar mee verdiende 't pas gebore schaap grootvaders ongenen? Kost het de dood verdienen, soo mogt men 't schuldig oordeelen. Maar og, dat arme wigt sterft om mijn misdad. Og mijn lam, moeders smert, aas voor scheurlike dieren, ai mij! gij wert verscheurt op ugeboorten dag: og schaap, deerlijk pand van mijn onsalige min, dit is ueersten dag, dit sal u laatste sijn. Ik mogt u lijckje met geen moedertranen bestorten, mijn

11 afgeschoren hair niet in u grasje brengen. Ik mogt niet

op u kil lighaampje de laatste kusjens plukken. Nu scheurt het gullig wild mijn tenger ingewand. Ik sal ook met dees wond mijn kind in 't graf volgen, niet lang moeder, en niet lang kinderloosgenoemt werden. Maar gij, [Makareus] die van u rampfalgige suster vergeefs bemint sijt, vergaar u kinds verftroide gebeente: brengt het bij moeders as in 't graf, en doet het met mij in een en deselve asbus, al valt sij nog so klein. Leef lang, gedenk mijaltijd, stort tranen in mijn wonde, en schrik niet voor het lijk van u beminde. Voldoet gij dog den last van u te sel verftote suster. Ik sal vaders hoofd volgen.

10. Lijksapen) *Het verbranden van de lichamen der afgestorvene is al een oude gewoonte en plechtigheid; bysonderlijk by de Grieken, ontsrent de tijden der Thebaansche en Troiaansche oorlogen.* Statius, 7 en 12 B. van de Theb. Homerus, 1 en 23 B. van Il. *Ja ook laater.* Thucydides, 2 B. en Lucretius, 6 B. van de sterfte binnen Athenen. Terentius in And. 1 Bedr. 1 Ton, Lucianus, in het B. van de Rouw.

De Romeinen sijn deese gevolgd; se weten van Romes opbouw (hoewel het Plinius, 7 B. 54 H. tegen spreekt) bykans tot aande regeeringe van Theodosius de jongere. Makrobus, 7 B. 7 H.

Dus, siet de verbrandinge van Remus; by Ovidius, 4 B. der Alm. van Paulius; by Silius, 10 B. der Pun. oorl. van Pempus; by Lukanus, 8 B. der Farfal. enz.

Doch ook andere volkeren; als de Gallen, Duitschers en andere Noordelijke, hebben, in den ouden tijd, deese verbrandinge in het gebruik gehad. Cesar, 6. B. van de Gall. oorl. Tacitus, in het B. van Duitfl. 27 H. Mela, 3 B. 2 H.

Geensins die van Egipten; noch die van Persien, het vuur al een godheid eerende. Herodotus, 3 B. Laertius, in sijn Voorreden en in Pirrh. enz. *gelijk ook niet die van de alderoudste tijden.* Cicero, 2 B. van de Wett. Arnobius, 6 B. tegens de Heid. sprekende van Cekrops, koning van Athenen.

Nu gebruikte men, tot deese verbrandinge, opgestapeld hond; selden gesneden of geschaapt (van deese dertelheid spreekt een wet by Cicero, 2 B. van de wett.) maar doorgaans ruwen vers afgekap. Virgilius, 6 B. van En. Silius, 10 B. der Pun. oorl. Statius, 4 B. van Theb. enz. *Doch siet Plinius, 35 B. 7 H.*

Van de toorsen, waar mede men deesen houstapel dee branden, spraken we 27 pag.

11. Afgeschorenen) *Onder de plichtplegingen by de graven was ook het offeren van hunne afgeschorenen hair op deselve.* Sofokles, in Elektr. Treursp. Euripides, 1 in Helen. Treursp. Heliodorus, in Karikl. Ovidius, 3 B. der Herschep. Propertius, 1 B. 17 D. Statius, 5 B. der Mengel. 3 D. Seneka Hipp. 1 Bedr. Petronius, in sijn Berispschr. van het Efeser vrouwtje. Max. Tyrius, in sijn 8 Orat. Agathias, in den Bloemh. 3 B. enz.

Doch deese plechtigheid geschiede niet alleen by de graven; maar ook self by het lichaam van de verscb overledene, in sijn uirvaard. Dionisius, 9 B. Ovidius, 3. der Herschep. Statius, 7 B. der Theb. oorl. Homerus, 23 B. van Il.

Wat meer is, men hing het afgesneden hair van den overledenen buiten aan de deur van sijn geweesene woning; volgens Euripides, in Alcest. Treursp.

12. Asbus) *Op dat evenwel niet alles door het verbranden sou verlooren gaan, maar iets ter gedachte mis mogt bewaard worden, versamelden de naastbestaande, de vermorfelde beenderen, en slooten deselve in busen, of posten.* De kanteekenaar, over de 4 Iliad. Thallus, in den Bloemh. 3 B. enz.

Deese waaren van aardwerk. Propertius, 2 B. 11 D. Krinagoras, in gemelde Bloemh. 3 B. 6 H. Van marmer. Dio, 76 B. Van siluer. Ammianus, 19 B. 2 B. Virgilius, 6 B. van En. *en eindlijk van goud.* Plutarchus, in het lev. van Demetr. Eutropius, in Traian. Spartianus, in Sever. Moschus, 4 Herdersgef. Homerus, 23 en 24 B. van Il.

Diergelijke wind men noch heden in Polen. Jak. Mellen, in sijn Verhandel. in Hoogduitsland. Christ. Ad. Balduin. in sijn Verhandel. in Drenthe, en andere plaatsen van Nederduitschland. Joh. Pikkard, in de Beschrijv. van de Antiq. van Drenthe.

So sijn, in het jaar 1685, eenige onsalige, buiten Borger, een dorp in Drenthe, onder eeno der wijdvermaarde steenhoopen (Huinebedden gesegt) gevonden, nevens de doodbenderen, my ter hand gestelt. Siet de Aanteekeningen van mijn GALLERY, 32 pag. Doch bysonderlijk die van mijn POESYE, 61 pag.

13. Traanen) *Deese quamen bysonderlijk te pas in het betreuren der overledenen: en desweegen word van haar doorgaans, by deese gelegenheid, gewag gemaakt.* Terentius, in Andr. 1 Bedr. 1 Ton, Korip-

H

pus,

pus, 3 B. Ovidius, Pontusk. 1 B. 10 D. 4 B. der Herschepp. en in de Br. van Saf. enz.

Ook niet alleenlijk by en op het lichaam van den afgestorvene; maar ook zelf op en ontrent zijn graf en legerstede. Ovidius, Klaagd. 3 B. 3 B. Petronius, van het Efeüs. Weeuwrij.

In deese plechtigheid, om den handel een volmaakt stant te geven, behielp men sich met practice, of gehuurde wijven; die, met haar geleende traanen, by manier van spreken, de maat sloegen, en een wijfe op het bekuilen der afgestorvene stelden. Festus, Lucilius, 22 Berispsd. Horatius, in zijn Dichuk. Esopus, in de Fab. van den Rijkard. enz.

TWAALFDE BRIEF.

INHOUD.

Jason (waar af boven, in de Aanteekeningen, meerder is gesproken) met de zijne in Kolchos geland sijnde, werd van Medea, des konings dochter, wel ontfangen, en daadelijk bemind. Hier op volgde dan een plechtige trouwbelofte, met onbreukbaare eeden wederzijds gesterkt; terwijl de prinses, boven alle andere in het toveren ervaaren, hem leerde, en met eene de middelen ter hand stelde, waar mede hy tot zijn voorneemen sou geraaken. De gulde vacht dan, door haar toedoen, bekomen hebbende, is hy heimelijk, met zijn verloofde bruis weggevloden. De koning set haar met zijn lijfwacht na. Maar Medea houd hem tegen; met Absirtus, haaren broeder, te dooden, van een te ruyten, ende van een gereetene leeden langs de zee te strooijen. Dus ontslippen sy het gevaar, terwijl de vader de al om gestrooide stukken van zijn omgebrachte soen opviseht. Sy komen dan behouden in Theffalieu. Hier verplicht Medea haaren bruidegom met een nieuwe weldaad. Sy herfeld, door haar konsten, den afgeleefden Eëtes, Jasons vader, zijn besweekene krachten, met een tweede jeugd. Dit alles niet tegenstaande word Medea van deesen ondankbaaren veracht en verlaaten. En hy verliest op Kreusa, de prinses van Korinthen. Versoekt haar, ontfangt haar, en trouwde haar. Midlerwijlen send Medea deesen brief; trachtende met verwijzingen en dreigementen, dien trouwloos Jason aan haar voorledene gunsten en weldaaden te doen gedenken.

ME-

MEDEA AAN JASON.

1 **I**k Kolcher Koningin front u wel ten dienste, doen gij
2 door mijn komst hulp versocht. Doen hoorden de schik-
godinne, die's menschen levens draat spinnen, mijn spin af-
gesnoort te hebben. Doen kost Medea nog gelukkig ster-
ven. Al wat ik sedert dien beleefde, was ellende. A mij!
3 waarom moest oit het Theffalier schip [Argo] door stuk-
4 se gasten beroeit op Frixus gulde vagt kome tomen?
5 Waarom moest Kolchi oit 't Magnees schip Argo sien, en
6 een Grieksen hoop uit Falis stroom slabben? Waarom was
ik te bijster verlingert op u blond hair, u braafpostuur,
en valsche vleitong? Maar doen dit eerste schip, bemant
met stouten borsten, onse strand dorst naken, hoorde
d'ondankbare Jason tegen d'opgeperde muilen en vuri-

gen adem der stieren, sonder schild van mijn kruiden
gestormt te hebben. Hy had de tanden horen te saken,
om gelijk getal vijanden te verwekken, foo was den sa-
7 jer van zijn saad vermoort. Bloed! wat trouloosheit was
8 doen met u, o schelm, verstrikt, en plagen van mijn hals
geweest geweest! 'T genoeft nog eenigins ondankbare
weldaden te verwijten. Dit 's d'eenigste vreugde die ik
van u scheppen sal. Gij voert uit ooms bevel met u noit
bevare schip na Kolchi, en belande in mijn welig vader-
land. Daar waar Medea 't geen nu hier u nieuwe bruit
is. So rijk haar vader is, was mijn vader mee. Hij heer-
9 ste over Korintien, wiens landhals met twee Zeëa bekab-
bel

1. Kolcher.) *Te weten van Kolchis. Dit lag in Asten, aan den oostelijken hoek van den Pontus Euxi-
nus, of Swarte Zee; ten noorden met den berg Korax (een deel van den Taurus) ten oosten met Iberia;
ten zuiden met de riviere Fasis; en ten westen met de gemelde zee bepaald. Mela, 1 B. 14 H. Plinius,
6 B. 5 H. Heeft, en voed veelvuldige vergiffige kruiden en planten: 't welk oorsaak heeft gegeven aan
het geene men de toveryen van Medea toeschrijft Horatius, 2 B. 13 Lierf. en 5 en 17 Toesang.*

2. Schikgodinnen.) *Gesegt Klotho, of Draajende; Lachesis, Lootende; en Atropos, Niet-omkeere-
rende; dochteren van Zebus, of Hollegod, en de Nacht. Van desse, ook Parken geheeten, stellen de
aanolde schrijvers de eerste over's menschen Geboorte, houdende de spinrokken; de tweede over deszelfs
Levensloop, de spil omdraajende; en de derde over de Dood, den draad afsnijdende. Varro, Kapella,
Apulejus, Servius, over het 4 Herdersgef. de Dichteren, Tibullus, Propertius, Horatius, Martialis,
Seneca; doch voor alle Katullus, in het Bruieloftged. van Pel. en Thet. Deesedrie, nevens haar am-
bachts aardig afbbilderende.*

*Sy komen my voor op sekere Penning aan Diokletianus, by Spanheim; waardig om ook alhier ter neer ge-
feld te worden.*

3. Schip) *Van Argo, ondie met haar naar Kolchos voeren, is gesproken, 28 pag.*

4. Vacht) *Wat dit is geweest, pogen wy te vertoon, 26 pag.*

5. 't Magnees) *Magnesia, het landschap der Magneten, is gelegen in Macedonien, tusschen Theffalien
en Pieria, op den oever van de Egeesche zee. Strabo, 13 B. Mela, Plinius, enz.*

*Doch Magnees is hier Theffalisch; terwijl de dichters onophoudentlyk gewoon zijn te noemen een deel voor
het geheel.*

6. Falis) *Van desse rivier is gesproken, 39 pag.*

7. Stieren) *Het temmen der stieren is verstoond, 27 pag.*

8. Tanden) *Wegens het saaien der tanden is ook geschreven, 27 pag.*

9. Korintien) *Allereerst Efire geheeten; sijnde de oudste stad van Achaje, gelegen, tusschen de Ionische en
Egeesche zeën, op den Isthmus, of smallen hals (van welken, boven 18 pag.) van Peloponnesus; met twee
havens, Lechiën en Schennus, wederzijds verciert.*

*Siet het lof, wegens haar schoonheid en vermogen, by Florus, 2 B. 16 H. Cicero, in de Orat. voor
Manil. en tegens Rull. en in de 1. tegens Verr. Horatius, 1 B. 7 Lierg. Statius 7 B. van Theb. Strabo,
8 B. behalven Pausanias, Thucydides, Livius, enz.*

- 10 belt wert: vader over't kille Scyten, soo ver 't sig ter
 11 linkerzijde van de Pont Euxin uittrekt. Vader Eëta haalde u jonge borsten in, en sette u vreemde Grieken op zijn
 13 borduur setels aan tafel. Doen had ik u in 'toog, doen leerde ik u eerst kennen, dat was d'eerste krak van mijn
 14 knuiffe ziel. So haast ik u sag, wiert ik verrukt, en brande door ongewoon vuur, even als een fakkel voor de

beelden en autars der grote Goden. Gij waart schoon; mijn nootlor fleurde mij vast: u oogen hadden mijn gesigt reets betovert. Dit hebt gij, o schelm, gemerkt: want wie kan de liefde wel ontveinen: sij melt haar selve als vuur door 't opvlammen. Midlerwijle feit u den Konink, dat gij d'hartnekkige wilde stieren voor de ploeg most temmen. Dit Mars gedrogt was meer als door d'hoor-

10. Scyten) Een groot en seer wijd uitgebreid landschap, aan weersijden den Donau, so wel in Europe als Asie gelegen. Bepaald sich hier met den berg Immaüs, en voorts met de Sarmaten; daar weder met den Ocean, en de Kaspische zee; en heet heden, voor het meeste gedeelte, Tartaryen.

Van haar spreken (behalven Plinius, Ptolemäus, enz.) Kurtius, 6 B. 2 H. Justinus, 2 B. 2 H.

11. Euxijn) Wel eer Aëgæus, dat is, de onvrige, en ontoegankelijke genoemd. Een wijde gestrekte zee, beslooten van de Cimmerische en Tracische Bosforen, tusschen Europe en Asie.

Was wel eer ontoegankelijk, als gesegt is, wegens het dagelijks stroopen en moorden van de bygelegene Scyten; doch, naar het leggen van verscheidene steden op haaren oever, door die van Iöniën, Eügen of, voor de reisigers vry en toegankelijk. Strabo, 7 B. Ovidius, Klaagd. 3 B. 13 D. en 4 B. 4 D. en weder, 5 B. 2 D. enz. behalven Diodorus, Mela, Solinus, en andere.

12. Eëta) Koning van Kolchos, en bewaarder van het Gulde vlies: van welke 28 pag.

13. Setels) Liever tafelbedden: want wy weten dat de aalonde in hunne maaltijden niet hebben aan geseten, maar aan gelegen. Fedrus, 4 B. 24 Fab. Plautus, Terentius, Horatius, Martialis, en Juvenalis, op verscheidene plaatsen.

Te weten op bedden; by de magtige en aansienlijke hoog en verheven, van het aardrijk. Virgilius, 2 B. van En. en konstelyk gewrocht, van marmer. Plin. 5 B. 6 Br. Yvoo, Makrobius, 3 B. 13 H. Statius, 3 B. der Meng. 1 D. Plautus, in Stich. 2 Bedr. 2 Ton. Citroenhout. Plinius, 9 B. 13 H. enz. Koper. Cicero in de 4 Verrin. Plinius, 34; 3. Silver, Lampridius, in Elagab. Suetonius, in Kalig. 32 H. Martialis, 8 B. 33 Sneld. en eindelijk van Goud. Plinius, 33 B. 11 H. 37 B. 2 H. Martialis, 9 B. 23. Sneld. Bespreid met purpure, en heerlyk geborduurd dekkleeden. Horatius, 2 B. 7 Berispd. Sprekende van de myfsemaaltijd. Cicero, 5 B. der Tusk. Vraag. in het geval van Damokles; Juvenalis, in het 6 Berispd. Lukanus, 10 B. der Farsal. oorl. Athenëus, 2 B.

Doch by de schamele en behoefte laag aan de grond; en somwijlen alleen uit gras, kruiden en groene sooden bestaande. Ovidius, 1 B. van den Alman. en 8 B. der Herichepp. Tibullus, 2 B. 5 D. enz. en selden uit beter stoffe als hout. Horatius, 1 B. 5 Br. Terentius, in de Gebroed. 4 Bedr. 2 Ton. Seneca, 95 Br. enz. en alsdan met ruige vellen overdekt. Ovidius, 1 B. van den Alman. Seneca, in gemelde Br.

Eindelijk waaren deese tafelbedden in getalle gemeenlyk drie: waar van ook de plaats, alwaar men de selve toerustede, triclinium was genoemd. Vitruvius, 6 B. 5 D. 10 H. Fedrus, 4 B. 24 Fab. Suetonius, in Tiber. 74 H. Cicero aan Attik. 13 B. 50 Br.

Maar, heeft men nooit, en nergens, aantafel geseten? Ik segge ja; dewijl ons de schrijvers dat genoegzaam aanwijzen. Virgilius, 8 B. van En. Servius, over het 1 B. van En. Isidorus, 2 B. 11 H. Athenëus, 1 B. getuigen, behalven Homerüs, dat de aalonde helden hebben aangeseten. En van deese vermeld de laatste, in het gemelde B. dat Alexander eens 400 legerhoofden, op goude en silvere tafelfooten, aan des sieten.

Doch by de Macedooneers lag men wel aantafel; maar evenwel niemand, als die (sy waaren ongemeene liefhebbers van de jagt) een wild verken in het open veld had konnen dooden.

Alwaarom Kassander, hebbende reeds 35 jaaren, nevens sijn vader moest aansitten; om dat hem dat geval noch nergens was overgekomen. Athenæus, 14 H. van het aangetogen B.

Sie dit aanleggen op een brok Marmer, by P. S. Bartolus, in de 69 Afbeeld.

14. Fakkel) Pinea zeda segt het Latijn; nademaal de toortsen en lichtder oude meerendeels bestonden uit een afgeknotte tak van een pijnboom. Sie het geene gesegt is, wegens de bruiloftstoortsen, 27 pag.

15. Altaaren) Dat ook de alonde, by den klaren dag, ontrens hunne altaaren, onder het offeren, lampen en toortsen hebben gebruikt, getuigen (behalven Baruch, 6 H. Seneca,) de Christene schrijvers, deese dwaasheid afkeurende en verwerpende; Laktantius, 6 B. 2 H. Hieronymus, tegens Vigilant. Kle-mens, Alexandrin. 1 B. 67 H. en Andere.

17. Draak)

16 *Thoornen vervaarlijk*: den adem die 't uirblies was ijs-
lijk vuur en vlam. De voeten waren baar koper, de mui-
len met koper beflagten pek swart van den heeten adem.
Nóg wiert u belast te saken met u ter dood gedoemde
handen het slangrand saad waar uit krijgsvolk stont op te
schieten: dat met hun t'saam opgewasse wapenen u aan-
randen, en 't loon des sakers suir maken sou. U laatste
en swaarste werk was, d'oogen van de noit slapenden schild-
wagt draak door eenige konst aan 't sluimeren te helpen.
17 *Als u Eëta dese last had voorgehouden*, schoot gij gelijk-
18 *lijk met verbaasheit op*, en vloogt uit schrik van de pur-
19 *pere tafsetels*. Hoe ver was 't doen van daar Kreüsa's
rijk ten bruidschat te meenen, de magtigen Kreon tot
schoonvader, en zijn dogter tot eeggenoot te nemen! Be-
drukt ginkt gij heen: ik volg u na met tranen in d'oo-
gen, en seg binnens monds: God bewaar u. In mijn
kamer te rust gekomen kreet ik den geheele lange nagt
over. Want mij maalde voor oogen die stieren, 't ver-
vloekte saadvolk, en wakenden draak. Hier stont de lief-

de, daar vrees: de vrees vergrote mijn liefde, tot dat
's morgens sufter in mijn kamer quam, en lag, hoe mij
't hair verwart was, hoe ik op 't aansigt lag, en 't gantse
bed met tranen had bedaur. Sij bat mij voor de My-
niers (sij bar, en een ander sou 't heil trekken) en
't geen sij voor Jafon bat willigde ik haar in. Daar staat
een bos van hars en eikboom soo digt bewassen, dat 'er
schier geen sonstralen door heen konne schijnen. Hier
in stont, en had lang gestaan een wout kerk van Dia-
na, waar in de Godin van goud met barbare handen staat
nageboetst. Misschien is u met mij die plaats al vergeten.
Daar t'saam gekomen spraakt gij aldereerst dees schelmse
woorden. De Fortuin heeft u de magt en 't bestier van
mijn welvaart, mijn leven en dood in de hand gegeven.
Daar magt van tē konne bederven is genoeg, so imant
magtlick is. Maar soo gij mij behout, u roem sal des
te groter sijn. Ik bid u om mijn beschore rampen,
die gij kont doen verdwijnen, om u gellagt, om u groot-
vader

16. Draak) Van deesen bewaarder, en het doen sluimeren van deselve is gesegt, 27 pag.

17. Tafel setels) Het Latijn heeft: Mensa deserit toros; de tafel verlaat de beddens. Van deese bed-
dens is gesproken; doch wat de tafel aangaat, die wierd met de spijzen aangebracht. Servius, over het
1 B. van den En. Ovidius, Apulejus, enz. en so dikmaals (driemaal ten minsten) verwisseld als de soor-
ten van gerechten wierden veranderd en vernieuwd. Athenæus, 9 B. Suetonius, in Aug. 74. H. Kapito-
linus, in Pertin. Lamprid. in Elagabal. enz.

Eindelyk, ieder verstaandig sijnde, geheelijk weggenoomen. Virgilius, 2 B. van En. Plautus, in Tru-
kulent. 2 Bedr. 4 Ton.

Vorders waaren de tafelen hooger als de beddens. Athenæus, 14 B. Plautus, in Menechm. 1 Bedr. 1 Ton.
En ongedekt; gelijk is aangewezen, 3 pag. in de suinige eeuw van gering slecht greenen hout. Horatius, 2 B.
8 Berisp. Juvenalis, 11 Berispd. Doch in weeliger tijden van kostelyk citroenhout. Strabo, 17 B. Plinius,
13 B. 15 H. Cicero, in de 4 Verrin. sprekende van Diodorus. Martialis, 2 B. 43 Sneld. 9 B. 60 B. 12 B.
67 D. en 14 B. 39 D. Petronius, enz.

18. Kreüsa) Dochter van Kreon, koning van Korinten. Geliefd van Jafon, in spijt van sijn trouwe
Medea. Die deswegen ook, gelijk verhaald is, haar liefde in haat verwisselende, door een konstig toover-
vuur, de bruid, haar vader, en hunnen hofstoet, nevens het gantsche paleis, verbrandde. Diodorus, 4 B.
55 H. Ovidius, 1 B. der Minnek. en 7 B. der Herschepp. behalven Euripides, Seneka, enz.

19. Kamer) Thalamus in het Latijn. Eigenlyk *μαρτοριον*, het binnenhuis; waar in sich *μυχτη*, de
jonge dochter, onthield en opstoot. Statius (behalven Theokritus) in het 1 B. van Theb. enz.

Waar toe niemand als heel naar in bloede bestaande mogt naderen en toegang hebben. Nepos, in de
Voorred. van sijn B.

20. Sufter) Chalciope; wel eer getrouwd aan Frixus. Ovidius, in de Br. van Helen. Val. Flakk. 6 B.
van de Argonaut.

21. Myniers) Of Thessaalers. Dus noemden de Argonauten; gelijk wy seggen, 28 pag.

22. Woudkerk) Gewouden en bosschen hebben allereerst de aaloude (ook onse Voorvaderen, in deese
landen. zie mijne Aanteekeningen op de POESY, 7 pag.) voor kerken en heilige vergaderplaatsen
verstrekt. Tacitus, in het B. van Duitl. 9 en 43 H. Kurtius, 7 B. 5 H. en 8 B. H. Plinius, 12 B. 1 H.

Naderhand hebben se steene kerken en kapellen gebouwd en opgerechts; doch ook weder deselve met bosschen
en wouden plechtelyk omringd. Klaudianus, 3 B. van de Schaak. Festus, Ammianus, enz. van het beroem-
de laurierbosch by Antiochien. Seneka, 31 Br. Apulejus, 6 B. der Herschepp. Statius, 5 B. van Theb.
Ovidius, Minne D. 3 B. 1 D. en 3 B. van den Alman.

De voorige werden, wegens het aansteeken der lampen en toortsen, en het branden van de altaaren, ge-
druig gevende een beldere slikeringe in die naare duisternis, à lucendo luci genoemd. Isidorus, 14 B.
8 H. behalven Priscianus, en Quintilianus; welke, volgens het oordeel van de Eer. Perizonius in de verkla-
ring van dit woordje mistaßen,

23. vader Febus, die 't alles siet: om 't drielvoud wesen en
 24. heilige geheimenissen van Diana, en soo dit volk nog
 andere Goden dient. O maagd ontferm u mijner, hebt
 medogen met mijn volk, en maak mij door u dienst ee-
 wig aan u verpligt. En bij aldien gij geen Griek versmaar
 25. (maar hoe kan ik den hemel tot sulke geluk bewegen;) mijn
 ziel sal eer in de dunne lugt verdwijnen, dan ik
 ooit ander dier, als u, sal trouwen. 'K neem tot ge-
 26. tuige Juno d'egtgodin, en Diana, in wiens marmieren
 tempel wij hier bij malkanderen sijn. Dees rede, (die
 pas de minste van so veel andere was) bewoog mijn te-
 27. der hart, nevens 't drukken van hand in hand. 'K sag
 ook u tranen. Hoe na gaan die ook valse wegen? Dus
 wier ik, nog een wig, schielijk door u gevele verrukr.
 Dus spande gij door mij de kopervoetige stieren, son-
 der versengt te werden, voor de ploeg, en worpt het
 noit beploegde aardrijk, volgens last, met de kouter
 om. Gij saaide in plaats van zaad vergifte drake tanden:
 waar uit krijgsvolk met schild en sward te voorschijn

quam. Ikselfs, die u tegengift verschaft had, sat bleek
 verneken, doen ik 't heir soo schielijk sag in 't wapen
 oprijfen: tot dat de aardling-broeders (o deerlijk stuk)
 malkanderen met scherp om d'ooren hieuwen. De schild-
 wagt-draak, die de klaterende schubben ijslijk opflak,
 schuifelde, en vaagde d'aart met sijn gekrolde borst. War
 was doen u bruidchat? waar u Koninklijke vrou, en
 d'Isthmus, die twee Zeën van een schift? Ik, die Prin-
 28. ses, die u nu schijn een barbarisse, een kale vink, en
 vuile schantvlek; heb 't gloeiende gesigt des draaks met
 mijn kruideren beloddert, en de gulde vagt veilig ten
 29. roof gegeven. Dus streek ik vader uik: 'k verliet rijk
 en vaderland: op hoop dat ik met u swervende loons
 genoeg sou vinden. Maar mijn maagdom wiert ten proi
 van een uitheemse rover: 'k verliet mijn lieftste suster
 en waarde moeder. U, broeder, liet ik in 't vlugten
 niet verlate blijven. Hier alleen blijft mijn brief door
 30. 31. hartseer onvolkome. 'T geen mijn hant dorst doen (u
 verscheuren) durft sij nu niet schrijven: soo hoorde ik,
 maar

23. Febus) *Vader van Eëtes. Siet 28 pag.*

24. Drielvoud wesen) *Diana, suster van Apollo of Febus, en Latoona's dochter, word meereendeels een drielvoudig wezen toegevoegd (Horatius, 3 B. 22 Lierges.) om dat sy is*

I. *Aan den hemel, Luna, de maan. Ovidius, 15 B. der Herschepp. Virgilius, 9 B. van den En. als dan ook bygenaamd τανυστα, om datse, in haaren aanwas, gemeenlijk de hoornen van een stier ver-
 toond. Suidas. of Lucifera, Noctiluca, en Enodia; Licht-aanbrengende, By nacht lichtende, en By
 nacht de wegwijzende. Kallimachus, in de Lofges. van Dian. Furmutus, Festus, enz.*

*En dan verbeeldmen haar wel met een toorts. Cicero, in de 4 Verrin. van de Segestaansche Diana, bo-
 ven 7. pag. door tegrooten schielikheid in het schrijven, voor Ceres aangesien.*

II. *Op het aardrijk, Diana, de jageres; en des wogen bergen en bosschen betredende en doormandelende. Vir-
 gilius, 6 en 11 B. van En. Horatius, in het Eeuwgesf.*

*En, in deese stand geeft men haar boog en pijlen. Prudentius, 1 B. tegens Symmach. Cicero, in ge-
 melde Red. Horatius, Claudianus, enz.*

*Opgeschorte kleederen. Ovidius, Minned. 3 B. 2 H. Prudentius, in Roman. en 1 B. tegens Symmach.
 Claudianus, 2 B. van de Schaak. Minuc. Felix. Arnobius, 6 B.*

Broesen. Virgilius, 7. Herdersgesf. en 2 B. van En. enz.

Honden. Claudianus, 3 B. van Stilich. Apulejus, 2 B. der Herschepp. enz.

III. *Onder het aardrijk; in de hel, by de afgestorvenen; geheeten Proserpina, of liever Hekate.
 Ovidius, 9 B. der Herschepp. Virgilius, 6 B. van En. Orfeus, in sijn Argonaut. Seneka, Valer. Flakk.
 enz. of ook Trivia, Ovidius, Pontusk. 3 B. 2 D. Lukretius, 1 B. Virgilius, 7 B. van En. Silius, Servius,
 enz. Siet se hier, uit de Penningen, op tweederhande wijzen afgebeeld.*

25. Griek) *Pelagus in het Latijn. Pelagia is Theffalien; gelijk is gesegt, 27 pag.*

26. Ehtgodin) *Van welke, 15 pag.*

27. Hand in hand) *Boven van ons verstoond, 6 pag.*

28. Isthmus) *Van welke, 18 pag.*

29. Gulde Vacht.) *Wat die was, word getwijfeld. Siet 42 pag.*

30. Moeder) *Hipsia, of volgens andere Idyia.*

31. Broeder) *Abfirtus; van wiens ombrengen en in stukken hakken, 30 en 58 pag. in den Inhoud. Ovi-
 dius, Klaagd. 3 B. 9 D.*

32. Kneus-

maar niet u, ook verscheurt geweest te zijn. Egter schroomde ik niet, (want wat sou ik, na die gruwel, (schromen?) schoon een vrou-mens, en nu reets beschaanvlekt, 't lijf op zee te betrouwen. Waar is nu Diana? waar de Goden? Sa, laat ons in zee beide straf dragen, gij om u valsheit, ik om mijn ligtgelovigheid. Og of ons de Symplegades [kneus eilanden] tusschen haar rotten gekneusd, en mijn gebeente in 't u verplettert hadden! Of de slijkke Scylla ons versvolgen haar honden te verscheuren had gegeven! want Scylla had reden om ondank-

bare mans te straffen. Of had Charybdis, die golven slikt en braakt, ons in 't Siciliaans pekel versopen! Gij keert weer heelhuits seeghaftig in Thessalie, en hangde gulde vagt op voor u landsgoden. Wat wil ik ophalen van Pelias dogters, die, door vader-liefde moordadig, 't stok-our rif van de grijsaart keelden. Schoon dit stuk andere smalen, gij moet het in mij prijsen, voor wien ik soo vaak genootsaakt was gruwel-stukken te doen. Gij dorst (ik kan na spijt niet sel genoeg bulderen) gij dorst mij seggen: voor 't vertrek uit Esons hof. 'K vertrek

32. Kneuseilanden.) Of liever klippen, ook genoemd Ciänëen; in de mond van den Euxinus; ontrent den Tracischen Bosporus, so dicht by malkanderen gelegen, dat se van verre den reisiger schijnen saamen te loopen en in een te smelten.

Dit heeft de Dichteren bewoogen te versieren dat sy, los sijnde, naar malkanderen toeschieten, en by beurtten weder afwijken. Ovidius, Klaagd. 1 B. 9 D. en 1 5 B. der Herschepp. Lukanus, 2 B. van Farsal. Seneca, in den rasend. Herk. 5 Bed. Val. Flakk. 1 B. van de Argonaut. enz.

33. Scilla) Een gevaarlijke steenklip in de Siciliaansche straat, ontrent de kust van Italië; in welke de klesfende golven een geluid als van biffende honden maaken.

Alwaaron de Dichteren ons willen doen geloven, dat hier eene Scilla dus is veranderd en verschept. Ovidius, 4 en 14 B. der Herschepp. en Minned. 2 B. 16 D. Virgilius, 6 Herdergef. 3 Lukretius, 5 B. Seneca, in de Med. 1 Bedr. en Thyest. 3 Bed. Propertius, 4 B. enz.

Ik vindse op een Gedenkpenning, van de Pompejen, by Fulv. Ursinus, en Choul. 101 pag. de aan-gehechte bonden (volgens Silius, 5 B. der Pun. oorl.) met een scheepsriem dreigende.

34. Charibdis) Een geweldige draaikolk in gemelde straat, ontrent de kust der Tauromenijten, in Siciliën; op sekere tijden alles naar sich rukkende, oplokkende, en onder de baaren bedelvende. Virgilius, 3 B. van En. Ovidius, 14 B. der Herschepp. en Pontusk. 4 B. Seneca, in de Troostred. aan Marcia, 17 H. en den Treurspeldichter, op de gemelde plaats.

35. Siciliaans) Trinacria, in het Latijn. Want so word het driehoekig Siciliën geheeten, wegens sijn drie voorbergen, Pachinus, Lilibëum en Pelorus. Ovidius, 4 B. vanden Alman. en 5 B. der Herschepp. Silius, 14 B. der Pun. oorl.

Van welke de eerste liet naar Peloponnesus, de tweede naar Afrika, en de laatste naar Italiën en de steenklip, Scilla. Dionisius, Plinius, Mela, enz.

Hierom word sy in de gedaante van drie schenkelen, (sommijlen met het hoofd van een jongeling daar tusschen) verbeeld, op alle haare Penningen en Geldmunten, by meergemelde H. Goltzius, Paruta, enz.

36. Thessalie) Hæmoniz urbes in het Latijn. Hemonien, of Emonien, is Thessalien, van Hemon, Deukalions soen, alsoo geheeten. Horatius, 1 B. 37 Liergef. Dus is Hemonisch ook Thessalisch. Ovidius, Klaagd. 3 B. 11 D. en 4 B. 1 D.

37. Pelias dochters) Hoe en waarom Pelias sijn neef Jason tot de togt naar Kolchos heeft aangedreven, is verhaald, 26 pag.

Maar hy heeft ook eindelijk sijn loon verworven, door toedoen van Medea; die hem, gelijk Eson sijn broeder, sullende verjongen, sijn eigene dochteren het bloed van haren vader heeft doen storten. Ovidius, 7 B. der Herschepp. Higinus, 24 Vertell. eenigfins verschillende. Is. Tzetzes, over Likofr. Pausanias, in de Arkad.

Onder deese (sy worden opgeteld van Higinus) heeft sich de deugdzaame Alceftis van de vndermoord onthouden. Diodorus, 5 B. 53 H. van wiens trouw ook ontrent haaren echtgenoot, wy spreken in onse GALLERYE, by het 9 Taf. en de PICT. LOQUENS, by het 15 Taf.

38. Vertrek) De echtscheidinge was alleen, by de Hebrëen, de Mannen toegelaaten. Mathëus, 5 H. 31 vers. in welke men de vrouw wegsendende ook alle het haare liet toekoomen. Martialis, 10 B. 40 Sneld. Seneca, Petronius, enz.

En wel, by de Romeinen, of wegens bedreven overspel, of vergiftings, of onvruchtbaarheid; of eindelijk ook wel om geringer saaken. Juvenalis, 6 Berispd. en 17 B. 21 H. Plautus, in Amftr. 3 Ber. 2 Ton. en Kalin. 2 Bedr. 2 Ton. Terentius, in Andr. 3 Bedr. 3 Ton. Gellius, 4 B. 3 H. spreekende van Sp. Karbilus, Siet ook Dionisius, de Halikarn. 2 B. H. Plinius, 7 B. 9 H. en Tertullianus, in Apologet.

40. Brui-

op u gebod , met bei mijn soonen , en liefde t' u-
 waarts verselt, die mij altijd versellen sal. Maar als u
 40 bruilofts-fang mij schielijk quam ter ooren, 't fakkel-
 42 ligt reets stont en vlamde, en de pijp , die my naar-
 43 der in 't oor klonk als een lijktrompet, u bruilofts
 liet galmde: verschrikte ik geweldig, en 't hart ver-
 kilde in mijn borst als ijs, schoon ik dogt dat dit
 nog geen volkome spel was. 'T volk dromt by een:
 schaldt Hymen Hymenëe, en hoe 't gejuig meernaderde
 hoe mijn harten wee meer verhief. De slaven hier en
 daar stonden en schreiden en bedekten haar milbaar:
 want wie wou de bode sijn van soo vervloekten tij-
 ding? En 't was hoe 't was, 't was mij beter nergens van
 te weten; maar mijn geest was soo beklemt of ik 't gewet-
 44 en had. Als wanneer mijn jongste soon, uit mijn be-
 vel, en eige nieuwsgierigheid, voor aan den drempel van
 45 de hofpoort staande seide: verrek moeder: vader Jason
 hout sijn trouwfaccij, en sweept in 't gour sijn stacjiossen
 46 aan. Straks scheurde ik den boesem op, klopte op de
 borst, en spaarde geen nagels aan mijn wangen. De spijt
 47 dreef mij midden onder den train te vliegen, en 't kran-
 scieraat van 't vers gekrolde hoofd te rukken. 'K bedwong

mij nau, of ik schreeude, so bepluktrals 't hoofd stont,
 dit 's mijn man, en sloeg 'er de hand aan. Juig nu
 gehoonde vader: juig Kolchers die 'k verliet, kom broe-
 ders schim, trek nu soca uit mijn hartseer. Nu werd
 ik, na 't verlies van rijk, vaderlant, en hof, nog van
 mijn man verschopt, die mij alleen dir alles was. Kon
 ik dan draken, en dollen stieren dwingen, en geen
 man in mijn bedwang houden? En die de felle vlam-
 dem door konstige Artseñij wist te botten, ben ik niet
 magtig om mijn eigen vuur te ontvliden? Mijn tover-
 sang, mijn kruideren, en swarte konst begeven mij:
 Diana nog de kragtadige Hekate komen mij hier te sta.
 Daags schep ik geen vermaak, 's nagts lijd' ik duisent
 doon, en kan van hertseer geen oogen luiken. Ik kan
 een draak tot rust, mij selve niet bedaren. Mijn konst
 is ijder een dienstiger als mij. Een hoer omhelst 't lig-
 haam dat ik behielt, en geniet de vrugt van mijnen ar-
 beid. Misschien, terwijl gij bij u soete bruid sit en snoekt,
 en 't onregvaardig staal met vlei-taal d'ooren kittelt, gaat
 gij nieuwe sijnad op mijn gedaante en leven ophalen: sij
 giggelen, en om mijn mismaaktheit in de vuist laghen.
 Maar kittelt haar dat sij lagt, laat sij vrij op 't purper le-
 48 de-

40. Bruiloftsfang) Hymen in het Latyn; van welke wy spraken, 7 pag. Doch sijn naam werd self
 in de bruilosten aangeroepen, in een gesang; gemeenlyk Hymenëum geheeten van de schryvers. Katullus,
 62 en 63 D. Plautus, in Kasin. 4. Bedr. 3 Ton. Statius, in de Geboort. van Lukin. Seneka, in
 de Troad. 2 Bedr. Apulejus, 4 B. der Herschepp. Ovidius, 12 B. der Herschepp.

So dat ook selfs het woord Hymenëus voor het huwelijk word genoomen. Virgilius. 3 B. Landged. en
 1, 3, enz. van En.

41. Fakkellicht) Hier afschreventwe, 27 pag.

42. Pyp) Van deefe, ook in de bruilofts plechtigheden en uitleidingen van de bruid gebeefgd, geden-
 ken Plautus, in Kasin. 4. Bedr. 3 Ton. Terentius, in de Gebroed. 5 Bedr. 7 Ton.

Dus sienwe in de bruilofts-staatsfen een pyp op het 70, en weder een pypenstelfter, op het 74 Marmer
 van P. S. Bartolus.

43. Lijktrompet) Behalven tibia de pijp (in de lijktstaatsfen gebruikelijk. Mathëus, 9 H. 23 v.
 Ovidius, 6 B. van den Alman. en Klaagd. 5 B. 1 D. Festus, Petronius. Cicero, Virgilius, en Sue-
 tonius) en den hoorn (zie Petronius, Statius en Seneka) heeft men aldaar ook de tuba, of lijktrom-
 pet doen hooren. Ovidius, Minned. 2 B. 6 D. Propertius, 2 B. 7 en 8. 4 B. 12 D. Servius, over
 het 3 Berispd, van Perlius. Artemidorus, 1 B. 58 H. Petronius, Epiktetus; en voornaamlyk Plu-
 tarchus, in sijn B. van het Vernuft der Beest. verhaalende seker geval van een konstigen exte.

44. Jongste soon) Pheres geheeten, gelijk de oudste Mermerus. Welke, sijnde van de Moeder achter-
 gelaaten, die van Korinthen hebben gesteemgd; en ondertusschen Euripides, den treurspeldichter, voor
 3000 Kroonen, de Kindermoord Medea doen toeschrijven. Pausanias, in de Korinthe.

45. Staatsyrossen) Ey de Grieken, Egiptenaars en Karthaginenfers, werd de bruid naar het huys
 van haaren bruidegom op een hooge en tierlyke wagen overgevoerd. Lucianus in Lapith. behalven (He-
 siodus, Apuleius, Synesius, enz.

46. Scheurde) Van alle deefe uiswendige bewijzen van hertseer en mistroostigheid is gesegt, 56 pag.

47. Kranscieraad) De bruiden waaren onder andere vercierfelen, ook met groene Kransjes omhangen
 en gekroond; gelijk getuygen Katullus, in sijn 62 D. en andere.

48. Purper) Tyrium, van Tyros, voegt 'er 't Latyn nevens. Onder de soorten van Purper was die
 van Tyros, een stad van Fenicien (waar af 35 pag.) wel de alleredelste. Statius, 3 B. der Mengeld.
 aan Met. Celer. Sijnde aldaar gevonden van Herkules, door toedoen van sijn bond; aan den oever, by
 geval sekere murex, of roode zeeslek, aan stukken bijtende. Suidas. 16. Tzetzes, over Likofr. Vi-
 truvius, &c.

49. dekant verheve woelen: sij sal nog schreien, en in brand, mijn vuur verbluffen. So lang Medea staal, vuur, en vergif bij de hant heeft, sal haar vijand niet ongestraft staan. Soo u mijn gebeden 't stale hart misschien treffen: hoor dan mijn reden die te gering sijn voor mijn grootmoedigheid. Want 'k buk nu voor u, als gij wel eer voor mij, oormoedig neer, en ontfie mij niet voor u voeten neer te vallen. Ben ik u slegt in 't oog, siet ons gemeene kinderen aan: op mijn ingewant sal die vervloekte stiefmoer woeden. Sij gelijken u te bijster, haar wesen gaat mij aan 't hart: soo dikwijl ik haar sie, smelt ik in tranen. Ik bid u bij de Goden, bij de glants van groovaders hoofd, om mijn verdienst, en soons, tweepanden van onstrou. Herstel mijn egt, waarom ik ontfint, alles verliet: besegel u woort, en beloon mijn weldaden. Ik versoeck u nu niet om stieren, aart-soldaten en schildwagt-draak te bevegten en belodderen. U eis ik, dien ik verdiende, die gij mij zelfs opofferde, die mij moeder, en u bij de

selve vader hebt gemaakt. Vraagt gij waar mijn bruitschat is: die telde ik u aan in dat veld, 't geen gij, om 't gulde vlies te roven, eerst ploegen moest. Die goude vagt, die schoon vergulde wol is 't: die gij, so ik die weder vordere, mij weigeren sout. Dat gij nog leeft, dat de Griekse borsten niet verflonden sijn, is mijn bruitschat. Gaat heen nu, schelm, en monster hier bij met Kreons goed. Dat gij in wesen sijt, dat gij een 50
nieuwe bruid in d'armen, en magtig schoonvader hebt, ja dat gij ondankbaar wesen kont; is alles mijn. Die ik waaragtig in der ijl. Maar wat baat 't voorbarig dreigen? mijn grimmigheit kooft sware dreigementen. 'K sal doen al wat mijn gramschap wil. Misschien sal 't mij rouwen: 't rout mij ook dat ik mijn ontrou man dienft deedt. De God, die in mij kooft, mag sien hoe 't hoort: 't is wis dat mijn hart een schriklijk sluipen brou.

49. Ledekant) *Tafelbed liever; heerlyk met purper overdekt; en van het aardryk verheven; gelijk wy toonen, 60 pag.*

50. Kreons goed) *Sisyphiz opes in het Latijn; sijnde Sisyphus, Eëols soen, de vader van deese Kreon. Voorts, aangaande de wraak van Medea over Jafons begaane ontrouw, siet Ovidius, 7 B. der Herschepp. Euripides en Seneca, in hunne Treurspelen.*

DE RTIENDE BRIEF.

INHOUD.

TErwijl de Grieken sich toerusteden om naar Troje met alle hunne magt over te steeken, had sekere godspreek hen bekend gemaakt, dat die geene sekerlyk om son komen, welke allereerst, uit de vloot

vloot der Grieken, sijn voet op den Trojaanschen bodem zoude zetten. Als derhalven Protefilaus, sohn van Ifklus, een dapper oorlogsmann, sich nevens de andere Grieken had gevoegd, en, in Aulis, wegens den gedurigen storm, by hen bleef ten anker leggen; so schrijft hem Laodamia, dochter van Akastus, deesen brief; hem aan gemelde godspreek doende gedenken, en deswegen biddende, in het land, so lang het mogelijk is, in de vloot te blijven.

LAODAMIA AAN PROTESILAUS.

- 1 D E Theffalier Laodamia sent en wenst mitsdesen haar
 2 lief en lantsman heil en welvare. De spraak gaar dat
 3 gij door storm in Aulis baai moeft blijven. Og doe gij mij
 4 ontfnapte, waar was hier tegenwint? doen hoorden de
 5 barre baren u riemen agter uit gekleest, doen de zee ter
 regter tijt gewollten te hebben. Dan had ik mijna man
 meer kusjens, meer vermaningen gegeven: want 'k had
 nog meer op 't hart om u voor 't laaste te seggen. Gij
 sijt mij hier schielijk ontruikt, en de wint daar gij op
 wage, en ik omtraande, woei matroos en schip in 't seil.
 De wint was voor matroos wel goet, niet voor een ver-
 liefde vrou. 'K wert, Protefilaus, uit u armen gerukt.
 3 Mijn woorden bleven in 't beveelen half in de mont.
 Hoe no kost ik dat droevig adieu seggen? de noorder
 Boreas blies stijf gekaakt in 't seil, rukte 't schip in zee;
 en mijn Protefilaus was reets ver van de wal. 'K sag mijn
 man soo lang na, als ik kost, mijn oogen starden
 sonder knikken op u gesigt. Doen ik u niet langer,
 kost ik nog u seilen sien; lang bleef mijn gesicht op u
 seilen geveest. Maar sedert ik nog u, nog seilen meer
 kost oogen, en dat ik niet als lngt en water sag: soo is
 mijn oog en ligt met u te gelijk verdweenen, en seeg,
 als 't volk mij sei, voor doot ter aarden neer. Nau heeft
 mij schoonvader Ifklus, en vader Akastus, nau heeft mij
 4 5 mijn bedrukte moeder met kout water verquikt. Sijde-
 den liefdens pligt, maar mij geen dienst. 'T spijt mij
 dat ik ellendige doen niet sterven mogt. So haast ik be-
 quam, ontfonkte mijn smert, en knaagde mijn welij-
 ke liefde dit kuis hart. 'K heb nu geen lust meer om
 de vlegten te krollen, of stijfin 't gout te pronken. Ik
 vlieg soo onbesuift gints en herwaerts, als de wijnpapin-
 nen, die men geloof door de wijnrankpick van de ge-
 6 hoornde

1. Theffalier) Emonis in het Latijn; aangesien Emonien is Theffalien, so gesegt is. 63 pag.
2. Aulis) Een stad en zeehaven in Beotia, een gedeelte van Griekenland. Door de t'zaamenkomst der Grieken, en de toerustinghe hunner vloot (waar mede sy Helene den Frigiaanschen schaker weder meenden te ontweldigen) genoegzaam bekend. Doch evenwel al ten tijden van den schryver Pausanias 50 ver- vallen en uitgestorven, dat daar alleen sich eenige weinigesteenbakkers onthielden. Siet hem, in Beot.
- Sy was, in de Romeinsche tijden, met een brug, over den heen een weervloeyenden Euripus leggende aande stad Chalcis (die men heiden noemt Negropontse) vast gehecht. Mela, 2 B. 10 H. Ovidius, 12 B. der Herschep. Virgilius, 4 B. van En. Lukanus. 5 B. van Farfal.
3. Protefilaus) Eerst Jolauus geheeten; eender voornaamste legerhoofden, by de Grieken; om gebrochte van Hektor, toen hy, onder het land in Troas, allereerst sich op den oever vertoonde. Lucian. in het Gesprek van Protefil. met Plut. en weder in een andere van Protefil. met Eak. Par. en Menel. Filostratus, in het B. der Held. Aufonius, Graffchr. Higinus, 104 Vertell. welke daar by voegd dat Laodamia, de dood haares mans verstaande, noch van de goden verkreeg eenige uren met sijn waarde schim te spreken. Siet ook Aufonius, in het D. van de gekruiste Liefde. Propertius, 1 B. 9 D. Katullus. enz.
- Vorders wierd den held, allereerst op 's vyands bodem omkomende (dit geeft hem ook sijn tweede naam) in Troas ter aarden besteld; ontrent wiens grafsteede boomen groeijen van sulc een eigenschap, dat sy, in het opgroeijen verslenssen, als sy Trojen, so te seggen, van verre konnen beoogen; dan weder bloeijen en op- schieten, en so geduurig wassen en verdorren. Plinius, 16 B. 44 H.
4. Ifklus) Vader van Protefilaus. Higinus, 103 Vertell.
5. Akastus) Vader van de getrouwe Laodamia. Higinus, 104 Vertell.
6. Rankpick) Was eigentlijk een spiets met wijnranken bewonden en bedekt. Makrobius, 1 B. 19 H. het geweer van Bachus, toen hy de ruwe en ongeoeffende Indiaanen beoorlogde en verwon. Dionisius, in sijn Wereldbeschr. En daarom naderhand van hem geduurig gedragen en gebruikt. Euripides, in Bacch. Treursp. Antipater, in den Bloemh. Ovidius, 3 B. der Herschepp. Virgilius, 5 Herdersgef. Val. Flakkus, 2 Argonaut. en liet 8 en 19 der Priaapgedicht.
- Siet hem, op deselve leunende, meermaalen, op de Keiserlijke Gedenkpenningen, by Vaillant. Patinus, Trifan. enz. op Marmere brokken, by P. S. Bartolus, Boissardus, enz. en op Segelsteenen, by Leonard. Agostini, En. Vikus, en Goriæus.

7 hoornde Bacchus geklopt aan 't hollen raken. 'T Fylacier juffermig komt mij bezoeken en roept: Laodamie schiet u Koninginnen dos aan. Hoe kan ik in Tyrus purper pronken, dat hij voor Troje stormt? sou ik de vlegten quikken, hij den stormhoed op 't hoofd drukken: ik in pragtig gewaat, hij in 't harde harnas gaan? ik sal, soo veel ik kan, in stordig gewaat heen stonsende u krijgscamp na open, en dees oorlogs tijt in druk en rou overbrengen. Vorst Paris, schoon ten val van u hof, weest soo stompen vijant, als gij een quaden gast waart.

'K wenste wel dat gij of Helena 's schoonheit hadt ge-
laakt, of sij geen sin in d'uwe gehad hadde. Menelaus,
die te fier om u gerooft wijf woelt, helaas hoe wilt gij
om die wraak nog van vele beschreit werden! 'k bidt dat
de Goden quat voorbedietfel van mij wenden, en mijn
man op sijn wederkomst de wapens voor Jupiters beelt
ophing. Maar 'k vrees, soo dikwijl mijn gedagten malen
op dien droevigen oorlog, mijn oogen tranen als sneeu
voor de son. Troje, Tenedos, Simois, Xanthus, en
Ida

10
11

12 13
14 15

7. Gehoornde) So komt by ons voor by Kanini, in de 100 Afbeeld. en by Begerus, op een Geldmunt van het eil. Tenuis.

De Dichters brengen hem doorgaans met hoornen te voorschijn; als Euripides, in gemeld Treursp. Nonnus, 12 B. der Bacchusgef. Horatius, 2 B. 19 Liergef. Val. Flakk, 2 Argon. Nemefianus, 3 Herdersgef. Sidonius, 22 D. en Ovidius, in de Br. van Saff. behalven de Geschiedtschrijvers, Diodorus. 3 B. 64 H. Athenæus, 15 B. Plutarchus, in het B. van Isis en Osir. Hesichius, enz.

En, waarom hoornen? of om dat de wijn moed en krachten geeft, en de beschonkene gelijk als hoornen byset: of liever omdat de aaloude, over tafel, hoornen in plaats van drinkvaten hebben gebruikt. Xenophon, 6 en 7. B. der Veldt. Athenæus, in aangerokken B. Didimus en Eustachius, over het 8 en 13 B. van den Il. en Nemefianus, in het 10 Herdersgef.

Welke gewoonte noch langen tijd de Noorder volken is bygebleven. Plinius, 11 B. 37. H. by Thom. Bartholinus, in sijn Verhandeling van den Eenhoorn.

8. Filacier) Filace was eene der steden van Thessalien, ontrent de paalen van Epieren gelegen, de rijksoel van Protefilans; wiens grootvader, Filakus genoemd, de stichter daar af is geweest. Van deese gedenkt Lukinus, 6 B. van Farfal.

9. Troje) Iliaca moenia segt het Latijn. Van haar, dragende de naam van Ilium, spraken we 36 pag.

10. Helenaas) Ténarix maritz segt het Latijn. Tenarus was een voorberg van Lakonien, de Lakonische bocht vande Messenische afscheidende. Hier had het gebergte naare en yffelijke gaten, hooien en spelonken; alwaarom het dichterdom aldaar de mond en ingang der hellen heeft geplaatst. Statius, 2 B. van Theb. Suidas; Apulejus, 6 B. der Herschepp. Virgilius, 4 B. der Landged. Horatius, 1 B. 34 Liergef. Ovidius, 10 B. der Herschepp. behalven Val. Flakkus, Seneka, Lukanus, enz.

Ontrent haare oevers wierd ook heel schoon purper opgevist. Val. Flakkus, 5 Argonaut. Horatius, 2 B. 18 Liergef.

Naar die voorburg dan noemd men Helena de Tenarische, dat is Lakonische, wegens Sparta, waar af 2 pag.

11. Menelaus) Soen van Atreus, of (gelijk Hesiodus schrijft) van Filistenes; broeder van Agamemnon, van welke 11 pag.

Sijnde sijn wijf, Helene, geschaakt van Paris, in sijn afweesen, trok by gansch Griekenland by een, maakte een t'zaamenweeringe ten vorderve van den schaker, voer over zee, belegerde Trojen, won en vernielde 't, en bracht dus eindelijk dat waarde pand, naar eenige jaaren omswervens, weder in sijn rijk. Homer. Virgilius, Seneka, Higinus, Lucianus, in het Gesp. van Menel. met Eak. Par. en Protefil. enz.

Doch Euripides verhaald ons dat Paris, in plaats van Helene, alleen een wolk, of schijnbeeld heeft mede genomen; dat de waare Helene vande deugdlievende goden naar Egipten is vervoerd; dat Menelaus aldaar sijn vrouwtjen, onaangetaakt en huisen opspraak, heeft weergevonden, terwijl het beeld, dat by uit Trojen met sich nam, schielijk op die tijt is verdweenen. Sieht het Treursp. van Helene.

12. Troie) Het Latijn set Ilion; wegens Ilus, waar af, 36 pag.

13. Tenedos) Een seer vermaakelijk eiland in den Hellefont, of Egeesche zee; ook Kalidne wel eer en Lerneus geheeten: gelegen tegens over de voorbergh Sigæum, van welke 3 pag. Plinius, 5 B. 13 H. behalven Diodorus en Pausanias.

Meest vermaard door den Trojaanschen oorlog; terwijl sich aldaar de Grieken, in de laatste nacht, hunne bloedige krijgsliften aanvangende, verstaaken. Virgilius, 2 En.

14. Simois) Van deese rievier spreken we boven, 3 pag.

15. Xanthus.) Sie van deese rievier, 22 pag.

- 16 Ida zijn woorden die mij alleen schier een schrik op 't lijf jagen. Noit hadde hij haar durven ontschaken, soo gek was die gast niet, of hij wist dat hy sig weeren kost: hij had zijn kragt wel gewogen. Hy quam, gelijk men segt, uitmuntent in goutier, om aan zijn lijf te tonen hoe rijk Frigie was: verliet van vloot en volk, bequaam om te oorloogen, en met een gevolg, dat 't minste deel van zijn rijk schier niet uitmaakte. Door desen swier
- 17 oordeel ik, nigt Helene, dat gij verrukt sijt, en meen dat die ook de Grieken kan beschadigen. 'K vrees voor
- 18 een Hector, wie die sij: Paris plagt te seggen dat Hector een bloedig krijgsman was. Wag't u, hebt gij mij lief, voor een Hector, 't sij wie 't is, maakt dat gij u selve die naam sterk indrukt. Dese geschuwt hebbende sult gij nog andere gedanken te mijden, en denken dat daar veel Hectors te velt zijn. Maakt dat gij segt, so dikwijl gij ten strijfe sult treden: Laodamia laft dat ik haar leven sparen sal. Moet Troje door de Grieken vallen, laat het vallen sonder u huilt scheuren. Laat Menelaus vegten, en op zijn vijant tornen, om Paris te ontweeten 't juweel, dat hem eerst ontschaakt wiert. Laat hem invallen, en die hij in regtvaardigheid van faak verwint, ook met den degen vermeerteren: uit 't midden der vijanden mag hy zijn bruit halen. U interest is heel anders. Vegt gij maar om 't lijf te verweeren, en wederom te komen om u deugtsaam wijf te omhelsen.
- 19 Spaar, bid ik, Trojanen, een man uit soo veel duisenden, en stort mijn bloet niet uit zijn wonden. Hy is de man niet die 't voegt met bloorrappier te vegten, en sel tegen zijn vijant in te vliegen. Hij kan het beter,

die uit grote liefde vegt. Laat andere oorlogogen, en Protefilus minnen. Ik had u, 'k beken, schier wederroepen, en mijn gemoet getuigend. Maar ik sweeg uit vrees van u een quaar voorteecken te geven. Doen gij uit de hofpoort flapte om na Troje te trekken, gaf gij door struikelen aan den drempel een quaar teeken. Dit siende fugten ik, en sprak bij mijn selven: 'og 'k bid dat dit mag zijn een voorspook van u gelukkige wederkomst. Dit verhaal ik u nu, om niet te fier op de vijant los te gaan. Maak dat mijn vrees in wint verdwijn. Ook dreigt 't hemels lot, wie 't zijn mag, die van de Grieken 't eerst den voet op den Trojaansen bodem set, met de doot. Ongelukkig is de vrou, die 't eerst sal beweenen 't verlies van haar man. God geef dat gij niet voorbarig sijt. Laat, onder duisent, u schip het duisente van de wal blijven, en alderlaast afgetoet komen aan plenffen. Dit waarfchou ik u ook, dat gij 't lest uit 't schip stapt: want 't is geen vaderlant om na te joken. Maar als gij weer komt set dan seil en riem bij, en spoeit u om op u kust te landen. 'T sij Febus 't hooft onderhaalt of opsteekt gij sijt mijn hartseer nacht en dag. Maar meer bij nacht, als daags. De nacht is soet voor diertjens, die mont aan janskint spele konnen. Ik droom in mijn bedt veel valfe worfelingen, en trooft mij, bij faut van 't ware, met ijdel schijn. Maar waarom komt u gedaante mij soo doots voor d'ooge malen? waarom doet gij mij soo veel naire klagen; ik schiet uit mijn slaap, ik bid de nagtspoken aan: daar is geen autaar in heel Thesalie van mij onberoekt. Ik offer wierook, en stort mijn tranen daar in, die opflikkeren, als wijn in 't vuur geort.

16. Ida.) Een berg in Frigien; van welke 16 en 23 pag.

17. Helene) Leda in het Latijn; wegens haar moeder Leda, van welke 23 en 40 pag.

18. Hector) Broeder van Paris. Sie 2 en 23 pag.

19. Trojaanen) Dardanide noemt haar het Latijn; wegens konink Dardanus, van welke 36 pag.

20. Struikelen) Onder de quade voorteecken (welke by de aaloude waren bykans ontelbaar) was ook zijn voet onverhoeds te slooten aan den drempel, in het gaan naar buiten. Plinius, 2 B. 7 H. Cicero, 2 B. der Voorspelling. Tibullus, 1 B. 3 D. Ovidius, 10 B. der Herschepp.

21. Autaar) De altaaren waaren meerendeels van marmer. Ovidius, 9 B. der Herschepp. en (gelijk ons de Gedenkpenningen verskeren) doorgaands rond, en den mensch tot aan den middel raakende. Somwijlen omhangen met groene kranssen, en witte sluijers. Virgilius, 5 en 8 Herdersgef. en 4 B. der Landged. Tibullus, 1 B. 2 D. Ovidius, Klaagd. 3 B. 13 D. en 5 B. 5 D. Witte seg ik, om dat deselve, by voorval van lijfplichten, ook wel swart waaren. Virgilius, 4 B. van den En.

Men vindse, so wel als op de Geldmunten, op de oude Marmersteenen. Siet de 26, 27, 28, enz. Afbeelding by P. S. Bartolus.

22. Wierook) Geen offer by de aaloude sonder deselve. Sietse by Plautus, in Penul. 2 Bedr. Horatius, 1 B. 36 Liergef. Ovidius, 9 en 13 B. der Herschepp. enz.

Welke wierd bewaard en opgeslooten in een vierkand kasje; by de Latynengenaamd acerra. Horatius, 3 B. 8 Liergef. Virgilius, 5 B. van En. Perfid. Prudentius, in Apotheos. Ovidius, 8 B. der Herschepp. enz.

Waar uit se tusfchen de vingeren wierd opgenomen, en by beurten in het vuur geworpen. Martialis, 11 B. 105 Sneld. Prudentius in Eulal. het 9 D. der Martelkr. behalven Laktantius, 1 B. 20 H. enz.

23. Wijn) De wijn wierd, nevens de wierook, in het offeren doorgaands gebruikt.

Want deselve (voortgekoomen van een ongesnoeiden stok. Plinius, 14 B. 12 H.) plengden sy op den altaar. Horatius, 1 B. 19 Liergef. en 3 B. 13 Liergef. Virgilius, 4 B. der Landged. Lukanus, 4 B. van Farsal. Seneca, in Edip. 3 Bedr. 1 T. Agamem. 2 Bedr. 3 T. en Oktav. 4 Bedr. 3 T. Klaudianus, 1 B. van Stilich. enz.

of

flort. Wanneer sal ik u weer met uigeftekre armen omhelsen, en eens door blijfchap van mijn selve vallen? wanneer sal 't sijn dat gij mij in 't bedt omarmt sult vertellen de helde daden van uwen krijg? in welk verhaal, schoon ik smaaklijk sal toeluffteren, ik u, en gij mij veel kusjens knippen sult. In 't kussen slaakt de tong akijts gevoeg'lijk haar praat, die soete toeving smeert dat lit om des te gladder te labberen. Maar als ik denk om Troje, zee, en storm! smoort mijn goede hoop in kommerlijke vrees. Dit moeit mij ook, dat de regen wint u schepen 't uitloopen belet, en gij egter tegen weer en wint voort wilt. Wie sou bij weerbarstig weder na sijn vaderlant wille keeren? gij vliet tegen de golf in van u vaderlant. Self Neptuin baant u geen weg na sijn stat [Troje] waar wilt gij dus brusk heen? keer ijdet weer na huis. Waar heen dus onbesuift Grieken? gehoorfaamt de tegenwinden: diarmaren is geen schielijk geval, maar een bestier van den hemel. Wat 's d'oorzaak van soo swaren oorlog anders als een overpceelfter? keer Grie-

ken met de vloot, terwijl 't nog tjs is. Maar wat weer-
16
roep ik haar? wijkquat weerroepens voorfpook. 'K wens dat een voorfpoedige koelte de vloot over de kabbelsade zee drijve. 'K benij de Trojaanse vrouwen, die, als sij de lijken van haar mans sullen sien, den vijant digt onder de ooggen sullen hebben. Daar kan een nieugehoude haar strijdbare man sels den stormhoet opfetten, en 't harnas aanschieten. Wapens toereiken, en midlerwijl kusjens knippen. Die slag van dienft sal 't paar weder-
sijts soet vallen. Sij sal hem uigelei doen, boeckstaven, en seggen: maakt dat gij die wapenen Jupijn haast roe-
heiligt. Hij, die nog vers de les van sijn wijs onthout, sal voorfigtig plukhairen, en op sijn huis denken. Sij sal hem wederom gekome 't schilt asigten, 't helm afne-
men, en sijn vermoede leden in haar schoot ontfangen.
27
Wij sijn onseker: wij door bange vrees geperft geloven geschiet te sijn, al wat gebeuren kan. Dog so lang gij krijger op een vremden bodem wilt oorlogen, trook ik mij met u wassebeelt. Dat toon ik mijn gevlei, en lief-
28
taal

Of sy begooten met deselve de offerbeesten; te weeten tusschen de hoornen. Juvenalis, 12 Berispd. Virgilius, 6 B. van En. Ovidius, 7 B. der Herschepp. enz.

Dit plengen en begieten geschiedde met een patera, of offerschaal; somwijlen konstelijk uitgesneden en gegraveerd. Cicero, in de 6 Verrin. behalven Varro, 4 B. van de Lat. taal. Horatius 1 B. 31 Liergesf. en 4 B. 8 Liergesf. Ovidius, 9 en 15 B. der Herschepp. en de reeds genoemde.

Siet deese plechtigheden beide alhier cierlijk afgebeeld, uit twee, niet de geringste van mijne kopere Gedenkpenningen.

Doch siet ook het 17, 27, 28, 29 en 33 Marmer van Petr. S. Bartolus.

24. Neptuin) Nevens Apollo sijnde de opbouwer van de Trojaansche vestingen; gelijk boven is gesegt, 24 pag. doch voeg by de aangetrokkene schrijvers Pindarus, 8 Liergesf. der Olimp. Herodotus, in Euterp. Virgilius, 9 B. van En. Martialis, 8 B. 6 Sneld. enz.

25. Grieken) Danai in het Latijn. Siet wat wy hier af seggen, 23 pag.

26. Vloot) Inachis rates segt het Latijn. Te weeten Grieksche; aangefien Inachus (anders ook een rieviergod in Peloponaeus, en de vader van Io, naderhand Isis) de eerste koning was der Argiven, volkeren van Griekenland's voornaam gedeelte. Statius, 6 B. der Theb. oorl. Virgilius 7 B. van En. enz.

27. 't Schild) Clypeus by de Latinisten; die tusschen dit en Scutum (zie Livius, 8 B.) geen gering verschil aanmerken. Want dit bequam sijn naam *πύγος* van het leer, waar mede het van bin-
nen doorgaands was bekleed. Livius, 23 B. van de belegerde Kasiliners, Silius, 2 B. van de Sagunthiners. Statius, 3 B. van Theb. en was van gedaante lankwerpig. Polybius, 3 B. Livius, 38 B. Virgilius, 8 B. van En. en Ovidius, 6 B. van den Alman. sprekende van de onde Gallen.

Maar het ander, te weeten Clypeus, was cirkelrond. Virgilius, 2 en 3 B. van En. sprekende van het oog van Polifemus.

Het een en het ander ontmoet ons op de keizerlijke Gedenkpenningen; als die van Drusus, Mark. Antoninus, enz. by Angelonus, Oudaan, Patinus, enz.

28. Wassebeeld) Om een aangenaam denckeeld van loffelijke vooromderen, en brave bloedverwanten al-
tijd voor oogen te hebben, en met deselve sich te kistelen, plagden men wasse borstbeelden, konstelijk gewrocht, en natuurlijk geschilderd, in atrio, 't voorhof, en voornaam gedeelte van het huis te plaatsen, en in een

taal van ons trou, dat omhelse ik als u selve. Geloofst mij 't beek heeft meer in, als het schijnt. Sloeg 't maar geluit, het was Protesilaus selfs. Dit anschou ik, dithou ik, in plaats van mijn man, op schoot siten, dit doe ik mijn beklag, als of 't mij troosten kost. Ik sweer u bij u wederkomst en ligzaam, mijn Godheit, bij 't vuur dat
30 onse harten en bruijlofts ligt gelijk ontfak: en bij u

hooft, (og mogt ik dat slegs grijs wedersien!) 't geen gij selfs in u magt hebt om te kunnen wederbrengen: dat ik u volgen sal, waar gij ook vervaart: 't sij dat gij og: 't geen ik vrees: of behoude blijft. Ik besluit mijn brief met een klein vermaninkje: draagt gij voor mij, draagt ook voor u selve sorg.

cierlijke kas op te hangen. Plinius, 35; 2. Polibius, 6B. Val. Maximes, 5 B. 8 H. sprekende van Torquatus, Seneca van de Weldaad 3; 28. Van de dichters eenvoudig gehooren cerre; wegens haare stoffe. Ovidius, Minned. 1 B 8 D. en 5 B. 6 D. en 1 B. der Alman. Martialis, 2 B. 90 Sneld. en 4 B. 40 Sneld. Juvenalis, 7 en 8 Berispd.

Ja somwijlen togenaamd fumose; om dat sy, in het voorhof hangende, beroekt en bemensfeld wierden, wegens de altaaren, aldaar geduurig voor de Lares of huisgoden onstookten. Juvenalis, 8 Berispd. behalven Propertius, Ovidius, Lukanus, Statius, Martialis, enz.

30. Bruiloftslicht) *Van de bruiloftsstoorten is gesegt, 27 pag.*

VEERTHIENDE BRIEF.

INHOUD.

Uit verscheidene vrouwen had Danaüs, soon van Belus de Oude, by verloop van jaaren, 50 dochteren gewonnen; gelijk Egiptus, zijn broeder, door veelvuldig herhuwen, vader was van 50 soonen. Deese versocht die dochteren voor sijne kinderent en huwelyk: maar Danaüs, uit sekere godspreek weesende, dat hy, door de hand van een schoonsoon, ter eeniger tijd sou sneuvelen, sloeg dit versook af, en begaf sich uit Egipten, over zee trekkende, naar Peloponnesus, en het landschap der Argiuen. Doch Egiptus sond sijne soonen, met een geweldige krijgsmagt, derwaarts om haamen oom sijne dochters met het staal af te dwingen. Deese bewilligd daar op de huwelyken; doch geeft, op de bruiloftsmacht aan ieder dochter een pook, om haare bruidegoms daar mede in den slaap om te brengen. Sy volbrengen sijn last, uitgenoomen eenen

eene *Hipermnestra*, die *baaren Linceus* opwekte, en uit het hof dè vluchtte. Doch *Danaüs* liet haar deswegen *aanslonds* in den kerker smijten. Uit welke sy deesen brief affend aan *baaren bruidegom*; *verfoekende*, zo's mogelijk was, ontfer, of ten minsten (indiense komt te overlijden) een eerlijke begravenis.

HIPERMNESTRA AAN LINSEUS.

Hipermnestra wenst u mits desen heil, die van so veel gebroeders overbleef. De rest legt door 't moord-geweer van haar nieuwe bruits in 't bloet verfmoot. Ik sit hier gekluifert en swaar geboeit, tot straf van medogenheit. Om dat mijn hand ontsag u de strot afte steken, ben ik schultpligtig. Had ik 't burven bestaan, ik had lof getrokken. 'T is best dees schult onderworpen, dan vader soo behaagt te hebben. Mij rouw niet dat mijn hand met geen moord bevoorft is. Schoon niet vader met vuir verbrande, 't geen ik niet gehoontheb, en mij de fakkels van ons bruiloft in 't gesigt dreef, of keelde met 't staal, dat hij mij godloost tot moordpriet gaf, en ik de dood besuren moest, die u bereit was: hij sal mijn dootse mond noit doen seggen: 'k heb berou. Ik ben geen mens om leetwefen van medogete hebben. Laat *Danaüs* en mijn wreede susters wroegen over haar

schelms misdrijf: dit's gemeenlijk de vrugt van een vervloekte daat. Mijn hart beeft, als ik om die moord-nag denk, en een schielijke rilling doet mijn vingeren stil staan in 't schrijven. De hand, die gij kost geloven bequaam te wesen tot mans moord, schrikte schrijven de moord die sij niet gedaan heeft. 'K sal eger een proef nemen. 'T was pas schemer avont, tussen ligt en donker, als wanneer wy *Inachus* kroos gebragt wierden in 't hof van Vorst *Pelasgus*, alwaar ons schoonvader *Egyptus* soo gewapent wij waren verwelkomde. Men sag de gulde lampen allenthalve branden; d'autaren, tegen dank, met heilloos reukwerk stoken. 'T volk riep vast *Hymen Hymenëe*; maar hij vloot, hoe schel sij riepen, selfs *Juno* vingte uit haar stad. Als wanneer de *Bruigoms*, van 't geselschap geluk toegejuigt, door sterken drank klontervoetig, met verse bloemkranssen op de gefalsde hoofden, vrolijk

1. Fakkels) Van deese is dikmaals gesproken, en eens voor al, 27 pag.
 2. *Inachus*) Wy spreken van koning *Inachus*, 69 pag.
 3. *Vorst Pelasgus*) *Magnus Pelasgus*, de groote Griek, set in het algemoene 't Latijn. Aangesien de swervende *Pelagji* weleer *Theffaljen*, een deel van *Griekenland* bewoonden. Siet 42 pag.
 4. Lampen) Met lampen (gelijk wy meest met kaarsen) verdreven de oude, in hunne huizen, en op hunne byeenkomsten, de duisternisse van de nacht. Welke aan ketenen waren opgehangen. *Petronius*, in zijn *Berispschr.* *Lukretius*, 5 B. *Virgilius*, 1 B. van *En. Horatius*, 3 B. 31 *Lierges.* *Propertius*, 2 B. 15 D. en 3 B. 7 D. *Statius*, 1 B. van *Theb. Martialis*, 11 B. 105 B.
- Deese wierden, op feestdagen, en ten tijde van blijdschap en vrolijkheid, ontrent drempel en voordeur, geplaatst. *Juvenalis*, 2 en 12 *Berispd.* *Pakatus*, in de 23 *Red.* aan *Theodof.* *Tertullianus*, 2 B. aan zijn vrouw.

Gevuld met olie. *Servius*, over het 1 B. der *Landged.* *Martialis*, 4 B. 90 *Sneld.*

Die sy van selver lieten verflaanwen en nitgaan; nademaal sy in geenerleye wijze met geweld mochten gebluft of uitgeblaafen worden. *Petronius*, in gemeld. B. 't *Bruilofst.* van keiser *Gallien*, *Filodemus*, in het 7 B. van het *Gr. Bloemhof.*

5. Reukwerk) Van de wierook, en haar gebruik is gesproken, 68 pag.
6. *Hymen, Hymenëe*) Van dit vroolijk geroep sie 64 pag.
7. *Juno*) Als godin en voogdesse van bet echtgenoodschap, en beschutster der trouwende; gelijk is aangewezen, 15 en 46 pag.
8. Bloemkranssen) Op vroolijke maaltijden en weelige gastmaalen was men gemeenlijk met een krans van verse bloemen gekroond. *Athenëus*, 2 B. *Seneka*, in de *Rei* van *Thyest.* 3. *Bedr.* *Lukretius*, 4 B. *Plautus*, in *Amfitr.* 3 *Bedr.* en *Pseudol.* 5 *Bedr.* *Lukanus*, 10 B. van *Farfal.* *Seneka*, van de *Gramsch.* 2 B. 33 H. *Klaudianus*, in het B. van de *Gildon.* oort. *Ovidius*, 5 B. der *Alman.* en 9 B. der *Herschepp.* *Anakreon* en *Horatius*, doorgaans.

Doch bysonderlijk met een krans van roosen. *Martialis* (behalven eenige der genoemden) 2 B. 59 *Sneld.* 3 B. 65 *Sneld.* 9 B. 12 en 95 *Sneld.* *Juvenalis*, 11 *Berispd.* *Horatius*, weder doorgaans; en Andere.

9. Gefalsde) By de groene kranssen voegtense in hunne gastmaalen, ook soete reukwerken en kostelijke salven; met welke (gelijk beden met allerhande soort van poeyer) sy hun hoofd-hair versierden en geurig maakten. *Katullus*, 13 en 64 D. *Plautus*, in *Kurkul.* 1 *Bedr.* *Martialis*, doorgaans. *Cicero*, in zijn *Red.* voor *Rosc.* van *Amer.* *Festus*, 10 B. 23 H. *Athenëus*, 15 B. *Plutarchus*, 3 B. der *Difched.* *Kle-mens* de *Alexand.* 8 H. enz.

Dus-

vrolijk traden na 's bruits kamers, haar lijkteden, en ijder op 't bed, zijn graf, neer viel. Als haar nu de spijs, en wijn in slaap gewiegt had, en geheel Argos sorgloos in rust lag; docht mij dat ik ontrent mij 't zielroegent kermen hoorde: en 'k hoorden 't degelijk, en 't was so als mij docht. Mijn bloetontschifte mij, mijn geeft en lighaam rilde van kou, en ik lag stijf verkilt in 't nieuwe bruilofs bed. Gelijk de magere kootnaren door een slaau lugje, als 't populier lommer door een labberkoeltje rikt; soo trilde ik, of nog meer. Gij lagt en ronkte, en de wijn die ik u geschonken had, was enkel slaap-vugt. Het vinnig bevel van vader verjoeg mij de vrees: 'k rees op en greep het staal met een bevende hand. 'K sal u geen leugens wijs maken. 'K had

II 't rappier al driewerf opgeheven, driewerf slaau weer late vallen. Dan sette ik (laar mij de waarheit bekennen) dan sette ik 't moord-geweer weer op u strot. Maar vrees en minlijk medoge weerstoat dit wreet bestaan; en mijn kuiffse hand was schu 't belaste werk te verrigten. Ik scheurde mijn purper gewaat, rukte 't hair uit mijn hoofd, en sprak dus bij mijn selve: og Hypermnestra gij hebreen streng vader: volbreng sijn wil: dat dese 't pad van sijn broederen tree. Ik ben een vrou en maagd, lagt-sinnig van aart, en blo om mijn jonkheid. Mijn teere hant dient tot geen felle moord. Wat rept u: volg, terwijl hij smoor-dronken legt, 't voorbeeld van u kloekhartige susters: 't is te geloven dat sij alle haar bruiigoms reets vermoord hebben. Had dese hand enige manslagt konnen begaan, sij had al met het bloed van haar meesters geverft geweest. Waarom verdienden sij de doot, met 't aanvaarden van haar ooms rijk, dat dog op vremde schoonsonen sou hebbe moeten vallen? Neemt die mans

hadden de doot verdient: wat misdreven wij? waarom mag ik niet deugtsaam sijn? Wat heb ik met geweer te schaffen? waar toe deerns moord-geweer gegeven! mijn handen sijn bequamer tot wol en 't spinnewiel. Dus sprak ik: en storte onder 't klagen tranen die uit mijn oogen op u lighaam leekren. Doen gij mij omhelsen wout, en de lome armen in de slaap uitvloegt, hebt gij u handen schier aan mijn degen gequeet. Nu vreesde ik vast voor den dag, voor vader, en sijn knapen; als wanneer gij door dese mijn reden uit den slaap schoot: voort rife op, Belus kroos, 't eenigst overschot van nog slaus so veel broeders; dese nagt, soo gij u niet en rept, sal u eewige nagt sijn. Gij schoot verbaast op: de teuter slaap schoot u wel haast uit d'oogen: gij lagt het vinnig staal in mijn beknelde hant. Gij vraagt mij d'oorzaak: voort pakt u voort, riep ik, terwijl 't nog donker is. Terwijl 't nog donker was vlgte gij, en bleef ik in de pekel. 'S morgens vroeg telde Danaus sijn swagers lijen, en bevont dat gij alleen de doot ontfapt waart. Hij nam 't euvel op dat gij 't uit de neven alleen ontsprongt, en klaagde dat met al 't bloet vergieten nu niets was uitgeregt. Men rukt mij van vaders voeten bij 't hair na de kerker: soo wert de deugt beloont. Gewis hielt Juno nog haar ouden wrok, van die tijt af, dat id in een vaars, en van vaars in een Godin verandert wiert. Maar 't is al strafs genoeg dat een teer meisjen loeide, en dat dat schone dier nu Jupiters oog niet meer bekoorde. Dees nieuwe vaars stont op den oever van vader Inachus stroom, en spiegelde haar vrent gehorent hooft in 't water: als sij spreken wou, loeide sij, soo dat sij voor haar spiegel-beeld en eigen stem verschrikte. Wat vlugt gij, rampfalg dier? wat verwondert gij u over u schadu?

Dusdaanige waaren die van *nardus*. Horatius, 4 B. 12 Lierges. Lukanus, op de aangetogene plaats. Tibullus, 2 B. 2 D. enz.

Of *amomum*. Seneka, in Thyest. op de gemelde plaats, behalven Statius, Sidonius, Ovidius. of andere, van geen mindere waarde en lieflykheid. Lukanus, ingemelde 9 B. Propertius, 3 B. 9. D. enz.

10. Argos) Een oude en vermaarde stad in Achajen, een gedeelte van Peloponesus, de rijkstool van koning Menelaus. Onder andere ook berucht door het voortteelen van paarden. Horatius, 1 B. 7 Lierd. Strabo, 8 B.

Van deese bracht de Grieksche Diomedes een volkplanting over in Apulien, een oosterlyk deel van Italiën, naderhand geheeten Argirippa. Plinius, 3 B. 11 H. Virgilius, 11 B. van En. Aufonius, in het Grafschr. van Diomed. behalven Silius, enz.

11. Rappier) Siet de geschiedenis van Hypermnestra, in onse GALLERYE, by de 10 Afbeeldinge, getrokken uit Elcilus, Higinus, Moratius, Nemefianus, enz. Alwaar gy ook sult vinden, volgens Eustachius over Dionys. dat, nevens Hypermnestra, een andere suster, geheeten Bebrix, ook haaren bruidegom, genoemd Hippolitus, in het leven heeft bewaard.

12. Vaars) Io was de dochter van bovengemelde koning Inachus; van het weelig Hoofd der goden vervolgd, beslapen, en onteerd; en, op de schielijke tusshenkomst van sijn jaloesche Juno, in een jonge koe verschept. Deese koe moest Jupiter tegens dank aan sijn gestoord wijf vereeren en wegschenken; die deselve door eenen Argos, naaukeurig liet gade slaan en bewaaren. Doch die veehoeder, door Mercurius sijnde omgebracht en onthalt, so heeft Juno die gewaande koe de geheele wereld ellendig door doen swerven; tot dat eindelijk Egypten haar heeft ontfangen, geherbergd, en, wegens de winnemendheid haarer verdiensten, met de naam van Isis, onder hunne godheden gesteld. Ovidius, 1 B. der Herschepp. Virgilius, 3 B. der Landged. Val. Flakkus, 7 B. der Argon. Apollodorus, 3 B. behalven Herodotus, Dionysius, Moschus, Nonnus, Elcilus, Likofron, Sofokles, Euripides, en Lucianus.

13. Inachus) Rievier, riviergod en koning; gelijk wy seggen, 69 pag.

14. Nyl;

schadu? waarom telt gij u vier voeten onder u beestelighaam? Gij, een boel van dien groten hemel-voogt, gevreesd van Juno, moet den scherpen honger boeten met loof en gras. Gij drinkt bronwater, spiegelt verbaast u wesen, en vreesd van u eige hoornen gestoten te worden. En daar gij te vore so rijk waart, dat gij zelfs daar door Jupiters oog beviel, moet gij nu naakt op 't blote velt leggen. Gij rent door zee, door lant en maagtschap stromen, dieu alle vrije pas geven. Waarom gevlugt is? Waarom over 't ruime pekkel geworven? Gij kont dog u gestalte noir ontvlugten. Waarvliegt gij, Inachus kroos? gij vliet en volgt al 't selve: gij sijt u eige leitsvrouw, en 14 't geselschap van de lijderfels. De Nijl, die sijn emer door seve strotten in zee giet, nam de dolle boel 't vaars postuur af. Wat mag ik beschimmelde geschigten ophalen? mijn jaren geven mij, siet hier, self stots genoeg van klagten. Mijn vader en oom voeren oorlog: wij werden uit ons rijk en land op 't eint van de werelt verdreven. Dien wreedaard [Egyptus] heerst en sit alleen op den Throon. Wij swerven, arme troep, met d'arme grijsaart buitens lants. Van soo veel broeders sijt gij

d'eenigste in 't leve. 'K beschrei de doden, en die haar vermoorden. Want met soo veel broeders heb ik soo veel susters verloren, ijder troep ontfang mijn sile tranen. Siet hier, ik sit, om u leven, gekluistert tot sware straf. Wat sal men schuldige leeren, als de lof der onschuldige verklaagt wert? Ik voor dese d'hondertste van nigt en neven, sal deerlijk moete sneuvelen om 't behout van eene broeder. Maar, Lynceus, foo gij nog sorg draagt voor u mewaarde nigt, en de weldaat die ik u bewees met een dankbaar hart wilt erkennen: soo biet mij hulp, of laat mij doden: en brant mijn lijk ter sluik op den lijk-stapel. Begraaft dan mijn gebeente met tranen van trouwe liefde bestort, en hout op mijn grafsteen dit klein gedigt:

15 16
17

DE BALLING HYPERMNESTRE ONTFING VOOR
LIEFDENS PLIGT
QUAAT LCON: DE DOOT: DIE SY HAAR BROEDER
HAD ONTWRIGHT.

'K wou wel meer schrijven; maar mijn handen sijn te moe door de wigt des klets, en de wies beuemt mijn kracht.

14. Nyl) Een wel bekende rivier in Afrika; het wijdberechte Egipten dwers doorsnydende, en sich in de Midlandse zee nederstortende. Heliodorus, 9 B. behalven Nonnus, Dionisius, Diodorus, Eustathius.

Heeft vorders sijn naam en vermaardheid van drie bysonderheden; te weten, wegens sijn

Onbekenden bron en oorsprong. Tibullus, 1 B. 7 H. Horatius, 4 B. 14 Lierges. Lukanus, 10 B. van Farfal. Klaudianus, in het Sneld. van de Nyl. Ovidius, 2 B. der Herschepp. behalven Ammianus, Virgilius, Sidonius, enz.

Seventvondigen mond en uitgangh in gemelde zee. Ovidius, op de gemelde plaats. Katullus, 11 D. Virgilius, 6 B. van En. nevens Manilius, Statius, Silius, Klaudianus, Val. Flakkus, Moschus, Nonnus, en Dionisius; Herodotus, Strabo, en Plinius.

Vruchtbaar maakende kracht en hoedanighed; wegens sijn suiver water, en vetachtige modder. Virgilius, 4 B. der Landged. en 9 B. van En. Plinius de jongere, in sijn Red. aan Traian. behalven Heliodorus, Ammianus, Lukanus, Juvenalis, Statius, Tibullus, Klaudianus; enz. Alwaar om hy, wegens het mededeelen van deese vruchtbaarheid, ook de Egiptische Jupiter wort genaamd, by Atheneus, 5 B. en Martialis, 9 B. 36 Sneld. Diodorus, 1 B. Strabo. 1 B. Aristides, in sijn Red.

Hy komt ons te voeren, gelijk een grijsaard gebaard, en met veele hoornen (beteekenende sijn uitgangen) opgeschikt (sijnde ook een hooren van overvloed nevens hem gesteld) op een Feniciaansche Penning van Severus, by Vaillant; in meergemeld B. de Colon. & Municip.

15. Lijkstapel) Van de lijkstapel en de soefel van deese siet 57 pag.

16. Gebeente) Te weten in een doodbus; van welke 57 pag.

17. Graffsteen) Dit was seer in gebruik by de alonden. Siet Cicero, in het B. van de Ouderd. Martialis, 10 B. 71 D. Virgilius, 5 Herderogef. Propertius, 1 B. 10 Sneld. en Ovidius, 14 B. der Herschepp. enz.

Alwaarom noch beden duizenden van Graffschriften, in gebonden en ongebonden stijl, uit marmere brokken opgesocht, in wesen sijn, by Gruterus, Reinesius, Kirchmannus, en andere Versamelaars.

VYFTHIENDE BRIEF.

INHOUD.

Paris van Troas oversteekende naar Griekenland, om de schoone Helene, van Venus hem beloofd en toegeslecht, te schaaken; en met sich te voeren, is te Sparta van koning Menelaüs ontfangen en gehuisvest. Ondertusschen wierd Menelaüs genoodsaakt, wegens erfenissen van gewicht, om naar het eiland Kreta te vertrekken. Des by den Troiaanschcm vreemdeling by zijn huisvrouw latende, haar ook het onthaal van deesen gast heeft aanbevoelen. Doch Paris bediend sich van die gelegenheid, send deese brief, soekt haar trouweloos te maaken, en tot zijn liefde te verlokken.

PARIS AAN HELENA.

Ik Paris, Priam's soon, wens u Helene, mits desen heil, 't welk mij alleen uir u hant te wagten staat. Seg ik 't? of hoef ik geen baken te geven van een vuur, dat reets hoger is geïgert als mij lief is? 'K had wel liever dat het verholcn bleef, tot dat de tijt quam van for-geloofse vreugt: maar ik kan 't swaarljk dempen: want wie kan vuur bedekken, dat door sijn eige vlam altijt verraden wert. Hebt gij geduld om mijn biegt te horen, 'k bekend dat ik brant. Daar hebt gij met woorden 't blijn van mijn hart. Ei spaar dog, die 't belijde, lees de rest van dese brief met geen suursheit maar met

soo vrolijk gelaat als u wesen medebrenge. 'K was seer verheugt doen ik lest verstont dat gij mijn brief had aangenomen, en schep moet om op gelijke wijze bij u welkom te sulle werden. Den hemel geeft het: en dat mij de min-godin u persoon niet vergeefs belooft hebbe, die mij desen rogt heeft aangeraden. Want weet dat ik (op dat gij u niet onwetende vergrijpt) door haar Godlijken raat en van hoger-hant hier aan quam. Ik eis wel groten prijs, maar die mij is verschult. Venus heeft mij u ten huwlijk beloofd. Onder haar bestier ben ik mer de vloot, die Ferekus timmerde, dit ver-stuk weegs van de

1. Heleen) Ledæa in het Latijn; als sijnde de dochter van Leda; gelijk wy seggen, 23 pag.

2. Venus) Her Latijn segt Citherea; wegens het eiland Cithera. Siet 34 pag.

3. Ferekus) De timmerman en toetakeker van de vloot, waar mede sich Paris naar Grieken liet overvoeren. Homerus, 5 B. van Il. en Koluthus, in het B. van de Schaak.

4. Si-

4 de Sigeeſe kufft over de ſporeloſe zee komeſtuiven. Sij gaf mij lieflijk weder, en blanke voorwind. Magt heeft ſij over zee om dat ſij uit zee ſchim is geboren. Dat ſij volharde, de vlam die mijn hart, als de beming der zee beſtiere, en mijn hart naar gewenſte haven ſtjer. Ik bragt, maar voor de zee niet. Dit 's d'oorſaak van mijn lang zee reizen. Want nog onweer, nog koers-fail dreef ons lang. Ik ſette met voordagt met mijn vloot op Lakonie aan. Denkt niet dat ik deſe zaetogt doe met koopmanſchap. God ſegen maar de midlen die ik heb. Ook kom ik niet om de Griekſe ſteden te beſigtigen: de ſteden die mijn rijkſijn pragtiger als die. Gij zijt het doelwit: die mij de gulle Venus heeft beloofd tot eggenoot: op u verlied ik, eer ik bekende. 'K ſag eer u aankijnt met mijn geſt, als met d'oogen. De faan was d'eerſte bodde van u wel-gemaaktheit. 'T is evenwel geen wonder, dat ik, als 't hoort, van verre met minneſchigten getroffen, op u ſchoonheit ben verlieft. So wou't den hemel, 't welk op dat gij niet poogt omver te ſtoren, aanhoort 't gem ik u hier waaragtig ſal verhalen. Ik was nog ongeboere in moeders kof, die nu ter voller dragt op 't miterſte ſwager gink. Sij dronede in 't baren dat ſij een groote blakende fakkel ter werlt bragt. De ſchrik ſloorde haar ſlaap, ſij rees op, verhaalde haar lijdlijken droom aan den enden Priamus, die aan da droombedieders. Deſe voorſpelden, dat Treje door Paris voor ſtont te verbranden. Dat was de brand, die nu mijn hart door blaakt. Mijn ſchoon-

heid en ſieren moet, ſchoon ik een harder ſcheen, waren merken van verborgen adel. Daar is, wat van de weg, een plaats midden in de dalen van de lommetrijken Ida met hars en eike bomen dicht bewaſſen: waar op nog vreedſaam ſchaap, noch rors lievende geitjens, nog trage runderen graſen. Hier ſtend ik tegen een boom leunende, en beſtaarde de ſlad Treje, de verbeve gebouwen, en zee. Als wanneer mij dogt dat door 't ſlappen d'aard onder mijn voeten dreunde: 'k ſal waarheit ſpreken, ſchoon 't ſchier niet geloof ſal werden. Met ſag ik Merkurius, neef van den groten Atlas en Pleione, voor mijn ogen ſchietig neerſcheeren. 'K magt hem ſien, en met waarheit ook verhalen 't geen ik ſag. Hij had in ſijn hant een gonde rae. Nevens die quam Venus, Juno, en Pallas met de engere paeren op 't klavergras bij mij geſtreken. Ik ſtont verſte, en 's hant rees mij door kille ſter ke berge: als mij de vlangbode ſelde: ſij niet bevreest. Gij ſij nu ſchoonheit kender: ſchift 't krukkeel van deſe Godinnen: wie van drie ſchroomde is als d'andere twee. En ten einde ik 's niet afſlaan moeg, beval hij 't mij mit Jupiters naam: met ſchoor hij door de lagt ten bemel. Doem quam ik weer tot mijn ſelve, kreeg ſchielijk nieuwe mees, en ſchroomde niet yder van ander tot bevrete bevenſelen. De prijs was elk wel waart, maar 'k ſchroomde deſe trits als rigter even ſchoon te ſchouwen. Dag een van drie viel mij al van begin aan bevallijker in 't oog: waar uit gij wel kent merken, dat het Venus is die mij deſe min verwekt. Sij welden ſo tyverig yder om de prijs, dat ſij mijn vennis met grote ſchenkgien tragten te verbaſteren. Juno loofde mij Koninkrijken, Minerva deugt, en manhoſtigheid: ik

4. Sigeeſche) Waaraf ook 3 pag. Een ſlad en voorberg van Troas; ſijn vermaardheid, onder andere, ook hebbende van het graf van de Salaminifche Ajax. Virgilius, 2 B. van En. en Ovidius, 13 B. der Herſchep.

5. Gehooren) Soo geſegt is, 34 pag.

6. Lakonien) Tanaris in het Latijn, wegens de Lakoniſche voorberg; van welke 67 pag.

7. Fakkel) Van deſe droom ſpreken we in den inhoud van den dertien brief, 41 pag.

8. Plaats) Siet wat we van dit oordeel ſeggen 22 pag.

9. Merkurius) Soon van Jupiter, wegens Maia, dochter van Atlas en Pleione. Die welbekende looper, boode en tolk der Hemellingen en onderaardsche mogentheden, Horatius, 1 B. 10 Liergef. Klaudianus, 1 B. der Schaak. behalven Homerus, enz.

Ontrent hem worden aangemerkt, ſijn hoedjen, of galerus, aan weersijden geuleugeld. Statius, 1 B. der Theb. Klaudianus, in gemelde B. Ovidius, 1 B. der Herſchep. enz.

Gewiekte ſchoenen, of talaria. Virgilius, 4 B. van En. Ovidius en Statius, en aangeſtrokene B. enz.

Vrederoede, of caduceus. Homerus, 24 B. der Dool. Horatius, en Virgilius, ingemeld B. Het 8 D. der Priaapgef. Statius, in gemeld B. behalven Apulejus, Lucianus, Servius, enz.

Met deſe roede, van Apollo gekregen, ſloeg en ſcheidde hy eens, by gewal Arkadien doorreijende, twee vechtende ſlangen van malkanderen. Makrobius, 1 B. 19 H. en Higinus, 2 B. der Sterrekund. Alwaar om men ook daſwegen de vrede ſtaf met deſelve ſier omringd, ſo op de marmarbrokken, als op de Gedenkenpenningen; welke laaſte ons hem op dusdaanige wiſe verſtoopen.

Voorts word het oſchriſt derſelver verklaard, door Ovidius, 5 B. der Almah. en 14 B. der Herſchepp. Diodorus, 5 B. 75 H.

ik twijfelde of ik magtig of kloek wesen woude. Venus lagte soet, en sprak: laat u. Paris, met die schenkingen d'oogen niet mistaken; beide sijn sij onderhavig wankele wrede. Ik sal u geven, dat gij lieven kom: en in u arme schenken de dogter van de schone Leda, wij geelijker als haar moeder. Dm sprak sij, en als ik haar geschenk en schoonheid voor 't best gekocht had, schoor sij met de prijz meer ten hemel. Onderwijl wierd ik ('k geloof doe mij den hemel jonstig wiert) uit sekere merken erkent voor 's Koninks kind. Ons hof was vol vreugde om 't opstikken van haar lang verloren foon: en Troje beraamde desen dag tot een jaarlijkse feestdag. En gelijk gij mij bevalt, so beviel ik doende de jonge Prinssessen. Gij komt alleen de wens van soo veel justien weg dragen. 'K had slegs geen Koninks en Vorsten dogters tot minnareffen: ik wierd ook ijverlijk van Nymfen gesceft. Maar 'k had van al d'artuig een walg, sedert ik

kost hoop scheppen om met Helene te paren. 'K sag u daags met mijn oogen, 's magts met gedagten, als mijn oogen door lieflijke slaap gelokeleggen. War sult gij in 't bij-wesen doen, die mij nog noit gesien deedt blaken? 'K ontvonkre, schoon het vuir nog ver van mij was. En langer kost ik mij 't genot van die hoop niet schuldig blijven, of 'k sogt mijn wens over de blauwe zee te bejagen. De Frigianse bijl doorkerft de Troife pijn-bomen, en al wat hout bequaam tot vaartuig was. 'T hoge Gargara wiert ontbloot van hoge bomen: de langen Ida verschafte mij ontelbare balken. D'eiken boog men vast tot kielen; 't kromme vaartuig rogt vast in 't geraamt. Men liet het met raaien en seilen om de masten, en schildert Goden agter op 't gekrulde paveljoen. Maar 't schip, waar op ik vaar, is beschildert met Venus, die mij dees bruit beloofde, en haar foon Kupidon, nevens een. Als de vloot seilree was, wierd ik aanloots gelast.

10. Konings kind) Siet 21 pag. den inhoud vande vijfde brief.

11. Nymfen) Te weeten van Enone; toen hy sich noch by de herders en veeboeders onthield. Siet den inhoud van Enones brief, 21 pag.

12. Helene) Tindaris in het Latijn; gelijk 23 pag.

13. Pijnboomen) Aangesien de pijnboom Cibeles, de moeder der goden, is geheiligt en gewijd. (Strabo 15 B. Ovidius 10 B. der Herfschepp. Virgilius, 6 Herdergesf. en 9 B. van En. Katullus, 61 D. Klaudianus, 1 B. tegens Eutrop. en 1 B. van de Schaak. Prudentius in Roman. het 14 der Martelkr. Arnobius 5 B.) soo sijn ook de plaatsen, alwaars word geëerd en aangebeden, met pijnboombosschen alom beplant geweest; gelijk bysonderlijk de berg Ida, in Frigien, en haare gedeeltes. Virgilius, en andere, op de aangetogene plaatsen.

Ondertusschen is het pijnhout ook van de aalouden tot den scheepsbouw so dikmaals gekapt en gebesigd, dat de dichters meermaalen Pinus vooreen schip (quansuis van pijnhout) in hunne schriften hebben gesteld. Siet Virgilius, Ovidius, en ontelbare Andere.

14. Gargara) De hoogste top van Ida; gelijk is aangewezen, 16 pag.

15. Venus) De schepen der alonde waaren, onder andere cieraanden, ook met de beelden der goden opgeschikt. Statius, 6 B. van Theb. Perſius, 6 Berisfd. het sy dan of, gelijk hier, van Venus; of van de Son, gedragen van een krokodil. Eusebius, in de Euang. Bereid. 3 B. 3 H. sprekende van de Egiptenaaren. Of van Apollo, Virgilius, 10 B. van En. of van Minerva, enz. Val. Flakkus, 8 B. der Argonaut, en Andere.

Sttaande deselve of op de voorſteven. Suidas, van de Attisch. Herodotus, 3 B. van de Fenic. Procopius, over Jesaias, 12 H. Oekumenius, over de Handeling. 28 H. 11 versf.

Of, ook op den achterſteven. Suidas. Hesichius, enz.

Tot deese beelden naamen, op de schepen, de verongelykte haaren toevlucht; om aldaar van geweld en overlast bevrijd te sijn: even gelijk men, by sulc een gelegenheid, getuoon was in de tempelen tot de beelden der goden te vluchten, en deselve te ombelsen. Cicero, Tibullus, Plantus, enz. aangetrokken, 65 pag. in de PICT. LOQUENS.

Ik vind deselve op de Burgermeesterlijke Geldmunten; van welke ik deese heb misgekipt, om het gesegde te bewaarkeden.

- 16 gelast na d'Egeese zee te steken. Vader en moeder weder-
 bonden mijn heilloffer en vertrek met smeken, en stut-
 ten mijn voorgenomen togt met beweegreden soo veel
 17 sij kosten. Ook riep suster Kassandra, als ik op 't afva-
 ren stont, met hangende vlegten, gelijk sij was: waar
 18 druift gij heen? gij sult brant weer brengen. Gij weet
 niet hoe groten vuir gij over dees baren halen sult: waar
 sprak de Profeters: 'k ben 't gespelde vuir wel gewaar
 geworden: nu in mijn teere bouwt een selle minvlam blaakt.
 'K steek uit de have: seil met een blanke voorwint,
 en raak, Ebalus kroos, op uwe kust ten anker. U man
 19 onthaalt mij als gast. Dit 's ook niet sonder bestier van
 den hemel geschiet. Hij toonde mij wel al wat in de
 20 stad Lacedemon waardig en heerlijk te sien was; maar
 mijn oog was nergens om beluist als te stare op uvol-
 preste schoonheit. 'K stont verbaast, als ik u sag: mijn
 hart en ingewant voelde ik op nieuw doorgriest door den
 bliksem van u gesigt. So schonen troonje, had, na mijn
 onthout. Venus, doen sij voor mij ten oordeel stont.
 Iudien gijdoen met haar gekomen waartrot keur, 't had
 met Venus prijs kappel afgelopen. De faam heeft wel
 veel groots van u schoonheit getrompet, en de geheele
 weercelt over gegalmt: daar is ook geen dier in Frigie
 nog van den opgank der sonne, die bij u in welgemaak-
 heid hantwater heeft. Kont gij dit ook wel geloven? u
 schoonheid verbluft dien roem, en de faam schiet vrij
 te kort in 't melden van u braaf postuur. 'K vind hier
 meer als Venus mij beloofde; u glorie is van haar stoffe
 21 verbluft. Soo brande Theseus wel te regt, die dit alles
 wist, en u ontschaking scheen soo roemrugtigen heldt
 wel waardig: als hij u moeder naakt, na 's lants wijfe,
 van d'olij glimmende, in 't worstelperk sag spelen, on-
 der 't naakt manvolk. Dat hij u weg roofde prijs ik:
 maar ben verwonderd dat hij u oit weder gaf. Sook kost-
 lijken buit hoorde in taje klauwen gehouden te werden.
 'K liet mij eer dit hoofd van den romp houwen, als u
 uit mijn koets en armen te lare rukken. Neemt dat
 ik u oit weer uit de hant wilde laten gaan: neemt dat
 ik u bij mijn leven van de schoot liet halen? moft ik u
 geven, 'k sou egter iets bij provisie voor afgenomen, en
 getoont hebben dat mijn Venus niet t'eencmaal duf was.
 'K sou of u maagde blom geplukt hebben, of ten min-
 sten iets, dat sonder quetsing van u maagdom kon ont-
 dieft werden. Neemt slegs een proef daar van: dan
 sult gij Paris stanvastigheit leere kennen. Mijn lief-
 de sal bewijken als 't lijk op de stapel tot as ver-
 brandt. Ik heb u meer geschat als al de grote Ko-
 23 ninkrijken, die mij Juno beloofde: als ik u swanen
 hals slegs mogt omarmen, versmaide ik de kloekheit,
 die mij Pallas aanboodt. Mijn keur rout mij ook
 niet, en sal mij nooit dwaas schijnen: dien wens staat mij
 vast in de ziel geprent. 'K bid maar o Prinsef, so gro-
 te moeiten waart, dat gij niet geheugen wilt, dat mij
 dese hoop ontschiet. 'K ben geen oned'le vink, die
 vlamt te huw'lijken met een edele Prinsef. Bij Paris
 sult gij, geloof mij, nietschand'lijk sijn gepaart. Door-
 24 siet gij ons stamboek, gij sult daar in Elektra en Ju-
 piter tot stam wortelen vinden: van middel-groot-va-
 ders

16. Egeesche) De Archipel tegenwoordig geheten, een gedeelte van de Midlandfche zee, fchrijvende
 Europe van Afien, en befaand met de eilanden, gefegt Cikladen en Sporaden. Strabo 8 en 12 B. behalven
 Dionifius, de Kantteekenaar van Apollonius, Suidas, Plinius, Festus, enz.

Vande oorfaak haares naams geven gemelde fchrijvers verſcheidene redenen. Doch my gevalt de gedach-
 te van Ifacius, over Likofr. gelovende dezelfde haar naam te dragen, om dat haar korte en afgebrokene
 golveu, gelijk dertele geitjens, huppelen en heen en weder ſpringen.

17. Kassandra) Van welke, deefe koninglijke dochter beminnde, gaf haar te ver-
 ſoeken al het geen ſy mogt wenſchen, mids hy de vruchten van haare wedertiefde genoot. Dus begeerde ſy
 de geeft van voorſegginge; doch die hebbende ontfangen, weigerde ſy de voorwaarde naar te komen. Apollo,
 bedrogen ſijnde, en het gegevene haar niet komende ontnemen, werkte door ſijn vermogen uit, dat niemand
 haar voorſeggengeloofde. Alwaarom ſy den ondergang van Trojen, en de bloedſtoringen daar in ſullende
 voorvallen, ook vergeefs voorspelde. Higinus, 93 Vertell. behalven Ovidius, in de Br. van Enone. Vir-
 gilius, 2 B. van En. Seneka, in Troad. en Agamemn. enz.

18. Hangende) Opgerichte en uitsgeſpreide; gelijkwe bewijſen, 24 pag.

19. Ebalus) Afkomstig van Ebalien, dat is, Lakonie. Siet 23 pag.

20. Lacedemon) of Sparta; waar af 2 pag.

21. Theseus) Hoe Theseus Helena minde, ſchaaakte en weder gaf, is verhaald, 24 en 40 pag.

22. Worstelperk) Het was by die van Sparta, of Lacedemon, gebruikelijk, behalven de ſoonen, ook
 hunne huwbaare dochteren, naakt, en gelijk andere worstelaars geoljd en beſmeerd, in het perk te laaten
 treden, en met de mammen te ſtrijden. Doch hoe deefe gewoonte met de tedere ſchaamte, en lichtgeraakte
 kniſcheid kon overvaren komen, kan ieder by ſich ſelven onderſoeken. Siet Plato, 5 B. van den Staat. doch,
 voor alle andere, Propertius, 3 B. 12 D.

23. Verbrand) Van het verbranden der dooden ſprakenwe, 37 pag.

24. Elektra) Pleias in het Latijn, dat is, een uit de 7 Pleiaden, dochteren van Atlas; onder het ge-
 ſterns naderhand geplaatſt.

By deefe Elektra won Jupiter koning Dardanus. Ovidius 1 B. van den Alman. van welke de Trojanen
 hun afkomst, en ſomwijlen ook hunne bynamen hebben. Siet 36 pag.

K 2

Ver-

ders wil ik niet eens reppen. Mijn vader swaait den Scepter van Aëie, 't rijkste, weeligste, en grootste rijk des werelts. Daar sult gij ontallijke steden, gulde palaisen, en tempelen vinden, wel waart dat 'er Goden in wonen. Daar sult gijillion aanschouwen, en de sterk geroorde wallen onder 't lier-geluit van Apollo gebout.
 25 Wat wil ik brallen van 't gekrioel van ontelbare mannen? dat land kan sijn inwoonders nauwlijks bergen. U sal een digte swarm van Trojaanse Dames komen inhalen, waar toe ons hof ver te klein sal wesen. Og hoedik-
 26 wijl wilt gij nog seggen: hoe arm is ons Grieken! 'k wed gij ijder huis regen een van u steden schat. 'T sta mij nogtans niet toe u Spartate versmaden. 'T lant daar
 27 gij sijt gekipt, is mij een heilig lant. Maar Spartavalt te deun, u praal vereift pragtiger swier. Die plaats valt vrij te slegt tot soo schonen juweel. Dit pronkbeek hoorde maer nog einde in rijve rusting te houden, en overdadig in nieuwe vermakelijkheden te wentelen. Als gij fierlijken toi van ons manvolk siet: hoe dunku dat dap 't vrouwvolk moet gedoft sijn? toont u maar rekkelijk,

Prinse in 't lant van Terapne gequeekt, en versmaat geen
 28 Frigiaan ten huwlijk. 'T was een Frigiaan uit onsen bloede [Ganymedes] die nu der Goden schenker is. Een
 29 Frigiaan was Tiron, egtgenoot en ten hemel opgevoert van Aurora, die dag en nacht schift. Van gelijke An-
 30 chises, met wien de mingodin sig verheugde op den berg Ida in de klaver te worstelen. Ik denk ook niet gij Me-
 31 nelaus soo in schoon als dapperheit boven mij sout konnen verheffen. 'K sal u wisgeen schoonvader by-setten,
 32 die 't heldere son ge-span van sijn gruwel-dis deedt te rug wenden. Ook heeft Priamus geen vader, die schoon-
 33 vaders vermoorde, of na sijn schelmstuk 't water op 't verdrinken van Myrtilus, de Myrtelse zee doopte. Mijn
 34 overgrootvader hapt in de jammer-poel na geen ooft, en dorst niet tot de kin in 't water staande. Maar wat raekt dat? soo gij haar na saat hout ten huwlijk; en Jupiter
 35 tegen wil en dank nootsaakt tot schoonvader. Hafschen-
 36 dig werk! dien jool hout u gantse nagten in d'armen, en geniet volle vreugde in u bouten gekliff. Maar ik mag u pas sien op 't leff als den dis gedeckt is: welke
 sijt

Vorders hebben de Pleiaden haare naam van πλειῶν, scheepsvaaren; dewijl de ter zee vaarende, onder andere ook de Pleiaden (of de Sevensterre) plegen gaade te slaan in de voortsijd, en met haare opkomst de vaart te beginnen. Ovidius, 4 B. van den Alman. enz.

25. Apollo) Van welke, als opbouwer van Trojen, gesproken is, 24 pag.

26. Grieken) In het Latijn Achaja Sie 39 pag.

27. Sparte) Van welke stad, 2 pag.

28. Terapne) Van deese Lakonische stad is ook bovengewag gemaakt, 67 pag.

29. Schenker) Ganymedes, soon van koning Tros, gemind van Jupiter; die, verscheept in een Adelaar, bem, op den berg Ida jagende, heeft opgenomen, in den hemel gevoerd, en aldaar het aan tafeldienen, en den drank te schenken, in de plaats van Hebe, Junoos dochter, heeft vereerd. Higinus, 2 B. der Sterren. Horatius, 4 B. 4 Liergef. Martialis, 1 B. 7. Sneld. Cicero, 2 B. der Tusk. Vrag. behalven Ovidius, Virgilius, Statius, Theokritus, Nonnus, enz.

Sie hem, by meergenoemde Leon. Agostini, vanden verliefden adelaar gevat, op het 108 Steentje van sijn 1 D. en in het 4 Sinneb. van Andr. Alciatus.

30. Tiron) Van welke en Aurora, sijn minnaresse en byslaap, 18 pag.

31. Anchises) Sie van deese, 37 pag.

32. Mingodin) Het Latijn heeft Mater Amorum; de moeder van de Liefde. Hoewel men gemeenlijk alleen van een eenige Cupido of minnegoodjen by de aloude dichters hoord spreken, so ontmoet hy echter ons ook in het meerder getal. Ik vind 'er twee, by Plato in sijn Disred. en Plutarchus, in sijn Minner. (behalven Apulejus en Lucianus) geheeten by de Grieken Eros en Antheros; de dertele en de sedige; welke misschien ook beide sie de wagen van Venus trekken, op een Gedenkpenning van Augustus, by Choul. 223 pag.

Doch verscheidene en in een ongenoemd getal by Horatius. 1 B. 19 Liergef. Silius, 1 B. der Pun. oorl. en andere.

33. Gruweldis) Te weeten die van Atreus; die Thyestes sijn broeder, onthaalde, gelijk wy verhaalden, 39 pag.

34. Schoonvaders) Enomaus, koning van Elis, van Pelops bedrogen, en verraderlijk omgebracht. Sie 39 pag.

35. Mirtilus) Soon van Mercurius en de Amazoone Mirto; de voerman van Enomaus; welke Pelops verraderlijk was behulpzaam in het verwinnen van sijn koning; gelijkw verstellen, 39 pag.

Doch als hy voor sijn hulp en dienst, volgens beding, het halve rijk versocht, so heeft hem Pelops, beducht voor dien verrader, gesmeeten in de zee, welke, ontrent de plaats van sijn omkomen, naderhand is geheeten de Mirreesche. Ovidius, in sijn D. tegens Ib. Higinus, 84 Vertell. Horatius, 1 B. 1 Liergef. Plinius, en Andere.

36. Overgrootvader) Tantalus; van wiens plaagen en straf by de onderaardsche, 40 pag.

37. Swaa-

tijt ook veel in heeft dat mij misnoegen geeft. 'K gun mijn vijanden sulke gastmalen, als ik dikwijl onder 't glaasjen aan tafel sien moet. Het spijskijl te sijn, als ik sie dat dien boer d'armen om uwen hals wringt. Ik swel en barst van spijt (wat hoef ik alles te ontledigen) als hij u poesle leden onder sijn gewaat koeftert. Als gij met hem soet trekbeke, hield' ik terstont de nap voor mijn gesigt. Ik sloeg d'ooogen in mijn schoot, en vergat mijn spijs te kauwen, als hij u minlijk drukte. Ik fugte vaak, en merkte, o weelig dier, dat gij in mijn fugte u van laghen niet onthouden kost. Dikwijl meende ik mijn vlam met wijn te blusfen; maar sij verwakkerde, en 'k goot olij in 't vuir. Om veel andere dingen niet te sien dracide ik 't hooft om, maer wenden 't stuks weer op u schoon gesigt. 'K weet niet wat ik doen wil. 'T is mij een priem in 't hart dat leette sien, maar nog groter smert u aanschijn te misfen. Ik strijde soo ik best kan, en mag, mijn dulle min te helen, maer 't ontveinsde vuir borst egter uit. Dit sijn geen praatjens. Gij gevoelt mijn brand en wonde. Og of sij u alleen maar bekent waren! og hoe dikwijl heb ik, als mij de tranen op den dam schoten, 't hooft omgekeert, om hem geen handvat te geven van vragen waarom ik schreide! Hoe dikwijl vertruk ik u met een roes dees of gene vrijagie, daer in

ik elk woord op u te pas bragt! en gaf een leus van mij onder een bedekren naam: ik was, wilt gij 't weten, die regte minnaar. Dar meer is, heb ik meer als eens mij selve dronke geveinst, om des te vrijer dartele taal te moge vuilbekken. Eens was, dit heugt mij nog, u boesem voor open, die mij u naakte borsjens te bespiegelen gaf: een boesem, die 't wistte sneeu, en melk ver overtrof, ja blanker als de swanendons, waar in Jupijn verschole u moeder Leda omhelsde. Verbaet door dit gesigt liet ik 't glas, dat ik doen juist bij de gedraide greep in de vuist had, ter nedervallen. Gaf gij u dogter kusjens, ik plukte die stuks met lust van Hermiones mont. Dan qucelde ik agter over leunende oude vrijagien: dan gaf ik met wenken en knikken stomme minneleusen, ik dorst Clymene, en Ethra, u voornaamste staatsjuffers, mijn voornemen eerst met lieflijke woorden te kennen geven: die mij geen ander antwoord gaven, als dat het een haglijke saak was, en pas half lieten uitsmeken. Gaf den hemel, dat om u eens heftig moest gekampt werden, en die boven lag tot prijs u ten huwlijk kreeg! Gelijc Hippomenes Atalanta, Pelops Hippodamia tot prijs in d'armen kreeg: gelijc de woede Herkules, om Deianira te moge kussen, Achelous hoorn afwreekte: soo sou mijn stoute dapperheid, op de selve voorwaarde geweldig

37. Swaanendons) Sie 23 pag.

38. Greep) Leer hier dat de aloude geen glaasen roemers of silvere bekers op hunne gastmaalen gebruikten, maar alleen schaalen. Athenëus, 6 B. Plinius, 33 B. 3 H. Treb. Pollio, in het lev. van Quiet. of kansen en kroesen; hebbende een of meer ooren en handvatfelen, gebeeten canthari by Virgilius, 6 Herdersgef. Plinius, 33 B. 11 H. Val. Maximus, 3 B. 6 H. en Athenëus, 11 B. sprekende van Marius. of crateres, by Virgilius, 9 B. van En. Ovidius, 5 en 12 B. der Herschepp. enz.

Doch, na verloop van tyden hebben de Romeinen gedronken uit glas. Plinius, 26 B. 26 H. Tacitus, 15 Jaarb. behalven Statius, Juvenalis, Martialis, enz. Uit silver en goud. Plinius, 33 B. 1 H. en 11 B. 12 H. Martialis, 9 B. 60 Sneld. en 14 B. 109 Sneld. Juvenalis, 1 Berisfd. enz. Uit kostelijke gesteenten. Virgilius, 3 B. der Landged. Martialis, enz. uiteindelijk, uit vaten, die sy noemden Murrhina; overeenkoomende, so sommige gevoelen, met onse porceleine. Martialis, 3 B. 81 Sneld. Juvenalis, 6 Berisfd. Propertius, 4 B. enz. Van Pompejus, na sijne Asiatische verwinningen allereerst te Rome gebracht. Plinius, 37 B. 2 en 8 H.

39. Hermione) Dochter van Menelaus en Helene. Siet behalven Virgilius, 3 B. van En. Higinus, 12 B. Vertell. enz. den inhoud van den achtfsten Br.

40. Achteroverleunende) Te weeten, leggende op een tafelbedde; naar de seede, van welke 60 pag.

41. Klimene) Staatsjuffer en vertroude van Helene, die haar, naar Troien gaande, ook heeft vergeselschap; volgens Homerus, 3 B. der 11.

42. Eira) Van deese sprakenwe 53 pag.

43. Atalanta) Scoencis in het Latijn; aangesien sy was de dochter van een Sceneus, in het loopen wonderlijk bedreven. Des de minnaar haar met een wedloop moest winnen, of achterhaald van haar handen steruen. Doch Hippomenes, uit Neptunus gesproten, ontfing van Venus eenige guldene appelen, met welke achter sich weg te goeien by die wreede vrijster heeft opgehouden, en verwonnen. Ovidius, 10 B. der Herschepp. Virgilius, 6 Herdersgef. Teokritus, 3 Herdersgef. Higinus, 158 Vertell. Palefatus, Joh. Tzetzes, enz.

De Hr. Begerus vertoond ons, op een schoone steen, deese weergaloofse loopster, houdende een werpschicht in haar rechterhand: te weeten in sijn Schatk. van de Paltz. 66 pag.

44. Hippodamia) Van het gevaarlijk wagen mennen, en de list van Pelops inde selve aangewend, om haar te geniesen, is gesproken, 39 pag.

45. Achelous) Sie van sijn worstelstrijd met Herkules, om Deianira, en van sijn boorn, in de selve gebrooken, 48 pag.

46 Si-

dig doorſteeken, en gij verſtaan dat gij't loon van mijnen arbeid waart. Nu reſt mij niet, o ſchoone, als u't aanbieden, en, ſoo gij't dult, u voeten te omhelſen. O pronk, o praal van twee gebroeders, ſelfs waard' Jupijn, ten ſij gij ſijn dogter waart! 'k ſal of met u na de Zigeefſe zee keeren, of buiten 's lants hier in Lakonia begraven werden. Mijn borſt is niet pas beſchamſcheur van een ſchigt, maar tot 't gebeent en merg getroffen. Dit heeft mij ſuſter Kaſſandre met waarheit voorspelt, dat de tijt aanſtaande was, dat ik met een hemels ſpits ſou getroffen werden. Ontſegt, Heleen, geen min, die mij den hemel toeſtierde: ſoo wens ik dat u wenſſen van de Goden wert ingewilligt. Mij komt wel veel voor; maar om mont aen mont nader te ſpreken, waart dienſtig, dat gij mij in de ſtille nagt in u koers, liet ſluipen. Hoe! ſchaamt gij u? of vrees gij u egte bed te ſchenden, en u man tegens troureigt hoorſens op te ſetten? og al te ſlegte Helene ('k ſei ſchier boerſe) meent gij dat ſoo ſchoone dieren ſonder ſluiken konnen ſijn? Gij moet, of u poſtuur vervormen, of niet ſtraf ſijn. *Tuſſen ſchoon en verbaardheit is groot geſchil.* Self Jupiter, en de gulde [geelhairige] Venus groejen ſpek in ſulke ſluikerijtjes: dees ſteelman maakte u kint bij vader Jupijn gewonnen. Gij kont, indien de kragt van liefde blijft in't ſaat, Jupiteren Leda's dogter ſijnde, niet wel kuis blijven. Maar weest dan eerbaar, als gij in mijn Troje ſult gekomen ſijn: laat mij d'eenigſte ſijn die u tot onkuiſheid vergt. Laat ons nu die miſdaar doen, die 't huwelijk beteren ſal: indien mij Venus anders geen rook beloofde. Maar dit raat u ſelfs u man, niet met woorden, maar metter daad, en hout ſig van kant om ſijn gaſt in't ſluiken niet te verhinderen. Hij hadt quanshuis geen tijt bequamer om 't rijk van Krete te gaan beſien: o wonderloofe man! Hij vertrok, en ſprak op 'tſcheiden: mijn vrou, 'k beveel u dees Trojaanſe gaſt gelijk als mijn ſelve te onthalen, als ik heb gedaan. 'K ſal nu getuigen, dat gij't gebot van u man in de wind ſlaat: gij draagt met al geen ſorg voor u Troojaanſe gaſt. Meent gij, Heleen, dat dielompe kin-

kel de gaven van u ſchoonheid na waarde ondertast heeft! Dat's mis: hij kentſe niet. Hield hijſein grooter waarde, hij hadt ſijn ſchar geen vreedme vink vertrout. Maar aangeſien nog ſmeeken, nog mijn gloed u bekoren kan, ſoo is 't nootſaaklijk dat ik mij van ſijn goetheid dien. Of wij ſullen gek ſijn, en ſmalſinniger als hij, indien wij ſoo veilige ſnoeptijt vrugt'loos laren glippen. Hij bragt mij als gallant ſchier met de hant bij u. Diende u met d'eenvoudigheid van u vaſſe loer. Gij legr ſoo lange nagt alleen op 't eenſaem bed: ik ſlaap ook ſonder ga in 't doots ledekant. Laat ik met u, en gij met mij eens woelen. Dien nagt ſal klaarder ſijn, als oit de ſonnſchijn. Dan ſal ik u bij al de Goden ſweeren, die gij wilt, en my met onverbreeklijke eeden aan u trou verknogten. Dan ſal ik, ſoo mij mijns ſelfs vertrouw niet bedriegt, dan ſal ik maken dat gij aanſtonts ſult jagten na mijn rijk. Soo gij u ſchaamt, en vrees dat gij mij mogt ſchijnen aan de hant gekomen te ſijn; al die ſchult ſal ik op mij nemen. Want dan ſal ik volgen 't voorbeeld van Theſeus en u broeders; nader ſtalen konnen u tot geen medoogte bekoren. Theſeus roofde u, ſij de twee dogters van Leucippus: ik ſal de vierde op deſe rol ſtaan. 'K heb hier mijn Troiſe vloot wel verſien van geweerd en volk. De wint en riem ſal ons haſt over rukken. Gij ſult, als een troſe Koningin door de Frigiaanſe ſteden treden, en 't volk doen gelooven dat gij een vreedme Godin ſijt. Waar gij u heen went ſal kanneel geur ſmoooken, en 't ſnikkend ſlagvee in ſijn bloed ſpartelen. Mijn vader, moeder, broeders, ſuſters, al de juſſers, en geheel Troje ſal u geſchenken vereeren. O bloet ik kan't minſte deel van u pragt niet ſpellen! Gij ſult meer heerlijkheit genieten als ik ſchrijven kan. Als gij ontſchakert ſijt, hoeft gij voor geen wraak oorlog te ſchromen, of dat groot Grieken al ſijn kragt ſal bij een rukken. Wiert van ſoo veel ontſchakete wel oir een met de wapenen weder gevordert? Weer vorderen? dat's maer wind en ijdele vrees. De Traciers roofden uit de naam van Boreas wel eer Erechteus dogter: maar Tracie leedt daarom geen overlaf van krijg. Jafon ver-

46. Sigeefſe) *Boven, 3 pag.*

47. Sluikerijtjes) *Siet die alle beknopſtelyk opgeſteld en cierlijk afgebeeld op het weeffel van Arachne, by onſen Ovidius, 6 B. der Herſchepp.*

48. Ledaas) *Van haar is meermalen geſprooken. Siet 23 pag.*

49. Theſeus) *Siet 24 pag.*

50. Leucippus) *Stedevogd van Adſidna; wiens beide dochteren. Febe en Elaina, ſijn geſchakkt van Helene's broeders Kaſtor, en Pollux. Doch Idas en Linceus, verloofd ann deſe dochteren, vervolgdten de ſhakers, wierden handgemeen, en doodden Kaſtor. Ovidius, 5 B. van den Alm. Tzetzes, 2 Duifendt. 48 Geſchied. Theokritus, enz.*

51. Dogter) *Orithia, dochter van Erichſeus, koning van Athenen. Deſe werd van Boreas, of de Noordewind, bemind, geſchakkt, en naar Tracien vervoerd. Ovidius, 6 B. der Herſchepp. Apollonius, 1 B. der Argonaut. Propertius, 4 B. Virgilius, 4 B. der Landged. Pauſanias, in de At. Dionyſius, Moſchus, Nonnus, enz.*

Hier kreegſe by deſe windgod twee kinderen, geheeten Zethes en Kalais; van welke 55 pag.

52. Tracie) *Biſtonis ora in het Latijn; de Biſtoniſche Landſtreck; dat is Tracie; wegens de Biſtones, een volk; Biſtonis, een ſtaande waterpoel; en Biſtonia, een ſtad in dat landſchap. Siet Plinius, 4 B. 11 H. Ovidius, 13 B. der Herſchepp. Lukanus, 7 B. van Farſal. Seneka, in Herk. op Ez. Statius, Val. Flakkus, enz.*

53. Jafon) *In het Latijn bygenaamd Pagafæus, wegens de ſtad Pagafe; waar af 28 pag.*

54. Me-

- 34 vervoerde Medea met zijn nieu schip: daarom wiert Thefsalíe van geen Kolchers gekrenkt. Theseus, die u roofde, 60
 35 roofde ook Ariadne, nogtans heeft Minos ooit zijn Kretensers ten oorlog vergadert. De schrik is hier gemeenlijk meer als 't gevaar: en 't geen men vreesen mag, soo 't euvel wert gevreesd, verwekt namaals schaamte. Maar neemt eens, soo gij wilt, dat daar een swaren oorlog uit rees: ik heb ook wapenkragt, en geweer dat treffen kan. Alsie swigt in magt voor u lant niet: daar grimmelt het 36
 van mannen en paarden. En Menelaus sal geen Paris in moet en wapenen verbluffen. Nog pas een jonge, ontjoeg ik de vijanden 't geroofde vee, en haktense in de 37
 pan, waar van ik nog de naam van Alexander draag. Pas een jonge verfloeg ik in verscheide schermutselingen man- 38
 39 bare borsten: waar onder waren Iliónëus en Deífobus. En denkt niet dat ik niet als van digte bij vervaarlijk ben; 61
 ik tref met een schigt het doeldat ik begeer. Dees fikse Wapenkonst kont gij Menelaus jeugt niet toepassen, en geen lompert met mijn spitsvindige dapperheit kroonen, Al gäst gij 't alles. Kont gij een man uitleveren, als mijn broeder Hektor? Hij sal alleen voor een geheel leger staan. 62
 Mijn kragten kent gij niet; gij weet niet aan wat dapper man gij sult komen te trouwen. Of gij sult dan door geen krijg wederom gevordert werden, of 't Griekse leger sal verstuiven voor mijn staal. En 'k agten 't ook dege-
 lijk de pijn waart, voor soo grooten Prinse 't sward op te nemen. Soo deffigen prijs lokt selfst tot strijd. Soo schoon de gantse werelt om u in 't harnas quam, wat sult gij anders, als na u doot een eeuwige naem be-erven? Treedt gij maar on-beschroomt onder Godts segen van hier, en eist dan met volkome vertrouwe de heerdijkheid, die ik u beloofde.

34. Medea) Phasida in het Latijn; wegens de rievier *Fasis*; van welke 29 pag.

35. Ariadne) Minois in het Latijn; wegens haar vader Minos. Sie 8 pag.

36. Paarden) Byzonderlijk Trois en Frigien, beide Landschappen van klein *Asien*. Klaudianus, in het Lofd. van *Serena*.

Dis bevestigen ons ook de Geldmunten van Troas, by Vaillant, in dikmaals aangestogen B. waar op men een weidend paard siet afgebeeld.

37. Alexander) Welke naam by verdiende noch by de herders en veehoeders in het gebergte; alwaar by, nevens haar, het koninglyke vee de struikrovers onsweldigde, en deese alle verwon en nederfloeg. Apollodorus, 3 B. enz.

So werd zijn suster *Kassandra* somwylen ook by de schryvers geheeten *Alexandra*. Sie de GALLERYE, 153 pag.

38. Iliónëus) Soon van eene *Forbas*; na de verwoestinge van Trojen, de medegeselle van Eneas, in zijn omswerven. Wegens zijn welsprekenheid ook, van deese, in alle gesandschappen gebruikt. Servius, over het 1 B. van En.

39. Deífobus) Van deese is gesproken, 23 pag. Doch sie 't gevecht van Paris en Deífobus, wegens een onsweldigde stier; en de herkenmis van den koninglyken berder, daar op volgende, by Higinus, 91 Vertell.

60. Het doel) Gelyk is gebleeken in verscheidene veldslagen tegens de Grieken voor Trojen. Homerus, 11 Iliad. behalven in het net treffen van Achilles; waar af, 41 pag.

61. Hektor) Van welke, 2 pag.

62. Griekse leger) Dorica castra, in het Latijn. Doris is alleen een gedeelte van Griekenland, ontrent de Maléische bocht, tusschen den berg Eta, en de Egeesche zee. Wiens inwoonderen, so wegens hunne bysondere taal, als lichts en luchtig gewaad, dikmaals zijn tot een spreekwoord geweest. Plutarchus, in Lachet. Theokritus, Pausanias, Dionysius, enz.

S E S T H I E N D E B R I E F .

I N H O U D .

Veele zijn van gedachten, dat deese sendbrief is van eenen *Anlus Sabinus*, en geenszins van *Ovidius*; vast stellende het selve uit zijn eigene werken genoegzaam te kunnen beweesen worden. Doch andere gevoelen wederom het tegendeel, by welke wy ons ook voor deese tijd sullen voegen.

Het is *Helene's* antwoord op de voorige brief; in haaren aanvang vol yver, gramschap en hevigheid; doch die, in deese tochten allenskens slaauwer wordende, eindelijk met liefde en zedigheid besluit.

P A R I S A A N H E L E N A .

Angesien nu u brief mijn gesigt dorst ontreken, doet mij 't niet beantwoorden kleinen roem. Gij vreemdeling dorst de Gastvrije Godheden henen, en aan de wet-lijke trou van een gehuwde vrou tornen. Sijt gij daarom over de stormfieke zee kome stuiven, en te Lakonie op vele ree ontfangen: en, schoon gij uit een vreem gewest hier over staft, in ons Palais als vriend onthaalt, om onse gediensfigheit met schandaal te lonen? Waart gij, dus aankomende, gast of vijant? 'K en twijffel niet, of gij sult dees mijn klacht, hoe billik sij is, op u manier nog boers noemen. Laat ik vrij boers zijn, als ik anders gedenk knis te blijven, en mijn leve met geen schantvlek bemorfe. Schoon ik mottig nog nors van wesen ben: ik

sta ter goeder naam. 'k heb tot nog toe met eere gequinkeleert, en geen overspeelder kan sig van mijn oneerbaardheid beroemen. Weshalven ik te meer verwondert sta; hoe gij dit stuk dorst aanvangen, en wat rede u bewoog om op mijn huwelijk te vlammen. Is 't om dat *Thefeus* mij met geweld weg-roofde? en schijn ik, eens ont-schaakt, u waard' een tweede roof? Het was spels loon geweest, was ik daartoe van hem bekoort. Maar nu ik ben gerooft, wat kan mijn anders toegeschrewe werden als on-willigheid. Hij kost egter geen gewenste vrugt van dien arbeit plukken: ik gink weer 't huis, en leedt pas enkele vrees. In 't worstelen knipte dien baldadige slegts weinige kusjens: anders heeft hij van mij niet te bed gedacht. Maar, na ik sie, soude

1. Lakonie) *Tznaris ora segt het Latijn.* Sie 67 pag.

2. *Thefeus*) *Neptaniusheros in het Latijn; sijnde Neptunus zijn vader, of voor het minste zijn grootvader: gelijk is gesegt, 7 en 18 pag.*

3. Sui-

fond u boosheid wille verder gaan. God segen ons! hij was soo geil niet als gij. Hij gaf mij suiver weder: zijn heusheid verschoonde zijn misdrijf, en 't is klaar dat de jongelink leet welen van zijn daat hadt. Roude her Theseus, om dat Paris in zijn schoenen treden, en mijn naam over al op de tong raken sou? Dog 'k floormij egter niet: want wie stoort sig aan een vrijer! Soo maar de liefde, die gij voorgeeft, niet geveinst werd. Want hier aan twijfel ik ook: niet dat ik u mistrou, of dat ik niet en weet op een aas hoe schoon ik ben: maar om dat ligtelovigheid menig vrouwen in 't verdriet hielp, en dat, gelijk men segt, op vrijers woorden geen staat te makenis. Maar 't vrou-volk heeft mee haar gepeken: *Selde vrou vast in vrou*; maar wickan mij beletten onder dat schaars getal te zijn. Want dat mijn moeder u bequam scheen, om mij na haar voorbeeld te komen ten val brengen: mijn moeder is onverhoets misleid door een over-speler in swane pluimen verborgen. Soo ik misdoo, 'k misdoo met voordagt, en kan geen vijgblat vinden om mijn schande te bedekken. Sij doolde wel, en veegde haar swart uit door de grootheid van haar sluiker. Maar met wat Jupiter kan ik 't onschuldig doen? Gij stult op stam, en huis, en koninklijk geslagt. Ons huis is doorlugtig genoeg door zijn alouden adel. 'K wil nu niet ophalen dat Jupiter overgrootvaar van mijn mans vader is; veel min hoe mij Pelops, Tantalus soon, of Tyndarus veradelt. Vrou Leda schonk mij tot vader Jupiter, die sijn swanendons verschole onwetend in haar schoot koeftede. Gaat nu en haal vrij op u Frigians geslagt, en vader Priamus met grootvaar Laomedon. Die ik wel voor doorlugtig erken; maar Jupiters, u wortelstam, die gij in 't vjfsde lid rekent, is d'eerste die ik optellen moet. Schoon ik wel kan denken dat 't rijk van u Troje groot van vermogen is: 'k meen egter niet dat dit voor 't uwe hoeft te swigten. Kan dit gewest in pragt en volk niet bij 't uwe halen: denkt dan dat u laat ook een barbaar oort is. U brief belooft soo rijke gaven, dat die zelfs Godinnen sou bekoren. Maar soo ik nu de palen van eerbaarheid wilde te buiten gaen: gij gaast tot mijn schult met u persoon de diepste spoor. Of ik sal eenwig kuis en onbevlekt blijven, of eer van u, als door u

geschenk vervoert werden. En gelijk ik dat niet laak, soo is ook de gift altijd aengename na advenant de waar-digheid des schenkers. Ik schat u liefde meer: dat gij om mijne wil op sterke hoop soo verren weg over zee komt stukkelen. Ik versta ook, stoutert, seer wel u quikgrillen over tafel, schoon ik die sal soeken te ontveinszen. Dan staat gij, Geil-aart, met die dartle lonkers soo kragtig in mijn gesigt, dat ik 't stikkeren schier niet verdragen kan. Dan sugt gij: dan neemt gij 't glas voor mij weg, en lerkt aan den rant daar ik geleppert heb. Og hoe dikwijlsag ik u vinger-grepen, en leusen met de wijnbraan die schier spraken. Ik vreesde dikwijls dat mijn man de vonken mogt merken, en schoot een hoge blos, als 't guiglen buiten de ras gink. 'K heb dikmaal, of binnens monts, of overluit geseit: de karel heeft geen schaamt. En 'k loogde helft niet. Ook las ik somtijts op 't tafelblat mijn naam met wijn getrokken, en daar onder: IK MIN. Ik wees u evenwel met een dwarfle oogwenk, dat ik 't niet geloofde. Ha! nu heb ik u die stomme taal al af-geleert. Door dit geestig pluimstrijken, soo ik tot fonden most vervallen, was ik verleit, en kost mijn hart be-koort werden. Gij sijt ook, ik beken, schoon van leest, waar op wel een dier sou konne verlieven. Maar 'k heb liever dat een ander sig met u tot haar geluk vergrijpt, als dat mijn eerbaarheid door een uitheems vrijer krak krijgt. Leert van mij schoone te konnen mislen. *Sig van behaaglijk goet te onthouwen is een dinge*. Hoe veel snuggere jongelingen meent gij wel dat begeeren 't geen gij begeert? Hoe na meent Paris dat hij alleen keurlijke oogen heeft? Gij siet niet meer als d'andere, maar durft losser toebijten. Gij hebt geen spijter geest, maar minder schaamt in 't lijf. 'K wou dat gij doen met u vloot had komen aanstoeten, als duisent vrijers om mijn maagdom dongen. Had ik u doen gesien, uit duisent had ik u gekoren: dese keur kost zelfs mijn man niet vuil gekeurt hebben. Nu dingt gij te laat verkogt vlees, een blom die reets geplukt is. U hoop quam veel te traag: want 't geen gij soekt, heeft reets een ander weg. En schoon ik nu wenste u Troise vrou te werden: nog is mij Menelaus soo niet ontfint. Laat af, mijn teere borst

3. Suiver.) *Andere willen nochtans beweerden dat sy een kind, ja kinderen by Theseus heeft gehad. Siet, wat we seggen 24 pag.*

4. Swaanepluimen) *Vandeese sachte boelagie sprakenwe 23 pag.*

5. Mans vader) *Atreus; van welke 39 pag.*

6. Pelops) *Siet vandeese ook, 39 pag.*

7. Tantalus) *Van deese, 40 pag.*

8. Tindarus) *Van wien, 23 en 39 pag.*

9. Laomedon) *Van welke 36 pag.*

10. Priamus) *Van wien 2 pag.*

11. Tafelblad) *Orbe in het Latijn; rademaal by de alouden de tafelen doorgaans sijn rond geweest. Virgilius, 7 En. en Lukanus, 10 Farf. Martialis, 9 B. 13 Sneld. 14 B. 18 Sneld. Juvenalis, 11 B. 13 H. Varro, enz.*

Alwaaron ook somwijlen haar tafelbed een halvemaanswijse rondte heeft gehad; deswegen geheeten figma. Martialis 4 B. 97 Sneld. 10 B. 48 Sneld. en 14 B. 87. Sneld. Plinius, 5 B. 6 Br. Apulejus, 5 B. der Herschepp. Sidonius, 17 en 22 D. enz.

Siet een afbeelding van aanleggen op dusdanige stibadium of halfronde sigma, genoomen uit een oud Marmer, by Fulv. Ursinus, over Petr. Ciakkonius, van den Triclin.

dit werk sijn. Ik slegte duif ben bedugt dat de weg tot
ondeugt gevaarlijk is. Mijn vrees als mij zelfs tot een
plaag. Van nu af ben ik al ontfer van wesen, en beeld
mij in dat al de werelt 't oog op mij staat. En 't is geen
ijdel meenen: 'k heb 't grauwts quaar gemompel reets
15 gehoord, en Ethra wist mee al 't een en 't ander praat-
je mee te deelen. Ont-veinst gij 't maar alles: ten
waar gij 't werk liever wout staken. Maar waarom sta-
ken? daar gij 't ont-veinsen kont. Speel: maar bedekt.
Dat Menelaus van huis is geeft ons wel groote, maar geen
volllage vryheid. Hij is wel ver van hier, na den eis
der sake, vertrokken: end'oorzaak van sijn spoedige reis
was wigtrig en bescheide: of immers 't leek mij soo.
Als hij stont en dutte of hij gaen sou, of niet, sei ik:
gaat, maar komt spoedig weer. Dus kuste hij mij blij-
moedig op dit voortteeken, en sprak: staat dog ons goet,
16 huis, en Trojaanse gast wel ga. Nau kost ik mijn laghen
inkroppen: 't welk terwijl ik tragte te verzwelgen, kost ik
niet anders antwoorden, als, 'tis wel. Hij is wel met
een voorwint na Krete geseilt; maar denkt niet dat u
17 daarom alles vrij staat. Mijn man is soo van huis, dat
hij mij in sijn afwesen eger ga staat. *Weet gij niet dat
Kretsen lange armen hebben?* Mijn faam hindert mij ook.
Want hoe gij mij meer volhart te loven, hoe hij meer
reden van vrees heeft. Desen lof, die mij nu soo wel
gevalt, strekt mij tot schade, en 't was mij nutter ge-
weest dat mijn faam geseilt hadt. Laat u niet vreemd
dunken, dat hij mij op sijn vertrek bijuliet: hij heeft
sig op mijn deugt en eerbaarheid verlaten. Voor mijn
schoonheid was hij bekommerd, maar steunde op mijn
kuis leven. Mijn deugtsaamheid maakte hem gerust:
mijn aanzigt bevreest. Gij last mij, dat ik waar ne-
men sou de gelege tijt die hij ons uit sig selve jon-
de, en 't goet van sijn eenvoudigheid gebruiken. Dit

lust mij wel, maar 'k vrees, ik kan geen keurwil vor-
men: en hang in ballans van doen of laren. Mijn man
is vast van huis, en gij slaapt sonder wijs. En mijn ge-
daante lokt u, en u gedaante mij. De nagten vallen
lang, nu voegde ons 't kouten mont aan mont: en
gij (o bloet!) steemt soet, en sijn bij mij in een huis.
En ik wil sterven soo mij al dees dingen niet tot
schande lekken. 'K weet niet wat mij nog ophout,
als alleen de vrees. Og kost gij wel 'aandwingen,
't geen gij mij quaar aanraat! Met dwang moft mijn boers-
heid uitgedreven werden. *'T gewelt was dikwijl nut voor
die 't leed.* Soo gelukkig wou ik wis ook wel gedwongen
sijn. Wat laat ons die min, terwijl sij nog vers is, lie-
ver dempen: een nieuwe vlam wert door een lepel water
gebluft. Bij gasten is geen vaste min: sij snerft als ga-
sten, en vervliegt, als gij meent dat 'er torens op te
bouwen waren. Tot genuge dien Hypsipyle, en Ariad-
ne: die beide klaagden dat sij niet getrouwt wierden.
Ook segt men, dat gij, ontrouwe, u Enone, die gij
20 veel jaren hebt bemint, de schop gegeven hebt. Dog
dit ontkent gij niet: en, of gij 't weten wilt, ik on-
dervraag uwen 't halve al wat ik kan of mag. Hier ne-
vens, schoon gij wout stantvastig in min volharden;
gij kont niet: want u volk maakt eerstdaags de vloot
seilree. Terwijl gij met mij praat, terwijl wij 't gewen-
ste nagte beramen, sal 'ru wint sijn om na 't vaderlant te
keeren. In 't heeft van u geweld sult gij u nieu vermaak
afbreken: daar raakt ons liefde dan met de wint in 't wilt.
Sal ik dan mee vaaren, gelijk gij mij raadt, u volprese
Troje komen besigtigen, en ager-snaar werden van de
21 grooten Laomedon? 'K agt de trompet van de faam soo
22 gering niet, en wil liever mijden, dat sij mijn schandaal
niet en galmt door al ons steden. Wat sal Sparta, wat
23 heel Grieken-land, wat Troje, wat Asie van mij niet al
24 we-

15. Etra) *Van welke* 33 pag.
16. Voortteeken) *De aaloude ook, in de geringste saaken seer bygelovig en argwaanend, naamen acht op alle woorden, werken, en ontmoetingen; bysonderlijk in het scheiden van twee personen. Het voortteeken in de woorden noemden sy omen, of liever oremen; om dat het selve met de mond wierd uitgesproken. Siet sulke omina, of mondelijke voortteeken, by Val. Maximus, 1 B. 5 H. Cicero, B. van de Voor-spell. enz. Hoewel datse dit woordteken meerendeels in een ruimer sin betrokken; sijnde dus ook omina*
I. *Het ruischen en suiten van het oor; volgens het aardigefneldicht (siet ook Plautus, enz.) by Jak. Tol-lius; schrijvende over de Grifph. van Ausonius.*
II. *Het sniesen.* Plinius, 2 B. 7 H. en 28 B. 2 H. Homerus, 6 B. der Dool. Xenofon, 6 B. Apulejus, 9 B. der Herschepp. Plutarchus, in Themist. Theokritus, 18 Herdersgef. Propertius, Petronius, enz.
III. *Het lillen van het opperste ooglis.* Plautus, in Pseudol. 1 Bedr. 1 Ton. Theokritus, 3 Herdersgef.
IV. *Het stooten tegens den drempel; waar af* 68 pag.
V. *Daar en boven het ontmoeten van eenige gediertens, als een spinnekop, weseltjen, enz. Doch siet vandeese, en honderd andere malle der aaloude grillen, Plinius, 28 B. 2 H.*
17. Kreten) *Van dit eiland is gesegt, 20 pag.*
18. Hipfipyle) *Van welke, 26 pag.*
19. Ariadne) *Dochter van koning Minos, van welke 50 pag.*
20. Enone) *Siet den inhoud van de 21 Br.*
21. Trojen) *Pergama in het Latijn. Siet dereden, 36 pag.*
22. Laomedon) *Van deese vorst is gesproken, 24 pag.*
23. Sparte) *De gelegenheid van dese stad is aangewezen, 2 pag.*
24. Griekenland) *Achaia in het Latijn. Siet 39 pag.*

25 weten te seggen? Wat gedagten sal Priamus? zijn vrou
 26 27 Hecuba, al u broeders, en Dardaanse juffers van mij heb-
 ben? En op wat gront komt gij u selve verspekten van mijn
 vaste trouw, en niet bekomert zijn door u eigen voor-
 beeld? Wat vromdeling in Trojaansche havens komt in
 loopen, die sal u oorzaak zijn van onrustige kommer.
 Hoe dikwijf sult gij mij nog verstoort uit schelden voor
 een overspeelfter, niet eens gedagtig dat die misdaat ons
 even na raakt! Gij sult zelfs doender en doerner van
 't schennis zijn. Eer, bid ik, dat my d'aard' verswelge,
 maar ik sal Trojaanse rijkdommen, Koninklijke pragt,
 en grooter schatten in de schoot krijgen, als mij nog be-
 looft is: buiten twijfel purperen dos, kostlijk borduur
 en blomstof, en soo veel gout van alle kanten als ik ste-
 pen kan. Vergeeft mij dat ik 't seg: u gift agrik so groot
 niet. Ik weet schier niet; dat lokt mij wonder na sig.
 Werd ik beledigt, wie sal mij in Frigie bij-springen?
 Waar kan ik vaders, waar broeders hoofd en trooft soe-
 28 kén? De valse Jafon beloofde Medea alles: evenwel wierd
 29 30 sij nog uit Esons hof verschuip. Daar vont sij geen Eëtes
 31 32 nog moeder Ipsea, nog suster Chalciope, om bij deselve
 dus gehooft haar roevlugt te nemen. Diergelijk vrees ik
 niet. Medea vreesden 't ook niet. Goede hoop bedriegt
 dikwijf sijn wikkler. Gij sult bevinden, dat alle schepen
 die nu in zee slingeren, uit de have gestoken vaarbaar
 33 weder hadden. Die bloedige fakkel versfelt mij ook,
 die u moeder Hekuba voor den dag van u geboorte-droom-
 de gebaart te hebben. En 'k vrees voor 't vermaan der
 Wighelaars, die men segt geprofeert te hebben, dat
 Troje door Grieks vuur nog aan kolen sould geset werden.

En gelijk u Venus begunstigt, om 't winnen van de prijs,
 en, door u keur, twee zegeteekens; soo vrees ik ook
 voor die twee, die, soo 't waar is, dat gij roemt, vol-
 gens u vonnis te leu vielen. Ik 't wissel niet eens, soo
 ik u volg, of den oorlog sit ons op de hieken. Og ons
 min sal door swarden moete dancien! was Hippodamia 34
 Atrox dogter, d'oorzaak dat de Thesalier hielden 't mud-
 der mens-paarden sel op 't lijf vielen: en meent gij dat
 Menelaus in so getergden toorn, mijn beide broeders, 35 36
 en Tyndarus, soo met de hant in 't hair sullen blijven sit-
 37 ten? Dat gij cuvel snorkt, en op u dappere daden stof,
 mag wat wesen, maar dat krielig postuur lijkt na geen
 oorlogs roem. U liigmaam is dicstigt tot een lededekants
 als velt-batalie. Laat hartvögtrige mannen oorlogen,
 en Paris altijt minnen. Segt Hector, die gij roemt, 38
 dat hij voor u vegt: u krijgs-manschap dient best in bloe-
 deloofse krijg. Was ik niet te boers, en wat vrijpostig-
 ger, hier van sou ik mij dienen; 't geen ijder meisjes,
 soo 't wijs wil sijn ook beproeven sal. Of ik sal 't nog
 mischien doen, en trekken honts schoenen aan, als ik
 metter tijt overwonnen d'handen saam sal leggen. Dat
 gij versoeft, om ter sluik mondeling hier nader over te
 spreken; ik merk wel wat gij soekt, en met 't woort
 saamspraak bewimpelt. Maar gij sijt te voorbarig: u
 koom is nog maar gras. Dit toeven kan mischien u
 wens bevoorpoedigen. Laat ons nu 't schrijven afbre-
 ken, dewijl de vingers moe sijn, en de brief die onse
 sluikmin behelft hier mede sluiten: de rest door mijn
 staarjuffers Klymene en Etra spreken, die mijn geselschap 39 40
 en raat en daz sijn.

25. Priamus) Van hem spreken we, 2 pag.

26. Hecuba) Dochter van Cisseus, gelijk Euripides en Virgilius; of van Dimas, gelijk Homerus ge-
 voeld; en vrouw van Priamus.

Een groot voorwerp van aan-eengeschalkede elenden en rampsaligheden; hebbende, in het beleg en in de
 verwoesting van Trojen, haar man, kinderen en kindskinderen door het Grieks geweer deerlijk sijn aan-
 tasten en wredelelijk ombrengen. Siet Euripides en Seneca, in hunne Treursp. Ovidius, 13 B. der Her-
 schepp. behalven Virgilius, Q. Smirneus, Strabo, Juvenalis, Aufonius, enz.

27. Dardaanse) Dat is Trojaanse; wegens Dardanus, van welke 36 pag.

28. Jafon) Van wiens uitgebluschte liefde, en scheiden van Medea, 58 pag.

29. Eson) Van welken 58 pag.

30. Eëtes) Van deese is meermalen gesproken, als 28 pag.

31. Ipsea) Of Idya, dochter van den Oceaan. Apollodorus, 1 B.

32. Chalciope) Siet boven, 61 pag.

33. Fakkel) Van welke in den Inhoud vanden 5 Br. 21 pag.

34. Hippodamia) Dochter van den riviergod Atrox; en bruid van Pirithous: van welken ook 18 pag.

Verders als de Centauren, of Menspaarden (siet van deese, 8 pag.) op haare bruiloft ook waaren ver-
 socht, so hebbende oondieren, doorden drank sijnde aan 't hollen geraakt, de bruid willen schaaken en
 overweldigen; doch sijn, door Herkules en Theseus, of omgebrocht, of op de vlucht gedreven. Ovi-
 dius, 12 B. der Herschep. en Minned. 1 B. 4 D.

Word ook Deidamia, by Plutarchus, in Thef. en Ischomache, by Propertius, 2 B. 2 D. so boven
 is gesegt, 8 pag. geheeten.

35. Menelaus) Siet 67 pag.

36. Broeders) Kastor en Pollux; van welke 23 pag.

37. Tindarus) Van welke 23 pag.

38. Hector) Van welke 2 pag.

39. Klymene) Van welke 79 pag. Was eigentlijk, gelijk ook Etra, een gevangene koninginne, door Ka-
 stor en Pollux aan Heleene geschonken; anders geheeten Tisadie. Higinus, 92 vertell.

40. Etra) Van deese is gesproken, 53 pag.

SEVEN-

SEVENTHIENDE BRIEF.

INHOUD.

Leander, een jongeling van Abidus, in Asie, seker gewoonlyk iaarfeest te Sestos, in Europe, bywoonende, werd aldaar op eenen Hero verliefd. Ontdekt daar op zijn genegenheid. Word wel ontfangen, en zijn liefde met wederliefde beloond. Ondertusschen was hy gewoon, by nacht van Abidus af te steecken, den Hellespont over te swemmen, op die wyse zijn Hero te bezoeken, en met het aanbreken van den dag vol genoeg weder naar Abidus te keeren. Maar eindelijk heeft het onweer en de zee deesen overtocht belet en tegengehouden, en hem vervolgens deesen brief doen schrijven; waar in hy wegens het onweer sich seer beklagt, en besluit, veel liever sich midden in het gevaar te willen werpen, als van haar aangenaam gesichts en ommevang langer te zyn versteeken.

LEANDER AAN HERO.

Den Abydener sent u mitsdezen, Sufter lief, zijn groet, die hij, soo d'ontsnijme zee bedarde, liever zelfs brengen sou. Soo mij de Goden genadig in mijn minbevoorspoedigen, sult gij desen brief tegen de borst lesen. Maar sij zijn mij niet genadig. Want waarom steepen sij mijn wens, en beletten mij't swemmen over zee, die

1. Abydener) *Abidus was gelegen in Asien, aan den Hellespont, tegen over het stedeken Sestos; door toelatinge van de Lydische koning Gyges, gebouwd door die van Miletus. Strabo, 13 B. Mela, 2 B. 12 H. Vermaard niet alleen door haar oestervangst. Ennius, in Hedyphaget. Virgilius, 1 B. der Landged. Athenæus, 3 B. 13 H. Maar ook door de aldaar geslagen schipbrug van den dwaas Xerxes. Lukanus, 2 en 6 B. van Farsal. Sidonius, enz.*

2. Sestos) *Een stad in Europa, tegens over Abydus gelegen op den oever van Thracien: aldermeest vermaard door de minneryen van deesen Leander en zijn Hero. Mela, 2 B. 9 H. Dionysius, in de Wereldbsch. Mu.*

die 'k meer als eens heb leere kennen. Selfs fiet gij wel, dat den hemel swarter als pek, en de zee door storm soo onstuimig is, dat sij schier door geen schepen bevaarbaar is. Een schipper, en die vrij stout, bringer deses, dorst alleen uit d'haven steken. Ik had mee scheep getreden, ten waar op 't los maaken van 't meer tou geheel Abydus quam uitkijken. Bij al dit volk kost ik mijn liefde, als voorheen, niet voor mijn ouders heelen, maar wel ons gaam bedekte min ontdekken. 'K schreef straks, en sei: een glukkige brief, nu sal sij die schoone hant haast na u uitsleken. Misschien raakt gij ook haar lipjens, als sij de versiegelde briefdraat met d'eivore tanden sal willen afsbijten. Dit binnens monts geneurt hebbende, sprak ik de rest met de hant op 't papier. Og hoe liever had ik, dat sij swom als schreef, en mij dienst-vlijtig, als sij gewent is, door de golven rolde. Wel isse bequamer in 't stil water te plonsen, maar ook een dienstige bode van mijn harts togt. 'T sijn nu seven nagten, een tijt mij langer als een jaer, dat d'onstuime zee met heesle golven brult. Soe mij, in al die tijt, eenige sagte slaap be-kroop: moet 't water nog lang in dolheid volharder. 'K sit treurig op een klip en staar op uwe strant, vliegende met hart en sin, daar ik met 't lighaam moet van daan blijven. Ja 'k sie ook boven op den torenen vuurbakevlammen, of beeld mij in dat ik 't sie. Driewerf heb ik mij op 't drooge strant ontkleert: driewerf naakt getragt door 't hol water te swimmen. Maar de holbollige zee weer-

stont mijn sier voornemen, en kletste mij reis op reis in 't swimmen de mont vol waters. Maar gij, baldadigste der woeste winden, wat krijgt gij regens mij met soe vasten opfer? Gij woet hier, soo gij 't weet, Boreas, niet op de zee, maar regens mij. Wat fout gij dan doen, was u de liefde niet bekend? hoe kout gij sijt, weede-aart, gij kont niet ontkennen dat u 't Atheens vuir eens ontkleumde. Soo iemant u 's lugts doortogt wilde sluiten, als gij op 't spoor waart om minnevreugt te smaken, hoe fout gij u leet niet tot wraak doen uit-borsten? Verschoon dog wat, blaast dien adem wat matiger: soo bid ik daru Eool niet droevig oplegt. Maar 'k bid vergeefs, hij brult en tiert tegen mijn smeecken in, en schaaft geen zee, die die hij in 't rou helpt. Og gaf mij nu de stoutte Dedalus sijn wiken: schoon d'Icarisc kust hier niet ver van daan is, om mij af te schrikken! 'K lijden watter viel, mogt ik mijn lighaam maar in de lugt op-geven, dat dik-wijl in zee op Gods genade dreef. Maar terwyl en wint en zee, mij teegen is, herkau ik ons snoepvreugd van 't begin af. 'Twas in de voornagt (want dit geheugen schaaft mij verheugen) als ik, verhit van min, mijn vaders deur uistat. Fluks schoot ik met mijn kleet de vrees uit, en sweepte met de swakke armen in zee. De maan schonk mij op de reis haar schemer-flukkering, als een gedienstige verdel-ster van mijn spoet. Ik keekle aan, en sprak: verleen u gunst, blanke Godin, en gedenk 't Latmis gebergt. Endymion dult niet dat gij een min-naar

Museus, in het verhaal van Leand. Lukanus, 2 B. van Farfal. Seneka, in Theb. Plinius, Solinus, enz.

3. Briefdraad) De brieven wierden by de aaloude toegebonden met een dunne draad; en als dan met den signetring gestoren en versiegeld: deesen of met speeksel (Juvenalis, 1 Berispd.) of selver in traanen (Ovidius, 9 B. der Herschepp. van Biblis) sijnde vochtig gemaakt; om het was niet te doen kleven en den segelsteen vasthouden. Plautus, in Amfitr. 2 Bedr. 2 Ton. Bacchid. 4 Bedr. 6 Ton, en Pseudol. 4 Bedr. 2 Ton.

4. Atheens vuir) Orithia, dochter van den Attischen koning Erichtheus; geschaakt van Boreas. Apollonius, 1 B. der Argonaut. Ovidius, 6 B. der Herschepp. Propertius, 3 B. 6 D. Virgilius, 4 B. der Landged. Museus, Nonnus, Dionysius, Apollodorus, enz.

5. Eool) Hippotades, in het Latijn; als sijnde de soen van eenen Hippotas. Ovidius, 11 B. der Herschepp. enz. Siet van hem, 51 pag.

6. Dedalus) Een seer konstige werkbaas, van Athenen afkomstig, en, om een begaane manslacht naar Kreta gevlucht. Pausanias, in de Attisch. uirvinder en bouwer van het Labirinth of doolhof. Wierd, nedens sijn soen Ikarus, gevangen geset van koning Minos, wegens het toestellen van de koe; waar af ook, 16 pag.

Doch hy, sich selven en sijn soen van was en veeren vleugelen maakende, is weggevlugten uit Kreta naar Italië, alwaar hy te Kume een tempel, Apollo ter eeren heeft gesticht. Virgilius, 6 B. van En. Ovidius, 8 B. der Herschepp. Higinus, in de 40 vertell.

Hoewel dit alleen is een dichtkonstige versieringe; ons besoonende dat hy de vinder van het seiltuyg is geweest. Siet Pausanias by Natalis Komos, enz.

7. Ikarische) Soo genaamd van gemelde Ikarus; die, in het weg vluchten met sijn vader uit Kreta, vermaakt in het vliegen scheppende, en, door de hoogte te verkiezen, de son te seer naderende, is verongelukt, endoor de hitte 't was versmelende, van boven neder in de zee gevallen; naar hem sedert de Ikarische gebeeten. Ovidius, 8 B. der Herschepp. 2 B. der Minnek. en 4 Alman. Apollodorus, 2 B. Lucianus, enz.

8. Endimion) Een schoone veelhoeder, van Jupiter in den hemel opgenoomen. Doch aldaar Juno beminnende en aanzoekende, is by weder op het aardrijk neergesmeten, en op Latmus (een berg in Karien, niet verre van Miletus) met een langdurige slaap gestraft.

Na-

haar straf valt. Buig goetgunstig u helder aanschijn na mijn steelmin. Denkt hoe gij om een mens Godinter aarden daalde. Mag ik de waarheid seggen, 't is ook een Godin die 'k soek. Om nu haar hemelse deugsamheid niet op te halen : sulke schoonheid viel ooit als in ware Godinnen. Geen dier ter werelt sweemt nader aan u, en Venus schoonheid, als dese: dit siet gij zelfs, en hoeft geen woorden te gelooven. Soo ver gij, bij helder weder, met u silvere glans al 't ander gestrante verbluft; soo overtreft dit dier al 't puik van schoone maagden. Twiisfelt gij daer aan, Luna, soo sijt gij seker blint. Sulke of diergelijke taal voerende, swom ik 's nagts voor tij over zee. 'T water slikerde door de weerschijn van de maan, en 't was 's middernagts soo ligt als bij klaar dag. Geen stem van mens of vee quam mij ter ooren, als 't gelwip van 't water dat ik weg-roeide. Alleen dogt mij dat d'Alcyones (ijsvogels) nog gedagtig aan de liefde tot Ceix, iets of wat soets quelden. Als mij d'armen begooten lam te werden, schoot ik met siere moet lugt boven 't water op, en van varre 't ligt siende, seide ik: in dat ligt is mijn vuur, op die strant is mijn ligt. Strak voelde ik weer sterkte in d'armen: en 't water scheen mij het beswembaer als voren. De min die vutrig in mijn grage borst gloeide maakt dat ik geen kou in 't kille peckel voel. Hoe

meer ik toefchiet, en de strant nadere, hoe korter 't water krimpt: hoe ik heftiger roei. Als ik in 't figt raak, moedigt gij mij nog meer door u aenschouwen, en geeft mij nieuwe kragt. Dan tragt ik mijn matros ook met swemmen te behagen, en slingert d'armen op na u gesicht. U voedster wederhoud u nau van in zee te springen: want dat heb ik klaar gezien, en 't was geen mal geveins. Sij wrogt nogtans niet uit, hoe seer zij u mogt wederhouden, dat gij in de bering geen nate voeten haalde. Gij greep mij in uarmen, gij knipte soete kusjens, kusjens (o groote Goden!) wel waart over zee te halen. Gij schoot u tabbaart uit, trokfe mij aan, en droogde 't hair dat vol zee-dau sat. De rest kan de nagt, en wij, den toren, en mijn vuurbake tuigen. De vreugde van dien nagt kan niet lichter werden getelt, als al 't wier van de Hellefont. Hoe korter tijt ons gelaten wiert tot snoepen, hoe meer wij sorg droegen, dat die niet onnut voorbij schoot. Als nu Aureor gereet stont om de nagt van de lugt te vagen, en Lucifer (de dag-star) haar voor-bode vast verschenen was, plakten wij steels-wijse kus op kus op neus en ooren, en beklagden ons dat de nagten soo kort vielen. Als eindelijk 't bitter woort van de voedster mij waerschoude te scheiden, trad ik den toren af weer na de konde strant. Wij scheiden schreiende: ik tijt weer na

Naderhand is Diana of liever de Maan op hem verliefd geworden: het geen niet onwaardig is vermeld, om dat hy, een groot liefhebber sijnde van de sterrekunde, de loop des Maans bysonderlijk heeft gadegeflaggen. Cicero, 1 B. der Tusck. Vr. Lucianus, in het Gespr. van Venus en de Maan; en in het B. van de Sterrek. Theokritus, 3 Herdergef. Ovidius, 2 B. der Klaagd. en 3 B. der Minnek. Propertius, 2 B. 13 D. Pausanias, 1 B. der Elid. Plinius, enz.

9. Luna) Cynthia in het Latijn; wegens Cinthus, een seer hoog gebergte op het eiland Delos; op welke men segt Apollo en Diana van Lasona ter wereld gebrachd te sijn. Apollodorus, 1 B. Homerus, in de Loff. van Dian. Cicero, in de 3 Red. tegens Verr.

10. Ceix) Deese, sijnde de soon van Lucifer, was gegaan naar Klaros (een stad in ionien) om aldaar de Kerk van Apollo te bezoeken: hebbende Alcione (dochter van Eolus, sijn vrouw) die hem nauwtijls wilde oorlof geven, beloofd binnen korten tijt weder te keeren. Doch op de Egeesche zee gekomen sijnde, overviel hem een schrikkelijk onweer, die het schip in stukken stiet, en hem onder de golven dee versmooren. Ondertusschen begon Alcione te vreesen, door dien haar lieve man, op de gesselde tijt, niet weder quam: als wanneer haar, in eendroom sijn rampsalige dood wierd geopenbaard. Dus vloog sy, met het aanbreeken van den dag, naar het strand, alwaar sy het lichaam in zee vond drijvende. Doch sy wierd daadelijk, nevens haaren beminde, in een ysvogel (zeemeeuw vertaalen 't andere) verschept. Ovidius, 11 B. der Herschepp. Lucianus, in het Gespr. van Alcion. enz. aangetrokken in de GALBAYE, by het 13 Taf.

Sie van deese vogelen Varro, van de Lat. T. 6 Bl. Pakuvius, in Teukr. Plautus in Kasin. & Pseudol. Aristoteles, in de H. der Dier. 9 B. 14 H. en 5 B. 8 H. Euripides, in de Ifigen. van Taur. de Kantteekenaaren van Apollon. en Aristophen. Plin. 10 B. 30 H. enz.

11. Helleipont) Is den engen hals of nauwe straat, tusschen de Propontis en de Egeesche zee, Afie afscheidende van Europa; heden geheeten Stretto di Gallipoli. Solinus, 15 H. Mela, 2 B. 9. H. Bequam haar naam van Helle; gelijk gesegt is, 29 pag.

12. Aurore) Tithoni conux in het Latijn. Van deese, de man van Aurore, is gesproken 18 pag.

13. Lucifer) Eendwaalende ster, ook geheeten Venus; des avonds de sonnavolgende, met de naam van Heperus; maar des smorgens voor uit vliegende, en de morgenstond. vergeselschappende (daarom ook gesegt de soon van Aurora) met den titel van Lucifer. Virgilius, 8 B. van En.

Vliegende seg ik; om dat hem de Dichters en Kunstwerkers vleugelen toevoegen. Siet Val. Flakkus, 6 B. der Argon. en het 20 Marmer van P. S. Bartolus. Hoewel hy daar, om wel te seggen, van een swierige en windvastende snijer word opgeheven.

na d'Hellespont [na de maagt Helles gedoopt] omsien-
de na mijn matres, soo lang ik kost. Soo waarheid gelt,
14 seg ik voor wijs, dat ik in 't overkomen een swemmer,
in 't wederkomen een drenkeling schijn te wesen. Ge-
loof dit ook vrij, dat mij de wegr' uwaart aan schijnt meer
te hellen, en weer te rug swemmende een logge en steile
sourplas te wesen. Tegen de borst keer ik, wie sou 't
kunnen gelooven, na mijn vader-land. T'ondank toef
ik nu gewishier in mijn stad. Og waarom scheidt de zee
twee verknogte harten? en waarom een ziel in twee lig-
hamen in twee bijzondere landen? Laat of mij u Sestus,
of u mijn Abydus innemen: want 'k woon soo gaarn in
u, als gij in mijn land. Waarom moet ik ont-roeren,
soo haast de zee ont-roert? Waarom kan mij de wind,
soo ligten vijand, hinderen? De krol Dolfijnen en an-
dere zeevis heeft nu reets mijn vrijagie leeren kennen.
15 Nu staat het strantwed van mijn ordinair veer soo vereelt
betrappt, als een weg die veel bereden wert. 'K plagt voor

defen te klagen dat ik bij u geen andere toegank vout,
als dese: nu klaag ik dat mij die door de wind gesloten
wert. d'Hellespontschuimbekt soo verwoet, dat schier
16 de schepen in de havens niet veilig leggen. 'K geloof
dat dees zee even soo onstuimig was, doen sij, na 't ver-
drenken van de maagt Helles, Hellespont gedoopt wiert.
Dit rak is vuil genoeg berugt door 't ontkomen van Hel-
les: en schoon 't mij spaart, 't heeft brant-merks genoeg
aan de naam. 'K benij Frixus, die van sijn gulden ram
17 veilig over d'holle zee gevoert wiert. Ik wil eger ge-
dient van ram of schip: als ik maar beswembaar water
mag hebben. 'K hoef niemants hulp: laat ik gelegent-
heid vinden om te swemmen: 'k sal sels schip, schip-
per, en vrugt wesen. 'K sal op geen kleine of groote beer
gestart houden, waar na de Tyxiers seilen: ons liefde
18 past op geen gemeen gestart. Laat andere of Andro-
meda, de heldere kroon, en glinsterende noorder beer
19 't seil gaan: de voden die Perseus, Jupiter en Bacchus
20 min-

14. Swemmer) Van welken heel selroerend Musæus; behalven Virgilius, 3 B. der Landged. Silius, 9 B. enz.

Ik vind hem ook by Morellius (in het 4 Taf.) op een Gedenkpenning van Keiser Alexander Severus, om sijn schoonheid waardig hier ingelijfd te worden.

15. Vryagie) De natuurskenners bemerken in de dolfijnen een ingeboorne sucht en liefde tot de menschdom (Φιλανθρωπία desweegen geheeten) en byzonderlijk jonge en schoone kinderen.

So word Theseus door die vrienden aan land geset; by Pausanias, enz. sie 18 pag. het licchaam van Ariadne; by Plutarchus, in Thef. sie 8 pag. den luiterst, Arion; by Ovidius, 2 B. der Herschepp. Herodotus, 1 B. Gellius, 16 B. 12 H. en wat de kinderen (sietse dolfijnen berijgende op verscheidene Gedenkpenningen en Segelsteen en by Spanheim, 166 en 199 pag. enz.) aangaat, men vind seer vreemde gevallen by Athenæus, Plinius 9 B. 1 H. en sijn Neef, 9 B. 33 Br. Gellius, 7 B. 8 H. en Solinus, 22 H. behalven Lucianus, Elianus, Plutarchus, enz. doch byzonderlijk het opvangen van de kleine Palamon, by Pausanias, 1 B. enz. welk laatste geval ons verscheidene maalen op de Korinsische Gedenkpenningen by Vaillant, Patinus, enz. voorvoegen word gesteld.

16. Hellespont) Arhamantidos æquor in het Latijn; aangefien Helle (van wien deese straat haar naam ontfing) was de dochter van Ashamas, koning van Thebe. Higinius, 1 Vertell. Apollodorus, 1 B. Ovidius, 3 B. van den Alm. enz.

17. Frixus) Van deese sprakenwe, 19 pag.

18. Groote Beer) Helice in het Latijn, ἡλική, wegens het omdraaijen, binnen 24 uren, rondsom den noorder as. Dus is ook de kleine geheeten Cynosura, of Hondstaard. Van welke de voorste op zee word aangemerkt en gaa geslaagen van de Grieksche; doch de laatste (kleene seg ik) van de Tirische en Sidonische sterlieden. Ovidius, 4 B. der Alman. en Klaagd. 4 B. 3 D. Val Flakkus, 1 B. der Argonaut.

19. Andromeda) Dochter van Cefeus, der Mooren koning, en Cassiope; wiens deerlijk en onverdient wootlos wy verschoonen in de GALEERIE, in het 42 Taf.

Doch na haar wonderlijke verlossinge en huwelijk met Perseus, is sy, nevens haar man, vader en moeder, door soeden van Minerva, onder de sterren geplaatst. Manilius, 5 B. der Sterrek. behalven Higinius, Claudianus, enz.

20. Kroon) Van Ariadne te weten. Sie van deese kroon, onder het gesternse geplaatst. 30 pag.

21. Noorder beer) Van welke so even. Sy was te vooren een Kalyso, dochter van Likam, koning van

23 23 minden, behagen mij voor geen seil starren. Ik heb een
andere star veel wissel als die, met wiens gelei mijn min
noit doken sal. Als ik die in 't sigt heb, kan ik doortui-
24 24 ven tot Kolchi, 't eint van de Pont Euxin, ja de geheele
25 25 koers die Jafons Argo seilde. 'K wil de jongeling Pale-
26 26 mon, en Glaukus, die schielijk door kragtig kruik knau-
wen een zegod wiert, in 't swemmen verbluffen. Dik-
wijl hangen mij d'armen door gestadig bewegen mat, ik
sleepte nauwlijks mee door de ruime pekel-plas; maar als
ik tot haar zeg: 'k sal u aanstonds tot treflijk arbeidsloon
den hals van u matres' omarmen geven: straks sijn sij sterk,
27 27 en spoelen na haar swem-prijs, als een vlug Elees kamp-ros
uit sijn ren-baan-stal. 'K neem dan mijn eige minste-vuur
waar, dat mij doet branden, en seil op u, mijn waarde
lief, wien williger als op eenig teeken van den hemel,
waar aan gij waardiger siet mogen glinsteren. Daar te stik-
keren sijt gij wel waart: maar blijft nog wat op d'aarde:
of wijst mij ook de koers om ten hemel op te snorren.

Gij sijt hier, en kont u minn' ar, helaas! pas een oogen-
blik bij sijn, en met mijn sinen wert de zee mede on-
roert. Wat baat het mij, dat ons geen breede plas ver-
schift? dit smalle watertjen hou u ons evenwel van mal-
kander. Ik weet niet, of ik niet liever op 't eind van de
wereld wou treuren, en van hoop en matres even ver-
verschoven sijn. Hoe gij nu nader sijt, hoe mij u vuir
nader braat; u heb ik niet altijd, altijd een wisse hoop.
'T geen ik min, is soo na bij, dat ik 't schier met de
hant kan grijpen, maar dat schier kost mij, og arm,
menigen traan. Wat is dit anders, als na wijkend ooft
te willen happen, en neer sinkent water met de drooge
lippen te volgen? Kan ik u dan noit in d'armen krijgen,
als met believe van 't water? en mijn lief noit omhelzen
bij on-weer? Moet ik altijd op gena van de wind en wa-
ter leven, waarop gants geen staar te maken is? Dog 't
stormt en roeft nu nog: wat sal 't dan worden, als de
zee, door 't regiment van 't seven-star, de beer-wagter
[Arcto 28]

van Parrhasios of Akadien; en medegesellinne van Diana.

Deese, onnosel van Jupiter sijnde beswangerd, werd vangemelde jagereffe uit haar eerbaar geselschap ge-
jaagd, en van Juno deerlijk mishandeld, en eindelijk in een beer verschept; doch daar op van Jupiter on-
der de sterren gesteld. Ovidius, 2 B. der Herschepp. en 2 B. der Alm. Apollodorus, 3 B. Propertius,
2 B. enz.

22. Kolchi) Waar af 59 pag.

23. Euxin) Van welke 60 pag.

24. Argo) Sie 28 pag.

25. Palemon) Ook Melicerta genoemd; het soontje van koning Ashamas; welke, door Junooslijsten,
sijnde krankzinnig geworden, sijn vrouw en kinderen dreigende om te brengen, so heeft sich Ino, met deese
jongen in zee gesmeeten; alwaar, sij sijnde gesteld onder de zeegoden, de moeder Leukotea; en 't kleene
soontje, de portubus, de havens, Portumnus is geheeten. Ovidius, 4 B. der Herschepp. Homerus,
4 B. der Doel.

Op wat wijze hy vande dolfijnen is opgevat en geborgen, schreuenwe 90 pag. Doch ik vind een Ko-
rinthische Penning van Keiser Severus, by Vaillant; alwaar sich Ino, met haar kind, aan de klip Moluris is
vertoomende, nevens een zittende Neptuin; terwijl een dolfijn ontrent haar voeten wemeld, en sijn rug komst
bieden.

Siet Pausanias, in de Att. bebalven Euripides, Orfeus, Klaudianus, Statius, 't Grieksche Bloem-
hof, enz.

26. Glaukus) Seker gering visscher in Beotien; welke, siende de gevangene en op het land geworpena
vissen schielijk, door seker aangeraakte kruiden, als herleven, spartelen en in het water springen, gemelde
kruiden ook heeft geknauwd en gegeten. Waar op hy ook aanstonds de vissen in het water na volgende; al-
daar onder de zeegodheden is geplaatst. Ovidius, 10 B. der Herschepp. Strabo, 9 B.

Doch de verklaarders der verdichtselen seggen dat het een uitneemende swimmer en onderduiker is ge-
weest, die dikmaals sich in het water dompelende, is endelyk achtergebleven, en deshalven een godheid
toegegeschreven. Athenæus, 7 B. Palefatus, enz.

27. Elees kampros) Elis was een stad, ja self een landschap in Peloponnesus, tusschen Achajen en
Arkadie, in het westerdeel naar de kant van de Jonische zee.

Vermaard door de tempel en het beeld van Jupiter Olimpius, of de Hemelsche; doch allermeeft wegens de
Olympische renspeelen en wedloopen. Alwaarom seer dikmaals van de Eleische koetspaarden word gewag
gemaakt; als by Propertius, 3 B. 7 D. Lukanus, 1 B. van Farsal, 1 B. der Landged. en Andere.

28. Sevenstar) Plejas in het Latijn; staande in den Sriere kop. Van welko 77 pag.

Doch diend niet overgeslagen dat sy van de Grieken ook worden geheeten Hyades, αβ υων, regenen; om
dat sy, opkomende, by de scheep vaarende gewisse teekenen sijn van regen. Hesiodus, in 't Geslacht der
God, Euripides, in Ion. Treursp. Ovidius, 5 B. der Alm. enz.

Even als van de Latijnen Sucula; dewijl sy, regen aanbrengende, met slijk en modder, gelijk de ver-
kens, schijnen vermaakt te sijn. Gellius, 13 B. 19 H. Plinius, 2 B. 41 H.

30 31 (Arcto Philax) en d'Oleense geit aan 't hollen maakt. Of ik ken mijn eige onbesuisheid niet, of ik sal mij dan ook door sterke min te water begeven. En om niet te denken, dat ik de toekomende stormen misschien meen te laten overwajen, sijt versiekt, gij sult mij om die belofte niet lang hoeven te manen. Wil de zee nog weinige nagten hollen, 'k sal tegen 't weerbarstig nat loeken in te swimmen. Dan sal, soo ik heelhuis overkom, mijn stoutheid of met geluk gekroont werden; of de doot een einde maken van dees kommerlike min. 'K sal egter wenffen op u strant aan te spoelen, en dat mijn verdronke lighaam in u haven drijft. Want daar sult gij mij be- weenen, mijn lijk verwaardigen te handelen, en seggen: ik was d'oorzaak van zijn dood. Wis stoot gij u aan dit voor-bedietfel van mijn omkomen, en keurt mijn brief in dien deele voor onaangenaam. Maar, klaagt niet,

'k staak die taal; bid slegts met mij een-parig dat de zee bedaar. 'K heb maar een korte stilte van noode om over te swimmen: als ik de voet op u strant geset heb, laat het weer wajen dat het krijt. Daar is een bequame (werk) have voor mijn schip, in geen hawe ter werelt kan het beter leggen. Daar mag mij Boreas besluiten, daar 't soet is, mooi weer te verwagten. Dan sal ik traag in 't swimmen, en voorfichtig sijn eer ik begin. Dan sal ik de dove zee niet meer schelden, nog klagen dat sij de swimmer weerbarstig is. Laat mij dan de wint en mijn afgemarte armen weethouden, en door twee oorsaken 't wederkeeren beletten. Als 't de storm eenigints roelaat sal ik mijn arm-riemen weer te werk stellen: hout gij u vuurbake maar altijd op mijn gesigt. Laat onderrulle de- se brief, in plaats van mij, in u boesem slapen: die ik bid, dat ik in 't kort mag op de hakken sijn.

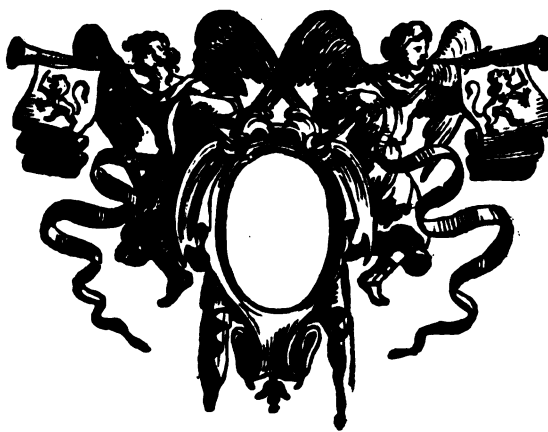
29. Arctophilax) Een sterre staande nevens den grooten Beer; ook *Arcturus*, of *Bootes* geheeten. Ovidius, 3 B. der Alm. bealven Aratus, Cicero, enz.

Bootes seg ik, dat is ossehoeder; om dat dees sterre, gelijc een boersijn wagen, den grooten beer (de wagen by sommige geheeten) schijnt na te volgen. Higinus, 3 B. der Sterrekund. bealven Manilius, Gel- lius, Juvenalis, en de Genoemde.

30. Oleense) Olenos is een stad van Achajen, in Peloponnesus, tusschen Patren en Cillena. Plinius, 5 B. 4 H. of van Etolien, tusschen Kaliden en Chalcis. Doch mede van Pootien; by welke men segt de geit, naderhand onder de sterren geplaatst, geworpen en opgebracht te zijn. Ovidius, 5 B. des Alm. Strabo, 8 B. enz.

31. Geit) Amaltea, voedster van Jupiter, boven 51 pag. op een Keiserlijke Gedenkpenning ver- soond; onder 't gesternte naderhand geplaatst, terwijl haar hoorn den overvloed is toegewijd. Ovidius, 5 B. der Alm. Diodorus, 4 B. 5 H. en 5 B. 2 H.

Doch versta liever hier de Hoedi, of geitjes, in het gesternte, de schouder van de voerman beklimmen- de; van welke, bealven gemelde Ovidius, Virgilius, 1 B. der Landged. Higinus, 3 B. der Sterrekund. Manil. 1 B. der Sterrekund.

ACHT-

A C H T T H I E N D E B R I E F.

I N H O U D.

Het is niet al te wel bekend, of eigenlijk Ovidius de maarschouder en maaker van deesen sendbrief is geweest, ja self offe wel van Aulus Sabinus oors is uitgevonden. Doch laaten we ons tot den inhoud keeren. Hero, de brief van Leander hebbende ontfangen, send hem deesen tot antwoord; hem verzoekende (aangefien eenige vreemde droomen en nachtgesichten haar iets quaats schijnen voor te spellen) dat hy acht op sijn welvaaren gelieve te neemen, en niet, als met stil weder begunstigd over te koomen.

H E R O A A N L E A N D E R.

Leander, op dat ik de groet, laatst in u brief vermeld mondeling mag gemeten: komt self. Alle uitsfel, dat ons geneugte verwijderd, valt mij lang. Vergeef mij dat ik 't zeg: ik min onverduelig. 'T vuur dat ons braat is even heet: maar 'k swigt voor u in kragten. 'K geloof dat de mans van sterker stof sijn opgeleik. De meisjes
sijn, gelijk van lighaam, teer van sinen. Ik beswijk, soo gij nog weinig tijts agter blijft. Gij manvolk kort de langen tijt met jagen, in 't opschikken van u hoo-
ven, en verscheide andere uitspanningen. Of 't pleithof
houdt u op, of de palm van beolijde worstelaars, of

87

1. Pleithof) Forum in het Latijn. Was eigenlijk, by de Romeinen een openbaare plaats; waar in de rechtbank wierd gespannen en allerhande soort van rechtsplegingen geoesend.

Was voor met een groot plein versierd; waar op dagelijks de kooplieden, wisselaars, en andere quamen wandelen. Doch dit weder met verscheidene winkelen en kraamen; waar in by naar alles wierd te koop geset. Plautus, in Kurkul. 4 Bedr. 1 Ton. Terentius, 4 Bedr. 6 Ton. enz.

Dit pleithof word, wegens het onophoudend gekijf en geraas der twistende pleiters; clamosum en verbo-
sum geset by de dichters; als Ovidius, 4 B. der Alm. en in de Klaagd. 4B. 10 D. Statius, 1 en 4B.
der Mengeld. Martialis, enz.

2. Worstelaars) De oefeninge der jongelingen bestond by de Grieken ook onder andere in het worstelen.

M 3

op

of gij bereidt snel dravende rossen. Dan vogelt gij met de strik, dan viist gij met den hock: den avont spoelt gij met een glaasje door. Maar ik, van dit alles versteken, schoon ik wat flauwer brande, vind geen ander tijt-verdrijf als minnen. Dus doe ik 't geen ik kan, en min u, o mijn eenig vermaak, meer als mij iemand kan weer minnen. Of ik prevel van u met mijn waarde voedster, en verwonder mij wat u soo lang mag ophouden: of over zee siende, die nu over-eind staat door boofen storm, scheld ik 't water schier met u woorden: of als de barre zee haar verbolgentheid wat bedaart, soo klaag ik, dat dat gij wel kont, maar niet wilt over komen. Dus klagende rollen mij de tranen vast over de wangen, die d'oude vrou, den handel kundig, met de beveden duim afwist. Ik ga dikwijl kijken, of ik op strand u voetspappen vind, als of het sand d'eens ingedrukte vor-

men immer hielt: en, om na u te vernemen, en antwoort te schrijven, of er iemand van Abydos aangekomen is, of na Abydos vaart. War sal ik ophalen, hoe dikwijl ik u kleet kus, dat gij op 't afswemmen uir-schiet op de strand van d'Hellefont. Als met dit geprevelden dag door-gebragt is, en de lieflijke nagt, na 't verkrachten van 't licht, den hemel met heldere starren borduirt: plant ik aanstonts op den top des torens 't vuurbaken, een ordinair seil-star voor u schip. Midlerwijl passeer ik de lange nagt met spinnen en webwerk. Wilt gij weten wat ik in die lange tijt al praat? niet anders, als dat Leanders naam in mijn mont besturven is. Dunkt u niet, voedster, dat mijn ziel nu al uitren huis gegaan is? Of soud 't nog alles wakker sijn, en hij sijn volk in huis ontfien? Meent gij wel dat hij nu 't kleet vast uir-schiet, en 't lighaam vast met olij smeert? Sijkniikt staag ja: niet dat haar mijn

op een bequaame plaats; sijnde genaamd gymnasium (van γυμνασιον) om dat men naakt in het park verscheemt, of palæstra (van πάλη) van de worsteling alsoo geheeten. Virgilius, 3 B. van En. Lukanus, 7 B. van Farfal. Terentius, in de Kamerl. 3 B. 2 Ton. Katullus, 64 D. van Athis, Horatius, 1 D. 8 Lierges, behalven Plutarchus, Lucianus, Cicero, Prudentius, Symmachus, enz.

In dese wedstrijd bestreek men alle de leeden met olie, om niet gevat te komen worden. Lukanus 4 B. van Farfal. sprekende van Antæus. Atheneus, 5 B. van konink Ant. Epifanes; behalven Hippokrates, Galenus, en gemelde Lucianus.

Doch de worstelaars wierpen malkanderen met sand, om de gladdo leeden weder vatbaar en tot het aangrijpen bequaam te maaken. Ovidius, 9 B. der Herschep. behalven Plinius, enz.

Vorders beette de plaats in de worstelbaan, alwaar het smeeren geschiedde, alipterium of ceroma. Martialis, 4 B. 19 Sneld. 6 B. 66 Sneld. en 7 B. 32 Sneld. hoewel ceroma ook wel genoomen word voor een mengsel van stof, was en olie, waar ook de smeering mede geschiede. Plinius 11 B. 41 H. en 15 B. 4 H.

Ik zeg dat se geheel naakt worstelden; welverstaande dat het middellijf mes een kleedje (campestre noemd het Horatius, 1 B. 11 Br.) bewaard was en gedeckt.

Eindelijk was het oogwit van dit worstelen, eensdeels om door de selve een vast en sterk licchaam te maaken; en anderdeels om sich tot de Olimpische strijdspelen dagelijks te bereiden; met de hoop van de olijstrans en den palmtak, als gewinnaar, aldaar te verdienen.

Ik vind dusdanige worstelaars op het 146 Steentje van het 1 D. by Leon-Agostini, en op een Grieksche Gedenkpenning van Keiser Eliogabalus, te waardig om hier niet geplaatst te worden.

3. Rossen) Behalven het worstelen maakten de jonge borften, by de Grieken, ook bysonderlijk haar werk van het rijden. Horatius, 1 B. 8 Lierges. en in de Dichtk. aan de Piffoos.

4. Voedster) Van de voedsters, de vertrouwelingen der verlegene princeessen by de Grieken, is gesproken 55 pag.

5. Abidus) Van deeze stad hebben we 87 pag.

6. Tooren) Sie van desetooren Theopompus; sprekende van Sestos.

7. Spinnen) De dagelijksche oefeninge der eerlijke dochters, en huyselijke vrouwen. Terentius, in de Eigenselsfaquell. 2 Bedr. 3 Ton. self van groote personagien, gelijk we seggen 4 pag.

8. Olie) Pallas in het Latijn. Aangesien de olijfbloom Pallas is toegewijd; sedert sy deselve dede mit het aardryk opkomen, in de wedstrijd tegens Neptunus, wegens de naam en bescherminge van Athenen. Ovidius, 6 B. der Herschepp. Virgilius, 1 B. der Landged. Rutilius, in sijn Reisbeschr. Arno-

buis,

kusjens moejen: maar klas vaak verknikt het beffen-hoof. En na een korte wyl seg ik, nu komt hij wis aanroejen, en met de swakke armen door de golven majen. Een slag vijfjes gewerkt hebbende, vraag ik, of gij nu niet wel half wege wesen kost. Dan oog ik eens: dan bid ik met angstvalligheid, dat een voorwint gemakkelijk overblaast. Wij steken dikwyl 't oor in de wint, en meenen dat ijder geruis u landing melden moet. 'T meeste gedeelte van de haat soo doorgebragt hebbende, besluipt de slaap allengs mijn loddere oogen. Gij linkert moet misschien niet gaarn bij mij slapen, en segt dat gij komt, schoon gij 't niet eens in 't sin hebt. Want dandroom ik eens, dat gij digt aan strand sijt; dan dat gij de natte armen om mijn hals slaat; dan dat ik u na gewoonte den rok om 't natte lijf schiet; dan weder dat wij borst tegen boefem koeftren, en veel andere dingen die een kuiste tong moet swiigen, en beter gedaan, als verpraat werden. Helas! dat's korte en ijdele vreugde: want met de slaap verdwijnt gij gemeenlijk ook. Laet ons, grage lievelingen, laet ons eens met valter kragt vergaren, en dat voor droom gevoelen. Waarom moft ik dus koel en eensam soo veel nagten doorbrengen? Waarom sijt gij, seg trage swimmer, soo dikwyl van mij? 'k beken 't wel, de zee gaat nu te hol om te swimmen: maar giftere nagt woerit soo hart niet. Waarom liet gij die voorbij slippen? waarom geen harder weder gevreesd? waarom soo schoonen kans verkeken, en niet gevat? quam u weer aanstonts soo schoonen gelegenheid voor om te swimmen, die hoorde gij de eerste voor de beste waar te nemen. Maar d'onstuimigheid beftak de zee weer haast. Gij roeit, als gij haast hebt, dikwyl in kortertijt bij mij. 'K meen laagst gij hier verwaait, gij vont geen klagen reden: geen storm zou my licht uit u armen wajen. Voorwaar ik hoorde dan de storm mer blijfchap brullen, en fou bidden dat 't water immer onstuimig was. Maar wat mag u overkomen sijn, dat gij nu meer schrikt voor 't water, en de zee, die gij eerst veragte, nu ontfiet? Want 't heugt mij wel, dat ze op u overkomt niet te min, of immers niet veel minder plagt te woeden. Als ik u roeriep: soo, komt gij soo 't leven wagen? siet toe dat ik u stoutheid niet eens met tranen moet beklagen. Van waar komt u die nieuwe vrees her? waar is die stoutheid nu vervlogen? waar is die kloe-

ke swimmer, die zee nog golf ontfag? Weest egter liever soo, als 't geen gij plagt te wesen, en swemt dog veilig als de zee aan 't bedaren is. Soo gij slegts deselve sijt, soo gij mij soo lief hebt, als gij schrijft, en dat vuur in geen koude as verfmooort is. Ik vrees soo seer niet voor de wint, die mijn verlange opschort, als wel dat uwe liefde mogt soo wispeltuerig werden als de wint selfs: dat ik u soo waard' niet ben, om voor mij wat gevaars uit te staan, en slegter prijs schijn, als 't welk dat gij onderneemt. Somtijts vrees ik, dat u mijn vaderlant mag mishagen, dat ik, een Sestus meisje, niet en pas by een Abydener jonkman. Dit en diergelijke kan ik egter geduldiger over komen, als dat gij bij d'een of d'andere snol verrukt u tijt verspilt: dat andere armen sig om uwen hals vlogten, en nieuwe min ons min verftikte. Og 'k wou liever sterfen, als met dat vergift gewont te werden: en wens eer na de doot, als u ontrou te sien. Dit seg ik niet, om dat gij mij fout voortteeken van droefheid gezoont hebben, of om dat mij qua gerugte ontrufften; maar ik vrees alles (*want wie heeft oit kommerloos gemit*) en 't affijn dwingt twee lieven meer te vreesen. Gelukkig sijn andere deerns, die in haar bijwesen de ware misdaden van haar lief kennen kennen, en valse gerugten niet behoeven te vreesen. Maar onstrest d'ijdele fmaar soo wel als de bedreve ons schent, en 't misverftant van elk wondt ons even diep. Og quamt gij maar, en was 't geen storm, geen vader, of nieuwe bijfit, die u ophout. Want soo ik'er van een hoor, sal ik van hart-seer sterfen. Soekt gij mijn doot, soo hebt gij al over lang gefondigt. Maar gij fult niet misdoen; dit's mij maar een bulbak; 't is 't nijdig onweer, dat u met geweld wederhout. O bloet! hoe wert de strand bekleet met selle baren, en de fon mer donkere wolken betogen! Misschien dat Helles moeder met kinder-liefde bewogen aan zee gekomen is, en haar verdronke dogter beschreit: of dat de stief-moer Leucothoe, in een zee-godin verandert, dees baren op haar schoon-dogter, na wiens naam 't water gedoopt is, verbolge toegolft. Dese plas, soo die nu is, gunt geen teere meisjes goet. Hier in is Helles verdronken: hier uit spruit mijn ongenugt. Maar waart gij, Neptuin, u geile min nog indagtig, gij fout ons liefde door geen wint hoogen te verhinderen: soo anders

bis, 1 B. Fedrus, 3 B. 11 Vertell. behalven Pausanias, Eusebius, enz.

Atwaar om sy deselve, op de Keiserlyke Geldmunten, of voerd op haar helm, of draagd in haar rechterhand; als dan aldaar gebeesen (sijnde de olif het sinnebeeld van Vrede) MINERVA PACIFERA, de vrede aanbrenghende Pallas. Sie dit bevestigd door Eene uit de mijne; te weeten van Claudius Albinus.

8. Helle) Van deese rampzalige spreekmoet, 29 pag.

9. Stiefmoer) Sie van deese, 29 pag.

10. Ami-

10 11 u sluiken met Amymon en d'overschoone Tyro, met de
12 13 glants-rijke Alcyone, Efimedia, dogter van Circe en A-
14 lymon, Medusa eerste nog een slangparuijk op 't hoofd
15 16 had, de blonde Laodice, de vergode Celeno, en ande-
re dieren, eylas, geen ijdele praatiens sijn. Dese
17 en meer andere, Neptun, singen de digters dat van u
bekropen sijn. Waarom dan, die soo dikwjl de minne-
vlam voelde, goed door onweer de gewoone vryweg afge-
sneeden? Bedaar, o vinnige, toon u kracht op de groote
zee. Dit smalle rak scheit Afie van Europe. 'T past u,
groote Koning, of groote schepen te verslingeren, of op
geheele vloten te vergrimmern. Schande is 't voor een
zee-god, een jonkman in 't swimmen te verschrikken,
en minder roem, als de geringste pool-god kan bejagen.
Leander is wel edel, en van een doorklugtig geslacht; maar
is egter niet afkomstig van Ulysses die gij hare. Geef
18 genade, en behout twee zielen. Hij swemt wel, maar op
de genade van 't selve water drijft Leanders lighaam en
mijn hoop. Mijn vuurbaakkrifte, (want 'k schrijfsn bij
19 dat ligt) sij krifte, en geeft mij een goet voortteeken.

Siet, mijn voedster plengde wat wijns in de geluk duidende
vlam, seggende: morgen sijn wij drie sterk; en dronk
op 't goet succes. Maakt ons soo sterk met 't haspelen
over zee, mijn lief die 'k heb in 't binnenst van mijn hart
geprent. Keer na u legerplaats, verloop over van u min-ban-
nier. Waarom sterk ik mijn leden in 't midden van het
bed? Gij hoeft niet te vreesen: schep moet, Venus sal
u helpen, en zelfs uit zee geteelt de zeebaan vlak maken.
'K schep zelfs dikwjl mijn vermaak in 't water te baden:
maar deze zee was van ons veiliger voor man-volk. Want
doen Frixus met sijn suster Helles hier over gevoert wier-
den, waarom moest ik mijns alleen de woeste zee be-
namen? Misschien vreesst gij, dat gij tot wederkeeren niet
tijts genoeg sult hebben, en dat gij tot over en weer
swemmen niet sterk genoeg sult sijn. Maar laat ons van
weder-sijde ter halver zee bij een komen, en kusjens
knippen met 't hoofd boven de plas. En laat ons dan
iijder weer te rug keeren. Dit sal wel korte vreugde,
maar beter, als niet, sijn. Og of dees schaamte, die
ons nootlaakt ter sluk te minnen, of ons bevreestde lief-
de

10. Amimone) Eene der dochteren van Danaus, broeder van Egyptus. Afgesonden sijnde om ergens
water te haalen, en een slapende Sater, met haar schicks (op een hert uitgeworpen) treffende, wierd sy van
dit ondiep na geloopt; doch ter goeder ure ontsiet van Neptunus: welke haar heeft overweldigd, en ge-
maakt de moeder van Nauplius. Apollodorus, 2 B. Higinus, 16 Vertell.

Aanmerkelijk is het dat Alexander de Groot deese Amimone droeg in eenes mervaud. Strabo, 8 B.

11. Tiro) Dochter van Salmonus; van Sidero haar stiefmoeder gehaat en seer kwalijk bejegend. Sy
ondertusschen sijnde verliefd op de rieviergod Enipeus, bleef onopboudelijk aan sijn orver waaren. Doch
Neptunus, aanneemende de gedaante van Enipeus, onteerde deese vryfter. Apollodorus, 1 B. Diodorus,
4 B. 7. H. Propertius, 1 B. 13 D. en 3 B. 19 D. Ovidius, in de Minned. 3 B. 4 D.

12. Alcione) Eene der bovengemelde Pleiades, dochter van Atlas; by welchen Neptunus teelde Likaon,
en Hiriüs. Higinus, 157 Vertell. Apollodorus, 3 B.

13. Efimedia) Liever Efimedia, dochter van Triopis; of van Alimon en Circe; wegens Neptunus,
de moeder van Otus en Efialtes. Homerus, 5 B. der Iliad. Apollodorus, 1 B.

14. Medusa) Dochter van Forkus en het watergedrocht Cetha; van Neptunus bemind, vervolgd, ach-
terhaald, en in de tempel van Minerva verkracht: welke godinne deswegen haare hairlokken in kronkelende
slangen heeft verwisseld; gevende daarenboven haar gelaat de kracht van al het geen haar aansag in steen
te verscheppen. Ovidius, 6 B. der Herschepp. en Pontusk, 1 B. Lukm, 9 B. der Farfal. Propertius,
4 B. Apollodorus, 2 B.

15. Laodice) Dochter van meergenoemde koning Priamus; van Neptunus bemind; naderhand getrouwd
met de koning van Thracien. Apollodorus, 3 B. enz.

16. Celeno) Dochter van Atlas, en suster van genoemde Alcione; wegens Neptunus, moeder van Eu-
ripilus en Triton. Tzetzes. over Likofr. hoewel andere gelooven datse van Jupiter is beslapen. Ovidius,
4 B. der Alm. Apollodorus, 3 B.

17. Meer) Gelyk als Libia, door hem de moeder van Busiris; Peribea, de moeder van Nauplius; Thoos-
sa; de moeder van Polifemus; Theofane, enz. Siet Ovidius, 6 B. der Herschepp. Diodorus, Apollodo-
rus, Higinus, en Andere.

18. Vliesses) Geweldig in den haat van Neptunus, wegens het snood betichten, en schandelijk vonnis-
sen van den onnooselen Palamedes, sijn neef. Higinus, 105 Vertell. Ovidius, 13 B. der Herschepp.
enz. doch ook wegens het blinden van sijn soen, den een oog Polifemus. Higinus, 125. Vertell. Ovi-
dus, 13 B. der Herschepp. Euripides, in Cyclop. Virgilius, 3 B. van En. enz.

19. Vuurbaakkrifte) Geensins; het karslicht in haar slaapkamer geset, segt het Latijn. Want dit be-
hoorde onder de voortteeken (waar af 85 pag.) onder de naam van Sternutatio lucernæ.

20. Plengde) Van het plengen in alderhande soorten van offerhanden, en heilige plechtigheden, is ge-
sprooken, 68 pag.

21. Ge-

de de faam wat toe wilde geven ! Nu strijt de schaamt en liefde, tweevijanden in 't hart. Ik twijffel, wat ik kiezen wil: dit 's eerlyk, dat 's soet. Doen Jason de
 21 22 Pagasëer eens te Colchi quam, voerde hy Medea met
 23 zijn vlug schip 't lant uit. D'overspelige Paris quam maar eens te Lacedemon, en keerde sluks wechom met zijn geroofde buit. Gij moet van die gij mint, en vaak befoekt, dikwyl scheiden, en swemmen als u de scheepvaart gevaarlyk schijnt. Dog maakt dat gij, die over houbollige baren weet te dobberen, 't zee water soo veragt, dat gij 't ook vrees. De zee vernielt wel hegte schepen: meent gij, dat u armen sterker zyn als riemen? 'T swemmen, dat gij soekt, Leander, doet schippers sidderen: dees uitvlugt volgt gemēenlyk na 't vergaan der schepen. Helas! 'k wensde u wel niet te bewilligen tot 't geen ik u aantook, en bid dat gij moediger sijt als mijn aanmaning. Als gij maar over komt, en u armen, moe van 't swemmen, op mijn schouderen laat

rusten. Maar soo haast ik my keer na de blauwe zee, doorgrilt ik weet niet wat kou mijn lillent hart. Niet min ben ik ontfelt door mijn droom van gistere nacht, schoon ik om 't quaar te voorkomen gesoen-offert heb. Want ontrent de dageraat, als mijn lamp in de pijp brande, op welke tijt ware droomen plegen gedroomt te werden, liet ik den draat, van slaap verwonnen, uit de hant, en 't hooft in 't kusse vallen. Daar droomde ik, dat ik een dolfin door d'onstuimige zee, wel klaarlijk, sag swemmen; die, na dat hij door de baren op 't strand geworpen was, droogen dootbleef leggen. Dit sij soo 't wil, ik vrees: spot niet om mijn droomen, en begeeft u niet, als met stil water, ter zee. Wilt gij u selfs niet ontsien, spaar u uitverkore lief: dat nooit welvaren kan, als 't u qualyk gaat. 'K lie egter hoop, dat sig de zee haast sal bedaren. Swemt dan veilig door 't stille water. En terwijl de plas nog onbeswembaar is, sult gy u tijt-verdriet met dese brief verlagten.

* 21. Pagasëer) *Waarom Jason so bygenaamd, is verklaard, 28 pag.*

22. Medea) *Phafias in het Latijn; wegens Fafis: waar af 29 pag.*

23. Paris) *Idzeus in het Latijn; wegens de berg Ida: waar af 16 pag.*

24. Brande) *Wel segt; alsoo deselve, volgens de bygeloofigheid van die tijden, geen sijn mogt uitgeblausen worden. Siet 71 pag.*

N. E G E N T H I E N D E B R I E F. I N H O U D.

A Konstius, een jongeling afkomstig van het eiland Cos (eene der Cykladen) was naar het gebuurige Delos ver trokken, om aldaar het jaarlijksche feestoffer by te woenen. Hier siet hy Cydispe, een edele en wel-

N

welgeboorene dochter. Doch haar in deese toestand van saaken niet dervende ten huwelijk verfoeken, bediend sich van een list. Hy snijdt op een schoonen appel quansuis deesen eed:

Ik sweer u by Diana en haar verborgheden.

Dat ik in 't huwelijk alleen met u sal treên.

Deesen werpt hy voor de voeten van het meisje. De nieuwgierige raapt dien op, leeft het geschrevene, en doet aldus onnosel en eenvoudig, in den tempel van Diana, een onverbreekelijken eed. Dit niet tegenstaande wilde de vader haar aan een ander jongeling mitbyliken. Doch hier uit rijst een schielijke schrik, en uit die schrik een koorts. Akonsius, dit ongeval verstaande, zoekt haar diens te maaken, dat deese siekte haar van Diana was toegesonden, wegens het aarselen in het nakomen en voltrekken van gemelden eed, in haaren tempel so vrywillig uitgesproken.

AKONTIUS AAN CYDIPPE.

Vrees niet: gij sult hier niet weer iets voor u minnaar te sweren vinden: 't is genoeg, dat gij eens aan mij verlooft sijt. Doorleest mijn brief: soo moet u de siekte, die, waarse u smert, mijn pijn is, van 't lijf schieten. Hoe! wert gij schaamroot? want ik meen dat u eerbare wangen nu soo blozen, als voor desen in den Tempel van Diana. 'K versook u egt en beloofde trou; geen vuile ranken. 'K vrij u als verbonde man, niet als overspeler. Herdenk vrij de woorden eens, die den appel, van mij geworpen, u kuisse handen toerolde. Op die vrugt sult gij vinden, dat gij u aan mij verloofde, waar aan ik wenste dat gij eer gedagt, als de Godinne. Nu vrees ik dit ook: ja die selve vrees wertheviger, als ook mijn vuir dat door u marren blaakt. Mijn liefde, die wel noit klein was, verheft sig meer door hoop die gij mij gadt, en lankwylig uittellen. Gij gadt mij hoop: en dees mijn vuirige liefde deed mijn trou-belofte gelooven. Dit kont gij niet ontkennen, dewijl 't Diana selfs getuigen kan. Sij was 'er bij, drukte u woorden in haar geheugenis, en scheen met knikhoofden u eer voorbondig te keuren. Seg vrij, dat ik u met list bedroog, als maar mijn liefde 't oorzaak van die list genoemt wert. Wat sogt mijn arglist anders als met u alleen te paren? Dees rede van u klagt maakt mij u weermint waart. Ik ben, geloofst mij, meisjes, van nature nog oeffening soo behendig: maar gij sijt her die mij schrandere maakt. Mijn schrandere min heeft u met klem van geestige woorden, soo 'k anders geestig schreef, aan mij verknogt. Ik grifte u trouwoorden, na sijn voorseggen, en was doortrap op mijn stuk door 't ingeven van sulken raatsman. Laat dan dit stuk bedrog, en ik bedrieglyk heeten, soo 't anders bedrog is, te willen houden 't geen men lief heeft. Nu schrijffik weer, en send u dit smeekschrift. Dit's weer een tweedelijst, en geeft u

weer klagens rede. Misdoe ik met minnen, 'k bekent soo sal ik immer misdoen, en op u tornen, hoe seer g' u wagten moogt. Andere haalden haar liefsens door 't swaart: en sal mij een voorfigtig schrift doemen? God geef, dat ik u met meer knooopen verstrikken mag, op dat gij u trou in genen deele vrij moogt hebben. 'K heb nog duisent soorten van strikken: dit 's pas een eenige proef. Mijn min sal al sijn listten te werk stellen. Schoon 't kampel is of ik u vange: 'k sal u wis grijpen. D'uitkomst staat aan den hemel. Maar 'k wed gij wert mijn gevangene. Gij sult, met eens te ontgaan, niet al mijn netten ontslippen, die u de min meer gespannen heeft, als gij wel denkt. Komt mij geen list te sta, 'k grijp den degen in de vuist, en draag u weg gerooft op den schoot die na u snakt. Ik ben de man niet die Paris dat plagt te straffen, nog iemand die sig dapper droeg om een man te konnen werden. Soo sal ik ook: maar 'k swijg. Schoon ik dien roof mee met de doot moest besuieren, kagt die soo veel niet, als u te moeten missen. Waart gij soo schoon niet, men sou u matig vrijen. U braaf postuur dwingt mij om stout te sijn: gij doet dit, en u oogen die 't starre-schitteren verdooven, en dese borst ontfaken. Dit doet u blonde bol, en elpenbeenen hals, u poesle handen die ik wens mijn hals te omgrijpen: u goetlikheid, u blos, waar in geen boersheid woont: u voeten, als ik meen dat Thetis nauwlijks heeft. Kost ik u vordere leden prijzen, 'k was gelukkiger; maar 'k twijfel niet of 't een lid is soo schoon als 't ander. Dus is 't geen wonder, dat ik, door dese schoonheid ontfaken, sogt 't ja-woort uit u mont te halen. In 't kort, als gij bekennen moet, van mij gevangen te sijn, weest dan een hind gevangen in mijn net. 'K draag gaarn den haat, mag ik met lijden mijn prijs genieten. Waarom krijgt soo stouten stuk sijn regte loon niet? Telamon roofde

1. Voeten) Homerus geeft, in sijn Ilias; doorgaans aan Thetis silvere voeten; te kennen gevende haar blanke suiverheid; als sijnde deselve gedruig met het zeewater afgespoeld.

Behalven dat een voet bynaar het schoonste der vrouwen leeden word geoordeeld, en deswege van het dichterdome vereerd met de bynaamen, tener, teder; mollis, sacht; nitidus, belder; niveus, sneeuw wit, eburnus, van yvoor; en eindelyk aureolus, van goud.

Doch ik hoor ook de schilders en beeldhouwers van dit listmaats roemen by S. Hoogstraten, in het B. van de Schilderk.

2. Telamon) Soom van Eakus, en koning van het eiland Salamis; eene der Argonauten, en des de medegeselle van Herkules; aan wien deesen held, in de verovering van Trojen, Hefione, Laomedons dochter gaf.

3. roofde Hefione, Achilles Brifeis: en ieder volgde haar schaker. Graut, en sijt soo gram als gij wilt, als ik u maar soo gram mag in de klauwe krijgen. Ik, die dien toorn verwek, salte ook verlagen: vergun mij maar een kleine tijt om u te versoenen. 4. Laat mij maar wenende voor u vergrimde troonij staan, ootmoedige taal slaan onder 't schreien: en als de slaven, als sij sidderen voor de geestel, mijn handen met ootmoet neerbuigen na u knijen. Gij kent nog u regt niet. Roept mij voor 't gerigt. Waarom werd ik ongehoort gedoemt? Ontbiet mij hoe eer hoe liever voor u vuurfaar. Schoon gij als magt hebbende mij 't hair van 't hooft rukte, en 't aangefigt blau en bont beukre: 'k fou 't alles lijden, en misfchien niet anders vreefen, als dat die poefle hant fig op mijn vel mogt quetsen. Maar knel mij met boei nog ketens: 'k zal vast genoeg geboeit blijven met de keren van u min. Als dan u gramfchap fig na wens fal hebben gequeten, fult gij bij u felve seggen: hoe verduelig mint hij! felfs fult gij seggen, als gij fiet dat ik alles verdraag: die soo verduelig dient, is waardig dat hij mij dient. Nu werd ik, helaas, in mijn afwefen aange-

klagt, en mijn faak, hoe regtvaardig die is, van voorfpraak verfteken, verwaarloof. Dat ik fchreef, 't geen mij de min lafte, is mijn misfaat: dit's 't eenigft dat gij mij alleen kont te laft leggen. Maar Diana verdiende voor al niet mede uitgestreken te werden. Wilt gij mij geen woort houden, hou het de Godin. Sij was 'er bij, fij sag 't doen gij bedroge fchaam-root wierdt, en nam u woorden met geheugfame ooren aan. 'K wil u geen wraak voorfpellen. Maar daar is geen vinniger, als defe Godin, wanneer sij, 't geen ik niet en hoop, haar eer verkort fiet. Tot tuige kan fij 't Kalidonier everfwijn. Want 't is kenbaar, dat daar door moeder Althea wreeder op haar foon Meleager woede. Dit tuigt Akteon, die wel eer voor een hart wiert verfcheut van fijn honden, door welke hij te voren 't wilt verfcheuren liet. Ook die opgeblafe moeder [Niobe] die nog ten hedigen dage, in een fteene beelt verandert, in 't land van Bithynien toon ftat. Og, Cydippe! 'k fchroom u de waarheit te melden, om niet te fchijnen dat ik mijn faak op valfe gronden bou. Dit moet ik eger seggen: dit's de rede, gelooft mij, dat gij dikwijf felfs op de tijt van u trou-

gaf, tot belooninge van fijn krijgsbedrijven. By deefe teelde hy Teucer, de broeder van den kloeken Ajax; fijnde echter vaneen andere moeder. Hyginus, 14, 89 en 97 Vertell. Apollodorus, 2 B. enz.

3. Brifeis) Siet den Inhoud vanden derden Brief.

4. Knijen) De knijen fijnde bet Medelijden toegewijd, waaren de ootmoedige gewoon de knijen, van die fy quaaamen fmetken, aan te raaken en ombelfen. Virgilius, 3 B. van En. (behalven 10 B.) fprekende van Achemenides. Senec. in Med. 2 Bedr. Klaudianus. 2 B. van de Schaak. Euripides, in Andromach. Homerus, 24 B. van Il. Trifiodorus, in de Verwoeft. van Troj. doch byfonderlijk Plinius, 11 B. 45 H.

Alwaarom ook, in de tempelen, de verfoeken, gebeden en beloften aan de knyen der fittende beelden wierden gehangen, of met was daar opgeplakt. Juvenalis, 10 Berifpd.

5. Althea) Van haar wreedheid begaan aan Meleager, is gefproken, 12 en 49 pag.

6. Akteon) Een klok en onvermoeid jager; welke byfoeval komende aan een afgelegen water, alwaar juist Diane fich met haar gefelfchap vermaakte; soo beeft die wreede godheid dien onnoofelen in een hert veranderd, en van fijn eigen honden doen verfcheuren. Ovidius, 3 B. der Hertschepp. en 2 B. der Klaagd. Silius, 14 B. der Pun. Klaudianus, in fijn D. tegens Ruff. Seneka, in Theb. en eindelyk Apollodorus, 3 B.

De uitleggers verftaan door het verfcheuren en opureeten, dat hy met al te veel hondente houden en te bekofstigen, alle fijne goederen verfpilde. Fulgentius, 3 B. enz.

7. Niobe) Dochter van der Frygiaanen koning Tantalus, en gemaalinne van Amfion, koning van Theben, was fo trots en hoogmoedig op het groot getal haarer kinderen, dat fe fich ftelde boven Latona, welke alleen moeder van twee kinderen was. Wilde derwegen dat men haar, en niet Latona, godlyke eer fou aandoen. De godin, door een menfchelyke fpijt ontfteeken, klaagd dit aan haar foon Apollo, en dochter Diana. Deefe ftellende wraak daadelyk in het werk. De foonen wierden, in een oogenblik, in het loopveld voor Theben, doorschooten. Maar de dochters ontfingen, in de hijkftaatzy, een en 's felve lot. Welke kinderloosheid doet den vader fich felfen doorfteeken, en de moeder, van droefheid overftelpt, in marmerfteenen verkeerren. Siet Ovidius, 6 B. der Hertschep. behalven verfcheidene andere, fo nieuwwe als oude fchrijvers, by het 25 Taf. vande GALLERY.

8. Veranderd) Palefatus meend dat mengeloofde Niobe in fteen het vormd te fijn, dewijl fy haar beeld van marmer op het graf haarer kinderen had doen fetten. Maar Cicero is van gevoelen dat deefe fteenwordinge is verferd, om het geduurig ftilfwijgen in haar droefheid. Daarentegen verbaald Pausanias (in fijn Ait. Verhandel.) dat hy Niobe boven op den berg Sipilus felf gefien heeft: van naaby (fo fpreekt hy) beeft de fteen noch wesen noch gelijkeniffe; maar van verre vertoont die eanfchreijend vrouwebeeld.

9. Bithinie) Lydien liever; aangefien de berg Sipilus (op welke wy gefegt hebben het beeld van Niobe noch te fchreijen) is gelegen aan de rivier Meander, in Magnesia, een gedeelte van Lydien. Statius, 6 B. van Theb. Propertius, 2 B. 17 D. enz.

N 2

Myg-

trouwen soo siek te bed legt. Zij soekt u nu : sij wil u voor meened bevrijden, en wenst dat met u trou u lighaam onbesmet blijft. Hier komt het van daan, dat, soo dikwijl gij poogt trouloos te sijn, sij u misdaat met straf te huis soekt. Wagte u de felle boog van die fiere maagt te faren. Sij is nog verfoenbaar, wilt gij maar rekkelyk werden. Hou op u teere leden met kooften te verswakken. Bewaar dat braaf postuur tot mijn gebruik. Bewaar dat schoon aanzigt, gevormt om mij te ontfeken, en die vrolijke bloos op u sneeuwitten wangen. Mijn vijanden, en die mij u trou misgunnen, wens ik de smert, die mij u siekte veroorzaakt. 'K heb 't even bang, of gij siek sijt; of op 't trouwen staat: en 'k sou niet konnen seggen welk van beiden ik nooder sag. Dikwijl eer ik 't hart op, dat ik u stof totellende gaf, en denk hoe ik u door mijn list in verdriet hielp. 'K bid, dat de meened van mijn matres mij op 't hooft druipen, en sij door mijn straf mag verschoont worden. Dog om te weten hoe 't met u is, swerf ik dikwijl in 't verborge gints en weder angstvallig om u huis. Heimlijk volg ik u dienstboden, als sij uitkomen, en vraag, of gij wel iets eet of slaapt. Ellendige, dat ik niet als Arts u handen betasten, en voor 't bed sitten mag? Ellendige weer, dat, terwijl ik ver van u ben, ligt een ander, dien ik 't gants niet gun, u geselschap hout. Hij kneet die poefle handen, hij sit bij 't siekbed, tot spijt der Goden en mij. Terwijl hij met den duim de slaande pols komt te tasten, bemokkelt hij, quansuis of 't hoorde, dikwijl die blanke bouten. Hij benippelt haar boefem, en knipt misschien kusjens: een werk dat verder gaat als 't ampt der Artfen raakt. Wie gaf u verlof mijn oogst voorheen te plukken, en een anders thuin te berooven? Die boefem is mijn: gij steelt mijn kusjens als een roovers. Hant af van 't lighaam dat mij is verloofd. Hant af, schelm, 't sal het mijne werden dat gij raakt. Soo gij 't hier na doet, sult gij een overspeler sijn. Kiest uit de vrije een dier, daar niemant op heeft te pretenderen. Dese waar, of gij 't niet en wist, heeft haar eigenaar. Wilt gij mij niet gelooven: leeft ons contract, en laat 't haar zelfs lesen, soo gij meent dat het verdrag is. Voort, seg ik, voort uit een anders bruitkamer. Wat doet gij hier? voort uit: dit bed en is niet vrij. Want schoon gij een mensche verbont met haar hebt aangeaan, daarom staat egter u saak soo schoon nie. als

mijn. Sij heeft sig aan mij verloofd: haar vader, d'eerste na dese, aan u; maar sij is sig selve nader als haar vader. De vader heeft u haar beloofd: maar sij heeft haar aan mij verzworen. Hij nam menschen, sij een Godin tot getuige. Dese vreeft leugnagrig, sij meenedig te werden. Kont gij twijfelen, welke vrees de grootste sij? In 't kort, om beids gevaar eens bij eenafte meten, soo let op d'uikomst. Dese leit siek, en hij is fris. Wistrijden hier ook met verscheide oogmerken. Onse hoop en vrees is niet van een natuur. Gij soekt haar aan, pas met gevaar van een blauwe scheen: stoot ik 't hooft, 'k ben meer als een doot man. En ik min nu 't geen gij misschien ook beminnen sult. Had gij na regt en rede willen te werk gaan, gij had voor mijn min van zelfs hooren te swigten. Terwijl nu, Cydippe, dese geweldiger een onregtvaardige saak beweert: wat of u dese brief wil te verstaan geven? Hij maakt, dat gij in 't siek-bed legt, en Diana's haat op den hals haalt. Wilt gij wijs sijn, boent die karelt en huis uit. Hij is d'oorzaak dat gij in soo ellendigen levens gevaar raakt. Og! sturf hij voor u, die u dit kruis aandoet! wien soo gij voort helpt, en bemint dien Diana niet verwees: sult gij, en ik gewis terstont gesont werden. Staak u vrees, maagt, gij sult eens voor al gesontheit winnen, soo gij eerbiedigheid bewijst aan den tempel, die getuige is van ons verbont. De hemel-goden scheppen geen welbehage in slagtoffer; maar in trou, die zelfs sonder eet moet voldaan werden. Vele lijden, om gesont te werden, vlijm, brant-ijser, en bittere dranken. Dit alles hoeft gij niet: wagte u maar voor meenedigheid, so sult gij te gelijk u selve, mij, en u belofte bewaren. D'onkundigheid sal u begane schult bedekken: ons trouverbont was u slegts uit het hooft gewaait. Nu wert gij 't indagtig door mijn brief, dan door de nijpsstrikken, die u, soo dikwijl gij die tragt te ontlippen, plegen te drukken. Schoon gij die al ontfnapte, sult gij dog de Godin in 't kramen moeten bidden, dat sij u gelukkig wil verlossen. Sij sal u hooren, en, herkauwende 't geen sij voor desen hoorde, vragen, bij wat man gij baren sout. I oet gij haar belofte: sij weet dat gij valse belofte doet. Sweet gij: sij weet dat gij Goden kont uitsnijken. Na mij vraag ik niet veel: 'k heb grooter swarigheid, en ben voor u leven bekommert. Waarom beweenden u lest, als gij sterven wout, u ouders, die gij geen kennis geeft van u al-

taar-

Mygdonia humus segt hier het Latijn, verstaande Lydien, eigenslijk sijnde een deel van groot Frygien. Val. Flakkus, 3 en 8 B. der Argen. en Klaudianus, in het Lof van Burgem. Manl. Theodor. sprekende van Cybele.

10. Boog) Van Diana en haar boog is gesproken, 62 pag. sijnde sy ook aldaar met een boog verzoond.

11. Kraamen) Hoe Diana, onaangeten haar maagdelijke surverheid, de baarende vrouwen ook behulpsaam is, verklaarden wy, 56 pag.

12. Beloften) Van diergelijke beloften spreken ook Ovidius, 7 B. der Herschep. Manilius, 1 B. der Sterrek. Silius, 7 B. der Pun. behalven Tibullus, Horatius, enz.

Op de Keiserlijke Gedenkpenningen (ik wil juist de Zegeboog van Konstantinus niet aanroeren) by Choul. Oudaan, enz.) leeft men dikmaals, van gedaane beloften aldus : VOT. X. VOT. XX. VOT. XXX. sommijlen sijnde daar by gevoegd, MULTIPLICATA, Verdubbelde, of wel QUINQUENNALIA Vijfjaarige; DECENNALIA, Thienjaarige, enz. of eindelijk PUBLICA, Algemeene beloften; wegens de welstand van het rijk, insonderheid der burgeren, en het heil der vorsten. Siet de jonge Plinius, in het Lof. van Trajaan.

13. Cea)

tar-misdrijf? En waarom heet gij 't haar? Melt u moeder vrij alles, Cydippe, gij hoeft u dienthalve niet te schamen. Verhaalt moeder ordentelyk, hoe gij mij eerst leerde kennen, terwijl gij 't feest van de geboogde jagt-godin vierde. Hoe ik u in 't oog krijgende, (foo gij 't gemerkt hebt) straks stont verftelt, en op u schoonheid staarde; en, terwijl ik u met te groote verwondering begaap, (een teeken van wisse dolheid) mijn mantel van de schouderen viel. Dat daar na, onseker waar van daan, een appel quam aanrollen, die u arge en slimme woorden te lezen bragt: welke, om dat gij die in tegenwoordigheid van de heilige Diana laft, u trouw aan mij door 's Godheits naam-eet verbonden. En op dat sij 't begriip van 't appel-schrift mag beseffen, foo leest haar deselve woorden voor, die gij in den tempel laaft. Trout dog, sal sij seggen, dien de goede Goden u beschoren: die gij u trouw swoert, laat die mijn schoonfoon werden. 'T behaagt mij, wie 't ook sij, dewijl 't Diana eerst behaagde. Soo sal u moeder sijn, foo sij u moeder is. Indien sij vraagt, wie, en van wat staet ik ben: siet wat gij antwoordt: gij sult bevinden, dat de Godin uit was om ons te segenen. Het eiland Cea, van de Egeefce zee omfpoelt, wel eer vermaart door de Corycier Nym-

fen, is mijn vaderland; en foo gij eedele loten agt, foo is mijn stam niet slegt veradelt. Ook heb ik mid-delen, een goede naam en faamt: en had ik anders niet, de min paart mij met u. Gij hoorde na sulken man, schoon onbeswore, te wenssen: en reets verswore, schoon hij foodanig niet en was, aan te nemcu. Dit lafte mij in den droom Diana de boog-schutteres, en wakende, de min, te schrijven. Van welke dese mij reets met sijn schigten heeft doorgrief: wagt u, dat gene u met haar geweert niet treffe. Ons beider heil is een. Ontferm u over mij en u. Wat draalt gij met een mid-del twee sieken te genesen? 'T welk foo 't gebeurt, als de slagbasuin sal gesteken werden, en d'aard van Delos door ons slagtoffer sal root geversft sijn; sal ik die geluk-igen appel in 't gout ophangen, en d'oorsaak van ons egt met dees twee vaarsjens uiddrukken:

*Akynthus betuigt met 't appelkeel, de vout
Volbragt te sijn, en 's geen daar op gefchreven
sont*

'K wil u swakke leden met geen langer teem vermoejen, maar, 't gemeen brief-besluit doende, u wenssen welvaart en gelontheit.

13. Cea) Of Ceos; een eiland onder de so genaamde Cijkladen, in de Egeefce zee; vermaart wegens het jaarlijksche offer, waar mede sy (geplaagd door een alles versengende en onvruchtbaar maakende hitte) gewoon sijn jaarlijks de grimmige gooden verkoeling en winden af te bidden. Hyginus, 2 B. der Sterrek. Apollonius, 2 B. der Argonaut. Diodorus, 4 B. 48 H. Aratus, in den Waterm. Cicero, 1 B. der Voprspell' behalven Theophrastus, Heraclides, enz.

14. Coricier) Versta de Musen of Sanggodinnen; foo bygenaamd van hol in de voet van Corikus, de sassaandragende berg van Cilicien. Strabo, 14 B. Ovidius, 1 B. der Herschepp.

15. Slachtbasuin) Hoewel Suidas de Σάλπιγξ (tuba of trompet) geliefd te noemen *ισχυρόν ὄργανον*, een heilig speeltuyg, so gesuygd echter Kalfurnius in sijn 1 Herdersgef. datmen se in den heiligen dienst niet gewoon is gewest te hooren; te weeten by de Grieken. Wel de tibix, of de pyphen; van welke benedeu 103 pag.

16. Ophangen) Een gewoonte, seer gemeen, ook by de alderoudste Grieken; en wel bysonderlyk hing men voor der goden beelden op alles, waar door iemands iets tot sijn voordeel, heil en welstand had verworven.

Want dus hingen de Dichteren hunne lauwerkkranssen op, voor Apollo; de Treurspelers hunne maskers, voor Bacchus; de Herders hunne rietfluitjes, voor Pan; de soldaaten, hunne ontslage degenen, voor Mars, en eindelijk de schermers, hunne uitgediende pook, voor Herkules. Tibullus, 2 B. 5 en 6 D. behalven Statius Kaudianus, 't Grieksche Bloemhof enz.

Siet deese gewoonte op de Gesteentens, en Marmere brokken, by Begerus, Bartolus, enz. Volgens deese plechtigheid, wierden ook geheiligd, gewijd, en opgehangen, de werktuygen, waar mede de wraak iemand had aan kant geholpen; gelijk, by voorbeeld, de degen van Pausanias. Justinus, 9 B. 7 H. en de spiets van Alexander de Ferier. Plutarchus, in Pelopid.

En deese gewoonte is tot de Romeinen overgegaan; by de welke men ook heeft opgehangen de degenen der s'saamen geswoorene. Suetonius, in Calig. 24 H. de pook van Otho. Suetonius, in Vitell. 10 H. de degen van de broedermoorder Karakalla, Dio, 78 B. Siet Tacitus, 15 der Jaarb. 74 H. en Tertullianus, van de Verrijfsenis.

TWINTIGSTE BRIEF.

INHOUD.

Deze sendbrief werd van alle Overzienders en Uitleggers, niet verder als twaalf regelen aangenoomen. Want, seggen sy, was de geheele brief van Ovidius gedicht en geschreven, by sou in zijn andere werken daar af gewag gemaakt hebben. Maar misschien is sy, gelijk eenige voorige, van Aulus Sabinus? Men geloofd neen, terwijl sy, van de overaardige netrigheid van Ovidius verstaan sijnde, ook van de stijl van gemelde Sabinus geheel is beroofd.

Niettemin oordeeld Kabeljau, Puikdichter en Rechtsgeleerde, het wel de pijn waard deselve te verzaalen, en by den geheelen hoop te voegen, alleen om dit Briefje by de voorige geen monster te doen gelijken. Doch elk heb zijn oordeel vrij, en wy sullen deselve ook laaten, gelijkse ons van Valentyn is opgedischt.

Hes is dan quansuis een antwoord van de verliefde Cydippe, op het schrijven van den arglistigen Akontius.

CYDIPPE AAN AKONTIUS.

Kwas hoofdschou van u brief, en overlas die stilswijgende, om niet weer onverhoets soo snoo te zweeren. 'K meen, gij fout mij weer verstrikt hebben: ten waar gij, na u eigen voorgeven, wel wist, genoeg te zijn, dat ik eens aan u verloofd was. 'K had se ook

niet willen lefen; maar vreesde, soo ik u hart viel, dat misschien den toorn van de wreede Godin op mij mogt komen te groejen. Wat ik ook doe: al soen-offer ik: sij blijft u egter meer begunstigen als 't hoort. Nu geloof ik eerst, dat sij u saak met haar gramichap hanthaaft.

Soe

1. Soenoffer) Dem thura, ik wieroocke, in het Latijn. Van de wierook (welken de aanlode alleenlijk in het offervuur wierpen, en niet in kopere of silvere vaaten heen en weer swaaiden; gelijk beden geschied) is gesproken, 68 pag.

2. Hyp-

2 300 goetgunstig was sij schier haaren Hippolytus niet. | verschoont, die ik ducht dat sij mij in 't kort sal willen
Maar beter had de maagt de jaren van een jonge maagt | af-snijden.

2. Hippolytus) *Siet van deesen jongeling den vierden Br. nevens haar Inhoud en Aanteekeningen.*
Doch hoor hier het overige van zijn rampzaligheden.

Fedra, sich siende van Hippolytus veracht, versmaat, en afgeweefen, beigt dien kuischen by den wederkerenden Theseus. Deese vervuolt zijn lieve soon. De soon begeeft sich daar op uit de stad; doch zijn paarden, verschrikt door seker zeedrocht, raaken aan 't hollen; hy, verward sijnde in de leizeelen en gareelen, word in het gebergte, tusschen de klippen, aan stukken gescheurd, en deerlijk van een gereeten.

Dis speet Diana, wien hy (sijnde een onvermoeiden jager) gelijk als toegewijd was. Alwaarom sy de brokken weder doet t'zaamen koomen, en door de wonderlijke geneeskunst van Esculapius herleven. Dus wierd hy Virbius (dat is tweemaal man) geheeten, in Latium (een deel van Italië) vervoerd, en aldaar in het bosch van Aricia vertheeken; als wanneer de toegang aldaar alle paarden strengelyk is ontfegt. Ovidius, 15 B. der Herschep. en 3 B. der Alm. Virgilius, 7 B. van En. Higinus, 251 vertell.

EEN-EN-TWINTIGSTE BRIEF.

INHOUD.

Also een Dichteresse, vermaard, wegens het uitvinden (volgens sommige) der Liergesangen; was afkomstig van Mitiene, een welbekende stad by de ouden op het eiland Lesbos. Onstak in hevige liefde op een Faon; een jongeling van Venus, wegens seker geval, met een ongemeene schoonheid begiftigd. Doch vruchteloos. De jongeling vertrok uit Lesbos, en begaf sich naar Siciliën. Sy schrijft hem deese brief achter na, gevende haar brand, met een sonderlinge geilheid, te kennen. Maar ondertusschen, in deese liefde vol ongeduld en wanhoop, trekt sy naar Epirus, alwaar sy sich van de klip Leukas (om alsoo dat brandend minnevuur uitteblusschen) van boven neder heeft in zee gesmeeten.

SAF:

Kont gij, soo ra gij 't schrift van mijn geleerde pen
 1 saagt, bevroeden dat se van mij quam? of, soo gij
 de naam van Saffo niet gelezen had, niet sien van wie
 dese korte brief quam? Ligt vraagt gij waarom ik kreu-
 pel-digt gebruik, daar ik bequamer ben tot lier-digt.
 2 Mijn min is treurig, en hoort met treur-digt bejammert.
 Geen lier-toon dient om mijn geklag te galmen. Ik brand

gelijk een weldragenden akker, wiens oegstvuur door
 vinnige wint aan 't blaken raakt. Faon onthout sig nu
 over zee in Sicilie bij den Etna, waar uit Tifeus zijn vui-
 3 rigen adem blaast: en ik blaak niet min als Etna's sul-
 4 fer-gloet. Ik kan geen digten meer op mijn gestelde
 snaaren uit-vinden. Digt vereist een onbeknelden geeft-
 6 7 8
 9 Geen juffers van Pyrrhe en Methymne, nog ander Les-
 bos

1. Saffo) Behalven dat die van Lesbos by de aaloude van ongeoorlofde minneluften en niet noemens
 waardige vuyligheden zijn berucht geweest (want hier af komt Ασβιάζειν, schandelijke lusten plegen.
 Aristofanes, enz.) so had Saffo bysonderlijk de naam, dat se niet alleen de mannen beestelijk beminde, maar
 ook de jonge maagden met haare onkuisheid wist te gerieven. Dus wordse mascula, de mannelijke, ge-
 noemd, van Horatius, 1 B. 19 Br. en Aufonius, in zijn Gekruiste Liefde.

2. Liertoon) Barbiton in het Latijn. Was eigenlijk een veelsnaarig speeltuig, ene en grovere soort van
 een Xίλος, testudo of van een schilpadichors gemaakte luyt. Want dat de dichters, bykans alle werksuigen
 der snaaren speelders vermengende, het eene voor het andere neemen, is gesegt, 12 pag.

Wat nu Saffo aangaat, die wierd, om het uitvinden van het slagpenmetje, en een vreemde treurtroom,
 (Suidas en Plutarchus, in het B. van de Sangk.) by die van Mitilene so gewaardeerd en hoog geacht,
 dat sij haar beelden bynaar op alle haare geldmunten hebbengestempeld en afgedrukt. Pollux, 9 B. 6 H.
 Siet eene van die soort by Seguinus, op de 61 pag.

3. Faon) Deese, zijn kostje wimmende met de reisigers over de rivier te setten, had eens het geluk van Ve-
 nus te mogen over voeren. Doch hier voor van haar geen werkloon begeerende, gaf sy hem een albaste salf-
 bus; met welke hy sich eens hebbende besmeerd, so schoon en bevallig is geworden, dat al het jofferdom
 van Lesbos op hem in liefde ontsak. Elianus, 12 B. 18 H. Palefatus, 4 B. 9 H. enz.

4. Etna) Een berg van het wijdberuchte eiland Sicilien; van wiens geduurigen brand Justinus, 4 B.
 1 H. Corn. Severus, in zijn Beschrijv. Virgilius, 1 B. der Landged. 3 B. van En. Ovidius, 15 B. der
 Herschep. Hoewel op zijn toppen alom besneeuwd. Silius, 4 B. der Pun. Klaudianus, 1 B. van de Schaak,
 en weder aan zijn voet vermaakelijk door zijn schoon aardgewas en aangename springbronnen. Justinus,
 op de gemelde plaats, enz.

5. Tifeus) of Tifon, een reus, geboren uit het aardrijk, alleenlijk sijnde van Juno met de vuyft gesla-
 gen; sewesten uit weerwraak, om dat Jupiter, sonder het toedoen van een vrouw, Minerva had weeten
 uit zijn kruin te stooten, en in de wereld te brengen. Homerus, in het lof van Apoll. Seneca, in Octav.
 1 Bedr.

Naderhand, nevens de andere gigantes of reusen, den hemel beformende, is hy, gelijk zijn vloekver-
 wanten, gebliksemd, en onder den Etna begraven; terwijl hy evenwel, door zijn grof swoegen en adem-
 haalen, genoemde brand veroorzaakt. Doch dit vertellen andere van de reus Enceladus. Virgilius, in ge-
 melde 3 B. der Landged. Klaudianus, 1 B. van de Schaak. Statius, 3 B. van Theb. Corn. Severus, Q.
 Smyrncus, enz.

Diodorus steld deese Tifon in Egipten, en maakt hem een onmenschelike broedermoorder. Siet zijn 1 B.
 21 H.

6. Pyrrhe) Eene der 8 steden van het eiland Lesbos; naderhand door een hooge watervloed verdrongen
 en weggerukt. Plinius, 5 B. 31 H. Strabo, 13 B. enz.

7. Metymne) De voornaamste stad naast Mitilene, op het gemelde Lesbos; vermaard, soo door de snaaren-
 speelder Arion; van welke 90 pag. als door seer goede wijn. Ovidius, 1 B. der Minnek. behalven Vir-
 gilius, Propertius, Silius, enz.

8. Lesbos) Is een schoon eiland, in de Egeesche zee gelegen, tegen over Assum, de voorberg van
 het landchap Troas. Beroemd door syn goede wijn, treffelijke dichters en snaarspeelders, en lustige
 vrouwen. Strabo 13 B. Mela, 2 B. 14 H. Horatius, 1 B. 1 Liergef. en 9 Toefang. Suidas, Zenodo-
 tus, enz.

9. bis goetse smaakt mij meer. 'K versagt nu Amythone, en de blanke Gydnō: geen Arthis bekoort mijn oog als voor desen: en hondert andere, die ik niet sonder vuil misdrijf minde. 'T geen ik eerst vele gaf, steelt gij mij, linker, alleen. Gij sijt seer schoon van leest, en regt in u speelaren. O trooni, die mijn geligt soo wis be-
toovert! Neemt lier en boog, gij sult Apollo: set ho-
rens op, gij sult een Bacchus gelijken. Febus vrijde
Dafne, Bacchus Ariadne, daar geen van beide lieven sig
op lier-toon verstonden. Maar ik suig lieflijke digtvoegt
uit de hengstebron: ik ben de wijde werelt over roem-
rugtig

9. Amithone) Deese, gelijk Cidno en Attis, was eendertelmeisje; van Saffo gebeefsigd in hare onreedelijke en vuile lusten. Suidas; welke echter haar Teleppa, gelijk de tweede Megara is noemende.

Dit schandelijk misbruiken der jonge maagden is te sien, by meergenoemde Goltzius (in het 13 Taf. der Eiland.) op een Lesbiansche Gedenkpenning; waardig, gelijk alle die van de Priapen en Kabiren, om uit de hoogachtbare Munikassen der Geleerde gedreeven te worden.

10. Apollo) Deesen, de broeder van Diana, en soen van Jupiter en Latona, worden ook, gelijk een Schutter, pijlen boog toegevoegd; wyl hy met deselve het wanschepel Pyton heeft doorschoten. Ovidius, 1 B. der Herschepp. Kallimachus; in zijn Lofges. gelijk ook de reus Tifon. Homerus, in zijn Lofges.

Alwaaron hem ook de Keiserlyke Gedenkpenningen, met die wapenen vertoonē, te weeten als Schutter: want, als Voerman van de Sonnewagen doen deselve hem een sweep voeren; als Snaarspeelder de lier, nevens een langen sleep en ahangsel; als waarzegger en Voorspeller, de laurier, en den driervoet; als Geneesmeester, de kruiden: gelijk wytoonē, 23 pag. eindelijk als Veehoeder (van welk ampt 25 pag.) een kromme staf.

Sietse hier alle byeen gevoegd, om het geschrevene te bevestigen.

Doch dat door de pijlen en schichten de sonnestralen beteekend worden, verklaard ons Fulgentius, 1 B. der Vertellingen.

11. Bacchus) Van zijn hoornen; en waarom hy met deselve is opgeschikt, hebben we genoegzaam aangezeekend, 67 pag.

12. Dafne) Dochter van de riviere Ladon, of liever Penens; welke voor den verliefden Apollo vluchtende, in den loop eindelijk is in een laurier veranderd.

Na welken tyd Apollo den laurier onophoudentlyk heeft bemind; so dat hy ook met deselve zijn hoofd en zijn ruygen heeft vercierd. Ovidius, 1 B. der Herschepp. Higinus, 203 Vertell. en (behalven Filostratus, Aftonius enz.) Fulgentius, op de gemelde B. Welke ons leerd dat men se de dochter van Penens noemd; om dat ontrent den oever van die rivier veel laurieren groeijen: en dat haar Apollo, de god der voorspellingen, bemind; om dat de lauwerbladen ontrent het hoofd van een slapende neergelegt, deselve waare droomen in zijn slaap doen sien.

Siet ook Plinius, 15 B. 30 H. Lukretius, 6 B. Tibullus, 2 B. 5 D. Seneca, in Edip. 1 Bedr. Likofoon, in Kassandr. Eusebius in de Bereid. van het Euang. enz.

13. Ariadne) Van deese, de minnares van Bacchus, is gesproken, 8 en 30 pag. behalven 50 pag. in den Inhoud vanden shienden Brief.

Hengstebron) Het Latijn segt: Pegafides dictant carmina mihi; de Sanggodianen seggen my toe, en zijn my behulpig in mijn dichten.

Men noemd de Musen of Sanggodinnen Pegafides; wegens het vliegend paard Pegafus; gebooren uit het gestorte bloed van de onthalfde Medusa. Ovidius, 4 B. der Herschepp.

Voerd zijn naam, van Πίσυρ, een fontein; aangeseen by, drinkende aan de Fontein Pirene, gevangen is van Bellerofon. Strabo 8 B. Alwaaron ook die van Korinthen (welkenaderhand Pirene binnen haar ringmuur hadden) dit paard doorgaans op haar Geldmunten hebben geplaatst. Pollux, 9 B. 6 H.

Siet hem by Goltzius, Faruta, Vailland, Spanhemius, Patinus, en andere Versaamelars der Gedenkpenningen van Korinthen, en hare volkplantingen in Siciliën.

- 15 rugtig. Selfs Alcëus, mijn lantsman en lier-verwant, schoon hij groter bas dreunt, bereikt geen grooter lof. Schoon mij de schrale natuur niet schoon gekneet heeft: ik veeg mijn leelijk uit met geestigheid. Ik ben een kort-gat: maar draag een naam die den aartkloot over klinkt, en ben soo groot als de maat van mijn roem-rugtigheid. Ben ik niet blank: let hoe Perseus op Andromeda, een land-aardige bruinet, verliefde. Soo paren ook dikwijl witte met geverfde duiven; een swarte tortelduif met een groene papegai. Kan u niemant als door schoonheid na proportie bekoren, soo wren't er geen u gaai. Maar doen gij mijn digt laaft, scheen ik u schoon in 't oog. Gijfwoert, dat ik alleen eeuwig hoorde te galmen. Ik song, 't gedenkt mij (*want verliefde onthouden alles*) en gij knipte mij onder 't quelen kus op kus. Dit preest gij ook: ik viel u in allen deelen soet; maar dan in-sonderheid, als 't liefde-werk aanging. Dan kost u mijn geile dardelheid meer als natuurlyk vermaken in 't kitlig wippen en suiker soete praaz; en als, naweder-sijts los branden, 't lighaam lag vermat als een vis op 't droog. Nu vint gij een nieuwe bruit onder de Siciliaanse juffers. Wat gaat mij Lesbos aan? 'k wil een Siciliaan sijn. Past maar, Siciliaanse vrouwen en juffers, dat gij mijn swerveling niet in u lant aanhouert; en dat sijn schijn-schoon valse tong niet verstrikt. Want 't geen hij u seit, heeft hij mij ook voor defen geseit. En gij, Erycijsse Venus, die 't Siciliaans gebergt bewoont, draag sorg voor u digteres, want 'k ben u troetelkint. Wil dan de snoo fortuin mijn quaat begin volkoojen, en even bitter in haar loop volhardent? 'K was pas ses jaren oud, als ik d'as van vaders gebeent, die in de blom van sijn jaren sturf, met tranen heb genat. Mijn broeder, arm en kaal

15. Alcëus) Een Lesbiansche Lierdichter. Eustathius, over Dionys. Wegens sijn grootsheid, nevens een aangenaame kortsheid, geroemd van Cicero, Quintilianus, en Diog. Laërtius; die hem verhaald een bitteren vyand van de wijsgeer Pittakus geweest te sijn. Van wiens dreigende bitterheid ook Horatius gedenkt, 4 B. 9 Liergef.

Sijn weesen en gelaat uit een steen getrokken, verstoond ons Begerus, in den Palatijschen Schatk.

16. Andromeda) Van haar is gesproken, 90 pag. Doch hier leeren we dat se, als sijnde een Eshioptische prinses, is swart, of ten minsten bruin geweest; het geen ook is aangemerkt in de GALLERYE, nevens het 42 Taf.

17. Siciliaanse) Van Siciliën spreken we, 63 pag.

18. Vrouwen en Juffers) Nisiades, in het Latijn; te weten die van Nisëa, dat is Megara, of liever een van haar; sijnde een zeehaven; een bekende stad in het oostelyk deel van Siciliën. Strabo, 9 B. Thucydides, 1 B. behalven Pausanias, Stefanus, enz.

19. Erycijsche) Erix is een hooge berg in Siciliën, ontsrent de stad Drepanum. Lukanus, 2 B. van Varf. Silius, 14 B. der Pun. Virgilius, 5 en 12 B. van En. Ovidius, 2 B. der Minned.

Op wiens hoogste top was gesteld de tempel van Venus, bygenaamd de Erycijsche. Virgilius, 5 B. van En. Polybius, 1 B. Diodorus, 4 B. 85 H. Strabo, 6 B. Tacitus, Jaarb. 4 B. 43 H. Cicero, in sijn Red. voor Kluent. en tegens Verr. Suetonius, in Klaud. 25 H. nevens welke de roemens waardige Torrentius, in sijn Aanteekeningen, een Afbeeldinge set, getrokken uit een Gedenkpenning van de Konsulien.

Ja deese Erycijsche Venus heeft ook te Rome, ontsrent de Kollijsche poort, een tempel gehad. Ovidius, 4 B. der Alm. Livius, enz.

20. Siciliaans gebergt) Sicani montes, in het Latijn. De Sicani waaren eigentlijk Spanjaarden, woonende ontsrent de riviere Sicoris. Doch van daar opbrekende hebben sy sich naar Italiën begeven, de Aborigines verdreven, en Latium ingenoomen. Doch weder van deese sijnde uitgejaagd, is het naaste eiland van haar bemachtigd, het geen se ook naar haar hebben Sicanien genaemd. Servius. over het 7 B. van En. Silius, 16 B. van Pun. behalven Diodorus, enz.

21. Gebeente) Van het verbranden der dooden is gesegt, 57 pag. gelijk ook van de doodbussen op de selve pag. Doch van het versaamelen der beenderen, welke men in deselve voornam te bewaaren, heb dit volgende:

Het doode ligchaam, genoegzaam tot aan het gebeente, door de vlammen, verteerd sijnde, schikte men sich tot de versaaemeling der overgeblevene beenderen; het vuur blussende en uitgietsende met wijn. Homerus, 23 B. der Il. Smyrñeus, 3 B. Virgilius, 5 B. van En. Statius, 2 B. der Meng. 6 D. En als dan viel men aan het opsoeken en leesen van het gebeente. Apuleius, 3 B. van sijn Bloemh. Martialis, 8 B. 57 Sneld. Tibullus, 3 B. 2 D. behalven Homerus, Propertius, Seneca, Diodorus, Plutarchus, enz.

22. Broeder) Charaxus, welke, op de vermaarde hoer Rodope sijnde verslingerd, alle sijn vermoogen met deselve verspilde; so dat hy eindelijk, tot armoede sijnde geraakt, op zee met kaapen en vrijbuysen sich heeft moeten erneren. Herodotus, 2 B. en Atheneus, 13 B.

Doch, behalven deese, had synoch andere twee, naamentlyk Larichus, en Eurigius; van welke Herodotus, in gemelde B.

23. Doch-

kaal, verslenger sig met een hoertot schande en schade. Nu roeit hij arm en berooit door de blauwe zee, en soekt nu qualijk 't geen hij qualijk heeft verquift. Mij haar hij nog, om dat ik hem trouwlijk tot deugtsaamheid vermaande. Dit was den loon van mijn vrijheid en trouwe taal. En even of mij nog aan gedurige quellagie iets ont-brak, hoopt mijn dogtertjen nog staag mijn kommer op. Gij komt tot toegift mijn druk overladen. Mijn lukschip dobbert staag tegen weer en wind. Siet hier mijn tuiten los en woest over hals en schouders hangen, mijn vingers sonder steenringen. 'K ga slegt gekleedt: ik heb in 't hair geen goude doppen: mijn vlegten rieken na geen Myrre of Arabis Ladaan. Voor wie, og arm! sou ik mij opquikken? wien sou ik soeken te behagen? Hij, die d'eenigste oorzaak is van mijn snerfel, is nu weg. Mijn weeger hart kan ligt door ligte schigten verwont werden, en 'k vin altijt oorfsaken om altijt te minnen: 't sij de Schik-godinnen mij op mijn geboorte daar toe nootfaakten, en mij soo strengen levensdraat sponnen: 't sij dat de studien, waar in wij ons bejiveren, 'seden en konsten vormen. Thalia maakte mij weegerhartig. Wat wonder is 't, soo mij u levens lente, en jaren, waar op een man kan vlammen, verrukte? Dit puik, vreesde ik, Auroor, dat gij voor Cefalus sout gesnoept hebben: en 't was geschiet, ten waar u d'eerste schaking weerhieldt. Kreeg hem Febe, die 't al doorsiet, in 't oog, sij wiegde Faon sonder eind in slaap. Venus voerde hem in haar eivoiren wagen weg, 29 30

23. Dochtertje) Geheesten Klëis, na de dood van Cercilas van Andros, haar echtgenoot, ter wereld gebracht. De Genoemde.

24. Steenringen) Van het dragen der ringen valt vry wat te seggen. Siet, voor alle, Plinius, 33 B. 1 H. en 37 B. 1 H. welke, in het eerst aangetrokken B. ons leerd, dat in de tijden van den Trojaanschen oorlog, geen ringen in gebruik schijnen geweest te zijn. Ook dat deselve in haar aanvang slecht, glad en sonder steenen sijn gedaagen. Ja, dat se, by de grootste Romcinen, langen tijd niet als van ijser sijn gebeeft.

Doch evenwel naderhand dat gering ijser in heerlijk goud sijnde veranderd, sijn daar ook kostelijke steenen bygevoegd; tot dat eindelijk de weelde en dertelheid is tot soo ver overgeslagen, dat men niet alleen met een eenige, maar met veele en verscheidene steenringen alle sijn vingeren heeft overladen. Martialis, 5 B. 11, 12 en 42 Sneld. en 11 B. 60 Sneld. so dat ook eenige seere en laffe zaalet-rekels winter en sommeringetjes aan haar vingertjes hebben gehad. Juvenalis, 1 Berisfd.

25. Rieken) Dat de aalouden hun hoofdharen met kostelijke reukwerken en salven begooten en besprengden, is gesegt, 71 pag.

Doch het Latijn segt: tore Arabo, met een Arabische dauw, dat is, myrrhe. Arabien is een landschap in Asien (gelijk ook Sabeën, een gedeelte van het selve) tusschen Syrien en Egipten, wegens haar wierook, myrrhe, en andere dierbaare reukwerken, doorgaans beroemd. Propertius, 3 B. 11 D. Tibullus, 2; 2 Kurtius, 5 B. 11 H. Plinius, 5 H. 11 B. Mela. 1 B. 5 H. Solinus, 46 H. behalven Dionysius, Plautus, Statius, enz.

Alwaarom ik ook onder de mijne deselve vind afgebeeld, met een wierook zakjen in de hand, op een kopere Gedenkpenning van Keiser Traianus.

26. Schikgodinnen) Of Parken; van welke 52 pag.

27. Thalia) Eene der negen Musen of Sanggodinnen, patrones en opstifter der Liergesangen; en des arguta, schelle genaamd van Horatius, 4 B. 6 Liergef. gelijk lasciva, dertele, van Statius, 2 B. der Mengeling. 1 D.

28. Cefalus) Van Aurora bemind en geschaakt; gelijk wy seggen, 17 pag.

29. Slaap) Gelijk Endimion; van welke 88 pag.

30. Wagen) Gelijk men Diana, of Luna, een silvere wagen toevoegd; om dat het silver gelijk als haar geheiligd en toegewijd is. Eustathius, over den Il. So geeft men een wagen van ijvoor aan Venus. Herodotus, 6 B.

Doch voortgetrokken, of van Kupidoos. Siet 33 pag. of van swaanen. Ovidius, 13 B. der Herschepp. Statius, 3 B. der Meng. 4 D. of loever van duiven. Ovidius, 15 B. der Herschepp. of eindelijk van kleine mossen. Saffo, in haar Liergef. enz.

Siet haar, op sulc een wagen, in de volgende afbeeldingen, de Keiserlijke Gedenkpenningen en Grieksche Geldmunten ontleend.

ten waar sij sag dat hij haren Mars bevalen kost. O nog geen jongeling, nog kint! bequame jaren! o pronk, en luister van u een! keer herwaarts, mijn schoone, kom val weer op mijn schoot. 'K bid niet dat gij mint, maar dat gij laat beminnen. Terwijl ik schrijft, stort een tranen-dau over mijn wang. Siet eens, hoe menige vlek op dese plaats gekladt is. Strond u reis soo vast, gij kost farsoenlijker vertokken, en ten minsten gelegt hebben: adieu Lesbijen. Gij hebt nog tranen nog soet trekken mee genomen. In 't kort, ik was niet bekommerd dat ik om u sou treuren. Bij mij is niet van u, als ongelijk: en gij namt van mij geen gedenkgift tot onderpand van min. Ik gaf u geen les: en 'k sou u geen anderles gegeven hebben, als dat gij mij ooit wout vergeten. 'K sweer u bij mijn liefde, die noit ver afswerve, en bij de negen Sang-goddinnen, dat, als mij van 'k weet niet wie wiert geseit, u vreugde heeft uit, ik Ang nog schreien, nog spreken kost. Mijn tranen waren verdroogt, mijn tong aan 't gehemelt gekleeft, mijn hart door felle kil bevrofen. Doe 'k smert gevoelen kost, schaamde ik mij niet op de borst te kloppen, 't hair af te rukken, en te huilen, min nog meer als een mewaardige moeder die 't ziellooslijk van haar soon ten brandstapel brengt. Om dese droefheid lagt mijn broer Charaxus in de vuist; sweeft dus spekgroeiende heen en weder voor mijn gesigt; en segt, om d'oorzaak van mijn leet tot schande te wenden: waarom treurt dit wijf? haar dogter leeft immers nog. *Schaamte en min versellen nergens malkander.* Al 't graau sag, hoe ik door 't optrijnen van den boe-

sem de geheelen hutsput ontbloote. Ik pas op niemant, Faon, als op u: 'k vind u weder in mijn droomen; droomen bet behuistert als den helderen dag. Daar vind ik u, schoon gij ver van kant sijt. Maar die slaap verheugt mij niet lang genoeg. Dikwjl dunkt mij dat gij mij, dikwjl dat ik u in d'armen geladen heb. Ik voel die kusjens, die gij met tong-schermtufel soet plagte geven en te krijgen. Vaak vlei ik u met onseilbare schijn van woorden, en spreek door ziel-drift even of ik waakte. De rest schaam ik mij te verhalen: maar 'k voel alles, en 't smaakt mij; en ik kan niet langer van Faon duren. Maar als de heldere son haar aanschijs en alle dingen vertoont, klaag ik dat mij de slaap soo haastig ontschiet. Ik loop in hollen en bossen, even of ik daar als voor desen bij u nog vreugde vinden kost. Daar bies ik hardlenloos met den hairbos over nek en schouder, even of ik door de rooveres Erichto aan 't hollen was geraakt. Ik bekeek de spelonke, met ruwe rustteek overwulft, die in mijn oogen blonk als Mygdonis marmar. Ik vondt bosschagie, die ons vaak tot rust-plaats strekte, en met digt loof overlommerde. Maar dien bos-geweldiger en mijn heer vind ik niet. Die plaats was slegte gront: hij was de vrugt van 't wout. Ik kende nog de moet van 't neergedrukte gras. De klaver was geknikt door de wigt van onse lighamen. Hier viel ik neer, en drukte de plaats, die gij voor dese drukte. Die groente, wel eer mijn troetel-bed, moet nu mijn tranen drinken. De boomen sels schijnen met 't affchudden van haar loofte treuren. 'T gevoelt queelt geen lieflijke toon meer. Alleen het Daulis dier [Filomela of de nagtegaal] de droeve moeder, die

31. Brandstapel) Van deesen stapel en het hout daar toe gebeefigd, sprakenwe 57 pag.

32. Tong(schermtufel) Van het dertel en oneerlijk gebruik der songe in het kussen by de aaloude gewaagen, Plautus, in *Afin.* (behalven in *Penul.* *Pseudol.* en *Stich.*) 3 Bedr. 3 Ton. *Apulejus*, 2 B. der *Herschepp.* behalven *Tibullus*, *Lucianus*, enz. Doch behalven deese buizenspoorige waarense gewoon in het kussen, malkanderen by de ooren te vasten en vast te houden: het geen de *Grieken* *Χύλας*, een potjen met oren noemden. *Pollux*, 10 B. *Plautus*, in *Afinar.* (behalven in *Penul.*) 3 Bedr. 3 Ton. *Juvenalis*, 11 *Schiimpd.* *Plutarchus*, *Theokritus*, enz.

Siet vorders vande kusjes *Achilles* *Tatius*, 2 B. der *Minner.* behalven *Plato*, by *Laërt.* *Bion*, *Petro-nius*, *Katullus*, *Lucianus*, *Aristenétus*, *Theokritus*, enz.

33. Son) Titan in het *Latijn.* Word doorgaans genoomen voor de *Son.* *Ovidius*, 1 B. der *Herschepp.* *Juvenalis*, 14 *Berisp.* hoewel in een andere *fin*; aangeseen hy is eigenlijk de broeder van *Saturnus*; welks verstaande dat hy, door de list van *Ops* of *Rëa*, nevens syn kinderen, ook *Titanes* geheeten, van de regeering versteeken was, so heeft hy, met desijne, sich gewapend, *Saturnus* geslagen, gevangen, en geset in een kerker; waar uit hy eindelijk van *Jupiter*, de *Titanes* vermeersterende, is verlost. Andere vertellen van Titan en de *Titanes* wederom heel wat anders. Siet *Hesiodus*, *Homerus*, *Orfeus*, *Apollonius*, *Esci-lus*, *Nikander*, *Diodorus*, *Suidas*, enz.

34. Erichto) Eene der drie *Furien* of *wraakgodinnen*; van welke 9 en 28 pag.

Hoewel *Lukanus* (in het 6 B.) een *Thessaalsche* souvereise deese naam geeft, quansuis in syn tijd door toveryen en besweeringen berucht.

35. Mygdonis) Of *Frygiaansch.* Van *Migdonien* is gesproken, 100 pag. Het *Frygiaansch* marmar word gepreesen van *Plinius*, en verscheidene andere.

36. Daulis) Daulis was een stedeke van *Focis* in *Achaja*; een deel van *Griekenland*; eertijds onder het gebied van *Tertus*, der *Trakenkoning.* *Strabo*, 9 B. *Livius*, enz.

Na deese word *Filomela* geheeten *Daulias*; welke wy vertoonen in het 6 Taf. van onse *PICTURA LOQUENS.*

37. Soon)

die aan haar man [Thereus] godloofse wraak pleegde ,
 37 38 singt treur-liederen om 't ombrengen van haar soon Irys.
 Sij neurt om Irys : Saffo om 't opscheeren van haar min-
 naar , soo lang tots' midder-nachts als alles legt in rust. Daar
 loopt een heldere beek , klaarder als kristalijn , een heil-
 39 lige bron , waar in vele seggen dat een Godheid woont :
 40 waar over de waterwelige Lotos zijn lommer spreide
 een bosjen uit maakt : de kant is met sijne gras-fooden
 41 geboomt. Als ik hier afgeslooft al wenende neer geho-
 ken lag , schoot mij een vliet-maagt voor 't gesigt. Sij
 stont en sprak : nadien een al te selle vlam u braat , soo
 42 moet gij na Ambracie trekken. Febus siet uit den hooge
 de geheele zee-plas , die 't volk d'Acteese en Leukadier
 43 44 zee noemt. Hier in heeft sig Deukalion , op Pyrrha in
 liefde ontfleken , neer gestort , en is ongeschent in 't
 46 water gevallen. Terstont ontvonkte Pyrrha's onverhitbare
 borst ,

37. Soon) Ismarium voegd'er het Latijn noch aan ; dat is , Tracisch. Want Ismarus was een berg
 in Thracien , ontrent de rivier Hebrus ; door seer goeden wijn alom befaamd. Virgilius , 1 B. der Land-
 ged. Homerus , 9 B. der Dool. Propertius , 2 B. 33 D. Archilochus , enz.

38. Itis) Of Ixylus , gelijk Propertius (3 B. 4 D.) wil , was de soon van gemelde Terens , gewonnen
 by Prochne , prinses van Athenen. Van de moedergedood , gekookt , enden vader opgedischt , mit een on-
 menscheijlike wraak , om dat haar suster Filomela , van diendwingeland was onteerd. Ovidius , 6 B. der
 Herschepp. behalven Virgilius , Apollodorus , en andere.

39. Godheid) Sacer tons , een heilige fontein ; in het Latijn. De fonteinen waren alle geheiligd by
 de ouden ; welke ook geloofden dat sich eenige godheid by deselve was onthoudende. Siet de oude Opfchriften
 by Gruterus , Reinesius ; en het geen wy seggen , 21 pag.

40. Letos) Een gewas , in Afrika en Egipten bysonderlijk bekend ; de Son geheiligd om dat het , met het
 rijfen en daalen van deson , sijn bladeren opend en toefluit. Plinius , 13 B. 17 H. Dioskorides , 4 B. 114 H.
 Theophrastus , 4 B. 10 H. Jamblichus , 7 Verdeel. 2 H. enz.

Met deselve kroonen en versieren doorgaans de Egiptenaaren het hoofd van hunne gooden ; Isis , Osiris ,
 Harpokrates , Kanopus , Apis , Serapis , Antinous , de Slangen ; ja zelfs van haare koningen en koninginnen.
 Plutarchus , in het B. van Is en Osir. behalven onsalijke Gedenkenningen , by Trifianus , Patinus , en
 andere.

Doch van deselve wierden ook pijpen en sluyten gemaakt , by de Grieken , Atheneus , 4 B. Plinius ; op de
 gemelde plaats. Martialis , 8 B. 51 H. Silius , 8 en 11 B. der Pun.

Eindelijk haar vruchte by de so genaamde Lotofagi in Afrika gegeten sijnde , word geloofd een vergetelheid
 iemand aan te brengen. Homerus , 9 B. der Dool.

41. Vlietmaagd) Naïas , in het Latijn. Van welke , 16 en 20 en 21 pag.

42. Ambracie) Een welbekende stad in Thesprotia , een deel van Epieren , ontrent de rivier Achéron ;
 het hof van koning Pyrrha. Plinius , 4 B. 1 H. Mela , 2 B. 3 H. Strabo , 10 B. behalven Polybius , enz.
 Naderhand Nikopolis geheeten , van Augustus , sijnde Antonius en Kleopatra aldaar geslagen en verjaagd. Plinius ,
 op de geselde plaats. Suetonius , in Aug. 18 H. Dio , 51 B. enz.

In de bocht van de zee , ontrent deese stad , was een hooge klip of steenrots ; van welke indien een ongeluk-
 kige verliefde sich in zee nederstorte , so werd hy bevrijd en ontslagen van sijn quellende minnetogt. Strabo ,
 10 B. Servius , over het 3 B. van En. en het 6 Hérdersgef.

43. Akteese) Actium was een voorberg en te gelijk een stad in Epieren , gebouwd naar gemelde verwin-
 ninge. Plinius , 4 B. 1 H.

Hier wierd Apollo , bygenaamd de Acteese , gevierd , en met vijfjaarige wedspeelen (de Olimpische) ee-
 nemaal gelijk) plechtelijk geëerd. Suetonius , op de aangetrokkene plaats. Virgilius , 3 B. der Landged.
 Strabo , Suidas , enz.

Vandeese Apollo gewaagen Virgilius , 8 B. van En. Propertius , 4 B. 6 D. en 2 B. 34 D. Silius , 15 B. der
 Pun. enz. behalven de Penningen van Augustus ; by de Versaamelaars.

44. Leukadier) Leukas is geweest een Eilandeken in de ionische Zee , aan het westelijke deel van Epieren ,
 so na aan 's vaste land gelegen , dat het daar aan schijnt gehecht te sijn. Statius , 4 Thebaid. Ovidius , 15 B.
 der Herschepp.

Ontrent welke plaats de vloot van Antonius en Kleopatra is verwonnen , geslagen , verstroot , en op de vlucht
 gedreven. Florus , 4 B. 11 H. Virgilius , 8 B. van En. Lukinus , 4 B. van Farsal. Juvenalis , 8 Bérspd.

45. Deukalion) Met hem en Pyrrha , sijn echtgenoot , oopenen wy het schouwtooneel van onse PICTU-
 RA LOQUENS.

46. Ongeschend) Het in zee werpen , waar boven is gesproken , geschiedde jaarlijks op de gemelde plaats
 van Epieren ; als wanneer sich derwaars begaven mit geheel Griekenland de minnaars , (bysonderlijk was dee-

borst, en verkoelde Deukalions brand. Die kracht heeft dat rak. Spoeit u fluks na't klippig Leukadie, en schroomt niet van een rots te springen. Mit dat sij sprak, vervloog sij. Maar ik verrees vol schrikken, en mijn dik beswan-gerde oogen koften sig van tranen niet onthouden. 'K sal gaan, o Nymfen, na de rots die gij mij aanweeft: swigt vrees en schrik voor mijn dollen min. 'T gaat soo 't wil, 't sal beter gaan als nu. Kom wintje, vervangt mij: mijn lijf heeft kleine wigt: en gij, tengere Cupido, onderschept mij op u wieken, op dat ik verdrinkende 't water met geen schandelijke naam doop. Dan sal ik, Febuster eere, ons gemeene gift, de lier, ophangen, en daar onder
47 schrijven dees twee vaarlen:

*De dankb're Digtres, die Saffo, schenkt de lier
Aan u, Apol: dit 's Febus snaar en Saffos
swier.*

Maar waarom sendt gij mij ellendig dier na d'Aetseefte knuft, daar gij ligt uit Sicilie kont weder-keeren? Gij kont mij beter verkoelen als 't Leukadis water, en om u schoonheid mijn Febus sijn. Kont gij, die wreeder sijt als die klippen en zee, soo ik verdrink, den tijtel van mijn doot verdragen? Maar hoe veel beter wast mijn borst aan d'ute kleven, als van de rots gestooten te werden? Dit is die borst, Faon, die gij plagt te belofstuiten, en soo dikwijl in u oog vernuftig scheen. Nu wenste ik wel spreken te sijn: maar mijn droefheid verdooft mijn konst,

en bedwelmt mijn geest. Ik kan mijn voorgaande digt-kracht tot rijm niet meer toonen. Mijn kam is stom van rou, mijn lier door hartseer doof. Lesbiden, zeekroos, getroude en nog te trouwen: Lesbiden, die u naam krijgt van de Eoolse lier: Lesbiden, die mij tot mijn schande hebt doen minnen, komt nu noit meer met een stoet op mijn lier-toon aan. Al wat u wel eer behaagde, heeft nu Faon weg; o bloet, hoe na sei ik, mijn Faon! Maakt dat hij weder komt: soo wil u Sangster ook weder keeren. Hij geeft, en steekt mijn digt-kracht. Helpt ook mijn bidden iets? vermurwt sijn boers hert eenigints? of blijft hij even hart, en sluift de wint mijn woorden in 't wilt? 'K wenste dat de wint, die u mijn woorden toewaaert, u zelfs wederom woei. Dit was een pligt, traag-aart, die gij, waart gij wijs, hoorde waar te nemen. 'T sij gij weer komt, en 't reis-offer voor u vaartuig bereit, waarom scheurt gij mijn hart met lang sammelen? Licht anker: Venus, een zee telg, vlak de zee voor de minnaars: de wint sal 't voort blafen, ligt gij het anker maar. Cupido sal op 't plegt zelfs aan 't roer staan. Hij sal met de tengere hant zelfs de schoot vieren en aanhalen. Hebt gij enkel voorgenomen de Lesbier Saffo te ontvlugten: gij vint nogtans geen reden om mij te schuwen. Laat slegts u wreede brief mij in desen druk dit gebieden, dat ik mij in 't Leukadier water verdrink.

Se sprong de mannen heilzaam en voordeelig) in haar liefde vol wanhoop en mistroostigheid, Strabo, 10 B. Fotius, 190 Verdeeling. Ptolem. Hefestions soon, enz.

Van deeser rots dan, om van haar quellingen ontslagente werden, heeft sich ook Saffo neergesmeeten. Ausonius, in de Gekruiste Liefd. Statius, 5 B. der Mengeling. 3 D. Strabo, enz.

47. Lier) Chelij's in het Latijn; als sijnde een testudo, te weeten door Merkuur allereerst gemaakt van de korst van een schildpad. Higinus, 1 B. der Sterrek. 7 H. Tibullus, 4 B. 2 H. enz. Siet 104 pag.

48. Kam) Plestrum in het Latijn; dat is het veertjen of pennetje; waar meemen gewoon was de snaaren te beweegen. Propertius, 4 B. 2 H. Statius, 1 B. der Achilleid. enz.

Siet sulc eene afgebeeld op het 54 Marmer by P. S. Bartolus.

49. Eoolse) Dat is Lesbianse: want Eolsa word gesegt een voornaam gedeelte van Kleen Afsen, tus-schen Troas en Ionien; waar onder ook het eiland Lesbos was behoorig. Mela, 1 B. 11 H. Plinius, 5 B. 30 H. Ptolemæus, Strabo, enz. Van het eiland Lesbos is gesegt, 11 pag.

50. Liertoont) Cithara, in het Latijn. Doch wegens het verwerren en onder een mengen van lyra, cithara en testudo is gesproken, 12 pag.

51. Zeetelg) Dat Venus uit het zeeschuym is voortgekomen seggen wy, 34 pag.

52. Cupido) Hier mede schijnt over een te koomen seker Segelsteen, de 83ste by meergenoemde Gorlæus; alwaar Cupido, met een aartig seiltuyg, is over zee vaarende.

E I N D E.

RE-

REGISTER

DER

HELDINNEBRIEVEN,

Geschiedt naar de rang der tijden in de Geschiedenis.

KANACE, aan MAKAREUS. XI Br. 54 pag.
 HIPERMNESTRA, aan LYNCEUS. XIV. 70.
 HIPSIPILE, aan JASON. VI. 26.
 MEDEA, aan JASON. XII. 58.
 ARIADNE, aan THESEUS. X. 50.
 FEDRA, haar suster; aan HIPPOLITUS. IV. 14.
 DEIANIRE, aan HERKULES. IX. 42.
 LEANDER, aan HERO. XVII. 87.
 HERO, aan LEANDER. XVIII. 93.
 PARIS, aan HELENE. XV. 74.
 HELENE, aan PARIS. XVI. 82.
 ENONE, aan PARIS. V. 21.
 LAODAMIA, aan PROTESILAUS. XIII. 65.
 FILLIS, aan DEMOFOON. II. 6.
 HERMIONE, aan ORESTES. VIII. 38.
 PENELOPE, aan ULISSES. I. 1.
 DIDO, aan ENEAS. VII. 31.
 AKONTIUS, aan CIDIPPE. XIX. 97.
 CIDIPPE, aan AKONTIUS. XX. 102.
 SAFFO, aan FAON. XXI. 103.

DE

DE

DE
MINNEDICHTEN
VAN
PUBL. OVIDIUS NASO.

DE
MINNEDICHTEN
VAN
PUBL. OVIDIUS NASO.
EERSTE BOEK.

O P S C H R I F T.

Wij, die eerst vijf boekjens van Naso waren, zijn nu in drie gekrompen: dit begriip keurde onsen schrijver voor 't ander. Want schoon iemand in ons te lezen geen vermaak mogt scheppen; sal hij evenwel, door 't affnijden van twee boekjens, met overlesen minder wesp en in 't hooft getrokken hebben.

E E R S T E D I C H T.

*Dat hij, van voornemen oorlogente beschrijven, door de Min-god genootsaakt
wierd minne-digten te schrijven.*

Ik had voorgenomen met een grove bas krijg en felle oorlogen te dreunen, soodanig dat de vaarsen met de stof over een souden gekomen hebben; maar het tweede vaars schootte kort: de min-god, segt-men, stak den draak met mij, en brak daar een voet af. Wie gafu, wreedemin, indigten dit vermoge? Wij digten

sijn immers der sang-godinnen, niet uwe dienstbare geesten. Genome Venus rukte de blonde Minerva de speer uit de vuist, en Minerva swankte de blakende minnetoorts: wie

1. Sanggodinnen) Piërides in het Latijn, wegens de berg Piërius, of liever het landschap Piëria, een gedeelte van Macedonien, tusschen de rivieren Axios, en Peneus.

Want so noemd men deselve Pimpleides; Horatius, 1 B. 26 Liergef. Statius, 4 B. der Mengel. enz. van Pimpla, een berg, mede in Macedonien gelegen.

Libethrides; Virgilius, 7 Herderg. enz. wegens Libethrus, een spring-bron in Magnessen; of wel een berg in Thracien.

Thespiades; van Tespie, een stad in Boëtië, ontrent Theben, en niet verre van Platëa.

Pegafides; wegens de springbron op den berg Helikon, door het gevlengeld paard geopend en ontsdekt.

Helikoniades; en Parnassides, wegens Helikon en Parnas; vermaarde bergen in Boëtië en Focis.

Olympiades; wegens den hemelhoogen berg Olympus, tusschen Macedonien en Thessalien gelegen.

En eindelijk Palæstinæ; van Palesté, een dorp in Epieren, ontrent de stad Orikum. Siet Ovidius, Lukanus, Virgilius, Statius, Martialis, Klaudianus, enz.

2. Speer) Arma in het Latijn. Want dat sy, een krijgsgodinne zijnde, gewapend te voorschijn komt, is gesegt, 84 pag.

3. Minnetoorts) Van Venus is reeds gesproken, 33, en 34 pag. Doch de Keiserlijke Gedenkpenningen vertoonen haar nooit, mijnes wetens, met sulk een fakkel; maar alleenlyk een appel in haar hand houdende (siet 22 pag.) of somwijlen, leunende op een schild.

Schild seg ik; om dat se deselve heeft uitgevonden, en ook leeren maaken; volgens Homerus, in zijn Lot-gef.

4 wie kan 't voor billijk keuren, dat de graan-godin op
5 berg-en heuvel-bos heerst, en de jagt-godin over 't fæl-
land 't seggen heeft? Wie sou Febus met zijn sierlijk
6 krolhoofd een scherpe speer, en d'oorlogs-god een
7 beootse-lier in de vuist geven? U heersfchappij, o wigt,
8 strekt sig immers ver, en vrij te wijd en tijd: waarom too
heersfugtig den klau geflagen in een werk dat u noit aan-
gag? Komtu dan alles toe wat in de wijde werelt is? Hebt
gij dan het woud Tempe op Helicon, den berg der fang-
godinnen, onderugewelt? Soo kan Apollo ook zijn lier
nauwlijks veilig houden. Soo haast-ik gelukkiglijk 't eer-
fte vaars op 't blaz gefet heb, verflapt hij terfont mijn
fenuwen en kragt. Maar 'k heb geen bequame ftof tot
lugte digjes, nog troetel-jongen, nog een meisjen
met

gef. alhoewel ook *Juno koninginne der Schilden* word. geheeten van Koluthus, in zijn B. van Helenas
Schaak. Siet Vaillant, in het dikmaals aangesogen B. de Numism. Colon. 8. Municip.

4. Graangodin) Van welke ook 7 en 17 pag. Sy vond het kooren uit, en leerde de ftervelingen plügen
en faaien, maalen en broodbakken; welke te voeren, gelijk de beesten, alleen met ruuwe kruiden en boom-
gewaffen sich onderhielden. Ovidius, 5 B. der Herfchepp. Kallimachus en Orfeus, in hun Lofgef.
enz.

Alwaarom sy, niet alleenlijk met koorenaiven gekroond, maar ook de felve in haar hand houdende, ons ont-
moet op een Penning van de Keizerinne *Eufimia*; welken wy n. hier deef fien.

5. Jagtgodin) *Phaetrata virgo* segt het Latijn. Wy hebben haar 62 pag. met boog en pijl, en een
koker op den fchouder verftoond.

6. Krolhoofd) Het vindingrijk dichtfdom heeft twee braave godheden, *Apollo* en *Bacchus*, gemeenlijk
een jeugdig gelaat, en onveranderlijke jongelingfchap toegevoegd, gelijk elders fal beweezen worden.

Doch *Apollo* daar en boven (ongewijfeld om zijn fonneftraalen) met lang en fchoon hoofdhair opge-
fchikt. Siet, onder andere, *Propertius*, 4 B. 6 D. gelijk ook het 36 der *Priaapgefang*.

7. Oorlogsgod) *Mars*, gemeenlijk met een fpeer gewaapend; welken alleen ook de alleroudfte Ro-
meinen, in de plaats van deefse krigsgod felf, hebben aangebeeden, en in hunne tempelen ten soon gefeld.
Arnobius, 1 B.

Vorders gewagen van zijn fpeer *Ovidius*, 3 B. der *Alman*. *Klaudianus*, in zijn *Sneld*. van de *Scil-*
leen, enz.

Sie hem met deefve verftoond op deef Gedenkenning.

8. Beootfe) *Aonia* in het Latijn. Aangefen *Beotien*, nevens haaren *Helikon*; de *Sanggodinnen* toege-
wijd, alwaarfe bergachseg is, *Aonin* word genoemd. Dus heeten de *Sanggodinnen* *Aonides*, by *Juve-*
nalis, 7berifpd. Siet ook *Virgilius*, 3 B. der *Landged*. *Klaudianus*, 2 B. tegens *Rufin*. enz.

9. Lier) *Sie Febus*, deefen by sich hebbende, 105 pag.

10. Tempe) Het bofrijk en vermakenlijk gedeelte van *Theffalien*, gelegen in het daalen tuffchen het
gebergte van *Olimpus*, *Offa* en *Polion*, en doorfmeden van de rieviers *Peneus*. *Elianus*, 3 B. 1 H. *Plinius*,
3 1 B. 2 H. *Ovidius*, 1 B. der *Herfchepp*. behalven *Virgilius*, *Horatius*, *Statius*, *Lukanus*, enz.

11. Pyl.

met opgequikte-hairlokken. Soo haast ik dit beklag over de min-god gedaan had, rukte hij terstont den pijlkoker op, daar uit een schigt, die tot mijn verdoef gemaakt was, en spande den boog strak op de knie, seggende: hou daar hebt gij stof, digter, om te neuren. O wee! met een wisse schigt trof mij dat wigt: ik brande,

en voel de min tot verwondering in mijn borst heerschen. 'K wil dan mijn digt met ses vers-lederen opheffen, met vijf doen dalen. Weg wreede oorlogen met u maat. Bekrans, o sang-godin, wie ter eere ik op een maat van elfvoeten galmen sal, 't blonde hoofd met strand-myrt. 12

11. Pylkooker) *Dat'er meer en verscheidene Kupidoo's zijn; bewijzen wy, 78 pag.*

Doch van zijn wapenen gewagen alle dichters: te weten soo van zijn pijlen als minnetoorts, Ovidius, Tibullus en Propertius, doorgaans. Orfeus, in zijn Lofgef. Palladas, in het Grieks Bloemh. Anakreon, het 8 D. der Priaap. en ontelbaare Andere.

Wy vinden hem op een Grieksche Gedenkpenning, by Goltzius, in het 26 Taf. van de Eiland. op deese wijze afgebeeld:

12. Strandmyrt) *De frisse en liefelijke Mirteboom is Venus geheiligd. Virgilius, 7 Herdersgef. en 2 B. der Landg. Van deese gesegte Myrtia en Murtia. Festus. Plutarchus, in de Roomsche Vraagst. Plinius, 15 B. 29 H. met welke sy ook was gekroond, toen sy, nevens Juno en Pallas, sich voor den rechter verstoonde. Ninkander, in de Geneesmid.*

Deese was dan ook het versierfel der Minnedichter. Tibullus, 1 B. 9 D. enz. ja van alle, die met spijns en wijn sich by een rustige schoone poogden te vermaaken. Horatius, 1 B. 4 Liergef. behalven dat, die over tafel vroolijke dennen songen, deselve ook droegen in haare handen. Plutarchus in zijn B. van de Sangk. Eindelijk waaren in de bruiloften de posten van de deur met myrtetakken omvlochten. Klaudianus, in het Bruilofsd. van Honor. en Mar. en in het Sneld. van den seilst.

T W E E D E D I C H T.

De dichter, voor't eerst door min verrukt, lijd dat hy door de Min-godten segepraal werd omgevoerd.

Wat sal ik seggen dat dit te beduiden heeft, dat mijn bed soo hart schijnt, en de mantel niet op mijn lijf blijft leggen? Daarenboven heb ik den heelen nagt, bloet hoe lang viel hij! sonder slapen doorgebracht; soo dat mij de bonken door 't wenden en keeren seer doen. Want 'k denk ik sou 't merken, soo mij eenige min quelde. Hoe na bekruipt hy, en treft mij looslijk met zijn bedekt geweer? Dat was 't: zijn dunne schigt stak mij in 't hart: en de min woelde verwoet in mijn vermeerderde borst. Wat raar hier? swigten wij? of blasen wij? schielijk ontfleken vuur met regen-woelen aan? Swigten wij: ligt wert een pak, dat wel geduldig gedragen wert. 'K heb wel gesien, dat geswankte sakkels heftiger opvlam-

den, en, stil gehouden, van selfs uitgingen. D'offen, die in 't eerst niet voor de ploeg willen, werden meer af-geroost, als die sig willig onder 't jok begeven. 'T paart, dat hart in den bek is, krijgt een nijpendt dwang-gebit tusschen de tanden: dat tot de krijg gewillig is, voelt 't gebit soo hart niet. Soo pijnigt de min selder en verwoder zijn onwillige, als gewillige slaven. Siet, ik neem u jok gewillig op, minne-god, want ik ben onlangs u gevange slaaf geworden, en beken met 't opsteken van gebodee handen dat ik onder u gebiet buige. Gij hoeft mij niet te bevegten; 'k bid om gena en vrede: wat lof sult gij behalen mij ongewapent met geweer vermeerst te hebben? Bekrans 't hoofd met myrt, spant moeders duive-gefan in:

1. Duivespan.) *Siet Ovidius, 1 B. der Herschepp. behalven het geen wy seggen 107 pag.*

Sy zijn wegens haare vruchtbaarheid Venus byzonderlijk toegewijd. En des siet men deselve ook op de Siciliaansche Gedenkpenningen van die van Erix (Venus had hier een tempel. Atheneus, 9 B. en Elianus, 1 B. 15 H. en van de Dier. 4 B. 2 H.) by Paruta.

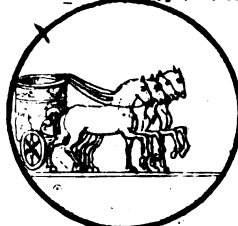
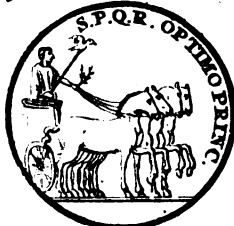
Om welke reden Saffo, in haar Liergef. de wagen van massen, haar ook geheiligd, voort laat trekken.

in: u schoonvaar Mars sal u zijn wagen, die u dient, zelfs leenen. Op dien wagen sult gij staan, terwijl 't volk triumf roept, en 't gespan van duiven geestig voort-jagt. Ge- vange jongelingen en meisjes sullen geketent voor u geleit werden: die statie sal u een heerlijke zegepraal sijn. Ik, u jongst gevange, sal een verze wint hebben, en een nieu-

2. Staan) De zegepraalende Krijgsoversten hebben op den ijvooren of gouden (siet van beide, Ovidius, Klaagd. 4 B. 2 D. Pontusk. 3 B. 4 D. Troostd. aan Liv. Tibullus, 1 B. 8 D. Horatius, 9 Toez. Propertius, 1 B. 16 D. enz.) zegewagen geensins geseeten; gelijk dat somtijden de onervarene schilders al te reukeloos afbeelden: maar gestaan. Ovidius, Pontusk. 2 B. 8 D. Juvenalis, 8 Berispd.

Hebbende de rooimen voor sich leggen, om de paarden self te meenen en te rogeeren.

Sulks bewijzen, behalven Val. Maximus, 4 B. 4 H. 5 Voorb. sprekende van Serranus, de Keiserlyke Munten, by Vaillant, Morellius, Patinus, Sambucus, en andere Verlaamelaars, van welke wy deese misgehipte ontleenen.

3. Duiven) In de zegepraal werd gemeenlyk (ik rep nu van geen leeuwen en olifanten; herten en honden: sie Plinius, 8 B. 2 en 16 H. Suetonius, in Jul. 37 H. Lampridius, in Elagab. Vopiskus, in Aurelian. enz.) van vier wiste paarden den staatzwagen getrokken. Propertius, 4 B. 1 D. Ovidius, 1 B. der Minnek. en Pontusk. 2 B. 8 D. Klaudianus, in sijn D. over het 6 Borgem. van Honor. gelijk ook 1 en 2 B. van Stilich. enz.

4. Gevange) Welke wierden nooit achter, maar altijd voor den zegepraalenden geleid. Ovidius, Klaagd. 4 B. 2 D. en 3 B. der Minnek. behalven Plutarchus en Appianus, in de zegestaatsyen van Emil. Paulus, Scipio, en Pompejus.

5. Statie) De geheele zegepraal verdeelden bequaamelyk in de Cieraden, de Staatsie, het Offer, en het Maal. Tot de Cieraden behooren

I. Kroonen, van allerhande slag: van welke Gellius, 5 B. 6 H. Plinius, 16 B. 4 H. Klaudianus; in het Borgem. van Olibr. en 2 B. van Stilich. behalven Livius, Appianus, Plutarchus, enz.

II. Wagen. Van welke is gesegt 117 pag.

III. Paarden. Van welke kort boven.

IV. De Toga en Tunica, of de tabbaard en rok van staet: sijnde deselve van purper, boerlyk met goud gestikt, en over al met geborduurde palmtakken bestrooid. Florus, 1 B. 5 H. Plinius, 3 B. 3 H. Festus. Makrobius, 1 B. 6 H. behalven Ovidius, Lukanus, Juvenalis, Martialis, Aufonius, Sidonius, enz. en eindelyk, den

V. Scepter; sijnde van yvoor, en voerende een adelaar op sijn punt. Appianus, in de Afrik. oorl. Juvenalis, 10 Berispd. en Prudentius, in het Lof van Roman, enz.

Weder waaren in de Staatsie, wegens haare prachtige toerustinghe het oog der Romeinen bysonder aangenaam, aan te merken

I. Wagens, karren en self draagbaaren, waar op vertoond wierden afbeeldingen van landschappen, steden, bergen en rievieren, stormsuygen, vyandyke wapenen, helmen en schilden, borststukken, enz. genoome schepen; gewrocht goud en silver, geld, en allerhande soldaatsambeden, en eindelyk ook

II. Gevangene gebieders en krijgsoversten; van welke boven.

III. Sangers, snaarenspelers, en trompetters. Appianus, in het aangetoogen B. Juvenalis, in 't gemelde Schimpd. enz.

IV. Schildknaapen, dienaaren, en gijfelaars. Appianus, Livius, enz.

V. Olifanten. Florus, 1 B. 18 H. Plinius, 8 B. 6 H. Seneca, van des Levens korth. 13 H. Vopiskus, in Aurelian. enz.

V. Spotter, de gevangene plagende en beschimpende. Festus, Livius en Appianus, in gemelde boeken.

En dit nu was het geen voor de zegewagen werd aangeschoud; want achter deselve sagmen

VII. Raa-

5 *nieuwe keten om mijn verwonne ziel dragen.* 'T goet vernuft sal met de handen op den rug gevlugelt werden omgevoert: de schaamte, en al wat de min vijandig is, sal voor u siddren, en ootmoedig de handen uitspreken.
7 *Al 't gros sal lui-keelsingen: lotrumf.* De lietkooftien, dwalingen, en uitsinnigheden, een troep die gedurig u trawanten sijn, sullen u segepraal bij-wonen. Met die soldaten verwint gij goden en menschen: kasciert gij dat leger, soo sijt gij veltheer sonder krijgsvolk. U moeder sal u segepralende uit den hoogen hemel vrolijk toejuighen, en uit haar korven rosen in 't aanzigt strooijen. Gij sult met u witte wickjes, opgesteekten langs de sierlijke

krol-bol, heerdijk op u gulde wagen segepraalen. Dan sult gij ook (soo ik u te regt ken) veel herten in 't voorbij rijden ontfleken en verwonden: want u schigten, al wout gij u rust houden, konnen niet in de koker blijven. U heeren brand bluft zelfs door sijn aanwaassenen. Soo bralde den wijn-godt doen hij Indie vermeerst had. Hij pralde met sijn tigers, gij met u duiven. Dewijlk dan onder anderen u segepraal kan bij-wonen, soo trefme, o helt, niet reukloos met u geweer. Spiegelt u aan de gelukkige victorien van u neef Cesar; die de verwonnen volkeren bescheut met de selve magt maar mede bij se verwon.

VII. Raaden. Dio, 51 B. enz.

VIII. Verloste en vrygemaakte burgers. Val. Maximus, 5 B. 2 H. 5 en 6 Voorb. Livius, 33 B 8 H. enz.

IX. Soldaaten, te voet en te paard; doch alle gelaurierd. Klaudianus, 3 B. van Sulich. Martialis, 7 B. 7 Sneld. behalven Livius, enz.

X. Hooge en laage legerhoofden en hoofdmannen. Suetonius, in Tiber. 20 H. en ten allerlaasten

XI. Offeraars, en hunne bediende, benevens het groot, welgesteld en opgepronkt offervee.

Wat nu het offer zelf en de Maalsijd aangaat, van deese stoffen meenen we elders te spreken.

6. Kesten) Die de gevangens wierden geworpen, of om haar hals en schouders. Ovidius, 4 B. der Klaagd. 2 D. en Pontusk. 2 B. 1 D. Klaudianus, van de Ger. Oorl. of om de handen; sijnde deselve achter op de rug t'samengevoegd. Virgilius, 2 B, van En. Tibullus, 1 B. 17 D. Horatius 3 B. 5 Liergef. en 2 B. 1 Br. Propertius, 5 B. 10 D. en Ovidius, 1 B. der Minned. 7 D. of eindelijk aan de voeten. Sidonius, 2 D. behalven Plautus, Ovidius, Klaudianus, enz. Sijnde deselve meereendeels van yser. Festus. Plautus, in Kurkul. 5 Bedr. 3 Ton. enz. doch ook, in bysondere gevallen, van silver. Ammianus, 27 B. 11 H. of ook van goud. Herodotus, 3 B. Heliodorus, 9 B. der Moorische Geschied. Justianus, 5 B. 11 H. en 11 B. 15 H. Kurtius, 5 B. 11 H. Vopiskus, in Aurelian. Treh. Pollio, in Zenob. Paterculus, 2 B. 81 H. Appianus, in Mitridat. Seneka, in Troad. 1 Rey. Propertius, 2 B. 1 D. Silius, 17 B. der Pun. en eindelijk Aufonius, in devii Wijsg.

Alwaarom men ook segt de Verwinnings Victorien te heeten, quod victi vincirentur; om dat de overheerde wierden gebonden en geboeid. Varro, van de Lat. taal. 4 B.

7. Luikeels) De zegepraalende veltheer reed met alle sijn stoet en omslag naar de tempel van den Kapitolijnschen Jupiter, onder een groot geroep der juychende krijgslieden. Ovidius, 4 B. der Klaagd. 1 D. Horatius, 2 B. 4 Liergef. en 9 Toef. Livius, enz.

8. Roosen) Want gemeenlyk wierden in het voortrijden allerhande slag van bloemen op en rondom den zegepraalenden geworpen. Ovidius, 4 B. der Klaagd. 2 D. en Pontusk. 1 B. 2 Kurtius, 9 B. 10 H. Elianus, 9 B. 8 en 9 H. enz.

9. Bralde) De Dichters willen dat Bacchus allereerst, naar het overheeren der Indianen, de zegepraalen heeft aangevangen, en gelijk als ingesteld; doende sich op een wagen omvoeren, van panthers entigers (andere seggen ook leeuwen en lochsen) voortgetrokken. Plinius, 8 B. 56 H. Statius, 4 B. der Theb. Silius, 17 B. der Pun. Oorl. behalven Diodorus, Virgilius, Martialis, enz.

Sie hem op sijn wagen op Gedenkpenningen. Segelsteen: en Brokken marmers, by Patinus, Begerus, Spanhemius en P. S. Bartolus.

10. Neef) De Keiser Augustus, vermaagschapt aan Venus en Cupido, door het geslacht der Julien; welke met Julius of Askanius, wegens Eneas, kindskind van vrouw Venus, haar heerlijken aanvang is nemende; gelijk ook 33 pag. is aangewezen.

DERDE DICT.

Aan een vriend.

Mijn versock is billik: laet 't meisjen, dat mi onlangs 't hart stal, mij weerminnen, of oorzaak geven om haar alzeit lief te hebben. Og! 'k heb te veel ver-

sogt. Laet sij maar gehengen dat sij bemint wert, en Venus mijn gebeden verhooren. Neemt mij aan als een vrient, die veel jaren lang u staaf sal wesen, en met sui-

1 suivere trou weette beminnen. Schoon mij geen out a-
 2 delijk geslagt van voor-ouderen, als sijnde van een Rid-
 der af-komstig, kan smaaklijk maken: schoon ik soo veel
 lants niet bebou, als 't oog niet bereiken kan, en mijn
 3 deune ouders weinig aan mij te kost hangen; soo kan
 mij Febus, de sang-godinnen, de wijn en minne-god,
 4 die mij u schenkt, mijn onberispelijk leven, dat voor nie-
 mant, als voor de Goden, swigten wil, mijn naakte een-
 5 voudigheid, en purpere schaamte u bevallijk maken. Ik
 minne niet in 't wilt. 'K spring niet van d'een op d'ander.

Gij sult altijd (wilt gij mij gelooven) in 't hart staan. Met
 u wens ik al mijn levens-tijt te leven, met u te sterven.
 Verleent mij u weder-min tot gelukkige digt-stof; gij sult
 mij rede geven na waarde een toon te galmen. Door digt
 kreeg 16, die van haar koe-hoorns schrikte; Leda, die Ju-
 piter in swane-vederen bekreep; Europa, die, door een
 3 valsche stier over zee vervoert, met haar maagdelijke
 5 de hoorens vast hield, een onsterflijken naam. Soo sal
 van ons ook de geheele werelt over gezalmt werden, en
 mijn naam altijd bij d'uwe vervoegt zijn.

1. Ridder) *Dat onsen Minnedichter uit Ridderlijken huysse gesproten is vertoond by doorgaans in deese
 zijn werken, als Klaagd. 4 B. 10 D. Pontusk. enz.*

2. Leven) *Het Latijn spreekt van Sororum fila, de levensdraaden der Susteren schikgodinnen; van
 welke 59 pag.*

3. Jo) *Van Jo, en haar gestalverwisselingen is gesegt 72 pag.*

4. Leda) *Van haar sprakenwe 23 en 40 pag.*

5. Europa) *Van haare ontschaakinge, in de gedaante van een stier door Jupiter geschied, zie 16 pag.*

VIERDE DICHT.

*Hij boekstraafd zijn vrijster. wat kunsjes en wenken sij over tafelin 't bij zijn van
 haar man sal waar neemen.*

1 **U**man salter selve plaats te gast komen, daar wij ge-
 noodigt sijn. 'K wens, dat hij op dat maal aan de
 brokken stikt. Sal ik dan niet anders als een gast mijn
 uit-verkore lief mogen aansien, en een ander moeten on-
 der d'oogen hebben, die op u groene sijde sal sitten?
 2 Sult gij in een anders arm sitten, die, als 't hem lust, u
 sal omhelsen? Verwondert u niet, dat de blanke Hippo-
 damie de menspaarden bij de wijn tot plukhairen verwek-
 te. Ik woon in geen bos-spelonk, nog ben uit mens en
 paart aan een gegroeit; maar mij dunkt evenwel, dat ik
 de handen nauelijks van u sal kunnen houden. Let slegs
 wat u te doen staat, en staat mijn les niet rukloos in de
 wind. Komt voor u man te gast: en, schoon ik niet
 niet en sie, wat'er dan sou kunnen geschieden, komt gij
 2 evenwel eer. Als hij sal gaan aansitten, sult gij u nevens hem

met een statig gelaat vleien, en mij ter sluik met de voet
 aashtooten. Let op mijn aansigt, wenken, en stil spre-
 kende troonij: neemt mijn heimelijk knik-leusen waar,
 en geeft se weer. 'K sal u met de wijabraan een stomme
 taal toe-spreken: woorden sult gij uit mijn vinger-roe-
 ren, woorden met wijn-trekken op tafel lesen. Als u te
 voore komt ons dartele liefkooselij, soo tast met de ten-
 gere duim op u roode wangen. Denkt gij iets van mij
 by u selve, trekt met de sagte vingers aan d'oor-lel. Als
 gij behage schept, mijn ziel, in mijn doen en reden,
 soo draait den ring dikwijf om de vinger. Als gij u man
 na verdienst aan de galg wenst, soo grijpt het tafel-blad,
 gelijk de bidders d'altaren grijpen. De wijn, die hij u
 4 schenkt, belaft hem, wilt gij wijs sijn, zelfs uit te drinken;
 5 en gebiet de knegt zelfs soo weinig in te schenken als u lust.

'T glas,

1. Hippodamie) *Atracis in het Latijn; als sijnde de dochter van de rieviergod Atrex; van wiens
 bruiloft is gesproken, 86 pag.*

2. Aan sitten) *Premet torum segt het Latijn; sich op het tafelbed sal leggen: van welke gewoonte
 siet 60 pag.*

3. Wijn trekken) *Sijnde der aalouden tafelen bloot en ongedekt; so vertoond is 3 pag.*

4. Bidders) *Een aanmerkelyke plechtigheid van de aalouden; welke met geboogene knien, onder het
 offeren, bidden en beloven, de altaaren raakten en ombelsden. Plautus, in Rud. 3 Bedr. 2 Ton. A-
 6 B. der Herschepp. Seneca, in den Rasend. Herk. 3 Bedr. in de Rey. Virgilius, 6 B.
 van En. Ovidius, 9 B. der Herschepp.*

*Ja men onderhield deese gewoonte in de Vredchandelingen en het oprechten der verbonden; als wanneer
 de zweerende ook, onder het uitspreken vandeneed, het altaar aanraakten. Virgilius, 12 B. Spreekende
 van den Koning Latinus, enz.*

5. Schenkt) *Miscuerit, sal mengen: segt het Latijn. Aangefien geen merum, pure en suivere,
 maar alleen temperatum, gemaatigde en met water gemengde wijn by de aalouden is gebruikt. Plinius,
 14 B. 13, enz. H. Tibullus, 2 B. 1 D, en 2 B. 7 D. behalven Martialis, enz.*

en

'Tglas, datgij van de mont set, sal ik eerst aangrijpen, en aan de selfde sijde drinken, daar gij de mont aan sette. Bij aldien hij u de kost voordient, waar aan hij eerst gebeten heeft, legt hem aan een kant. Laat hem niet toe, u te omhellen; en legt hem 't poefel hooft niet op de rouwe borst. Laat hem de vinger niet in den boesem, of op de poeste borsjens steken, immers geen kusjens knippen. Soo gij hem kust, sal ik openlijk melden dat ik u minnaar ben, en seggen; mij gaar 't koetjen aan, en sal'er de hantaan slaan, als mijn eigen. Dit alles sal ik wel met goede oogen aansen, maar innerlijk bekomert sijn voor 't geen gij onder den rok verbergt. Drukt hem niet dije tegen dije, scheen op scheen, nog u sagte regen sijn harde voeten. 'K ben geweldig voor veel dingen bevreesd, om dat ik selfs veel dartelheid bedreven heb, en pijnige mij selve door 't staal van eige geilheid. 'K heb dikwijl met mijn matres onder de lappen met vermaak gesluikr. Dit, hoop ik, sult gij niet doen; maar evenwel, om niet te schijnen dat gij 't gedaan mogt hebben, schiet de lange vlieger, die mede kennis van 't werk mogt hebben [daar 't in geschiet mogt sijn] uir. Vergt u man veel wijs, maar kust hem niet onder 't vergen;

en lapt hem, sooge kont, ter sluik on'er 't drinken suivere onder de gewaterde wijn. Als hij dan wel beschonken geruist sal leggen ronken, sal ons saak en gelegenheid selfs weg wijsen. Als gij van tafel sult oprijzen om 't huis te gaan, en wij alle sullen scheiden, soo onthoud dat gij in 't midden van den trein gaat, al waar gij mij, of ik u sal vinden. Al wat gij daar kont raken, laat dat van mij sijn. Og arm! 'k heb iets bevolen voor weinig uren vermaaks; maar werde door nagts-dwang van mijn matres gescheiden. 'S nagts sal haar de man in 't hok sluiten, en ik met de tranen op den dam haar vervolgen, soo ver 't mij vrijstaat, tot d'opgesloote deur. Dan sal hij kusjens; en meer als kusjens, knippen; en 't geen gij mij steels-wijs geeft, sult gij hem door 't huwlijks regt genootsaakt moeten geven. Maar gunthet hem regen wilen dank, en, soo gij kont, gelijk als gedwonge: snijdt alle liefkoosferij af, en laat 't woelen geen aart hebben. Soo mijja gebedkragt heeft, wens ik dat hij geen vermaak in 't werk schept: soo niet, dat gij daar in immers geen genugte vint. Maar de nacht loope door soo hij wil, loghent morgte voor mij stijfen sterck dat gij met hem hebt te doen gehad.

In welke menginge sy verscheidene so gelijke als ongelijke proportien of maaten waarnamen, te vinden by Athenæus, 10 B. en Plutarchus, 3 B. der Dischred.

6. Rok) Pallia, omhangrok, in het Latijn. De kleding en het gewaad der vrouwen bestond meere deels in een stola, een lang opperkleed met mouwen, seer wijd en vloeiende: in de bedaagde en getrouwde vrouwen, onder rond en geslooten, gelijk bedden alle de rokken van dit geslacht: maar in de jonge dochters en gerieffelijke vrijsters, gelijk by ons de mans hemden oopen, en van een gescheiden; sodat sy in het gaan en voorstappen haare naakte knien ontdekten. Siet van deese stola (der matroonen, en getrouwde vrouwen sijnde een kuisch en eerbaar sinnebeeld) Martialis, 3 B. 93 Sneld. Ovidius, 1 B. der Minnek. en Klaagd. 2 B. Horatius, 1 B. 2 Bérifpd. Tertullianus, van den Manteldr. 4 H.

Doch over deese stola, of lange rok, sloegen sy haar pallium, of omhangrok, gelijk dat, behalven de Marmere standbeelden, bevestigen de Keiserlijke Gedenkpenningen; welke wy ook hier doen stellen, nevens een Segelsteen, Begerus ontleend, ons vertoonende de gespleetene rok der jonge dochteren.

Siet van dit pallium, of ook palla, Ovidius, 1 B. der Minnek. Varro, 4 B. van de Lat. T. Nonius, enz.

VYFDE DICHT.

De byeenkomst en minnestrijd van Ovidius en Corinna.

'T was heet weder, en middag, als ik mij loom op 't rust-bed neer vlijdde. Mijn kamer-vensters waren deels geslooten, deels open, en schafte soodanigen ligt

als 't wilt in 't lomrig bos heeft, even als d'avont of morgeschemering. Soodanigen ligt moet een beschaamde bloedaart, om sijn blos te verbergen, voor beschaamde meis-

Q

meisjens maken. Als wanteer schielijk Korinus met de onderscharp [*'t hemd*] voor open, en de lokken weersijts swierende op den blanken hals, in mijn slaapkamer komt: in sulke postuur, als men segt dat de schoone Semiramis, en Laïs, die veel befoels had, in haar slaapkamer te bed quam. Ik rukte haar *'t hemd* uit, *'t welk*, om dat het seer dun was, weinig schuilen kost: maar sij weerde haar niet te min, om haar schaamte daar mede te bedekken: dan aangezien sij soo volgt, als of sij niet wilde boven leggen, is sij ligetlijk door haar eige overgeven vernaschert.

Dus moedert-naakt voor mijn gesigt staande, kon ik 't geheel ligchaam over niet een spoor gewaar werden. Wat schoone schouderten, wat bouten lag en rusten ik! hoe sijt waren haar sulpe borstjes te handelen! wat glad en effen buik had sij onder dien keurlijken boeseri! hoe ranke en poesle lenden! hoe jeugdige dijen! wat hoef ik stuk voor stuk te beschrijven? 'k sag nooit iets dat soo keurlijk schoon was. Dus pakte plukhaarden wij. Wie denkt niet wat hier op volgde? Daar na rusten wij beide af-gesloofd. Og! vond ik veel sulke middagen!

1. Onderscharp] *Tunica in het Latijn. Dit was eigenlijk een onderkleed, so mannen als vrouwen gemeen. Varro, 9. B. van de Lat. T. doch hier onderscheiden, dat die van de mannen waaren sonder, en die van de vrouwen met lange mouwen: terwijl dit laatste gewaad, geheel de mannen onbetastelijk, somwijlen van weete en laffe pollen en hoersjagers werd aangenoodien. Virgilius, 9. B. van Eh. Plautus, (siet ook in Pseudol.) Penut. 5. Bedr. 2. Ton. Gellius, 7. B. 12. H. behalven Seneca, enz.*

Doch onder deese was noch een indusium, supparus, of subucula; sijnde een linnen onderkleedsje. Siet Varro, Festus, Nonnus, enz.

2. Lokken) *De Vrouwen hadden haar hoofdharen*

I. Los en ongehavend neerhangende, gelijk hier, en elders: doch wel meest ten tijde van rouw en lijdplicht; so gesegt is 53. pag.

II. Met een gemaakte knoop in de nek alleen *'t samen gebonden, en gestrikt. Ovidius, 3. en B. der Herschep. Horatius, 2. B. 11. Lierges. en 11. Toes. Seneca, in Herk. op Eta, 4. Bed. in de Rei, enz.*

III. Gevlochten, en, niet sonder konst, eierlijk ronsom of boven op het hoofd gelegd. Manilius, 5. B. der Sterrekund. Gallus; Minned. behalven Martialis, Juvenalis, 6. Berispd. Apuleius, 2. B. der Herchepp. Varro, Tertullianus, enz.

IV. Overdekt met slajers, kluiven, en allerhande sort van hoofdedekelen. Siet Ovidius, 1. B. der Herschep. van de Vittæ: Festus, van de Rica; Noliis. van het gele Flammenum: Virgilius, Ovidius, en andere van de Mitra, enz.

Deese verscheidenheden ontmoeten ons, behalven, in allerhande Gedenkteekenen, op de Geldmunten, in de beelden der Keiserinnen, en andere vorstelijke Princeessen; van welke drie, is mijn versameling opgeset, ik hier ter nedersstelle.

3. Semiramis) *Vrouw van de Assyrische koning Ninus, wegens haare schoonheid, doch ook haar onversaandelijke geilheid, weergadeloos; de kloekste van haare soldaaten dertel aanlokkende, en na voldaan lust deerlijk ombrengende. Diodorus, 2. B. 13. H. Self op een paard, wegens zijn moedige schoonheid, schandelyk verlievende. Plinius, 8. B. 43. H. tot dat eindelyk haar soon, mede tot ongevoorloft de lusten door haar aangesocht sijnde, haar het leven heeft benoomen. Justinus, 1. B. 2. H.*

4. Laïs) *De allerschoonste en roemruchtigste hoer van Griekenland, tot welken (hoewel een Siciliaansche krijgs slaaf, te Korinten sich hebbende neergeset) alle het manschap van dat land quam toegeschooten, terwijl sij niemand aannam, als sijnde van deelen seer rykelyk betaald, en in haar onbeschaamd eisch vergenoegd. Propertius, 2. B. 6. D. Plutarchus, in Nicias. Gellius, 1. B. 8. H. sprekende van Demosthen. Het geen darsaak en gelegenheid tot een spreekwoord heeft gegeven, te weeten: 't is alle mans werk niet naar Korinten te gaan.*

Doch eindelyk is sy besprongen en doorsteken inde tempel van Venus, van de vrouwen van Theffalien; welke hare mannen en jongelingen saagen van deese toverhoer bedorven en vervoerd. Pausanias, in de Corinth. de Kanteekenaar, over de Plutus van Aristofanes enz.

SES.

SESDE DICHT.

Als een deurwagter, dat hij bem de deur opent.

Deurwagter, die tot u onschuik als een bant-rekel mer een ijsre keren aan de stijl legt, doet de deur op die mij voor 't hooft geslooten is. Mijn verzoek is gering: set de deur soo nau met een scheur open, dat ik 'er over tijd kan doordringen. 'T langdurig minnen heeft mij 't vlees soo van 't lighaam gelleeten, dat het ligdijk door enge reeten insluipert. De min leert mij soerjes door de wagt der lijf-trawanten gaan, en fiert mijn voeren dat sij nergens slooten. Maar voor desen vreesde ik bij nagt voor ijle bullebakken, en stont verwondert, als iemand door den donkerwilde gaan. Hierom lagte de min-god met zijn darelle moeder soo schel, dat ik 't scharen hoorde, en sprak soetjes: gij sult ook nog stour werden. Kort daar aan beving mij de min: soo dat ik nu nog nagt-geesten, nog moordenaars vrees. Voor u traagheit ben ik alleen vervaart: u alleen smeek ik: gij hebt een bliksem in de vuist, waar mee gij mij kont doorslaan. Siet eens, en op dat gij 't sien moogt, onsgrendelt de gesloote deur, hoe na die bedant is door mijn tranen. 'K heb waargtig, doen gij met den blooten rug stont om gegeeffte te wetden, en vast siddende, een goet wout voor u bij me-jusrou gesproken. Helas! nu wert de vriendchap, die u verbaad, schuldig geloont. Loon nu anijn dienst. Nu kont gij nu wens dankbaarheid beeroenen. De nagt schiet vast voorbij: wringt 't slotknip uit de stijl. Dit doemde, wens ik dat u de lange keten eens af-genomen werde, dat gij niet altijd als een slaaf moet water drinken. Onbarmhartige deurwagter, slaat gij mijn bede in de wind, en blijft d'eike deur ge-

slooten? Beseerde steden houden tot schutting de poorten toe. Maar waarom vrees gij in tijt van stille vrede verraat? Sluit gij soo een vriend buite, wat sult gij dan een vijant doen? De nagt schiet voorbij, doet de deur ope. Ik kom hier niet met een troep soldaten, of geweer. 'K was alleen, soo mij de min niet verselde. Die kon ik, schoon ik wilde, niet weg stieren. Eer sou ik arm of been van 't lijf konnen scheuren. Soo weer dan, dat ik niemant bij mij heb als de min, weinig wijn in 't hooft, en een krans die mij op 't vogtig hair gesloopt staat. Wie sou voor dit geweer verschrikt sijn? wie 't selve niet gerust inhalen? De nagt schiet voorbij, doet de deur ope. Hebt gij al willens de gigt in de kneukelen? of kaart u slaaplugt mijn minlijke woorden van u betoverde ooren in de wint? Maar 't heugt mij wel, doen ik in 't eerst u tragte voorbij te sluipen, dat gij selfs tot middernagt op-paste als een vink. Mischien legt gij nu met u vrijster in den arm. Og! wat beter luk valt u te beurt als mij! Is 't soo geschapen, wens ik dien ijsre keten om den hals te hebben. De nagt schiet voorbij, doet de deur ope. Heb ik 't qualijk, of hoord' ik d'opgaende deur over de hangfelduimen kraken? 'T is mis: de deurbromde door een sterke wind. Helas! hoe woest heeft de wind mijn hoop verijdel! Soo 't u poghengt, Boreas, hoe gij u Orithya schakke, komt herwaarts, bonst met u stormen op de doove deur. Men legt nu de geheele stat door in stille rust, en den dag nagt schiet voorbij: doet de deur op; of anders sal ik dit trots huis met geweer of vuur, dat ik hier gereder, als gij de sleutel, in mijn sakkel drag, aan-

1. Bant-rekel) Een slaaf, en derwegen ook geboeid, om niet weg te vluchten. Siet Terentius, of liever Plautus, doorgaans in hune Kluchtspelen.

2. Deur) Foren in het Latyn, om dat men wel eer deselve foras dat is, naar buiten, en naar de straat plag open te slooten. Dit is de reden dat men so dikmaals, in de Latijnsche blijfpeelen, hoord van cre-pant fores; de voordeur geeft geluid. Want die uit den huis wilden gaan, klopten en stieten aan de selve, om dat de voorbygaande, die boorende op de straat, sich konnen boeden en ter zijden gaan. Plautus, in de Verwaande Krijghm. 2 Bedr. 1 Ton. Terentius, in de Gebroed. 3 Bedr. 2 Ton. enz. Seneca in Med. 2 Bedr. 1 Ton. Aristofanes, in Nub. enz.

3. Slotknip.) Sera in het Latyn: eigenslijk by de aloude een houte boom; welke men, als heden, van binnen voor de deuren schoof, en met claustrum, een hangslot, verskerde. Siet Martialis, 10 B. 28 Sneld. en 2 B. 33 Snel. Plautus, Terentius, enz. by de diepgeleerde Salmafius, schryvende over Solinus.

4. Krans) Van de bloem kranssen en salven, waar mede de aloude op hune gastmaalen spronken, is gesegt. 71 pag.

5. Bromde) Het was een algemoene gewoonte by de verlegene minnaars; de deuren van hune vrijsters en bysitten, te vleijen, te streelen, aan te roepen, te bidden, met kranssen en takken te behangen, en met water, wijn, ja traanen, te vervoeren en te begieten. Plautus in Kuikul. 1 Bedr. 1 Ton. Per-fius, 5 Berispd. Horatius, 1 B. 25. D. Ovidius, 14 B. der Herschepp. spreekende van Isis.

6. Boreas) Van de schaking van Orithya, door deesen windgod uitgevoerd, is gesproken 80 en 88 pag.

7. Fakkelt) Gemelde minnaars gingen in den laaten avond tot haare bemindens met een brandende toorts (gelijk ook andere jonge lieden tot hune nachtsbanketten) met welke sy ook wederom naar huys keerden. Athenæus, Petronius, enz.

antasten. *De nacht, wijn, en min slokten tot ongebondenheit. De nacht kent geen schaamte: de wijnen min geen vrees.* 'K heb uitgesmeekt, o deurwachter, die harder sijt als de deur zelfs, en u nog met gebeden nog dreigementen konnen vermorwen. Gij sijt de man niet, om de deur van een schoon dier, maar om een kerker nau te bewaren. Nu begint het reets te rijpen, en den haan d'arbeiders tot haar werk op te kragen. Nu wens ik, aangesien ik tot mijn ongenugte de krans van 'thoofd moft rukken, dat

gij den heele nacht op den harden drempel leggen moet. Dan sulst gij u juffrou, als zij u's morgens sal sien gestrekt leggen, blijk geven, hoe kwalijk gij u waaktijd doorbragt. Wat boef of sijn man gij sijn moogt, vaar wel, en wert gewaar hoe de minnaar, diweg moft, te moe was: vaar wel loome drassak, die schandelijk mij minnaar buiten hield. Vaar ook wel gij wreede stijlen en norsten drempel met u gesponde deur en harde planken.

Deese blusten sy aan de deur, onder het singen van eenliedeje. Plautus, in Kurk. 1 Bedr. 2 Ton. Plautarchus, in sijn Minneryen; Persius, 5 Sat.

Doch niet binnen gelaaten sijnde, schreven sy de deur, met de gebluste toorts, vol vuile lasteringen en vinnige schimpfcheuten. Plautus, in den Koopm. 2 Bedr. 3 Ton. en Pers. 4 Bedr. 4 Ton.

8. Lucifer) *Van deese sterre en sijn beide bedieningen sprakenwe,* 89 pag.

9. Krans) *Ook quamen de minnaars, met bloemkransen om het hoofd by burne vrijsters, doch, niet in gelaaten sijnde, bingen sy de selve, ontrent den drempel, aan de posten van de voordeur.* Ovidius, in gemeld B. der Herschepp. van Iliu.

SEVENDE DICHT:

Om sijn vrijster te versoenen, die bij geslagen badt.

Kluister mij de handen, Vrijgenoot, soo gij hier ontrent sijt, nu d'oploopenheid over is: sij hebben 't kereren verdient. Want 'k heb oarfint met een dulle kop de handen aan mijn matres soo geschenkt, dat 't dier gebluft schreit. 'K was doen soo gestelt, dat ik zelfs mijn lieve ouders, en heilige Goden kost gesuffenteert hebben. Maar hoc! heeft van gelijke Ajax, die 't sevendik schild voerde, niet verwoet d'onnoofle schapen van Ulyfles hier en daar in de weiden ter neer gekneust; en Orestes, die, om sijn vaders moord te wreken, sijn moe-

der godloos ombagt; niet durven geweert eiffen om de rasernij-godinnen, die hij alleen sag, op 't lijf te komen. Ik kost dan quansuis haar gehukt hair uirplukken, 't welk mijn matres dus gewart niet mistont. Dus verwaaid wafte schoon. In sulc postuur segt men dat Atalante, op 't boe-geberg Menalus, 't wilt met den boog agter her fat. In dat postuur schreide de Cretenser Ariadne, doen de felle suider-wint de beloften en 't schip van den meinceedigen Theseus weg blies. Soo viel Cassandre in u tempel, kuifse Minerva, ter neder, uirgesonderd dat sij een huif op 't hoort

1. Ajax) *Sie van deese,* 11 pag.

Doch hier word van sijn dolheid en buitenspoorige rasernye gesproken: van welke hy wierd bevungen; toen de nagelaatene wapenen van Achilles den loofen Ulyfles wierden toegewezen.

Want toen is hy verwoed en krankfinnig in een kudde verkens gevallen; welke hy, meenende Grieken voor te hebben, met sijn degen heeft gewond, doorstoken, en omgebracht. Onder andere ook twee van de groofte, quansuis Agamemnon en Ulyfles, ophangende, en deerlijk met roeden geesselende. Sofokles, in Ajax, de Geeselaar. Horatius, 2 B. 3 Berisp. Seneka, van de Gramsch. 2 B. 36 H. by Klaud. Minos, over het 175. Sinneb. van Alciatus. Apulejus, 3 B. Herschepp. enz.

2. Schild) *Gemaakt van seven op een gebechse flierovellen.* Homerus, 7 B. der Iliad. Ovidius, 14 B. der Herschepp. behalven Sofokles, enz.

3. Orestes) *Van sijn dolheid en uisfinnigheid is gesproken,* 39 pag.

4. Raserny-godinnen) *Van deese is gesegt* 9 pag.

Doch wegens haar verschijnen, in een dreigende gestalte, ontrent deesen sinelooften, sie Horatius, 2 B. 3 Berispd. Higinius 219 en 220 Vertell. Pausanias, in de Arkad. behalven de bovengenoemde.

5. Atalante) *Scoenis in het Latijn; naamenslijk de dochter van Schenëus; een weergadelooze jageres, maar het leven afgeschilderd van Elianus, en andere, boven 18 pag. aangewezen.*

6. Menalus) *Een booge berg in Arkadien, de bergod Pan geheilgd.* Virgilius, 1 B. der Landged. met pijnboomen beplant. Virgilius, 8 Herdersgef. vol wild. Ovidius, 1 B. der Herschepp. en des wegen tot de jagt bequaam, gelijk, wegens haare salryke bosschen en bergen, geheel Arkadien. Sier Strabo, enz.

7. Cretenser) *Ariadne; van welke 8 pag. doch allermeeft in den Inhoud van den 10 Brief.*

8. Cassandra) *Van welke ook 24, 77, en 81 pag.*

In

*Hooft had. Al't gepeupel schreeude mij na: o uitfin-
nige woesten beeft. Maar sij kikte niet, en had door
schrik de klem in de mond. Evenwel schold sij mij stil-
fuijgend met een grijns, en tranen op de wangen.
*K mogt willen dat mij eer d'armen van de schouderen ge-
vallen waren; die leden had ik fatsoenlijker konnen mis-
sen. *K was verkeert sterk tot mijn nadeel, en toonde
kracht tot mijn straf. Wat heb ik metu te schaffen, moord-
daadige en schelmse werktuigen! voort in de boeien, die

gij waart sijt, schensieke handen. Sou ik niemant uit't
slegtste grau niet ongestraft hebben mogen slaan, en mijn
matres met meer regt meenen afgeroost te hebben? Dio-
medes heeft een seer snood staal van schelmstukken na-
gelaten. Hij beledigde een Godin allereerst, ik de twee-
de. Maar hij had minder schuld, om dat hij sel tegen
sijn vijandin was: ik beledigde een dier, dat ik open-
baar beminde. Wel aan nu, triumfeer pragtig als ver-
winner: bekrans 't hooft met laurier: doet Jupiter dank-
12

Inde beklagghelijke nacht van Trojes verwoesting, wierd sy van de Grieken, bysonderlijk van Ajax, den Oiler, gevangen, gebonden, en byde hairen uit den tempel van Minerva gescheurd. Virgilius, 2 B. van En. enz.

*Doch dis wierd die schender naderhand, van deese wraakgierige godheid betaald; toen sy in een vrees-
lijk onweder, op zee met den bliksem hem heeft doodgeslagen.* Virgilius, 1 B. van En. Seneca, in Aga-
mem. 3 Bedr. Higinius, 116 Vertell. Q. Kalaber, 14 B. enz.

9. Huyf) Vitta, in het Latijn; sijnde alleen een wisse band of hoofdsnoer, waar mede de priesters, en
priesterinnen (selfs ook de Vestaalsche maagden) waaren versierd. Virgilius, 7 B. van En. Ovidius,
5 B. der Herschepp. en Klaagd. 4 B. 4 D. Prudentius, in de Loffang. van Roman. Lukanus, 1 B.
van Farfal. Juvenalis, 6 Berisfd. behalven Seneca, Lukretius, Plautus, enz.

*Ja self de hoofden en hoornen der Offerhanden waaren met deese vitta, of insulx, behangen en ge-
kroond.* Virgilius, 2 B. van En. Landged. 2 B. van En. Sprekende van Sinon. Ovidius, 3 B. der Alm.
Sprekende van Frixus en Helle, behalven 7 en 15 B. der Herschepp. Juvenalis, 12 Berisfd. Seneca, in
Thyest. 4 Bedr. 1 Ton. enz.

10. Grau) Minimum Quiritem in het Latijn; de geringste Romein te weeten. Welke weleer dienaam
ontfing van de Sabynsche stad Kures; na dat koning Romulus, volgens het verbond met Tit. Ta-
tius, de Sabynten te Rome had ingewoont, en deselve met zijn Romeinen gemengd. Livius, 1 B. 13 H.

Ten sy men wil dat de Romeinen worden Quiriten geheeten naar gemelde koning Romulus; welke sy
Quirinus noemen, naar een spiets (die hy als koning, en ook als de soon van Mars, gewoon was te dra-
gen) segeft by de Sabynten quiris. Ovidius, 2 B. der Alm. en 14 B. der Herschepp.

Hier afkomt by de Latijnen Quiritare, dat is, Quirites implorare, den burger te hulp roepen en
over geweld klagen; aangesien de Quirit of Romein, oergens sijnde aangerand of overweldigd, daadelijk
uitriep: Hæc vis est; dit is kracht en geweld. Suetonius, in Jul. 72 H. Plautus, in de Gevang. 3 Bedr.
5 Ton. en in Kurk. 5 Bedr. 2 Ton. Donatus, ovet de Gebroed. van Terent, 2 Bedr. 1 Ton. Tertullia-
nus, tegens de Valent. 14 H. Petronius, enz.

11. Diomedes) Tydides. soon van Tideus, in het Latijn. Een der voornaamste Koningen en Bevel-
hebbers onder de Grieken voor Troje.

Deese heeft, onder andere heldedaaden, vrouw Venus, op het aardrijk neerdaalende om Eneas in zijn
gevaar te ontfetten, in de rechterhand gequest. Homerus, 5 B. van Il. Virgilius, 11 B. enz. doch
siet Firmikus, in zijn B. van de Heid. Dool.

Venus evenwel, niet minder wraakgierig als andere godheden, betaalde hem dit bestaan in zijn wif
Egiale, met deselve tot hoererye en overspel te vervoeren: het geen Diomedes zijn land deé verlaaten, en
olders in ballingschap omswerven. Virgilius, in gemelde 11 B. Ovidius, 11 B. der Herschepp. enz.

12. Laurier) Het eigene en onafscheidlijk teeken en sinnabeeld van verwinninge; waar mede in gele-
genheid van overwinninge waaren versierd de

1. Brieven; waar mede de verwinninge aan de Roomsche Raad wierd bekend gemaakt. Plinius, 15 B.
30 H. Lampridius, in Alexandr. Sev. Kapitolinus, in Maximin. Ammianus, 6 B. 13 H. behalven O-
vidius, Cicero, Livius, enz.

II. Veldheer, in zijn segepraal. Plinius, in 't aangetoogen B. Virgilius, 8 Herdersgef. Ovidius, Min-
ned. 2 B. 12 D. behalven Martialis, Livius, Tertullianus, enz. houdende ook een lauriersak in zijne han-
den, om op het Kapitoel deselve op de schoot van Jupiter neer te leggen. Obsequens, 112 H. Plinius, in
gemeld B. zijn Neef, in het Loof van Trajaan. Seneca, in de Vertrooft. aan Helv. 10 H. Silius, 15 B.
der Pan. Oorl. Statius, enz.

III. Soldaaten. achter en rondom den wagen gaande. Klaudianus, 2 B. van Stilieh. Appianus, in
meergem. B. van Scipioos zegepraal. Livius, enz.

13 14 15 dankoffer : en laat den stacij-trein , die den praal-wagen vol-
 16 gen sal , uitroepen : lang loef den held die een meisje
 17 vegtenderhand vermeersterde. Laar de gevange duif be-
 18 drukt met hangende lokken heel blank , soo de wangen
 niet blaau gellagen waren , vooruit treden. 'T was far-
 soenlijker geweest , dat haar amsigt blaau en blond ge-
 weest hadt door lip-nippelen , en de moer der tanden
 van 't kussen in den hals gestaan hadden. Kost ik dan ,
 als ik gelijk een misbrek neer stortte , en mij de blinde
 gramschap in haar geweld had gekregen , niet vermoegt
 zijn , 't bloode meisje toe-gegnut , en vrij wat uigelate
 met selle dreigementen de koors op 't lijf gejaagt te heb-
 ben? of 't hembt van boven af tot de middel toe schan-
 delijk op te sijten? De gordel had 't voordr scheuren
 19 hoofd getrokken , en met de nagels de schoone wangen
 opgekraht. Sij stont bekait en bestruwe ala een doode ,

of een witte marmer-been uit 't gebengt van 't eiland Pa-
 nos gebouwen. 'K sag dat haar de leden bestruven en tril-
 den , als 't boomloof door een soet-wint , 't dan riet door
 een wefter koele , en de boyen water-vlakte door een
 soel sunder-wintje overvloeden. 'K sag haar de wangen lang
 op den dans gellagen over de wangen biggelen , even als
 de druppelen van smeltende sneeu. Doen begoft ik eerst
 te beloften , dat ik mij vergeef : ijdert traan , die sij liet ,
 was een drup bloet uit mijn aderen. Driewerf wilde ik
 evenwel met ootmoet voor haar op de knien vallen , drie-
 werf sloeg sij mijn uitgestoke handen nog vol chriks weg.
 Spoet u maar hoe eer hoe liever (want de wraak sal u
 de smert verligten) en sit mij met de nagels in 't aantsigt.
 Ontfiet nog geligt nog hair : u grimmigheid sal de han-
 den , al sijne nog soo fwak , kragt geven. Maar verhoelt
 u verwarde vleggen , op 't datsoo droevetrekken van mijn
 schekels vergryp niet meer overig mogen sijn.

IV. Paarden , den wagen voorttrekkende. Martialis , 7 B. 7 Sneld. enz. ja self de Wagen. Lukanus ,
 5 B. van Farf. Klaudianus , 3 Stilich. en van het 3 Burgm. van Honor. enz.

V. Bundelbijlen , van de victores of sterbden den verwinnaar voorgedragen. Plinius , 15 B. 30 H. en
 35 B. 18 H. Tacitus , 13 jaarb. 9 H. Cicero , doorgaans ; als , 1 B. der Voorf. sprekende van Ma-
 rius , Plutarchus , in Lukull. enz.

Doch de laurier des zegepraalenden veldheers was niet ergens sonder onderscheid by toeval afgesneden
 of geplukt ; spaar juist gehaald uit het laurierbosch van den Avenijnschen heuvel. Dionysius , 3 B.
 56 H. Plinius , 16 B. 30 H. enz.

Hoewel naderhand uit het bosch van Augustus ; alwaar ieder veldheer , na het wegneemen van sijn
 gerijf , weder een nieuwvolg selg moet planten. Suetonius , in Galb. 1 H.

Dit laurierbos was gelegen op sijn bosstede , aan den Flaminschen weg , ontreut den Tyber ; geheeten
 Ad Gallinas , de Hennen. Sie de reden van deese benaaminge , voorts het opgroeyen , vordorren en te niet
 gaan van deese Keijzeryke laurierem , by Suetonius , en Plinius , in aangerokken B. Dio , 48 B.

Eindelijk stonden ook laurierem voor den heffpoers van den Keijzer ; te weeten aan meer sijden van een schan-
 delrijken eik. Ovidius , 1 B. der Herschepp. Plinius , in gemelde 15 B. doch siet ook dit algemeen
 teeken van verwinninge op de volgende Penningem verzoond.

13. Dankoffer) Reddevota , volvoer ver beloften , in het Latijn. Aangehoen de Veldheeren , voor den
 uittocht , op het Kapitolium , de goden het een en 't ander beloften en aanschouwen ; by aldien sy hen begun-
 stigden , en een gelukkigen uitslag gaeve van den oorlog. Welk plechtelyk beloven in het Latijn votum nun-
 cupare word genoemd. Livius , 42 B. 49 H. en elders. Sie vande beloften ook 100 pag.

14. Staatsytrein) Van deese spraken , 118 pag.

15. Praalwangen) Van deese weder , 108 pag.

16. Uitroepen) Van sulc uitroepen is gesegt , 119 pag.

17. Gevange) Van het voornemen der gevangene se 118 pag.

18. Lokken) Het selve getwyd onse Ovidius , bevelen Klaagd. 4 B. 1 H. van het beeld van Ger-
 manje , of Duitschland.

19. Gordel) Van dit uertierfel der jonge maagden is gescheeven , 46 pag.

20. Paros) Een eiland in de Egeische zee. Strabo , 10 B. enz. te weeten eene der Eijkladen ; alom ver-
 rucht door het hagetwiste marmer , bysonderlyk tot de beelden der Golden begerd. Virgilius , 3 B. der Land-
 ged. Horatius , 1 B. 19 Liergef. Ovidius , 7 B. der Herschepp. behalven Seneka , Sidonius , Plinius , enz.

ACHT-

ACHTSTE DICHT.

Hij vervloekt een boerevwaardin, die zijn vrijster de boerekonst leerde.

Daaris sekere (later iemand die een getuifineerde hoerevwaardin wil kennen) daar is een sekere bes genaamt deoogte. Hij liet na haar doen: want zij sag noit nughten 't opkomen van den dageraat. Zij verstaar 'er op roovertij, en swatte beloes-konsten. Zij doet de heldere stroomten door konst te rug na haar bron opschieten. Zij weet opeen prik wat kracht de knifden, de bewolde draadrommen, 't vergiftig meren-mijg, als zij tugtig zijn, in heeft. Als 't haar beliefde, besloeg de lugt met dikke wolken: als 't haar beliefde, was 't helder weder. Gelooft mij 'k heb gezien dat het bloed regende, en de maan met bloed in 't aanzigt was geverst. 'K geloof anders niet of hij schiet vederen over den ouden romp, en vliegt in een vogel verandert bij nacht door den donker. Dit vermoede ik, gelijk de sprak ook gaat. Benevens dit heeft zij in ijder oog dubbele appelen flikkeren en glimmen. Hij verwekt als d'oude graven beschlommelde voorgouderen, en doet door een lange rooverfang 't hard aarlijk op-splijren. Dit juweel is van opfer om kuisse huwelijken met overspel te bespelen, gebruikende daar toe een pestige weispstekendheid. Bij geval heb ik haar loktaal aangehoort. Zij gaf een melijde dese les, daar ik agter een dubbele

deur schoot. Gij weet, me-juffer, mijn siekje, dat gij gisteren 't oog van een rijk jonkman wel bevielt. Hij stont op u en starogde, en kost 't gefigt van u lonkers niet verdragen. Geen wonder dat gij hem 't oog bekoorde: want schoonder dier werf'er niet gevonden. Og! dit schoon stuk vlees hoort na den eis in den dostewesen. 'K wens-te, dat gij soo rijk waart, als met schoonheid begaaf: want als gij rijk wett, sal ik geen armoe lijden. Tot nog toe is u de dwaalstar Mars vijandig in de weeg geweest. Nu is Mars rijk uit, nu dient u Venus plancer. Siet eens, hoe zij u in haar eerste opkomen begunstigt. Een rijk vrijer is op u verliefte, en lair zijn gedagen ernstig gaan over 't geen gij van nooden hebt. Hij is ook soo schoon van leeft, dat hij tegen u sou komen monstren. Was hij niet gesint u vrij te koopen, hij was soo schoon, dat hij zelfs hoorde door gelt verlokt te werden. Hier op schoot 't meisjes een blos. Die blos, [sprak de heks] past wel op een blank aanzigt: maar gemaakte schiame geeft voordeel: natuurlijke plagt hinderlijk te zijn. Als gij keursijk 't gefigt in u schoot slaar, moet gij een vrijer min of meer vriendelijk aanzien, na advenant 't gelt dat hij in

1. Dageraat) Patens nigri Memnonis, Moeder van de zwarte Memnon; in het Latijn. Welke nu het Oeffen de Trojaanen te hulp komende, door Achilles is omgekomen. Ovidius, 13 B. der Herischepp. Pausanias, in de Focisch. Q. Kalaber, 2 B. Plinius, 10 B. 26 H.

Sie van zijn wonderbaarlijk stenen (of, volgens andere, kieren) beeld, Tacitus, 2 jaarb. 61 H. Juvenalis, 15 Berispd. Lucianus, in Tokar. Dionysius, in zijn Wereldbeschr. Strabo, 17 B. Pausanias, in de Atti. Filostratus in het lev. van Apollon. enz.

2. Opkomen) Equis, met paarden; segt het Latijn. Aangesien haar de Dichters een wagen toevoegen; dan van twee, en dan weder van vier, daar beneven dan van roode en dan van witte paarden getrokken. Virgilius, 6 en 7 B. van En. Theocritus, in Hyl. uirgenoomen Lykofron; die (in Kassandr.) haar van het vliegende paard Pegasus doet omvoeren.

3. Toverij) Exa carmina, beweerdingen van Circe, in het Latijn. Van deese wijderwonderde toveres is niet gesproken.

4. Draaddrommen) Rhombus in het Latijn; van welke, in toverzangen nodig, ook Propertius, 3 B. 5 D. gelijk van de licia, of ongelijk geverside draaden, Virgilius, in de Ceir. en 8 Herdersgef. Plinius, 28 B. Horatius, Petronius, enz.

5. Meren-myg) Virus amantis equae, 't vergif van een hitfige merrie; segt het Latijn; verstaat hier door Hippomanes, groeiende op het voorhoofd van een jonge venlen; gelijk Plinius daar af verteld, 28 B. 11 H. Doch Servius geloofd in eigendel het een ritfige meer te ontschieten en af te loopen. Wat'er af sy, by de alonden is het meermaalen, volgens Ariltoteles, in soveryen gebruikt.

6. Vogel) Door wat geval de niensgittige Apulejus, ook in een vogel meemende te verkeeren, van zijn lieve Focis daarlijk in een esel is verschept, hoor hem dat vertellen in het 3 B. der Herich.

7. Appelen) Siet van de Jettische en andere tover-wijven, Plinius, 7 B. 2 H. en Cicero by den selven.

8. Verwekt) Van dit opwekken der dooden (voorwaar een sitte en buitensporige beuselpraat) schrijven ook Lucianus, 4 B. van Fersal. sprekende van Erichto. Tibullus, 1 B. 2 D. Propertius, 4 B. 1 D. Prudentius, 1 B. tegens Symm. sprekende van Merkurias. Laktantius, 7 B. 13 H. Tertullianus, van de Skel, enz.

- 9 in u schoot wierp. 'T mogt, dat wel eer de Sabijnse vuile reyen, doen Tatiüs Koniak was, sig pret bij een man wilden houden. Nu vlamt het volk tot uitlandse krijgen; maar Venus heerst te Róme, in haar soons Encas stad. Schoone dieren strijken de vrijers uit. Dat's een kuiffe maagt, die't nooit gevraagt is, of die't zelfs vraagt, soo haar geen boersche schaamt verhindert. Die rimpels, die gij in 't voorhoofd trekt, moet gij ook uitpersen: want op die kreuken sal veel schimps vallen. Penelope proefde eerst de kragt der jonge pollen met boog spannen: een kornoelien boog wast, daar sij haar lendekragt aan proefde. De snelle tijt sluipt heimlijk voorbij, en schiet voort als een berg-stroom. 'T koper-werk blinkt door 't gebruik: een mooi kleet ongedragen verweert: een huis schuimelt als 't niet bewoont wert. Soo sal u schoone jeugt, van niemant gebesigt en behandelt, verslennen: die een vrijer of twee niet genoeg kan uit de rimpel houden. Uit een groote koppel valt wissel en onopspreeklijker roof te halen. Uit een geheele kudde haalt de grijsse wolf buit na wens. Let eens wat u dog dien digter, u vrijer, anders vereert als nieuwe liertes? Vrijers moet gij duisenden afstroonen. Selfs Apollo, der digteren God, knipt, uitmunt en in zijn goude tabbaart, de gestelde snaren van zijn vergulde lier. Die schilfert, moet gij meer agten als den grooten Homerus. Geloof mij, 't geven is een vermaaklijk kunsje. Weest niet vies van een vrijer, die geldig sig uit slavernij heeft vrij gekost, en met hart-seer't verwijt moet hooren, dat hij met gewitte voeten te koop stont. Vergaapt u daar-en-tegen niet aan hanffen van kalen adelen en belchimmelde wapens der voorouderen. Neemt eer-beelden van u voorvaders uit 't saler, minnaar, dan sal 't een ijd'le schuif zijn. Ja maar
- om dat hij schoon is, sal hij u een nagie sonder loon afvergen, en selfs zijn bogger eerst arbeids-loon afpersen. Eist, terwijl gij u netten span, weinig, om 't wilt niet te verjagen: die gij in 't net hebt, vilt of braat soo 't u goet dunk. 'T schade noit min te veinsen: laat hij sig konnen inbeelden dat gij hem lief hebt; maar siet toe dat die geveinsde min niet onbetrakt blijft. Weigert dikwijl 't bij slapen: segt dan, dat gij pijn in 't hoesft hebt, dan, dat de maan agter de kerk staat. Een wijl daar na hout hem weer aan, op dat 's minnaars lijdzaamheid niet vereele, of zijn dikwijl gestutte minne-drift niet verslaawe. Sluit u deur voor een steemer, opense voor een geveer, en laat d'ingelate 't janken van d'uitgeslote vrijer hooren. Kijft somtijts op de vrijer, die gij beleedigde, quansuis of hij u eerst afstroonde, op dat zijn beklag verijdele, en 't uwe met duimkruit bijgelegd werde; maar hout hem noit lang verstoort: want dikwijl verwelkte lange gramschap verwijderde. Leer ook gemaakte tranen drukken, en quansuis om dese of gene te schreien. Schroom niet, wilt gij iemand uitstrijken, vals te sweeren. De Min-godin verhoort noit 't gebed van bedroge vrijers. Om u rol na behoore te spelen, moet gij een snedige knaap en kamenier sien te krijgen, tot onderdrijving, wat voor u hoort gemaakt te werden. Laat sij ook voor haar selve een kleinigheid eissen: want als sij van vele veel kleintjes fullen gebedeld hebben, fullen al die kleintjes daar na een grootje werden. Laat suster, moeder, en min van gelijke de minnaar plukken: dus fullen metter haast veel klauwen sinnen een gewenste buit uitmaken. Hebt gij geen reden meer om giften te eissen, tuigt dat gij verjaart, door 't vertoonen van de verjaarkock. Wagt u voorfichtig, dat hij sig inbeelde onbeschroomt

9. Sabijnsche) *Sijnde wel gehouden voor boersche, onbesleepen, en qualijk gemaniert, doch suiwer, kuyfch, in spel en wellust overvaren, en alleen met de besigbeden van de huishoudinge sich bemoesijende.* Horatius, 2 Toefang. Statius, 5 B. der Mengeld. 1 D. Virgilius, 2 B. der Landged. Martialis, 1 B. 62 Sneld. Juvenalis, 6 en 10 Berisfd.

10. Boog) *Van Penelopes gewaande knisheid, en haar gespanne boog, sprakenwe, 4 pag. Doch van haar vermenginge met Merkurius, in de gedaante van een bok, gewaagd ook Herodotus, 2 B.*

11. Tabbaart) *Febus toegepast, als digter en snaarenspeelder.* Tibullus, 3 B. 4 D. Propertius, 2 B. 23 D. Ovidius, 2 B. der Herschepp. en Albinovanus.

Want de lange sleep wierd, op het toneel, en elders, gemeenlijk gevoegd by het snaarenspeel. Cicero, 4 B. der Rhet. aan K. Heron. Ovidius, 2 B. der Alm. sprekende van Arion. enz.

Siet vorders 105 pag.

12. Gewitte) *De gevangene slaven, fullende openlijk worden verkocht, stonden niet alleen op de markt met ontbloote voeten; maar welke ook met krypt of gijs waren wigemaakt.* Plinius, 35 B. 16 H. Juvenalis, 1 Berisfd. Tibullus, 2 B. 3 D. Propertius, 4 B. 5 D.

13. Wapens) *Ceres, wassebeelden, in het Latijn. Van welke, in de atria, of voorhoven, sen toon geset, gesproken is, 69 pag.*

14. Maan) *Het Latijn segt beelwat anders, te weten: Isis, dat is, het feest van die godin, sal u wel een reden geven. Want so de Grieksche als Romeinsche vrouwen waaren gewoon, op sekere feestdagen en hoogtijden, sich met geen mannen te vermengen, en voor eenige dagen alleen te slapen.* Ovidius, 10 B. der Herschepp. sprekende van de hoogtijd van Ceres. Van welke wy ook 17 pag.

Vorders, wat Isis aangaat, zie 72 pag.

15. Verjaarkock) *De geboortedag vierden de ouden ter eeren van Juno.* Juvenalis, 12 Berisfd. of 10 Genius, dat is de geboorte geest. Horatius, 3 B. 17 Liergesf. en 2 B. 1 Br. offerende op een altaar van levendige en groene sooden. Horatius, 1 B. 19 Liergesf. en 3 B. 19 Liergesf. Ovidius, 4 en 7 B. der Mer-

16 beschroomt te vrijen sonder vrijgenoot. Noit duirde 't minnen na wens sonder krakkeel. Maakt dat hij op u rust-bed in 't oog krijs de teekenen die uitwijfen dat'er een ander bij u geweest is; uwen hals, hoe blond en blau die genippelt is in liefkoferij. Toont hem insonderheid de vereeringen, die u andere fonden. Heeft hij uniets vereert, soo moet gij hem vragen wat'er in de juweel-straat moois te koop is. Als gij hem dan veel, maar nog niet kaal geplukt hebt; sult gij wakker leentje-buir spelen, die noit weer gaf. Hout de tong tot u voordeel, en een veinstuig van u hart. Fleemt en klaut. 'T ver-vloekt vergift is in foeten honig gemuirt. Kont gij die

les opseggen, en niet in de wint slaan, dat ik door lan-ge ervarentheid geleert heb, soo sult gij mij dikwijlt toe-wenslen een vrolijk leven: dikwijlt bidden, na mijn dood, dat 't gebrand gebeente in lugte aarde ruste. Dese taal was haar nog in de mond, doe mij mijn schadu verriet. Maar ik kost mijn handen qualijk 't huis houden, of 'k rukte haar 't dun gesait grijs hair, en d'oogen, die haar door dronkenschap leekten, uit de kop, en krabde de rimpelige wangen op. God verleen u nergens huisves-ting, een behoeftigen ouderdom, lange winters, en eeuwi-gen dorst.

Herschepp. Juvenalis, in gemeld Berispd. Apulejus, 7 B. der Herschepp. Prudentius, in de Ver-good. Kapitolinus, in Max. en Balbin. enz. bloemen, wierook, wijn, warme pap, en wel bysonderlijk soete koek. Kalfurnius, 5 Herdersgef. Tibullus, 4 B. 5 D. Persius, 6 Berispd. Lampridius, in Se-ver. Vopiskus. in Tacit. en Ovidius, Treurd. 4 B. 10 D. Hergebruik deeser verjaarkoek op de ver-jaarmaalen heeft Varro, enz.

16. Genippeld) Het liefkoofen en versaamelen der oude moet waarelyk een katespel sijn geweest; ter-wijl 'er, buiten het kussen en trekkebekken, daar van slaan, stooten, bijten en krabben, de ooren wrij-ven en de haren losrukken, word gehoort. Juvenalis, 11 Berispd. Suetonius, in August. 69 H. en in Kalig. 36 H. Plautus, in Pseudol. 1 B. 1 Ton. enz.

Behalven dat sy, achter de gordijnen, gaarne het hoofd hair los, en op de gladde schouderen nitge-spreid, saagen leggen. Apulejus, 2 B. der Herschepp. sprekende van sijn schoone Polis, enz.

NEGENDE DICHT.

Aan Atticus, dat een vrijer, gelijk een soldaat, niet boort ledig te sijn.

Alle vrijers (gelooft mij Atticus) alle vrijers sijn sol-daten onder de bannier van de Min-god. De jeugt, die ten oorlog dient, past ook onder Venus van. Een grijsaart misfaat 't harnas, een grijsaart voegt geen min. Den ouder, die de veltheeren in klokke soldaten ver-eiffen, vercift een hupfe maagt tot haar ledekantsbaralie. Sij staan beide op schiltwagt: slapen beide op de vloer. Dese past op de deur van sijn vrijster, gene van de velt-heer. Een soldaat moet een groot stuk weegs marsseeren. Sent een deern van kant; de vrijer falschappig volgen, soo ver hem de beenen dragen. Hij sal ten steilen berg op slenderen; rivieren, schoon dubbelt gefwollen door stort-regen, overstuiven; door diepe sneeu kneeden; geen storm ontsien om over zee te sukkelen, nog mooi weer verwagten om 't seil te gaan. Wie kan hartvugtig de nagt-kou, hagel, sneeu en stortvlagen uitstaan, of 't moet een sol-daat of vrijer sijn. Den eene wert als verspieder na's vijants leger gesonden: den andere loert op sijn vrijgenoot, als op een vijand. D'een plant sig voor vaste steden: d'an-

der op een harden dorpel van sijn lief. D'een bonft de poort, d'ander de deur in spaanders. 'T gaff somtijts voor-deel den vijand in sijn nagtruft te verkloeken, en 't weer-loos volk gewapender hand te marsen. Soo sneuvelde 't woest leger van Refus den Tracier, en wiert de voerman van sijn paarden in de pekel gelaten. Van gelijke dienen sig de vrijers van 't ronken der egt-genoten, en reppen 't rappier als haar vijand in slaap is. Door sentinel en schilt-wagt te sluipen, is alrijt 't werk van een soldaat en ellen-dige minnaar geweest. 'T gevegt is kampel, en Venus werk een teerlink. Die onder de knie was kan weer oprijfen; en die gij noit hoopre te konnen onderleg-gen, raken in 't voet-sant. Die dan 't vrijen lanterfant en noemt, mag vrij den bek snoeren. Een vrijer is een af-geregt soldaat. Achilles blaakt vol druks op sijn ontgricu-de Briseis. Plet nu, Trojanen, terwijl gij kont, der Grieken magt. Hector schoot 't harnas aan, als hij eerst sijn Andromache omhelst had, die hem dan 't helmert op 't hoofd sette. Agamemnon, d'Oppervelt-heer, segt men, 4 stont

1. Refus) Van het overrompelen en ombrengen van deesen koning, en het wegvooeren sijner paarden, is gesproken, 3 pag.

2. Achilles) Sie wegens het ontschaaken van sijn lieve Briseis, den Inhoud van den Derden Br. en van sijn gramschap en oplopendheid, 11 en 13 pag.

3. Hector) Van hem is gesegt 2 en 23 pag; gelijk van Andromache, sijn gemaalin (sie meede van hem en haar, Homerus, 6 B. van Il.) 24 pag.

4. Agamemnon) Sie van deesen opperveldheer 11 pag.

5 6 *Ik verniet over de schoonheid van Kassandra de Profetess, die hij in 't oog kreeg, soo als haar de lokken omgheeft op de schouderen hingen. Van gelijke wiert Mars gewar, dat hij met Venus op overspel betraft in Vulcans net werde. Bekender klugt was'er niet onder 't Godendom in den hemel. Ik was self eerst vaddig*

en tot straatslijpen gehooren: 't bed en de schadu had mij verweegert. Maar doen ik na de hieken begoft om te sien, en aan 't vrijen rogt, wierd' ik stuks, en genootsaakt onder Venus bannier te dienen. Hier door is 't dat gij my soo rap en bij nacht niet krijt voeren. Die niet ini wil werden, moet vrijen.

5. Kassandra) Van haar naamen sprakenwe 24 pag. gelijk van haar verworpen voorstellingen 77 pag. Doch was haar eind aangast, deselve was dusdanig:

Na 't verbranden en verwoesten van het rampsalig Troje volgde het deelender gevangene; bysonderlijk der vrouwen. Ieder ontfing deese of geene, volgens den uitslag van de looting. Behalven Agamemnon, die Kassandra, buiten gemelde looting, voor de sijne verkoos. Sy ging dan mede naar Griekenland. Doch komende kinnen Mienenen, wierdse, door de t'saamenweeringe van de koningin Kletemnestra, nevens Agamemnon, omgebracht. Elcylus en Seneka in hunne Treurip. Filostratus, 2 B. Higinus, 117 Vertell enz.

Achterblijvende Halesus, gesoeld van Agamemnon by deese ongelukkige priesterinne; welke sich naderhand in Italien, ontrent den berg Massikus, gelegen in Kampanien, heeft neergeset, Virgilius, 7 B. van En.

6. Profetess) Marnas, rasende, segt het Latijn; om dat de waarzeggende, gelijk als door een verserme verrukt, gewoon waaren te voorstellen. Siet 24 pag. Deese naam geeft haar deswegen ook Propertius, 3 B. 11 D.

Doch van de Menaden, delle priesterinnen van vader Bacchus, siet 15 pag.

7. Betraft) Sie van deese lieve godheden, op het verklikken van de alsijnde Apollo, van Vulkanus betraft; en in een konstig net alle andere goden ten schouwspel voorgesteld, Homerus, 8 B. der Dool. Ovidius, 2 B. der Vryk. en 4 B. der Herschepp. Nonnus, 5 B. van Bacch. Lofz. behalven Lucianus, Arnobius, Fulgentius, enz.

8. Straatslijpen) Discincta otia, ongegorde ledigheid; in het Latijn. Aangesien onopgeschoort en sonder gordel te gaanz, binnen Rome seer opsprankeligh was; so dat Sylla, de jonge Cesar in dusdanige eengevaand beschouwende, sich niet ontfag te seggen, dat men sich wachten moest voor dien qualijk gegorden jongen. Suetonius, in Jul. 45 H. en Macrobius, 2 B. 3 H. sprekende van Cicero's spotredenen. behalven Servius, over het 1 B. van En. Seneca, 92 Br. sprekende van Menecas. Plautus, enz.

Ja self by de soldaaten was het gorden een eerlyk en noodsaakelyk kenteeken; gelijk het ontgorden eens der straffen was van misdoude, en in den krijgshandel hunne plicht vergeetende. Herodianus, 2 B. 13 H. en 7 B. 11 Treb. Pollio, in Gallien. Vulk. Gallikanus, in Avid. Kaff. Val. Maximus, 2 B. 7 H. sprekende van Pifo. Suetonius, in August. 24 H. behalven Livius, enz.

THIENDE DICHT.

Aan sijn vrijster, om geen vrij-schenkagien af te vorderen.

1 *G*elijk Helena met de Trojaanse vloot uit Europa ver-
voert haar eerste en tweede man oorlog veroorzaak-
te: gelijk Leda, die Jupiter, looselijk onder swane-plui-
men verborgen, bekreop: en Amyntone, doe sij op 't dore-
re velt swarvende een kruik water op 't hooft droeg: soo
waart gij eerst in mijn oog, en ik bekommerd dat u de
4 5 groote Jupiter, in een arent, stier, of in wat postuur door

min vervormt, beknipen mogt. Maar nu ben ik son-
der song: nu sijn die schellen van mijn oogen geligt, en
't gesigt opgeklaart. Wilk gij weten, waarom ik van sin
veranderde? Om dat gij na mijn handen omsiet. Dat's
d'oorzaak dat ik u niet kan lief hebben. Soo lang gij een-
voudig waart, minde ik u lijf en ziel: nu is u ziel door
vuile hartstogten bekleet. De min is een kint, bloot,
on-

1. Helena) Van haar vervoeringe spreekt de 15 en 16 Heldinnebr. 74 pag.
2. Swaanepuimen) Van Leda met de Swaan boeleerende, sprakenwe 23 en 40 pag.
3. Amyntone) Van haar rampsaligheid is gesegt 96 pag.
4. Arend) In wiens gedaante Ganimedes van Jupiter wierd geschaakt, Siet 78 pag.
5. Stier) Welke Europa vervoerde. Siet 16 pag.

6. Tra-

onbevlekt, en, om zijn suiverheid te toonen, moeder-naakt. Waarom wilt gij de min voor gelt uit-veilen? die heeft immers geen beurs om gelt te bergen. Venus nog haar soon zijn bequaam tot zelle oorlogen. Onstrijdbare Goden mistaat het soldij te trekken. Een hoer wert ijdor voor gesette prijs geveilt, en soekt klein gelt voor de Koffaan te verdienen. Dit staal vervloekt nog de gierige kogghel, die haar dwingt gelt te elffen; en doet door dwang, dat gij uit eige vuiligheid. Spiegelt u aan d'onvernunftige dieren: 't sal schandelijk luiden dat de beesten van teler inborstt zijn. De meer eiste noit den hengst, de koe noit stier springloon: noit wipt den ram op d'oor; zijn ga, voor giften. De vrou alleen haalt 't hart op, als sij de man mag plukken: alleen verhuurt sij haar tuig: alleen hangt sij een brief voor de kamer, verhuirende iets daar in verhuirster en huirmann gading en vermaak heeft; en set een vaste prijs op 't geen daar sij sels geneugt in schept. Waarom de mingeneugte, die wederlijks even aangenaam sal wesen, bij d'een verkoft, bij d'ander gekoft? Waarom moet 't plaaisier, dat man en wijf door onderlinge behulpzaamheit genieten, mij gelt kosten, en u winst geven? 'T is schant, sig te laten omkooopen tot valse gemette: schant voor een regter en middebaar goude schellen op 't geligt te laten groeijen: schant, door gelt vervalst, misdadigers te verdedigen; schant,

dat de vuirfchaar veel gelt trekt: schant, zijn erfgoet door bijllapen te versijken, en de billen blank te setten om proffijt. Gegeven goet is dank waart; een vuile snoepreis niet: want den huirmann betaalt u zijn huir, en blijft u voor gerief vorder niets schuldig. Wagt u 'schoone deerns, geld voor een nagie te vorderen: die winst bedijt niet. 'T bedingen van Sabijnse armringen stont Tarpeia, de Non van Vesta, vrij wat te dier, doe sij onder s' vijants schilden verplet wierdt. Alcmeon doorreeg met den degen den buik, die hem baarde, daartoe geport door een goud hals-cieraat. 'T is wel niet schandelijk een rijke fokker wat af te vorderen, om dat die splist heeft, en geven kan als gij 't eist. Lees druiven van weldragende wijnstokken, appelen uit een vrugtbare boomgaart: maar laat u een kalis pajen met gedienstigheid, ijverige toegenegenheid, en trou; en alsoo ijdor zijn matres toebrengen 't geen hij heeft. Onder mijn gaven tellen de deerns, als sij 't waardig zijn, digten 't haarder lof, en werden, als 'mij belijft, door mijn digtkonst roemrugtig. Kleenodien, juweelen, en gout sal slijten; maar de faam, door digteren verbreit, sal eeuwig duren. Geven wil ik gaarn; maar 't spijt mij dat gij 't vergt: en ik versoei u onbeschoftheid. 'T geen gij eist, en ik u weiger, sal u gewenden, als gij 't eisten verleet hebt.

6. Tarpeja) De dochter van eenen Spurius Tarpejus; welke op de gouden armringen (waar mede de Sabijnen volgens gewoonte sich versierden, verslingerd sijnde, beloofde aan Titus Tassius, huime koning, het slot te leveren, voor het geene de krijgslieden aan haar linker arm droegen. Opend daar op de poort, en laat de Sabijnen binnen. Deeze (de last van Tassius volgende) wierpen Tarpeja toe al het geene van hun linker arm gedraagen wierd; dat is, so wel schilden als armringen: waar mede sy de verraderes bedekten en genoegzaam begraven. Dionysius, 2 B. 40 H. Plutarchus, in Romul. 40 H. Livius 1 B. 11 H. Florus, 1 B. 1 H. Val. Maximus, 9 B. 6 H. Propertius, 4 B. 4 D. Silius, 13 Pun. Oorl. anz. aangehouden by het 38 Taf. van de PICT. LOQUENS, en by het 6 Taf. van de GALLERY. In welke beide ik, nevens Rykius, getracht heb te toonen uit gemelde Dionysius, Plutarchus, Livius en Florus, nevens twee Burgemeesterlijke Gedenkpenningen (te weten van het Geslacht der Petronien en der Titurien) dat Tarpeja geen verraderesse, maar eerder en voorstandster en verdedigster is geweest.

7. Waarde) Te weten Eriphle, suster van koning Adrastus, en vrouw van den voorspeller Amfaraus; welke ontfangen hebbende een goude kropboot van Polinices, haar man ontdekte; die sich had verborgen om niet naar Theben te gaan, alwaar by wijf zijn leven te sullem moeten eindigen.

Naderhand heeft de soon (volgens bevel van zijn vader) het feit gewrooken, en die oervergetene moeder ook met het staal het leven benoomen. Cicero, 1 B. van de Vinding. en 1 Red. tegens Verr. Propertius, 2 B. 16 D. en 3 B. 13 D. Statius, 4 B. der Theb. Higinus, 7; Vertell. Apollodorus, 3 lib. enz.

8. Vruchtbaar) Alcinoï voegt 'er het Latijn by. Want Alcinoüs, koning van het eiland Feacien of Xorcyra, was een groot liefhebber van vruchtdragende thuienen en boomgaarden; soo dat ook de sijne, in weelde en vruchtbaarheid, alomwaaren bekend en vermaard. Homerus, 7 B. der Dool. Virgilius, 2 B. der Landged. Statius, 1 B. der Mengeld. 1 D. Plinius, 19 B. 4 H. Ovidius, 15 B. der Heerschepp. Martialis, 8 B. 68 Sneld. Juvenalis, 5 Berisfd. Propertius 3 B. 2 H. enz.

ELFDE DICHT.

Aan Nape, datse zijn minne-brief aan Korinna soude behandigen.

Nape, die verwarde hoofden geestig weet te hullen, en hair te scheelen; die te eel sijt, om onder dienstboden gerekent te werden; hantzaam en dienstig bevonden in nagt-luikerijtjes, en erg op minne-leusen te geven; die dikwil Corinna, niet te graag om bij mij te komen, bewilligde; die ik vaak trouw bevont als mij de noot drong: hou daar een brief, die ik in de morgenstont schreef, brengt die u juffrou, en rept u ijverig sonder uitsfel. U hart is immers niet versteent of verstaalt; en gij sijt immers niet sijnhartiger als andere van uwen rang. 'T is wel te geloven, dat u mede wel een minne-schicht trof. Strijd dan voor mij die onder deselve bannier soldaat ben. Vraagse hoe ik vaar; segt dat ik vlam op een nagje. De rest salse uit mijn minne-brief verstaan. Veel spreken quist hier tijt. Behandigt haar

den brief abel, als sij een goede luim heeft; maar past evenwel dat sij hem aanstonts leeft. Let wel, als sij leeft, op haar oogen en troonje: uit een spraak-loos aansigt kont gij wikkelen wat sij doen wil. Als sij den brief gelezen heeft, sult gij haar porren terstont in 't breekt antwoorden, en moeilijk werden als sij veel papiers in haar brief onbeschreven laat. Laat sij de regels digt op een schrijven, en 't oog slaan op mijn dwars-kant-schrift. Maar waar toe met veel schrijvens de vingers krampig maakt? Laat den geheelen inhoud niet anders sijn als, **KOMT**. Soo 't luk mij dient, sal ik die victorijbrief aanstonts met laurier bekranffen, midden in Venus tempel brengen, en daar onder schrijven: *Nape offert Venus op een brief, sijn trouwe dienares, die nog sint niet anders als siege aborne best was.*

1. Hair) De jonge Juffrouwen hadden haar kappers en opulechters, gelijk heden; ja zelfs als verwonelingen en geheime raaften, in alles wat schoonheid sou kunnen bysessen, of vermeerderen. Petronius, in sijn Berispschr. Juvenalis, 6 Berisps. Suetonius, in Klaud. 40 H. Klemens, de Alexandrin. 3 B. 4 H. Festus, Plautus, Hesichius. enz.

Behalven dat se ook slaven hadden, cinifiones en cinerarijgeheten; welke met heet gemaakte bouten en naalden het hoofdhaar deden krinkelen en opkrullen. Akron, over Horat. 1 B. 2 Berisps. Varro, 4 B. van de Lat. T. Plautus, Seneka, Tertullianus, enz. of met bereide affchen (loogen seggen wy) het selve een blonde verdedden hebben. Plautus, in de Krijgsm. 4 Bedr. 2 Ton. Arnobius, 7 B. Val. Maximus, 2 B. 1 H. 5 Voorb. Wans het blonde en geele hair, wierd van de lichte meisjes gelijk het swarte van desige vrouwen bemind, Petronius, Apuleius, 11 B. der Herschepp. Tibullus, 1 B. 5 D. Horatius, 1 B. 5 Lierges. behalven Katullus, Val. Flakkus, 5 B. van de Argon. Virgilius, Augustinus, Suetonius, de Kanttekenaar over het 6 Berisps. van Juvenal.

Alwaarom de Venus hartjes, swart hair hebbende, doorgaands van vreemd hair blonde paruikjes droegen. Juvenalis, 6 Berisps. sprekende van Messalina. se weeten van hair, uit Duitschland, en de Noorder landen (alwaar het geele en blonde gemeen is, volgens Lukanus, Klaudianus, Avienus, Aufonius, enz.) niet sonder onkosten gebaald. Ovidius, Minned. 1 B. 14 D. Martialis, 5 B. 69 Sneld. Gelijk sy ook al het geene, waar van haar de natuur beroofde, met andere gemaakte prullen poogden te vergoeden; hebbende in ontelbaare doofen haare parruiken, oogscheelen, tanden, enz. Petronius, in gemeld, Berispschr. Martialis, 9 B. 38 Sneld.

2. Brief) Tabellaz, bordekens, in het Latijn; van welke 54 pag.

3. Mionabrief) Cera, het was; in het Latijn: want sy met een stiletjen in het was schreven; even als nude kopere plaaten worden geest. Sie 54 pag.

4. Veel schrijvens) Graphio, met de griffie; in het Latijn. Sie de selve 54 pag.

5. Laurier) Van de verwinningsbrieven, en de laurieren om deselve gestingerd, is gesproken, 125 pag.

6. Tempel) Te weeten van Venus de Teelster ofte Voortbrengster; een prachtig gebouw van vorst Fulius. Suetonius, in Jul. 61, 78 en 84 H. Appianus, 2 B. der Burg. Oorl. Plinius, 35 B. 12 H. Hebbende geslaan midden op de Roomsche markt, alwaar, so geloofd word, men byden siet de kerk van de H. Maria Liberatrix, of de verlossende.

Van haar verbranden, onder de regeeringe van keiser Klaudius, spreekt Plinius, 39 B. 8 H.

7. Offerd) Siet in het Grieksche Bloemh. 4 B. 3, 4, 8, 11, 15, en volgende H. verscheidene opschriften en toewijdingen van diergelijke schenkagien, in der goden tempelen opgehangen.

Doch bysonderlijk van de overryke geschenken der vreemde koningen en volkeren aan den Delfschen Apollo, in grooten overvloed opgehangen, Herodotus, 1 B. Justinus, 24 B. 6 H. Siet ook van den kostelijken buit, opgehangen in de kerk van Romulus of Quirinus, Livius, 10 B. 46 H. enz. behalven Strabo, Dio, Pausanias, enz. van andere tempelen met geschenken opgepropt.

Daar se

Deze bestonden of, in gondekroonen, prachtige klederen, en allerhande tuigen en vaaten van dierbare stoffe. Vitruvius, 8 B. Cicero, 3 B. van de Nat. der Goden; sprekende van koning Dionysius, 9 en 6 Verrin. Pausanias, 2 B. Lampridius, in Alexander. Achill. Tattus, 1 B. der Minner. van Leusipp. en Klit. Arrianus, in de Besch. van den Euxinus, en ontelbaare andere Roomsche en Grieksche schrijvers. of in kostelijke beelden en schilderyen; waar door ook de tempelen en kapellen der aaloude waaren konstkamers en vertoonplaatsen van onwaardeerlyke rijkdom, pracht en heerlijkheid. Tibullus, 1 B. 3 D. Juvenalis, 12 Berisph. sprekende van de tempel van Isis, binnen Romen. Doch voor alle Plinius, 35 B. 10 H. van de tempelen van den Kapitolijnschen Jupiter, Venus, de vergode Julius, de Eendracht, de Vrede, Deugt en Eere, en self van Juno de Koninginne binnen Ardea; Cicero, 3 B. van de Nat. der God. sprekende van de kerk der Samothraciers, enz.

8. Ahorne bast) Acer in het Latijn; een boom gelijkende bykans de linde. Sy schreven anders opborden van bosboom of, so men segt, palmhout; citroenhout, of yvoor. Siet boven 54 pag. behalven Martialis, 14 B. 3 en 5 Sneld. enz.

TWAALFDE DICHT.

Hy vervloekt zijn brast, die by gesonden had, om 't afstaan van zijn verzoek.

Beschrei mijn ongeluk: mijn brief is met quaet antwoord wederom gekomen, en melt, og arm! dat het van daag me-juffer niet gelege komt. Voorfpoek heeft wis bedier in. Doen Nape flus met den brief meende heen te gaan, stiet sij de teenen tegen den drempel. Siet toe op een ander tijt, als gij uitgefonden wert, dat gij voorfugtiger over den dorpel stapte, en als een nugtere deern de voeten hups van d'aart ligt. Voort nimmijn 2. oogen vervloekte brief-bast, waart dat gij lijken verbrant, op u overfteeke was volgrist met weiger-letteren: was, die ik geloof door bijen uit kortika van lang-geschoote 3. wilde kervel-bloemen geraapt, tot bittere honig-raten gemaakt, en herwaert versonden te sijn. Wat! gij waart 5. immers soo root beschildert als meny en vermeilloen. Maar die verf was waarlijk bloedig. Legt nu op straat geworpen, als een onnutte spaan, en plet onder dewielen van gelade wagens, 'K wil ook de man, die u van

binne-boom chors tot schrijf-gebruik bereidde, overtuigen dat hij oerein van handen was. 'Thout, waarom gij wiest, is verbruikt tot galgen en mikken. Den boom gaf vervloekte lommer voor: heefse uilen, en was volgere en bijtebauwe nesten. Was ik dol, dat ik op iulken schors mijn vrijagie vertroude, en, daar van een minnebrief gemaakt, aan mijn matres deed bestellen? Bequamert waart gij om beschreven te werden met mandamenten en snaterige daag-brieven, om van d'een of d'ander partij-pleiter met een onbeschaamt bakhuus gelesfen te werden. Nutter hadt gij hooren te leggen onder de dag-registers, en schult-boeken, waar in een vrek sijn verlies berekenende mogt staan huilen. Men noemt u dubbele schors, en 'k heb bevonden dat gij waarlijk dubbelt sijt: dat getal kost niet veel geluks voorduiden. Wat wil ik verstoort anders wenfien, als dat u een rottende onderdomknagen, en de was verduft beschimmelen moet.

1. Drempel) Van dit ongelukkig voorteecken seggenwe 68 pag.

2. Brief-bast) Bordeken liever; aangefien het vierkante plankjes waren, even als heden onse tafelboekjes van lei of schalien, met hunne houte lijsten.

3. Honigraaten) Van den honig van Korsika spreken de schrijvers tegenstrijdelijk. Athenëus (3 B.) schrijft dat die van Korsika, wegens het nuttigen van hunnen honig in de spijzen, lang leven en hoog van jaaren worden.

En ondersuffchen willen andere dat hanne honig, terwijl de byen op de quandaardige taxus of ypen aafsen, sou vergiftig sij. Virgilius, 9 Herdersgef. Martialis, 11 B. 43 Sneld. Ten minsten datse (wegens de buxus, of palmhout, waar op haare byen sitten) bitter is, getuigd Plinius, 16 B. 16 H. en 21 B. 14 H.

Van de Korsischen honing siet ook Livius, 40 B. 34 H. Diodorus, 5 B. 13 H. enz.

4. Wilde kervel) Cicuta geheeten; waar meede niet alleen die van Massilien, en Ceos, maar ook die van Athenen de openbaare misdadigers (waar onder ook somwijlen onschuldige, als Sokrates, enz.) ter dood brachten. Plinius, 25 B. 13 H.

5. Menie) Een gemeen vercierfel van boeken en papierrullen. Ovidius, Klaag. 1 B. 1 D.

6. Uilen) Gelijk de vogrien, welke met hunne vlucht of stemme goede voorteecken gaven, waaren den arend, de raaf, de kraai, de specht, enz. so sijn de kiekendief of sperwer, de swaluwe, den uil, enz. vogelen van ramp en ongeluk geweest. Siet Gellius, 6 B. 6 H. Servius, over het 1 B. van En. Plinius, 10 B. 13 en 15 H. behalven Cicero, Plutarchus, Dio, Justinus, enz.

DERTHIENDE DICHT.

Aan den dageraad dat sij niet haastig aanligt.

De blonde Auroor, die met haar betijpt gespan den dag aanvoert, is nu reets, van haar egrgenoot, den euden Tithon, gescheiden, boven de kinnen gestegen. ¹ *Hoe dus haastig, Auroor? hout stant. Soo wens ik, dat* ² Memnons vogels, alle jaar prelijs, deziel van u gesnevelt kind met haar bloet verquikken. Nu leg ik soo vol vrengts in de poele bouren van mijn lief, nu soo gemakkelijk aan haar zijde, als oit mijn dagen. Nu mest ons 't slapen, nu rijpt het nog, en 't gevogelt quinkeleert een helderen sang door 't enge strotje. Hoe dus haastig, Godin, haatelijk bij jonk-maas en meisjes? ruk de bedaude lei met u purpere hame-strak op. Voor u opkomt, kan de sluirman zijn gestant beter waarnemen, en dwalt soo spoorloos niet op zee. *Deu welser. Schouw nog afgeslooft, rijst op, als gij voor den dag komt: dan schiet de krijgsmen de wapens aan. Gij drijft eerst den akkerman na 't velt, en de trage ploegossen onder 't juk. Gij stoort de kinderen de slaap, en snuiftse na school om de teere handen uit te steken voor de harde plak. Gij sijt het die borgen [bruidegoms] na de Reggeleerden stuurt, om door een woort groote schade te lijden. Gij sijt nog van Advocaten, nog van Redenars bemint: want dese beide zijn om uwent wil genootsaakt op te staan om nieuwe saken te beweeren. Gij port t'elkens 't vrouwvolk, op dat haar d'arm-schroeven niet mogten verstrammen, tot haar wolwerk-taaken. 'K verdroeg dit alles: maar wie kan lij-*

den dat zijn lief vroeg 's morgens opstaat, of hij moet geen vrijster bij sig hebben? Hoe dikwijl wenste ik, dat de nacht niet voor u swigten, en 't gestant niet voor u vlugten mogt! Hoe dikwijl wenste ik, dat of de wint u karros in starden wajen of u rossen in donkere wolken verbijbert naar storten smogten! Waar heen dus haastig, nijldige Godin? Dat gij een moor bearde, was om dat gij een swart en nijldig hart had. 'T had beter geweest, indien gij niet voor desen op Cefalus waart verslingert geweest. Meent gij, dat wij u sluikerij niet weten? 'K wenste dat ik Tithon u treken mogt vertellen: geen vuilder gildecken lieper onder de Goden. Om u egrgenoot 't oncloopen, juist om dat hij een out lullerie is. ⁴ stijgt gij 's morgens vroeg op de wagen, die bestevaar niet sien mag. Maar als gij een Cefalus, die gij liever hebt, in d'armen kreeg, sount gij roepen, *slag aan nagrossen.* Waarem werd ik gestraft, om dat gij een oude sul hebt? heb ik u aan die schuddebol gekoppelt? ⁵ Let eens hoe langen slaap de maan, die voor u schoonheid niet te wijken heeft, Endymion, haar minnaar, verleende. Selfs Jupiter, der Goden vader, knoopte, om u soo dikwijl niet te sien, tot 't boeten van zijn lust, twee nagten aan malkanderen. 'K hield' op van kijven, ⁶ en sij (een wis teeken datse 't hoorde) schoot een blos. *Maar 't daagde vromel niet later als voorheen.*

1. Titon) *Sie van Titonus 18 pag.*

2. Auroor) *Van welke mede, 127 pag.*

3. Vogels) *Memnon (van welke 127 pag.) sijnde van Achilles voor Trojen gedood, en zijn licchaam; volgens de seede van die tijden, op den hondstapel geset om tot asch verbrand te worden, so quaaam self uit het vuur seker slag van vogelen voort, die malkanderen daadelijk aanvielen, bestreden, ombrochten, en, op die wijze een lykoffer voor dien krijgsheld aanstelden. Ovidius, 13 B. der Herschepp. Q. Smirneus, enz.*

Ja men heeft geloofd dat van dit slag van vogelen naderhand eenige uit Moorenland jaarlijks overquamen, en in het veld voor Trojen, by Memnons graf, sich in twee slagordens verdeelden, en so malkanderen bevochten. Plinius, 10 B. 26 H. Pausanias, in de Phocisch. enz.

4. Cefalus) *Sie van deese 17 pag.*

5. Maan) *Of Diana, op Endimion verslingerd, so gesegt is, 89 pag.*

6. Nachten) *Van dit in onsmelten der nachten is gesproken. 43 pag.*

VEERTHIENDE DICHT.

Hy vertrooft zijn vrijster, die 't hair door 't quikken was uitgevallen.

Ik seid 'tu wel, dat gij 't hair niet meer sount salven. Nu | gij 't hair met vree gelaren, wat kostet schoonderuit ko-
hebt gij geen lokken meer, om blont te verwen. Had | men? 'Thing u immers over rug en bliften. Daer be-
ne-

1. Salven) *Smeeren en verven, om het hair door een gesochte blondheid schooner en bekoorlijker te maaken; van welke lichtvaardige opschrikkinge, 132 pag.*

2. Moo-

nevens wast foo fijn, dat het in 't opquikken prijkelt liep
 2 van breken: foo fijn als de sijdraat der swarte mooren:
 foo fijn als de web, die de spinnekop met de dunne
 pootten aan ongenagde balken weeft. 'T was trouwens
 niet swart, nog ook goud-geel: maar uit beide verwen
 vermengt, gelijk d'ontchorfte hooge cederen die in de
 3 waterige dalen van den buktigen berg Ida wassen. Ook
 wast gemoe, bequzaam tot onallijke krullen, en deed
 4 u gants geen seer. Nog hairpriem nog raadige kamruk-
 5 ten 't in stuk: en de kamenier bleef altijt vrij van straf.
 Mijn lief is dikwijl in mijn bijwefen gehult, maar prikte
 7 haar hultfer noit met den hairpriem in de armen. Dik-
 wijl lagfe ook 's morgens vroeg, nog ongehult, op den
 elboog op 't purpere ruffbed. In dat lodder poftuur was-
 8 se ook foo bevalijk, als een Tracier wijnpaapin, wan-
 neer sij afgerent loom in 't groene velt ter neer legt.
 Schoon 't hair nog foo fijn, en gelijk neft-veeren was,
 9 og! wat moft het evenwel tornen uitftaan! Hoe geduldig
 verdroeg het vuur en ijfer, om in krollen om te krim-
 pen! Ik riep: 'Tis fond en fchant dat hair te fengen.

'T is van nature fchoon: fpaar, onbarmhartige, u eigen
 hair. Doer hier geen kragt en geweld: 't heeft geen ver-
 branden verdient: 't hair felfs is foo aardig gewaffen,
 dat het kan de fchiftpriem befchamen. Dat fchoone hair
 is uitgevallen: dat Apollo en Bacchus wel mogten willen
 10 op 't hooft te hebben: dat ik koft vergelijken bij 't hair
 van de naakte Venus, die de fchilders wel eer afmaalden
 12 foo lang van lokken, dat sij die met de natte hand moft op-
 13 fchorten. Wat klaagt gij, dat u 't qualijk opgequikt hair is
 uitgevallen? waarom, flegthooft, bedroeft de fpiegel
 weg gefet? De fpiegel toont u een mismaakter hooft als
 voor defen. Wilt ge u felve mooi fchijnen, foo vergeet u
 voorig poftuur. U heeft geen rooverfnol met haar krui-
 den befchadigt, geen valfe heks met Tefſalis water ge-
 14 waffen: geen felle fiekte heeft u beftroopt (daar behoe-
 u God voor) geen nijldige vijandin heeft u den hairbos
 15 geplukt. Maar u verlies hebt gij niemand als u eigen fel-
 ve te wijten: felfs beftreekt gij 't hair met roegemaakt
 vergift. Nu fal u den gevangen Duifer fijn blont hair
 tot een paruk leenen, en gij pronken met een gift van
 ver-

2. Mooren) Seres ſegt het Latijn; en dit is een volk in Indien, tuffchen de rivieren Indus en Hi-
 dasper: vermaard door defijde, welke ſy, ſomen meende, van de boomen haalen, verfaamelen en berei-
 den. Dionyſius, in de Landbefchr. Ammianus, 23 B. 11 H. Plinius, 6 B. 17 H. Solinus, 23 H.
 Virgilius, 2 B. der Landged. Seneca, Klaudianus, enz.

3. Ida) Van welken Trojaanſchen berg 16 pag. Ten waar by ſag op een anderen Ida, gelegen in Kre-
 ta; wegens ſijn beſrijkheid hebbende doofe naam ontfangen. Strabo, Heſichius, Euſtathius, ez.

4. Hairpriem) Acus, een naald, in het Latijn; waar meede men toen als heden de hairen plag op
 te winden en waſt te hechten. Martialis, 2 B. 66 Sneld. en 14 B. 24 Sneld.

Sulk een hairnaald meend men te ſien op een Burgermeefterlijke Gedenkpenning van het Geſt. der Aure-
 diam, by Oudaan; 49 Taf. 8 Penna.

5. Kam) Vallum poſſinis, de wal der kammen, in het Latijn. Heel aardig vergeleeken. Want ge-
 lijk de tanden der ſelve even hoog, en even verre van malkanderen ſtaan verheeven, ſo waaren ook de val-
 la en borſtweeringen der legers, by de aalouden. Varro, Livius, 10 B. 25 H. 44 B. 33 H. en elders
 meer. Klaudianus, 2 B. tegens Ruſin. Juvenalis, 16 Berifpd. enz.

Dusdaanigen vallum of borſtweer ontmoet ons by Spanheim, op een byſondere Penning van Kei-
 ſer Licinius.

6. Kamenier) Ornatrix in het Latijn; van welke is geſprooken, 132 pag.

7. Armen) Van diergelijke wreedheid, zegens het kamenierſje Pſekas, ſpreekt ook Juvenalis, in ſijn 6 Be-
 riſpd. handelende van ſulk kemmen en opulechſen.

8. Wijnpaapin) Van het uitgeſpreid hair der wijnpaapinnen is geſegt, 15 pag.

9. Sengen) Van het hairkrullen door vuur en yſer is ook geſprooken, 132 pag.

10. Apollo) Gemeenlijk, gelijkwe 116 pag. ſeggen, met ſchoon en lang hoofd hair verciert. Siet de mar-
 mere Beelden by Biſſchop, Sandrart en andere Verfaamelaars van diergelijke aaloudheden.

11. Bacchus) Ook doergaans jong en met ſchoone hairlokken verſoond by Bartolus, Leonard Agoſtini,
 en reeds gemelde Verfaamelaars.

12. Venus) Dione ſegt het Latijn. Welke eigenlijk de moeder is van Venus. Homerus, 5 B. der II.
 Higinus, 1 Vert. hoewel de moeder en de dochter, aangande haare naam, meereendeels worden in een
 geſmolſen. Ovidius, 5 B. der Alm. Virgilius, 9 Herdersgeſ. en 3 B. van En. enz.

13. Natte) Van de Venus emergens, of uit het water oprijſende, is geſegt 34 pag.

14. Tefſalis) Harmonix ſegt het Latijn. Siet 63 en 66 pag.

Vorders word de Touverkofſt geſegt by die van Theſſalien gevonden en voorts geſet te ſijn; ſedert ſy van de
 vermaarde Meden daar in ſijn onderweſen, Plinius, 30 B. 1 H. Klaudianus, 1 B. tegens Ruſin, behal-
 ven Ariſtoſanes, Apolejus, Plautus, Horatius, enz.

Sijnde ſelf haar landſchap vol vergiffige kruiden, en derwegen dienſtig en bequaam tot doofe konſt. Lu-
 kanus, 5 B. van Farf. Tibullus, 2 B. 4 H. en onſelbaare Andere.

25. Nijldige) In Weſtſaalen en haare omliggende landſchappen geloofden bertnekkelijk, dat men iemand
 met

vermeestert volk. Og! hoe dikwijf sulrgij een blos fchieten, als iemand op u paruik verwondert staat, en seggen: nu werd ik schoon gekeurt om mijn gekoft hair! 16 Wat mag hij nu voor een Sicamber of Duitse deern in plaats van mij prijzen! 'T heugt mij wel, dat ik zelfs met die lof gink strijken. Helaas! zij kan sig nauwlijks van schreien ont-houden. Zij bedekt 't aangezicht met de

hant, en de kaken, met een natuurlijk schaamte-blos beschildert. Zij durft haar uitgevalle lokken in haar schoot besien: og! geen siertuig om op die plaats te pronken. Set't bedrukt hart en tronij weer in plooi. U verlies kan weer gevonden werden. In't kort sult gij weer met u eige hairegewas pronken.

met te veel prijzen kan quetsen, hinderen, en nadeelig sijn. Des de meiden, een kind op haare armen dragen, en dat in het voorbygaan of andersins hoorende wegens sijn schoonheid prijzen, daadelyk sullen seggen; God bewaar het kind. Dit noemense verschieren.

Op dezelfde wyse vreesden de aaloude te grooten lof en roem; des sy gemeenlyk by het prijzen voegden: praeficine dixerim; ik seg het sonder falcinum, dat is, sonder u, met mijn woorden of gesicht te deeren. Siet Petronius, in sijn Berispschr. Plautus, in de Efelk. 2 Bedr. 4 Ton. Katullus, 5 D. Gellius, 10 B. 24 H.

Geficht seg ik, om datse meenden ook met een quadaardig gesicht beledigd te kunnen worden; het geen de Grieken noemen βωξάειν. Paulus, tot die van Galat. 3 H. 1 vers. Virgilius, 3 Herders-gel. enz.

16. Duitser) Van het geele en blonde hair der Duitschers is reeds gesproken, 132 pag.

Doch Ovidius siet hier ook op een gewoonte, dat de overwonnene en gevangene het hoofdhaar wierd afgesneeden. Propertius, 4 B. 12 D. spreekende van Afrika. Klaudianus, 1 D. tegens Eutrop. en Sidonius, 8 B. 9 B. beide spreekende van Sicambria of Gelderland. Ennius, enz.

VYFTHIENDE DICHT.

Aan de knagende benijders, dat den roem der dichters eeuwig duurt.

Hoe durft gij, bitse nijt, mij schelden voor een straat-slijper, en mijn geestig werk suidigt noemen? Dat ik niet, volgens gewoonte der voorouderen, terwijl mijn frisse jeugt vol pit sit, in stof en sweet vegt om de krijspalm: dat ik geen regten en pleit-geswets leer, nog mijn tong schandelyk verhuur als redenaar voor de vuurschaar.

'T is verganklyk dat gij soekt. Ik snak na een eeuwige naam, die de geheele werelt over gegalmt werde. Homerus sal 1 leven, soo lang Tenedos en 't gebergt Ida in wesen is: soo 2 9 lang de Simois haar sterke stroom in zee sal gieten. He- 4 siodus sal leven, soo lang de druif rijpen, en 't koomt met 5 6 de

1. Homerus) Maconides segt het Latyn: wegens Mxonia, dat is Lijdien, gelegen tusschen Karien en Ionien, in klein Afsien. Strabo, Stefanus, Dionysius, Herodorus, enz.

Voorts was Homerus een Lijder, of ten minsten eeng van Ionien; aangesen sijn vaderland onseker is, en seven steden, Smirna, Kuma, enz. des wegen hebben getwist. Strabo, 14 B.

Byzonderlyk word hy van die van Smirna, voor hunnen burger aangenoomen. Cicero, in de Red. voor Archias; Strabo, in gemeld 14 B. Statius, 3 B. der Meng. 3 D. alwaarom men ook op haaren Gedenkpenning, by Spanhemius. deesen hoofddichter vind, staatelyk neder geseeten.

Wat sijn dichtkonst aangaat, sekere konst schilder verbeeldde hem, self by de aaloude, midden in een drom mindere dichteren; welke opslobberden en inswolgen het geen die overladene grijsaard had uitgebrakt. Elianus, 13 B. 22 H.

2. Tenedos) Sie van dit eiland, 67 pag.

3. Ida) Van deese berg is meermalen gesproken. Sie 16 pag.

4. Simois) Sie van deese rivier, 3 pag

5. Hesiodus) Ascræus in het Latyn; te weeten sijnde afkomstig van Askra, een gering dorp of vlek in Beöten. Deese is al droomende een dichter geworden, na dat hy, lauwerbladen gekauwd hebbende, sich ontrent sijn vee te slapen had neergelegt. Hesiodus self, in de Geslacht. der G.

Sijn beeld, van marmer, vind men by Fulv. Urfinus, onder de Afbeeldingen van verscheide andere roemruchtige Personagien. Doch lees ook van sijn beeld Paulanias, in de Beöt.

6. Druyf) Terwijl sijn voornaamste werk in de Akkerbon, en wat daar aan is klevende, bestaat; sijnde naderhand van Virgilius, in die stoffe wonderbaarlyk nagevolgd.

7. Kal-

7 de kromme seil sal gemaait werden. Kallimachus naam
sal eeuwig de heele werelt over verbreit werden; want al
schort het hem aan geest, zijn dicht-konst sal volstaan.
8 9 10 Sofocles grove bas sal altijd doordreunen. Aratus sal son
en maan verduren. Soo lang'er bedrieglijke slaven, straf-
se vaders, vuile rossianen, en fleemende hoeren sullen
11 12 13 zijn, sal Menander leven. D'onkuntige Ennius, en straf-
14 dreunende Accius sullen nimmer sterven. Wat cou sou
niet wagen van Varro, van 't eerste schip Argo, en de
zee-voogt Jafon, die 't gulde vlies te Kolchi haalde? De
dichten van Lucretius sullen dan verbranden, als de heele
werelt in vlam sal staan. Virgilius harders-kout, lant-
bou, en Enceas krijgen sullen gelezen werden, soo lang
Rome als 't hooft des werelts triumfeeren sal. Soo lang
de min-god zijn geweer van toots en boog handelt, Ti-
bullus, sullen u suivere miane-digten geleert werden.

De

7. Kallimachus) Battades in het Latijn; naamenslijk de soon van Battus, ten tijde van koning Ptolemius, Filadelf; een geestrijke lofsang-schrijver by die van Egipten. Sie Katullus, Martialis, enz.

8. Sofokles) Een groot Treurspeldichter by die van Athenen, ten tijden van Perikles; wiens onnavolgelijke hoogdravenheid roemen Virgilius, 8 Herdersgef. Martialis, 5 B. 31 Sneld. Juvenalis, 6 Berispd. en onselbaare Andere.

Sijn afbeeldinge ontmoet ons by Fulv. Ursinus, onder de gemelde Hoofdpersonagien.

9. Bas) Cothurnus segt het Latijn; welke is eigenslijk een schoen, leers of broose, de voet en beenen tot aandenkuis bedekkende; van de toneelspeelders in een treurspel gebruikt. Tertullianus, van de Schouwspel. 23 H. Plutarchus, in het leven van Nic. sprekende van Theramenes, enz.

Doch word derwegen, op een verbloemde wijze, voor den hoogen stijl en toon van het Treurspel, by de schrijvers meermaalen gesteld. Virgilius, 8 Herdergef. Juvenalis, 7 Berispd. Martialis, 3 B. 20. Sneld. Horatius, Propertius, enz.

10. Aratus) Een puikdichter, afkomstig van Solos, een stad in Cilicien. Schreef van de gelegenheid, opgang en ondergang der sichtsbaaren sterren en hemellichten. Van welke, behalven andere, ook Theokritus, in het 6 Herdersgef. Ik vind hem afgebeeld by meergemeldde Spanhemius, op een Gedenkpenning van de Cilicische stad Pompeiopolis.

11. Menander) Een beroemd blijfspeldichter by die van Athenen, ten tijden van koning Ptolemius; die van groot werk maakte, en met groote beloften naar Egipten poogde te lokken; Suidas, enz. Wiens vrouwtje van Andros, Kamerling, Eigenselfsqueller, en Gebroeders, Terentius uit het Grieksch, in het Latijn, lofselijk heeft overgebracht. Sie zijn lof by Ovidius, Klaagd. 2 B. 1 D. Propertius, 3 en 4 B. behalven Ausonius, Statius, enz.

12. Leven) Teweeten door sijne slaaven, als Davus, en Parmeno; vaders, als Demea; roffiaanen, als Sannio; en hoeren, als Bacchis; by Terentius, zijn vertaalter en navolger, verouwdigd en onsterffelijk.

13. Ennius) Een oud dichter by de Latijnen, oorspronkelijk van Rudie, een stedeken in Kalabrien van Scipio de Afrikaaner so gemind en geacht, dat men self zijn beeld van marmer nevens het graf van deesen krijgsheld heeft sien staan. Cicero, in de Red. voor Archias. Val. Maximus, 8 B. 15 H. Solinus, 71 H. Ovidius, Horatius, Lukretius, enz.

14. Akcius) Een uitnemend doch ruw en hard Treurspeldichter, ten tijde van Decim. Brutus, bygenaamd Kallaicus. Cicero, in de Red. voor Arch. en in de Br. aan Attik. Quintilianus, enz.

15. Varro) Bygenaamd de Atacyn, van Atace, een vlekjen in het Naboneesche Gallien. Brochte uit het Grieks in het Latijn over de Vliestogt der Argonauten van Apollonius, de Rhodianer.

16. Jafon) Æsonius in het Latijn; wegens zijn vader Eson, van welke 58 pag.

17. Lukretius) Tijdgenoot van Varro en Mark. Tull. Cicero; welke geschreven heeft van de natuur, en hoofdstoffen van alle sichtsbaare en onfichtsbaare schepselen. Sie Quintilianus, enz.

18. Vlam) Dat het Heel-al naderhand, in zijn laatste gestalt verwisseling, door het vuur verbrand en vernietigd sal worden, bevestigd Laktantius, van de Gramsch. Gods, 23 H. met een Sibillijnfche Voorspelling. Siet ook Seneka, in zijn Nat. Vraag. 3 B. 28 H. en in de Troostred. aan Martia, 26 H. en eindelyk Ovidius, 1 B. der Herschepp.

19. Virgilius) Der dichteren (ook in alle taalen) hoofd en aanleider; afkomstig van Andes, een onvermaard dorpje by de stad Mantua in Italiën. Van welkers woorden en stoffe, taal en toon naar waarde niet genoeg kan geseft worden. Die met zijn Herdersgesangen de soete Theokritus, met zijn Landgedichten, de sedige Hesiodus, en met zijn Enceas, de grootsche Homerus verbystreeft en verwind. Die— maar keerenwe ons liever tot de verdere dichteren.

20. Tibullus) Tijdgenoot van Ovidius; een dichter in sedere elegien of treurwige minnekachten voorwaar weergadeloos. Van welke Horatius, Quintilianus, enz.

S

21. Gal-

21 De naam van Gallus, en zijn Lycoris, sal de wijde werelt
over verbreit werden. Dus sal het digten nog leven, als
al de steen en ploeg-ijfers metter tijt sullen vergaan zijn.
Laat Koningen met hun segepralen, en d'oevers van de
goutrijke Taag voor digters swigten: laat 't slegt grau
22 sig aan ijdelheid vergapen: de blonde Appollo mij vol
23 op digt-vugt inschenken: een mirre-kraus, voor kou
24

befchroomt, bepronk mijn hoofd-hair: en de minnaar
lees mij vaak in zijn kommerlijk vrijen. De nijt groeit
in levenden, en sterft als 't lighaam valt. Dan draagt ij-
der na verdienst, voor nijt befchut, zijn lofweg. Soo sal
ik, als 't lijkvuur dit lighaam sal verbranden, nog leven,
en met 't grootste deel altijt roemrugtig sweven.

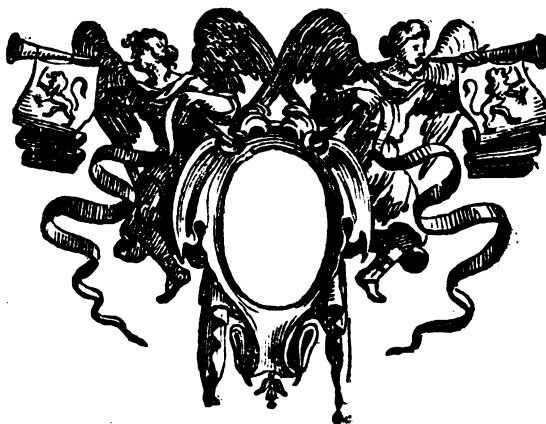
21. Gallus) *Afkomstig van Friuli, in Italië; minnaar van Citheris, de vrygemaakte van eenen Volumnius, welke hy, onder de naam van Lykoris in zijn treurdichten, heeft geuvijd. Sie van hem Virgilus, 10 Herdersgef.*

22. Taag) *De vermaardste rievier in Spanjen, beden Taio geheeten, spruitende uit den berg Orospeña, en eindelijk in den wester oceaan sich ontlafende. Van zijn goud schrijven Plinius, 4 B. 22 H. Solinus, 26 H. Mela, 3 B. 1 H. Ovidius, 15 B. der Herfchep. Katullus, Virgilus, Martialis, Seneca, Silius, Juvenalis, Klodianus, enz.*

23. Blonde) *Wegens zijn hairen, of liever gulde ftraalen, des vuk χρυσόκρουσος geheeten. Sie 116 pag.*

24. Dichtvocht) *Aquæ Castalæ segt het Latijn; zijnde dezelfde een springbron aan de voet van den berg Parnas, de Sanggodinnen geheiligd. Virgilus, 3 B. der Landged. en in het Lykd. van de Mug, behalven Nonius, Lucianus, en andere.*

Einde van 't eerste Boek.

DE

DE
MINNEDICHTEN
VAN
PUBL. OVIDIUS NASO.
TWEDE BOEK.
EERSTE DICHT.

Dat den dichter, in plaats van den reusenkrig, genootsaakt wierd minnedichten te schrijven.

Dit boekje heb ik Naso, die digter van mijn dartele boeverijtes, in 't water-rijk Peligne geboortig, nevens 't andere mede gemaakt. Dit laste mijde Min-god ook: weg, weg hier van daan norse frons-hoofden, gij dient in dit darteel schonpsel niet te gapen. Laat dit een geile deern voor haar bruidegom lefen, en groentjens die eerst beginnen te krol-staarten. Laat hier uit een jong borst, getroffen met deselve schigten die mij verwonden, erkennen de teekenen van de min daar wij gelijkelijk onder dienen, en, na een wijl verwonderens, seggen: wie mag dien digter mijn min-gevallen soo nau gemelt hebben, die hij galmt. 'K had mij, 't heugt mij nog, verftout, den hemel-krig [reusen-krig] den hondert-handigen Gyas te donderen, (daar toe had ik sters genoeg) doen lig 't aartrijk ongelukkig sogt te wreken, en den berg Pelius op den Ossa en Olympus wiert

1. Peligne) Peligni segt het Latijn; welke is een volk in Italië, grensende aan de Marsen en Samnites; hebbende Sulmo tot haar hoofdstad. Celar, 1 B. der Burg. Oorl. 4 H. Livius, 26 B. 11 H. berucht wegens seer slechte wijnen. Martialis, 1 B. 27 Sneld. en 14 B. 121 Sneld.

Dit Sulmo was eigentlijk de geboortestad van onsen puikdichter; wel klein doch waterrijk, en seer gezond. Ovidius, 4 B. der Alm. Minned. 2 B. 16 D. Klaagd. 4 B. 10 D. Pontusk. 4 B. 14 D.

2. Gyas) Gijges schrijven andere; welke was de soen van Hemel en Aarde, en de broeder van Briareus; eensterke reus met honderd, of liever duizend banden gewaapend. Ovidius, Klaagd. 4 B. 7 D. Doch ook 4 en 5 B. der Alm. Hesiodus, in de Geslacht. der God. Seneka, enz.

3. Pelius) Of Pelion; een berg in Theffalien, leggende aan de bocht van de Pelagische zeeftand, met allerhande soort van boomen genoegelijk bewassen. Ovidius, 5 B. der Alm. Virgilius, 3 B. der Landged. Statius, 1 B. van d'Achil. Katullus, Val. Flakkus, Cicero, en eindelyk Fedrus, sprekende van het fchip Argo.

4. Ossa) Mede een berg, gelegen op de grenzen van Theffalien: de woonplaats der Centauren of menspaarden, eerst met den berg Olympus faamengevoegd; tot dat Herkules, derieuere Penens doorlaandende, deselve van een de fcheiden. Seneka, in den Doll. Herk. 2 Bedr. 1 Ton. Diodorus, 4 B. 18 H. Katullus, enz. het geen echter Neptunus word toegeschreven van Herodotus, 7 B. en Klaudianus, 2 B. der Schaak.

Deze bergen wierden op malkanderen gestapeld van de reusen, wanneer fy, den hemel beklommen, het godendom uit de selve wilden verdrijven. Ovidius, 1 B. der Herschepp. en 1 B. der Alm. Homer, 11 B. der Dool. Virgilius, 1 B. der Landged. Horatius, 3 B. 4 Liergef. Seneka, in den Doll. Herk. 4 Bedr. 1 Ton. en Agamemn. 2 Bedr. in de Rey. Sidonius, aan Magn. Felix.

5. Olympus) Een vermaarde berg tusschen Macedonien en Theffalien, soo hoog dat self geen vogel sich boven

6 wiert gefapelt. Terwijl ik onder handen had de stort-regens, donder en bliksem, die Jupiter, tot beschutting van den hemel, op zijn vijand sou neer-schieten, sloot mij mijn matres de deur voor 't hooft. Daarom liet ik Jupiter met zijn bliksem varen, en den hemel-strijd uit mijn gedagten drijven. Vergeeft mij, Jupiter, (want u geweer quam mij hier niet te sta) het sluiten van die deur ontfette mij meer als uw bliksem. 'Kbehielp mijwe-

der met mijn voorig geweer, en bevont dat steem-dige en sagte liederen de harde deur vernurwden. Vaarfen trekken de bloet-verwige maan van den hemel, en doen 7 de son te rug deinsen. Door vaarfen barsten de slangen, 8 en stroomen de rievieren te rug na haar bronnen. Door 9 vaarfen sprong de deur op, hoe vast die met slot en gren-del was geslooten. Wat voordeel had ik gevonden bij't galmen van Achilles daden, of 't verrigten van Atreus 10 11
100-

boven de selve kon verheffen. Apulejus, in het B. van de god van Sokr. Lukanus, 2 B. van Farf. Klaudianus, in het Lof. van Mal. Theod.

Alwaarom de schrijvers ook dikmaals, met zijn naam den bemel willen beteekenen. Apulejus, in het B. van de Wereld. Ovidius, Minned. 1 B. 2 D.

6. Bliksem) Het geweldig geweer van Jupiter; een kunstwerk van Vulkanus, der goden wapensmid. Virgilius, 8. B. van En. gemeenlijk aan weersijden, wegens haare drievoudige werkingen, met drie punten. Virgilius, op de gemeld. pl. Seneka, 2 B. der Natuurl. Vrag. 14 H. Seneka, de Treurspeld. in Herk. op Et. 5 Bedr. in de Rey. en, om haar onnaspoorlijke snelheid, met vleugelen afgebeeld. Klaudianus, 2 B. van de Schaak. van Proserpina.

Word dikmaals afgeschilderd in de pooten van een adelaar; zijnde Jupiters trauwant en wapendrager. Cicero, in zijn D. van Marius. Virgilius, 5 B. van En. Klaudianus, in de Gild. Oorl. Silius, 10 B. der Panic. Oorl. Statius, 2 B. van Theb. ja zijn voetsfer; en deswegen van hem onder de sterrenge-plaatst. Mëro, by Natal. Komes, 2 B.

Siet hier drie Keijzerlijke Gedenkpenningen, welke 't verhaalde bewaarden.

Doch, wat deesen adelaar angaat, die is, volgens Elianus (van de Dier. 9 B. 10 H.) van die soort, welke alleen van kruiden leven, en geen bloed of vlees van eenig gedier te aanroeren.

Hy word hem toegevoegd, om dat de bliksem nooit adelaaren treft of hinderd. Plinius, 2 B. 55 H. of liever, om dat hy, gelijk een gelukkig voortteeken van verwinninge, tot Jupiter quam vliegen, wanneer deselve, fullende de reusen beoorloogen, offerde op het eiland Naxos. Laktantius, 1 B. 11 H.

7. Maan) By de antouen wierd geloofd dat hexsen en toveressen de maan, met haare besweeringen, konden in bloed veranderen; ja self van den bemel en uit de lucht haalen. Om welk streuwig ongemak te verhoeden men by gelegenheid van maanswijm (want die meenden sy door toverkunst te geschieden) geduurig op kopere bekkens en vaten klopte; op dat het toversang, door die geraas belet, de maan moogelijk niet mogt ter ooren komen. Tibullus, 1 B. 9 D. Seneka, in Hippolyt. 2 Bedr. 1 Ton en in de Rey. Martialis, 9 B. 30 Sneld. Petronius. Horatius, 1 B. 8 Berisfd. Juvenalis, 6 Berisfd. Virgilius, 8 Herdersgef. en 4 B. van En. Ovidius, 4 en 7 B. der Herschepp. Plutarchus, in Paul. Emil. en in Perikl. en wie niet al?

8. Slangen) Dit geloofd ook Virgilius, 8 Herdersgef. Tibullus, 1 B. 9 D.

9. Rievieren) Siet dit ook by Tibullus, op meergemelde pl.

10. Achilles) Van hem sprakenwe, 11 en 40 pag. Doch het Latijn noemd hem velox, snel ter been; welke hoedanigheid hem ook van het Grieks, by Homerus, doorgaans word toegevoegd.

Voorwaar een deugd en hoedanigheid van geen gering belangen; terwijl de antouen, bysonderlijk de Grieken, soo veel werk van de wedloop in hunne speelen maakten. Homerus, 13 B. der Il. Virgilius, 5 B. van En. Statius, 6 B. der Theb. en Ovidius, 10 B. der Herschepp. sprekende van Atalanta.

11. Atreus soonen) Agamemnon en Menelaus, van den eersten is gesegt, 11 pag. van den tweeden 67 pag. en van Atreus, den vader, 39 pag.

12. U-

- 12 Soonen? Wat dienft kost mij hier Ulysses doen, dietien jaar met oorlogen, tien jaar met omswerven doorbragt;
13 of Hektor, die deerlijk agter aan Achilles wagen gesleurt wiert? Maar een poesele deern, wiens schoonheid selkens met digt belofst wiert, komt den digter, tot loon van

zijn digt, sels aan de hand. Hiervalt groot arbeids-loon. Vaar wel doorlugte helden. Uvrienschap dient mij niet. Kom schoone diertjens, sit voor mij, terwijl ik besig ben met 't schilder werk dat mij de bloesende Min-god leert.

12. Ulysses) Van hem, en zijn thienjaarig omswerven, is gesproken in den Inhoud van de 1 Br. 1 pag.

13. Hektor) Van zijn dood, en deerlijk slepen ronsom Trojes muuren, is gezegt, 2 pag.

T W E E D E D I C H T.

Aan Bagöus, om zijn vrijster, die hij oppaste, lossen toom te geven.

1 Bagöus, die de forg bevolen is van u juffer op te paf-
2 len, kont gij 'twagten, 'k heb weinig, maar ernstige praat met u te wisselen. Gisteren sag ik u juffer spanfseeren in de wandel-galerij, daar Behus kroos, vijftig in 't
3 gegal, staat uitgebeelt. Soo haast viel 't oog niet, of ik sond haar mijn knaap met een nagt-request, waar op
4 sij bedeeft voor apofil gaf: 's mag niet wesen. 'K vraagde waarom? en kreeg tot antwoord: dat gij u juffrou te kort in 't fog sat. Wilt gij wijs sijn, oppasser, volgt mijn raat, en maakt u niet langer hatelijk: want ijder wenst na de doot van die hij vrees. Haar man is 't stuk ook niet wijs: want wat baat het dat men soekt te bewaren, 't geen onbewaart niets verliest? Maar laat hem 't malle hoofd in zijn onbesnift minnen volgen, en sig inbeelden, dat

mooie waar, die velen behaagt, onbehandelt blijft. Geef dit dier, wilt gij wel doen, den vrijen sniktroom, op dat sij u tot belooning vrijheid verschaffe. Wilt gij van haar sluik-handel mee kennis hebben: soo moet u juffer haar slaaf na d'oogen sien. Sijt gij beschroomt om van 't kaidrajen kennis te hebben: 'ontveinslen staat u vrij. Leest sij minne-brieven in haar eenigheid: weet quanfuis niet beter of sij quamen van haar moeder. Quam'er een onbekend vricant: segt dathij daar na kennis deed. Komt hij 't min-koorsig lam befoeken: weet slegts niet beter of 't is krank. Hoetelt hij wat te lang: laar u dat niet verdrieten: gij kunt met 't hoofd in de schoot sitten ronken. Doet geen nau onderzoek, watter in Iis 3
kerk

1. Bagöus) De gesneedene kamerling van zijn vrijster.

Want ook by de aaloude wierden, onderlieden van vermogen, de jonge maagden van gesneden en ontmande bewaard, en in hunne slaapplaatsen gade geslagen; gelijk dat het woord van eunuchus (van *eu*, een bed; en *nyen*, houden en bewaaren; afkomstig) mede is brengende. Siet Terentius, in zijn gewaande Eunuchus, of Kamerling, 1 Bedr. 2 Ton. Korippus, 3 B. spreekende van haare ampten en bedieningen.

Byzonderlijk sijn deese gesneden by die van Persien en Indien in gebruik geweest. Hellanikus, by Dornatus, over de gemelde pl. van Terent. enz.

Siet ook, vander vrouwen ongerogelde geilheid, en leelijk misbruik van deese ontmande kamerlingen, Juvenalis, 1 en 6 Berisfd. Martialis, 6 B. 39 en 67 Sneld. en Andere.

2. Wandelgallerij) Tweeten van Apollo, op den Palatijnschen berg, binnen Roomen: aldaar, nevens sijn tempel en de boekzaal, van de Keiser Augustus geplaatst. Dio, 53 B. Suetonius, 29 H. Ovidius, Klaagd. 3 B. 1 D. van welke ook gedenken Plinius, 34 B. 3 H. en Andere.

Danaï agmen habens, segt het Latijn; om dat de beelden der vijftig dochteren van Danaus hier gesteld waaren. Propertius, 2 B. 23 D. Ovidius, Klaagd. op de gemelde pl.

Wat nu de dochteren van Danaus aangaat, van deese is gesproken, in den Inhoud van den 14. Br. 70 pag.

3. Iis) Linigera voegt 'er het Latijn by; dewijl het priesterchap van deese Egiptische godin was kenmerkelyk aan een gewaad van wit linnen. Herodotus, 2 B. Apulejus, 2 en 11 B. der Herschepp. Suetonius, in Oth. 12 H. en in Domitian. 1 H. Seneka, van het Geluk. Leven, 27 H. Juvenalis, 6 Berisfd. Lukanus, 9 en 10 B. van Farsf. Martialis, 12 B. 29 Sneld. Ovidius, 1 B. der Herschepp. Apianus, 4 B. der Burg. Oorl. en Valer. Maximus, 8 B. 38 H.

Behalven dat de priesteren, van meest alle goden, en by alle volken, in linne klederen uitsmunteden: Tibullus. 1 B. 3 D. en 2 B. 1 D. Persius, 2 Berisfd. Lampridius, in Alexandr. Sever. Cicero, 2 B. van de Wett. Plutarchus, in de 26 Vrag. der Rom. Plinius, 16 B. 44 H. spreekende van de Druiden. Ovidius, 2, 3 en 4 B. der Alm. 3 B. 13 D. der Minned. 3 B. 13 D. der Klaagd. en 12 B. der Herschepp.

S. 3.

Aan.

4 kerk fou konnen omgaan. Vrees ook niets, al is zij in schou-
 5 burgen. De slaaf, die van 't kaidrajen weet, kan hij swij-
 gen, dat immers ligt om doen is, sal doorgaans voor 't
 puikje van 't convent gehouden werden. Dat's een knaap
 die 't hart steelt, die 't gants klein huisgezin na zijn hand
 stelt, en wistslag of stoor krijgt: dits een karel die vrij
 wat te seggen heeft: den anderen bogt zijn maar slechte
 jak-hallen. Dit's een flink, die een leugen om besten wil
 weet te liegen, en met zijn juffer saken overwegende be-
 ament dat zij voor goet keurt. Als haar man wel genokt en
 greinsfrons getrokken heeft, dan doet hij nog eindelyk 't
 geen zijn vleindt liefbegeert. Maar laat haar somtijts eens
 op u parlementen, drooge tranen schreien, en ubeul en
 banthont noemen. Wrijft gij haar daar en tegen iets on-
 der de neus, dat zij veilig kan wederleggen, en smooit
 den lak van haar failen in de doof-pot van opgeraapt ver-
 wijt. Soo doende sal u eer en gaargoetje geweldig toe-
 nemen: soo doende sult gij in 't kort een vrij man wer-
 den. Gij siet immers wel, dat verklikkers ijere kerenen
 om den hals geklonken, en trouloose klappers in stink-

kerkers geworpen werden. Dat Tantalus na water in 't wa- 6
 ter dorst, en vergeefs na 't ooft hapt 't geen hem boven
 de neus hangt, moet hij zijn lange tong dank wren. Doen
 Argus al te siks op 10 pafte, sneuvelde hij in de blom 7
 sijns levens; maar zij wiert een Godin. 'K heb een slaaf 8
 gesien, die blauwe boei-beenen had, om dat hij zijn heer
 tegen 't hart in 't oor leide, hoe 't wif gesnikt had.
 Vrij swaarder straf was hij waardt: want die snoode tong
 hinderde 't paar wederzijts. De man quelde sig, en
 't wif kreeg een krak in haar eerbaarheid. 'T verklik-
 ken, gelooft mij, is nooit man aangenaam: want is 't een
 koelen troever, 't gaat hem niet aan de koude kleeren:
 is 't een rottevanger, hij quijatom verklikken. Ook
 kont gij u aanbrengen, al waar 't al klaar, soo ligt niet
 bewijlen; want zij heeft de gunst van haar regter te baat.
 Schoon hij 't voor zijn oogen sag, hiet zij 't liegen: hij
 sal haar gelooven, en sig inbeelden, dat hem 't kervel-
 moes twee voor een deedt sien. Siet hij zijn mares
 traanoogen, hij sal zelfs mede schreien, en seggen: die
 lang-tong sal van de leepen hebben. Waarom u tegen
 100

*Aangefien, volgens de leere van Orfeus en Pithagoras; de wolle klederen hun waaren onbetaamlyk, en
 daarem verboden; als sijnde de wolle van een dood lichaam, het geen onrein werd gerekend. Plutarchus,
 in het B. van Isis en Osir. en Apulejus, in zijn Verantw. beide voorwaar opmerkens waardige plaat-
 sen, Pausanias, enz.*

*Gelyk, om d. selve reden, hunne schoenen ook van geen leer (uit een dieren huid bestaande) mochten
 werden gemaakt. Ovidius, 1 B. der Alman. Servius, enz.*

4. Kerk) *Deese tempel stond, ten tijde van Augustus, buiten Rome; te weeten in het veld van
 Mars; niet verre van Agrippaas Pantheon, en het Ovil of de Septa, Vergaderplaatsen van het Room-
 sche volk. Martialis, 2 B. 19 Sneld. Josefus, 7 B. 24 H. van Jerusalems verwoest. sprekende van
 de zegepraal der Vespasianen.*

*Ontrent welke plaats gebeurden veel onbetaamlyke saamenkomsten, sluikeryen, overspel, en onteeringen.
 Juvenalis, 6 Beritpd. enz.*

5. Schouwburgen) *In welke de Roomsche jeugd ook malkanderen quam vinden, sien en spreken. Ju-
 venalis, 6 Beritpd. Ovidius, 1 B. der Vryk. enz.*

*Curva noemde 't Latijn; aangefien sy waaren kroomgeboogen en by naar rond; sijnde de plaats van
 het spel en de vertooningen een langwerpig vierkant.*

Vorders in getalle drie; te weeten, dat van

I. Marcellus; *van den keiser Augustus gesichts rustten den Tjber en het Kapitolium, op die plaats,
 daar men heden het hof van de Sabelli siet. Suetonius, 25 en 44 H. Dio, 54 B. en Plutarchus,
 in Marcell.*

*Van deese spreken Ovidius, Klaagd. 3 B. 1 D. Tacitus, 3 B. 64 H. der Jaarb. Plinius, 7 B. 30 H.
 Lampridius, in Alexandr. Sever.*

II. Balbus, *te weeten de jonge; op het aanraden van Augustus geboud. Dio, 54 B. Suetonius, in
 Aug. 29 H.*

III. Pompejus de groote; *leggende heden, met zijn bonvalligheden, ontrent het veld van Flora, onder
 het hof der Ursynen: Dio. 39 en 63 B. Plutarchus, in Pomp.*

*Van deese laatste schrijven ook Suetonius, in Klaud. 11 en 21 H. in Neron. 13 H. Appianus, 2 B.
 der Burg. Oorl. Plinius, 7 B. 13 H. 33 B. 3 H. en 36 B. 5 en 15 H. Vitruvius, 5 B. 9 H. en
 Tertullianus, van de Schoufspel. enz.*

*De Afbeeldingen van deese drie vermaarde schouwplaatsen vind men by Donatus, Laurus, en andere uit-
 gevers der Rom insche Hoofdgebouwen.*

6. Tantalus) *Van zijn misdaad en straf is gesegt 40 pag*

7. Argus) *Sie van deesen veehoeder, en bewaarder van het koetjen, of de verschepte Io, 72 pag.*

8. Slaaf) *Dis soort van menschen wierd by de aaloude somwijlen (dikwijls ook niet sonder schuld) on-
 menschelyk gehandeld; sijnde gedwongen haar werk meerendeels geketend af te doen, en met yser om de
 bee-*

soo ongelijke partij gekant? krijg gij den bout op 't hooft, een geesfeling past 'er op. Sij sit op de schoor van haar regter. [man] Wij hebben niet schelms voor, wij komen niet by een om gift-dranken te brouwen, en komen

met geen fikkerent moord-staal in de vuist: maar ver-
soeken, darwe, met u believen, veilig mogen vrijen.
Wat kan 'er redelijker uitkomen, als ons verlockt?

beenen te graaven, enz. Plautus, en Terentius, doorgaans, als; in des eersten Gevang. 3 Bedr. 4 Ton. en de Form. van den tweeden, 2 Bedr. 1 Ton. Juvenalis, 5 Berisfd. Ovidius, Pontusk. 1 B. 7 D. en Tibullus, 2 B. 7 D. spreekende beide van de hoop, enz.

9. Giftdranken) *Toxica in het Latijn; herkoomende dit woord of van Τόξος, een pijl; om dat eenige wilde en woefte volkeren waaren gewoon hunne schichten met vergif te bestrijken.* Seneca, in Med. 4 Bedr. 1 Ton. Ovidius, Pontusk. 1 B. 1 D. Virgilius, 9 en 10 B. van En. Justinus, 12 B. 10 H. enz. of van taxus, een ypenboom; wiens sap ook word geoordeeld vergiftig te zijn van Galenus, Dioskorides, Theophrastus, en Nikander, by Dodonæus, 30 B. 10 H. Siet Lukanus ook 9 B. van Farf.

DERDE DICHT.

Aan een gesneden juffer-oppasser.

Bloet! hoe moeit het mij dat gij kappoen, nog man
nog wijf, u juffer oppast, die niet kont weten hoe
t Venusfel wederzijts smaakt! Den eerste knaap-lubber
hoorde zelfs 't Iolmes op sijn sak geproeft te hebben.
Gij sout meewaardig en rekkelijk wesen om minnaars
verloek in te willigen, had gij oit voorheen een vonkje
minnevuur in 't hart gehad. Gij sijt geen man om rui-
ter te werden, nog bequaam om krijgs-geweere te han-
delen. Dat 's manne-werk. Marig u geen manne-werk
aan; maar helpt u juffer Venus standaart voeren. Doet
haar heldendienst, dient u van haar vrientfchap. Want

raakt gij haar quijt, waar toe sult gij anders bequaam
sijn? Sij is immers goelijk van troonje, en jeugdig van
gelaat; 't sou jammer sijn, dat dit schoone beeld onbe-
handeld verschimmelde. Schoon gij gehouden werd voor
een seksen oppasser, nog had sij u kunnen bedriegen.
Dat vrijer en vrijfter eens wierden, blijft niet ongedaan.
Maar aangesien 't ons gevoeligker schijnt een proef op u
te nemen met smecken, soo bidden wij om u gunst:
terwijl gij nuttig hebt om u weldaad aan dankbare herten
te besteden.

VIERDE DICHT.

Wat hij vrouvolk van alderhande leeft mint.

Ik sou 't hart niet hebben mijn quade seden en ziel-ge-
breken met valfe verdediging te bewimpelen. 'K be-
ken mijn seilen gaarne, soo dees belijdenis baten mag,
en ga mijn belede misdaden dwaaslijk zelfs ophalen. Ik
haat 't geen ik genootfaakt wert te beminnen. Helas!
hoe swaar valt een pak te dragen, dat gij gaarn quijt
waart! Want ik ben nog sterk nog magtig om mijn harts-
togten te regeeren. Ik drijf als een schip in zee op Godts
genade. 'T satsoen van 't geen ik min, is niet eender-
hande: hondert-der-lei oorsaken doen mij gedurig min-
nen. Slaar 'er een dier sedig 't gesigt op mijn neder, ik
vlam 'er op, en soek dat eerbaar lamte bekruipen. Ont-
moet mij een siere rommel, 'k verlief, om dat sij niet
boes is, en hoop geeft van quikken onder 't vlas. Lijkt

sij een houtteklas en onvermurwbare staak, ik beeld mij
in, dat de wilwelgoet is, maar dat sij 't diepsinnig ont-
veinst. Sijt gij geleerd en geestig, gij bekoort mij om
u uitnemende gaven: sijt gij ruig en lomp, om u een-
voudigheid. Isfer een die Kallimachus digten, bij de
mijne, boere-deunen noemt, en mij met eer kroont;
die heb ik aanstonds lief. Isfer daarentegen een, die
mij en mijn digten voor leuren agt, 'k wens dadelijk dat
staak eens op mijn dijen te stuit-aarfen. Gaat sij riefelen
langs straat, sij betoovert mij met haar trippelen. Gaat
sij soo stijf of sij een spit geslikt had, 't sos sal wel swak
worden, als 't wat onder de man gegaan heeft. Dese
wens ik, om dat sij lieflijk queeld, en mollig weert na
de konst te quinkeleeren, onder 't singe kusjens te ont-
de-

1. Gesicht) *Sie, van de neergeslagen ooggen, en met een van de roode wangen, der erbaaren schoone-
beden, Virgilius, 11 B. van En. Val. Flakkus, 7 B. van Argon. Statius, 2 B. van Theb. enz.*

2. Staak) *Sabinas imitata, de seden der Sabijnasche vrouwen navolgende, segt het Latijn. Van wel-
ke is gesproken, 128 pag.*

3: *Kallimachus) Van deese dichter sje 137 pag.*

4. Duym)

4 dieven. Dese knipt met den rappen duim op 't snaar-
tuig (speelt konstig snaarspel) wie zouden soo konstige
handjes kunnen niet verrukken? Geene weet geestig te
5 dansen en dans gebarde na de maat te maken: om van
mijn selve te swijgen, die door allerlei oorsaken gekit-
6 telt werde; al sag dit een koelen Hippolytus, 't sou
7 aanstonds een Priapus werden. Om dat gij soo lank
sijt, gelijkt gij d'oude heldinnen, en sult niet ligt
voor een vloot in 't vlas verlooren werden. Dit's een
snarig diertje om haar korthed. Op beide ben ik ver-
slingert, kort of lang 't is al mijn gading. Is sij niet
opgequikt: 'k bedenk hoe veel schoonder sij, opgeschikt,

sou kunnen wesen. Is den aap vergult: sij vertoont
haar gaven. Is 't meisje blank, saluw, of bruin,
't scheelt mij niet ik heb 'er bek op. Hangen haar de
swarte lokken langs den sneeuw-witten hals: Leda pronkte
ook met swarte vlegten. Is sij geelhairig: d'oranjefleg-
ten misftonden Auroor niet. Ik min al wat mij voor-
komt. Oude trusen of jonge snottolven, 't is al mijn
aas: dit slag valt schoonder van leest, dat weet hoe
't sig drajen en swajen moet. Om te besluiten, ik
vlam op al 't vrouwvolk, dat iemand in de geheele stad
Rome kan beminnen.

4. Duim) *Das men het snaarspel so wel met de vingers als met het slagpenneje roerde, bewee-
sentwe 110 pag.*

5. Gebarde) *Aanmerkelijk is het dat de aanloede in hunne dansseryen meer hunne ermen als de voeten
draaiden en beweegden. Ovidius, Vryk. 1 B. en in Minnebaat. Hesiodus, in het Schild van Herk.
Homerus, 23 B. van Il. Horatius, 2 B, 12 Lierf.*

*En dit danssen was eene der voornaamste plechtigheden, in huizen godendienst en offerfeesten; voor-
naamelyk by de Frygiëanen, Joners, Lijdiërs, en andere Grieken. Prudentius, in het Lof van Ro-
man. Seneca, in de Troad. 3 Bedr. 3 Ton. en den dollen Herk. 3 Bedr. 3 Ton.*

*Echter was het in de eerste tijden de Romeinen schandelyk en ongeoorloofd. Nepos in, zijn Voorred.
Cicero, 1 B. van de Plicht. en in de Red. voor Milo. Salustius, in de Katilin. sprekende van Sem-
pronius. Horatius, 3 B. 6 Lierf.*

*Siet dit danssen op het 72 Marmer, by meergemelde P.S. Bartolus, en op een Grieksche Gedenkpenning
waardig om hier verstaan te worden.*

6. Hippolytus) *Wiens koeleheid en onthoudensheid, ontrent zijn stiefmoer, is alom berucht. Siet den In-
houd van den vierden Br. 14 pag.*

7. Priapus) *Eigenlyk het weelig kind, en medegeselle van vader Bacchus; in den Hellespont, van
die van Lampsakus, zijn geboorte stad, voornaamlyk geëerd en aangebeden. Virgilius, Ovidius, Si-
donius, Petronius, Arnobius, Strabo, Diodorus, Pausanias, en Andere.*

*Doch semwylen word ook Bacchus voor Priapus, gelijk weder Priapus voor Bacchus aangesien en gevierd.
Das ontfangt Bacchus de vuile bynaam van Orthagoras by Aristofanes, in de Eccles. of 9 Blyp. Alwaarom
ook, in den plechtigen ommeegang van Ptolemæus, Priapus stont nevens Bacchus, op een en den selfden wa-
gen. Athenæus, 5 B.*

*Hy is gesteld om thuynen en lusthoven te bewaaren, en voor overlast van dieven te verdedigen; doch met
wat geile en ontsuchtrige dreigementen sy hem deselve doente rugge drijven, vertoont ons de dertele en on-
leesbaare Priapgesangen.*

*Hem word van zijn priesterdom een esel geslacht en opgeofferd; gelijk dat een oud stuk Marmer, by Boif-
sardus, aanwys, en Ovidius, 1 B. der Alm. de oorsak daar nevens voegende, met een geestige ver-
zellinge bevestigd. Of ook wel, gelijk aan Bacchus, een bok of geitje, volgens Petronius, in zijn Schimpfch.*

*27) wipoes ons by Begerus, op een schoone Segelsteen, willende zijn makker Bacchus overlast aan-
doen; gelijk Marrianus daar af gewaagd, in der Goden samenspraak.*

8. Leda) *Van 2. 14 sprakenwe meermalen, als 23 pag. enz.*

9. Auroor) *Van deeser 1. aslegt 137 pag.*

VYFDE DICHT.

Op zijn ont-troont meisjes.

1 Geen min hoeft mij soo dier te staan (weg liever gepijl-kokerde min-god) dat soo dikwyl mijn besten wens sou zijn, te sterven. Ik wens te sterven, als ik op u failgreep denk, o! deern, gebooren om mij sonder ophouden te doen quijnen. Ik rook u sluiken niet uit onderschepte minne-brieven, of vereering heimlijk aan u gesonden. Og! of ik u opstreed, dat ik niet bewijzen kost! Helaas! waarom heb ik soo regtvaardigen staak tegen u! Gelukkig is hij die zijn lief kloeklijk durft verdedigen, en wiens deern kan seggen: ik heb het niet gedaan. 'T is een onbarmhartigen stiers-kop, en hij geeft zijn jaloufij te nors den toom, die, door 't overtuigen van zijn lief, wraakgierig woed. 'K heb, og arm! nugteren met mijn eigen oogen, toen gij niet beter wist of ik lag aan tafel bij de wijn en ronkte, u vuiligheid verspied. 'K heb u over en weer veel stomme staal met 't nijpen van de wijnbrân, en knikken, sien slaan. 'T wensken met d'oogen, 't letter trekken met wijn op tafel,

en 't vinger-schrift, speelde geensints de stommien. Nog vorste ik u sluiktraal uit, die iets beduide, dat niet gesien kost werden, bestaande uit vreemde quakken die gij wederzijds uit leusen wist wat se bedieden. Als de gasten, van tafel opgerefen, meest vertrokken, en twee of drie beschonke jongelingen nog post hielden: doe sag ik u, snoep-vink, mond aan jans-kint spelen; en weet voor seker, dat gij in 't kussen tong tegen tong schermdte. Dat waren kus-knippen, die geen sulter haar heelen broeder, maar een geile deern haargretigen minnaar plagt te geven; gelijk gelooslijk is, dat Febus ooit Diana; maar Venus dikwyl haren Mars heeft toegebeten. Toen riep ik: wat hebt gij voor? waarheen met de vreugd, die gij mij verschuld sijt? 'K sal, uit kragte van eigendom, de hand slaan aan mijn goed, [mijn goed naderen] dese vreugd heb ik met u, en gij met mij gemeen: waarom slaat een derde den klau in ons goed? Dus sprak ik, en 't geen mij vorder 't hartseer leerde snauwen. Maar sij, dus

1. Gepijlkokerde) *Hy word ons vertoond en beschreven somwijlen met een brandende fakkel; doch meervendeels met pijl en boog gewapend; sijnde zijn pijlen van een dubbel en verscheidenen aart: te weten, bobbe de kracht en het vermoogen om met de eens liefde en toeneiginge, en met de andere haat en afkeer te verwekken.* Tibullus, 2 B. 4 D. Ovidius Minned. 1 B. 10 D. en Herschep. 2 B. enz.

Siet van hem, het geen wy seggen 78 pag. en voeg daar by Theokritus, Bion, Saffo, Moschus, Anakreon, Hesiodus, Orfeus, Oppianus, het Bloemhof, en andere Grieksche dichters; van welke de Latijnen haare gedachten voor het grootste gedeelte ontfingen.

Wy sullen hem hier verzoonen op een Grieksche Gedenkpenning, meergemelde Goltzius ontleend.

2. Minnebrieven) Tabellæ; bordekens in het Latijn. Siet de reden, 54 pag.

3. Lettertrekken) Van het schrijven met wijn op de tafel, is gesproken. 3 pag.

4. Febus) Febus word gehouden niet alleenlijk voor den broeder van Diana; maar ook haar in alle trekken van meesen en gedaante, gelijkende. Klaudianus, 2 B. der Schaak. aangesproken by twee schoone Steenen van meergenoemde Begerus, Bebalven dat ook selden op eenige plaatsen de broeder sonder de sulter in tempelen is geëerd. Strabo, 26 B. spreekende van Dafne, de schoone en vermaakelijke voorstad van het Syrische Antiochien; en Andere.

5. Venus) Van de minplegingen van Venus met den wapengod is gesproken, 130 pag. Mensietse by malkanderen, op de Keiserlijke Geldmunten, by Oudard, 52. Taf. 8 Pen. met den titel van VENUS VICTRIX, de verwinnster met welk sinnebeeld men geloofd de Keiser te kennen gegeven te heb-

T

6 dus op de daad betrapt en overtuigd, schoot een schaamte-blos op de wangen: gelijk Auroor 'smorgens de hemel verft: of als een bruid die haar bruidegom voor d'eerfte reis in 't oog krijgt: gelijk de roosengloejen tuffen witte lelijen: en de maan gerood staat, als haar rofsen door tooverslang werden in haar koers belet: of 't Indis gyoir, dat 't ljdier vrou-volk karmosijn verft, eer het door ourheid vergeelt. Sulk of diergelijken blos schoor sij op de kaaken, en was noit bij geval foo schoon als toen sij 't gesigt na de vloer sloeg, en trok een bedrukke troonje: maar 't stond haar even mooi. Sij dreigde 't hair, foo 't was, en 't was juist gehult, uit 'tchoofd te rukken, en 't aansigt op te krabben. Maar foo haast sag ik dit postuur niet, of mijn kloeke armen slabakten, en mijn lam was door haar wol voor de wolf bevrijd. Ik, die even foo fel was, bad haar nog van selfs vormoe-

dig, dat sij mij geen vijfer kusjens wilde geven, als hem; Toen louden 't, sij lagte, en kuste mij foo hartelijk, dat daarom selfs den grimmigen Jupiter sijn bliksem uit de vuist sou laten glippen. Ik forg mijn hart in stuk, dat dien anderen vink foo soete kusjens kreeg, en wenste wel dat hij uit een andere doos was beregt geweest. Ook was dit trekbecken veel beter als ik u geleerd heb, foo dat gij schijnt wat nieus bij 't oud geleerd te hebben. 't staat mij niet aan, dat u kusjens al te soet waren: dat gij u heele tong in mijne, en ik de mijne in u montje stak. 11
Dit is 't alleen niet dat ik beklag: 't moeit mij niet alleen dat gij trek-becke, schoon mij dar ook moeit: maar dat kusje kost nergens als onder 't lijwaat geleerd werden. Wat meester mag 't wesen die u dit lieflijk kussen leerde? 12

hokken, dat sy, door de bekoorlijkheden van hunne gemaalinnen, eens van een veltocht waaren te huis gekonden; of dat sy uit deselve, nevens haare vrouwen, waaren wedergekoomen.

6. Auroor) Tithoni coniux in het Latijn. Sie van deese 18 pag. en baar. 127 pag.

7. Toverfangen) Hier af is gesproken. 140 pag.

8. Lydier) Mænonis in het Latijn, gelijk boven gesegt is.

9. Indisch) Assyrium segt het Latijn; sijnde Indien niet heel verre van Assyrien. Doch dit is, volgens gewoonte der Dichteren, vry wat ruym genoomen.

Want wat Assyrien aangaat, dat was een landschap in Asien, ongelijk van de schrijvers omtrokken en bepaald; aangezien hier Syrien ook onder het selve word gevoegd. Justinus, 1 B. 1 H. Herodotus, enz. daar weder self Kappadocien word ondergeslooken: te weeten ontrant de rivieren Iris en Thermodoon; alwaar de inwoonders Leucosyri, de blanke Syriens, worden genoomd. Hesichius, Apollonius, 3 B. der Argon. Val. Flakkus, 5 B. spreekende van Sinopa. Herodotus, enz.

10. Evoir) Of elpebeën, sijnde de tand van een olifant, welk onbesnift gedierde, ook by de aalouden, meereendeels wierd gebaald uit Indien. Plinius, 8 B. 2 en 3 H. deshalven dikmaals naar dat landschap bygenaamd. Ovidius, Klaagd. 4 B. 6 D. enz.

Alwaaren deselve nevens Bacchus somwijlen word gevoegd, gelijk een sunnebeeld van het overheerde Indien; als by voorbeeld in het 53 Marmer by P. S. Bartolus: behalven dat by Tristanus, op een Penning van keiser Kommodus, vier olifanten den wagen voort trekken; volgens het geen Plinius, op de gemelde plaats, van hem is schrijvende.

11. Bliksem) Trifulca, driewerf gespouwen, word 'er in het Latijn by gevoegd; waar af is gesproken, 20 pag.

12. Tong) Van dit soort van kussen is gesegt, 168 pag.

SE S D E D I C H T.

Op de doot van sijn papegaai.

1. **D**e papegaai, een tatewaalster uit Oost-Indien, is gestorven. Kom digt te graaf, pluim-gediert. Kom, 4
2. mewaardig gevogelt: klopt van druk met de wieken voor
3. de borsten, en krabt met de harde klauwen de tengere
4. wangen op. Rukt van rou, in plaats van hair, de verweende vederen uit den kop, en broemt met u kelen, in plaats van trompetten. Wat betreur-queelt gij, Filomela, 5
6.

1. Oostindie) Eoi Indi, in het Latijn; dewijl Eos, of liever Hæus, is Aurora of den Dagcraat; in het Oosten by de Indiaanen opgaande.

2. Klopt) Van dit kloppen op de borst is gesproken, 50 pag.

3. Krabt) Van het opkrabben der wangen, 56 pag.

4. Rukt) Van het hairuittrekken, 51 pag.

5. Trompett) Van de trompest, gebruykt in lijksaatsjen, 64 pag.

6. Filomela) Sie van Filomela, 169 pag.

7. Te-

- 7 is, (nagtegaal) 't schendig misdrijf van Tereus? Die treurklagt heeft eens lang genoeg geduurd. Kom nu in 't sterfhuis van een ongemeene vogel treuren, Prohne [swalu] waas 't omkomen van u soon Itis veroorzaakte u wel grooten rou, maar dat's nu lang vergeten. Treur alle slag van pluim-gediect, dat de heldere lugt doorvliegt, en gij, insonderheid tortel-duif, vriendinne van dit lijk. Gij leefde altijd seer eendragtig met malkander, en bleef den anderen getrou tot de dood toe. Soo trou Pylades den Focener Orestes den Argief was, soo vasten men had gij, papegai, soo lang 'ru beuren mogt, aan de tortelduif. Maar wat baat die trou? wat helpt die ongemeene vederverf, en 't geestig klappen? Wat geeft het dat gij mijn matres, die ik u vereerde, vermaak aandeed, nu gij, 't puik der vogelen, ongelukkig den geest gaf? Gij kost met u vederen de brosse smaragden verdooven, en had een oranje bek soo glimmende als 't punis root. Ter wereld was geen vogel, die soo naklappen kost: soo aardig wist gij de woorden na te lifpen; [tetatewalen] door nijt quamt gij om hals. Gij waart geen krijgeldier; maar een klappel, en liefhebster van rust en vrede. Siet de quakke, die leven nog, schoon sij plukveeren: misfchien mogen sij daarom wel dikwijf seer oud werden. Gij waart met een kleintje versadigt, en kost u, uit spreek-gierigheid, tot veel eetens niet verledigen. Noten en slaap-verwekkende mankop-bol was u aas: enkel water uwen drank. De gulfige gier leeft; de kiekendief scheert nog ringen in delugt; en de kraai, die regen-profeters, rept de snater nog. Nog leeft de kraai, een vijandin van de strijdbare Minerva, die ruim negen eeuwen leeft: endees papegai, diena-aapster van mensche-spraak, mij uit 't eind van de wereld tot een verering toegesonden, is gestorven. 'T best wert ons gemeenlijk eerst ontgriect, en 't quaetst groeit ons onder de hant. Therfites, dat mismaaktuitschot, bleef in 't leven, daar Protefilaus deerlijk omquam: en Hektor was lang om seep, daar sijn broeders nog leefden. Wat wil ik ophalen, hoe hartelijk u mewaardige juffer voor u leven badt, en de wind haar gebeden over zee verstoof? Op de sevenden dag van u siekte, als gij den agtste niet stontte halen, en u Ichik-godin vast den rokken afgesponnen had, kost gij evenwel u loerien niet laten; maar riep met een besturve tong nog: sijt gegroet [vaarwel] Corinna. Ontrent den teen van den vreugden-heuvel hebt gij een donker-schaduwig eiken-bos, wiens vogtige gront altijd begraast is. Mag men twijfslagtige dingen gelooven: dit's, segt men, de vertrek-plaats van 't deugtsaam gevogelte, daar 't onrein pluim-gediect niet naderen mag.

Hier.

7. Tereus) Ismarus segt het Latijn, wegens den berg Ismarus, van welken, 109 pag.
 8. Itijs) Van welken mede, 109 pag.
 9. Tortelduif) Eigenlijk het sinnebeeld van trouw en eendragt; alwaarom, by de aaloude, de versgetronde werd toegewenscht der tortelduiven eendragt. Plinius, 10 B. 34 H. behalven dat, gelijk wy hier, en, in de Br. van Saffo aanmerken, tusschen den tortelen den papegai een bysondere liefde en vriendschap word vermoen. Siet weder Kriktoteles, van de Dier. 7 B.
 Dus sien toe in het 70 Marmer van P. S. Bartolus, desen tortel, gedragen onder het vereenigen van twee verloofde.
 Hoewel eenige seggen dit een kraai te weesen: welke ook, volgens Elianus, in de Hist. der Dier. 2 B. 9 H. het sinnebeeld is van liefde en huwelijktrouw. En hierom vindmen deselve niet alleen op een fraaije Penning van de Keiserinne Domitia; maar ook meermalen op de Marmere Lijkbussen by Jo: Jak. Boissardus, in Topog. Rom. gelijk op die van Acilia Tertulla, by Oudaan, ontrent het 8; Taf. van sijn Roomsche Mogentheid.
 10. Pylades) De waare boesomvriend van Orestes; en trouwe medegeselle van diens mistrooffigen de misfianigen sweruer in alle sijn rampen en onheilen. Welke ook in Taurus sich niet heeft ontfien, dat het barbarisch altaar van Diane, sijn hals voor Orestes aan te bieden. Ovidius, Pontusk. 2 B. 3 D. en 3 B. 2 D. en elders; behalven Seneca, Martialis, en de meeste puikdichters.
 11. Vyandin) Siet van deese vogelen haar geklap, Ovidius, 2 B. der Herschepp.
 12. Strijdbare) So wel als oorlog en wapen beschermende en bestierende; so gesegt is, 84 pag.
 13. Therfites) Een wanschikkelijke lompe en onverstandige kakelaer onder de Grieken, voor Trojen; van alle de vorften en krijgsoverften gehaat, en daarom ook van Achilles met een vuifslag gedood. Siet Homerus, 2 B. van Il. Smirneus, 1 B. Juvenalis, 8 Sat. Ovidius, Pontusk. 4 B. 13 D. Lycophon, enz.
 14. Protefilaus) Phylacides noemt hem het Latijn, wegens de stad Filact. Siet 67 pag.
 15. Hektor) Van deese is gesproken, 2 pag.
 16. Schikgodin) Van deese Parken of Levensdraad-spinsters sprakemwe, 59 pag.
 17. Vreugdenheuvel) Elyfii campi, de Elifeische velden, in het Latijn. Een afgesonderde plaats, voor de vroome overledene; met roosen en allerhande bloemen beplant; alle soort van blijdschap in sijn bewoonaren verwekkende. Homerus, 4 B. der Dool. Virgilius, 6 B. van En. Plutarchus, in sijn Troostred. aan Apollon. en in Sertor. behalven Pindarus, enz. Van eenige gesteld in Beotien, een gedeelte van Griekenland. Virgilius, 1 B. der Landged. Weder van eenige in Fenicien; of ten minsten in het oosten. Tibullus, 1 B. 4 D. Propertius, 4 B. 7 D. enz.

18. Hier gaan d'omnoofele swanen, en lang-levende Fenix, een altijd eenige vogel in de wereld, in graasduinen.
 19. Hier pronkt de pauw met uitgestrekte vederen, en trekt de pikfieke duif met haar geilen doffer. Onder dit gros sit de papegaaï in 't onderaarts woud vervaren, en verrukt het deugtsaam gevogelt door zijn spraak tot verwondering. Het lighaam rust in 't graf, een klein graf na adenant het lighampje, waar op een klein farkje legt met dit graf-schrijfe behouwen.

DAT LOERY WON U GUNST, CORDI, BLYKT UIT
 DIT GRAF,
 ZY LUSTE EEN TAAL, DIE NOIT HET FLUIMGE-
 VOGELT GAF.

18. Fenix) Deese schoone doch vreeemde vogel seggen sommige ten eenemaal verdricht te sijn; wederom in tegendeel seggen sommige dat sy in Egipten gezien is, ten tijde van Keiser Tiberius. Dio, 58 lib. Tacitus, Jaarb. 6 B. 28 H. of in Arabien, onder Klaudius. Plinius, 10 B. 2 H. en Solinus, 46 H.

Wat 'er af mag weesen, sy is en blijft het sinnebeeld van Onsterfelijkheid, 500 jaaren ten minsten levende, eindelijk gelijk als uit haar eigenselven weder verrijfende en voortspruytende. Mela, 3 B. 18 H.

Weshalven sy ons ook op de keiserlijke Gedenkenningen ontmoet. Want ik bewaar eene van de jonge Faustina, in welke sy op een kloot rustende word op de hand gedragen; binnen dees letteren: A S T E R N I T A S, Eeuwigheid.

Weder op eene, van keiser Konstans, staat sy mede boven op een kloot, tusschen deese woorden: F R L. T E M P. R E P A R A T I O; Gelukkige herstellinge der tijden. Siet ook Oudaan, in het 61 Tafer. alwaar de afbeeldinge van deesen onsterfelyken vogel de plaats verklaard van Klaudianus, in sijn Sneld. Martialis, 5 B. 7 Sneld. Laktantius, Alcimus Avitus, enz.

19. Pauw) Junonia avis, in het Latijn: sijnde Juno gewijd en geheilgd. Fedrus, 3 B. 19 Fab. Juvenalis, 7 Berispd. Martialis, 14 B. 73 Sneld. Klaudianus, tegens Eutrop. 2 B. Elianus, van de Dier. 5 B. 21 H. Albrikus, van der Goden afbeeld. Pausanias, in Korinth. van de goudepauw, het offergeschenk van keiser Hadrianus, enz. T zedert sy sijn staart met de oogen van Argus heeft verciard. Siet Ovidius, 1 B. der Herschepp.

Alwaarwaaron men, op de keiserlijke Legpenningen, deese vogel of aan haar sijden siet staan, als op die van Faustina, Scantilla, enz. of haar wagen trekken, als op die van Antoninus Pius; of ook somwijlen gelijk een sinnebeeld alleen, sonder deese gouden; als op die van Julia, Titus dochter, Domitia, enz. Siet Angelonus, Trifstanus, Patinus, Oudaan; en andere Versaamelaars; mit welke wy boven, 84 pag. eenige hebben verzoond.

20. Grafschrijfe) Van welke 73 pag.

SEVENDE DICHT.

Hy verschoont sig voor sijn vrijster, en verklaart, dat by haar dienstmaagt niet en mint.

H eb ik dan altijd de lever gegeten om 'elkens nieuwbetrigtingen te wederleggen? Schoon ik 't pleit doorgaans win, 't stoot mij tegen de borst so dikwijl te hairreepen. Sloeg ik 't oog na 't vrou-volk boven in de inarmere schou-burgen, gij pikt 'er uit 't gros eenige om oorsaak van klagt te hebben. Siet mij een blank [heus] vrou-mens stilswijgend onder d'oogen, gij drijft, dat die stomme troonje stilswijgend sluikwenkt. Prees ik een deern, gij trekt u hair uit 't hooft: laak ikse, gij beelt u in, dat ik u blaau bloempjes wijs maak. Bloos ik, gij segt, dat ik bij u een koelen troever ben: ben ik bleek, dat ik quijn door 't minnen van een andere snol. Maar ik wentse wel van misdrijf in mijn gewisse overmigd te sijn: want misdadigers dragen goets moets de straf, die se verdienen. Nu betigt gij mij sonder stot of reden, en wilt zelfs niet dat u gramschap klem krijgje, om dat gij

van mij alles sonder oordeel gelooff. Siet eens op den oorigen esel, die beklaglijken arbeider, hoe traag hij voort gaat, om dat 't slaan sijn dagelijks broot is. Al weer wat nieus, hier wert Cypassis, die geestige kamenier, betigt, dat sij haar juffers bed onteert heeft. God geef, dat ik beter sinnen hou, soo 't geviel dat mij een sluikbui over quam, als dat ik mij verloopen sou met een vuil slet. Wat vrijgeboore man sou beluft sijn met een slavin te doen te hebben, en geessel-striemige-vellen te omarmen? Hier-en-boven was dit u kamenier, die gij beminde om haar geestige hulkonst. Hoe! sou ik u dienstmaagt, die u so trou is, dit durven vergen? Wat kost ik soo doende anders verwagten, als, na 't stooten van een blaaurje, bij u verklikt te werden? Ik sweer u bij Venus, en den boog van haar vlug wig, dat ik aan dit stuk geen schult hebbe.

1. Schouburgen) Van welke 142 pag.
 2. Geesselstriemige) Van de meedogenloose strafheid aan de slaven en slavinnen gepleegd, is gesprooken, 52 pag.
 3. Hulkonst) Van de konsten ontrent het hoofdhair aangewend, siet 132 pag.

ACHT-

ACHTSTE DICHT.

Aan Cypassis, kamenier van Corinna.

Cypassis, geestig dier, om 't hoeft op duisent derlei wijfen te kappen, maar waardt niemant te hullen als Godinnen: deern, die ik in 't foet sluiken bevont geen lijs te zijn, wel dienstig voor u juffer, maar nog dienstiger voor mij: wie mag ons snoepen verklikt hebben? waar uit heeft Corinna gerooken, dat gij bij mij geslapen hebt? Wierd ik daarom schaamroot? heb ik mij wel ergens mispraat, en eenig teeken van sluikerij gegeven? Ter contrarie heb ik gedreven, dat het geen regtschape karel is, die zig met een dienstmaagt belust is te vergripen. Achilles, den Theffalier, verliefde op zijn slavin Hippodamia; Agamemnon op zijn gevangene Cassandre. Ik heb geen hand-water bij Agamemnon of Achilles: waarom sou ik 't dan voor schande rekenen, dat Koningen niet misvoegde? Dan, toen zij u een paar

felle blikjes toesloeg, sag ik dat gij soo root wiert als bloet. Hoe veel stoutere was ik, die, of 't eens weer te praten quam, eeden swoer bij de groote min-goden, datter niet aan was? Last-godin, laft dar mijn valfe eeden door de wind over zee verstuiven. Voor welke dienst hoort gij mij, bruinet Cypassis, arbeids-loon te geven, en van daag eens goets te laten hebben. Warzigt gij weigerig, ondankbare, en schildert weder op nieus een valsen bulbak? 'T is spuls genoeg, als gij een heer met dienst kont verpligten. Sijt gij soo sot, dat gij mij ditmaal togt weigert; dan sal ik den heelen bommel doen uitbreken, en mijn eige schande aan den dag brengen. Dan sal ik, Cypassis, u juffer verhalen, waar, hoe dikwijl, op hoe veel en op wat wijfen ik met u te doen gehad heb.

1. Achilles) Theffalus in het Latijn; als sijnde in Theffalien gebooren, en naderhand over het selve heer schende. Sie van hem 11 pag.

2. Hippodamia) Briseis segt het Latijn. Van deese schoone slavinne spreekt den Inhoud van den 3 Brief, 10 pag.

3. Agamemnon) Mycenæus dux, in het Latijn. Van welke, sijnde koning van Argos en Mycenæen, 11 pag.

4. Cassandre) Phoebas in het Latijn. Siet de reeden, hoven.

5. Zee) Carpathium voegt 'er het Latijn nevens; neemende hec bysondere voor het algemeene. Want Karpatos, heden Scarpanto, is een welbekend-eiland in de Middellandsche zee, tusschen Rhodus en Kreta, beneden de vafte kust van Karien. Strabo, 10 lib. op het einde. Plinius, 4 lib. 12 cap. Solinus, 21 H.

NEGENDE DICHT.

Aan de min-god.

O min-god, noit genoeg op mij gebeten, o wigt, dat onwrikbaar in mijn hart verwortelt zit! Waarom quetst gij mij? waarom werd ik in mijn leger-vesting verwont, daar ik onder ubeleit nooit voor schelm uit 't vandel liep? Waarom brantu fakkelt, en trek u boog vrienden? Vyanden vegtenderhand te verwinnen sou immers meer roem baren. Wel hoe! genas Achilles, den Theffalier helt, Telefus naderhand niet weder met deselve speer, die hem trof? Een jager zit 't vlugtend wild agter

her: zijn vangst vervolgt hij niet meer, maar maakt altijd jagt op 't geen hij niet en ving. Wij u overgevelingen en onderdanen voelen de scherpte van u geweer; daar wrevelmoedige vijanden u slappe boogpees uitjouwen. Wat baat het geweerhaakte schigten op bloet gebeente bot te schieten? de min liet mij niets overig als een geraamt. Daar zijn immers soo veel minloofse mannen en vrouwen: soekt daar onder stof van heerlijk segepralen. Had Rome geen geweldige kragten binnen stadswallen.

1. Fakkelt) Van deese gelijk mede van de boog is gesproken, 117 pag.

2. Theffalier) Hæmonius, in het Latijn; wegens Emonien, van welke 63 en 66 pag.

3. Telefus) Van wiens afkomst, 44 pag.

Wanneer deese naderhand de Grieken, naar Trojen trekkende, de togt door Misen, sijn koningrijk, wilde belesten, is hy van Achilles getroffen en gequetst. Tot welke quetsuur, volgens gegevene Godspreek, deselve spiets moest worden aangerwend, welke de quetsing had veroorzaakt.

Dus met den Griek versoemd sijnde, is hy door het afgeschrapte roest van gemelde spiets geneesen. Propertius, 2 B. 2 D. Seneca, in Troad. 2 Bedr. 2 Ton. Horatius, 7 Toelång. Klaudianus, in de Br.

4 wallen aangefokt, 't was nog ten hedigen dage met stroo-
 5 hutten berimmert. Een uitgedient soldaat wert op 't ver-
 6 meestert landt tot rust geplant; een af-gereut paart in de
 7 wei gejaagt; oude schepen in de lange werven opgelegd;
 8 en veilig 't stokje van ontflaging verloft, als de swaart-
 schermer-dienst uit is. Soo hoorde ik nu ook, die soo
 menigen togt onder u belei heb helpen doen, als een
 uitgediende rust en stilte te erlangen. Algunde mij een
 God gerust leven sonder minne-plaag, ik sou 't af-bid-
 den: soo euvel soeten quat is een meisje. Ik weet
 niet, wat verbraste tuimelgeest mij nog gaande maakt,
 daar ik de min lang sad, en 't kittel-vuur lang quijt ben.
 Gelijk een hard-gebekt paartsuiter, die vergeefs den
 beleeven toom strak op houd, in 't fant werpt; gelijk
 een rukwind 't vaartuig, dat genoegzaam aan land en in
 behouden haven is, weer in zee sleept: soo rukt mij
 dikwijl de wispelturige minnewind weer te rug, en grijpt
 de blofende min-god weer sijn oud geweer in de vuist.
 'Tref mij, wigt, ik sta u naakt en weerloos schoon. Hier
 konte kragt op doen, en u kloekheid toonen. Op de-

sen romp snorren nu u schigten van selfs, even of sij
 geschoten waren: haar eigen pijlkoker kennense niet be-
 ter, als mijn ingewant. Ongelukkig is hij, die heele
 nagten over kan leggen ronken, en segt, dat den slaap
 een groote gave is. Maar dwaas, wat is dog den slaap an-
 ders als een schets van de kille dood? Als gij in 't graf
 legt, hebt gij tijts genoeg om den buik vol te slapen.
 Laat mij 't bedrieglijk meisje dan met valse woorden
 uitschrijven: 'k sal wis door hoop groot arbeids-loon weg
 dragen. Laatse dan eens lief-kooften, dan kijven, dan
 ja, dan neen seggen. Dat Mars [de gevechten] wissel-
 vallig zijn, komt door u, minne-god: u schoonvaar
 neemt in zijn oorlogen een staal na zijn stieffloot. Gij
 zijt een ligt draais quikje, lugter als u wickjes, en geeft
 en neemt ongestadig 't min-vermaak. Maar wilt gij met
 u schoone moeder mijn gebed verhooren, soo blijft tot
 mijn doot toe dit hart beheerschen. Doe nevens dien de
 meisjes, dat euvel wispelturig goetje, onder u rijkstaf
 bukken: soo doende sult gij in beide kunne ontfang en
 eerbiedigheid bejagen.

aan den hopman Hadrianus: waar in hy schijnt te geloven dat Achilles, van jongs op in het geneesen sijn-
 de afgerechts, met kruyden deesen gequesten koning heeft hersteld.

4. Stroohutten) Gelijk noch langen tijd op den Kapitolijnschen berg is geweest de hult van koning Ro-
 mulus. Aangesien het den priesteren was aanbevolen deselve geduurig met versh stroo te vernieuwen, en
 dus gelijk als te vereeuwigen. Ovidius, 1 en 3 B. des Alm. Seneca, in de Troostred. aan Helvia,
 9 H. Makrobios, 1 B. 15 D.

5. Vermeefterd) Men was by de Romeinen gewoon de uitgediende en loflijk ontslagene soldaaten conig
 saailand toe te voegen, om op het selve in rust en vrede haar verdere leven te verlijven; waar uit ook de
 meeste woik-plantingen in de wingewesten (by voorbeeld Emerita, nu Merida, in Spanjen) sijn ontstaan.
 Lukanus, 7 Farsal. Suetonius, in Aug. 13 H. en elders. Sidonius, enz.

6. Afgerend) in het Latijn, Carcere liber; vry van de renperken. Waaren de plaats en in de Circus
 of renbaan, waar uit de wagens allereerst te voorschijn quamen. Servius (behalven Varro) over de
 5 Eneid. Mandra geheeten van de Onbekende, in sijn D. aan Piso; spreekende van het Schaakb.
 Met denren of tralien van de baan afgescheiden. Kapitolinus, in Elagab. Ennius, enz.

7. Schepen) Pinus in het Latijn; aangesien het pijnboombout tot de scheepsbouw wel eer wierd ge-
 bruikt. Sie 76 pag.

8. Stokje) Dit ontfangen van de Keiser, in de ronde Schouburg, de loflijk ontslagene schermers en kamp-
 vechters. Suetonius, in Klaud. 21 H. Horatius, 11 B. 1 Br. Martialis, Schouf. 39 Snelid. en-
 3 B. 36 D. Juvenalis, 7 Berisfd. Lampridius, in Kommod. Cicero, en Andere.

Doch ook de soldaaten naar een trouwen en dapperen dienst in de veldtochten. Ovidius, Klaagd.
 4 B. 8 D. enz.

THIENDE DICHT.

Aan Grecinus: dat hij op eene tijt twee vrijsters minde.

Cij sijt, Grecijn, gij sijt (want 't heugt mij nog) de
 man, die seide, dat niemant op eenetijt twee vrij-
 sters kost minnen. Door u seggen ben ik bedroogen;
 door u, weerloos gevangen: want siet, ik minne op eene
 sijt schandelijk twee liefjens. Beide sijn sij schoon, bei-

de sierlijk opgequikt, onsecker wie van haar 't geestigste
 is. Dese is schoonder als gene, gene is weer schoonder
 al d'ese: d'een behagt mij meer, d'ander staat mij
 beter aan. 'k ben op dir en dat dier verslindert, even
 als een schnitjen dat door woevelwinden hier en daar ver-
 nukt

1. Schuytje) Phaselus, in het Latijn. Eigenlijk een jaekje, welke de volgegoelde in en onnovent ha-
 re hojeden gebruikten; volgens Nonius, sprekende van die van Campanien.

Van

rukt wert. Waarom verdubbelt gij, Venus, sonder op-
houden mijn smerten? kost mij een deern niet spels ge-
noeg maken? Waarom loof in 't bos, starren aan 't be-
set hemel-welf, en water in zee gebragt? Maar dit 's
evenwel nog beter, als dat ik minloos hangstaarte. Soo
trieftigen leven wens ik mijn vijanden. Mijn vijanden
wens ik, dat sij alleen mogen slapen, en de leden in 't
ruime bed wijd mogen uitrekken. Mij, wens ik, dat
de min 't loom slapen belet, en niet alleen in mijn bed
laar woelen. Laat mij mijn meisjes vrij plukken en plun-
deren: is'er een niet mans genoeg, laat er twee komen.
'K sal sterk genoeg voor een paar sijn: mijn tengeren le-
den sijn niet kragteloos, wel onvleisig, maar niet senu-
loos. 'T foet vermaak sal ook mijn leden wel stijving

geven. Noit beklagde sich deern, dat ik te ligt voor
't gelt viel. 'K ben dikwijf 's morgens, na dat ik de
voorgaande nacht met dartel mal-spel had doorgebragt,
fris en sterk opgestaan. Gelukkig sijn sij, die in Venus-
kamp verlagen werden. God geef, dat ik soo sterfen
mag. Laat een krijgs-man 't harnas tegens den vijand
aanschietsen, en een eeuwigen naam met sijn bloet koopen:
laat een geelstugtig koop-man gelt soeken te garen, en,
schip-breuk lijdende, de zee, die hij soo bekruiste,
met sijn mijneedige tong opslabben: *Mij aangaende,*
'k wens gedwrig door Venus-spel te werden afgemat; als mijn
tijt daar is, midden in 't werk te sterfen; en dat iemand
die mijn lijk beschreide, mag seggen: soo lastig bijloefde
sterf hij.

Van sulc een snel vaartuyg gewaagen Horatius, 3 B. 2 Lierf. Katullus 4 Sneld. *sijnde doorgaands kon-
stelyk geschilderd en versiert.* Virgilius, 4 B. der Landged.

2. Venus) Erycina noemd haar het Lasijn, wegens den berg Erix; van welke 106 pag.

3. Sterven) Een seer slechte ja gruwsaame en verfoejelijke dood. Doch op die wijze is gestorven (ge-
lyk Textor aansekkend uit Valer. Maximus, 12 B. 12 H.) den onvergelykelijken Lierdichter, by de
Grieken, Pindarus; de dichter Korn. Gallus, en de ridder Tit. Haterius binnen Rome: naar het schrijven
van Plinius, 7 B. 54 H. en eindelijk, volgens Jovian. Pontanus, in sijn B. van de Gehoorzaamh. binnen
Barcelona in Spanje, sekere Beltrandus Ferrerius.

*By deesgele wensch voegd seer wel een diergelijke van sekeren loskop in het Grieksche Bloemh. welke over-
peinsende de rampzaligheid van het menschelike leven, voornam Venus en Bacchus voor paarden te gebrui-
ken, om te sneller uit het selve te kunnen rijden.*

ELFDE DICHT.

Aan sijn vrijster die weg voer.

¹ A schip Argo, getimmerd van 't hout dat op Pelions
kruijn gehouwen wiert, wees, tot ontfeltnis der
zeebaren, aldereerst quade wegen aan; toen het onver-
² slaagt russen de knikbollende Symplegades rotsen 't kost-
³ lijk gulde rams-vlies van Colchi vervoerde. Og! was 't
schip Argo in den grondloosen buik der zee vervolgen
gewest: dan had'er na dien niemant den pekelpas meer
overroet! Siethier, Corinna ontvliet haar bekende bed,
en huisgenoot, voorhebbende zig op bedrieglijke wegen
te begiven. [op zee.] Waarom sal ik, cilas! om u

went wil moeten vreesen voor wester, ooster, scherpe
noorder, en overlauwe suider winden? Gij sult daarnog
steden, nog boschagien te begaven vinden. D'onrede-
lijke zee-plas heeft niet als een blaauwe gedaante. In den
buik der zee sult gij ook geen gladde schelpen, nog ge-
verfde pikkelen vinden. Dat goetje kont gy op 't dorstig
strand gaan soeken. Spansteert op 't strand, meisjes, ⁴
met u marmere voeties: soo ver mag 't geen quaet
gaatge verder, gij kiest een gevaarlijke weg. Laat u ook
andere verhalen 't bulderen der druiswinden: wat zee-
streek

1. Argo) Van het Schip Argo, en het hout van den berg Pelion is gesproken, 23 pag.

2. Symplegades) Of Cianeën: van welke knikbollende rotsen wy spraken, 63 pag.

3. Ramsvlies) Sie van het Gulde vlies, 26 pag.

4. Goetje) Het schijnt dat die liefhebberye, gelijk veel andere, oud en niet van beden of gisteren is.
Want ik vind by Cicero (in sijn 2 B. van de Redenaar) en by Val Maximus, (8 B. 8 H.) dat Publius Sci-
pio Emilianus (ook de Numantijsche bygenaamd) met Cajus Lelius, sijn vertrouweling, gewoon was ontrent
de steden Cajeta en Laurens, aan strand te gaan en schelpen en narvelen op te soeken.

En het is aannemelijk by Suetonius (46 H.) en Sext. Aur. Viktor; dat de keiser Kaius, toegenaamd
Kaligula, sijn krijgsmagt op den oever ontrons de middelste mond des Rhyins in slagorder geset hebbende,
de soldaaten bevoelen heeft, in plaats van te vechten, schelpen in baare boesemen en helmsteden te versaa-
nelen; noemende deselve de krijgshuit des oceaans, waardig om op het Kapitoel, en in het keiserlijk hof,
opgesloten te worden.

*Dit is wel een geringe en overduuse daad, by lieden die al het geene vernachten en berispen dat sy
noch.*

6. Sireek Scylla, wat Charybdis onveilig maakt: wat scherpe punten de felle bliksem-klippen [Ceraunia] optekken: in wat bogt de groote en kleine slik-en draaistroomen schuilen. Laat u dit andere vertellen: maar geloofsvrij, 't geen u ijder verhaalt: die 't gelooft, hoeft voor geen vlagen te schroomen. Men fiet te laat na 't lant om, als 't meertou los gemaakt, en 't krom schip in de bare zee bruijt, Den schipper schroomt voort tegen poedige storm, en fiet de door soo na als 't water. Soo Triton eens d'opstuivende baren doet tegen een kletsen, bloet! hoe wilt gij als een doode besterven! Dan sult gij Castor en Pollux, 't edel starkroos van de vrugbare Leda, omgenade aanroepen, en seggen: gelukkig is sij, die 't land onder de voeten heeft. 'T is veiliger in 't bed te kruilen, boekjes te lezen, en op de lier te schrompen. 't, dat mijn waarfchouwing bij u wert in de wint geflagen; 11
soo

nach kennen noch beflissen: maar volmondig geprezen en geroemd by die geene, welke met groote kosten deese nietigheden, aan alle stranden, door de vissers laten opsoeken.

Niettemin worden ook de kammen, schelpen en hoornen strandbeuseleryen geheeten by Apulejus, in zijn Verantwoordinge.

5. Scilla) Van deese is gesproken 63 pag.
6. Charibdis) Sie van deesen draaikolk, 63 pag.
7. Ceraunia) Of Acroceraunia; een bemelhoog en lang uitgestrekt gebergte op de grenzen van Epiren; op zee siende, alwaar de Jonische en den Hadria samenkoomen. Draagt zijn naam van den bliksem, waar mede het dikmaals word getroffen. Strabo, 7 B. Lukanus, 5 Farsfal. Horatius, 1 B. 3 Lierf. Ovidius, 15 B. der Herschepp. en Pontusk. 2 B. 6 D. Virgilius, 3 B. van En. hedengbeeten Monti della chimera.
8. Draaistroomen) Syrtis segt het Latijn: want dat zijn droogstens en sandplaatsen in de Middellantsche zee, onder de kust van Afrika, ontrent Leptis, Cyrene en Berenice; van de scheepvaarende seer gevreesd en wel sorgvuldig gemijd. Strabo, 17 en (behalven Mela en Plinius) Solinus, 50 H. Salustius, in Jugurth. Lukanus, 9 B. van Farsfal. Virgilius, 1 B. van En. Horatius, 2 B. 6 Lierf. en veele Andere.
9. Triton) Van deese alarmmaaker en trompsterspraken we, 34 pag.
10. Kastor) van Kastor en Pollux is gesproken, 80 pag. Ledx sidera heeft het Latijn: aangesien sy, sijnde kinderen van Leda, nevens Helena, haar suster, geplaatst zijn onder de sterren; waarom ze alle drie van de ter zee vaarende worden geeerd en aangebeden. Silius, 15 B. der Pun. Oorl.
Doch nietsonder onderscheid; want deese een eenige siende sich vertoonen, gelooven het Helena, en daarom een quaad voorspellende sterre te zijn; gelijk twee, de gebroeders betekenende, haar heil en zegen schijnen te beloven. Seneca, in de Natuurl. Vrag. 1 B. 1 H. Plinius 2 B. 37 H. Statius, 3 B. 2 Mengeld.
Alwaaron ook de meeste zeeplaatsen en steden deese godheden ontsien en aanbidden; ja self ook eenige van deese Tindarida, neven van Tindarus, of Dioscuri, Jupijns kinderen, haar naam sijn draagende. By voorbeeld: Tindaris, in Sicilien. Cicero, in de Verrin. Strabo, 6 lib. Plinius, 3 B. 8 H. Silius, 14 B. der Pun. Oorl. Dioskuron, in Pontus. Plinius, 6 B. 5 H. Solinus, 25 H. Dioseiron, in Lybjen. Stefanus, in sijn Stedeb. Dioskuron, stad en eiland in de Roode zee. Plinius, 6 B. 28 H. Ptolomeus, 6 B. 15 H. Dioskurias, in Italien, enz. Dus sien we, op de Gedenkenningen van diergelijke zeeplaatsen, of haare hoofden, of ten minsten haare hoedekens en mutsen, op haar toppunt met een sterre versierd. Siet hier eenige die 't gesegde bewaarheden.

11. Lier) Threijciam stelt'er het Latijn nevens, even als in de Br. van Brisels; te weeten wegens Orfeus, een Thracisch speelder: welke was de soon van Apollo en Kalliopo, eene der negen Sanggodinnen. Virgilius, 4 Herdersgef. groot meester in de Sterrekunde. Lucianus, in het B. van de Sterrek. en soo wonderlijk ervaaren in de speel-en sangkonst, dat hy self de boomen en bergen, met alle haare dieren tot sich dede loopen. Ovidius, 10 B. der Herschepp. Martialis, in het B. der Schoufp. 21 Sneld. behalven Virgilius, Afanilius, Seneca, en eindelyk een Grieksche Legpenning van Keiser Marcus Aurelius, by Joh. Sambukus. Doch

12. foo bid ik evenwel, dat Galathea fchip wil genadig zijn. Komt dit waarde pand te verongelukkig, 'k fal 't u wijten, Nereus, en Nereus kroos. Gaat dan, mijns gedagtig, om met een voorwind wederom te komen: dan wens ik, dat gij een ftijs ftoke in de doeken krijgt: dat den groote Nereus de zee op defe kuft doe aanftroomen: dat het herwaart aan goe winstij, en 't water op defe ftrand aankabbele. Darge zelfs alleen om wefte wind bidden, dan zelfs de gefwolle fchooten vieren moogt: dat ik 't eerft van 't ftrand 't bekend fchip weer mag in 't figt krijgen, en feggen; daar komt mijn welvaren in: dat ik u omhelfende, duifent fommelkustjens knippen mag. Dan fal

ik, om u gelukkige wederkomst, 't beloofde dankoffer flagen; 't gulle fand als tafelbanken fpreien; en d'een of d'ander duin als een tafel dekken. Daar fult gij onder digte glaasjens wijn vertellen, hoe na u fchip midden in zee vergaan was: hoe gij nog vervaatlijke nagten, nog felle ftorm ontfaagt, om weer fpoedig bij mijte komen. Ik fal alles voor waarheid aannemen, al waar 't gelogen. Waaom fou ik mij felven niet kittelen, dat ik lagte? Dien dag wenfte ik dat mij Lucifer, de helderfte fonker-ftar aan den hoogen hemel, hoe eer hoe liever te runs quam aanligten.

Doch welke verfiëring wil feggen dat hy wilde en woefte menfchen, en gelijk halve beeftē, beeft konfelijk weeten te vermurwen en van aart te verwiſſelen. Horatius, in de Dichik. Pausanias, in de Beöt.

12. Galatea) *Eene der Nereiden; van welks 43 pag. de minnaareſſe vanden ongelukkigen Acis.* Ovidius, 13 B. der Herſchepp. Van haar gewaagd ook Klaudianus, in het Lof van Serena, ſprekende van den rei der zee-goden.

13. Wijten) *Onder de aaloude geloofden eenige dat 'er godheden en oppermagten waaren, ſo lang ſy ſagen dat het haar en de haare welke ſy achtinge toedroogen, bloeiden, en in een geduurigen welſtand bleven.* Martialis, 2 B. 91 Sneld. en 1 B. 1 Sneld. Statius, 1 B. 4 Mengeld.

Maar indien iemand van deſelwe te ontydig en buiten verwachtinge quam te verongelukken of te overliden, ſoo onskenden ſy daaselijk alle godheden; ten minſten ſy beſchuldigten deſelwe van wanorder en onachtſaamheid. Ovidius, 3 B. 8 Minned. Seneka, in Octav. 5 Bedr. 2 Ton. Martialis, 10 B. 61 Sneld. Statius, 5 B. 2 Mengeld.

Ja de goden mierden van deefe geuloekt; hunne kerken en altaaren geſteenigd; de beelden ter aarden getrokken, en langs de ſtraaten geſleept. Suetonius, in Kalig. 5 H. vertellende de droefheid over Germanikus. Seneka, van het Geluk. Leven, 26 H. Arrianus, over Epikretus, 2 B. 22 H. Siet ook Suetonius, in Aug. 16 H. van de wraak over het beeld van Neptunus.

14. Nereus) *Van Nereus is geſprooken.* 43 pag. gelijk ook aldaar van de Nereiden.

15. Slachten) *Niet alleen aan Neptunus; maar ſelf ook ſomwijlen aan Storm en Onweer.* Cicero, 3 B. van de Nat. der God. Ammianus, 19 B. 2 H. te weeten voor haar een lam. Virgilius, 3 B. van En. en Horatius, 10 Toezang.

Doch voor Neptunus een ſtier. Virgilius, 3 B. van En. Statius, 2 B. van Achill. Makrobios, 3 B. 10 H. Arrianus, 6 B. ſprekende van Alexander, werpende, by de mond van den Indus, geflachte ſtieren in zee; ter ceren van Neptunus.

16. Wijn) *Lyxo, ſegt het Latijn; verſtaande Bacchus, en neemende voor een ſaak de teelder en voerplanter van een ſaak.*

Voorts komt deefe naam van λύειν, los maaken en ontsbinden; dewijl de wijn 's menſchen hert en ſong, ſinnen en gedachten ontsbind, en, gelijk als buien ſorg en kommer op vrye voeten ſteld.

Doch van alle de bynaamen van Bacchus (die bykans ſijn ſalleloos) meenen we elders meer te ſeggen. Siet deefe van Lyxus by Horatius, 9 Toez. Propertius, 3 B. 5 D. enz.

17. Lucifer) *Van deefen dag aanbrenger ſprekenwe, 89 bl. Doch het Latijn geeft hem hier geen vleugelen, gelijk elders, maar een paard onder het lijf: te weeten gelijk by Tibullus, 1 B. D. en Andere.*

T W A A L F D E D I C H T.

Hy is verheugt om 't bekomen van Corinna.

1. **K**rans mij 't hoofd, triumf-laurieten. Victorijs. Sie hier Corinna op mijn ſchoot. Corinna, die door haar man, oppaffer, en vaſt geſloote deur, ſoo veel vijanden, bewaart wiert, om door geen kuſjens bekroopen te mogen werden. Dit s' een victorij, daar bijſondere ſe-

1. Triumflaurieten) *Van deefe is geſprooken, 125 pa*

V |

2. Bloed

- 2 gepraal op paf, als 'er buit, hoeſe vakt, ſonder bloedſtor-
ten gehaalt wert. Door mijn beleid zijn geen ſteddijens, met
lage veſten en ſmalle gragten omringt, ingenomen; maar
3 4 een meisjen verovert. Toen Troje na een tienjarige be-
5 legering overging, hoe ſmal viel den lof, die Agamem-
non, onder ſoo veel helden, koſt werden toegeſchre-
ven? Maar, mijn eer raakt mij alleen, ſonder dat die aan
eenige ſoldaten kan werden mee-gedeelt; en mijn lof-
tijtel anderen kan toegeſchreven werden. 'K was ſelfs veld-
heer, ſoldaat, ruiter, voet-knecht, en vaandrig, toen ik

2. Bloedſtorten) Want de zegepraal moeft, by de Romeinen, niet al te veel bloed koſten. Livius, ſprekende van de Gallen, verwonnen door Valerius.

Alwaarom de zegepraal voornaamlijk in de Burgerlijke oorlogen wierd verbygegaan; als in welke geen bloed als dat van Romeinen is geſtort.

Dus heeft Sylla niet over Marius en Cinna; C. Antonius over Katilina; Ceſar over Pompejus; Ok-
tavius en Antonius over Brutus en Kaſſius; Vitellius over Oſho; Veſpaſſianus over Vitellius; en eindelijk
Severus over Albinus en Peſcennius, niet gezegepraald. Siet Livius, Suetonius, Val. Maximus, 2 B.
8 H. en de verdere Schrijvers.

3. Troje) Pergama in het Latijn; van welke. 36 pag.

4. Thienjaarige) Biluſtri bello ſegt wederom het Latijn. Gelijk in Elis, een deel van Peloponneſus, by
de ſtad Piſa, ontrent het vijfde jaar, met grooten toeloop, wedſpeelen wierden gehouden: en wegens deeſe ſpee-
len de tijd van vijf jaaren Olympias wierd genoemd. Even ſao wierd te Roomen alle vijf jaaren, met
grootte plechthigheden van offeren en bidden, de ſtad geluſtreerd, dat is gewijd en geſuiverd: en des wegen de
gemelde vijfjaarige ruymte luſtrum geheeten. Ovidius, 4 B. der Alm. ſprekende van den jongen Ar-
kas. Martialis, 4 B. 45 Sneld. van den jongen Parthenias.

Vorders geſchiedde deeſe vijfjaarige ſuivering, door de Tuchtmeesters, in het veld van Mars, op alle
de burgeren en ingeſetenen van Romen, nevens het offeren van een verken, ſchaap en ſter: het geene
deeſe plechthigheid gaf de naam van Suovetaurilia. Dionyſius, 4 B. 26 H. Livius, 1 B. 44 H. Feſtus,
Atkonius, enz.

Sietſe vertoond by P. S. Bartolus. in het 17 Marmer, Choul, 326 pag. in een ander: en Paſſen-
rode. Krijshand. 6 B. 4 H. in een ſtuk Marmer, genoomen uit de wonderlijke ſuil van Trajanus.

5. Agamemnon) Attrides in het Latijn; van welke 11 pag.

6. Vaandrig) Dat by de Romeinen geen vliegende vaandelen, of ſwaajende wimpels, in haare veld-
ſlagen zijn geſien geweest, wetenwe uit bunne dichters en geſchiedt ſchrijvers: by de welke ons ont-
moet

I. Een bundel hooi; doch in de allereerſte tijden en onder koning Romulus. Ovidius, 3 B. der Alm.

II. Wolf, Everſwijn, Paard, en allerhande Dieren, van Kajus Marius allenskens afgeſchaft. Plinius,
10 B. 4 H. Feſtus. Vegetius, 3 B. 6 H. Van ſilver, gelijk alle andere veldteekenen. Plinius, 33 B.
3 H.

III. Een Adelaar, van goud. Dio, 40 B. of ſilver. Cicero, 2 Red. en Porcius Latro, tegens Katilin. de
vleugelen uitſpreidende, en een blikſem met ſijn klauwen vaſt houdende. Dio, 43 B. gedragen op een
ſpiers. Florus, 4 B. 12 H. behalven Suetonius, Silius, Klaudianus, enz.

IV. Een Rechterhand. Siet, by Spanhemius, behalven de 5 Penning van Oudaans 89 Taf. Tacit-
us, 16 Geſchiedtb. 45 H.

V. Een ronde bol; volgens Iſidorus, 18 B. 3 H. ſprekende van den keiſer Auguſtus; en de 10 Pen-
ning van Oudaans 109 Taf.

VI. Draco, of liever, van purper gewevene, ſlang; in de legers ſo laat eerſt geſien, dat voor de tijd van
Konſtansinus vandeſelve niemand gewaagd. Siet Ammianus 16 B. 5 H. Klaudianus, van het 3 en 6 Burg.
van Honorius; en in het 2 B. tegens Ruſin. Sidonius, in het 5 D. op keiſer Maiorian. en de Marmers van
Trajaans eereſuil.

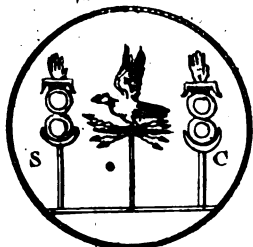
VII. Labarum (het geene Stewechius op de Legpenningjes, der Konſtansijnen, aanſag voor het huis-
jen, en de kas vanden adelaar) een vierkante wimpel, geteekend met de naam van Chriſtus, en des van
hoogen waarde, en groot onſag in het heir. Prudentius, 1 D. tegens Symm. Paul. Diakonus, 11 B. So-
zomenus, enz.

Het ontmoet ons op de meeſte Penningen der keiſeren na Konſtansinus, in de rechterhand der vorſten, of
alleen overend ſtaande tuſſchen twee krijgsknechten. Siet Oudaan, 109 Taf. behalven Choul, enz.

Hoewel men niet kan ontkennen dat ſy (ſonder gemelde naam) ook gevonden werden by Goltzius, op de
Bur-

- 7 ik dese victorij bevoegt. Ook diende mij de fortuin niet
 8 bij geval: maar 'k won de zegepraal door kloek beleid.
 'K verloor ook geen nieuwe krijgs-vond; want was Helena
 9 niet gefchaakt geweest, Europa had tegen Asia 't har-
 nas niet aangefchooten. Een vroumens [Hippodamia] 10
 was d'oorzaak, dat de woefte Lapithen tegen de mens- 11
 paarden over 't maal schandelijk plukhaarden. Een vrou-
 mens [Lavinia] was d'oorzaak, regtvaardige Latinus, dat 12
 de

*Burgermeesterlijke Gedenkpenningen, ontrent het jaar van Rome 593. Ondertusschen zie hier eenige Veldte-
 kenen vertoond.*

7. Fortuin) De vermogensde onder de godbeden der aloude; en heerschende, so te water als te lande. Horatius, 1 B. 3; Lierf. Voerende dus in de rechterhand een fruythoorn. Pausanias, in de Achaïsch. Prudentius, 1 B. tegens Symm. Petronius, in meergemeld B. en in de linker het roer van een schip. Laetantius, 3 B. 27 H. der Galenus, in het B. der Aanraad.

Haar kracht en mogenheid achte men so groot, dat, al het geene de Vorsten in de krigstochten uitvoerden, haar alleen werd toegeschreven. Klaudianus, in het B. van de Guld. oorl. Mamertinus, in het lof van keiser Maximiaan. Cicero in de Reden, voor Marcell. enz.

Alwaar omf ook in de binzenkameren en slaapsaalen der keiseren wierd geplaatst. Kapitolinus, in Antonin. en in Markus.

Sie haare bynaamen by Plutarchus, in het B. van de Fort. der Rom. en Oudaan, by sijn 56 Taf. mis welke wy de volgende twee tot ons oogmerk uitgekoosen hebben.

18. Zegepraal) Triumphaal in het Latijn, sijnde het ook de bynaam van Bacchus; de allereerste zegepraalder, gelijk wy seggen 119 pag.

Alwaarom, volgens Pighius, op de Burgermeesterlijke Gedenkpenningen, by Goltzius, word gesien, niet Roome, maar Triumphus, met een gewiekten helm versierd.

9. Helena) Tijndaris in het Latijn: van welke inden Inhoud van den 15 en 16 Br. 74 en volg. pag.

10. Hippodamia) Sie 86 pag.

11. Lapithen) Van deese sprekenwe elders.

12. Lavinia) Dochter van koning Latinus en Amata, eerst wel verloofd aan Turnus; doch naderhand, op het aanraaden van de godspraak van Faunus, gegeven aan een vreemdeling, te weeten aan den Frygiaanschen Eneas. Waar uit tusschen deesen en Turnus, een bloedigen oorlog is ontstaan; welke niet als met de dood van den laaststen een eind genoomen heeft. Virgilius, 7 en volg. B. van En.

Deese Lavinia, na de dood van Eneas, beswangerd overblijvende, en de trotsheid van Askanius haar stiefsoon vreesende, heeft de vlucht genoomen naar de bosschen; alwaar se by den herder Tirrheneus, een soen, Sylvius geheten, heeft ter wereld gebrocht. Mafeus, in het 13 B. van den En. Dionysius, 1 B. 60 en volg. H.

13 de Trojanen andermaal in u Koninkrijk oorloogden. | pen, te brusker om dat de vaars 't kampen beschoude.
 'T vrouwvolk was d'oorzaak, dat de Sabijns schoonvaders de | Soo heeft mij de min-god nevens andere, maar mij
 Romeinen vijandig aantasten, toen Rome pas gestigt | sonder lijfsgevaar, zijn krijgs-banier op den vijand doen
 was. Ik heb stieren om haar witte vaars sien stoot-kop- | aanvoeren.

13. Sabijnsche) *Siet van deesen oorlog tusschen de Romeinen ende Sabijnen, dat is, tusschen de schoon-
 soonen en hunne schoonvaders, door het tusschenkomen der vrouwen geëindigd en geëffend*; Plutarchus,
 in het leven van Romul. Dionysius, 2 B. 1 H. en Ovidius, 3 B. der Alm.

DARTHIENDE DICHT.

Aan Isis, om Corinna in den arbeid by te staan.

T erwil Corinna de gesette vrugt soekt af te setten, | vrees verdrijft de stoornis. Evenwel wierd sij of bij
 leit sij afgeslooft in levens gevaar. Sij geeft mij | mij swanger, of ik beclident mij in. Ik geloof dikwij
 reden van stoornis, om datse soo gevaarlijken stuk | iets, dat gebeurlijk is. Isis, die in Paretonie, 'twelg 1 2
 werks buiten mijn kennis onderstaan heeft: maar mijn | land

1, Isis) *Van Isis is gesproken 72 en 128 pag. Haar word mede de geneeskonst toegeschreven. Tibullus,*
 1 B. 3 D. sprekende van haar opgehangene kerkbeloften.

Ook bysonderlijk het besorgen en gelukkig verlossen der kraamvrouwen. Ovidius, 9 B. der Herschepp.
sprekende van Telethusa. Siet ook Dionorus, 1 B. 25 H.

*En wat wonder, terwijl men ook van haar is maakende, dan Juno, en dan eens weder Diana; beide me-
 de van de kramende aangeropen, gelijk is gesegt, 56 pag. ja liever eene die, alles sijnde, was, is, en sal sijn;
 volgens een dwaas geschrift, by Plutarchus, in het B. van If. en Ofir. Doch sie Diodorus, 1 B. 27 H. en
 Apulejus, 11 B. der Herschepp.*

*Op de Keiserlijke Legpenningen komt sy ons meerendeels voor, met beide haar handen een seil uit spre-
 dende: nademaal sy ook over de zee gebied. Statius, Meng. 3 B. 2 D. Pelagia derwegen geheeten. Pausanias
 in de Korinth. 2 B. hebbende ook selver het zeil uitgevonden, in het zoeken van haar soen. Higinus,
 277 Vertelt enz. alwaarom, haar ter eeren, een geheiligd schip op haaren feestdag word omgedragen.
 Apulejus, 11 B. der Herschepp. Aufonius, in het D. van de Feestdagen der Romeinen. Kalliodorus.
 4 B. 17 Br.*

*En hier uit komt voort, dat de goden, gelijk sy by de Grieken op wagens worden afgebeeld, by die van Egipten
 doorgaans in scheepen worden vertoond. Plutarchus, in aangetrokken B. van Is. en Ofir.*

Doch op deese wijze siet men Isis op de gemelde Geldmunten.

2. Paretonie) *Een stad in Marmarika, oendel van Afrika, tusschen Apollonia en Alexandrien. Stra-
 bo, 17 B. Mela, Plinius, enz.*

3. Ca

3 4 5 land van Canops, Memfis, het dadelrijk Faros, en in
de geheele landftreek gedient werd, daar de snel-ftroo-
6 mende Nijl, weder in fijn breede ftroomgragt gefakt, | fijn water door feven ftrotten in zee braakt; 'k bid u,
om u rinkelbommen, om 't aanbiddlijk hooft van Anubis,
10

3. Canops) Een ftad in Egipten; fo geheeten naar den Amikleefchen Kanopus, ftierman van vorft Mene-
laus, aldaar door een fangebeet omgekomen, en ter aarden befteld. Strabo, 17 B. Mela, Plinius, Solinus,
Ammianus, enz.

Van haarer burgeren weelde en dertelheid fpreken Juvenalis 6 en 15 Berispd. Statius, Mengel. 3 B. 2 D.
Doch anders is ook Kanopus een godheid by de Egiptenaaren; te weetende gemelde opperftierman, aldaar
vergodes. Ruffinus, Kerk. Gefchied. 11 B. 26. H. fprekende van de ftrijd tuffchen de Chaldeen en Egi-
ptenaars, wegens de grootmogentheid van haare goden. het Vuur en het Water.

Siet hem hier afgebeeld (Boiffardus vertoond hem ook geeftig, onder fijn oude Marmers) genoomen uit
een Egiptifche Legpenning van keifer Trajanus.

4. Memfis) Een ftad in Egipten, heden niet in wefen, tegen over Babilon, aan de Delta; dat is, het
drie-boekig uitfpreiden van de Nijl. Strabo, 17 B. Mela, 1 B. 9 H. Plinius, enz.

Berucht wegens het papier; een watergewas, waar op men plag te fchrijven. Martialis, 13 B. 1 en 38
Sneld. Lukanus, 4 Pharf. Apulejus, Plinius, enz.

Doch voornaamlijk wegens de hemelhooge Piramiden of grafnaalden; aldaar heden noch te fien. Mar-
tialis, in het B. van de Schouwfp. 1 D. Plinius, 36 B. 12 H. Diodorus, 1 B. 16 en volg. H. Herodotus,
en Andere.

5. Faros) Een eiland van Egipten, leggende in de Kanopifche mond van den Nijl. Homerus, 4 B. der
Dool. Ammianus, 22 B. 16 H. gehecht aan de ftad Alexandryen. Lukanus, 10 B. van Farf. Mela, 3 B.
17 H. Cefar, van den Burg. oorl. 3 B. 21 H. Strabo, 17 B.

Op dit eiland ftond wel eer een hooge toorn van marmer, gebond uit laft van koning Ptolemeus, de Filadelf,
door Softratus de Gnydier. Strabo, en de reeds genoemde. in welke des nachts wierd vuur gemaakt, om
de fcheepvaarende op de zee te lichten, en haar loop te doen volvoeren: na welke ook alle vuurbaakens en
wachtstoorens aan zee worden Phari genoemd, Statius. Meng. 3 B. 5 B. Siet fulkeene by Goltzius, in Gric-
kenl. 24 Taf. op een P. van Torone.

Dadelrijk word hier het eiland bygenaamd, wegens de veelheid der palmboomen, waar mede fy (doch ook
geheel Egipten, is verciert. Strabo, 17 B. Plinius, 13 B. 4 H. Theofraftus, 2 B. 8 H.

Het geende feer gemeene kopers Penning (fijnde ook onder de mijne) van de Nemaufifche volkplantinge,
beveftigd; waar op een Egiptifche Krokodill aan een palmboom met een keten is vaf geklonken.

9. Nyl) Van welke 73 pag. Doch die meer van fijn eigenschappen begeert te weten, leeft de Wonderen
des Nyls, van Frid. Wendelinus.

7. Rinkelbommen) Siftra in het Latijn: geen bom of tympanum, maar eer een ratel, die men door-
gaands fiet gedragen van Ifis, Anubis, en andere Egiptifche godheden. Virgilius, in het 8 B. van En.
fprekende van Koningin Kleopatra. Juvenalis, 13 Berispd. fprekende van Ifis; behalven Martialis,
Statius, Propertius, Manilius, en veele Andere.

Volgens Apulejus (in het 11 B. der Heifchepp.) was fy van koper, filver, goud; beftaande uit drie
of vier rijjes, geftooken door een ei-ronde ring; welke gefchud fijnde een naar en treurig geraas maakten.
Lukanus, 8 B. van Farfal. en wel met voordacht, om dat der Egiptenaaren meefte feeften doods en rou-
wig waaren. Jul. Firmikus, in het B. der Dwaal. Laktantius, 1 B. 21 H. behalven Plutarchus, enz. of
liever om het getjeuter der fwaluwen na te bootsen; terwyl fy seggen dat Ifis in een fwaluwe is veranderd,
om de dood van Ofiris te voeglijker te betreuren. Minuc. Felix, in Octav. by Laur. Pignorius.

8. Anubis) Een Hond, in wiens gedaante by die van Egipten, Mercurius wierd gevierd (en als dan

8 9 so gaarn gij had dat de godvrugte Osiris u ingevoerde Gods- mede omging : keert u vriendlijk aansigt herwaarts , en
10 diensten altijd in waarde hield , de slang traag om u heilig- spaart twee zielen in een ; want gij kont mijn matres ,
11 dommen kroop , en de gehoornden Apis in u keukstafjen en sij mij , 't leven geven. Dikwijl heeftse u immers op
u hei-

Herm-anubis geheeten.) Plutarchus, in het B. van Is. en Osir. Apulejus, 11 B. van gemelde Herschepp. Virgilius, 8 B. van En. Juvenalis, 6 Berispd. Lukanus, 8 B. van Farf. Strabo, 9 B. Ovidius, 9 B. der Herischepp. Propertius, en Andere.

Aangezien Mercurius is de god der welsprekenheid, vernuft, geest en schrandtheid; en ook een hond met vernuft, om so te seggen, bysonder is begaafd. Servius, over den En., of liever omdat by Isis, naar Egipten sich begevende, is voorgevommen. Lucianus in het Zee-Gesprek van de Suyde en Weste-wind. Of ook (gelijk Diodorus, 1 B. 18 H. wil) omdat by die gedaante voerd, terwijl hy een schild van bondeleer plag te dragen.

Men vind hem afgebeeld, dan met een rinkel tuyg, en dan weder met een vredestafl, op de Keizerlijke Legpenningen by Oudaan, 46 Taf. 232 pag. Trifstanus, enz. gelijk ook op een mooi Marmer by Boissardus.

9. Osiris) Eigentlyk de Son. Siet Plutarchus in het B. van Is. en Osir. doch by welke by mede word genoomen voor de Nijl, of het Water; gelijk men door Isis Egipten, of het Aardrijk (en daarons in het swart gekleed) betekend. Macrobius, 2 B. 20 H. Servius, enz. word echter meerendeels genomen voor de soon van an Isis, welke de Egiptenaaren leerde de akkerbou. Tibullus, 1 B. 7 D. die hem deswegen ter eeuwiger geheugenis onder de Goden stelden; na dat by van zijn broeder Tifon was vermoord, en deerlyk mishandeld. Diodorus, 1 B. 21 H.

Sijn rouwig feest bestaat hier in, dat men (gelijk zijn moeder Isis) hem verliest, eenige daagen zoekt, en eindelyk, na veel krijten en schreuwen, met groote vreugde wedervind. Lukanus 8 B. van Farf. Juvenalis. 8 Berispd. Minut. Felix en Laktantius, op boven gemelde plaatsen.

Dus, evengelyk het feest van Adonis, by die van Fenicie; welke ook de dood van deesen jongeling met een algemeene vrouw, misbaar, en jammerklacht een dag berreuren, en daar op, des anderen daags over zijn herleven sich verheugen. Theokritus, 15 Herdersgef. Lucianus van de Syrische Godin. Ammianus, 22 B. 10 H. Plutarchus, in Alcibiad. en in Nicias.

10. Slang) Welke het hoofd van Isis is kroonende, by Val. Flakkus, 4 B. der Vlieft. en Elianus, van de Dier. 10 B. 31 H.

Behalven dat de Egiptenaaren ook andere godheden met deese dieren kroonen. Horapollo, van de Heilige Sinneb. 1 B. 1 H. self deese kruypende gedrochten beiligende en aanbiddende. Herodotus, 2 B. 72 H. Elianus, in gemeld werk, 11 B. 17 H. Siet ook Eusebius. 1 B. sijner Bereiding. Diodorus Sikulus, enz. 1

Sulk een krans van slangen kreeg Bacchus ook om zijn hoofd, so ras hy quam ter wereld; volgens Euripides, in Bacch. Treursp. Nonnus, enz.

Alwaaron sich de wijnpaanpinnen, in haare plechtsige ommegangen, ook met deselve mooi maakten. Horatius, 2 B. 19 Lierf. Katullus, 65 D. Arnobius, 5 B. Klemens, de Alexandryner, in zijn Protrept.

Ik vindse, dus opgeschikt, by Oudaan, opeen Keiserlijke Legpenning, in het 50 Taf.

11. Apis) Eigentlyk bovengemelde Osiris, onder de gedaante van een os aangebeden. Cicero, van de Nat. der God. 1 B. Lukanus, 8 en 6 B. van Farf. Tibullus, 1 B. 8 D.

Sijnde dit beest een sinnabeeld van den akkerbouw, door hem, so gesegt is, ondekt en aangewezen. Athénagoras, in zijn Red. voor de Christ.

Van zijn opsoeken, vinden en ontfangen, gelijk van zijn gedaante, merken en kenteecken, siet Herodotus 73 B. Diodorus, 1 Br. 85 H. enz. en met een zijn afbeeldinge opeen Penning van keiser Julianus, by Oudaan. in zijn 46 Taf. van welke ook Sokrates gedenkt, in zijn Kerk. Geschied.

Deese behoornde god wierd eens moetwillig doorsteeken van de Persische koning Kambises, volgens het verhaal van Herodotus, 3 B.

En wederom van een anderen koning Oehus; doch deese wierd wederom van zijn kamerling, sijnde een Egiptenaar, omgebracht en de katten voorgeworpen. Juist om door dat gedierde, aan Isis geheilgd, het ongelijk, Isis door de moord van Apis aangedaan, goddienstelyk te wreken.

- 12 u heilige dagen gediene, ter plaatse daar u gesnede priesters de hoofden u ter eeren met laurier bekranssen. En
 13 gij, Juno Lucina, die u ontfermt over swangere vrouwen, die 't blind pak dik en traag maakt, kom u genade verleen, en mijn gebed goedertier verhooren: want sij is wel waart om door u gunst 't leven te behouden. Ik sal u selts met dese handen, in wit gewaar, reukoffer op u berookte altaars toebrengen, en mijn beloofde offergaven aan u voeten leggen, daar bij voegende dit offerchrift: *Dit schenkt Naso om de beelden van CORINNA: geeft mij maar stof tot offergaven en opschrift. Maar soo 't anders bestaan mag, dat ik u in soo groote vrees een les geve, Corinna, waagt in toekomende soo kampelen gevegt nooit meer.*

12. Priesters) Gallica turma *segst het Latijn; verstaande de Galli, priesteren van der goden moeder of Cybele (doch met eene van Isis) welke in Frygiën uit de rieviers Gallus hebbende gedronken, tot sekere doligheid sijnde vervoerd, sich selven ontmanden met een mes.* Juvenalis, 2 Berisp. Martialis, 3 B. 24 Sneld. Klaudianus, tegens Eutrop. Petronius, enz. of wel meest met een potscherf van Samische aarde. Martialis, 3 B. 81 H. Juvenalis, 6 Berispd. Plinius, 35; 12. Ovidius, 4 B. der Alman. enz.

Eindelijk hadden se ook in haar dulle plechtigheden en ommegangen de gewoonte van het hoofd ijslyk te schudden en omdraaijen. Lukanus 1 B. van Farf. even als de Menaden, Thyaden, Bassarides, Eleleides, en andere Bacchanten, van welke Ovidius, 3 B. der Herschepp. Katullus, in meermaalen aange trokken 65 D. Tacitus, Jaarb. 11 B. 31 H. spreekende van de Vorstinne Messalina. Siet ook boven 15 pag.

13. Juno) Ilithya in het Latijn: gelijk haar ook dus noemen Horatius, in het Eeuwgesang; Ovidius, 4 B. der Herschepp. enz. Sie vandeese Juno, 56 pag.

13. Reukoffer) Het alleroudste gebruik van offeren, was alleenlyk om rooken; van welke afkomst thus, wijrook; als of men seide sacer fumus. Synesius, 7 Lofgef. van de Magi of Wijlen. Naderhand is dit woord ook gebruikt in het offeren en opdragen van allerhande saaken, vruchten, enz. Eindelijk ook in het slachten der beesten. Porfirius, 2 B. van de Onthoudenheid der Gediert.

Doch siet van de wijrook boven, 68 pag.

14. Wit) Want gelijk het kled der priesteren was van linnen en wit, gelijk 141 pag. is gesegt, soo was ook dat van die het offeren aanging, of ten minsten bywoonden, wit en blinkend. Tibullus, 1 B. 3 D. Per sius, 2 Berisp. Ovidius, 2, 3 en 4 B. des Alma. 10 B. der Herschep. en Klaagd. 3 B. 13 D. Lampridius, in Alexandr.

15. Voeten) Der nedersttende beelden van de goden; aan wiens knyende aloude ook waaren gewoon hunne gebeden en beloften met was vast te plakken. Juvenalis, 10 Berispd.

Sijnde de knyen het sinnebeeld van ontfoming en mededoogen. Plinius, 11 B. 45 H. en deswegen ook van de biddende omvangen en ombest. Seneca, in Med. 2 Bedr. 2 Ton. en in de Troad. 3 Bedr. 2 Ton. Virgilus, 3 en 10 B. van En. Klaudianus van de Schaak, 1 B. spreekende van de Parken, en veel Andere.

VEERTHIENDE DICT.

Aan sijn vrijster, om dat sy haar vrugt afsette.

Wat helpt het, dat 't vrou-volk, krijg-vrij, sig uit den oorlog hour, en niet en volgt den brusen trein der gemaanschilde Amazonen, als sij buiren gevegt door haar eigen wapens gequetst werden, en rukkeloos geweer in de vuist grijpen, om haar selven te vernielen? Die alderceerst de vrugt leerde afsetten, hoor-

1. Gemaanschild) Van de Amazonen en haare wapenen, is gesproken, 19 pag.

Doch haar schild, pelta doorgaans geheeten, was een halve maan verbeeldende. Virgilius, 1 en 11 B. van En. Seneca, in Hip. 2. Bedr. 1 Ton. Kapella, 6 B. spreekende van Italien. Q. Smirneus, spreekende van Penthesilea. Plutarchus, in Numa; Dionysius, 2 B. 72 H. beide spreekende van de Hemelschilden.

Andere evenwel meenen dat sy geleek een blad van veil of klimop; andere weder dat se ruitgewijs vierkant waar. Siet Pollux, Pausanias, Suidas, en Plutarchus, by boven aange trokkene Petitus.

2. Bloed--

- hoorde na verdienst door haar eige moord-geweet omgekomen te'sijn. Hoe na vint gij goet een deerlijk bloedbad te maken, om de schandelijke dragtimpels uit den buik te houden? Bij aldien de moeders in voortijden dit in 't werk hadden willen stellen, soo waar het menselijk geflagt moordadig uirgerocit geweest: soo was 'er een ander Deucalion op te speuren geweest, om met 't werpen van steenen over 't hooft d'uitgestorve werelt op nieus met mens-faat te besjen. Wie sou Priamus rijk verdelgt hebben, soo Thetis, de zeegodin, haar vrugt [Achilles] gelijk sij was verplicht, niet had willen dragen? Had Ilia haar tweelingen in den swangeren buik vermoort, soo was Romulus, den bouheer van dees heerfende stad, omgekomen geweest. Had Venus Eneas in haar ingewant verbrodt, soo waren noit Cefars in de werelt geweest. Had u moeder 't selve werk willen doen, dat gij doet, soo waart gij, Corinna, hoe schoon gij kost gebooren werden, vermorft geweest. Was mijn moeder een broddter geweest, ik had noit 's hemels ligt anschout, daar ik beter door 't minnen had konnen omkomen. Waarom suire druiven van een weldragende wijnstok, en onrijp ooft doldriftig van 't geboomt gerukt? Laat de gefette vrugt groejen, en, rijp sijnde, van selfs af-schieten: een levende vrugt is immers een grooten loon voor een wijl dragens. Wat doorgriffige u eigen ingewand, en vergeeft ijslijk het ongeboorene? Men swart Medea om haar kinder-moorden, en Prochne om 't ombrengen van haar soon Itys. Beide waren 't wreede moeders: maar beide namen sij om droevige oorsaken wraak over haar mans met 't vermoorden van haar kroos. Segt mij eens, wat Tereus, of wat Jafon u soo prikt, dat gij u eigen ingewant en buikvrugt kommerlijk doorgrift? Dar deed noit tijgerin in haar Armeniſſe spelonken: noit dorst de leeuw haar vrugt om

2. Bloedbad) Arena in het Latijn; inspeelende op de ronde Schouwburgen, die men met nasand bebrooide, om in het uitgestorte bloed niet te slibberen noch uitte spatten. Het geene deshalven ook geduurig wierd vernieuwd en omgeharvt. Martialis, 2 B. 25 Sneld.

Dus word ook de Schouburg der schermers en kampvechters arena geheeten van Martialis, 2 B. 75 Sneld. Horatius, 1 B. 1 Br. Juvenalis, 4 Berispd. behalven Tacitus, Capitolinus, Justinianus, en Andere.

3. Deukalion) Van Deukalion is gesproken, 19 pag. dog men sal meer van hem seggen, als wysul-len komen tot de herstelling van het menschelijk geslacht; in het 8 B. der Herschepp.

4. Achilles) 11, 13, 40 en 41 pag.

5. Ilia) Rhea Silvia mede genoemd, dochter van Numitor, Albaansch koning; welken Amulius, de oom, na 't verdrijven van haar vader, een Vestaalse nonne maakte; om op die wijze haar, en mogelijk haare nasaten, van de kroon te verfteeken.

Doch deese Maagd van Mars (dat is, seker onbekend krijgsman) gesien sijnde, te weeten daar sy ontrent den Tiber was in slaap gevallen, is aldaar onteerd en daadelijk bevrucht.

Dus geworden de moeder van Romulus en Remus: welke Amulius dede wegwerpen in het bosch ontrent den Tiber; alwaar sy van een zogende wolvinne zijn opgeraapt. Dionysius, 1 B. 77 H. Livius, 1 B. 4 H. Justinus, 43 B. 2 H. Ovidius, 3 en 2 B. van den Alm. Plutarchus, in Romul. enduyfend andere.

Dit komen van Mars tot Ilia sien wy, by Oudaan, in het 42 Taf. op een Legpenning van keiser Antoninus de Deugdſaame; gelijk de kinderen by de wolvin, in sijn 99 Taf. op een Penning van Filippus.

6. Bouheer) Volgens het algemeen gevoelen der geschichtschrijveren endichter.

Echter vinden we dat Romen (dus, gelijk ook Valentia, om haar sterkte en kracht, genoemd) al onder Evander van de Grieken en Arkaders is geboud: ja dat ook haar waare naam onder haar heilighdommen verborgen, niet onduidelijk noch genoemd mogt worden. Solinus, 1 H. Strabo, 5 B. Festus, by Donatus, in de Besch. van Rom. 1 B. 1 H. Klaverus, enz.

Doch liet van Romulus, Virgilius, 1 B. van En. Prudentius, in het lof van Romanus. Manilius, 5 B. B. der Sterrek. en Andere.

7. Eneas) Soon van Venus en Anchises, soon van Kapys; Trojaansch koning, en soon van Assarakus. Sie van hem. 37 pag. en van haar, gelijk Eneas, haar soon 33 pag.

8. Cefars) Uit Venus, door Eneas, afkomstig, gelijk is aangewezen, 33 pag.

9. Medea) Colchis in het Latijn; wegens Kolchos, een landschap in Asien, waar af 59 pag. doch van het moorden haarer kinderen, liet 64 pag.

10. Itys) Van het ombrengen van dit kind door sijn moeder Prochne is gesproken, 109 pag.

11. Tereus) Siet 108 pag.

12. Jafon) Siet van deese 58 en volgende pag.

13. Armeniſſe) Armenie was een groot en veruutgestrekt landschap in Asien, door den Eufrates in het meerdere en het mindere verdeeld, grenssende hier aan Kappadocien endaar aan Mesopotamien. Strabo. 11 B. Mela, Plinius. 6 B. 9 H.

Van

ombrengen. Maar dit doen de weekmoedige deerns, schoon niet sonder straf: want dikwijl gebeurt het, dat de moorderes van haar vrugt zelfs omkomt. Sij sneuvelt zelfs, en wert met loshangende vlegten na 't lijk-hour gebragt; terwijl ijder, die haer in 't oog krijgt, uit-

schreut: sij heeft spels loon. Maar ik wens, dat dit seggen ijdel sij, en niet dienen mag tot een quant voor-spook. Genade, o Goden! siet dog d' eerste misdaad over 't hoofd: dat 's genoeg. Maar strafte, als 't de tweede maal gebeurt.

Van haar tigers spreken ook Virgilius, 5 Hardersgef.

14. Voorspook) *Van welke, en haare soorten, 68 en 85 pag.*

VYFTHIENDE DICHT.

Op een ring, die by sijn vrjster vereert badt.

1 **R**ing, die den vinger van mijn schoon dier sult be-
woelen; waar in niet anders is te schatten, als de
liefde van de schenker; gaar en verstrekt tot een aange-
name gift: laats u blijmoedig ontfangen, en aanstonts
aan haar vinger steken. Past haar soo wel, als sij mij;
en omhelst haar 't lid soo net, of 'er 't goud om gegoten
was. Gelukkige ring, gij sult van mijn matres be-
handelt werden. 'K misgun nu, eilaas! mijn eigen gift
dat luk. Og! kost ik schielijk, door de vervorm-konst
2 van Circe of den ouden Proteus, in mijn ring verande-
ren! Dan mogt ik 't veel en, dat gij, met de linker
hand in den boesem van mijn matres gesteken, de poes-
le terjens tast. Dan sou ik, schoon nog soo vast aan-
gewrongen, door wonderde konst los van haar vinger in
den boesem vallen. Dan sou ik, om geheime minne-

brieven te kunnen segelen, en niet met 't droog en
klevend signet de lak mee te trekken, eerst aan de
lippiens van mijn schoon dier genet werden: als ik naar
4 geen brieven segelde, die priemen in mijn hart waren.
5 Wiert ik gegeven om in een doosjen geslooten te wer-
6 den; 'k sou mij enger om haar vinger wringen, en niet
willen afgetrokken sijn. 'K sou u, mijn ziel, niet mis-
staan, nog te swaar aan de vinger hangen. Draagt mij
vrij, als gij de handen in 't heet water sult steken, en
staat die hitte door onder beschutting van mijn juweel.
Maar 'k meen, dat, als gij naakt waart, mijn vlees
verrijsen, en ik, dien ring, mans werk waarnemen
sou. Wat mag ik vergeefs wenfien! Gaat heen, klein
geschenk. Laat sij besefien, dat haar, nevens u, liefdens
trouw geschonken is.

1. Ring) *Vande ringen der ouden is gesproken, 107 pag.*

2. Circe) *Æa in het Latijn; wegens Ea, hoofdstad van Kolchos, aanden Fasis. Deese, met vergift haar man, de Koning der Sarmaaten omgebracht, en dus de rijksstaf hem schandelijk ontrukte hebbende, is van baare onderdaanen, (baar wreede dwinglandye niet willende verdragen) verdreven en uit het rijk gejaagt. Doch sy vluchtte naar Italie, en sette sich aldaar neder by den berg Circeum, weleer de grens van Latium. Alwaar sy ook naderhand Uliesses ontfing, wanneer die swerver in die landstreek door storm en onweder aan quam drijven.*

Van haar salmeerder worden gesproken, by het 14 B. der Herschepp. Ondertusschen sje van Circeum, Strabo, 5 B. Servius, over het 3 B. van den En. Prokopius, van den Goth. oorl. 1 B. 9 H.

3. Proteus) *Een voorzeggende Zeegod, de soon van Neptunus; welke Egipten, en Faros, sijn woonplaats, verlaatsende, sich naar Griekenland begaf, en aldaar sich settede te Pallene, in Macedonien, aan de Thermaische zeeboesem.*

De dichteren (behalven Higinus, 118 Vertell.) Homerus 4 B. der Dool. Virgilius, 4 B. der Landged. Horatius, 2 B. 3 Berispd. Silius, 7 B. der Pun. oorl. en Andere, getuygen van hem, dat hy nooit eenige dingen voorspeldde, dan geketend, en vast gebonden: anders in allerhande vervarelyke dieren en gedrochten sich verscheppende. Doch siet hoe dat verstaan word, by Plato, Diodorus, Lucianus, enz.

Het Latijn noemd hem Senex Carpathius, den ouden van Karpatus; om dat hy, gemeld Pallene moe sijnde, sich eindelijk heeft begeven naar het eiland van Karpatus: van welke boven, 49 pag.

4. Minnebrieven) *Tabella in het Latijn. Siet de reden 54 en 133 pag.*

5. Signet) *Gemma, in het Latijn; van welke 88 pag.*

6. Doosje) *Van sulc een doosje (welke somwijlen van goud en somwijlen is van yvoor geweest) spreken Martialis, 14 B. 123 Sneld. Juvenalis, 3 Berispd. de Rechtgeleerde Ulpianus, 21 B. aan Sab. en 52 B. van de legaten. Celsus, 67 B. Paulus, 53 B. en eindelijk Plinius, 37 B. 1 H. sprekende van die van Scaurus, en weder van die door Pompejus, Jul. Cesar, en de jonge Marcellus, sijn opgedragen en geheiligd in de tempelen, de Kapitolijnsche Jupiter, Venus de voortbrengster, en de Palatijnsche Apollo.*

Vorders hadden de aanlode deese wel van nooden, terwijl sy bykans aan ieder liet der vingeren een ring droegen, endie noch by winter en somertijden verwoiffelden: gelijk gesegt is, 107 pag.

X

ZES.

DE MINNEDICHTEN

ZESTIENDE DICHT.

Aan zijn vrijster, om op zijn hoof te komen.

- 1 **I**k kruij te Sulmo, een dertendeel van 't lant Peligne, wel een kleine lantstreek, maar gesont om
 2 zijn waterlugt. Schoon de son schier op den kruin neer-
 3 stralende 't aardrijk opkleeft, en de verlate hondstar
 4 meester speelt: 't lant van Peligne wert met waterbecken
 5 doorkoeft, en blijft immer weelig groen. Dit land
 draagt koorn, druiven overvloediger, en geeft ook
 rijkelijk olijf-vruchten. De vlieijens, die door de
 klaverweiden stroomen, doen d'opgeschoote groente
 haar vogt overlomeren. Maar mijn vuir [Corinna]
 ontbreekt 'er. In een woort vergifte ik mij: mijn
 stoekebrant is ver van hier; maar mijn brant is bij
 mij. Al kost ik tusschen Castor en Pollux ten hemel
 verheven werden, 'k liet den hemel varen, als ik u
 derven moft. 'K wens, dat sij in 't graf niet rusten
 konnen, en sware aardt op 't gebeent dragen, die de
 werelt met lange wegen geschild hebben; of, soo 't
 aattrijk met lange wegen moft werden afgestreept, dat
 sij met eenen verordineert hadden, dat vrijer en vrij-
 ster samen gingen. Dan had mij de weg, al moft ik
 rillende de winderige Alpen over keujeren, makkelijk
 gevallen, als ik maar mijn matres op sij had. Met
 mijn

1. Sulmo) Het vaderland van onsen dichter, waar van 139 pag. en Klaagd. 4 B. 10 D. Hondstar) Ikarius canis in het Latijn.

*Ikarius was de soen van eenen Ebalus; welke van vader Bacchus een lederen sak vol wijn gekreegen heb-
 dende om die by de menschen om te deelen, sich begaf naar Astika, alwaar hy de boulieden, op het land,
 die gaf te proeven.*

*Deese, sich van een vreemde beweging siende aangetast, geloofden vergif genoomen te hebben, vielen op
 den schenker aan, brochten hem om, en wierpen het lichaam in een put.*

*Doch zijn hondje, geheeten Mera, liep daadelyk naar Erigone, dochter van den omgebrochten, vatte
 haar by het kleed, en trok haar tot aan de plaats, daar de vader lag gedompeld. Waar op sich deese doch-
 ter, in haare mistroostigheid, met een strop heeft verwoerd. Doch de goede goden hebben haar en het
 hondje opgenoomen, en geplaatst onder de sterren; alwaar sy, inde Dierriem de Maagd, en het dier den
 Hond geheeten is. Higinus, in de 130 Vertell. Tibullus aan Messala, 4 B. 1 D. Virgilius, 1 B. der Land-
 ged. Statius, 11 B. der Theb. oorl. enz.*

*Hier word noch van onsen dichter, in het 6 B. der Herschepp., bygevoegd, dat deese Erigone van Bacchus,
 onder de gedaante van een Wyndruyf, is overweldigd en onteerd.*

3. Meester speeld) Te weten in de soo genoemde Hondsdagen; met onlydelijke hitten, en schadelijke droog-
 tens, en vervolgens ongemakken en sieksens te verwekken.

*Deese onheilen schryft men gemeenlyk toe den Sirius; welke is een quandaardige sterre, staande in het hoofd
 (of den bek, volgens venige) van gemelden Hond. Higinus, in het 1 B. van de Sterrek. Homerus, Hefio-
 dus, Oppianus, Apollonius, en ontallijke Andere.*

*Doch Sirius is by de geleerde niet die sterre. maar eigentlijk self de Son. Suidas. Likofron, in Kaffan-
 dra. sprekende van het lyk van Ajax, Archilochus; enz. Siet Virgilius, 4 B. der Landged. Behalven
 dat ons Hefichius uit Ibikus onderrecht, dat dus alle gesterntens worden geheeten: so dat ook self het La-
 tijnsche woord Sidus daar af oorspronkelijk sou konnen sijn.*

4. Kooren) Ceres in het Latijn; nemende konstelyk de vinder voor het gevondene. Siet van Ceres,
 116. pag.

5. Olijf) Pallas in het Latijn; volgens deselfde konst en spreekwijze. Van Palla en haar olijfboom is ge-
 segt 94 pag.

6. Castor) Twee gebroeders, malkanderen so verre beminnende; dat de eene, Pollux, sijnde onsterfelyk
 en in den hemel, van Jupiter versocht, sijn onsterfelykheid met sijn broeder te mogen deelen; en dus te sa-
 men, overhands, te sterven en onsterfelyk te zyn. Virgilius, 6 B. van En. Homerus, 11 B. der Doefing.
 Pindarus, 10 Lierf. der Nem.

*Te weten, in de Dierriem, aanden bemel, aangemerkt als Tweelingen. Manilius, 1. en volgende B.
 der Sterrek. en niet als de sterren, of liever vlammen en lichtjes, die sich ontrent de scheepen op Zee vertoo-
 nen: van welke 152 pag.*

7. Alpen) Het wijdvermaard gebergte, in Europa; Italien afscheidende van de Gallien, nu Frank-
 rijk.

3 mijn stietes sou ik niet sinnen de gewatijste ne-
rakken te doorhruisen, en met een storm voor de
steeven 't seil te gaan: 'k sou niet eens schroomen
9 voor 't ijslijk hont-gedrogt van Scylla, nog krommen
10 inham van Malea: veel min voor Charybdis, die vol
11 geslikte schepen 't water uitbraakt, en weder inslin-
gert. Al woei het water uit water. 'Al verkragte Eool
Neptuin, en Neptuin de Goden die ons schip behou-
den wilden; ik scharten 'tvoorspelen varen, als gij mij
12 met die sneeuwarte armen omhelsde. Leander swom
dikwjl na zijn Hero over de Hellespont, en had op 't
leest nog over gefwommen, ten waar hem 't bakenligt
was uirgwaait. Maar sonder u, schoon mij de ster-

lijk bearbeide wijn-bergen, en bewaterde landerijen
bekoorden, schoon den akkerman door sloot en grip
't water in de beeken trok, en lieflijke koeltjens de
boomlomtmer streelden, sou ik mij laten voorstaan,
dat ik niet spansceerde in 't gefonde oort van Peligne,
13 of op mijn erfiant daar ik gekipt ben; maar in 't woest
Scytie, Cilicie, onder de groen-geverfde Engelsen, of
14, 15, 16 op 'tgebergte Caucasus, dat met Prometheus bloet bespot
17 is. Den olm bemint zijn wijn-stok, de wijn-stok omarmt
zijn olm sonder los laten: waarom moet ik soo dikwjl
van mijn lief gescheiden zijn? Gij swoert immers bij
mijn, enbiju oogen, mijn star-flonkers, dat gij mij
doorgaans sout verselchappen. Vrijsters eeden zijn lig-
ter

rijk, en Germanje, nu Duitsland. Hebbende verscheidene bynaamen naar de gewesten, en landschappen,
ontrent haar gelegen. Strabo, 4 B. Mela, 2 B. 4 H. Plinius, enz.

Doch byzonderlijk merken de beschrijvers aan haar hoogte. Katullus, 11 D. en Silius. 1. der Pun. oorl.
so dat self Servius, over het 10 B. vanden En. schrijvende aantekend, dat alle hoogtens Alpen van de
Gallen sijngenoemd. Deswegen ook met y: en sneeuw gaduwig overdekt. Horatius, 2 B. 5 Berispd. Juve-
nalis, 10 Berispd. Klaudianus, 2 B. der Schaak, en elders. 't Grieksche Bloemhof, enz.

8. Zeerakken) Syrtis segt het Latijn; van welke 152 pag.

9. Scylla) Een steenklip in de Siciliaanse straat; van welke, 63 pag.

10. Malea) Een Kaap of voorberg van Lakonien, in het suidergedeelte van Peloponnesus, seer diep in
Zee sich wisttrekkende; en des de vaart aldaar by storm en onweder ten hoogsten gevaarlijk maakende. Sta-
tius, 7 B. der Theb. oorl. Val. Flakkus 4 B. der Vlies-T. behakven. Propertius, Virgilius, en andere.

Het geen ook tot eenige spreekwoorden oorzaak en gelegenheid bespr. verschaft.

11. Charybdis) Van deese draaikolk spraken wy 63 pag.

12. Leander) Van welke overvloedig, inden inhoud en Aantekeningen vanden 17 Brief, op 87 pag.

13. Peligne) Van deese, 139 pag.

14. Scytie) Waar af, 60 pag.

15. Cilicie) Een welbekend landschap in Asien: hebbende ten Westen Paphlagonien, ten Oosten Syrien, ten
Suiden de Zee; gelijk ten Noorden den berg Kaukasus; door welke sy van Kappadoeien word afgescheiden.
Strabo, 14 B. Mela, 1 B. 13 H. Plinius, Solinus, enz.

Wordt gemeenlijk verdeeld en onderscheiden, in het vlakke en veldige. en weder in het scherpe, en klippi-
ge Cilicien. Silius, 13 B. der P. oorl. Noanus, 34 B. van Bacch.

Voorts byzonderlijk berucht door haar crocus, of saffraan, in de Roomsche schouwspelen begeerd. Lukre-
tius, 2 B. Propertius, 4 B. 6 D. Ovidius, tegens Ibis. Plinius, 21 B. 16 H. enz.

En door haar wilde en ruwe landaard; behelpende hare bewoners sich heel seer met zeerooven en vry-
bayren. Lukanus, 3 B. van Farf. Florus, 3 B. 6 H. sprekende van Pompejus, hen beoorlogende en
verwinneende enz.

16. Engelen) Of Britannia, een volk; boden, door haar megenheid, rijkdom, en wapenen; aan alle de
boeken des werolds bekend. Waaren eerstjds, tenaanssen van het Roomsche gebied, de allermiteerste, engelyk
als door een andere wereld afgescheiden. Virgilius, 1 Herdersgef. Katullus, 11 en 30. D. Horatius, 4 B.
14 Lierf. Klaudianus, enz.

Dragen haar naam van Britt, dat is, volgens de oude moedertaale van dit volk, geveerd: terwijl sy met
altherhande overvloedige lichaamen plachten te beschrijven en te bemaalen; des picti, de geschilderde, ge-
boeren van Marzialis, 4 B. 99 Snelde. en weder Catullei, naar de blauwe verf die sy gemeenlijk gebruikten;
volgens Mela; 3 B. 6 H. Plinius, 4 B. 16 H. Solinus, 2; H. Cæsar, enz. even gelijk hier virides, de groen-
geverfde.

So dat in de meeste Naamen der oude Brittanners, een beteekening van de een of de andere verwe word ge-
vonden; gelijk byzonderlijk in de OVERTOGT 18 pag. is aangewezen en getoond.

17. Kaukasus) Een vernutgebrekte berg in het noorderdeel van Asie, Scytien afscheidende van Indiën
byzonderlijk sich verheffende boven Iberien en Albanien. Strabo, 11 B. Van zijn hoogte, zijn bosschen, en zijn
gevogelte, gewaagen Filostratus, in het Leven van Apollonius, 2 B. Kurtius, 7 B. 3 H. Virgilius, 2 B. der
Landged. en 6 Herdersgef. Propertius, Martialis, Horatius, Seneca, enz.

18. Prometheus) De soon van Japetus. Hesiodus, in de Geslachtb. Horatius, 1 B. 3 Lierf. De va-
der,

ter als vallend loof, en verstuiven vrugtloos als een damp. Maar hebt gij mij verlatene nog eenigints lief; komt betaalt dan u beloften: komt hoe eer hoe liever aanrennen met noortse paartjens voor de kales,

en ringelt zelfs de lei op de manen van 't flutterend gespan. Sak dan hooge heuvels, en rijst tot een vlak spoor, gij holle dalen, daar sij over rijden sal.

der, of ten minsten de bootsfeerder van het menschelijk geslacht; maakende een menschenbeeld van posaarde. Ovidius, 1 B. der Herschep. Pausanias, in de Focisc. spreekende van de reliquien, of overblyffel van dit leern. Doch het selve een levengevende, door de bystand van Minerva, die hem met een rijssen het vuur van het rad des Sonnewagens af dee haalen; met welke hy sijn geschapen beeld besield. Doch tot beider onherstelbaare elende en etewig ongeluk. Want Jupiter, deswegen in toorn ontflooken sijnde, strafte den nieuwen mensch met ontelbaare quaalen, rampen, en ongemakken. Pausanias in de Attisc. Horatius, in boven gemeld Lierf. Maar den vuurdief deed hy door Mercurius, naar bovengenoemden Kawkasus brengen, aldaar vastmaaken, en door sijnen arend onophoudelijk verscheuren, knagen en mishandelen. Escilus, in het Treursp. van Prometh. Lucianus, in Prometh. Martialis, in de Schouwsp. 7 D. behalven Virgilius, Seneca. Katullus, Propertius, Klaudianus, Ausonius, en Wie niet al t

19. Kales) Effeda in het Latijn. Eigentlijk een soort van wagenen, in gebruik by de Callen, en gebuigige Britannen: van welke de Romeinen deselve overnamen, en ook sommijlen self in de veldslagen, met deselve, den vyand tekeergingen. Klaudianus, in het sneld. van de Gallische muilen. Propertius, 2 B. 2 D. Virgilius, 3 B. der Land-ged. en eindelijk Cicero, 7 B. 6 Br. onder de Gemeensame; sprekende van Britanje.

Z E V E N T H I E N D E D I C H T .

Dat by Corinna alleen sal dienen.

1 I fter iemand, die't voor schande oordeelt een meisjen te dienen, die doemt mij door sijn vonnis voor een schant-brok. Die schande sal mij geen seer doen, als mij Venus maar wat sagter handelt. Og! was ik ook een genadiger maer ten prooi gevallen, aangesien ik een schoon dier most ten buit werden! Schoonheid vertroft: Corinna's schoonheid is dwinglandij. He-las! waarom kent sij haar selven soo op een draat! 't Schijnt, dat haar 't spiegel-beeld verhoovaardigt, en

sij haar postuur noit eer liet, als dat sij is opgequikt. Schoon u dat braaf postuur (o schoonheid geboren om mijn oog te betooveren!) te euvelen heerschappij over alles geeft; evenwel dient gij mij, bij u vergeleken, niet te veragten. 't Klein mag wel tot sieraat bij't groot ver-voegt werden. Men gelooft, dat de Nimf Calypso wel op een sterflijk mens [Ulysses] verlingerde, en tegen wil en dank aanhielt. Men hout voor gewis, dat Theris met

1. Venus) *Het Latijn segt*: quæ tenet Paphon & Cythera; die tempelen heeft binnen Pafos, en op Cithera.

Pafos was een zeesstad op het eiland Cyprus, Venus bysonderlijk toegewijd. Virgilius, 1 B. van En. Horatius, 1 B. 30 Lierf. Justinus, 18 B. 5 H. sprekende van de Maagderoof der Tiriers, ontrent deese stad; en meer Andere.

Van Cithera is gesproken, 34 pag.

2. Kalipso) Dochter van Atlas, of Oceanus liever en Thetys; sich onthoudende ontrent Italië, op het eiland Ea, of Ogigia: alwaar sy den rampzaligen swerver, Ulysses, hebbende schipbreuk geleden, herbergde; aan haar rasel, en op haar bed ontfing; doch welke eenige jaaren hier sich hebbende opgehouden, eindelijk deese beleefde waanzinne moede wierd, en steelsgewijs verliet. Filostratus, in Apollon. 8 B. Homerus, 5 B. der Doorl. Ovidius, Pontusk. 4 B. 10 D. Propertius, 3 B. 11 D. Higinus, Mela, Plinius, enz.

3. Peleus) Rex Phthius, in het Latijn; sijnde Etia een stad in Thessalië, van welke 12 pag.

Vorders was deese Peleus de soon van Eakus en Egina; de bedgenoot van Thetis; en de vader van den meergenoemden krijgsheld Achilles; welke, te Etie sijnde geboren, ook, in het Latijn, word Phthius geheeten. Horatius, 4 B. 6 Lierf.

4. Ege.

4 5 met Peleus, Egeria met den regtvaardigen Numa, en
 6 Venus met Vulkan te doen had, schoon hij vers uit de
 smis komende, met zijn scheef been mismaakt hinkte.
 Selfs dese voort van vaarsen is lang en kort: nogtans wert
 een lang heldevaars bequamenlijk met een kort vijf-voet-
 jen vervoegt. Ontfangt gij mij ook, mijn ziel, na 't
 uwel geval, en toont me u heerschappij op den throon
 van 't Iedekant. Over mij sult gij u niet hoeven te scha-
 men, nog blij te sijn als gij mij quijt zijt. Dese onder-
 linge min sult gij niet hoeven te ontkennen. Ik heb,

in plaats van groote middelen, een gelukkige digtgeest:
 en veel deerns vlammen om door mij een roemrugtigen
 naam te krijgen. Ik ken een staal, dat sig uitgeeft voor
 mijn Corinna. Wat sou sij niet wel willen geven, om
 die Corinna te werden? Maar gelijk de kille Eurotas en
 populierrijke Po, ver verscheiden, geen een kil door-
 stroomen, soo sal ook niemant als gij door mijn digt
 belofuit werden. Gij sult het sijn, die sief sult schaffen
 tot voetsel van mijn digt-geest.

4. Egeria) Een veldnims buiten Rome in het heilig bosch van Aricia, met welke Numa (de tweede koning van Rome) veinfde nachtgespreke houden, en geestelijk sich te vermengen; om dat sijne willekenren en instellingen van het volk, met een meerder vertrouwen, ontfangen en geboorzaamt souden worden. Plutarchus, in Num. Livius, 1 B. 19 H. Dionysius, 2 B. 61 en 62 H. Ovidius 3 B. des Alm. en 15 B. der Herschepp. Florus, Juvenalis, enz.

5. Numa) Van welke wy meerder meenen te spreken, gekoomen sijnde tot den Almanak van onsen Dichter.

6. Vulkan) Van hem is gesproken 28 pag. was de bedgenoot van Venus. welken by eens by Mars te bedvindende, in een konstig net gekerkerd, aan alle goden kijken liet, gelijk vermeld is, 131 pag. Anders in sijn los seer geduldig, en sijn wijf in alles gediensig; self steekvrije wapenen aan haar soon Eneas verleenende. Virgilius, 8 B. van den En. enz.

7. Uitgeeft) Wie Korinna by onsen minnedichter is, kan men gissen, doch geensins iemand verskeren. Martialis, 5 B. 10 Sneld. Sidonius geloofd dat men Julia, de dochter van Augustus, hier onder moest verstaan; welke, in dat gevoelen ook van Angl. Politianus word nagevolgd.

Voor dese tijden was 'er een Korinna, in Griekenland, afkomstig van Theben of Tanagra; die Pindarus, de prins der Lieddichteren, vijfmaalen den prijs ontweldigde: van welke spreken Propertius, 2 B. 3 D. Sca-tius, 5 D. der Mengeld. 3 D. Gelijk ook eens andere aldaar, van Thebis geboortig, niet minder als de eerste van de schrijveren geroemd.

8. Eutotas) Een bekende rivier in Lakonien, een gedeelte van Peloponnesus, vloeiende verby de stad Sparte, met laurierboomen, myrsen en olijven, op haar oever bewassen en gedeekt. Livius, 34 en volg. B. Virgilius, 6 Herdersgef. Statius, 4 B. der Theb. oorl. Katullus, 65 D. Siet ook van dese Propertius, 3 B. 14 D. Virgilius, 1 B. van En. enz.

9. Po) Padus in het Latijn, of ook Eridanus geheeten. Een rivier, alom bekend wegens het rampsalig nederstorten van Faëton in deselve. Siet Ovidius, 2 B. der Herschepp. enz.

Draagt sijn naam van den denneboom, ontrent sijn oorsprong groeiende. Plinius, 3 B. 16 H. Welke is ontrent den voet van het gebergte Vesulus. Mela, 2 B. 4 H. dat is een deel der Alpen, op de grenssen van Liguriën, een gedeelte van Italiën. Kapella, 6 B. van Polybius, 2 B. Solinus, 8 H.

Populiertrij noemd hem hier den dichter; sijnde de suster van Faëton, ontrent sijn oever aan sijn grafstede, van druk en rouw in popelboomen (elfen, ja larices, of harsboomen seggen Andere. Siet se op den Gedenkpenning der Akkolejen versoomd, by Fulv. Ursinus) verschept. Higinus, 154 vertell. Ovidius, Pontusk. 18. 2 D.

Vorders is ook dese rivier, onder het gesternt, by den Ram geplaatst. Cicero, in de vertaal. van Aratus; Klaudianus, Manilius, enz.

DE MINNEDICHTEN

ACHTHIENDE DICHT.

Aan Macer, dat hy minne-digten schrijft.

1 2 **T**erwijl gij, Macer, de daden van den grimmen
3 Achilles begint te trompetten, en de saamgevoore
grieken eerst in 't harnas reiken, schillen wij verlaet in
Venus schaduw, en werden, iets groots onderstaande,
door de weelderige min ont seenuwt. "K heb dik tegen
mijn meisjes gezegt: 'k geef u eindlijk de sak: maar
aandachts vlide sijtig weer op mijn schoot. Dikwjl spak
ik: ik schaamt mij langer. Maar sij antwoorde met de
tranen op den dam: hehas! schaamt gij u nu mij te
minnen! met viel sij mij om den hals, en gaf mij dui-
sent kusjens, kusjens die mijn moorderessen sijn. Dus
werd ik overmant, en mijn digt-geest van mijn aange-
vange reusen-strijdt afgetroont, soo dat ik tegenwoordig
niet als mijn ledakant-bataljes galm. Evenwel taste ik
4 5 nog scepter-werk aan, en gaf mijn treur-digt (Medea)

sijnen eis, waar toe ik ongemeen bequams was. Maar
de mijsgod kost sig van lighen niet onthouden, om dat
ik, paste vooron eenjakhels, soo schielijk konings-gewast
en lasten aantrok, en oen rijks-staf in de vuist greep [mij
van een kar keiser maakte] Van dit statig digt trok mij
ook de Godheid van mijn dwinglandes; en triumsceert
de min over mij, treur-spel-digter. Dus maken wij ons
wek van 't geen ons vrij staat: of in 't leeren van de dar-
tele min-konst: (og! mijn eige lessen schafte mij quel-
lagie!) of in 't digten van heldinnebrieven: van Pene-
lope om aan Ulysses, van de verlate Fillis om aan De-
7 mosfoon bestelt te werden: om aan Paris, Macareus, den
8 ondankbaren Jafon, Theseus, en sijn soon Hippolytus
9 behandigt te werden. De laatste taal, die de erbarmlijke
10 Dido met 't blaak moord-staal in de vuist, en Saffo, die
11 12 13 14 Lesb-

1. Macer) Een puikdichter; zijnde een Veronees van afkomst, kalsuriend van Ovidius, die, naar
Siciliën en Afsen reisende, dezes Emilius Macer tot sijn geselschap mede nam. Hy schreef van der kruiden
krachten; gelijk ook van Trojes ondergang en verwoesting. Ovidius, Klaagd. 4 B. 10 D. en Pontus. 2 B.
10 D.

2. Grimmen) Van de oplopenheid en granschap van Achilles is gezegt 11 en 13 pag.

3. Saamgevoore) In Aank vergaderende om naar Erens over te strecken: gelijk wy seggen 65 en 66
pag.

4. Scepterwerk) Drie praeltuigen en ciernaeden geven de schrijvers gemeenlijk aan den hofsen Treur-
speldichter; te weeten

1. Scepterus, of staf, dien sy, onder het opseggen voor den volke, hielden, en maar eisch van saaken
swaarden en bewoogden. Suetonius, in Noto. 24 H. zijnde een weinig leem gebogen; en vanyzer, of ee-
nig hout, so laurier als andere. Plutarchus, in het B. der Kindert. Apulejus, 2 B. der Verantw. sprec-
kende van Rosinus.

2. Palla, omhangrok of ahangsel; die van de schouderen af het dardrik raakende voeglijk vaststepte,
en sekere grootsheid enpracht in de speelderren op het tuncel versoonde. Cicero, aan Herenn. in het 4 B.
sprekende van Hippolytus oislen. Tibullus, 3 B. 4 D. sprekende van denselven. Horatius, in de Dichtk.
sprekende van Escilus. beknoet Juvenalis, Ovidius, in den Alman. en in de Herschepp. enz.

3. Cothurnus, of hooft schoen; te weeten wel niet hooger als andere van de grond verheven; maar
wyfhang en tot de knien soo de beemen bedekkende. Van welke boven, 137 pag.

5. Medea) Ditsmak. Treurspel van Ovidius. want allertijdt om eenige regel daarnaard is by Quintilla-
nus, in sijn Onderw. 8 B. 5 H. en noch een ander by Seneca, in de Aanraad. 3 B.

Evenwel geleest Dan. Heindius (in sijn B. van het Treursp.) de heldinne-brief van Medea tot sijn be-
wijs neemende, dat de Medea van Ovidius van een meerder bedaardheid en gelijheid van hartstochten als
die van Euripides moet sijn geweest.

6. Penelope) Deese brief hebben we, als zijnde de eerste, 1 pag.

7. Fillis) Is de 2 Brief, 6 pag.

8 Paris) De 16 Br. 82 pag.

9. Makareus) De 11 Br. 54 pag.

10. Jafon) De 6. Br. 26 pag. gelijk ook de 11 Br. 58 pag.

11. Theseus) De 10 Br. 50 pag.

12. Hippolytus) De 4 Br. 14 pag.

13. Dido) De 7 Br. 31 pag.

14, Saffo) De 21 Br. 103 pag. Aelia Iyra, segt het Latijn, Siet de reden, 110 pag.

15. Sa-

¹⁵ Lesbise liefswaan sloeg. Hoe gewint quam mijnen Sabinus uit alle gewesten des werelts weder met antwoord op de hekdinne-brieven! De eerbare duif Penelope kende 't seegel van Ulysses: Fedra leest een brief van haar zief-oon Hippolytus: nu heeft eindlijk de godvrugte Eneas sijn deetrijke Dido antwoord geschreven: nu heeft Fillis, was sij in 't leven gebleven, antwoord van Demofoon. Van Jason quam een droevigen brief aan Hypsipyle: aan Saffo van Faon soo bies, dat sij haar vrij verzeeken,

en de lier, volgens haar belofte, Febus opofferen mogt. Van gelijke schuwte gij, Macer, in 't krijg-trompetten nergens 't werk van de gulde min, zelfs in 't midden van 't gevegt, daar 't maar pas geeft. Daar hebt gij Paris met sijn wijberugte overspeelfter (Helena) en Laodamia die met haar dooden Proteus ter hellen ging. Ken ik u anders te regt, gij dreunt geen heldendaden liever als dit werk, en komt uit de paarde-voeten in mijn leger over.

19. Sabinus) Te weten *Aulus*, een Roomsch Ridder; welke, sijnde een boesem-vriend en konstgenoot van *Ovidius*, de voornaamste sendbrieven der *Troerende Vorstinnen* heeft beantwoord. Doch of van alle deese iet heden in *oesenis*, word onder de Letterfisters hard getwijfeld; dewijl eenige onwettig, valsche en verdicht houden, het geene, onder sijn naam, gemeenlijk nevens de werken van *Ovidius* word geplaatst; andere wederom ten minsten eenige weinige goedkeuren en aanneemen. Siet 82, 93 en 102 pag.

Das hy noch voor onsen Dichter is overleden blijkt in de *Pontusk.* 4B. 16.

NEGENTIENDE DICHT.

Aan sijn medevryer, die geen werk maakte, om sijn wijf te bewaren.

Dunkt het u niet te pijn waart, malle gek, dat gij u wijf bewaart? Sluitse ten minsten voor mij, om mij des te hitziger te ontfleken. Dat ligt te bekomen is, is onaangenaam: een gestoole beerjen smaakt alderbest. 'T is een onbeschoften beeft, die een dier bemint, dat een ander, genoegzaam moe, ten besten geeft. Laat ons in 't minnen gelijk hopen en vreesen, en somtijts een blaauje oorzaak tot smeeken geven. Wat vraag ik na fortuin, die nooit wil veranderen? Ik min niets, dat niet t'eeniger tijt en bijt. Dit gebrek hak de doortrapte *Corinna* in mij gemerkt, en looslijk lok-aas weten te maken om my te vangen. Og! hoe dikwjl hielt sy haar of sij hoofdpijn had, en liet mij vast schoorvootende heen gaan! Og? hoe dikwjl wierp sij mij een verferde lak op, en hield haar, zelfs schuldig, of sij onnoosel wiert verongelikt! Als sij dan door dien blaasbalk mijn slap minne-vuur weer had aangeblasen, was sij weder soo vriedeljk en schikkelijk, als ik wenssen kost. Hoe streefde en liefkoosde! bloet; hoe veel en hoe lekkere kusjens gaf sij mij! Klaart gij 't ook foo, die onlangs mijn oog verrukt hebt: beluip mij dikwjl, slaat dikwjl mijn ver-

soek af; en laet my vaak voor u deur op den drempel, lange nagten over, de harde kou van de vogtige nagt op 't vel afschutten. Soo doende duirt mijn min, en groeit om lang stant te houden: dat's al mijn vreugde, en 't voetsel van mijn geest. Minne die te rijf is, en de vrije pluk geeft, verwekt mij, gelijk soete spijs, walging en braken. Was *Danaë* nooit in den koperen burg opgeslooten geweest, sij had noit bij *Jupiter* bevrukt geworden. Toen *Juno* lo in een vaars verandert liet ga-slaan, wiert sij bevallijker in *Jupiters* oog als voorheen. Die belust is na iet dat vrij staat, en ligt te bekomen is, mag boomloof plukken, en water slabben uit een groote stroom. Een deern, die lang heerschappy wil voeren, moet haar minnaar uitschrijven. Obloet! mijn eigen raat helpt mij voorwaar zelfs in 't war-nen. Te veel wils in 't minnen te hebben hindert ons minnaars, wie wij ook sijn. Ik ontloep 't geen mij volgt, en volg immer 't geen voor mij schuw is. Derhalve hoort gy, die al te slof sijt in 't gadeslaan van u schoon dier, nu eindlijk tegen donker-avond u deurt te sluiten. Begint eens te onderstaan, wie soo dikwjl ter slaat op uwen drempel stamp; waarom de hon-

1. Drempel) Van dit sot nachteloope en swerven ontrent het huys en de stoep van haare vrijsters, is gesproken 123 pag.

2. *Danaë*) Dochter van *Akrifus*, der *Akivonkoning*, welke sijnde gewaarschouwd, dat hy noch t'eeniger tijt door de hand van sijn kinds kind sot omkomen, sijn dochter in een sterken tooren op sloot, en met allerhande soort van wachten liet verskeren en bewaaren. Doch *Jupiter* op deese, gelijk op veel andere, mischien op het eerste gesicht, sijnde verslinderd, is, gelijk een gulde regen, in die wachtooren nederge-daald, en heeft, in de gedaante van het alverlokkend geud, die jonge spruyt onteord en beswangerd. *Ovidius*, 4B. der *Herfch.* *Horatius*, 3 B. 16 *Lierf.* *Paul. Silentarius*, in het *Gr. Bloembhof*; *Higinus*.

3. *Io*) Van het onteeren van *Io*, en van haar verscheppinge in een koe, sprakenwe, 72 pag.

4. Bric-

den in de voornagt baffen mogen ; aan wien u gefleepe dienstmaagt de brieven over en weer beftelt ; waarom fij foo dikwijl alleen gaat fapen. Laatu die jaloufij eindlijk eens 't merg doen verteeren ; en fchaf mij gelegenheid en ftoffe om bedriegkonft in 't werk te ftellen. Die een fots wijf kan minnen , kan ook vrij fant van 't ftrant ftellen. Ik waarfchou u nu te voore : foo gij u deern niet begint te waren , foo fal fij beginnen op te houden mijn pop te lijn. 'K heb u ftofheit lang tegen de borft verdragen , en dikwijl gewenft nagelegenheid , om u , als gij fiks oppafte , fiks door de neus te booren. Maar gij fijt een jan gat , die

verdraagt dat geen regtfchape karel lijden kan , en mij die ingewilligde vrijagie fult doen kerven. Wel hot ! fal ik nooit belet werden bij haar te komen ? nooit 's nagts verhindert werden haar te bekruijen ? nergens voor beteutert fijn ? nooit nagt ongeruft met fugten doorbrengen ? Sult gij nooit iets doen , waarom ik u aan de galg wenfje ? Wat heb ik met een koghel te fchaffen , die fijn wijf ten beften geeft Gij vervaltf mijn vreugde door u inwilligen. Wat , foekt een ander op , die vermaak fchept in foo euvelen lijden. Wilt gij mij tot u min-geenoot hebben , fchiet me een fchot voor de neus.

4. Brieven) Gemeenlijk gegeven aan de dienftmeiden en vertouwelingen van de vrijfter. Ovidius 14 B. der Herschepp. fprekende van den ongelukkigen Ifis. Die defelve doorgaans heimelijk droegen en bewaarden in haar boefem. Ovidius, Minnek., 2 B. Tibullus, 2 B. 7 D.

5. Alleenfapen) Men was , fo wel by de vroege Grieken als de latere Romeinen , gewoon een of meerdere nachten voor een hoogtijd of groote feestdag , alleen te leggen , en fich vanden man te onthouden : quansuis om op die tijd met grooter reinigheid voor de goden in den tempel te verfchijnen. Ovidius , 2 B. des Alm. fprekende van Heikules en Omfale , en 10 B. der Hersch. fprekende van koning Ciniras. en weder der Minned. 3 B. 10 D. Tibullus . 2 B. 1 D. Juvenalis , 6 Berisfd. enz.

Einde van 't tweede Boek.

DE

D E

MINNEDICHTEN

van

PUBL. OVIDIUS NASO.

DERDE BOEK.

E E S T E D I C H T.

*Den dgter beraad sich, of by liever minne-digten of treur-spelen
maken wilde.*

Daar is een outbos, dat in lange jaren niet behouwen is; waar in welte gelooven is, dat sig eenige Godheid onthout. In 't midde hebt gij een heilige bron, met een spelonk uit een puimsteen-rots geholt: allenthalve van 't gevogelt bequeelt. Terwijl ik daar onder 't lommer ga spansleeren, en overlegge wat slag van digt mijn digt-godin voortaan diende bij de hant te nemen, quam de dartele Digt-godin met haar geurig vlegthulsel aan treden, wiens een-been, na mij dogt, langer als 't ander was. Schoon was sij van leest, in seer fijnen dos, opgequikt als een vrijster: en 't hinken stont haar mooi. Nevens dese quam de Treur-digt-godin, sel van greins, met wijde schreden aan stappen: de voor-vlegthing haar op 't stuijs voorhooft, de vlieger vaagde de vloer: met de linkerhand swaaiden sij een koninklijke rijks-staf, aan de beenen hadse hooge Toskaanse laarzen. Dese sprak mij eerst aldus aan: wel vaddig digter, immer in lijmsstof besig, sult gij dan nooit een eind maken van mindigten? in kot en kroegen lokmen u boeverijtes: steeg en straat heeft 'er de mont van vol. Dikwijl wijft u 't volk met de vinger na, en segt: dat is den digter, dien de min soo pijnigt. De heele stat door sijge op de tong, en ruikt het niet, terwijl

1. Godheid) Eenige geloven dat onse dichtster hier beschrijft het woud van Aricia, toegewijd aan Diana: van welke wy lesen in het 3 B. van sijn Alm.

Niettemin is het bekend dat de antoude geloofden in de wouden en bosschen (die daarom met den bijl niet mogten aangeraakt worden) een godheid sich te onthouden; behalven dat deselve somwijlen een hoogen boom hebben godlijke eer aangestaan. Klaudianus, 1 Lofr. aan Stilich. enz.

Alwaarom de beschrijvers van het oude Duitsland willen dat de stad Basel (Robur, dat is, eikenboom, geheeten by Ammianus, 30 B. 4 H.) sijn naam is draagende van een oude en groote eike; aldaar by die lieden Basil genoemd. So seiden se, zum Bazil; evens als, by Jupiter, by Mercurius, enz. Kluverus, 2 B. 5 H.

Ja, so word ook in den Elzas seker dorp zum drybuchen (dat is beukeboomen) geheeten. Siet ook boven 61. pag.

2. Bron) Misschien van Egerie, konink Numaas buimelijke byst: welke was buiten de Kapeensche poort, ontrent de stad Rome. Sie van deese het 15 B. der Herschepp. en Laktantius, 1 B. 23 H.

3. Geurig) Sijnde haar hairen met kostelijke salven genettes: van welken dertelen overdaan wyspreken 71 pag.

4. Vaagde) Van de Syrma, of sleep der Tonselspeelders is gesegt, 166 pag.

5. Rijksstaf) Van deese staf is ook gesegt 166 pag.

6. Hooge) Cotharni. Van welke mede, 137 en 166 pag.

7. Toskaanse) Lydius in het Latijn; alsoo die van Herurien, Thuscien of Toskaanen, van afkomst sijn Lydiers, herwaars aangedreven uit Asien. Servius, over het 1 B. van En.

Y

Uit

wijl gij onbeschaamt u daden melt. 'T was eenstijt, dat ge hoogdravender digt bij de hand namt. 'T is lang genoeg geëfelt. Vangt wat grooters aan. Gij verdrukt u digt-geeft, die gij aan slegte stof spilt. Trompet helden-digt: dan sult gij seggen: dit 's 't regte velt, daar mijn verheven geeft moft draven. U Sang-godin galme niet als liederen voor dartele meisjens; en u groene jeugt sloeg een maat na advenant u jaren. Laat mij nu door u den naam van Rooms Treur-digt-godin dragen: die hoogfwevende geestigheid sal mijn werk sijn eis wel geven. Dus gesproken hebbende, slonger de heldin, rustig in haar geschilderde haarsen tredende, den langen hairbos drie vier maal om 't hooft. Ondernusschen stont d'ander, soo ik 't wel onthield, met dwarfse lonkers en grij-lagte, na mijn onthout met een mirtentak in de rechterhand, en sprak: wat oversnoeft gij mij, opgeblase Treur-digt-godin met u stelt-woorden! Kont gij dan ooit sijnder toon als bassen slaan? Gij hebt het nogtans wel eer voor geen schand gerekent met kreupeldigt te spelen, en mij met mijn vaarsen te bestormen. Ik wil geen hoogdravent digt bij 't mijne vergelijken: u Palais verbluft mijn gering hok. Ik ben een lichte kooi, gelijk de min, mijn doel, een lichte vogel is: 'k wege niet swaarder als mijn digt-stof. De moeder van de dartele min wert sonder mij een boerin: ik ben gebooren om haat als leer-meestres te versellen. De deur, die gij met u harden klik niet kont oploopen,

ontgrendelt door mijn fleemen. Boven dien heb ik verdient, meer te vermogen als gij, door groote verdraagsaamheid van veel rampen, die u trotsse wijnbraan niet konden lijden. Ik leerde Corinna haar deurwagter blinden, de deur te ontgrendelen, ontregten uit 't bed te kruipen, en bij nacht op de teenen gaan. Wierd ik in de harde deur gesneden, 'k schaamde mij niet van de voorbij gaande man gelesfen te werden. Dat meer is, school ik, aan deerns gesonden, namijn onthout, tussfen de borsten van dienstmaagden, tot dat de fikse oppassers van honk waren. Wat wil ik seggen, dat ik, aan een deern op haar geboorten-dag tot een vereering gesonden, van 't grimmig wigt in stardengerukt, en verbrant wierf? Ik heb, digter, u geeft aldereerst tot digten verwekt; foo dat dees Godin mij dank moet weten, dat sij u nu aansoekt. Als sij beide wist hadden, antwoorde ik: ik bid u beide bij u Godheid, dat mijn beklemt vonnis liever met de wind vervlieg, als u stoore. Gij biedt mij een rijks-staf en hooge laars aan, en vormt mijn mont reets om bassen te dreunen: gij behoof mij een eeuwige naam door min-digt: wel aan kom seggen mij, en hegt dan korte aan lange vaarsen. Verleen, treur-digt-godin, u digter een korten tijt. Gij sijt een eeuwig werk; 't ander is nog maar voor een vlugt. De treur-digt-godin, hier door verbeden, gaf mij verlos. Rol af nu, dattel min-digt, terwijl 't gelegen komt: na dit fluitfpiel sal trompetten volgen.

Uit dit landschap (andere seggen Histria) sijn alleerst te Rome gekomen de Histrones, toneelspeelders en posersmaaker: Tacitus, 14 Jaarb. 34 H. Festus, enz. lange voor Pylades, die, sijnde een pantomimus, of konstige postuurmaaker, uit Afsien naar Rome trok. Suetonius, in August. 45 H. Lucianus, enz.

8. Hoogdravener) Thyrsu graviore segt het Latijn, neemende het teken voor het geteckende. Aan-gefsen Bacchus is de vader en beschutsheer der Dichtkonst, en bysonderlijk van de Tragedie, of het Treur-fpel. Want dat bekomt haar naam van *teúros*, een bok (sijn toegewijd offer. Varro) enz. die men gewoon was te verwedden, als men over twee welgemaakte spellen versilde wegens de voorste rang in de fteigheid en cieraaden. Horatius, in de Dichuk. Laërtius, in het leven van Plato. Diomedes, Grammat. 3 B.

Van den thyrsus, of wijnrankstaf, sijn gewoon wapen en vercierfel, spraken wy, 66 pag.

9. Mirtetak) Venus sijnde gewijd; gelijk wy seggen 117 pag.

10. Dienstmaagden) Hoe deese de minnebrieven in haar boesem verborgen, is gefegt, 168 pag.

11. Vereeringe) Van de geboortedagen spraken wy, 128 pag. Doch van de giften en vereeringen, onder het verjaaren van iemands geboorte, gesonden; fiet Terentius. in Form. 1 Bedr. 1 Ton. Symmachus, 6 B. 49 Br.

12. Verbrand) Het Latijn spreekt van aqua, water; alsoo men gewoon was een quaad gefchrift in het water te werpen, en op die wijze te vernietigen. Martialis, 1 B. 6 Sneld. 3 B. 100 Sneld. en 5 B. 53 Sneld.

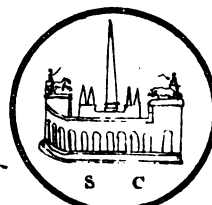
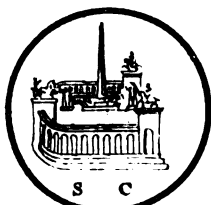
T W E E D E D I G T.

Aan sijn vrijster, die het toernoojen beschoude.

1. **K** ben hier niet gekomen om 't renkampen der siere roffen te beschouwen; maar wens evenwel, dien gij

1. Renkampen) Welke men binnen Rome gewoon was te vertoonen, in de Circi, of renbaanen, te weeten de Agonaale, de Flaminische, en de Grootte: langwerpige en seer ruime timmeragien; gelijk syop de Keiserlijke penningen by Onufrius, Oudaan, enz. ons worden verstoond; welke schrijvers deese beide sijn ontleend.

Doch.

2. *gij begunstigt, den palm. Datik hier quam, was alleen om-bij te sinnen praten, en u de minnevlam, die gij in mij ontsteekt, te openbaren. Gij hebt 't oog op 't rennen, ik op u: verklaren we beide d'ooien op 't geen wij gaarn sien. Hoe gelukkig is den rosmeeſter, dien gij jonſt draagt! Moſt hij 't luk hebben om u gunſt re trekken? Mogt dit mij beuren, 'k ſweepte fier en moedig de roſſen van de ſchutboomen in 't heilig toernooi ſpel. Dan ſou ik ſe den loſſen toom geeven, ſtreepen op den rug ſlaan, 4: 5 dan*

Doch in deeſe ſijnte ſien en aan te merken

I. *De Carceres; uit welke verblijfplaatsen de wagens te voorſchijn kwamen, gelijk geſeggt is, 150 pag.*

II. *Een middelfchot; de baan midden van een ſcheidende, ſpina of ruggegraat genoemd van Kaſſiodorus.*

1 B. ſijner Br.

III. *Op deeſe graat, onder, andere, een Egyptiſche obeliſk of ſteenſpits. Plinius, 36 B. 9 H. Ammianus, 1 B. 3 H. behalven gemelde Kaſſiodorus, enz.*

IV. *Aan ieder eind de Metæ of Merkpaaſen; om welke, op het gegeven teeken, de wagens ſevenmaal wierden omgedreven; terwijl ieder reiſe een eitje van de ſeven merkpaaſen werd afgenoomen. Suetonius, in Jul. 39 H. en Klaud. 21 H. Varro, 1 B. van den Akkerb. Livius, 41 B. 27 H.*

V. *Eindelijk de trappen of ſtribanken, gaande rondſom de baan, beneden aan de ringmuur; ſijnde met een gracht (men noemt hem Euripus) van het renperk verſekerd en afgeſcheiden. Suetonius, in Jul. 39 H. Plinius, 7 B. 7 H. ſprekende ook van Julius Cefar.*

Voorſ. wierden hier ieder reiſe vier wagens vertoond; doch ſijnde de voerluiden ieder van een byſondere verf; te weeten uit een witte, een geele, een blaauwe, en een groene veem. Kaſſiodorus, enz. welke laatſtoniet alleen de gemeente, maar ook de Keiſers byſonderlijk waaren toegedaan. Martialis, 10 B. 48 Sneld. en elders. Juvenalis, 11 Berisfd. Suetonius, in Kalig. 55 H. Kapitolinus, in keiſer Ver. Dio, 61 B. in Nero; en 73 B. in Pertinax.

Ondertuſſchen was dit een ſpel, waar op het gemeene volk byſonderlijk was verſlingerd en verſor. Juvenalis, 10 en 11 Berisfd. doch de Keiſers ſelve alſo ſeer. Dio, 59 en 61 B.

2. *Begunſtigd) Sie van het begunſtigen en verachten van diſ of dat veem, Suetonius, in Vitell. 14 cap. Kapitolinus, in Ver. Juvenalis, 11 Berisfd. Silius, 16 B. der Pun. oorl. enz.*

3. *Tournooiſpel) Voorwaar een ſlechte verſaaling. Naſo ſpreekt hier vanden wedloop der wagenmen- ners in een beſloten renbaan; en Tournoojen is eigentlijk, in een perk, te paard, malkanderen met lancien, uit den ſadel lichtten, en deſelve op malkanders borſt aan ſtukken te ſtooten: het geen ſo qualijk is bekoomen Hendrik de Tweede, Koning van Frankrijk; die, ſijn helmes niet wel geſlooten hebbende, een ſplinter in ſijn aanzoſt ontfing: aan welke wond hy overleed, in het jaar 1559. And. Brunerus, en Andere.*

4. *Toom) Die ſy, recht overend ſtaande, om haar midden wonden om te ſterker de paarden te konnen beweegen, en beſtieren; doch het geen ook haar ſomwijlen dede verongelukken, als ſy by ſoerual in de zeelen en toomen wierden verſtrikt. Seneka, in Hippolyt. 4 Bed. 1 Ton. Euripides, enz.*

Alwaar om haar hoofd ook met een koperen bellemet was verſekerd en beſchermd. Dio, 93 B. in Nero. en 79 B. in Elagab.

5. *Slaan) Met een ſweep, welke de menners gemeentlijk in de hand houden, op de Legpenningen der Kei- ſeren; gelijk wy betuygen met die nevensgaande.*

Y 2

6. Snor:

- 6 dan met 't gierwiel rakens aan de perk-palen heen snorren. Kreeg ik u in 't rennen in 't sigt, 'k hielthalte, en liet de lei uit de handen glippen. Og! hoe na sneuvelde Pelops door Enomäus speer, doen hij op Hippodamia star-oogen-
 7 de bij na wiert onderhaalt! Gewis triumfeerde hij evenwel nog door gunst van zijn lief. Laat ons ijder soo door toegenegenheid van onse voogdes segepralen. Hoe dus schuw van mij? 't is vergeefs gearsele: 't plaats lot dwingt ons
 8 nevens malkander te sitten: dat gemak schaft ons hier de toernooi-baan in 't beschikken van sit-plaatsen. Maar gij, die aan de hooger hand sit, wie gij sijt, befeer dit dier niet: want gij vrijst het met u sijde blauwe plekken. En gij, kameraat, die agter ons sit, trek de schenkels in, hebr gij schaamt, en duwt haar de harde knien niet in de lenden. Hoe! u vlieger hangt te seer in 't stof, schort hem op, liet daar, of ik ligte met mijn handen uit de vuilnis. Gij benijde mij 't gesigt, kleet, dat soo schoone beenen bedekte, daarom tenijder, om 't gesigt langer
 9 alleen te hebben. Soo schoone beenen van de vlugge Atalanta wenste Melanion met zijn handen op te heffen: met sulke beenen schildertmen de jagt-godin, als sij met
 10 opgeschorten vlieger fluks op 't sterk wilt afgaat. 'K verliet

de op dees beenen eer ikse sag: wat sal 't nu werden, nu ikse gesien heb? Gij giet olij in 't vuir, en water in zee. Uit die beenen maak ik gissing, dat d'andere leden, die onder u sijn kleet gevoeglijk schuilen, mede niet mismaakt en sijn. Maar wilt gij ondertussen, dat ik u met de wajer
 12 een koeltje in 't aangesigt soes; Of hoe na ontstaat dees hitte meer uit mijn minne-vuir, als uit de warme lugt; en braat u liefde dees bevange borst? Terwijl ik praat, befluist u wit kleet vast. Weg, vuil stof, wat bemorst gij een sneeuw-wit lighaam? Maar daar komt de toernooistacij voor af: fus, merk op met schuldige eerbiedigheid en jonst: 't wort tijt van juig-geschal: de gulde toernooi-stacij komt
 13 aan. Voor af wert gedragen de victorie met uitgestrekte wiken: verleen u gunst, Godin, en segen hier mijn min, dat sij boven drijft. Juigt ter eeren van Neptuin, die op 't zee-water te sterk bout. Ik heb met de zee niet te schaffen; want ik hou 't op droog. Bejuig u krijs-god, soldaat: wij hebben een afkeer van den oorlog. Na vrede snakken wij: in 't hart van de vrede is de min gevonden. Febus mag de wikkers, Febe de jagers begunstigen: Minerva mag de konstenaats, Ceres en Bacchus
 14

6. Snorren) Te weten aan de linkerhand; waar in de geheele verwinninge was bestaande. Waarom ook het sterkste en best gevoeffend paard geseld was, niet in het midden, maar aan het linker gareel. Siet de geleerde Salmastius, Gronovius en Schefferus, over het 35 Sneld. van Aufonius: seer oneenig en verschillend in het renpaard Fosforus sijn rechte plaats toe te voegen.

7. Pelops) Die door konstig wagenmennnen sijn bruid moest bekoomen, gelijk wy verselden, 39 pag.

8. Plaats-lot) Linea segt het Latijn. Aangesien, in de Schouburgen de Raad, de lieden van aansien, en het gemeen, door cuneis, et zonis, doorsnijdingen en afscheidingen, waaren afgedeeld; het geen niet geschiede in de Renbaanen, alwaar de trappen of sitplaatsen, ronsom deselve liepen, en sonder onderscheid bynaar alle de kijkers omsingen. Siet Suetonius. in August. 44 H.

9. Vlieger) Pallja in het Latijn; van welke, der vrouwen omhangsel, is gesproken, 121 pag.

10. Atalante) Van deese, de minnaar esse van Melanion of Melanion, 18 pag.

11. Opgeschort) Van Diane, en haar op geschorte rokken spraken wy, 62 pag.

12. Wajer) Welke by de derstele en brood dronkens rijkaarts was een bereide pauwestaart. Propertius, 2 B. 18 D. Klaudianus 3 B. tegens Eutrop. Martialis, 14 B. 67 Sneld. Siet het gebruik van de wajer by Terentius, in den Kamerl. 3 B. 5 Ton. enz.

13. Toernooistacizy) In welke de beelden van verscheidene godheden wierden omgedragen, met een grootestaatzy, cierlijken rang, en langen nasleep. Livius, 30 B. 38 H. Varro, Ovidius, 4 en 6 b. van de Alm. Seneca, enz. waar op dan volgde het gezeide loopen van de paarden. Dionysius, 2 B. 72 H.

14. Victorie) De verwinninge; welke word afgebeeld in de gedaante van jonge maagd, gevleugeld, en dragende in de ene hand een palmtak, en in de andere een laurierkroon. Prudentius, tegens Symm. 1 B. Martialis, 10 B. 50 Sneld. Ovidius, Klaagd. 2 B. behalven Silius, Klaudianus, enz.

En in die stand vertoonen wy haar ook hier; hebbende de Gedenkenningen der Roomsehe Keiseren haar beeldsenis ontleend.

15. Kamp-

15 chus den akkerman, Pollux de kampvegters, Castor de
 16 ruitertorjonst gejuig trekken: Wij juighen u toe, vriend-
 lijke Venus met u seeghaftig schutter-wigt, en bidden,
 dat gij dees nieuwe min segenen, en mijn nieuwe voog-
 des loo vermurwen wilt, dat sij mijn liefde niet versma.
 Sij knikrent toe, en gaf met wenken teekenen van ver-
 hoor. 'Kverloek dan, dat gij mij toeftegt, 'tgeen de
 Min-godin beloofde; soo sulge mij (met Venus verlof)
 grooter Godin sijn als dese. 'K sweer u in tegenwoor-
 digheid van soo veel genuegen, en bij dees Goden-stacie,
 dat ik u verloek tot mijn voogdes voor al mijn leven.
 Maar u beenen hangen te ongemakkelijk: gij kont, of
 17 't helpen mogt, de reenen wel op de tralien ictten. Den
 18 schout heeft nu reets de gefpannen van vier rossen, sijn
 voornaamste hagenevelden, gelijkelijc van de schutboom-
 en in de ruime baan laten rennen. Ik sie wel, wie gij
 jonst draagt. Die gij toegedaan sijt, sal de palm strijken:
 want sels de paarden schijnen te weren wat gaarn gij hadt,
 O bloet! hij omrent de perkpaal met te ruimen swier.

Hoe rijtge dus? dien naasten snort u tussen de wielen en
 perkpaal in, en snijft u de loef af. Hoe rijt gij dus, on-
 gelukkige? gij brengt den wens van dit dier te schande.
 Ruk dog stijf en schaars bij de perkpaal ter linkerhant
 om. Wij begunstigten een loer: maar laft haar 't ren-
 nen eens te hervaren, mannen, en toon allenthalven u
 goervinden, met 't wemelen van u tabbaarden. Siet daer-
 men doetse 't hervaren. Maar wilt gij u hulffel door 't
 slingeren der tabbaarden niet uit 't satoen laten moffelen,
 91 soo berg u vrij tot genoegte onder mijn kleet. Nu staan
 de schutboomen weer open, en sweept het verschillende
 20 gros der kampioenen weer heftig voort. Haal nu ten
 minsten den palm: quijt u als een held in de ruime
 21 baan: en maakt, dat mijn en mijn martessen wens haar
 oog-wit bereiken. Mijn matres kreeg 't nawens: nu ha-
 pert het nog aan de mijne. Hij strijkt met de palm heen
 die staat mij nog te krijgen. Hier op lagten se, en gaf
 eenige hoop met haar slikerende lonkers. Dat's hier bij
 provisie genoeg. Geeft de rest op een ander plaats.

15. Kampvechters) Pugiles in het Latijn, by de Grieken in gebruik, gelijk by de Romeinen de Gladiatores, of schermers. Doch deese vechten caelibus, dat is met handschoenen van ruuw leer; met loode of yfere knobbelen en knoopen gewapens en gesterkt. Voorwaar een seer vinnig en bloedig wapentuig. Servius, over Virgilius, 5 B. van En. Statius, 6 B. van Theb. Arnobius, 7 B. Apollonius, 2 B. der Vliet. enz.

16. Ruiters) Gelijk Pollux het met de Pugiles of kampvechters was houdende; so nam Kastor sijn vermaak in het paarderyden. Horatius, 1 B. 12 Lierf. en 2 B. 1 Berisp. Ovidius, 5 B. der Alm. behalven Homerus, Propertius, Seneca, enz.

Alwaar ik hem ook vind, novens een paard staande, op een Penning van Keiser Geta, by Oudaan, in het 45 Taf. ja, op eens van den opgeworpenen Magnentius, staan beide de broeders met een paard aan de hand, by den selfen Oudaan, in het 104 Taf.

Behalven dat ook de jongelingen, beide een ongetemd paard vasthoudende, voor eenige jaaren uit de Baden van keiser Konstantinus opgedolven, en naderhand opgerecht voor het Pausfelyk paleis, op den Quirinaal of Monte Cavallo, worden geoordeeld geen beelden van Alexander met sijn Bucefal, maar die van Kastor en Pollux te zyn. Siet Donatus, in O. Rom. 3 B. 15 H. Nardinus, enz.

17. Tralien) Gaande rondom de renbaan; door welke die van de benedenste sisbank verskerd waaren voor den aanval der wilde beesten, die somwijlen in deese baan wierden verstoofd, gejaagd, en gedood. Plinius, 7 B. 7 H. enz. Want deshatven waaren, in de ronde Schouburg, ook de benedenste bewaard met yfere netgewijs geschakelde tralien. Plinius, 27 B. 3 H. Kalfurnius, 7 Herder: gez.

18. Schout) Dit was by de Romeinen in vrye tijden, het werk der Burgemeesteren, en naderhand onder de Keiseren, vanden Prætor of opperscheur. Ennius, in sijn Jaarb. by Cicero, in de Voorfp. 1 B. 48 H. Livius, 55 B. 10 Berisp. Martialis, 12 B. 26 Sneld. Juvenalis, enz.

Voorts het gegevene sein of teeken, op welke de wagenen voortliepen, was in de eerste tijden een brandende toorts. Solinus, 45 H. Doch sedert de keiser Nero (welke so sommige meenen allereerst dat selve heeft aangevangen. Kassiodorus, 3 B. 51 Br.) een witte servet, uitgeworpen of uitgestooken van eens der Moeniana, het hoofdegebouw van de renbaan. Quintilianus, 1 B. 10 H. Tertullianus, in het B. van de Schouwsp. 16 H. Suetonius, in Neron. 22 H. Juvenalis, 11 Berispd. Chrysostomus, in de Red. wegens de Renbaan. Cædrenus, enz.

Alwaarom het wordeken Mappa Renspielen betteekend by Justinianus, in sijn Constit. tit. 105. van de Burgem.

19. Tabbaarden) Dit swaajen met de staatrokken geschiede, wanneer men een wagen wilde te rugge roepen, die onwettig en voor sijn beurt was uitgelopen. Siet Plutarchus, in Sull. enz.

20. Verschillend) Discolor in het Latijn, wegens de vier verwen, (beteekenende de vier getijden des jaars) van welke boven, 171 pag.

21. Palm) Het gewoonlijk tegeteeken der Wagenmemmers. Martialis, 11 B. 50 Sneld. Livius, 10 B. 47 H. Suetonius, in Ner. 5 en 22 H. welke sy in de hand houdende, door het perk wandelden. Kallistenes, in Alexand. Suetonius, in Kalig. 32 H.

Y 3

Behal-

Behalven dat, by de Grieken, ook in hunne strijdspelen de verwinnaars met palmtakken wierden gekroond.

Doch de palm is een algemeen teeken van verwinninge. Plinius, 3; 16. Plutarchus, in de Discord. 8 Vr. Tibullus, 1 B. 10 D. Quintilianus, enz. met de welke deese, gelijk een godheid aangemerkt sijnde, ook word afgebeeld. Apulejus, 2 B. der Herschep. Claudianus, 3 B. van Stilich.

So dat self het woord palma voor een zege en verwinninge genomen word. Martialis, 10 B. 54 Sneld. Kurtius, 9 B. 2 H.

Siet vorders deese takken in de handen der verwinnaars, op de Keiserlijke Gedenkpenningen, gesteld 171 pag.

DERDE DICHT.

Op zijn vrijster, die vals geswooren had.

Kan ik geloven, datter Goden sijn? 't staal heeft haren eed met mij gebrooken, sonder daarom in haar voorige schoonheid straf geleden te hebben. 'T lang hair, dat sij had voor haar meenedigheid, heeft sij nog na't hoonen der Goden. Tevoore had sij een roosblos op een blank vel: nog heeft sij een roode glants op haar sneeuw-witte kaakop. Kleine voetjens had sij: nog sijns klein. Lang en schoon was sij: nog is sij lang en braaf van leest. Flikkerende lonkers had sij, waar bij mij die trou-loose soo dikwijl vals geswooren heeft: nog schitterende als starren. Gewis geeft 't Godendom het vrouw-volk mee verlof om vals te sweeren, en schuilt'er Godheid in schoonheid: want 't staat mij voor, dat sij onlangs bij haar en mijn oogen swoer, en dat mijne oogen mij seer deden. Segt mij eens, Goden, waarom ik een anders misdaad boeten most, als gij immers haare meenedigheid al ongestraft liet? Immers rekent gij het utrot geen schand, dat gij Andromeda, om 't snorken van moeder Cassiopea op haar schoonheid, laste van kant te helpen. Is 't niet genoeg, dat ik aan u glippers van getuigen had: dat sij u en mij uigestrecken vrij en vranc begekt? Moet ik dan bedroge een offerhande van dit bedrieglijk staal sijn, om haar meenedigheid door mijn strafte versoenen.

Gewis is God of een ijdele naam, die vergeefs gevreeft wert, en de volkeren door dwase ligtgeloovigheid tot sijnen dienst trekt: of soo 'er een God is, die mint 't poefel vrou-volk, en geeft haar alleen te veel vermogen in alles. Om ons leven is 't te doen, dat Mars 't doodhijk rappier op sij haagt: op ons mikkt d'onwinbare Pallas met haar piek: op ons doelt Apollo met sijn rajen boog: om ons te treffen heeft Jupiter in den hemel sijn bliksem in de vuist. Maar de gehoonde Goden ontien schoone dier, tenjs te beledigen, ja vreesen daar-en-boven nog die haar nieten vreesden. Hoe isser dan nog iemand, die 't Godendom godvrugtig offeren wil? Waaragtig, regtschape mannen hooren meer pits agter d'ooren te hebben. Jupiter staat heilige wouden en kerken met sijn bliksem, en last deselve geen mein-eedige stalen te blutsen? Ontallijke verdienden met den bliksem getroffen tewerden, maar d'arme Semele viel dien brand alleen te beurt. Die straf ontfing sij voor haar gerief. Dan had sij haar minnaar in sijn aankomst ontschoolen, vader Jupiter had sijn soon Bacchus, uit 's moeders buik gerukt, niet in sijn dije konnen voldragen. Maar waarom dus geklaagt, en 't heel Godendom gelafter? De Goden hebben ook oogen en harten. Was ik selfs een God, 't vrou-volk mogt mij-

1. Andromeda) Cepheïa in het Latijn, wegens Koning Cefeus, haar vader. Hoe sy, om haar moeders hoogmoed, lyden moest, verhaald onsedichter in het 4 B. der Herschepp. Siet ook boven, 90 en 106 pag.

2. Mars) Van sijn wapenen is gesproken, 116 pag.

3. Pallas) Van haar piek spraken wy, 84 pag.

4. Apollo) Van sijn boog is gesegt, 105 pag.

5. Jupiter) Van sijn bliksem soo, 20 pag.

6. Offeren) Thura focis imponere, in het Latijn; te weeten, wyrook op het altaar leggen: van welke 68 pag.

7. Semele) Dochter van koning Kadmus; welke van Jupiter, haaren minnaar, verzoekende, met een godlijke heerlijkheid besocht te mogen worden; so is sy door het geweld des vuurs, waar mede Jupiter quansuis sijn majesteit verstoonde, deerlijk omgekoomen. Doch haar ontfange vrucht bewaarde en veldroeg hy op een wijfe, die Ovidius verstoond in het 3 B. der Herschepp. Siet ook Euripides, in de Bacch. Propertius, 2 B. Apollodorus, 3 B. Higinus, in de 167 en 179 Vertell. Orfeus, enz.

8. Dye) Gelijk Ovidius in het gemelde B. der Herschepp. verteld. Doch het komt nader aan de waarheid, dat de jonge Bacchus, van de Nymfen is opgebracht, in Indien, omtrent de stad Nisa; gelegen aan den

mijnenthalven sonder hinder mijn Godheid met meenedigheid wel hoonen. 'k Sou zelfs sweeren, dat de deerns waarzig sworen, en geensints onder de straffe Goden

genoemt willen werden. Maar dient gij evenwel u selve wat matiger van die Goden-gift, meisjes, of verschoon immers mijn oogen.

den berg *Indien*, dat is, Dye; op welken ook daarom (en nergens anders in) *Indien*. Plinius, 16 B. 34 H. Theophrastus, enz.) de veil of klimop, gewijd aan Bacchus, wast en groeid in overuloed. Arrianus, in Alexanders Veldt. 5 B. en in het B. van Ind. Kurtius, 8 B. 10 H.

VIERDE DICHT.

Aan een man die zijn wijf bewaaren liet.

Verstaalde vent, 't is verlooren een oppasser bij u poefel wijf te planten, Yder vrou-mes moet door haar eigen aart beschut werden. Ister een kind buiten vrees of dwang, die is eerst regt kuis: maer die niet en sluikt, om dat 't haar belet wert, die sluikt. Schoon 't lighaam siks wert bewaart; haar geest doet overspel: die niet kan ga-geslagen werden, of hij wil selfs. Sluit wat gij wilt: den geest kont gij niet opsluiten. Als 't alles wel gegrendelt is, sult gij den overspeler selfs binnen geslooten hebben. Die 't sondigen vrij staat, sondigt minder. 'T vrij vermogen om te sondigen doet 't saet van ondeugt metter tijt verstikken. Laat af (geloof mij) dat quaat te tergen door 't kort teugelen: volgt het in, gij sult het beter verwinnen. 'K sag lest een paart, dat, hart in den bek, na geen toom korten luiserende, als een bliksem doorstak; en, soo haast het de losse lei op de manen voelde leggen, stant hieft. Wijpogen altijt te doen, dat ons niet vrij staat, en snakken na 't geen ons verboden is, gelijk een watersugtige na ontfiede vogt. Argus had voor en agter in 't hoofd hondert oogen: nog blinshokte hem dikwil de min alleen. Schoon Danaë in een steenen en ijseren burgt, die eeuwen verduren kost, maagt was op-geslooten, nog wiert sij moeder: maer Penelope bleef, hoewel niet ga-geslagen, onder soo veel jonge vrijers onbevleekt. Wij vlammen 't meest op iets, dat weg geslooten wert. *Naauwte sorg is dirven wenk. Weinige beminnen iets,*

dat een ander, moe, ten besten geest. Niemand vlamt op u wijf om haar schoonheid; maer om dat gij haar soo liefst. De borsten meenen, dat het vrij wat bijsonders wesen moet, 't geen u soo bekoorde. Is sij onkuis, die van de man bewaart wert, soo is 't diere waar: want die kommer is waardiger als 't geheel stuk vlees. Al barste gij van spijt: ongeoorlofde vreugt is evenwel klokspijs: dat 's alleen een aangenaam dier, dat seggen kan: og! 'k ben verwaart. Behalven dit, is 't ook onregmatig, dat gij een vrij geboorene deern kerkert: laat daar uitheemse volkeren voor sidderen. Wilt gy haar dan kuis houden ter eeren van u slaaf, haar oppasser, op dat hy seggen mag: ik alleen heb dees bor vergalt! 't Is een plomp van stomp-wijk, die 't smert met een ligtekooi gepaart te sijn; want hij verstaar sig op stats mode niet, waar in Romulus en Remus, Mars kroos, bij Ilia niet sonder sluiken sijn geraapt. Tot wat einde namt gij een schoon dier, soo u anders geen aanstont, als een kniise? *Schoon en kuis kennen op geenderlei wijze wel gepaart sijn.* Wilt gij wijs sijn, slaak u wijf: ontrimpel die norste fronte, en gebruik geen magt van een straf man. Hout vrintschap met de vrienden, die u 't wijf als swarmen sal verschaffen. Soo doende kont gij al slapende sterk in gunst-verwanten werden: soo doende kont gij altijt bij 't jong geselschap vergasten, en veel huisraat t' huis vinden, dat u sweet nog gelt koste.

1. Argus) Van deese veehoeder is gesegt, 72 pag. Hy had in sijn hoofd honderd oogen; van welke ten minsten eenige alrijd de wacht baden, en wakker bleven. Ovidius, 1 B. der Herschepp. Plautus, in den Pot-bewaarder, 3 Bedr. 6 Ton.

Doch de uitleggers stellen Argus den gesternden hemel te sijn; gelijk Mercurius de Son: welke alsdan Argus schijnt te dooden, wanneer hy met sijn licht de mindere verdoofd, en haar ons gesichts onttrekt. Makrobius, 1 B. 19 H.

2. Danaë) Van haar is gesproken, 167 pag.

3. Penelope) Haar eerbaarheid en onthoudensheid word alom volmondig uitgesproken en geroemd; doch het segendeel toonen wy, 4 pag. uit schrijvers, by welke noch Herodotus gevoegd kan worden.

So dat het gaat met deese Grieksche princeffen als met eenige der Roomsche Keiserinnen; van welke de allergeilste overspeelsters op haare Gedenkenningen, hebben het beeld van PUDICITIA, Kuisheid, Sat Oudaan, in het 87 en 83 Taf.

4. Ilia) Van deese Vestaalsche maagd, van Mars bevroopen, is gesegt 160 pag.

VYFDE DIGT.

Een Droom.

'S nagts, als mij den slaap de loddere oogen geloken had, verschrikte mijn geest dusdanigen droom. In 't hangen van een kruilheuvel was een digt eikenwout, wiens lommer krioelde van gevogelte: de grond was groen begraaft, en met sacht ruisfende bronvogt genet. Ik school onder de lommer voor 't steken der sonne, maar bleef onder de schaduw even heet. Terwijl ik besig ben met een ricker van veel-verwige bloemen en kruideren te plukken, sag ik schielijk een witte koe voor mij staan: een koe witter als de sneeu, die, eerst gevalle, nog metter tijt niet ontlaten is: witter als vers gemolke schapemelk, daar 't speenschuim nog op staat en krikelt. Bij dees koe was een stier, die, gelukkig met soo schoonen wijf gepaart, nevens deselve in 't mollig groen neer seeg. Terwijl sij daar lag, en d'eens gekaude groente herkaude, dogt mij, dat het hoornbeest, van vaak overwonnen, 't hooft in de klaver liet sakken: als wanneer een inatiger kraai uit de lugt op 't groen streek, de witte koe driemaal stout in de borst pikte, en 't wit haar uirplukte.

De koe verliet een lange wijl daar na den stier, en vertrok van de plaats, maar had swarte vlekken op de borst staan. Als sij een stuk weegs daar van daan stieren sag grafen, sette sij derwaart, vlijdde sij onder 't gros, en sogt weeliger klaver. Segt mij nu, droombedieder wie gij sijt, soo droomen iets bedieden, wat dien droom bediet. Hier op antwoorde een droombedieder, na rijp overleg van ijd: er stuk in 't bijsonder: de hitte, die gij onder 't ritselent lommer wout ontschuijlen, maar niet ontschuijlen kost, was de minne-brant: die koe is u meisjes: die witheid past haar: den stier en koe-voogt sijt gij. Dat de kraai de koe in de borst pikte, bediet, dat een oude bordeel-teefu matres sal verbafteren. Dat de koe na lang byblijvens haar stier verliet, wil, dat gij, opgeschoore, alleen sult moeten slapen. Die swarte vlakken op de borst bedieden smetten van overspel. Uit had den droombedieder. Maar ik besturf als een doek, en wiert soo blind als een pier in d'aardt.

1. Droombedieder) *Het uitleggen der droomen is allereerst in het licht gekomen door Amfktion. Plinius, 7 B. 57 H. of liever door den aartsvader Josef. Justinus, 36 B. 2 H.*

Doch naderhand heeft men dit de bezjes en oude wijven, gemeenlijk bygelovig, toegevoegd. Propertius, 2 B. 3 D. ten minsten men ging vooreerst de Penates en huysgoden sijn droom vertellen. Deselve dichter, 2 B. 23 D. Siet verder van het uitleggen, Euripides in Hekub. Treursp. Heliodorus, 2 B. der Moorsche Vertell. en voor alle, Artemidorus, in sijn Droomb.

Voorts komen deese uit, en gaan door twee verscheidene poorten, te weten de yvoore (versta de tanden, en het spreken en melden met deselve) en die van boorn (te weten de oogen, en het sien door deese) Servius, over Virgilius, 6 B. van En. Horatius, 3 B. 37 Lierf. Statius. Mengeling 5 B. 3 D. Ausonius, in de Gekruiste Liefd. en in het Dagregift. enz.

SESTE DICHT.

Aan een rivier, terwijl hy na sijn vrijster trok.

Rivier, die op u slikkerige oevers met riet-ruigte begroeit sijt, staak u dromen; want ik jagt na mijn matres. Gij sult niet gebrugt, nog van ponten versien die sonder riem plensen met een reep konnen over halen. 'T heugt mij wel, dat gij kleinder waart; dat ik u dorst overwaden, en mij qualijk tot de enkelen nat maakte. Nu

stroomt gij sterk af, geswollen door 't sneeu water, dat van u gebuur-berg leekt, en spoelru vuile kil met dik opperwater. Wat baat mij 't jagen, wat 't vroeg opstaan, en voor dag in de weer geweest te sijn, soo ik hier gestat werd, en op geenderlei wijze op den overkant komen kan? Nu wens ik om Perfeus wiken, die hem dienden, als hij met

1. Rivier) *Loopende ontrent de vesting van de stad Sulmo; tegenwoordig, volgens Ciofanus, geheeten Vella.*

2. Perfeus) *Danaë's heros, in het Latijn. Van Danaë, sijn moeder, is gesproken 167 pag. Deese, sullende den strijd tegens de Gorgones beginnen, gelijk hy van Pallas haar zegis, of schild ontfing, so kreeg hy van Mercurius, (nevens een harpe of slagswaard) sijn vluugelen. Apollodorus, 2 B. enz. of, so de uitleggers willen, een welbesield schip. Fulgentius, 1 B.*

3. Medusa) *Van het slangenhoofd van dit gedrocht spraken wy, 69 pag.*

4. Trip-

- 3 met 't vervaarlijk slangen-hoofd van Medusa heen schoot.
 4 Nu wens ik na de wagen van Triptolemus, wiens voerman
 alder eerst leerde koorn sjen in 't onbeboude aartrijk.
 Maar 'k verhaal u mirakelen, bij d'oude digters verliert,
 die nooit geschied sijn, gebeurt, of gebeuren sullen.
 Trekt gij liever u nat, dat over de boorden heen stroomt,
 binnen 't peil van u oovers: soo wens ik, dat gij eeuwig
 vlieten moogt. Gij sult een onverdraaglijken haat op den
 hals halen, soo 't geyak, dat ik minnaer geseft werde
 door u van 't schaafe gehouden te sijn. De rivieren hoor-
 ren de jonge borsten in 't vrijen behulpzaam te sijn: de ri-
 vieren wierden zelfs wel eer gewaar, wat min in had. Men
 5 6 segt, dat Inachus, op de Bithynise Melie verliefte, bleek
 afstroomde, en in sijn kil water verhitte. Troje was nog
 7 geca tien jaren belegert geweest, doen gij, Xanthus,
 op Neëra veddingorde. Hoe! noopte Alfeus geen wille
 min-prikkel, doen hij Arethusa door onderaardske holen
 van Arcadie tot in Sicilie vervolgde? Ook segmen, dat
 gij, Peneus, Creusa, Xanthus bruid, in 't land van Phria
 weg moeffelde. Wat hoef ik Alopus op te halen, die op
 Thebe, Mars troetelwigt, versot was; op Thebe, die hem vijf
 kinderen stont te baren? Vraagde ik u nu, Achelous, waar
 u hoorns gebleven waren, gij sou u beklag doen, datse
 n Hercules verwoet van de kop rukte. Kalidon, nog geheel
 Etolie, was u't verlies der hoornen niet waert geweest:
 maar Deianira alleen dwong u die te wagen. Dien rijken
 Nijl, die sijn stroom door seven strotten in zeebraakt, die
 sijn bron en oorspronk van soo grooten stroom soo voor-
 sigtig verbergt, kost, segt men, de minne-vlam, die hem
 Evadne, Alopus kroos verwekte, met al sijn water niet
 uit-

3. Medusa) Van het slangenhoofd, van dit gedrocht spraken wy, 69 pag.

4. Triptolemus) Soon van eenen Celeus, koningsken van Eleusis, welke van Ceres haar wagen ont-
 fangen hebbende, is uitgezonden om de steruelingen den akkerbouw te leeren, en in het kooren-saajen te
 onderrichten, Diodorus, 6 B. 18 H. Higinus, 277 Vertell. Ovidius, Klaagd. 3 B. 8 D. 5 der Herschep.
 en 4 B. der Alm. Statius, 4 B. der Mengel. 2 D. Kallimachus, Pausanias, Laktantius, enz.

5. Inachus) Sie van deese rivier god, 69 pag.

6. Melie) Een waterinmsf in Bebriciën, of Bithynien; ook bemind van Neptunus; die den kampvecht-
 der Amykus by haar heeft geseeld. Servius, over het 5 B. van En.

7. Xanthus) Van deese Frygiaansche rivier spraken wy, 22 pag.

8. Neëra) Van welke niets te vinden is. Doch van de selve naam was de byst van de Son of Febus; wel-
 ke by haar reelde twee dochteren, die aan den swervenden Ulfes het groote vee van haar vader toonen;
 by Homerus, 12 B. der Dool.

9. Alfeus) Een rivier van Elis in Arkadiën, die verby Pisalepente, eindelijk in Achaje van het aard-
 rijk word opgeslokt; als wanneer by sijn loop, onder de zee door, neemt naar Siciliën: alwaar by in de stad
 Sirakuse boven komt, en met de springbron Arethuse, weder in zee valt. Ammianus, 15 B. 3 H. Plin-
 ius, 2 B. 103 H. Mela, 2 B. 7 H. Strabo, 6 B. en Andere.

Het geen gelegenheid heeft gegeven aan de dichters om een verliefde riviergod te versieren, boven en
 onder het aardrijk sijn beminde vervolgende. Ovidius, 5 B. der Hersch. Virgilius, 3 B. van En. Statius, 1 B.
 der Mengel. 3 D. Pausanias, enz.

10. Peneus) Een rivier in Thessalien, uit den berg Pindus nederdalende, en door het vermakelijke
 Tempo, tusschen de bergen Olympus en Ossa, sich in de Pagasische zeebogs ontslaffende. Ovidius, 1 B. der
 Hersch. Seneca, Katullus, Strabo, Mela, Plinius, enz.

Sijn dochter was Dafne, in een laurierboom herschept; van welke 105 pag.

11. Kretusa) Neëra leefte hier eenige. Doch Pindarus gewaagd van eenen Hipsens, koning der Lapiten,
 sijnde een soen van de riviergod Peneus, en de waterinmsf Kretusa, 2 B. der Pyth. 9 Lierf.

12. Frye) Het zuidelijk deel van Thessalien; so genoemd naar de stad Frye; waar af 12 pag.

13. Alopus) Een rivier in Beëtien, een deel van Griekenland, spruitende uit den berg Citheron, loo-
 pende verby Thebe, Platea en Tanagra, en eindelijk, tusschen de stad Oropus en de voorberg Cinosura sich
 ontslaffende. Strabo, 8 B. Mela, Oppianus, enz.

Van de selve naam is ook geweest een rivier in Asie, nevens de Likus, vloeiende verby Laodicea. Weder-
 om een derde in Thessalien; een vierde in Macedonien, en een vijfde in Peloponnesus. Strabo, Livius, enz.

14. Thebe) Van welke Pausanias, en voornaamlijk Pindarus, 1 B. der Olymp. 6 Lierf. te weeten als
 sijnde de moeder van vijf dochteren; boewel deese laatste haar is Metope, en niet Thebe, noemende.

15. Achelous) Van deese riviergod, de medeminnaar van Hercules, by Deianire, is gesproken, 48 pag.

16. Kalidon) Een stad in Etolien, een deel van het westelijk Griekenland, het hof van koning Enous,
 door welken de Evenus loopende sich in de ionische zee ontslaff. Ovidius, 8 en 9 B. der Hersch. Lukanus,
 6 B. van Farf.

17. Nijl) Van sijn seven monden, gelijk ook sijn rijkheid, ss gesegt 73 pag.

18. Evadne) Dochter van Mars; en Thebe, het wijf van bovengemelde Alopus; welkers weergaloofse
 liefde

- 19 uitbluften. Enkepus hield zijn water af te stroomen; en 't stroomde tot de grond af, op dat hij droogshuizen zijn Tyro mogt omhelfen. 'Kga u ook niet voorbij, Anie, met u oosboom-oovers, die door steenige gailen neer-baizelende doorstroomt 't land van Tibur, een stad van Tiburtus den Argief gestigt: die op Ilia verliefde, schoon s'er leelijk uitlag, door dien sij haar wangen opgekrabt, en 't hait uit 't hooft gerukt hadt. Sij beweende 't misdrijf van oom Amulius, en 't sluiken van Mars, sworf barvoens in haar eenigheid; als wanneer haar die moedige stroom uit zijn sterk vlietent water in 't oog kreeg, 't hooft midden uit zijn plas opstak, en aldus met een schorre stem toesprak: Ilia, spruit van Laomedon den Frigier, waarom dus vol druks langs mijn oever gewandelt? Hoe dus ontstiet? Hoe dus in eenigheid gesworven? Waarom, o maagt, 't wit nonne-hair-snoer van de vlegten gerukt? 25
 23 24 Waarom schreit gij? Waarom vrijft gij de betraande oog-jens root, en klopt ontint op den blooten boesem? Hij 26
 27 28
 Wat

liefde, gepleegt ontrent het lijk van Kapanus, haar echtgenoot, wy vertoemen, in onse GALLERYE, op het 12 Taf. en in de PICT. LOQUENS. in het 20 Taf.

19. Enipeus) Een rivier in Thessalien, loopende door de velden van Farsalos; eerst boom en langzaam, doch, met den Apidamus vereenigd zijnde, snel en voortvarend. Lukanus, 12 B. van Fars. Val. Flak-kus, 1 B. der Vliest.

Een andere was 'er ook in Elis, een deel van Achaje: wiens riviergod van Tiro, vorst Salomons dochter, bevig wierd bemind; doch welke prinsesse Neptunus ontferde, sich hebbende in de gedaante van Enipeus verschept. Uit welke versameling sprooten twee soemen, Pelias en Neleus. Propertius, 1 B. 13 D. 3 B. 19 D. Higinus, 157 Vertell. Apollodorus, 1 B. Siet boven, 96 pag.

20. Anio) Na Teverone geheeten; een rivier, in Italië, by de stad Tibur sich van een ongemeene seilte nederstortende, en dus allongshens met den Tiber sich vereenigende. Statius, 1 B. der Mengeld. 3 D. Horatius, 1 B. 7 Lierf. Silius, 12 B. der Pun. oorl. Strabo, 5 B. enz.

21. Tibur) Een stad van de Sabijnen in Latium, een deel van Italië; door zijn waterrijkheid, en suiver lucht alomt vermaard. Ovidius, 4 B. der Alm. Horatius, 1 B. 7 Lierf. Zijnde van een Grieksche afkomst; te weten gebouwd door drie broeders, kinderen van Amfiaraus (voor Thabe verongelukt) Tiburtus, Koras en Kastilus. Virgilius, 7 B. van En. Horatius, in genoemd Lierf. Silius, 8 B. der Pun. Oorl. Strabo, 4 B. Mela, enz.

22. Ilia) Of Rheo Sylvia; van welke ook 16 pag.

Sy wierd, naar het onwijken van haar maagdelijken staat, nit last van koning Numitor, haar oom, in den Tiber gesmeeten. Doch andere daar en tegen seggen dat sy begraven is aan den oever van Anio; welke haar afstehen, in een heogen vloed met sich slapende, deselve in den Tiber nederstorte. Alwaarom de Dichters vertellen, dat sy met den Tiber is in echt getreden en gepaard. Akron, over het 2 Lierf. des 1 B. van Horatius.

23. Laomedon) Van welke 24 pag.

24. Frygier) Koning van Frygië; waar in de beruchte berg Ida; van welke 16 pag.

25. Hair-snoer) Vande vittz of hair-snoeren der Vesta'sche maagden (ender welke ook Ilia was) siet 225 pag.

26. Begraaven) Het Latijn meldt van Offa legere, de beenderen versamelen; het geen wy boven aan-rekenen, 106 pag.

27. Vesta) Eigenlijk geen beeld; maar een eeuwigdurend vuur, van Enas, nevons het Palladium, uit Troas herwaars overgevoerd. Virgilius, 2 B. van En. Ovidius, 6 B. der Alm. Klaudianus, 1 B. tegens Eutrop. Silius, 1 B. der P. Oorl. Prudentius, 2 B. tegens Symm. en geplaatst binnen Lavinium; doch door Askanus, of Iulus, na's vaders dood verplaatst binnen Alba: en weder eindelijk naar Rome verbrocht, door koning Romulus. Cicero, in de Red. wegens het aantw. der Ingewandfchouw. Propertius, 4 B. 4 D. of liever, door koning Numa. Dionysius, 2 B. 67 D. Plutarchus, in Num. Livius, 1 B. 20 D.

So nochtans, dat ook binnen Alba de bewaaring van het heilig vuur is blijven duuren. De Kantte-benaar, over Juvenal. 4 Berisfd. Ene

Wat sta ik in betant? Dier, ik wert van 't volk als een snol met vingeren nagewesen. Weg, weg, vuile schammen, die mijn wangen lang genoeg geveest hebt. Dus gesproken hebbende, hout zij haar kleet voor de gewolte oogen, en springt los in 't sterk stromend water. De slibberige Anio, segmen, onderschepte haar borst met de handen, en maakte haar tot zijn vrouw. 'T is ook wel te gelooven, dat zij op 't oen of 't ander dier verliefde: maar beemd en bos verheelen u sluikerijen. Terwijl ik dese taal voer, swelt de rivier, en schuimt zijn overtollige wateren over de lippen. Wat hebt gij uitgelate met mij te schatsen? Waarom verhindert gij mijn vreugde? Waarom snijdt gij, lompen boer, mij de pas af? Wat sout gij dan doen, als gij een satoenlijke en roemruchtige stroom waart? Gij sijt sonder naam en faam, om dat gij uit vergankelijke beek-

jens groeit, bront nog vaste stroom-oorspronk hebt; maar, in plaats van bronnen, uit regen en verstormte sneen bestaat, die u de kleine winter rijkelijk bijset. 'S winters stroomt gij modderig, of legt plat op u sandige grond verdroogt. Wat dorstige reiser kost doen u water drinken, en dankbaar seggen: vliet eenwig? Nu gaat gij in grasduinen tot nadeel van 't vee, en grooter nadeel van 't lant. Dese scha- de mag misschien anderen treffen: mij treft de mijne. Gur, wat mogt ik fors-kap desen bok 't stroom-min-boekje open doen! 'K schaam mij, dat ik dien loer soo roemruchtige naamen ophaalde. Waar mag mijn oog verdookt zijn geweest, doen ik op u stink-stroom starrende gelijkenissen bijbragt van Achelôus, Inachus, en Nijl. 'K wens u dan na waarde, vuile slijk-stroom, dat gij staag door heete somers en drooge winters moogt uitteeren.

Het ontmoet ons, op een alsaar leggende, op een Penning van de keiserinne Faustina, gelijk wy hier toonen, om het gesegde met een afbeelding te versieren en te verrijken.

28. Huwelijk) *Hoewel in een dienst van dertig jaaren de Vestaalen mochten uitgaan, en vry vrouwen; so werd echter dat huwelijk rampsalig, en niet voorspoedig geoordeeld.* Prudentius, 2 B. tegens Symm. Dionysius, 2 B. 68 H. Plutarchus in Num.

Alwaarom sy meerendeels bleven tot aan het eind haares levens. Tacitus, 2 Jaarb. 86 H. Spreekende van de Vestaale Occia.

26. Stroomoorspronk) *Domus segt het Latijn; even als Horatius, 1 B. 7 Lierf. sprekende van Tibur, het huis van de springbron Albunea. en Pindarus, 2 Lierf. der Olim. sprekende van Akragas, en van zijn huis, de stad Agrigentum; welken sy doorsnijdt. en eindelijk Aufonius; die Alexandrien het huys en de woning van de rievier Nilus ook is noemende.*

SEVENDE DICHT.

Hy doet zijn beklag, dat hy, van zijn matres omfangen, niet schrap kost raken.

Wat! was 't meisjen niet schoon? niet mooi genoeg opgequikt? of heb ik misschien op 't selve niet dikwijls genoeg gevlamt? Evenwel greep ik 't te euvel slaptaartig sonder iets uit te regten in de armen, en lag schandelijk als een hounen blok in 't bed. Schoon wij 't stuk eens waren om slag te leveren, ik kost d'ontsonken moet van mijn helper niet opwekken. Zij sloeg mij wel om den hals een paar bouten witter als ivoor en sneeuw: zij likte en kustte wel, en drukte geil dije regen

dije: zij streekte wel met suikere woortjes, noemende mij, mijn heer, en 't geen voorts tot aankieteling gemeenlijk wert geneurt. Maar egter liet mijn schildknaap, even of hij kil wilde-kervelsap had ingenomen, slauhartig 't voorgenomen werk steken. 'K lag als een blok en onnut houte beelt, onseker of ik een lighaam of schadaw was. Val ik dus te leur in mijn jeugt, wat sal 't dan worden in mijn ouderdom, soo mij ouderdom beschroomen is? Bloet! ik schaam mij, dat mijn matres in de kragt van mijn

1. Sneeuw) *Sithonia nive in het Latijn; sijnde in Sithonis of Thracien (siet 6 pag.) het gebergte met een geduurige sneeuw overdekt.*

2. Likte) *Van dit tongschermutsel is gesproken, 108 pag.*

3. Wildkervelsap) *Een verdovend kruid, van welke, 133 pag.*

Z 2

4. Chie)

- mijn jaren, tusschen jongeling en man, mog' jongeling nog man aan mij bespeuren kost! Zij stont van mij op, 'soo veel gedeert als een Vesta's non, die oprijft om haar vuurheilgdom te gaan waarnemen, en als een waarde broeder van zijn eerbare suster. Maar onlangs vereerde ik
- 4 5 6 de blonde Chie twee, de blanke Pitho en Libas drie eerschooten. 'T staat mij voor, dat ik op 't verfoek van
- 7 Corinna op een korte nagt negenmaal op mijn vijand
- 8 losbrande. Hoe is 't! heeft mij nu Thessalis vergift 't lidt verslap't? of tooverfang en kruiden doen slapen? Heeft
- 9 een heks mijn naam of beeltenis in roode was gedrukt, of dunne naalden midden in mijn lever gesloken? Door
- 10 tooverfang versengt het koor, en wert onvruchtbaar: doortooverfang stikken bronnen, vallen d'akelen van d'eiken, de druiven van de wijnstok, en 't ooft van de bomen, sonder dat zij geschud werden. Waarom sou dan ook door
- 11 tooverij van leer geen seem gemaakt kunnen werden? Mischien was ik daar door ook soo slapend. Hier bij quam schaamte: zelfs de schaamte van mijn daat hinderde. Dat was de tweede oorzaak van mijn fail. Maar wat schoonder dier sag en voelde ik alleenlijk, soo als 't selve van 't hemt geraakt wert. Op 't betasten van dit dier had de grijs-
- se Nestor konnen hergroenen, en den stok-ouden Titonus pit in 't gebeente krijgen. Ik kreeg haar tot mijn wil; maar zij geen manne-kragt. Wat geboden sal ik nismeden, om haar op nieuw te bekooren? 'K geloof, dat het self de groote Goden speet mij haar gsmft verleent te hebben, die ik soo schandelijk misbruikte. Gewis, wenste ik acces, 'k wiert ingelaten; en kus, ik kuste; viervoetig te werden, 't geschiede. Waar toe diende mij al dit luk! waar toe soo groot vermogen sonder gebruik? Wat heb ik anders als middelen gehad gelijk een rijken wreck? Soo dorst Tantalus, dien geheim-ontdekker, tot de kin in 't water staande, en heeft appelen die hij nooit behappen kan. Die soo van een poesele maagt 's morgens opstaar, mag wel op staande voet sonder suivering ten offer gaan. Maar mischien was zij niet vriendlijk genoeg, gaf zij geen kusjens uit de beste doos, of deed zij haar uiterste best niet wel tot verrijenis. Wat! zij had loggeblokken, harde diamanten, ja doove steenen door haar liefkoofen konnen vermurwen. Zij was waaragtig waart om levenden en mannen te verlokken; maar toen was ik leeveloos, en geen man, als voorheen. Wat vermaak schept een doove in konstig snaren-spel? en een blinde in geestig

4. Chie) Van het woord *χλω*, - sneeuw, wegens haar blankheid so genoemd; even als by Martialis 1 B. 35 D. 3; 34 D. de dertele Chione.

5. Pitho) Een boertjen, om haar liefstellige welsprekenheid so genoemd; te weeten van *πυθω*; ik overrede, met een aangenaamheid.

6. Libas) Een derde; dragende haarnaam van *λίσσω*, ik proef; te weeten, *raakende pas*, in het kussen, de lippen van den minnaar.

7. Corinna) Sie van deese, 167 pag.

8. Thessalisch) Van Thessalien, en haare vergiftige toverkruiden spreken wy 135 pag.

9. Naalden) Op wat wijze de heksen, met een naald door een wassen beeld te steeken, haare gehaate vyanden plaagen, is gesegt, 29 pag.

10. Tooverfang) Carmine in het Latijn. Nademaal de tovertaal en beswoeringen meerendeels in sekere maant en trant van vaersfen bestonden. Virgilius, 9 Herdergef. enz.

Gelijk men daarom ook in de schriften der aaloude Geneesmeesteren, Latijnsche en Grieksche vaersfen vind; welke, om den hals gehangen, of in de hand gehouden, een onseilbaar middel sijn in de koorts, bloedvliet, buikpijn, voetswul, en andere groote quaalen en plaagen. Siet Rob. Keuchenius, over Sammonikus Serenus, Fromannus, Freitag, enz.

11. Seem) Gelijk als door een zogenaamde nestel-knoop; van welke de versamelers der Geneeskundige Aanmerkingen, en onder deese Borellius, 4 Hond. 65 Aanm. Montagne, enz.

12. Nestor) Pylius in het Latijn; sijnde koning van Pilos. Juvenalis, in het 10 Berispd. Van sijn hooge jaaren is gesproken, 3 pag.

13. Titonus) Van deesen misgedroogden grysaard is dikwijls gesproken. Siet 18 pag.

14. Tantalus) Van deesen snapper, en sijn straf by de onderaartsche spreken wy, 40 pag.

15. Suivering) Die op de Feestdagen van Ceres, Isis, enz. wilden hunne godvruchtigheid plegen, ontbielden sich een of meer nachten van den echtelijken byslaap, so gesegt is, 170 pag.

Doch nietsemin waarende vrouwen gewoon, naar afgedaane Venuswerk, haare teeldeelten met water te suiveren en afte vagen, so gezondheids halven, als om niet onrein in haare godevaarten en feestbondingen te verschijnen. Suetonius, in August. 94 H. Cicero, in de Red. voor Celius. Elianus, in sijn Mengeling. 4 B. 1 H. het 31 der Priaapd. behalven Klaudianus, Martialis. enz.

16. Snaarenspel) Te weeten, volgens het Latijn, van Femius, de leermeester van Homerus. Welke dankbaarlijk sijn gedachtenis willende vereeuwigen, over het maal van Penelopes minnaars, een luisternist invoerd, quamfus een Ithakois, die selve naam dragende, in het 1 B. der Dool.

17. Blinde) Te weeten Thamiras, volgens het Latijn; een onderfoort voor een soort konstelijk gebrukende.

Deese

38 rig schilderwerk? Bloet! wat overpeinsde ik al vreemde bij mijn selve! wat schilderde ik al knip-fatsoentjes in mijn hoofd! Evenwel hing 't slet of 't dood genepen was, verduister als een roos die gisteren wiert geplukt. Nu, als 't minst te pas komt, steekt het d'ooien op, en staat schrap om te plukhairen. Kniel, stinkent lid, en kruip in u schelpen: want soo hebt gij mij te voore met groote beloften ook uitgestreken. Gij bedriegte heer: 't is u schult dat ik, weefloos gegrepen, tot mijn groote schande beklaglijke schade heb moeten lijden. Dat meer is, verontwaardigde sig mijn matras ook niet desden knaap

met strijk en steel aan te moedigen: maar als sij merkte, dat hij door geen kustens moest gripen kost, en, ongeagt haar aanmoediging, bleef druillooren, sprak sij: wat steektge, loer, den draak met mij? Wie laste u, sleghoofd, ongereet, in mijn bed te roesten? 'T moet wesen, dat u een kol met draaddrommen betoovert heeft, of dat gij op een ander afgeroost sijt. Met springt sij in 't open hemt uit 't bed, en toonde een schilderwerkje in 't barvoets weg huppelen. Maar om voor haar dienstboden niet te laten blijken, dat sij ongedeert was, ontveinsde sij die schande door 't gebruik van water. 20

Deese Thamiras dan, een Thracier, gaande van Echaliën, een stad in Eubee, naar Dorium, ontmoete de Sanggodinnen, op de weg; welke hy beriep tot een wedstrijd in de sangkonst. Sy sijn troefsen hoogmoed niet komende verdragen, beroofden hem van sijn konst (anders uitspekend sijnde) en te gelijk van sijn gescht. Apollodorus, 1 B. Homerus, 2 B. van den II. Pausanias, enz.

18. (Roos) *Of liever een kroon van roosen, over tafel gebruikt. Van deese gewoonte spreken wy, 71 pag.*

19. (Draaddrommen) *Of liever een beeld van wolte lappen gemaakt, waar mede, gelijk met eene van was, de bekken jemand nadeelig waaren: gelijk gesegt is, 29 pag.*

20. (Water) *Om quansuis sich daar mede te reinigen, en haare dienstboden dus te misleiden. Siet boven, 180 pag.*

ACHTSTE DICHT.

Hy klaagt, dat hem sijn vrijster afwijst.

HOe! breekt nog iemand 't hoofd met letter-kauwen? of denkt nog iemand, dat digt-konst rijkdom is! Wel eer wierd 't verstant boven gour geschat: maar nu is d'armoede een woeste onwetentheid. Schoon mijn boekjes seer smakelijk waren bij mijn matras, mogt ik evenwel niet komen daar sij welkom waren: schoon sij mij geweldig prees, sloot sij mij evenwel de deur voor 't hoofd; soo dat ik spits-hoofd schandelijk hier en daar moet sverven. Siet hier, een kortrijk ridder, die door houwen en kerven ridders middelen won, wert voor mij ingelaten. Kont gij, mijn ziel, dien ruighaver met u schoone bouwen omhelsen, en lijden dat hij u omarmt? Weetge niet, dat op dat hoofd een helmer stont? dat op de lenden, die u ten dienst sijn, een rappier hing? dat sijn linkerhand,

waar aen nu, vrij te laar, den ridderring misstaat, een schilt torste? Taft sijn regterhand; maar denkt, sij was bebloet van 't moorden. Kont gij een hant aantasten, die een mens ombragt? Helas! waar is weekhartigheid vervaren! Besiet sijn lijkketkens eens, stopfels van huitscheuren in voorgaande slagen. Met plukhairen heeft hij al sijn middelen gewonnen. Misfchien sal hij u zelfs wel verhalen, hoeveel vijanden hij den bek wel veegde. Verhaalt hij dat, en taft gij, geelsugtig dier, die moord-klaauwen aan? Ik, dien onbevleete Febus en sanggodinnen-priester, galm een vrugtloos liet voor u harde deur. Leert dan, die wijs sijt, niet 't geen wij lomperen weten, maer 't ijslijk schermtufelen, en de bloedige krijg volgen: leert, in plaats van een goet vaars te knippen, Capirein majoor wer-

1. (Ridderring) *Van deysere en kopere ringen, gedragen van het gemeene volk, gelijk ook soldaaten en slaven (siet Plautus, in den Norschen, 2 Bedr. 2 Ton. en Apulejus, 10 B. der Herfch.) spreken wy, 107 pag.*

Doch de goudene ring was bysonderlijk de dragt en het tekenken van de ridderschap. Maknobijs, 1 B. 3 H. Cicero, 10 B. 31 Br. sprekende beide van twee geadelde Toneelspeelders. Martialis, 8 B. 5 Sneld. Suetonius, enz.

Waar by moest sijn ten minsten een Kapitaal, gelijk wy seggen, van vierhonderd duisend seftertien, of 25000 guldens: so datse waaren genoodsaakt by vermindering en verquisting vandeese hoofdsom, het adelijke teken, te weten den ring, af te leggen, en sonder deese in openbaare byeenkomsten te verschijnen. Juvenalis, 11 Berispd. Martialis, 8 B. 5 Sneld. sprekende van Macer.

2. (Kapitein Majoor) *Brigadier sou ik seggen; Primus pilus in het Latijn. Pilum was een getakte werpschicht, bysonderlijk by de Romeinen eigen, en, en by hen in een geduurigh-gebruik. Polybius, van de Legermeet. 6 B. Appianus, van de Burg. Oorl. enz. Vegetius, 1 B. 20 H.*

werden. Door dat middel kan een draafdigter, als hij wil, een deen tot zijn wil krijgen. Jupiter, wel wetende dat er niets magtiger was als 't goud, veranderde sig in goud-druppelen, om daar doot Danaë te ontmoagden. Soo lang 't geen goud regende, was de vader bars, de dogter spijtig, de deur-slijlen kóper, den burgt van isler: toen de loofse sluiker geel quam schilfferen, hield sij haar schoorop, en gaf haar eet ten belten. Maar toen de grijse Saturnus hemelvoogt was, lag al den rijkdom diep in d'aard verborgen. 'T koper, silver, isler en goud had hij tot de hel toe bestemt; soo dat er geen gelt ter werelt was. Dan hij verleende iets beter: een onbewogten oogst, ooft, en honig in holle boomen. Niemaar beploegde toen 't aartrijk: geen land-meeter schifte d'erven mer scheipalen: men roeide nog met geen vaar-tuig over zee: want toen quam de mens niet verder als op strand. Spitsvindig sijt gij, o mens, tegen u s'elven, en te geestig tot u nadeel geweest? Waar toe steden met getoornde wallen omroegen? Waar toe de kraakeelige vuiften ten oorlog gewapent? Wat had gij op zee verdooren? 'T aartrijk had u diemen te vernoe-

gen. Waarom stultigij ook ten hemel niet, om 't derd'rijkte bewoonen? Ja gij staat ook na 't hemelrijk, soo ver 't toefstaat; want den vergoden Quirijn, Bacchus, Hercules, en onlangs Cesar, sijn tempelen gestigt. Wij trekken, in plaats van koom, goud uit 't aartrijk. Dien opgewoeten schat krijgt den krigs-man door vel-scheuren in de klauwen. 'T stadhuys voor een kalis geslooten. 'T gelt geeft eer-ampnen. Daar door hebt gij statige regters, en straffe ridderten. Laat haar vrij alles beslitten. Laat de se 't Mars-velt en rigt-huis vrij ten dienst staan; laat gene vrij oorlogen en vrede maken; als die gieren maar de geele klauwen niet en slaan in 't geene wij lieven, en kaliffen iets laten eigen hebben. Maar nu doet een gekfak, die rijklijk storten kan, een magt, al wasc foo bars als de stuggere Sabijnen, na sijn pijpen dansen, als of 't sijn gevang was. Mij hout den oppasser buiten: om mij is sij voor haar man vervaart: maar had ik een gelibefem, ik boende haar beide ten huis uit. Og! gaf 't een God, dat, tot wraak van een vermaat minnaar, soo vuil gewonne goet in stof veranderde.

Voorts bestond een legioen, by deselve, uit thien benden of regimenten. Van welkers eerste de meeste en voornaamste krijgsknechten behelste. In deese nu noemden sy het eerste honderdtal, of kompagnie, (deese pila of werpschichten handelende) primum pilum. en der selver centurio of hoofdman, primipilus. Livius, 2 B. 41 H. Paterkulus, Suetonius, Tacitus, enz.

Bewaarde het eerste en voornaamste veld-seeken, te weeten den Adelaar, dien hy self uit de grond trekt en aan den standaardrager overgeeft. Val. Maximus, 1 B. 6 H. sprekende van Kraffus. Verdedigd en strijd ook voor het selve. Tacitus, Geschichtb. 3 B. 22 H. sprekende van Attilius Verus.

Eindelijk was het een waardig krijgscampe, tot welken de centuriones of hoofdlieden seer langzaam, en niet als by trappen toegang hadden. Juvenalis, 14 Berispd. Martialis, 1 B. 92 en 74 sculd. Siet ook van haare opkomst Suetonius, in Kalig. 43 H. Papinianus, enz.

3. Jupiter) Van sijn goud, regende in de schoot van Danaë, is gesproken, 169 pag.

4. Saturnus) Die welbekende opstokker van sijn kinderen; so geestig van sijn wijf Rhea bedrogen met een groote steen, in luijeren gewonden. Ovidius, 4 B. der Alm. Hesiodus, in de Geslachtb. Laktantius en Andere.

Hem word de Gulden eeuw toegevoegd, in welke het aardrijk alles van s'elven voorsbrocht, ende menschen vreedigh en onverschillend (sonder het Mijns en Dijn, en daar toe voortspussende ongevallen) met makenderen in het algemeen vrolijk waaren. Ovidius, 1 B. der Herschepp. Virgilius, 2 B. der Landg. en 8 B. van den En. Tiballus, 1 B. 3 D. Hesiodus, Aratus, enz.

5. Quirijn) Romulus, dus na sijn vergodinge genoemd. Siet 125 pag. doch van sijn doot en vergodding schryven Florus, 1 B. H. Ovidius, 2 B. des Alm. behalven Dionysius, Plutarchus, Cicero, Val. Maximus, enz.

6. Bacchus) Liber in het Latijn, gelijk Lyxus, in het Grieks; waar af wy reden geven, 153 pag. Verder is deese van het menschedom onder de goden geplaatst, wegens de gegevene wijn, en het onderwijs in het planten van den wijnstok. Laktantius, 1 B. 10, 15 en 16 H.

7. Herkules) Alcides in het Latijn; waar af wy elders reden geven. Sie van sijn vergodding Ovidius, 9 B. der Hersch. Laktantius, 1 B. en 15 H.

8. Cesar) Te weeten Julius; van Augustus, sijn aangenomene soen en navolger, in het getal der goden gesteld; na dat hy in den Raad, van sijn beste vrienden was aangeast en omgebracht. Suetonius, 88 H. Plutarchus, in Ces. Dio, 43 B. Ovidius, 15 B. der Hersch. enz.

9. Mars-velt) Het suniland van koning Tarquinius, de Trots, tusschen de stad en den Tiber gelegen; naar het midrijven van dien koning en sijn aanhang den krijggod toegewijd. Dionysius, 5 B. 13 H. Livius, 2 B. 5 H. enz.

In deese waaren de afgeschootene en gestoten plaatsen, genaamt Septa (of Ovilia, schaaps-hokken, by Lukanus, 1 B. enz.) waar in de Roomsche gemeente: saamenquam, om de Comitua of Vergaderingen, wegens saaken van staat en oorlogh, hier te plegen. Ovidius, 1 B. der Alm. behalven Cicero, Asconius,

Plu.

Plutarchus, Plinius, enz. *aange trokken in mijn ONTWERP*, in de 17 Verdeel. 88 pag.
10. Richthuis) *Forum segt het Latijn; van welke*, 93 pag.
11. Sabijnen) *Van dit barsch en boersche vrouwvolk spraken wy* 128 pag.

NEG ENDE D I C H T.

Hy beschreidt de dood van Tibullus.

1 2 Soo Auroor haar soen Memnon, soo Thetis haren Achil- en hij krijt dat hy snikt. Soo droevig, segt men, schoone
les beschreide, en 't droevig affterven groote Godin- Iulus, trad hij bij 't affterven van zijn broeder Eneas uit u 6 7
nen ontroert; moogt gij, Treur-digt, de vlegten van hof. Ook is Venus immers soo bedroeft om 't sterven
droefheid wel los rukken. Og! nu hebt gij te wis u regten van Tibullus, als doen 't verwoet everfwijn Adonis den 8
naam! Dien galmer van u digt, u lof-tuiter, Tibullus, brant buik had opgescheurt. Maar wij zijn heilige digters, en
3 vast ontsiet op zijn lijk-stapel. Siet hier brengt Venus wigt werden gunstelingen der Goden genoemd: sommige
4 zijn uitgeschudde pijn-koker, gebroken boog, en gebluste meenen ook, dat wij met Gods geest zijn begaafd. 'T
toors. Siet eens, hoe deellijk gaat hij met hangende schijnt, dat de lastige dood al wat heilig is ontheiligt, en
wicken, en kloptfel met de hand op de bloote borst. De der swarte klauwen slaat in alles watter leet. Wat kost va-
tranen biggelen hem in 't hair, dat hem om den hals krult; der Febus en moeder Calliope. Orfeus den Thracier te sta
komen?

1. Memnon) *Van welke* 127 pag. *doch wegens de droefheid van Aurora over zijn onzijdige dood feet*
Ovidius, 13 B. der Hersch.

2. Achilles) *Van zijn dood is gesproken*, 40 en 41 pag.

3. Tibullus) Een voornaam klandichter binnen Rome, van ridderlijken huys; onder andere ook seer
bemind van zijne konstgenooten, Ovidius en Horatius. Doch stierf seer jong in in het bloeijens van zijn le-
ven; volgens Krinitus, Giraldus, Vossius, enz.

4. Uitgeschudde) Evers in het Latijn; ook beteekenende omgekeerd: inspelende de Dichter op de
lijksstaatsen der hooge amptenaaren van Rome; in welke de bundelen van de stadsdienaars overrechts en
omgekeerd wierden voorgedragen. Tacitus, 3 Jaarb. 2 H. sprekende van de lijksstaatsen van Germanikus.
Albinovanus, in het Rou-gedicht van Drusus.

Even als men ook is gewoon (ik heb het, self in onse tijden, binnen Groningen dikmaals aangezien, by de
krijgslieden; welke in de begravenis van hunne opperhoofden, met slapende pikken en omgekeerd vandgeweer
voor nis treden. Servius, over het 11 B. van Virgil. beschrijvende den uitvaart van Pallas. Statius,
4 B. der Theb.

5. Iulus) Of Askanius, soen van Eneas; van welke, in Latium, na zijn vaders dood regeerende,
35 pag.

6. Broeder) Te weten, gelijk Eneas, soen van Venus; gelijk gezegt is 68 pag. Van zijn toorts en pijlen
spraken wy 117 en 145 pag.

7. Adonis) Van hem is ook gesproken, 18 pag. Hy stierf op de jacht, zijnde geboeten van een wild ver-
ken, of liever de wijdige krijgsgod, in dit woedend onster verschept. Theokritus, 30; en Bion, 1 Her-
dergel. Propertius, 2 B. 11 D. Ovidius, 10 B. der Herschepp.

Sie ook van zijn jaarlijkschen uitvaart en treurfest by die van Fenicien, 158 pag.

8. Orfeus) Vandeesen Sangkonstenaar is gesproken, 152 pag.

Hy is, in het gebergte van Thracien, verscheurd en omgebracht van de bollende Bacchanten of wijn-
paapinnen; door het beleid van Bacchus, welken hy had veronachtsnaamd en overgeslagen, als hy, by de on-
derdaardsche, het lof aller goden badde opgesongen. Ovidius, 11 B. der Hersch. Virgilius, 4 B. der Land-
ged. enz.

Hoewel andere meenen dat hem die ramp is overgekomen, om dat hy, na de dood van Euridice, met een
algemeen verachtlinge de vrouwen lasterde en overal haatselijk maakte.

Waar by weder sommige voegen, dat hy, het huwelijk verwerpende, de vinder van het besigen der schand-
jongens is geweest. Een gruwel, voormaar waardig om nimmer van iemand beschreven, ik laat staan
door eenig Konstpinceel uisgeschilderd te worden. Siet Ovidius, Apollodorus, Diodorus, Laktantius, en-
de aange trokkene.

9. Thracier) Ismarus in het Latijn, wegens den berg Ismarus; van welke 109 pag.

10. Lu-

komen! wat baten 't hem, dat hij door lieflijken galm 't wilt gediert verrukt had? Van gelijken segmen, dat de selve vader zijn gesturve soon Linus onder droeve liertoon in 't diepst der boschagien betreurde. Voegt hier bij 10
11 Homerus, door wien de geesten der dichters, gelijk als uit een eeuw'g springende bron, met digt-vogt aange-
queekt werden: dese is ook op zijn jongsten dag in de swarte 12
13 hel versonken. Het digt alleen ontslipt den klauw des doots.
14 't Werk der dichters, de roemruchtige belegering van
Troje, en het traag vorderen van de webbe, die Pene-
lope 's nagts looslijk weer ontweefde [Homerus Ilias en
Ulysses] verduirt den tijt. Soo sal u Nemesis en Delia, 15
16 dese u eerste, gene u tweede liefde, een onsterflijke naam
17 hebben. Wat helpt u Gods-dienst, wat baat u nu den
dienst van d'Egyptische Isis, en 't byslap-speenen op haar
jaarlijkse vierdag? Aangefien de snoode dood de goeden
weg rukt, krijg ik half gedagten (vergeef mijn biegt)
dat 'er geen Goden zijn. Leest god-vruchtig: gij sulc
god-vruchtig sterven. Weest kerks: de strenge doot sal u
uit de kerk in 't holle graft trekken. Steunt op goet digt-
werk: siet Tibullus legt gewelt, en blijft van hem naamlijks
soo veel over, als een kleine lijkbuis vatten kan. Heeft u,
heilige digter, 't lijk-vuur verflonden, en sig niet ontfien
te meften met 't aas van u lighaam? De gulden tempel
van Jupiter Kapirolijn kost sels, sulc droevig spektakel
aanschouwende, gebrant hebben. D'Erycijnse Venus 22
keerde 't aensigt om, en kost sig, soo eenige willen, van
schreien niet onhouden. Maar dit 's evenwel nog beter
hier,

10. Linus) *Soon van Mercurius, of liever Apollo, gewonnen by Urania, eender 9 Sanggodinnen. Een groot Sangkonstenaar, en onderwijser in die konst, van Thamyras, Orfeus, en Herkules. Welke laatste hem, met de citer op het hoofd slaande, doodde; zijnde zijn domheid in het leeven van hem te spottelijk bestraft. Pausanias, 9 B. Martialis, 9 B. 88 Sneld.*

11. Homerus) *Mæonides in het Latijn, wegens Mæniën, dat is, Lydien; gelijk gezegt is, 136 pag.*

12. Hel) *Avernus in het Latijn genoemd; wegens Avernus, een meir in Kampanien, ontsrent de vermakelijke zeeplaats, Baje: alwaar men meende den drempel en ingang tot de onderaartse te sijn. Silius, 11 B. en in het Grieksch geheeten Ἄπυρ, sondergevoegeld; om dat de vogelen, over dat meir vliegende, door de scherpe en snauvelachtige uitwasemingen worden weg gejaagd of omgebracht. Virgilius, 6 B. van den En.*

13. Troje) *Het geen Homerus in 24 boeken ten deelen beschreef: te weeten, beginnende van het negende jaar, en het geschil van Achilles met Agamemnon, en sluytende met de dood van Hektor en het verhoopen van sijn liechtaam.*

Naderhand hebben Kolutus in het Grieks, en Statius in het Latijn, verdracht het voerwerk; beginnende de eerste met de schaking van Helena, en de tweede met het ontdekken van Achilles op 'het eiland Sciros: Doch sijn beide, of door de dood, of door eenig ander onraad in dit edel voornemen opgehouden en gestuit.

Wat het achterwerk (te weeten Trojes vermoefing) aangaat, het selve vnden wy, in het Grieksch by Kalaber Smirneus, Trifiodorus, doch, in het Latijn, by Virgilius, in het 2 B. van sijn Eneas.

Onderrusschen verstoont ons Ovidius, alles wat voor, in, en na deese beruchte belegeringe is voorgevalen, in het 12, en 13 B. der Hersch. en in de 15, 16, 5, 13, 3, 2, 8, 1, en 7 der Heldenbrieven, dus na den rang der tijden geschrift.

14. Webbe) *Siet inde allereerste der heldinnebrieven, de reden van dit dikmaals ontweefd weefwerk; te weeten op 4 pag. in de 15 Aanteek.*

15. Nemesis) *De vrijster van Tibullus; van welke byself, onder andere, 2 B. 3 D. en Martialis. 8 B. 7 Sneld.*

So was ook Delia, die by beminde eer hy aan Nemesis had kennis gekregen. Tibullus, 1 B. 1 D. enz.

16. Dienst) *Het Latijn spreekt van sistrum, den ratel; in den dienst van Isis bysonderlijk gebruikt: waar van 157 pag.*

18. Byslap) *Van deese plechtigheid is gesproken, 17 en 128 pag.*

19. Geen goden) *Hier afspreken wy 153 pag.*

20. Graf) *Bustum in het Latijn.*

De netze Latijnen hebben somwijlen veels benaamingen, waarmede sy aardig om saak in haare deelen en tijden weeten te onderscheiden.

Dus noemen sy een houtstapel, op sijn plaats enkelijk toeberaid, rogus; doch aangestoken, pyra; en nu verbrand en in asch leggende bustum. Siet Ovidius, Virgilius, Lukanus, Silius, enz. Hoewel sy ook, gelijk hier, doch seer onigen, bustum neemen voor een grafgewelf, waar in iemands liechtaam is neergelegt. Lukanus, 4 B. spreekende van Kurio. Silius, 14 B. Virgilius, Propertius, enz.

Vorders is van het verbranden en den rogus gesproken, 57 en 106 pag.

21. Lijkbuis) *Waar af gesproken is, 57 pag.*

22. Erycijnse) *Venus, naar den berg Erix soo bygenaamd, gelijk wy toonen, 106 pag.*

25. Kor-

- 23 hier, als onbekent in 't onroemrugtig eiland Korcyre be- 27
 24 graven te zijn. Hier look u wis u moeder 't brekent ge- 28 29
 list, en beschikte u as de laatste lijkgeven. Hier quam u 30
 25;26 suister als treugenoor met u bedrukte moeder, hebbende 31
 't hair uit haar losse vlegten gerukt: en neven d'uwe kusten
 Nemesis en Delia u doode mond, sonder u in 't uiterste
 te begeven. Delia sprak op 't scheiden: gij minde mij
 gelukkiger, want gij leefde soo lang ik u liefwas. Waar
 op Nemesis seide: waarom spijt u mijn verlies? Hij hielt
 mijstervende in zijn armen. Maar bij aldien van ons iets

boven naam en schim over blijft, sal Tibullus in 't dal der
 gelukzalige wesen. Onthaalt hem daar, geleerde Catullus,
 nevens uwen Calvus, met veil bekrant om 't jeugdig
 hoofd. Ingeelijks gij, Gallus, die u bloet en leven rustig
 quiste, soo 't gelogen is dat gij aan u vriend [Augustus] on-
 der anderen sogt de handen te schenden. Dit's 't gesel-
 schap van u schim. Soo's lighaams schim maar iets is, hebt
 gij, keurlijke Tibullus, 't getal der gelukzaligen vermeer-
 dert. Rust, gebeente, veilig in u lijkbus, bid ik, en
 laat u stof lugte aarde drukken. 32

23. Korcyre) Een eiland in de Ionische zee, by de vaste kust van Epirus. Lukanus, 2 B. Strabo, 7 B. Plinius, 3 B. 26 H. Vermaard door de boomgaarden van Alcinoüs (siet van deese, 131 pag.) en de schipbreuk van den dolenden Ulysses. Homerus, 9 B. der Dooling.

Het Latijn heeft Phæacia tellus wegens de Feacers, die dat eiland wel eer hebben bezeten. Een voor-
 spoedig, en dierhalven trots, weelderig en dertel volk, sich nergens mede als met het besorgen van buik en
 keel bemoeijende. Horatius, 1 B. 51 Br. Aristoteles, Hesichius, enz.

Naar dit eiland was Tibullus gegaan, onder het beleid van den konstminnaar Messala. Aldaar wierd hy
 siek, doch bequam weder, en keerde met gemelde liefhebber naar Rome, alwaar een tweede sekte hem
 de dood heeft aangebracht. Sie mede van deesen Dichter, 137 pag.

24. Look) Van deese plechsigheid, ontrent een stervende lieveling waargenoomen, is gesproken, 52 pag.

25. Hair) Hier afspraken wy, 51 pag.

26. Kussen) Een plechsigheid, mede by de stervende waargenoomen. Seneca, in het B. van het Korte
 Lev. Aufonius, 23 D. der Uitvaart. Suetonius, in Aug. 91 H. behalven Virgilius, Albinovanus, enz.

27. Dak) Van dit, het Elifese veld genoemd, spreken wy, 147 pag. Ondersuffchen vind ik het by
 den Vertaalter sordig en onachtsaam. dat hy dit salig veld aldaar een beuvel, en op deese plaats weder
 een dal is noemende. Doch diergelijke misgrepen in hem aan te rekenen is hier ons werk en oogwit niet.

28. Calvus) Een voornaam dichter, tijdgenoot en vriend van Catullus, Tibullus, en andere Konstnaa-
 ren. Propertius, 2 B. 25 D. sprekende van Quintilia, de vrijster van deese puykdichter. Katullus,
 14 D. en Horatius, 1 B. 10 Berispd.

29. Veil) Of klimop; waar mede de dichters waaren gekroond, als sijnde (gelijk ook dit gewas) Bacchus
 toegewijd. Siet 175 pag. of om dat het veil, altijd groen sijnde, de gedichten een onsterfelijkheid beloofd.

30. Katullus) Een puykdichter van Verona, wel seer suiver Latijn schrijvende; doch meerendeels vry
 geilen ontsuchtig: en wederom somwijlen, (selfs tegens Cesar) biss en vinnig stekende.

Roemd, in sijns heldichsen, eene Clodia, doch onder de naam van Lesbia. Martialis, 7 B. 14 D. Ovi-
 dius, Klaagd. 2 B. aan den Keiser Augustus.

31. Gallus) Van hem spraaken wy 138 pag.

Voorts beschuldigde men deesen dichter dat hy, sijnde landvoogd van Egypten, in een eedgespan, onder de
 r'saamgezworene, tegens Augustus was geweest; waarom hy, de Roomsche Raad sijnde overgeleverd om
 geoordeeld te worden, sich selven heeft gedood.

32. Luchte) Het was een plechsigheid (eene onder de allerlaaste) het begravenne licchaam of de weg-
 gedolue asch toe te wenschen een luchtige aarde. Tibullus, 2 B. 4 D. Propertius, 1 B. 17 H. Martialis,
 5 B. 34 D. enz.

Ja so datse ook haare vyanden een swaar en gewichtig aardrijk toewenschten. Tibullus, 1 B. in tegen-
 deel 4 D. Propertius, 2 B. 20 D.

Hoewel dat gemelde Martialis (9 B. 30 D.) de vuile hoer Filenis een weinige en luchtige aarde toewenscht,
 op dat haare beenderen se gemakkelijker van de honden daar misgekrabbeld soude kunnen worden.

THIENDE DICHT.

Aan Ceres; dat hem op haar vierdag niet geoorloft was met zijn vrijster te doen te hebben.

De jaarlijkse vierdag van de graan-godin is verschenen: en mijn matres slaapt alleen. Gele Ceres met u
 1 koorn air-krans op 't'hoofd, waarom verhindert gij op u
 2 vierdag ons vermaak? De wijde werelt waagt van u milddadigheid. Geen Godin is 'er in den hemel, die's menschel
 3 geluk minder afgunstig is. Wel eer rooften de ruige lant
 4 lieden geen koorn werk, en was de naam van droog of dorsvloer nergens bekend: maar d'eike, die eerst God-
 spraak uitten, schaften eikelen tot spijs, en klaver-groente 't bedt. Ceres leerde aldereerst koorn winnen, en de
 gelen akkervrugt met de seis majen. Sij dwong aldereerst de stieren onder 't ploeg-garcel, en wroette 't verwildert
 aartrijk met de kromme kouter op. Kan iemand gelooven, dat dese Godin vermaak schept in minnaars
 tranen, en wel gedient wert met quellagien en bed-schifting? Schoon haar 't hart hangt aan vrugtbare akkeren,
 evenwel is sij geen boerin die nooit van minne wist te spreken. De Cretensers sullen 't getuigen (want 't is niet
 al gelogen dat de Cretensers seggen) de Cretensers, een
 5 groots volk om dat Jupiter daar is opgequdykt. Daar heeft
 6 dien hemel-voogt, pas gebooren, aldereerst de borst gelogen. Dit land is een seer geloofwaardige getuige, die
 Jupiter zelfs voor wettig keurt: daarom geloof ik, dat Ceres haar bekende sluikerij niet sal ontkennen. Als de
 7 Godin ontrent de Cretenser Ida Jafius terjagt sag wilt vel
 8 len, ontvonkte haar 't merg van minne, en wiert aan d'cene

1. Slaapt. Van dit heilig alleen slapen is gesproken, 128 pag.

2. Koornairkrans) Van Ceres en dit hoofd-cieraad spraken wy, 116 pag.

3. Rooften) Voor het gebruik vanden oven (welke ook in het eerste alleen diende om het koorn te roofteren en te braden) bakte men het brood, in den haard onder de heete asche. Seneca, 30 Br. en Virgilius, in zijn Moretum, of Kruitkoek.

Dit rooften ging toe omtrent het koorn, gelijk het beden by de boonsjens (met een uisheimsche naam Kassa of Koffy geheeten) geschied; se weeten om deselve, dus bereid, bequaamlyker te konnen stampen, wrijven, of aan stukken maalen.

Doch alleen eerst met een stamper in steene vaten; sijnde handmoolens. Lukretius, 1 B. Statius, 1 B. der Theb. oorl. Gellius, 3 B. 3 H. Servius, enz. doch naderhand met molenen, waar in omgedraaide steenen het koorn kneusde en morselde.

Dit omdraajen geschiede door een geblijnden esel. Apulejus, 9 B. der Herschepp. Suetonius, in Kalig. 39 H. Ausonius, in de Moeselftr., of eindelijk door daar toegedoomde slaven. Plautus. in de Efelk. 1 B. 1 H. Terentius in Andr. 1 Bed. 2 Tou. enz.

Doch eindelijk door het middel van het snelfroomend water der noersakkende rivieren. Vitruvius, 10 B. 10 H. Palladius, van het Boerenl. 1 B. 42. H. Welke allereerst van Bellisarius, die groote veldheer van keiser Justinianus, in den Tjber sijn opgerechts. Prokopius, Gott. oorl. 1 B. 16 H.

4. Eike) Welke, Jupiter sijnde gewijd, met haare akers allereerst den sterfvelingen een hard en ruw voetsel verstrekte. Ovidius, 4 B. der Alm. Servius over het 1 Herdersgef. en 1 B. der Landged. van Virgilius.

Te weeten, in Epieren; alwaar Jupiter, by de stad Dodone, een eikenbosch hadde; wiens hout, of liever eenige duiven, hier insich onthoudende, aan de vragende godspiraaken en voorspellingen gaven. Siet 28 pag. behalven Virgilius, 2 B. der Landged.

5. Gelogen) Het liegen word de Kretensers toegeschreven als eigen en onafscheidelijk; bysonder terwijl sy dervan seggen en verzekeren dat Jupiter, van andere voor een onsterflijke Godheid gebouwd, by haar is overleden; so dat sy ook self op den berg Jafius sijn grastede meenen te konnen aanwijzen. Paulus, inde Br. aan Titus, 1 H. Ovidius, 1 B. der Minnek. Lukanus, 8 B. Kallimachus, Lucianus, enz. Siet ook 20 pag.

Behalven dat 'er van deese by de geleerde, noch een spreekwoord is, met geen mindere logen beswaachteld; te weeten, Cretenses mare nelciunt, de Kretenses (woonende op een eiland) kennen geen zee. Siet Erasmus, in sijn spreekwoord.

6. Opgequeekt) Van Jupiters geboorte op het eiland Kreta, is gesproken, 51 pag.

7. Ida) Van deese Kretische berg spraken wy, 135 pag.

8. Jafius) Soon van Jupiter, by Elektra, wegens sijn schoonheid, van Ceres seer geliefd; die, om sijn nent wil, de bruiloft van sijn suster Hermione, aan Kadmus getrouwd, met brood en kooren heeft versien.

Higi-

d'een e zijde door schaamte, aan d'andere door de min ver-
rukt; maar de min dreef boven, soo dat de akkers ver-
surven, en 't laat bijna geen vrugt gaf. Als 't land al naarstig
bespit en geploegt was, als 't land al alenthalve egaal on-
der d'aardt was, viel den akkerman nog in zijn hoop be-
drogen. De Graangodin listte lang in bos-ruigte, en had
haar graankrans onder weeg van 't hooft laten vallen. Dus
was 't in Crete alleen een vrugbaar koom-jaar: want al
waar de Godin gegam had, wies 't koom. Selfs den loen-
merigen Ida konst geel van 't graan, en 't everfwin knapte

koorn in 't bos. Minos, de wetgever, wenste wel om
meer diergelijke jaren, en dat dienthalve Ceres min lang
duren mogt. Soo bitter u doen 't alleen slapen, geel
Graan-godin, fou gevallen hebben, soo suir vakt mij nu
't speenen om vierdag. Waarom moet ik druk lijden,
daar u dogter weer gevonden is, en met Pluto als Ko-
ningin heerst, door 't lot paslager in rang als Juno? Vier-
dagen troonen immers tot Venus-spel, gequeel, en 't
glasje: dat zijn de giften die groote Godheden behooren
te werden opgeoffert.

Higinus, in de 270 vertell. Ovidius, 9 B. der Herschepp. enz. *Hy won by haar Plutus; welke altoreerst
het geld heeft leeren posten en bewaaren, en daar nevens bequaamelijk uitgeven. Eindelijk is hy van Ju-
piter (om sekere redentoornig) geblikfamd en gedood.* Diodorus, 5 B. 77 H. Hesiodus, in de Geslachtb.
Apollodorus, enz.

9. Minos) *Sie van deesen wetgever, 52 pag.*

10. Proserpina) *Dochter van Jupiter en Ceres; die, in Siciliën, in de velden van Enna, ontrent het
meer Pergus, met haare speelnooten, bloemen versaaamelende, van haar oom Pluto is gesebaakt, en naar
beneden vervoerd.* Ovidius, 5 B. der Hersch. Claudianus, in zijn B. van de Schaak. Kanteekenaar van
Sofokles, enz.

*Siet haar hier op een Gedenkpenning van Faustina, door die van Nisa geslagen; gelijk op een andere
van Tranquillina door die van Sardis gemunt; beide de Heeren Seguinus en Morellius ontleend.*

*Voorts wie 't sy langen tijd gesocht van Ceres, (met ontfleeken toortslicht de gehele wereld doorsnervende,
de, tot dat emdelijk Ciane haar heeft onderrecht, datse by de onderaardsche en by haar oom Pluto was ge-
raakt; en voorts nimmermeer daar uit sou konnen worden weergehaald, indien sy iets van de hel'sche vruchten
had genuttigd.* Ovidius, 4 B. der Alm. Diodorus, behalven de bovengenoemde. *Siet Ceres mistroostig,
sinneeloos, en rouwig om haar dochter, op het 5 Marmer, by P. S. Bartolus.*

ELFDE DICHT.

Aan zijn matres, die hij niet kost verlaten.

K heb veel en lang verdragen: door haar streken is mijn
verdraagzaamheid afgebroken: weg schandelijke
min uit mijn afgesloofde borst. Gewis, heb ik mij nu
ontlaaft, en ontboeit, mij schamende geleden te hebben
't geen ik mij seer schaamde te verdragen. Wij zijn 't spel
meester: wij setten de geveld min den voet op de nek.
Ten lange lesten kreeg ik sterkte en moet. Lijd en ver-
draagt: dat verdriet sal u' eeniger tijt te sta komen. Bit-
tere vogt maakte siekten dikwijf gesont! Hoe! heb ik
soo dikwijf verbeeten de deur voor 't hooft te krijgen,
en vrijgeboore op de harde vloer moeten leggen;
om d'een of d'ander vink, die gij in d'armen had, als
een slaaf voor de deur op den drempel sitten honkelen?

'K heb moeten sien, dat u pol afgeroest uit u huis quam. Maar
dat was nog verdraaglijker, als dat ik van hem getien wiert.
Soo schaamrood moet onse vijand werden. Hoe dikwijf
seilde ik dog, om met u als oppasser, als man, of ge-
selschap te gaan spanfleen? Immers leekt gij 't volk, met
mij wandelende, schoon in 't roog, en verliefd'er menig
om ons vrijagie. Wat hoef ik u schandelijke leugens,
en valse eeden tot mijn schade op te halen? wat 't stil
wenken van jongelingen op gast-malen, en averegse taal
om ontveinsde sluikertij te beramen? Kreeg ik tijding,
dat sij siek was, ik vloog ontfint na haar toe, en bevont, daar
gekomen, dat sij voor mijn medevrijer niet siek was.
Dit, en 't geen ik vorderfswijg, heb ik dikwijf gedul-
dig.

1. Honkelen) *Van dit waaren en oppassen aan de deuren van de vrijsters, is gesproken, 123 pag.*

Aa 2

Sege:

2 dig verdragen. Soekt een ander, die dat in mijn plaats lijden kan. Nu bruist mijn schip, bepronkt met segekranssen, onbenepen door de geswollen zee-golven. Quist nu geen gevlei, of wel eer bekoorende woorden meer; want 'k ben soo gek niet als voor desen. De min en haat worstelentaai in mijn wispelturig hart: maar 'k geloof de min sal boven leggen. 'K salfe haten, kan ik: soo niet, gedwongen minnen. Den stier jooft ook niet in 't ga-reel, maar krijgt evenwel dat hij haat. Ik schuw haar vuiligheid: haar schoonheid lokt mij weder. 'K heb een afkeer van haar ondeugden: maar bemin 't vel. Dus kan ik nog met, nog sonder u leven; en schijn niet te weten, wat ik wenssen wil. 'K wilde wel, dat gij of soo schoon

niet, of soo ondeugent niet en waart. U quade seden mistaan soo braven postuur. U doen verwekt haat, u schoonheid lokt tot min. Helas! die vermag op mij meer als haar gebreken. Og! handel mij beter, om 't regt van ons bed-genootschap; om al 't Godendom, dat sig dik-wijl van u laat vals beweezen; om u goetlijk amsigt, dat ik eer als waar 't een Godheid; en u oogen, die mijn ge-sigt betoovert hebben. Sijt soo gij wilt, gij sultraltijt in mijn hart staan. Kiest maar wat gij liever wilt, of ik u met toegenegtheid of tegen de borst beminnen sal. Wat, laat ik liever wenden, en voor de wind af loopen; om, schoon ik niet en wil, nograns genootfaakt te zijn u te beminnen.

2. Segekranssen) *De aloude hebben hunne schepen gekroond, bekransd, en met bloemen bebrooid (behalven, wanneer men deselve, nieuws gestimmert sijnde, voor de eerste maal deede uisloopen en zee kiezen. Athenens, 5 B.) doorgaans in gelegenheid van een lang gewenscht geluk, en overblijde voorspoed. Virgilius, 1 B. der Landged. Aristofanes, in Acharn. 2 Bedr. 5 Ton. enz. gelijk mede van een deilige en rijke verwinninge. Suetonius, in Vitell. 10 H. Kurtius, 4 B. 4 H. sprekende van de Tiriers. Plutar-chus, in Timol. enz.*

TWAALFDE DICHT.

Hij beklaagt sig, dat zijn vrijster door zijn digt soo bekend geworden is, dat hij daar door veel vrij-genooten kreeg.

1 **W**at was dat voor een dag, op welke gij, quaatkraai-jent gevogelt, mij minnaar gedurig ongeluk voor-spelde? Of wat gestant sal ik denken dat mijn geluk ver-hindert? Wat Goden sal ik klagen mijn vijandig te zijn? 'K vrees, dat het dier, 't geen ik te voore mijn liefnoemde, dat ik begoft alleen te minnen, meer reeders krijgen sal. Vergis ik mij? of wiert sij door mijn boekjes bekend? Sulck werk was 't: door mijn digt-konst rogt sij onder de

man. 'K heb spels-loon? want waarom hing ik haar schoonheid aan de klok-reep? Mijn schult was 't, dat 't meisjes veil wiert. Ik ben de koghel die haar schoonheid aanpree, die minnaars aanlokke, en haar deur wijt op set-te. Of mij mijn digt voordeel doet, weet ik niet; ge-wis hinderdend mij: mij verwektent nijt om op mijn goet te loeren. Daar ik Thebe, Troje, en Celsars daden had

2,3,4
konnen

1. Kwaadkraaijend) *De vertaaling spreekt alleen van vers; alba aves. swarte vogelen. Want in het algemeen was by de alouden de witte vers een blijde en gelukkig, gelijk de swarte een treurig en rampsalig teken. Sie van het wit, Persius, 5 Berispd. Horatius, 3 B. 3 Berispd. Katullus, enz. en van het swart, Horatius, 1 B. 36 Lierf. Ovidius, 1 B. des Alm. enz.*

Alwaarom ook de keursteenen, by den Rechter, (in gelegenheid van een blijde quijtschelding, of een treurige verdoemenis) waaren wit en swart. Ovidius, 15 B. der Herschepp.

Voorts van de gelukkige of ongelukkige voortteekenen, uit der vogelen vlucht of geroep te haalen, is gesproken, 133 pag.

2. Thebe) *Van dees stad spraken wy, 8 pag. Voorts hebben van den oorlog en veldslagen, tusschen Ethookles en Polinices, voor dees vesting voorgevallen, dichtskonstige werken gemaakt, de Grieken, Soko-kles en Euripides; en de Latijnen, Statius, Seneca, enz.*

3. Troje) *Van Trojen is gesegt, 2 pag. Doch van het strijden en kampen, voor dees stad gesien, hebben geschreven Homerus, de bovengenoemde; en andere, van welke 184 pag.*

4. Celsars) *Welke voornaamlyk bestaan in het bevechten, verwinnen, overheeren, en beteugelen van 1. Brutus en Cassius, de Keisermoorders; by de stad Filippi, in Macedonien. Orofius, 6 B. 18 H. Florus, 4 B. 7 H. Dio, 47 B. behalven Plutarchus, Viktor, en alle andere.*

2. Sensus Pompejus, soen van Pompejus de Groote; het vaders goed eischende; in de straat van Sici-lien. Dio, 48 B. Paterkulius, 2 B. 79 H. Florus, 4 B. 8 H. Viktor, enz.

3. Markus Antonius, nevens de koningin Kleopatra; in die roemruchtige zeeslag, onder de kust van Epiereu, ontsrent de stad Aktium Propertius, 4 B. 6 H. Horatius, 1 B. 37 Lierf. Dio, 50 B. Plu-tar-

konnen trompetten, nam ik uit fugt Corinna alleen tot digt-stof. Og! hadden de sang-godinnen mijn digt niet gelegent, en Febus'taanvangen van mijn digten verbrod! Het sij soo 't is: digters moeten nagewoonte soo niet geloofd werden als getuigen. 'K had liever, dat mijn seggen geen wijsheid had behelst. Wij digters versonnen, dat Scilla haar ouden vader 't purper hair affneede, en tot d'epheus in verwoede honden veranderde. Wij verdigden wicken aan de voeten, en slangen in 't hair. Wij schil-
 8 9
 10 11
 12
 13
 14
 15
 16 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

tarchus, in Ant. Florus, 4 B. 11 H. Orofius, 6 B. 19 H. Viktor, Eutropius, enz.

4. De Daciers en Germanjers, door Drusus, gelijk de Pannoniers, door Tiberius; beide zijn wijfs voor-
 kinderen. Florus, 4 B. 12 H. Horatius, 4 B. 4 Lierf. Eutropius, enz.

5. Swaben en Chatten; de Sikambers daar benaven overbrengende in de Gallien, Viktor enz. en voorts

7. De geheele wereld, door zijn lieutenanten, enz. Florus, Viktor. Te weten aan het Roomsche rijk scha-
 kende Egypten, Kantabrien, Dalmatien, Pannonien, Illyrikum, Galatien, Armenien; van de Par-
 then (toendeese de Arendstanders van Krassus wederbrachten) hernoomen; de Rhetii, de Vindelici, en
 de Salafsi: dwingende ook de Geten en Basternen tot vrede en eendragt; en dus eindelijk

8. De tempel van Janus, tot teeken van een algemeene vrede, met zijn eigen hand toeconsende. Sue-
 tonius, 22 H. Florus, 4 B. 12 H. Orofius, Viktor, Paterkulus, Horatius, enz.

5. Corinna) Vandsir lieversjen is gesproken, 165 pag.

6. Purperhair) Nifus, Koning van Megara, in Griekenland, had een rode lok onder zijn hoofdhair, waar
 in het beboed en den ondergang van zijn koningrijk onvermijdelijk was gelegen.

Ondertusschen quam Minos, koning van Kreta, deese stad belegeren en met wapenen omringen. Doch in
 dis beleg verliefd Scilla, dochter van Nifus, op deesen jongen en schoonen vyand. Snijde haaren vader, zijn
 nachtruft neemende, die lok af; brengt deselve in het leger. Minos neemt de stad in, dood den vader; doch
 krijgt een afkeer van die onnaarde, de oorzaak van des rijk en 's vaders ondergang. Siet Ovidius, 8 B.
 der Herschepp. en dikmaalen elders. Propertius, 3 B. 17 D. Virgilius, 1 B. der Landged. en byzonderlijk
 in zijn Ceiris. Apollodorus, 3 B. enz.

7. Honden) Sie vandeese Scilla, 63 pag. behalven het 14 B. der Herschepp.

8. Wicken) Van Perseus gebruikt, op zijn togt naar Medusa. Siet het 4 B. der Herschepp. en boven,
 176 pag.

9. Slangen) Te weten van Medusa. Siet het gemelde B. der Herschepp. en boven, 96 pag.

10. Bellerofon) Abantiades segt het Latijn; verstaande niet Bellerofon, soon van Glaukus; maar on-
 getwijfeld Perseus, soon van Danaë, wegens Jupiter; welkers prinsessen vader was Akrisius, soon van Abas,
 de twaalfde koning der Argiven. Pausanias, in Phoc. enz.

11. Vliegend) Pegasus; van welke boven, 105 en 127 pag.

12. Tityus) Soon van Jupiter, by Elara; welken sijnde beswangerd, hy heeft moeten in het aardrijk
 verbergen, om van Juno niet achterhaald te worden. Doch de wettige tijd van het baaren genaakende,
 heeft het aardrijk, van malkanderen spijgende, deesen reus ter wereld gebracht.

Naderhand is hy van Jupiter gebliksemd en gedood; toen hy, op Junos aanvoeren, Latona wilde over-
 weldigen. Ondertusschen is de lever en het ingewand van dien onbeschoften groovaard, by de onderaardsche,
 geduurig, onder het weder aangroeijen, van een gier (slang seggen andere) opgegeeten. Virgilius, 6 B.
 van En. Lukretius, 1 B. Homerus, 4 B. der Dool. behalven Q. Kalaber, Apollonius, Tibullus, Seneka,
 Statius, Klaudianus, enz.

13. Helhond) Cerberus, van welke, 47 pag.

14. Encecladus) De grootste der reusen, welke tegens Jupiter sich hebben opgeworpen. Siet 104 pag.

15. Meerminnen) Geenjns meerminnen; maar wanscheppelen, boven sijnde vrouwelijk; doch voor het
 overige hebbende de vleugelen, pluymen, beenen en voeten van een vogel. Want soo word de Siren verstoond
 op een burgemeesterlijke Gedenkenning van het stamhuys Petronia; gelijk de Nereïs of meerminne te sien
 is op een Penning van het huys Eessutia, by de Heer Ezech. Spanhemius. Siet vorder Ovidius, 5 B. der
 Herschepp. Servius, over het 5 B. van den En. van Virgil. Fulgentius, 1 P. Porphyrius, enz.

16. Eool) Vandeese spreken wy, 51 pag.

17. Fleffen) Utribus in het Latijn, ledere zakken; welke Eolus gaf aan Uliesses, opgevuld met die win-
 den, die zijn reis souden komen staaken of ten minsten segenhouden. Doch de maats van deesen swer-
 galovende die selve volgond te staeken, hebben die (terwijl Uliesses sliep) losgebonden, endus de weldaad van

DER THIE NDE DICHT.

Van Junoos feest.

1 **A**ngesien ik een wijs troude , uit 't oostrijk Falisce
geboortig, ben ik aldaar in de stad gekomen, daar
2 sig Camillus plagt t'onthouden. Junoos priesteressen
maakten voorbereiding om 't feest van haar Godin god-
vrugtig te vieren met schou-spelen en 't offeren van in-
landse koejen t'harder eere. 'Krekende mijn lange reis
voor groot gewin, door't leeven van die feest-gewoon-
ten, hoewel de weg derwaarts houbolig is. Daar hebt
gij een oud wout, digten donker belommert, dat, soo
3 gij het saagt, u aanstonts sehijnen sou Godheid in te heb-
ben. Daar offeren de Gods-dienstigen haar gebeden en
wieroek-vaten op een altaar, die d'ouden rau gestigt
4 hadden. Als hier den fluitenist sijn gewoonlijk feest-liet
5 heeft gepijpt, gaat, na jaarlijkse gewoonte, den priester-
6 sleep

1. Faliska) Of ook Falerii (haar naam ontfangende van Halesus, Agamemnon's soen) een stad in Thuscien, boven Romen, aan de westzijde vanden Tiber. Servius over het 7 B. van den En. Ovidius, 4 B. des Alm. beoorloogd, belegerd en tot overgaaf gedwongen door dien dapperen veldheer, Mark. Furius Kamillus: te weeten, toen hy dien trouloosen schoolmeester met sijn leerlingen, op een seer loffelijke wijze, weder had weggesonden, Florus, 1 B. 12 H. Livius, 5 B. 27 H. Plutarchus, in Kamill. Victor, Val. Maximus, en Andere.

2. Junoos) Seer geëerd en plechtelijk gevierd van de Faliscers.

3. Woud) Van de ingebeelde godheid, sich onthoudende in de wouden, is gesproken 169 pag. doch siet ook van diergelijke, welke de aloude voor tempelen verstreken, 61 pag.

4. Altaar) Van de alsnaaren en der silverstoffe, is gesproken, 68 pag.

5. Fluitenist) Van den ubiaz of fluiten in de bruilofs- en lijk staatsen gebruike, spraken wy 64 pag. Doch, behalven deeze gevallen, wierden sy ook gebeeft, in de tempelen ontrent het offeren. Ovidius, 6 B. des Alm.

Sy waaren of van yvoor. Virgilius, 2 B. der Landgedicht. of (byzonderlijk in de kerkdiensten van Bacchus of Cibe) van buxus, bosboom of so genaamd palmbout. Statius, 9 B. der Theb. oerl. Virgilius, in de Ceiris. Sidonius, 9 D. Valer. Flakkus, Klaudianus, enz.

Daarenboven rechts of links; gevende de eene scherp, en de andere dovere en langere klanken en geluiden. Varro, van de Landbouw. 1 B. 1 H. Plinius, 16 B. 36 H. de Titelen of Opschriften der Blyspelen van Terentius, enz.

Gy sult haar vinden afgebeeld by meergemelde P. S. Bartolus, op de 17 en 33 Marmerbrok: doch hier vertoon ik de selus nit een Keijzerlijke Gedankpenning, de geleerde Sinnabeeldmaaker, Sambukus ontleend.

6. Priester-sleep) De Pompa, of onnagang geschiede in veel gelegenheden, en ter eere van verschiedene godheden.

1. Ronstom de stad (die men als dan Amburbalia noemde) of rondsom en over de saaiakkeren (die Ambarvalia wierden geboosen) om op die wijze met offers en geboden alle ramp en onheil van het eene en het ander af te weerren. Lukanus, 1 B. der Farf. oerl. Virgilius, 1 B. der Landged. Apulejus, Vopiscus, enz.

2. Door de stad, en somwijlen van den eenen tot den anderen tempel. Apulejus, 1 B. der Herschepp. sprekende van die van Isis. Cicero, in de 4 Red. tegens Verr. sprekende van die van de Segestaansche Diana in Sicilien. Arnobius, 5 B. Theodoretus, Tertullianus, sprekende van die van de Eleusische Ceres, enz. welke soers hier Ovidius is vertoonende.

3. Lange

7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

ster van de jongens met worp-geweer na de hult gevast, en geschonken aan den eersten treffer. De weg, daar Junoos beeld over gedragen sal worden, wert door jongelingen en Gods-dienstige meisjes wijd en sijd met kleederen bespreid. De maagden hebben 't hulfsel met goud en gesteente besteken; dragen kostelijke tabbaarden, die over de gulde schoenen hangen; en torffen, na ouder gewoonte, in witten dos gekleet, haar overgegeve heilighdommen op de hoofden. Als die gulde stacij aankomt, swijgt

3. Langs de Renbaan; te weeten aleeer men het wagenmennemen doet beginnen. Deesen ommegang (Toornooisfaatsie seer qualijk geheeten van Abr. Valentijn) beschrijft onsen Dichter, boven in dit selve B. 2 D. 172 pag. Siet ook het geen van de ommegangen is gesegt in onse POESY E, 116 pag.

7. Witte) Het offerbaest, sullende dienen ter eeren eenig oppergod, moest niet alleen sijn uit veel andere uitgelesen; maar ook hagelwit; en derwegen gehaald van de Faliscers; by welke de rievier Klisurnum de eigenschap heeft (gelijk self het gras en de kruyden ontrent den selven groeiende) van het vee een wonder wistigheid by te setten. Virgilius, 2 B. der Landged. Propertius, 2 B. 11 D. Juvenalis, 12 Berispd. Plinius, 2 B. 106 H. en sijn neef, 8 B. 9 Br. Seneka, 3 B. 25 H. der Natuurl. Vr.

In tegendeel waaren de beesten pikswart, in het offer voor de geeften en onderaardsche godheden. Virgilius, 5 en 6 B. van En. Tibullus, 3 B. 5 H. Seneka, in Edip. 3 Bedr. 1 Ton.

8. Verken) Dit wierd geoffert en geslact in veel voorvallen, en aan verscheidene godheden. Te weeten, aan

1. Jupiter; in de sgenoomde Suovetaurilia; van welke boven, 154 pag.

2. Venus; op de bruiloften (quansuis, wegens haar vruchtbaarheid, en veelvoudige voortteeling hier noodsaakelijk) en, by de Argiven, op hunne feestdag, T'rupia. Varro, van de Akkerb. 1 B.

3. Luna, of Diana; en Liber, of Bacchus; by die van Egypten. Herodotus, 2 B.

4. Ceres; haar saailanden quansuis omgewroet hebbende. Ovidius, 1, 4 en 6 B. van den Alm. en 15 B. der Herschepp. Plautus, Prudentius, enz.

5. Silvanus, den woudgod. Juvenalis, 6 Berispd.

6. Lares, huysgoden. Horatius, 3 B. 23 Liergef. en 3 B. 3 Berisf.

7. Tellus, of het Aardrijk. Horatius, 2 B. 1 Br. enz.

8. Genus, de Teel- of Geboortegeest. Horatius, 3 B. 17 Lierf. welke hier, ter eeren drie verscheidene goden den verken slachtende, ongetwijfeld ook een warme ham in de schotel geerna moest hebben gehad.

9. Bok) Of liever ram; hoewel beide beesten in de een en de ander geoffert sijn; als aan

1. Bacchus; quansuis sijn wijnstokken beschadigende. Virgilius, 2 B. der Landged. Ovidius, 1 B. des Alm. en 15 B. der Herschepp. Martialis, 3 B. 24 D. Petronius, Euripides, het Bloemhof, enz.

2. Juno. Ovidius, op deese plaats; en

3. (Indien men hier ook Aries, een ram, wil verstaan) Janus Ovidius, in het 1 B. des Alman.

Siet het offeren van een bokken, op een Grieksche Penning by Choul, 300 pag. en op een schoone Marmerbrok; waar van de Afbeeldinge by my word bewaard.

10. Geit) Capella sege het Latijn. Wat aangaat Junoos afkeer van een geit, ik vind haar self geheeten Egophaga, geitevreester, by die van Sparta; welke haare en geit slachteden, sederd haar Hercules had een geit geoffert. Pausanias, in Lakon. Faby die van Lanuvium was de Juno Sispita (siet haar op de Penningen der Stamhuysen Metia, Papia, Proclia, Roscia en Thoria) het hoofd gedeekt met een geboorend geitevel. Cicero, 1 B. van der God. Nat. Siet ook, by Goltzius, in sijn Griekenl. op een Penning van die van de stad Pylus, de gehoornde Juno Ammonia; quansuis de vrouw van den Africaanschen Jupiter Ammon, met sijn ramshoornen.

11. Klederen) Deze gewoonte ontmoet ons self in de H. H. Bladeren: te weeten by Lukas in het 19 H. 36 versf. uit welke weder wederhand is gesproeten een andere gewoonte van tapijten over den weg te leggen, waar over iet heerliks sal passeeren.

12. Witte) Van de witte klederen der priesteren en offeraaren is gesproken, 141 en 159 pag.

13. Hoofden) Even gelijk de maagden van Attika, in den ommegang van Pallas of Minerva. Ovidius, 4 B. der Herschepp. Horatius, 2 B. 8 Berispd. welke ook in koper en marmer gevonden wierden onder de voornaamste kunstwerken der gieters en beeldhouwers, onder de benaaminge van Canephora. Festus. Pli-

14 swijgt 't volk eerbiedig; en Junoos beeld volgt na haar
15 priester-sleep. Dat's een itacij-pragt op sijngrieks. Want Fa-
16 lefus vingte, na de gruwlijke moort van Agamemnon, uit zijn vaderland en erf, en stigte hier gelukkiglijk, na lang omswerven te water en te land, de verheve stad Falestum. Dese leerde zijn Faliscen Junoos dienst; die ik wens dat mijn, en haar volk altijd wil seggen.

Plinius, 36 B. 5 H. Cicero, in de 4 Red. tegens Verr. enz. sijnde ook gemelden ommegang geheeten Canephoria.

Hoe wel dit dragen der offermandekens en koffertjes plechtelijk geschiedde, niet alleen in de ommegangen van Minerva, maar ook in de Eleusinia, of Thesmophoria (siet boven, 17 pag.) of die van Ceres; in de Orgia (siet, 15 pag.) of die van Bacchus.

14. Swijgt) Ore favent segt het Latijn; met een seer gemeene spreekwijs, terwijl ook de roeper dus het volk vermaande: Favete linguis, sit stilswijgend. Ovidius, 2 en 9 B. des Alm. Seneca, van het gelukzal. Lev. 26 H. Festus, Cicero, Virgilius, Tibullus, Propertius, enz.

Een plechtigheid, byzonderlijk waargenomen by de Egyptenaaren; sellende de god Harpokrates, hebbende de vinger op de mond, aan de kerkdeur van Isis en Serapis. Augustinus, van de Stad G. 18 B. 15 H.

15. Halesus) Soen van Agamemnon, en de priesterinne Cassandra; gelijk wy gesegt hebben, 130 pag. Van hem ontfangen de Faliscers haare benaminge; so gemeld is, 191 pag. te weeten, sijnde allengskens een P gesteld voor Halesi; en dus eindelijk gebogen tot Phalisci. Servius, over het 7 B. van En.

16. Agamemnon) Van zijn moord spraken wy, 11 pag. gelijk van zijn moorders, 40 en 38 pag.

VEERTHIENDE DICHT.

Aan zijn matres, soo sij sluiken wil, dat het heimlijk mag geschieden.

K verbie u 't misdoen niet, om dat gij schoon sijt; maar dat ik ellendige niet genootsaakt sij 't selve te weten. 'K soek u niet kuis te schouwen; maar bid, dat gij u sluiken maar ont-veinst. Sij misdoet niet, die haar misdaar kan loochenen: maar die is alleen een hoer, die haar feilen bekent. Wat dolheid is 't, 't geen bij nacht verborgen blijft, bij daag te belijden, en openbaar te melden 't geen in 't verborge gedaan is? Als een straat-hoer met een van 't graau sal te doen hebben, sluit sij eerst haar deur voor 't oog van 't volk, en sout gij u schande op straat brengen, en u eige vuiligheid verklieken? Sijt beter besint: draagt u of gij kuis waart, en laat mij vermoeden dat gij deugtsaam sijt, al sijt gij ondeugent. Doet wat gij wilt: loochent maar datge 't deedt;

en schaamt u niet bij mij heus en stemmig te spreken. Daar is plaats en gelegenheid om dartele taal te voeren: daar kont gij 't hart ophalen, daar onbeschaamt vuilbekken. Vint gij u daar buiten, staak aanstonts u geile reden, en spaar u pik-taal voor 't bed. Daar hoeft gij u niet te schamen 't hemt uit te schieten, nog minne-werk te plegen: daar kont gij roode tongen wisselen, en duisent min-posturen maken. Daar kont gij lijf-laffen, en aartbeving in 't vlas maken. Maar trekt met 't hemt weer schaamte aan, en ontset u 't vuile werk te melden. Bedriegt mij en 't volk: laat mij onkundig in mijn sotten waan. Waarom moet ik soo dikwijl u minnebrieven aan en weg sien brengen? Waarom kraakten beide bed-sponden?

1. Grauw) Ignoto Quiriti, in het Latijn. Waarom men ook de Romeinen Quiriten heet, is gesegt, 115 pag.

2. Tongen) Hier af is gesproken, 108 pag.

3. Minpostuuren) Gelijk die noch heden door baatsuchtige Prinsverkopers, tot nadeel van de lichtverleide jeugd, worden verkocht en gemeen gemaakt, so sijn, by de aaloude ook eenige hier door bekend geworden. Onder andere eene Elefantis; van welk wijf gedenkt Martialis, 12 B. 43 D. het 3 en 63 der Priappaefang.

Het gebruik van dese schilderyen bestond hier in, dat sy deselve in haare slaapkamers en legersteden ophingen, om sich met deselve te kistelen, en, volgens die voorbeelden, in Venus strijdperk te worstelen. Suetonius, in Tiber. 43 H. Propertius, 2 B. 5 D. Klemens, de Alexandryner, enz.

Dus gedyde ook Danaë, aan de wand hangende, de jonge Cherea tot aanprikkelinge, by Terentius in de Kamerl. 3 Bedr. 5 Ton.

4. Bedsponde) De sponda, of sijde stukken van de bedstede waren, of de interior en binnenste; te weeten naar de wand, en tegens de muur opgericht, of de exterior, ende buitenste. Aan deeselen lagen de mannen in die tijden, gelijk toen het vrouwvolk wierd achter in de wand gestommeld. Suetonius, in Jul. 49 H. Martialis, 3 B. 91 D. Spreekende van een schandjongen, Artemidorus, in zijn Droomb. Marcellus, in het B. der Geneeskunde, enz.

B b

5. Hair,

den? *Waarom moet ik sien, dat u hair meermal door't slapen verwart is, en dat de moet der minnebeten in u hals staat? Gij melt ook genoegzaam u sluiken met de loddere oogen. Wilt gij u eer niet ontsien, ontsiet mij. 'K meen mijn sinnen en leven te verliezen, en 't kout sweet leekt mij langs de leden, soo dikwijl gij u ranken melt. Dan min ik, dan haat ik vergeefs dat ik moet beminnen. Dan wil de ik wel, maar met u, sterven. 'K sal waaragtig niets ondertassen, nog zoeken uit te verlossen dat gij wilt verheelen, en 't*

selve voor een vals verdigsel houden. Schoon ik u op sluiken betrapt, en met mijn oogen u schande aanschoude; segt vrij, dat ik door 't kervel-moes twee voor een sag: 'k sal mijn eige gesigt, om u te gelooven, niet vertrouwen. Gij kont mij ligtlijk overreden, die overreedt wil sijn: gedenkt maar te seggen, 'k hebt niet gedaan. Dewijl 't u schoon staat om met een woort twee drie boven te drijven, schoon u saak vuil is, triumfeer evenwel door 't vonnis van uregter.

5. Hair) *Van het losgemaakt hair achter de gordijnen is gesproken, 129 pag.*

6. Minnebeten) *Van het krabben en bijten in het Venuspel, gewagen wy ook op deselve plaats.*

VYFTHIENDE DICHT.

Aan Venus, dat by 's dartel-dicht affwijdt.

Soek een ander digter, moeder van de dartele minn-
1 wigten: hier bij laat ik 't weeldrig digt stecken: een
2 digt dat ik, Peligner queckeling, maakte, en mij nent-
3 halve niet ontfierde: soo 't iets om 't lijf heeft van een
oud ridderlijk gellagt gesprooten, en niet vers, door
oorlogs troebelen, in de ridderschap gekomen te zijn.
4.5 Mantua post op Virgilius: Verona op Catullus: laat mij
de naam dragen van Peligne's roem, dat vrywillig 't har-
nas aanschoot, doen 't benepe Rome sidderde voor de
6 wapenen der gespilste bontgenooten. Dat d'een of

d'ander vromdeling in 't aanschouwen van 't vlietrijk Sul-
mo klein in 't begrip, segge: hoe klein gij sijt, ik seg dat-
ge groot sijt, om dat gij soo grooten digter aanqueek-
te. Ruk, minne-god, onder wiens bannier ik tot nog
toediende, ruk min-godin den gouden standaart uit mijn
veld: want de gehoornde Bacchus heeft mij met een
7, 8 wigtiger rankpiek hoogdravender digt-geeft toegedreven.
9, 10 'K moet nu een sware bas dreunen. Vaar wel, dartel
digt en vrolijke liederen, een werk dat na mijn doot in
wesen blijven sal.

1. Stecken) *Meta raditur ultima, in het Latijn: een spreekwijs genoomen van den circus of Ren-
baan: in welke de speelfrijd eindigd, wanneer de wagenmenners den laastten Markpaal rankte, en ge-
lijk als daar tegenaan snorde. Sie boven, 171 pag.*

3. Peligner) *Sie vandeit volk, 139 pag.*

3. Ridderschap) *Hier af is gesproken, 120 pag.*

4. Mantua) *Doch bysonderlijk Andes, een dorp of vlek ontrent de stad Mantua. Silius, 8 B. welke in
Italien was de voornaamste van die waren over de Po gelegen, niet verre van Kremona, in een vette en
seer vrugtbare landstreek. Virgilius, 2 Herdetsgef. en 2 B. der Landgedicht.*

5. Verona) *Een schoone stad in Italien, aan den rievier Ashef, tusschen Trenten en Ferrara; het
vaderland van Catullus; een der drie mannen van vrouw Venus hoofdbende. Catullus, 68 D. Martialis,
10 B. 103 Sneld. en 14 D. 195 D. Siet verder Strabo, 4 B. Prokopius, Gothl. Oorl. 2 en 4 B. Ptole-
mæus, enz.*

6. Bondgenooten) *Die alle Romen afvielen, en het harnas tegens deese stad aanschooten. Een swa-
ren en gevaarlijken oorlog. In welke de Romeinen ook in de uiterste vrees en benaudheid sijn geweest, ter-
wijl aan alle kanten vuur en swaard de meester speelden. Livius, in den 71 en volgenden Inhoud.
Appianus, 1 B. der Burg. Oorl. Florus, 3 B. 18 H. Orosius, en ontallijke Andere.*

7. Mingoodin) *Amathuntia in het Latijn; wegens Athathus, een stad op het eiland Cyprus, dragende
haar Syrische naam van de warme wateren, aldaar overvloedig. Egeippus, in het B. van Jerusalems
verwoest is seer metaalrijk. Ovidius, 10 B. der Herschepp. en daarenboven Venus toegewijd. Virgi-
lius, 13 B. van En. vierende deshalven ook haaren Adonis. Stephanus in sijn stedeboek, enz.*

8. Ruk uit) *Aangezien de veldteekenen en standaarden (van welke 154 pag.) onder een scherpe punt had-
den (siet de Penning by Oudaan, in het 109 Taf.) Waar mede sy, bytijde van stil leggen, in de grond wier-
den gestookt; so had men somwijlen in het opbreken, moeite om deselve daar uit te trekken. Ja het is
gebeurd dat men die teekenen, met graven heeft moeten uithaalen. Val. Maximus, 1 B. 1 H. 6 Voorb.
enz. Het geen ook ook tot een rampsalig voorteecken strekte. Florus, 2 B. 6 H. Appianus, in het B.
van de Parthisch. oorl. Silius, 5 B. Servius, Livius, Plutarchus, enz.*

9. Gehoornde) *Waarom men Bacchus ook hoornen heeft toegevoegd, is bewezen, 67 pag.*

10. Bacchus) *Lyxus, in het Latijn. Siet dereden, 135 pag.*

E I N D E.

DE

DE
V R Y - K O N S T
EN
M I N N E B A A T
VAN
PUBL. OVIDIUS NASO.

Bb 2

D E
V R Y - K O N S T
van
PUBL. OVIDIUS NASO.
E E R S T E B O E K.

I N L E I D I N G E.

Is'er lemant in dees stad, die sig de vrij-konst niet verstaat, die leest dit digt, en vrijen nade konst. Door konst snuift 't schip met seil en riem door zee: door konst wert de wagen gement: door konst moet ook de min bestiert werden. Automedon was bequaam om een wagen te voeren: Tyfis was stuur-man op Jafons schip: mij heeft de Min-godin gestelt tot meester van de derde min. Dus kan ik stuur-en voerman van de min genoemd werden. Hij is wel wilt en woelt, en kant sig dikwijl tegen mij; maar 't is evenwel een kind, wiens weeke jeng bequaamlijk kan gekneedt werden. Chiron leerde Achilles

1. Automedon) De wagenman en voerman van den krijgsheld Achilles; wegens zijn vaardigheid in het mannen so vermaard, dat men, by de schrijvers, tropicé, gelijk men segt, een braaf voerman siet naar hem Automedon geheeten. Cicero, in de Red. voor Rosc. van Ameria. Juvenalis, 1. Berispd.

Voorts gewagen van Automedon, Homerus, 16 B. van den II. Virgilius, 2 B. van En. enz.

2. Tifis) Van deesen stierman spraken wy, 28 pag.

3. Chiron) De soen van Filira, des Oceaans dochter, en Saturnus, welke, van Ops of Rhea, zijn wijs, achterhaald en betrapt sijnde, sich in een paard verschepste. En uit dusdanige vermenginge sproot deeses dubbeld geslachte. Apollonius, 2 B. der Vliest. Ovidius, 6 B. der Herschepp.

Naderhand in het gebergte van Thessaliensich onthoudende, is hy geworden de sedemeester van den jongen Achilles; welken by de geneeskunde, het handelen van het snaarspel, doch boven al de krügs-oeffening heeft geleerd. Klaudianus, van Hon. 3 Burgem. Homerus, Pindarus, Aufonius, Val. Flakkus, Horatius, Statius, enz.

Gelijk ook van Eskulapius, dien hy in de geneeskunde onderwees; en Herkules; welken hy maakte in het sterrekijken afgerecht. Ovidius, 2 B. der Herschepp.

Doch eindelijk is hy omgekomen; vallende een vergiftige pijl in zijn voet, terwijl hy de pijlkooker van Herkules onvoorsichtelijk handelde. Ovidius, 5 B. der Alm. Higinus, 1 B. van der Dichteren Sterrekunde, 38 H. en in het suidelijk gesterne, onder de naam Centaurus, menspaard; of eer van Sagittarius, de schuster, in de Dier-riem geplaatst. Ovidius, op de gemelde plaats. Seneca, in Thyest, in de Rei. yan. het 4 Bedr. Higinus, by wien echter, in genoemde boek, het laatste word onskend.

- 4 les konfig op de cijter spelen, en brak sijn bruksheid door die aangename konft. Men geloofte dat den helt, die soo dikwijl sijn makkers, soo dikwijl sijn vijanden verschrikte, voor dien ouden grijsaart fidderde. De handen, die Hektor nog front te voelen, ftak hij, als 't sijn meester geboodt, voor de plak uit. Chiron was Achilles meester, ik van de Min. Beide sijn 't woefte jongens, beide Godinne-kinderen. Maar gelijk fig de ftier onder 't ploeg-jok bukt, en 't grootmoedig paart met 't gebit

hat breidelen: soo moet fig de Min onder mij buigen, schoon hij mij de borst met sijn schigten, en 't fwenken van sijn kittel-toorffen treft. Hoe mij de Min meer trof, en ramwer braadde, hoe beter ik mij over sijn quaden wroeten fal. 'Kwil niet vendigten, Febus, dat gij mij dese konft leerde; of 't gequinkeler der vogelen in de higt mij daar toe stof gaf. Nooit heb ik Clio, of d'andere fang-godinnen, haar fusters, gefien; gelijk Hefiodus, doen hij in de dalen van Aftin 't vec hoede. D'onder-
vin-

7
8
9

4. Citer) Of Lier; want doofe fpeelsnygen worden van de dichters onder oen gemengd; gelyk gefegt is, 12 pag.

Doch van het fpeelen van Achilles, by tijde van der wapenen ftilftand, ja byzonderlyk in sijn soorn, fpijt en hertsfer, roem hem Brifeis, sijn bywyf, was ontroefd, gewagen Ovidius, inde 3 Br. van Brifeis. Juvenalis, 7 Berisfd. Homerus, 1 B. van den Il. enz.

Dit had hy, feggefegt is, geleerd van den dougtsaamen Chiron; doch dat alle de Centauren, of Menspaarden in Theffalien (van welke boven, 8 pag.) op het fmaarefpeel sijn afgerechts geweest, bewijfen (behalven Statius, in het 1 B. van Achill. ook van Chiron fprekende) het 52; ja ook het 54 der Baftrelieven van P. S. Bartolus, in welke, eene der menschpaarden, de wagen van Bacebus voorttrekkende, een lier in sijn handen houd; terwyl de andere twee pijpen aan sijn mond is fessende.

5. Hektor) Van Hektor, door Achilles omgebracht en onmenschelyk mishandeld, is gefproken, 2 pag.

6. Achilles) Acaides in het Latijn, gelyk sijn soen Pyrrhus, 31 pag. aangefien Enkus, koninghe van het eiland Egina, de vader van Peleus is geweest.

Siet van Enkus verder Ovidius, 7 B. der Herfchep. Horatius, 2 B. 13 Lierf. Propertius, 4 B. 12 D. Statius, enz.

7. Vogelen) Van de vogelen en het lessen ophaar ftemme en vlucht, fpraken wy, 133 pag.

8. Sanggodinnen) Van doofe (de dochteren van Mnemofine) baare benaamingen wegens de een of de ander gebergte of landftreek, waar in fy geïerd en gevierd sijn, is gefegt, 125 pag. doch haar eigene naamen sijn doofe, volgens Kallimachus, in sijn Lof.

1. Kalliope; uitvindster van heldedichten; gelyk

2. Klio, vanden citer.

3. En-

10 vinding galmt dit digt. Neemt dees les aan als van een
11 ervaren digter. 'K sal waarheid sinnen. Komt Min god-
dinne, en seggen mijnen ophef. Wijk van hier, kniiffe
maagden, die met u haarsnoeren, en lange tabbaarden
die tot de voeten hangen, u teere maagdom vertoont.
Wij sullen van veile vrijagie, en geoorloofde sluikerijtes
sinnen, soodanig dat niemand mijn digt ergens sal kon-
nen vuil schquwen.

3. Euterpe, het Treurspel.
4. Melpomene, de barbitus, of grove luit: van welke 104 pag.
5. Thalia, het Blyspel.
6. Erato, der Goden loffangen.
7. Terpsichore, de tibia, of pijp.
8. Polyhymnia, 't gesang en der selver maas.
9. Urania, het waarneemen van den loop des hemels.

Doch, andere verschikken deese vindingen; heet tegenfrjddig, als Virgilius, in de Catalecta, of versamelde Mengeldichten. Autonius, enz. Siet eenige deser afgebeeld by Fulv. Ursinus, op de Penningen van het stamhuys der Pomponien.

9. Hefiodus) Van hem is gesegt, 122 pag.

Haarsnoeren) Byzonderlijk gebruikt van de Vestaalsche maagden: gelijk wy seggen, 125 pag. Siet ook 122 pag.

11. Maagdom) Geen geringe mislag; men spreekt hier van getroude vrouwen en huismoeders; want gelijk de vitta was het teeken der oerbaare en ongekreukte maagden, so was de stola (waar af de instita, gelijk hier het Latijn spreekt, was een goude of purpere stoekant, van onder aan deese rok genaaid. Porfirio, over Horatius, 1 B. 2 Berisfd.) het sinnebeeld van den kniiffchen staas der getrouden.

Van de stola is ook boven gesproken, 121 pag.

EERSTE HOOFDSTUK.

Waar en wanneer men een vrijster moet zoeken.

Voor eerst sult gij u werk maken, die nu eerst dient genomen hebt onder Venus bannier, om op te zoeken die gij vrijen wil. U tweede werk is, 't liefje met lief-kooften 't hart te steelen. 'T derde, dat de minne lang mag duren. Dit 's mijn model, en sal 't bestek van mijn leering sijn. Terwijl 't u vrij staat, en den loffen toom van moer-koppen wert gegeven, verkiest een dier, daar gij moogt tegen seggen: gij steelt alleen mijn hart. Dit sal u niet plots uit de lugt toevallen. Met 't gesigt moet gij 't opspeuren, dat gij lieven wilt. De jager weet wel, waar hij sijn netten voor de harten sal spannen, en in wat dalen 't knerffel-tandent everfwijn roeft. De vogelaar weet sijn struiken, den hengelaar

sijn visrijke killen wel te vinden. Soo moet gij, die ruime minnestof soekt, ook ondernemen waar 't meisjes dikwijl is. 'K wil u niet porren in 't zoeken over zee te swerven, of een verre land-reis aan te nemen, om 't selve te vinden; schoon Perseus Andromeda uit Moren-
lant haalde, en Paris den Trojaan Helene uit Grieken
schaakte. Soo veel en soo schoone deerns sal u Rome uit-
leveren, darge kont seggen: hier is het al wat ooit ter
werelt was. Soo veel koornairen Gargara, soo veel druif-
trossen 't eiland Lesbos draagt, soo veel visfen in zee,
vogelen in 't lommer, en sterren aan den hemel sijn, soo
veel deerns sijn in u Rome, daar Venus ook, als in een
stad

9. Bestek) Het Latijn segt dit met een allegoria, of spreekwijs, genaomden van den Circus, of renbaan, en de wagens, daar in omlopende; waar af boven, 171 pag.

2. Andromeda) Waar af 90 pag.

3. Moorenland) Alwaarom men Andromeda swart, of bruin ten minsten, oordeeld geweest te sijn. Siet boven, 106 pag. Doch, gelijk hier Ovidius van Indiaanen spreekt, so gevoelen andere dat deese geschiedenis byzonderlijk te foppe in Palestina (het Moorenland aldus vry breed genoomen sijnde) is voorgevallen. Siet Plinius, 5 B. 13 H. en Solinus, 47 H. sprekende van de keetenen (waar mede Andromeda was geboeid geweest) noch hangende, ten tijde van de Romeinen, aan een der zeeklippen.

4. Helena) Van haar schaaking spreken wy in den inhoud van den 15 Heldennebr. 74 pag. en elders.

5. Gargara) Het hoogste van den berg Ida, in Frygien; van welke, 16 pag.

6. Lesbos) Methymna heeft het Latijn; van welke, sijnde een stad op Lesbos, 104 pag.

7. Venus) Sijnde, wogens Eneas en sijn soom Iulus, de koningen van Alba, Romulus, en eindelijk Julius Cesar, de moeder van alle Romeinen; siet 33 pag.

Ab

stad van haar soon Eneas, huisvest. Hebt gij sin in een jonge en opgaande blom, u sal een ware maagt voor oog komen. Soekt gij een volwasse, ontallijke sullen u oog bekooren, foo dat gij niet sult kunnen weten wie gij kiesen sult. Hebt gij lust op een bejaarde agt-en-twintig, geloofst mij, des volks sal ook te veel sijn. Spansteert maar in Augustus op u gemak onder de lom- mer van Pompejus-kaan, of in de prachtige wandel-galerij met

Alwaarom sy binnen Romeen veel tempelen en kerken had, onder verscheidene benaamingen, als van

1. *Venus Calva, de kaalhoofdige; gebouwd van de Romeinen, toen, in het beleg van het Kapitolium, men tot de stormtuigen banden en koorden draaide van vrouwenhair. Vegetius, 4 B. H. Laktantius, 1 B. 10 H.*

2. *Venus Cluacina, Gewapende of de Bevechtende; van het oude clucre, vechten: beloofd en getimmerd van koning Tit. Tatus, toen de Romeinen en Sabijnen de wapenen afleiden en vrede maakten. Plinius, 15 B. 29 H.*

3. *Venus Cloacina, de Riool-Venus; weleer in een cloaca, vuyle watergeus of riool gevonden, en van gemelde Tit. Tatus plechtelijk geheiligd. Varro, 4 B. van de Lat. Taal. Plinius, 15 B. 29 H. Laktantius, 1 B. 20 H. Ovidius, in sijn Alm. enz.*

4. *Venus Erycna, de Siciliaansche; gebouwd, op het Kapitolium, van Q. Fabius Maximus. Livius, 22 B. H. of ook, ontrent de Kollynsche poort; van welke boven, 106 pag.*

5. *Venus Genetrix, de Teelende en Voortbrengende; gebouwd van Julius Cesar, naar de slag van Farsalus, op sijn merkt. Suetonius, 61 H. Dio, 43 H. Appianus, 2 B. der Burg. oorl. enz.*

6. *Venus Libitina, de Lijkbesorgende; in wiens tempel (doorkoning Servius Tullius opgerecht) men een sekere penning voor de overledene betaalde; ja in welke ook alles, wat tot een begrafenis diende, wierd verkocht. Dionysius, 4 B. 19 H. Plutarchus, in de 23 der Rom. Vrag.*

7. *Venus Murtia (Myrtia leesen andere, die toenaam van den mirtboom afstreckende) de Loomen en Vadsige; wiens tempel sich inde elfde wijk vertoonde.*

Men noemde Murci en Murcidi, die sich den oorlog onttrokken; poltrons seggen de Fransche; om dat die luyards, by de aloude, gewoon waren pollicem truncare, sich selvend den duim af te knotten: sijn- de dus onbekwaam om geweer te kunnen handelen. Plautus, in Epidic. 3 Bedr. 1 Ton. Suetonius, in Aug. 24 H. Plinius, 15 B. 29 H. Plutarchus, in de 20 der Rom. Vrag.

8. *Venus Verticordia. Betere sinnen gevende; gebouwd buiten de Kollynsche poort in de Soutstraat, toen eens opeenentijd drie Vestaalsche nonnen een man hadden bekend. Ovidius, 4 B. van den Alm. Val. Maximus, 8 B. 15 H. Obsequens, van de Voortreck. enz.*

9. *Venus Victrix, de Overwinnende; van den grooten Pompejus gebouwd, en met ongemeenen pracht ingewijd. Plinius, 8 B. 7 H. Plutarchus, in Pomp. En eindelyk*

10. *Venus Placida, de Vredige; Capitolina, Romana, en eenige andere van een mindere waarde en aangelegenheid.*

8. *Augustus) Het Latyn segt, door een periphrasis of omschryvinge, als de songaas in het hemels teeken van de Leeuw; het geen eigentlijk den 20 van Julius geschied.*

Wat nu het teeken van den Leeuw aangaat, het is een gedachtenisse van de Nemeesche leeuw, van welke is gesproken, 45 pag. Siet Higinius, in het 1 B. der Digteren Sterrekund. Manilius, de Vertaalders van Aratus, enz.

8. *Lommer) De Romeinen hielden geweldig veel van galleryen ontrent de tempelen en andere hoofdgebouwen, om te wandelen, en by somertijden koelte te hebben. Onder welke wel deese de beroemste waaren.*

1. *Die van Pompejus de Groote, rustende op honderd kolommen; welke stond, in het veld van Mars, ontrent sijn curia, of Vergaderhuis; seer aangenaam met schoon getopte boomen (te weeten, gelijk die van Livius met wyngaarden, die van Agrippa met laurieren, die van Europa met buxus, palmboom, foo deese met Platani, andoornen) overschaduwde en omringd. Plinius, 35 B. 9 H. Propertius, 4 B. 9 H. Martialis, misfchien een goed wandelaar, dikmaals, als 2 B. 14 D. 3 B. 19 D. 5 B. 10 D. 11 B. 1 en 48 D.*

2. *Die so genoemde Oktavia, van Augustus, ter eeren van suster gebouwd, ontrent de schouburg van Marcellus; Plinius 34 B. 6 H. en 36 B. 5 H. Suetonius, in Aug. 19 H. Paterculus, 1 B. 11 H.*

3. *De Livia, of ook Klaudia (sijnde, gelijk sy alle, met sierlijke beelden en konstige schilderyen, om het oog wat spelen te geven, opgepronkt) van Augustus, ontrent den Esquilijnschen berg en de merkt van Cesar, opgericht. Ovidius, 6 B. des Alm. Suetonius, in Aug. 29 H. Dio, 34 H. Plinius, 14 B. 1 H. Martialis, enz.*

4. *De*

- 9 met de suilen van uit-lants marmer verrijkt, waar toe de moeder nevens haar soon't bougelt vereerde. Gaar ook niet voorbij de wandelerij, die, van Livia gestigte, haar naam draagt, en met oud schilder-werk hier en daar versiert is; nog Augustus wandel-galerij, daar Danaüs dogters, die dorsten voornemen ooms sonen, hare egt-genooten, te vermoorden, en haar selle vader met't bloot lemmen in de vuist, staan uitgebeeld. Venus tempel, daar de Min-godin haren Adonis beschreit, en daar de Joden uit Syrien hun Sabbath vieren, is mede geen haven om voorbij te seilen. Schuwt ook niet den tempel van d'Egyptise Isis, die in een vaars veranderde. Dese maakt veel dogters't selve datse voor Jupiter wierd. Sels de righthuisen (wie sou't gelooven) zijn bequame vrij-plaatsen; en de

4. De Palatijnsche, in welke de beelden der vijfzig dochteren van Danaüs geplaatst waren, gelijk ook is getoond, 141 pag.

9. Uitlands Marmer) Gevoerd en herwaarts gebracht uit de eilanden Paros. Siet 126 pag. en Karistos. Siet beneden. Voorts uit Lakonien, Frygiën en Numidiën. Plinius, 36 B. 2 en volgende H.

10. Dochters) Siet van de 30 genaamde Belides en hun gruwzaam feit, den inhoud van de 14 Heldinnebr. 70 pag.

11. Adonis) Van hem, de geliefde van Venus, is gesproken, 18 pag. gelijk van het jaarlijks weenen, by die van Feniciën, over zijn deerlijk omkoomen (siet ook Jul. Firmikus) 158 pag. van welke Venus self een voorpelling doet, by Ovidius, in het 10 B. der Herschepp.

12. Joden) Vierende den sevenden dag, by haar den Sabbath gebeeten, met een omschrijftige plechtigheid; welken de Romeinen, uit nieuwsgierigheid, gaarne bywoonden.

Was aangaat de Joden, sy woonden over den Tiber, by de looijers, swaavelgieters, enz. Martialis, 1 B. 42 D. 6 B. 39 D. wiens godsdienst, plechtigheden, en gewoontens de keiser Tiberius de Roomsche burgers heeft bevolen af te leggen, te gelijk de Joden uit de stad verdrijvende. Suetonius, 36 H. Tacitus, 2 Jaarb. 85 H. Josephus, in der Outh. 18 B. 5 H. gelijk ook, Klandius, Suetonius, 25 H. Lukas, in de Handeling. 18 H. 2 vers. Dio, 60 B. hoewel die slechts van het stooren hunner byeenkomsten is sprekende.

Merk ondersusschen aan, dat onder de Joden hier ook de Christene gelovigen worden verstaan; want sulks blijkt klaarlijk uit Sulpit. Severus, 1 B. 99 H. sprekende van keiser Hadrianus. Arrianus, schrijven de over Epiktet. 2 B. 10 H. enz.

Welke gemeenlijk wierden voor oproerig gehouden, niet alleen om dat sy de Coden niet wilden bewieroken; maar voornaamlijk omdat sy der Keiseren beelden in de signa, of krigsteeken (siet Herodianus, in Maximin. Tacitus, Hist. 1 B. 41 H. enz. sprekende van Galba) weigerden te eeren, en godsdienstelijk aan te bidden. Zozomenus, in Julian. Tertullianus, in zijn Apolog. of Verantw. 16 H. Dionysius, Tacitus, Ammianus, en de Lofredenaar aan keiser Maximianus.

13. Tempel) Memphitica voegt 'er het Latijn by, wegens Memphis, een voornaame stad in Egypten; waar af 157. pag.

14. Isis) Linigera juvenca, in het Latijn. Van het limmen gewaad, eigen aan het priesterdom van Egypten, is gesproken, 141 pag. gelijk ook van de onbesamelijke samenkomsten der jonge lieden in den tempel van Isis, 142. pag. Doch versta dit laatste mede van die van Serapis, in welke men quam, of om, gesondigheids halven, aldaar te vernachten, en, op een beestvel sich nederleggende, een gewenschte droom af te wachten; van welke gewoonte is gesproken, 35. pag. of om ook aldaar een hoortje op te zoeken. Josephus, in der Oudh. 11 B. 4 H. sprekende van Mundus en Paulina.

Om deese wanorder, so wel als om de buitensporigheid in de seldsaame plechtigheden, zijn de Egyptenaars dikmaals met hunne kerkgebeimen uit Rome gejaagd, ende tempelen afgebrooken; als in het jaar 534, van de Raad. Val. Maximus, 1 B. 3 H. en naderhand van Tiberius. Josephus, op de voorgemelde plaats. Suetonius, in Tib. 36 H.

15. Richthuysen) Fora in het Latijn. van welke 39. pag. welke waaren, binnen Rome, bysonderlyk,

1. De oude, of Roomsche; tusschen de Kapitolijnsche en Palatijnsche berg. Dio, 43 B. Ovidius, 3 B. des Alm. Suetonius, Plinius, enz.

2. Die van Julius Cesar; achter de tempelen van Faustina en de Vrede; met prachtige galderijen en konstige beelden omringeld en versierd. Suetonius, in Jul. 2 6 H. Dio, 43 B. Appianus, B. oorl. 2 B. Plinius, enz.

3. Augustus merkt; niet verre van die van Cesar, en het Kapitoel; met allerhande ciernaaden opgepronkt. Suetonius, in Aug. 29 en 31 H. Makrobius, 2 B. 4 H. Ovidius, 5 B. des Alm. en eindelyk.

de min is dikwijl gevonden daar arglistig wert gepleit.
 16, 17 Omtrent Venus marmere tempel, daar de bronnen, door Appius geleid, in de lugt sproejen, wert dikwijl den pleiter door de min versast; soo dat hij, die andere beschut, sig zelfs niet hoeden kan. Op die plaats ontschieren dikwijl een welsprekent redenaar de woorden; soo dat hem, doortusschenval van nieuwe saken, sijn eige staat te bepleiten. Dese wert van Venus uit haar kerk, die naast die vierfchaat is, uitgelagchen; aangesien hij, pas te vooren een beschuts-heer, nu wenst een schutteling te zijn. Maar
 18 moes-kopt gij infonderheit in de kromme schouburgen: daar hebt gy meer verschiet, als gij wenst konst. Daar sult gij vinden dat u dient om te vrijen; waar mede gij mallen; dat gij eens tasten kont; dat gij gaen houden fout. Gelijk de mieren, die volgens haar gewoonte 't graan

toe haar winter-kost in den bek dragen, door een krioelen, en in een langen trein dikwijl gints en weder marcheerden; of gelijk de bijen, als sij bequaam geboomte, en riekende velden beschooren hebben, over de bloemen en tijmbloefsem scheeren: soo scheert het vrou volk wel opgequikt na de schouburg-spelen, dat mij haar menigte dikwijl de keur belet heeft. Sij komen daar om te kijken, en om zelfs besien te werden. Daar wert menig bloempje geplukt. Gij hebt aldereerst, Romulus, die spelen, tot 's minnaars onrust, ingestelt; toen 't gerooft Sabijns vrou-volk haar te voore vrou-loofse mannen te sta quam. Toen waren de marmere schouburgen nog met geen schutseilen overdekt, nog de tonneelen met saffraan, in wijn gekleint, beverst. Toen wierden de tonneelen sonder cierkonst, en niet als met meien uit 't bos op den berg

4. De Osmerkt, de Verkenmerkt, de Vismarkt, de Fruitmerkt, enz. van welke, als mindere, en hier niet voegelyke, elders.

16. Tempel) Van Venus Genitrix, of de Teelende; van welke, op Cefars merkt staande, 152 pag.

17. Bronnen) Geensins; Aquaducten, of Waterleidingen verstaet hier Ovidius; in het jaar 441, door Appius Klaudius, sijnde Tuchtmeester, tot aan het veld van Mars, in de stad geleid, Livius, 9 B. 29 H. Kalliodorus, in sijn Jaarb. Frontinus, Cicero, enz.

18. Kromme) Soo noemd ook Ovidius de Schouburgen in het 2 D. van het 2 B. alwaar wy, te weeten 142 pag. de drie beruchte vertoonplaatsen hebben aangewezen en genoemd.

19. Romulus) Van wiens geboorte, en wonder opvoedinge, 160 pag.

Deese Vorst hebbende wel sijn rijk en onderdaanen in order en stilstand, sag echter, dat sijn volk plantsinge, sonder het gebruik van vrouwen, noodsaakelijk, binnen korten tijd, som moeten vervallen en te gronde gaan. Hy versocht dan van sijn omliggende gebuuren hunne dochteren ten wettigen huwelyk. Sy, sijne geslagene vyanden, ontfeggen hem die bede en eisch.

Wat raad? hy bediend sich van behendigheid en list. Steld een renloop aan. Nodigd tot dit vermaak de aangrenzende volkeren. Sykoomen en sijn dien aangestelden speelftrijd. Doch, midden in dit tijdverdrif geeft Romulus een sein en zoeken. Sijn Romeinen schieten toe, en ieder schaakt een vrijster die hem behaagde. Livius, 1 B. 9 H. Dionysius, 2 B. 31 H. Plutarchus, in Romul. Florus, enz.

20. Sabijns) Die (behalven van Cemina, Kruistumene, enz.) voornaamlyk met hunne ouders en bloedvrienden herwaarts gekoomen waaren om deese schouspelen by te wonen.

Voorts sijn de Sabijnen geweest (uit Lakonien oorspronkelyke) Plutarchus, in Kam. volkeren naast aan Rome gelegen, so geheeten na haar godsdienst en deugdzaamheid. Plinius, 3 B. 12 H. Festus. of liever maar eenen Sabus of Sabinus. Dionysius, 2 B. 51 H. Silius, 8 B. Kato, in het Boek van de Oorspr. Siet haar lof, wegens sterkte en dapperheid by Cicero, in sijn Red. voor Ligar. deugd en onthoudenheid, by Livius, 1 B. 18 H. bysonder aanmerkelyk in haare vrouwen; gelijk wytoon den, 128 pag.

21. Schutseilen) Aangesien alle schouburgen en vertoonplaatsen in de opene lucht waaren, so heeft men eindelyk uitgevonden, by heet weer, seilen daar over heen te spannen, om de sonnestraalen op die wijs af te keeren. Plinius, 19 B. 1 H. Suetonius, in Kalig. 26 H. Martialis, 12 B. 29 D. Lukretius, 4 B. Propertius, enz.

Welke Nero dede spannen, hemelsblaauw, overal met gulde sterren besaaid. Plinius op de gemelde pl. Dio, in Ner. 63 B.

22. Saffraan) Waar af gesproken is, 163 pag.

Met dit saffraan, in wijn gemengd (Plinius, 21 B. 6 H.) wierd het nederfissend volk aan alle kanten gelijk als beregend, komende uit pijpen, somwijlen in konstig beeldwerk verborgen. So nochtans dat die geele regen niet nederviel op de menschen (welker klederen dus soudens gevlakt en bedorven worden) maar op de viz, of wegen en toegangen. Seneka, in de 60 Br. en Natuurl. Vrag. 2 B. 9 H. enz.

Voorts in plaats van saffraan heeft de keiser Hadrianus kostelyke balsemen en reukwerken langs de trappen en sijnplaatsen doen afvloeyen. Spartianus, in Hadr. 19 H.

23. Tooneelen) Weleer by de bocren en veehoeders, eenvoudig en slecht, alleenlyk bestaande uit een verhevenheid, met groene takken van boomen overschaduw en gedekt. Servius, over het 3 B. der Landged.

- 24 berg Palatium overloomt. 't Volk sat op trappen , van
aard-soden gemaakt , met alderhande loof-kranzen op 't
25 ruige hoofd. Daar lag ijder om na een dier dat hem ge-
viel , en overdagt stilwiegend wat hem te doen stont. En
26 terwijl den Toscaansen pijper een ruwe boeren-toon dreunt,
28 en de kamer-speler zijn derde pas op de ge-effende deel
29 doet , gaf den Koning in 't midden van 't juig-geklap , dat
30 toen nog ruw toeging , aan de Borsten teeken van haar
31 prooi te grijpen. Thans sprongen sy schielijk op , uitten
't hart doorgeschreeu , en grepen 't vrou-volk gretig bij de
lurven ; 't welk soo verschrikte voor 't man-volk , dat in
't wilt op haar toefchoot , gelijk de overschichtige duiven
voor arcaden , of jonge lammeren voor de wolf. Geen
van allen hielt haar verif ; want een en deselve schrik be-
vingte alle : maar de ontfektenis hielt haar in verscheide po-
sturen. Sommige trokken 't hair uit 't hoofd : sommige
saten in haar sinnen verbijstert : defc heeft van droefheid de
klem in de mond : gene roept vergeefs , o moeder , moe-
der :

ged. van Virgil. Cassiodorus, Augustinus, van de Stad Gods. enz. Doch, in de steden, en bysonderlijk te
Romen, naderhand met konstige schilderyen versierd, door Klandius de Schoone. Plinius, 35 B. 4 H. en
met marmer aan weersyden, door Markus Scaurus. Deselve Plinius, 36 B. 6 H. en eindelyk met silver,
door Kajus Antonius; volgens die schrijver, 33 B. 3 H.

24. Trappen) Even gelijk als naderhand te Romen in de Schonburgen. Kalfurnius, 7 Herdersgef.
Vitruvius, enz. Synde deselve van steenen, of somwijlen hout. Dio, 59 B. in Kalig. Laërtius, sprekende
van de spreuk van Aristippus, enz. en eindelyk ook, gemaks halven met kussens belegd. Juvenalis,
3 Berispd. Dio, in gemelde 59 B.

25. Ruige hoofd) Het is bekend dat te Romen de baard- en hairscheerders seer laat in gebruik gekoo-
men zijn. Varro, van den Akkerb. laatste H. 2 B. Plinius, 7 B. 59 H. Gellius, 3 B. 4 H.

Blyvende de aloude ongeschooren en ruigh, aan hoofd en wangen. Cicero, in de Red. voor Murena.
12 H. en voor Coel. 14 H. Tibullus, 2 B. 1 H. Juvenalis, 4, 5, en 16 Berispd. Ovidius, 2 B. der
Alm. enz. Doch eindelyk heeft men de baard geheel weggenomen; gelijk dat onder andere genoegzaam
aanwijst de 14 voorste Keisers op hunne Gedenkpenningen afgebeeld.

Of men heeft iets aan kin en lippen laatsen staan; met welk eierand sich de weelge witebroots kinderen
en saletjonkertjes mooi maaken. Cicero, in de Red. voor Coel. en 1 B. 14 H. der Br. aan Attik.
Seneca, 114 Br. enz.

Wat aangaat het hoofdhaar, dat wierd by de meeste kort gehouden, en onder de keiseren, dikwijls in
een kort parukken (een abbeetjen noemt men het heden) verwisseld; bestaande het selve uit een bereid
geitevel. Martialis, 12 B. 45 H. Avienus, 10 Fab. Tertullianus, van der Vrouw. Toofel. 2 B.
7 H. enz.

26. Pijper) De pijpers wierden te Romen gebruikt in de bruilofes staatsien, op de begravenissen, en on-
der de kerkplichten; volgens het geen wy aantekenden, 64 pag.

Doch ook in de schouwspelen, voor of onder het spreken der toneelisten en bedrjvers. Siet de Opschriften
van alle de ses blyspeelen van Terentius; behalven Ovidius, 6 B. van de Alm. Donatus, Pli-
nius, enz.

Eindelyk merkt men aan, dat men dese pijpers, even gelijk de speelders, uit Thuscien of Etrurien haalde.

28. Kamerspeelder) Lydius in het Latijn; sijnde de Historines geroepen uit het gemelde Thuscien, wiens
inwoonderen van afkomst Lydiërs waaren; so gesegt is, 169 pag. ten sijn hier verstaat de toon en klank
by de aloude Lydiërs geheeten, gelijk een andere Phrygiëns, en de derde Dorius word genoemd. Donatus,
over den Andria van Terentius.

29. Juyggeklap) In de schonwburgen (gelijk als noch heden in eenige gevallen) gebruikelijk, bysonder
in het eindigen en sluisen van den geheelen handel eenes blijfjels. Siet de laatste toneelen van Plautus en
Terentius; behalven Horatius, in het B. van de Dichtk. en 2 B. 2 H. sprekende van den dwaasfen
Argyver. Cicero, in het B. van de Vriendsch. en meer Andere.

Welken de speelders van de aanschouwers eischten, en ook deselve daar in voorgingen. Plautus, in het
eindigen van Afinar of het ve: knochte Esel. enz.

Want die naar eisch en behooren, sijn rol niet had uitgevoerd, ontfing in de plaats van een roemer wijn
onder de neus, de roede of geesfel op sijn rug. Plautus, in het slot van de Cistelar. of het Weergevon-
dene Koffertje; en in de Trinumna. of gehuurde Toneelspeelder, 3 Bedr. 2 Ton. en 4 Bedr. 2
Ton. enz.

30. Teeken) Welke bestond in sijn purpere staatrok toe te vouwen, en weder uit te spreiden, en op sijn
schouderente haalen, volgens Plutarchus, in Romul.

31. Sprongen op) Met bloote degenen in de vuist; gelijk Plutarchus verhaald.

- der: dese doet haar beklag: gene staat verplet: dese blijft: geene kiest 't hasepad. Dus wiert 't geschaakt vrou-volk, een buit tot kinderteelt, getrouwt, die zelfs de schaamte heeft kunnen wel voegen. Was 'er een die haar schaker sel bekrabbelvuiste, en niet mede wilde, die greep de man happig op, bragte daar sij hoorde, en sprake aldus aan: wat bederft gij u teere oogen met schreien? 'k sal bij u zijn, dat vader by moeder is. Gy wist alleen, Romulus, 31 u soldaaten weldaden te schenken: wilt gij mij dit selve vergunnen, ik sal dienst neemen. Let wel, dat uit die gewoonte de schouburgen, waar in jaarlijks wert gespeelt, tot nog toe loer-hoeken gebleven zijn tot 't belagen van 32 schoone deerns. Stapt ook de ren-perken niet voorbij, in welker hollen buik onder 't gros groote gelegenheid tot vrijen is. Hier hoeft gij met geen vingers leus te geven, nog door knikken te ontfangen. Gaat, sonder iemand aanstoot te geven, vrij naaft u matres sitten. Schikt 33 u soo digt aan haar zijde als gy kont: quansuis of u d' order van 't sitten, en plaats-wet tegen wil en dank dwong kort op haar aan te dringen. Dus geseften, sult gij een buirpraatje uit de poot suigen, en eerst beginnen op te heffen een gemeen propoof. Wiens rossen in 't perk sullen rennen, moerge haar ernstig afvraagen, en aanstonts, wiefe 34 ook de kroon gunt, amen seggen. Maar als voor 't aan-
- vangen der ren-spelen een lange stacij-sleep met d'ivoire 35 Goden sal omgaan, sult gy de Min-godin jonstig toejuichen. Stuijt 'er eenig stof, gelijk 't wel gebeurt, in u meijens schoot, dat sult gij met de vingers moeten uitsluiven. Stuijt 'er niet in, schud gy evenwel dat niet daar uit: en neemt alle gelegenheden waar, om gediensfigheid te roonen. Hangt haar den tabbert te laag op de vloer, sehort 36 hem op, en raapt die vlijtig uit de vuilnis. Dus sult gij, tot loon van u gediensfigheid, met stilswijgend oogluiken van 't dier, haar beenen kunnen sien. Siet vorders 37 om, wie agter u sittende misfchien met de knie haar poesse lenden mogt stijven. *Kleine gediensfigheden verrukken dit wispelturig gaetje.* Veele hebben 't sig bedankt, dat sij een sitkussen opgeschud onderfaken: veele, die met de wa- 38,39 jer een koeltje in 't aensigt bliefen, en een voetbankje onder de tengere voerjes setten. Deze aanleiding, tot u eerste vrijagie, sal u 't ren-perk, en 't droeve sand der swaard-schermers, een schroom voor vele, over 't marktvelt gestroot, verschaffen. In dat sant heeft Venus kind dikwijlgekampt; en veel, die 't quetsen aansagen, een quetsuur gekregen. Terwijl d'aanschouwer praat, de hand grijpt, 't lotboekje vordert, en mer 't infetten van panden wed, wie van beide schermers den kamp sal winnen, voelt hy sig getroffen van een minne-schicht, staat verwont en kreunt,

31. Weldaaden) Commodain *het Latijn*; waar door men eigenslijk by de schrijvers verstaat gegevene en verdeelte bouwlanden: op welke de afgedankte soldaaten gerustelijk het overige haares levens mogten slyten. Cicero, in de 12 Red. tegens M. Anton. Suetonius, in August. 49 H. Kalig. 44 H. en Vitell. 15 H.

32. Renperken) Van de Circi of renbaanen en haare deelen is gesproken, 170 pag.

33. Schikt u) Van het onafgescheiden sissen in de Renbaanen (in de Schouburgen waaren afdeelingen) spraken wy, 172 pag.

34. Gunt) Van het begunstigen en het houden met dit of dat veem van de voerlieden en wagenmenners, is ook gezegt, 171 pag.

35. Staatssleep) Siet van deese pompa of ommegang in de Renbaan, 172 pag.

36. Tabbert) Pallium, Omhangrok en mantel; gelijk wy toonen, 121 pag.

37. Beenen) Sijnde de rokken der jonge Venusdiertjens (met der getroude vrouwen of eerbaare vrijsters) gespeelten, en vaneen gescheiden. Siet gemelde 121 pag.

38. Sitkussen) Waar of, 203 pag.

39. Wajer) Van welke, 172 pag.

Doch bysonderlijk wierd de wajer gebeeft ons rent de bedsteden en rustplaatsen; te weten, sijnde deselve noch sonder gordijnen of behangsel. Terentius, op de aangetrokken plaats, 172 pag. Doch naderhand is hier ontrent de gewoonte vernietigd, toen men een behangsel, (conopœum gezegt, om dat het ook de vliegen afwerde) begon te gebruiken. Paul. Silentiarius, in het Gr. Bloemhof. Judith. in de vertaalinge van Hieronymus, 13 H. 10 verf. enz.

40. Voetbankje) Gemeenlijk gesteld tot een gemakkelijker sitten, onder de stoelen, soo der goden en godinnen. Pausanias en Lucianus; sprekende van het beeld van den Olimpischen Jupiter. Herodotus, 1 B. gewagende van het beeld van Jupiter, binnen Babel. behalven ontelbare Penningen der Roomsche keiseren, by de meer genoemde versamelers. als der koningen, vorsten, en andere vermogende personagien. Kurtius, 5 B. 2 H. sprekende van de tafel van Darius, gebruikt voor een voetbank. Dio, 17 B. Homerus, 4 en 10 B. der Dool. Varro, Pollux, Hesychius, varro, enz.

Heden neemt men in Holland een kouwe stoof, of by de winter eene met vuur gevuld; sijnde niet als een voetbankje, vol gaaten; waar van ook Suidas gewag maakt by Lipsius, in de Br. 75 van het 8 Hondertal.

41. Merkveld) Voor het aanleggen en optimmeren van den Rondenschouburg (wiens onkenlijke bouwvalligheden Romon heden het Koliseum is noemende) bracht men de schermers op de oude of Roomsche merke (siet van deese, 102 pag.) om malkanderen te bevechten; sijnde de geheele plaats ook met sand bestrooid; om

42 kreunt, en was zelfs mede een vertooning van 't schou-
 spel. Wat was 'er te verbakstukken, toen onlangs Augu-
 43,44 stus, om zijn zeefslag na te booten, Perſiaanse en Griekſe
 vlooten vertoonde? Van oost en west quamen jongelinge-
 en en maagden ſoo dicht aankakken, dat Rome een werelt
 vol volks wierd. Wie was 'er die onder dat gros geen lief-
 jevont? Bloet! hoe menig wiert 'er door uitheemſe min-
 gepijnigt! Nu ruſt ſig Ceſar toe, om 't ſtuk, dat nog aan
 de vermeerſterde werelt gebrek, aan 't verminkt lighaam

te hegren. Nu ſullen d'uiterſte grenſen van 't ooste in onſe
 hand vallen. Gij, Parther, ſult arbeids-loon ontfangen:
 verheugt u, geſneuvelde Craſſen, en ſtandaarden door 't
 45 gewelt van dien ruigen hoop over-rompelt: u wreker
 46 liſte in 't ſog; neemt 't ampt van velroverſte in ſijn leer-
 jaren aan; en waagt ſig in krijgen; die door geen kind te
 voeren ſijn. Wagt u, bloothartigen, te berekenen hoe
 47 oud Goden ſijn: de manhaftigheid der Ceſars groeide
 voor haare jaren. Haar godlijk verſtant neemt eer toe, als
 de

om reden, geſeggt 160 pag. Siet Plutarchus, in Gracch. Suetonius, in Cef. 10 en 39 H. Plinius, 19 B.
 1 H. enz.

42. Augustus) *Vertoonende een ſcheepſtrijd aan het Roomsche volk, naar het verſtaan der vloote van Antonius en Kleopatra, en het overheeren van Egypten.* Suetonius, in Aug. 43 H.

43. Zeefslag) *In het veld van Mars, ontrent den Tyber, hebbende aldaar het aardrijk uitgegraven, en het water ingelaaten, en dus dit tot een bequaam meir gemaakt.* Suetonius, in Aug. in gemelde H. Tacitus, 12 Jaarb. 56 H. gelijk ook te vooren deed Julius Ceſar. Dio, 43 B. en daar na Domitianus. Suetonius, in Dom. 4 H.

Anders ſijn te Rome ook hoofdgebouwen, geſeggt Naumachiz, geweest; waar in men, op geſelde tijden, ſcheepſtrijden aanreichte; als dat van

1. Augustus, over den Tyber; alwaar nu het klooster der Nonnen van de H. H. Kosmus en Damianus is. Suetonius, in Auguſt. 72 H. Statius, 4 B. der Mengeld. 4 D. Frontinus, van de Waterleid. enz.

2. Domitianus; in het veld van Mars; ter plaats, alwaar (tuſſchen de ſtraat del Corſo, en den berg Pincius of de Trinita) heden het Nonneklooster is van S. Silveſter. Suetonius, in Dom. 5 H.

Doch ſiet deeſe Naumachia op de Griekſche Gedenkenningen, by Oudaan, in het 100 Taf. en by Schefferus, in het 3 B. van de Schepen der Aaloude, 2 H.

44. Perſiaanse) *Te weeten uit de gevangene en overgeblevene van de zeefslag by Aktium; ſijnde meerendeels uit Perſien en andere Ooſterſche landſtrecken; gelijk ook uit Atheners, welke de ſijde van Antonius tegens Augustus hadden verkooſen.* Plutarchus, in Anton.

*Vorders ontmoet ons deeſe groote verwinninge ter zee, op ſo Latijne als Griekſe Legpenningen van keiſer Augustus; door Verwinningbeelden, Wapenſtanderds, Praalpoorten, enz. afgebeeld by meer-ge-
 noemde Goltzius, Patinus, Vaillant, en Andere.*

45. Parther) *In den aanvang een gering, doch naderhand magtig volk, leggende tuſſchen Hirkanien, Karmanien en Ariane.* Strabo, 11 B. Kurtius, 6 B. 2 H. Juſtinus. 41 B. 1 H. Dio, 40 B. Dionyſius, in de Wereld. enz.

Beſtond meerendeels in ruiterye; byſonderlijk afgerecht op het handelen van de boog; haare pijlen uitſchietende onder het vlieden en wegloopen. Virgilius, 3 B. der Landged. Horatius, 1 B. 19 Lierf. en 2 B. 13 Lierf. Propertius, Seneka, Lukanus, enz.

46. Craſſen) *Markus Craſſus, by genaamd de Rijke, en ſijn ſoon; beide, ontrent de ſtad Karre, in Syrien, van Surena, der Parthen veldheer, geſlagen, gevangen, gedood, en ſchandelijk beſpot.* Plutarchus, in Craſſ. Appianus, in de Partifch. oorh. Florus, 3 B. 11 H. Lukanus, 1 B. Strabo, 6 B.

47. Ceſar) *Cajus en Lucius, ſoonen van Markus Agrippa en Julia, naderhand tot kinderen aange-
 noomen en tot Burgemeſteren verklaard van Augustus. Naderhand door Livia, om Tiberius haar ſoon plaats te maaken, belaagd, en behendiglijk vergeven: ſtervende de eene tot Limira in Lycien, en de andere tot Maſſilien in de Gallien.* Suetonius, in Aug. 65 H. Paterkulus, 2 B. 102 H. Tacitus, 1 Jaarb. 3 H. Dio, enz.

Sy worden ons vertoond, ſtaande nevens malkanderen, op een ſilvere Stampenning van Augustus (Oudaan, 7 Taf. 10 P.) getabberd, ruſtende op belofte ſchilden, en elk een ſpiets houdende, nevens wicchelſtaf en drupvas (geſceekend C. L. CAESARES. AUGUSTI F. COS. DESIG. PRIN. JUVENT. Cajus en Lucius, Ceſars, ſoonen van Augustus, geſtemde Burgermeſteren, Vorſten des jeudgs) doch ook ieder byſonder, borſtbeelds-gewijſe, op de Penningen van de ſteden Julia Traducta, Tarraco, enz. by de geleerde Noris, Patinus, en Andere in hune Verſamelingen.

de jaren , en wroegt over de schade van de traag voort-
 kruipende ryd. Een wigt was Hercules , toen hy twee
 slangen dood wrong , en was reets in de wieg waardig Ju-
 piter's soon genoemd te werden. Bacchus , daar gy nu
 nog een kind sijt , wat een reus moet gy toen geweest
 hebben , als 't verwonne Indie sidderde voor u rankpicken !
 Gij sult , schoon nog een jonge , gestijft door vaders seeg-
 duidende voorwikkerijen en jaren , 't lemmen swajen , en
 door deselve viktorie bevesten. Sulken leerstuk sijt gij
 ons in den naam van soo doorlugten heer verschult ;
 die nu 't hooft van de jongen adel , en namaals 't hooft
 des raads sult werden. Dewijl gij broeders hebt , neemt
 wraak over u beleedigde broeders : dewijl gij een vader
 hebt , sijt een voortfander van vaders gerechtigheid. Hy,
 die u en 's lants vader is , roog u 't harnas aan , wien
 den vijand tegen wil en dank een brok van 't rijk ont-
 ruikt. Gij sult godvrugtig 't geweert , den vijand schelm-
 agtig den boog in de vuist grijpen. De regvaardigheid
 en godvruchtigheid sal u standarden voorstaan. Drijft
 den Parther een onregvaardige zaak , soo bukke hij
 onder u staal , en mijn Veltheer hegte d'oosterse heer-
 schappij aan de Roomse. Verleen hem , vader Mars en
 vader Augustus , uwe Godheid op zijn togt ; want een
 van u nu reets een God is , en d'ander staat het te wer-
 den.

48. Herkules) Tirynthius , in het Latijn , wegens Tirins , wel eer een stedeken by het rievierstje
 Tirinthus , niet verre van Argos of Mycenen in Peloponnesus ; het vaderland van Herkules. Hesichius.
 Strabo , 8 B. Plinius , 4 B. 5 H. welke echter , volgens de meeste schrijvers , Thebe tot zijn geboorte-plaats
 heeft gehad. Hesiodus , in der God. Geslachtb. Statius , 10 B. van den Theb. sprekende van Kapa-
 neus , Pausanias in de Bëot. enz.

49. Kind) Bacchus is by de dichters , schilders , en beeldbouwers , dan een teder kind , en dan een rechts-
 chaps jongman , en dan weder een ouden grjsaard. Makrobius , 1 B. 18 H. Dus siet men deesen wijn-
 god in de gedaante van

1. Een kind ; by Goriëus , op de 31 Segelsteen van zijn 1 D. by Boissardus , op de 53 Marmerbrok
 van zijn 6 D. en eindelijk , by Choul , 141 pag.

2. Een jongeling ; op de meeste Gedenkenpenningen der Grieken ; als onder andere op die , Mark. Au-
 relius ter eeren geslagen , by de Heer Morellius , in de 17 Taf. van het Specim. en op de 149 Marmerbrok
 van het 3 D. by Boissardus.

3. Een oude bestevaar ; op een Penning van het eiland Naxos , by Goltzius , in der Eil. 18 Taf. en
 een Versegel-steen , by Begerus , in zijn Palatijnische Schatkamer , 30 pag. Siet ook Spanhemius over de
 keiser van Julianus , 30 pag.

Om welke driefvoudigen onderdom in zijne processien , sleepen of ommogangen ook gesen wierden reijen van
 kinderen , jongelingen en grjsaarden. Diodorus , en Ulpianus over Demosthenes , by Leonard Agosti-
 ni ; by my , 51 pag.

50. Indie) Van Indie , door Bacchus overhaerd , is gesproken , 66, 119 en 146 pag.

51. Rankspiets) Van deese bewondene piek spraken wy mede , 66 pag.

52. 't Hoofd van den jongen adel) Op de Keiserlyke Penningen van de jonge vorsten Kajus en Lucius,
 Nero , Domitianus , Maximus , Filippus , enz. PRINCEPS JUVENTUTIS ; en by Grieken gehee-
 ten , ἰφθαρχος ; gelijk by Cicero (in de Red. voor Sulla) signifer Juventutis , standerdvoerder van de
 jeugd.

Deese laatste benaaminge komt overeen met de gemelde Penningen ; op welke (siet Oudaan in het 106
 en 110 Taf.) de Keiserlyke vorsten gemeenlyk of een veldsteeken in haar hand houden , of eenen twee som-
 wijlen achter haar hebben staan.

Merk hier ondertusschen aan dat , onder de Keiseren , hunne kinderen en bloedverwanten dit ampt be-
 dienden ; gelijk , ten tijden van den vryen Staat , het selve wierd gegeven aan den jongen adel onder de
 ridderfchap. Livius , 42 B. 6 H. Cicero , 3 B. der Gemeenf. Brief. enz.

53. Beledigde) Te weeten Lucius en Marcus Agrippa ; indien hy hier van Kajus , doch weder Kajus en
 Lucius , indien hy hier van Tiberius (gelijk eenige uitleggers meenen) is sprekende. Siet Herk. Ciofanus , enz.

54. Vader Augustus) De toenaam van Vader wierd in alle gebeden en tempelplichten doorgaans by de Ro-
 meinen gebruikt. Laktantius , 4 B. 3 H. Servius , over het 3 B. van den En.

Men leeft deselve op veele fijner Penningen , gelijk ook op sommige der vergode Keiseren , Trajanus en Per-
 tinax. Siet het goen ik meergemelde Spanhemius heb ontleend , in het Byvoegf. van mijn KEISERINN.
 64 pag.

55. Ander) De Keiser Augustus is niet alleen , na zijn dood vergodet , en in het getal der hemellieden
 gesteld ; maar self ook by zijn leven , gelijk een fichtbaare godheid , aangeboden , en met tempelen en alta-
 ren verheerlijkt. Virgilius , 1 Herdergef. Horatius , 3 B. 5 Lierf. Prudentius , 1 B. tegens Symm. Sueton-
 ius , Dio , en seer veele Andere. Dus

den. Siet, ik voorfpelle dat gij verwinnen fult, en fal
 56 op 't goet succés een loffang 'ruwer cere met een grove
 bas dreunen. Gij fult in krijgs-vierfchaar ftaan, en 't le-
 ger tot vegten aanmoedigen op mijn woorden, Og! vie-
 len maar mijn digten bij u grootmoedigheid niet af! 'K
 fal galmen, hoe de Parther vlugtte; den Romein najoeg;
 en hoe 's vijants ruitertij agter uit fchiet. Wat vlugt gij
 om te verwinnen, Parther? wat fult gij u verwonnevijand
 overlaten? Nu geeft gij reets met u averegte wijfe van
 57 vegten een quaat voor-fpreek. Dus is den dag aanftaan-
 de, op welke gij, 't fchoonft dat terwerelt is, met vier
 58, 59 witte roffen voor een gulde wagen fult fegepralen: dat
 's vijants krijgs-overften met keetens om den hals voor
 u heen fullen gaan, om niet als voorheen door 't vlug-
 ten veilig te kunnen fijn. Op dien dag fullen jongmans
 en jonge dogters, onder een verheugt en uitgelaten, de
 triumftacie gaan kijken. En bijaldien 't een of 't ander
 dier mogt vragen na de namen der Koningen, of de fte- 61
 den, bergen, en rivieren, op de wagens vertoont, foo fult
 gij op alles befcheit geven; en fchoon fij iets vraagde,
 dat gij niet en wift, fo antwoordt evenwel of gij 't wel
 wift. Die dien riet-krans op 't hooft heeft, fegt, is de
 Euftrates; die 't blaau hair langs 't hooft hangt, de Tigris. 62, 63
 Noemt dit d' Armeniers, dat den Perfiaan. Dat was, fegt, 64, 65
 een

*Dus word hy op onzelbaare Pennigen by Goltzius, enz. niet alleen geheeten Divus, de Vergode; ne-
 vens een altaar hem en godinne Rome ter eeren opgerecht: maar men fiet hem ook, op fekere Munt geftraal-
 kroond, zittende in een ftoel van ftaat, houdende een offerfchaal: nevens dit trots en verwaand byfchrift:
 AUGUSTO DNO; tereeren van God Augustus. Siet Goltzius, in fijn 80 Taf.*

56. Loffang) *Votiva carmina in het Latijn, fprekende van plechtige kerkbeloften; van welke 100
 en 126 pag.*

57. Voorspook) *Sie van deefte averechtfe wijfe van vechten, of liever vluchten, 205 pag.*

58. Witte roffen) *Van de witte paarden, den zegepraalenden door de fad trekkende, is gefegt,
 118 pag.*

59. Gulde wagen) *Die fomwijlen ook was van yvoir; gelijk wy seggen, 118 pag.*

*Doch was deefes gedaante aangaas, ik vind de felve (volgens Zonaras) by Oudaan, in de 94 en 95 Taf.
 zoorenwijs rond; en felden vierkant of beneden fchuims achteruitlopende, volgens (fiet Oudaan in gemeld
 Taf.) de Keiferlijke Penning van Karakalla; de achtfte by Josef Monterchius; vertoonende en befchrij-
 vende de uitgefonderde Gedenkmunten van den Kardinaal Karpegna.*

*Ook is in deefen gevalle, aanmerkelijk, by meergenoemde Joh. Sambukus, een Penning van Domitianus;
 op welke men de zegewagen wel rond, doch van achteren open fiet.*

60. Ketens) *Van de geboode gevangens, voor de zegewagen voortgedreven, is gefproken, 119 pag.*

61. Steden) *Van de foden, bergen en rivieren, konftig van hout of eenige andere ftoffe gewrocht, en in
 den zegepraal, op wagens vertoont, fpraken wy 118 pag.*

62. Euphrates) *Die groote en fter beruchte rivier van Mefopotamie, een binnenlands gedeelte van A-
 fien, tuffchen Syrien en Armenien, met dikwijls over te loopen de omliggende velden en landfreen een
 wonderbaare vruchtbaarheid byfettende. Strabo, 16 B. Cicero, van der God. Nat. 2 B. Lukanus, 3 B.
 van Farf.*

*Hier befchrijft hem Ovidius, in menfchlijke gefalte, gelijk een rieviergod. En dus komt de felve my
 mede voor, uit het water opkomende, aan de voeten van de fad Samofafa, by Trifan, op een Penning
 van Antoninus Pius.*

63. Tigris) *Een rievier in Afie, van geen mindere roemruchtigheid als de vorige; fijn aanvang ne-
 mende in Armenien, voorts den berg Taurus doorboorende, en eindelyk fich in Mefopotamien met den
 Euftrates vermengende, en fo te famen in den Perfiaanfchen zeebocht nedervallende. Justinus, 41 B.
 3 H. Solinus, 40 H. Lukanus, 3 B. van Farf. en Boëtius, 5 B. der Wijsgier.*

*Ovidius fpreekt hier van fijn hoofdharen, te weeten hem mede gelijk een rieviergod aanmerkende;
 boedaanig by ook op de Griekfche Gedenkpenningen word afgebeeld.*

64. Armeniers) *Van Armenien fpraaken wy, 106 pag.*

65. Perfiaan) *Ovidius fpreekt van het landfchap, feggende Danaëia Perfis. Welke bynaam hy geeft
 aan Perfen, wegens Perfes, foon van Danaë. Herodotus, 7 B. 91 H. Eufathius, over het 1 B. van
 den Il. Kurtius, enz.*

*Een welbekend gewest, gelegen in Afien, tuffchen Karmania, Sufiana, Parthia, en de Perfifche zee-
 bocht. Mela, 3 B. 8 H. Plinius, 6 B. 13 en volgende H. Strabo, enz. voornaamlyk berucht en be-
 kend, wegens*

1. *Het handelen van pyl en boogh. Heliodorus, 6 en 9 B. Herodotus, 1 B. 136 H. Polibius,
 3 B. Virgilius, 4 B. der Landged.*

Met

- 66 een stad in de dalen van Persen. Dese en gene waren de Krijgsoversten: en die sullense gelooven dat het waren. Maar soo gij kont, segt waarlijk wie sij waren? kont gij niet, waarachtiglijk. De maaltijden geven mede aanleiding tot vrijagie: daar vint gij mede iets, na 't welke gij, nevens de wijn, snakt. Daar heeft dikwijl de purperroode Min-god met zijn tengere armen Bacchus bruskheid
 67 gebroken. Als de wijn op 's Min-gods drooge vlerkjes gestort is, blijft hij pal en stijf op zijn plaats staan. Hy schudt
 68 zijn natte wickjes wel happig af: maar 't is ook schadelijk 't hart met min-vogtre beforten. De wijn geeft moet, en vuur, die, veel gedronken, de sorg verdriift en doet verdwijnen. Dan raakt men aan 't laghen: dan is een bedelaar een Koning: dan verdwijnt hart-seer, kommer, en donkere greins: dan rukt God Bacchus 't mom-aanzigt af, en drukt d'eenvoudige waarheid, een seldsame vogel in onse eeu, uit 't hart op de tong. Bij de wijn heeft dikwijl 't meisjen 's jongmans hart gestoelen; is dikwijl Venus in 't
 69 glas, en Cupidoos brant met Bacchus gloet vermengt geweest. Hier sult gij 't bedrieglijk lamp-licht niet te veel betrouwen; want de nagt en dronkenschap hinderen de keur van schoonheid. Paris sag de Godinnen bij dag onder den blaauwen hemel onder d'oogen, doen hij tegen Venus seide: gij sijt schoonder als een van beide. Bij nagt schijnen alle karjens even graau. Wilst gij gesteeft, scharlaken, troonjes, en leden keuren; neemt den dag waar. Sou ik u 't bij een swemen van 't vrouwvolk, u ter jagt bequaam, gaan optellen; 't fant aan de zee vond soo veel korlen niet. Wat wil ik u, 'Baje, 't strant dat met seilen is overtoen, en
 70 't bad dat door heete swavel-airen rookt, aanwijzen? Die uit dit badt-water komende een minne-wond medebragt, sprak: dit water was soo gefont niet, als men seir. Buiten de stad Aricie hebt gij in de warande een tempel van
 71 Diana, daar de vlugtende slaven 't priesterdom en 't woudbewint verkreegen, die 'elken de voorlaten in duël neer-maakten.

2. *Het wel regeeren en bestieren van een paard.* Herodotus, 1 B. 136 H. Xenofon, in het Onderw. 1 en 4 B. *het selve aefen haaren God niet alleen toeigenende en wyende.* Justinus, 1 B. 10 H. *maar ook hem slachtende en offerende.* Ovidius, 1 B. der Alm.

3. *Wijsheden en geleerdheid; bysonder ontrent de wiskonst, en ondersoek van het bewegen der sterren, en gevallen daar uit spruitende.* Strabo, 7 B. en Cicero, 1 B. van de Voorspell. spreekende van de Chaldeen, hunne aangrensende gebuuren.

4. *De wilde beestjagt.* Nepos, in Alcibiad. 11 H. Xenofon, enz.

5. *Eindelyk weder, hunne pracht, weelde endartelheid ontrent tafel en bed.* Siet Herodotus, in gemeld 1 B. en Ammianus, 23 B. 12 H.

66. *Dalen*) Valles Achæmeniz in het Latijn geheeten, wegens Achemenes; sijnde geweest sekere koning der Persen. Horatius, 2 B. 12 Lierf. of sijnde alleenlyk hunner koningen toenaam.

Want Ammianus vertaald Achemenes, rex regibus imperans; koning over koningen gebiedende. En hier mede komt wonderlyk over een sekere Penning van koning Arsaces, genoomen uit het 23 Taf. van het prijwaardig Specimen van de Hr. Andr. Morellius (over wiens onvermoeiden arbeid en seldsaame bedrevenheid ontrent Penningen in het algemeen, ik heden, bem hier binnen Amsterdam besokende, my geheellyk vond opgetoogen en verrukt) op welken deese woorden sijn te leesen: ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΑΡΣΑΚΟΥ ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ, koning der koningen, Arsaces, de Weldaadige, Rechtvaardige, Roemruchtige, en Vriend der Grieken.

Dit is wel eigenslyk, ik beken het, een Parthische Gedenkpenning: doch dat de Parthen en Persaanen van de schryvers seer dikmaals sijn onder een gemengd, blijkt genoegsaam uit Ammianus, 31 B. 2 H. Tertullianus, enz.

67. *Bruskheid*) Het geen Ovidius noemt Bacchi cornua, hoornen; van welke is gesproken, 67 pag.

68. *Vlerkjes*) Van Cupido en sijn vleugelspraken wy, 78, 117 en 145 pag.

69. *Paris*) Sijn oordeel word (gelijk gesegt is 22 pag.) verstoond op een Penning, by de Hr. Karel Spon; doch ook in het 11 Taf. van bovengemeld Specimen, by de Hr. Morellius; en in een bysondere verhandelinge, by Patinus.

70. *Baje*) Een zee stad in Kampanien, het vestte en weeligste deel van Italien. Strabo, 5 B. Silius, 12 B. der Pan. oorl.

Had warme waterbaden, en daar novens een seer gemaatigde en gesonde locht: het geen de grootste en magtigste Romeinen aldaar dede saamenvloeyen. kostelyk timmeren, en met der landsdowen overvloed en aangenaamheid sich verbeugen en verquikken. Horatius, 1 B. 1 Br. Martialis, 6 B. 43 D. omelders. Juvenalis, 3 Berisfd.

Doch alwaar sich ook de Roomsche schoonheden lieten vinden, en vervolgens gelegenheid gaven om in de genoeglykheden van deese wonderlyke lustplaats tot hoererye en overspel te vervallen. Martialis, 1 B. 63 H. Propertius, 1 B. 11 D. Seneka, 52 Br. enz.

71. *Aricie*) Een stedeken in Latium, een deel van Italien, gesticht op den Appischen weg, ontrent het gebergte van Alba. Strabo, 5 B.

Hier

Hier had Diana een tempel, midden in een nemus, of heilig woud, byzonderlijk van de Roomsche vrouwen besocht. Propertius, 2 B. 32 D. het geen dikmaals, so aan de stad, als aan Diana, de bynaam, van Nemoralis is gevende. Martialis, 13 B. 19 D. Lukanus, 6 B. van Farf.

Hier werd Hippolytus geëerd en aangeropen met de nieuwe naam van Virbius; gelyk wy gesegt hebben, 103 pag. welke ook dit stedenboude, en naar zijn beminde, een Attische schoonheid, Aricie noemde. Siet hier af Ovidius, 5 B. der Alm. Filostratus, in Apollon. 3 B. 12 H. Dionysius, enz.

Wat aangaat Diana, alhier aangebeden; wy bevinden dat de swervende Orestes het beeld van Diana, vervoerd uit het Scyrische Tauris, hier gelaaten heeft; geheeten Faselina, om dat by het selve, in lignorum fasce, een takkebos, gewonden, wegvuerde. Higinus, in de 261 Vertell. Servius, over het 1 Herderges. van Virg. Silius, 13 B. enz. of ook Brauronia; wegens Brauron, een vlek ontrent Marathon, in Attika; alwaar Orestes en Ifigenie, met deese roof eerst zijn aan land getreden. Pausanias, in de Att.

T W E E D E H O O F D S T U K .

Op welke wijsen de Vrusters worden aangelokt en bekoord.

Die Godin, om dat sy maagt is, en 's Min-gods schigten haat, heeft menig borst verwont, en staat 'er nog te blutsen. Tot hier toe heeft u mijn sang-godin met onparige vaarsen geleert waar gij vrijstof vinden, en u netten spannen kont. Nu wil ik u een konfiger stuk inscherpen: door wat trecken gij 't opgedaan en behaaglijk wilt sult vangen. Leent nu, wilt gij leeren, mannen, waar gij sijn moogt, aandagtig d'ooren; en luster, jonstig volk, na't geen ik u beloof. Beelt u selve voor eerst skoutin, dat gij alle jonge dogters sout kunnen vangen: gij sult se vangen, spant u netten maar. Eer sal 't gevolgt in de leente; de stapels somers ston sijn; de wind-hond den haas den rug toekeren: eer een vrou-

mens, liefsalig van een jongman gevrijd, weerstreven si. Ja, die gij sout kunnen gelooven atkeerig te sijn, sal sels genegen wesen. Hout het daar voor, dat d'avond-fluikerijtjes 't meisjes soo aangenaam sijn, als de jongmans. Een mans-perfoon kan 't niet wel ontvein: een vrou-mens is geveinsder in haar minne-lust. Kost 't aanvolk gelijker hand malkander verstaan om niemant eerst te verloeken; 't vrou-volk sou, door hitte vermeerft, sels eerst verloeken. In de klavere wei locit de vaers den stier, run- nikt de meer den hengst toe. In ons is 't minne-vuur soo sterk en uitgelate niet: in de mannen is 't wettelijk bepaalt. Wat wil ik Bibli voor den dag halen, die godloos op haar broe-

1. Windhond) Menalios word'er in het Latijn bygevoegd, wegens den berg Menalios; van welke, 124 pag.

2. Bibli) Haar buitenspoorige liefde ontrent haar broeder Kawnus, beschrijft Ovidius omstandig in het 9 B. der Herschepp.

Hoe redeloos en afschuwelijk ook hare liefde schijnt geweest te sijn, so hebben echter eenige volkeren sich niet ontsien dusdanige huwelyken te lyden en voor goed te keuren.

Dus was, by die van Athene, Cimón getrouwd aan sijn suster Elpinice. Nepos, in Cim. 1 H. by die van Egipten, onder andere ook een Ptolemeus aan sijn suster Arsinoë; des wegens Philadelphus geheeten. Athenæus, 13 B. Strabo, 10 B. Pausanias, in de Att.

Alwaarom men op de penningen van de gemelden koning, by Spanhemius (in het B. van het Gebr. en Misbr. der Gedenkp. 404 en 406 pag.) leeft, nevens de beeldrenissen; ΘΕΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ, der Goden, broederen suster: te weeten, op de selve wijs, als op een penning van die van het eiland Delos, by Goltzius (in het 18. Taf.) nevens de beelden van Apollo en Diana.

Welke godheden de keiser Kaligula quansuis willende in hunne erweldaden gelyk sijn Agrippina, Drusilla en Julia, sijne drie susteren, heeft beslapen en ontseerd. Suetonius, in Kal. 24 H. Dio, in de uittrek- selen der Geleerde.

Het selve komen wy seggen van de moederliefde; welke, hoe gruwelijk sy ooit, ja sels inmenschelyk, gescheen heeft aan Hippolytus. Euripides en Seneca, in hunne Treursp. of aan de dappere Krispus, soon van Konstantijn. Zonaras, enz. soo heeft niettemin keiser Karakalla sijn moeder, volgens Herodianus, 4 B. Dio, 78 B. Oppianus, (en gemisins stiefmoeder) Julia ten echt genomen. Eutropius, 9 B. Viktor, enz. behalven dat de koningen der Parthen (misschien der Porzen, terwijl hare naamen onder een gemengd werden) uit moeder en soon moesten geboren werden. Lukanus, 8 B. van Farf. Katullus, 91 D. Sextus Piethonius, enz.

Voeg hier eindelyk by de dwaase, en met eene doodelyke liefde, van keiser Klaudius, strouwende Agrip-
D d pi-

3 broeder verliefde, en 't vuile stuk met een strop kloek- den wij bestreken. 'T gebeurde eens, dat in de dalen van
4 moedig wreekte? Myrra minde haar vader, doch anders de lommerrijken berg Ida een witten stier, de pronk der
als 't een dogter betaamde; maar is nu in een mirreboom geheele drift, graafde, hebbende voor den star een kleine
verandert. Met haar tranen, die se uit den geurigen boom zwarte kol, uitgesondert welke vlak 't geheele vel melk-wit
schreit, welke druppelen den naam mirre dragen, wer- was. Dezen wensden de Gnosier en Cydonier vaartfen graag
op

pina, de dochter van Germanikus, zijn broeder. Een huwelijk, by die van Rome voor deeser tijd, gelijk alle de voorige, voor vuil en bloedschandig gehouden. Tacitus, 12 Jaarb. 5 en volgende H. Suetonius, in Klaud. 26.

Ik zeg by die van Rome; aangesien het de Atheners baden in gewoonte. Plutarchus, in het leven van Lilius, Iſeus, enz. En dus had Herodes ten echt genoomen zijn broeders dochter; gelijk by nader hand ook de zijne aan zijn broeder Feroras was gevende. Josefus, Oudh. 16 B. 11 H. en 17 B. 1 H. ja, dus was ook Andromeda aan haar oom Fineus beloofd, by onsen Dichter, in het 5 B. der Herschepp.

3. Strop) In gemeld 9 B. der Herschepp. zegt onse Dichter, dat sy, na haar broeder langen tyd achter na geloopt te hebben, eindelijk in een springbron is verschept. Siet Konon, by Fotius, Anton. Liberalis, 30 Vertell. Strabo, 7 B. enz.

4. Mirra) Dochster van Ciniras, koning van het eiland Cyprus. Deese op haar eigene vader seijnde verslingerd, raakte, door toedoen van een listige voetsker, by hem te bed. Doch de vader, haar na gedaane saaken, komende te kennen, vervolgde se tot in Arabien; alwaar haar de goden in een mirre uis-sweetend boomrjen hebben herschept. Te weeten, naar dat sy eerst Adonis had ter weerd gebracht; van welke, 18 pag. Siet Apollodorus, 3 B. 13 H. 4 verdeel. Fulgentius, 3 B. Ovidius, 10 B. der Herschepp.

5. Bestreken) Deese gemme word, door de krachten der sonnestralen uit gemelden boom, wassende in Indien en Arabien, getrokken; traangerijs; is van aardscher verhistende, en deswegen in minnedranken dienstig. Siet Petronius, en Sutrius, een blyspeldichter, by gemelden Fulgentius; eindelijk Plinius, 12 B. 15 H. enz.

Vorders is van het dertel gebruik der salven en reukwerken gesproken, 71 en 107 pag.

6. Ida) Van welke, in het Kreta gelegen, 134 pag.

7. Gnosier) Of die van de Kretische stad Gnosios; Siet van deese 17 pag.

8. Cidonier) Die van Cidon, heden Kanaa; een stad in het westelyk deel van Kreta, sende naar

Pe-

9. op den rug'te torfien. Hier op was Pasifäë mede soo versling-
gert, dat sij in overspel verviel, en sloers spon als sij een
mooje koe sag. 'Kling dat de wijde werelt beken't is; dat
10. Crete met al de hondert steden, hoe leugenagtig het is,
niet logenen kan. Sij sneed hem, seimen, versle klaver, dat
sij niet gewent was, op't mellig velt. Sij wandelde onder
de beesten, sloopt'elkens uit, sonder weerhouden te wer-
den door liefde van haar egtgenoot, soo dat Minos bij
11. haar slaauwer gelief kooft wiert als de stier. Waartoe, Pasi-
fäë, soo kostelijk in den dos? U boel verstaat sig op geen
pragtig opquikken. Waar toe een spiegel mede genomen,
als gij inimmers na beesten op't gebergt tijde? Waarom,
malle trui, soo vaak het hooft verhu't? Dog u spiegel
moogt gij vrij gelooven; want die wijst uit, dat gij geen
koebeest sijt. Hoe moet gij gewent hebben na een paar
hoorens op't hooft! Is Minos al u vermaak, soekt dan geen
pol. Wilt gij u man liever hoorens opsetten, doet dat door
een man. De Koningin ontliet haar egtgenoot, en rin-
12. kende door bos en beemt als een dolle wijn-papin. Og!
hoe dikwijf sloeg sij een overhoeks gesigt op een koe, en
sprak: waarom verliest mijn heer op dat beest! Siet eens,
hoe sij voor hem in't klavere veld huppelt, ongetwijfelt
haar sotlijk inbeeldende dat her mooi staat. Dus gesproken
hebbende, liet sij't beest uit de groote koppel weg drij-
ven, of om, tot haar onschult, voor de ploeg te hijgen,
of voor d'altaren tot haar verdigte offerhanden gebolt te
worden, alwaar sij met blijdschap't ingewant der boe-
linne in de hand greep. Hoe menige loen-offer deedse
den Goden met gellagte koe-boelinnen, en sprak met't
ingewand in de greep: loopt, behaagt nu mijn lief. Dan
wasfe gaarne Europa, dan lö geweest: dese, om dat sij
een koebeest was: gene, om dat sij op een stier sitten-
de vervoert wierd. Ten lange leffen wiert het staal nog, in
een hout koe verborgen, van de stier onwetend bevrugt,
en de vaar verklikt, door dien sij een mens-stier baarde.
13. Had de Cretenfer Eropen uit Thyestes bed gehouden, (o!
wat is't een groote saak, een man alleen te konnen be-
hagen!) Febus had ter halver baan sijn rossen niet kort
17. opgehouden; en, om't vuil bedrijf niet te sien, den-
wagen niet gekcerten weder na't ooste gement. Scylla,
segt men, die vader Nisus't purper hair ontfal, viel van
18. 't hoog pavilioen in zee, en veranderde in een vogel. Een
andere Scylla, door Circes kragtige kruiden in een zee-
19. monster vervormt, heeft woedende honden aan d'eghenis
hangen. Agamemnon, die Neptuins grimmigheid ter
zee, en Mars verbolgentheid te land ontglipte, wiert door
vervloekte trecken van sijn egtgenoot vermoort. Wie
20. beschreide niet't verbranden van de Corintische Crëusa,
21. 22. en Medea die bloetgierige moorderes van haare sonen?
23. Fenix, Amintors soon, schreide tranen uit sijn blinde oo-
gea.

Peloponnesus. Strabo, 10. B. Plinius, 4 B. 12. H. Florus, 3 B. 7 H. *welkers inwoondären, gelyk alle de Kresensers, geweest sijn uitnemende boogschutters, volgens haar Penning by Goltzius, in het 6. Taf. der Eiland. vertoonende een boogspannenden schutter. Siet ook Ovidius, 11 B. der Herschepp. en andere. Vorders bysonderlyk tegeaen Draua, bygenaamd Britomartis of Diktinna.* Strabo, in aangeetrokken

B. Diodorus, 5 B. 76. H. Virgilius, in den Ceiris.

9. Pasifäë) Van haar dolls en onnatuurlyke lusten, met een stier gepleegd, is gesproken, 16 en 52. pag.

10. Leugenachtige) Van het liegen, natuurlyk in de Kresensers, spreken wy 20 en 186 pag.

11. Minos) Man van Pasifäë; koning van Krete; van welke, 19 en 32 pag.

12. Wijnpapin) Het Latyn beschryftse, concita deo Aonio; se weeten van Bacchus, soo byge-
naamd wegen Aonia, dat is Boëtia; gelyk wij bewyzen, 116 pag.

13. Europa) Siet van deese, 16 pag.

14. Iö) Van deese rampsalige is gesproken, 72 pag.

15. Mens-stier) Minotaurus; van welke 7 en 16 pag.

16. Eropen) Vrouw van Atreus, onseerd en verkracht van Thyestes; gelyk wy seggen, 39 pag.

17. Febus) Van sijn deinsen en se rug ryden, om het onmenslyk moordbanket van Atreus met se aan-
schouwen, gewaagen Seneka, in het sluiten van sijn Teurisp. Ovidius, in de Klaagd. 2 B. spre-
kende van deese treurstoffe. Higinius, in de 258 vertell.

18. Purperhair) Dit is verteld, 189 pag.

19. Zeemonster) Hier af is gesegt, 63 pag.

20. Echtgenoot) Klisemnestra dochter van Leda; welke, in onecht levende met Egisthus (van welke,
40 pag.) Agamemnon, haare echtgenoot (Siet, 11 pag.) van het verwoeste en omgekeerde Trojen ver-
winnaar wederkeerende, en, onder andere, Kassandra (van welke, 24, 77 en 81 pag.) gevangen mede-
brengende, arglistelyk met sekere rok heeft bedroogen, en, self op sijn feestmaal, met de byl het leven
nam. Efcilus, Seneka, enz. aan getrokken, by het 33. Taf. van onse Pict. LOQUENS.

21. Korintische) Efcite in het Latyn; gelyk is aangewesen, 49 pag.

22. Crëusa) Haar deerlyk omkoomen is verhaald, 61 pag.

23. Fenix) Rampsalig, om dat hy, uit s'moeders aanraden, sijn vaders boeltje had be kroopen.
Siet 11 pag.

- 24 gen. De schrikagtige rossen sleurden en scheurden Hippo-
 25 lytus. Waarom wroet gij, Fineus, u onnoosle soonen d'oogen uit? gelijke straf wil u tot wraak ook overkomen. Alle dese rampen ontstonden door 's wijsf geilheid, die vrij heftiger en doller is als d'onse. Wel aan dan, twijffelt niet of gij kontse alle bekomen. Daar sal qualijk een dogter uit vele sijn, die u afluait. Wat sijn inwilligen of weigeren, evenwel sijn sij verblijft dat sij verfoek hadden: en schoon gij al een blaautje liept, dat 's immers geen dood-wond. Maar waarom een blaautje? daar alle nieuwe vrijagie aangenaam is, en een anders vreugde haare harten meer verukr als haar eige. Een ander mans akker is alrijt vrugtbaarder: en buir-mans koe geeft alrijt moer melk als d'onse.

24. Hippolitus) Ook, door toedoen van een vrouw, ellendig; gelyk verhaald is; 14 en 103 pag.
 25. Fineus) Koning van Arkadien; die, verfoetende Kleopatra; suster van Kalais en Zethes, de Scythische Harpalice ten wyve nam, en, op stiefmoers aanporren, sijn soonen de oogen uit liet steeken.
 Doch de Goden, die dubbeld schelmstuk wettig willende wreken, hebben hem ook van sijn gesicht beroofd, en daarenboven de Harpijen toegesonden, die tot een langduurige plaag hem verstreken, met, op sijn tafel, alle spij en drank vuil en onbruikbaar te maaken. Apollodorus, 1 B. 9 H. 21 verdeel. Val. Flakkus, 4 B. en Apollonius, 2 B. der Vliest. Statius, 8 B. der Theb. oorl. behalven Virgilius, en Andere.

DERDE HOOFDSTUK.

Dat men de Kamenieren dienstmaagden op sijn syde moet sien te krygen.

Maar draagt voor al sorg, u vrijsters dienst-maagt te kennen: die moet u eerst den weg effen banen. Let wel, dat die den naasten raat van u matres sij, en u heimlijk mal geweldig wete te heelen. Die sult gij met beloften en beden op u sijde trekken: want wat gij verfoekt, sult gij door haar willige behulpzaamheid bekomen. Laat haar bequame tijt waar nemen (d'Arten nemen ook haar bequamen tijt waar) als 't meisjes een goede luim heeft, en schoon voor't net komt. 'T hart sult gij bekooren, als 't in blijfchap uitgelaten, gelijk 't saet in een vrugtbaren akker, weelig wesen sal. Als 't hart vrolijk is, en geen kommer voelt is 't open: dan sluip'er de min behendig in. Toen Troje in druk sat, wiert het met wapenen beschermt: toen 't in blijfchap uitgelaten was, liet het 't paart in, dat den buik volijfers had.

1. Troje) Ilium in het Latijn; van welk tweede naam, 26 pag. Haar gelegenheid, en wat daar aan is kleeuende, wijfen wy aan, 2 pag.

2. Blydschap) Tweekten toen sy, meenende dat haare belegers, als vermaeid en wanhoopend, waaren afgetrokken endeur gegaen, het Grieksche paard binnen haalden, het selve aan haar Pallas opofferden, om daar op tot in' den laaten nacht by spij en drank vrolijk waaren; toen, seg ik, is het verraden, overrompeld, in brand gestookt, en verwoest. Siet, behalven Triofidorus, en Kalaber, Diktis en Dares, Petronius, enz. Virgilius, dit alles, naar het leven afschilderend, in het 2 B. van den En.

3. Paard) Gelyk het Virgilius, in gemelde B. beschrijft, vry groot en kloek, en'looslyk met de bloem der Grieksche vorsten opgevuld; welke op deese wijze binnen Troje raakten.

Andere evenwel, segt Servius, sijn van gevoelen, dat, by Virgilius, iets anders moet worden verstaan; tweekten.

1. De Grieksche ruyterij, in het algemeen, met hunne strijdswagens; door de welke de Trojaanen sijn vermeersterd en verwonnen.

2. De berg Hippius (in het Grieks naar een paard so geheeten) achter welke de Grieken verschuilden, toen men haar meende vertrokken te sijn.

3. Seker groot storm geraedschap, gelyk den arics, of stormbok; toegesteld om de ringmuur van Trojen om ver te borsen.

4. De poort, dragende een paard in sijn govel; door welke Antenor de vyanden heeft binnen gelaa-

ten.
 De meeste dringen het egser door, dat het een houtse paard geweest is, als Homerus, 8 B. der Dool. Horatius, 4 B. Liers. Lukretius, 1 B. en Andere. behalven dat Justinus getuigt, dat het yfero werktuyg, met welke dit paard van Epeus is getimmerd (volgens Virgilius, enz.) noch in Minervaas tempel, binnen Metapontum, in Italic, wierd bewaard. Siet het 2 H. van sijn 20 B.

4. Hult)

had. Dan moet zij ook beformat worden, als zij, door een andere snoel gehooit, sal floers spinnen: dan moet zij 't goede best doen, dat zij niet ongewroke blijft. Laat dan de kamenier, die haar 's morgens hult haar tegenhiften, en onder 't seil van haar eige drift den riem rep-
pen. Laat zij sugten, en 't dier stil in 't oor fluisteren: dat sulge hem, meen ik, niet konnen betaalt setten. Laat zij dan van u ophalen, u liefde kragtig indrukken, en tweeren dat gij, op haar verrukt, uiteert: maar hoe eer hoe liever, eer de wint van haar gelede hoon haar leggen, en haar grimmigheid 't seil strijkt. Want die toorn slag het ijs, dat, soo 't langlegt, versmelt. Vraagt gij, of 't u dienen kon, indien gij de kamenier bekroopt? Aan dat werk is grootelijks te twijffelen. Want d'eene wert voor u door 't bijkruipen vlijtig, d'andere traag: d'eene schikt u tot bruidegom voor haar juffer, d'andere voor haar selve. 'T eind leit d'eijeren na 't lukt. Schoon dese u stoutverfoek inwilligde, ik raade u nogtans darge daar hant van 't kint speelt. Ik wil u vrijagie niet in een gevaarlijke waagschaal hangen: en geen jongeling sal door mijn taat be-

droogen vallen. Maar bij al dien de kamenier, terwijl zij de minne-brieven over en weer brengt, u niet alleen om haar vlijtigheid, maar ook om haar schoonheid bevalt; set toe, dat gij de juffer eerst bepraat: de Kamenier sal u van 't selfs in de hant komen. Wagt u met een dienst-maagt u eerst te vergripen. Dit waarfchou ik u alleen (wilt gij anders konst geloven, en mijn woorden niet in de wint slaan) dat gij nooit begint, of voleint. Gij sult haar 't verklikken benemen, als zij eens met u misdrijf-gemeenschap sal gehad hebben. Een vogel ontvliegt vrugtelooz de lijmslang, als de wicken belijmt zijn. 'T everfwin woelt vergeefs, als 't in 't ruime waret is. Als 't visjen aan den angel bijt, wipt het: hebt gij eens getornt, tomt voort, en scheid 'er niet af, eer 't werk klaar is. Dan sal zij u niet verklikken, om dat gij aan een en 't selve schuldig sijt: en gij sult te weten komen al wat u matres doet of segt. Maar sijt malkanderen digt. Kan u verklikster niet rugtbaar werden; soo sult gij al tijt weten wat u matres ter hand trekt.

4. Hult) Van het hullen, vlechten, en opspojen van het hoofd-hair, bysonderlyk door Kamenieren, is gesproken, 122 en 135 pag.

5. Minnebrieven) Gemeenlyk van voetsfers en kamenieren aangenomen, gedragen, en befeld; gelijk wy aantekenden, 168. pag.

VIERDE HOOFDSTUK.

Op welke tyden men sijn vryfter moet of bezoeken of myden.

Die meent, dat de bequame tijden alleen bij den akkerman en schipper moeten waar genomen worden, tist mis. Men moet niet alkijs 't saad in bedrieglijke akkers, niet alkijs 't schip op de groene golf betrouwen: soo is 't ook niet 't allen tijden veilig te vrijen. Want dikwijf sal bij tijts gelegenheid een en 't selve beter of erger lukken. Is haar verjaar-dag aanstaande; of den eer-

sten maart, op welke Mars en Venuste gelijk met vreugde geviert werden; of als de toernooi-perken, niet als voorheen met kleine beeldjes versiert, maar met buit van verwonne Koningen bepromt werden: soo staak u vrijagie. Dan sijn de swarte buien op handen, dan 't norfse noorden in de weer, dan de tengere bokstar aan 't onderduiken. Dan is 't de regte tijt van 't huis blijven: want wie

1. Verjaardag) Dat men op alle verjaardagen is gewoon geweest geschenken by gelukwenschingen te voegen, beweesen wy, 170 pag.

2. Maart) De maand van den krygs-god Mars, gelyk April van de vredelievende Venus. Ovidius, 4 B. der Alm.

Vorders plag men, op den eersten van doesen dagb, allerhande geschenken sijn vryfter soo te senden, welke op dien dag, nevens alle het vrouvolk, met mirt gekroond, in de tempel van Venus, meest verscheenen. Plutarchus, in Numa.

3. Tornooi-perken) Renbaan meend de Vertaolder. Doch het gaen in het Latijn word gesproken van regum opes, meenen eenige, seer onnosel, de Egyptische naalden te sijn, over zee vervoerd, en in doese baanen geplaatst; die immers daar altyd en onbruikbaar stonden. Siet 171 pag.

Wy verstaan hier enkelijk, met den Overfetter en sijn Voorgangers, de buit der overheerde en getewgelde vorsten, alhier opgehangen, en des wegen veel aanschouwers herwaarts lokkende.

4. Noorden) Het Latijn spreekt van de Pleiades, of sevenstar, in April opkoomende; waar af, 77 en 91 pag.

5. Bok-star) De Hædi in het Latijn; doende sich aan den hemel sion, in September. Van doese spraken wy, 29 pag.

Dd 3

6. Allia)

- wie op die tijt 't schip in zee waagde, greep ter na-
wer noot een plank van 't wrak. Dan werk begonnen, als
6,7 't verjaart dat d'Allia root geveest was met Latijns bloed:
8 als Saturnus feest gevierd wert; welken dag, als onnut om
9 saken te verhandelen, bij de Joden alle seven dagen wert
gevierd. Wagt u als voor de pest, op 's vrijsters verjaar-
dag uit te komen: en hout het voor een treur-dag, op
welke gij iets fout moeten vereeren. Want hoe naau gij
u sulst gewagt hebben, sal sij u evenwel plukken. 'T vrou-
volk vind liden, om den gretigen minnaar 't gelt uit de
beurs te ligten. Terwijl gij sijn vrijdt, sal 'er een loo-
se kramer de mars voor u koop-sick-dier openen, en 't
lam u versoeken, quansuis of gij beter kennis van de
waren had, dat gijfe eens besiet, daarna kussen, en eind-
lijk bidden, dat gij koopt. Dit is, sal sij seggen, voor
lange jaren genoeg. 'k heb het nu van doen, koopt het nu
ter regter tijt. Segt gij dan: 'k heb tegenwoordig geen
gelt bij kas; men sal een lettertjen van u hand eiffen: soo
dat u 't schrijven geleert te hebben schadelijk sal sijn. Hoe
wilt gij 't maken, als sij u schenkagien eist, quansuis koeck
10 op haat verjaar-dag, die sij, soo dikwijl sij iets gebrek
heeft, sal seggen te verschijnen? Wat wilt gij beginnen,
als sij een pandant van 't garig oor quijt sijnde, staat en
11 huilt om 't juweel dat sij in haar tas verloor? Veel eiffen
sij

6. Allia) Een rivier van Latium, in Italië, boven Rome, vallende in den Tiber. By welke de Romeinen deerlijk sijn geslagen, vande Gallen, bygenaamd Senones, onder het beleid van Brennus. Ovidius, in het 6 B. des Alm. en het D. tegens Ibis. Lukanus, 7 B. van Fars. behatven Virgilius, Silius, en honderd andere, so Dichteren als Geschiedt schryveren.

7. Bloed) Om welke nederlage de 16 (9), gelijk andere stellen, de 18) dag van de maand Julius, met een swarte letter in den Almanak is gerekend; en vervolgens sy so noodlottig en schandelijk gehouden, dat ook alles, wat men aanving op deesen dag, een treurige en rampzalige uitflag verkreeg. Ovidius, en alle de boven genoemde.

Alwaar om het ook senergsten wierd goduydet, soem keiser Vitellius, op deesen dag het Opperhoogepriesterchap ging bekleeden. Suetonius, in Vitell. 7. H. Tacitus, Geschied. 2 B. 9 H.

8. Saturnus feest) Welke een groven misflag! Ovidius spreekt hier van den Saterdag, hem toegewijd; en geensins van een bysondere feestdag. Want dat de Joden hunnen Sabbath op deesen dag, als de sevende van de week vierden, (gelijk noch hedendaags) beboefd geen bewijs. Doch dat sich de nieuwgierige Romeinen gaarne in hunne plechtigheden lieten vinden, weeten wy uit Horatius, 1 B. 9 Berisfpd. Juvenalis, 14 Berisfpd. Martialis, enz.

9. Joden) Palästini Syri in het Latijn. Palestijne was eigenlijk een deel van Syrië, grensende aan Arabië, in sich bevassende de steden Gaza, Azotus, Ascalon, enz. Plinius, 5 B. 20 H.

Doch andere betrekken daar onder Judëa of het Joodschalard, en Idumea, nevens Samaria en Galilëa. Tacitus, Geschied. 5 B. 6 H. Strabo, 16 B. Ammianus, 14 B. 7 H. Silius, 3 B. sprekende van den keiser Titus. Andere, gelijk de Dichters, weder, breiden het wijd en sijd uit, tot in Assyrië; zelfs de riviere Tigris daar in besnyssende. Plinius 5 B. 12 H. sprekende van het landschap Sintacena. Ovidius, 2 B. des Alm.

10. Koeck) Van de verjaarkoeck spraaken, wy 128 pag.

11. Pandant) Gegaate en doorboorde ooren te hebben, en in de selfde ringen, steenen, of vercierfelen te dragen, was by de aaloude gemeen, soo by de mannen als de vrouwen.

Doch, wat aangaat de mannen, haar was het eerlyk, ja prijffelijk, by de Kartaginensers, en andere uitheemsche en overzaesche; van de Romeinen doorgaans voor Barbaaren gehouden. Plinius, 11 B. 37 H. Curtius, 9 B. 1 H. Plautus, in de Kartaag. 5 Bedr. 2 Ton. Juvenalis, 1 en 5 Berisfpd. Petronius, enz.

In tegendeel was het bygemelde Romeinen ongeoorlofd, eerloos, en opspraaklyk. Ovidius, 3 B. der Vryk. Juvenalis, 6 Berisfpd. Klaudianus, in het selfde Borgem. van Keiter Mon.

Maar de vrouwen was het by deese en geene sonder onderscheit toegelaten. Homerus, 14 B. van den Il. sprekende van Juno. Plautus, in de Twee gelyken, 3 Bedr. 3 Ton. Welke ook niet nalieten een ongemeene pracht en rykelykheid in dit vercierfel te verzoemen. Plinius, 9 35. H. Makrobius, 3 B. 17 H. sprekende van de oorhangfels van Kleopatra. Suetonius, in Jul. 50. H. sprekende van Servilia. en in Vitell. 7 H. van Sextilia. Seneca, Tertullianus, Ciprianus, enz.

Dus ontmoet my de pandant in het oor van een man, te weetensaeke Koning; op een Gedenkenpenning (met Kartageesche letteren geteekend) by Kasp. Bartholinus, in sijn Verhand. van der Ouden Oorhangfelen: en weder in de ooren der vrouwen, op de Penningen, by Goltzius, in sijn Griekenl. te weeten, in het oor van Juno en Diana, 4 Taf. van Pallas, selfs onder den helm, 5 Taf. van Venus, 13 en 18. Taf. enz.

12. sij te leen: als sij 't hebben, blijft het in haar klauwen: gij sijt het quijt, en krijgt 'er geen dank-heb voor. Al had ik tien monden en tongen, ik kost u de diefstagige trecken der hoeren niet na den eis verklaren. Peilt haar grond met minne-briefjes, en maakt haar daar door u voor-nemen eerst bekend. Drukt daar in u suikere woortjes, vrijers liefkoofingen, en hartelijke gebeden. Achilles schonk, door gebeden bewogen, aan Priamus Hektors lijk. Een toornige God vermurwt door 't gebed van ootmoedige. Belooft vrij goude bergen: want wat kan 't belooven hinderen? Self een bedelaar kan een koningrijk belooven.

Wert aan 't mager been van hoop eens geknaagt, 't heeft enwel lang werk aan eer 't op is. De hoop-godin is wel bedrieglijk, maar evenwel dienftig. Als gij iets sult gegeven hebben, kont gij met fatsoen de sak krijgen: want sij sal winst voor af hebben, en niets verliezen. Maar veinst altijt, 't geen gij nooit en gaff, dat gij 't geven sult. Soo heeft den onvrugtbaren akker sijna bouwer vaak bedroogen. Soo is den tiktakker, op hoop van winst sterk aan verliefende, dikwijls bluts gemaakt. Hier komt al 't werk op aan. Bekruipt eer ge verceert. Verguntse 't u, loont dan; en sij sal u meer inwilligen.

12. Minnebriefje) Het Latijn gebruikt een omschrijvinge met *cera*, *wafs*, en *tabellæ*, *borderens*. Van het schrijven der anloude op een gewaft borsje, met een stiles van yser, is gesproken, 54, 132 en 133 pag.

13. Hektors lijk) Van Hektor, gelijk mede van Priamus, is meermalen gesproken: 2 pag. en elders: doch hoe deefoude Vorst, na het ombrengen van Hektor, sijne lijk, soo jammerlijk gesleept en geschonden, den trofsen verwinnar af quam koopen, word ons verhaald van Homerus, in het 24 en laatste B. van den Ilias. en van die hem volgen, Seneca, in sijne Troas. 3 Bedr. 2 Ton.

VYFDE HOOFDSTUK.

Van de Minnebrieven.

1. Dus moet gij aan 't minne-brieven, en eerst door de selve de pols tasten. Cydippe wiert door een minnevaters, gesneden in een appel, die haar gebragt wiert, bedroogen, en raakte, onnosel, door de woorden, die se lesende sprak, in de knip. Leert, rade ik u, Roomse jeugt, goede konsten; niet alleen om als advocaat gedaagden te verweeren. Gelijk 't volk, den agtbaren rigter, en verkoren raat, door welspreekentheid tot gunst getrokken wert; soo sal ook een maagt door u gesleeptong verrukt werden. Maar bewimpelt u taal-konst soo, dat sij de kragt daar van niet merken kan. Sijt te vies om moeilijke woorden in u brieven te schrijven. Want wie sal stat-huis woorden, of 't moest een uil sijn, aan een jong dier schrijven? Een brief is dikwijls een voornamen oorsak van tegenheit geweest. Schrijft, dat gelooflijk is, gemeen van stijl, maar soo lieflijk, of gij met haar scheent te spreken. Wil sij u brief niet ontvangen, en ongelezen wederom senden? hoopt, dat sij die

nog lesen sal, en hout aan. Metter tijt raken de sluggere stieren voor de ploeg, de paarden in toom. Door dagelijks handelen sijt een ijsere ring, 't kromme kouter door 't geduurig ploegen. Wat is 'er harder als steen? wat weeker als water? Evenwel wert de harde steen door 't weeker water uitgeholt. Gij sult, soo gij aanhout, metter tijt zelfs een Penelope vermurwen. Gij weet, dat Troje na lange jaren vermeerstert wiert: evenwel wiert het vermeerstert. Genomen sij las u brief, en wilde u niet antwoorden: dwingse niet; maar maakt alleen, dat sij u liefkoferij te mer eens leeft. Die den brief heeft willen lesen, sal ook willen antwoorden: dat sal alles bij trappen komen. Mifschien sult gij in 't eerst een harden brief wederom krijgen, met verfoek, dat gij haar ongemoeit seut laten. Maar dat sij verfoekt, vreeft sij: 't anhouden, dat sij niet verfoekt, wenst sij. Hout aan, en gij sult daar na u wens bekomen.

1. Cidippe) Op wat wijze deefse is bedrogen door een appel, verteld ons den inhoud van de 10 Heldin-nebr. 97 pag.

2. Penelope) Van haargewangde de inhoud van den 1 Br. als ook de Aanteekeningen, 4 pag.

3. Troje) Dikwijls in het Latijn, Pergama. Siet de reden, 36 pag.

4. Vermeerstert) Na een belegering, geduurige valslagen, en aldus den tijd van shien volle jaaren; volgens Virgilius, Seneca, Statius, en ontelbare Andere.

SESDE

DE MINNEDICHTEN

SESDE HOOFDSTUK.

Van geduurig haar geselschap te zoeken.

- 1 Bij aldien zij ondertussen prat op 't kussen met de Rosbaar we: gedragen, treed'er na toe, quamfuis niet wetende wie 't is. En om 't oor van snoode luistervinken te mijden, sult gij, soo behendig als gij kont, stomme taal spreken. Spanfcoert zij in de wandel-galerij, kenijert met haar, en past dat gij dan voor uit, dan agter aan, dan gefwint, dan langzaam treed. Schaamt u ook niet een ruim stukweegs mee te flenderen, of op haar zijde te gaan. Laat zij nooit sonder u in de kromme schouburg alleen prijken; maar laat het oog alleen weiden op 't geen zij tusschen d'ooren op de schouderen medebreng: haar sult gij mogen onder d'oogen sien, over haar schoonheit verlet sinnen: haar dikwijl aanspreken met stomme taal van wijnbaau en weaken. Juigt en klapt in de handen ter eeren van 't meisjen, dat de kamer-speler in 't danssen vertoont: en juigt den minnaar, wie 't zijn mag, die vertoont wert, toe: staar op, als hij oprijft: soo lang zij blijft sinnen, sult gij ook sinnen: en tijt-spillen, na 't welgeval van umatres.

1. Rosbaar) De anloude hadden in gebruik Draagsetels (sellæ en cathedræ by de Latijnen) sijnde hoog, en aan alle zijden gesloten. Suetonius, in Oth. 6 H. Juvenalis, 1 en 3 Berispd. Martialis 12 B. 38 D. Rosbaaren, ook met gordijnen gesloten, en gemakkelijk met kussens opgevuld; en daarbeneven met houten, ja somwijlen silvere yperen ondersteund. Katullus, 10 D. Suetonius, in Tit. 10 H. en Tiber. 64 H. Cicero, in de 5. Red. tegens Verr. sprekende van de gewoonte der Bithinische koningen. Athenæus, sprekende van Athenion, Tacitus 1 Jaarb. 5 H. Martialis, 11 B. 98 D. Juvenalis, 3 Berispd. enz.

Gehecht aan lange stokken, en dus op de schouderen gedragen van 4 doch meerendeels 6 of 8 slaven, (Sirische gemeenlijk) en dienstknechten. Cicero, in de gemelde Red. Martialis, 2 B. 81 D. Juvenalis, 6 Berispd. Seneka, 81 Br. sijnde met rode manteltjes omhangen. Seneka, van de Weldaad. 3 B. 21 H. enz.

Waar in, soo mannen als vrouwen, gewoon waaren achter over te liggen; gelijk in de sellæ en cathedræ overend te sinnen. Cicero, in de 3 Red. tegens Verr. Seneka, van de Weldaad. 3 B. 28 H.

2. Wandelgallerie) Het Latijn spreekt van haare columnæ, of marmere pilaaren; die niet alleen deese openbare plaats, maar ook de bysondere, ten cieraad versprekten; sijnde van groote waarde, en daarenbovenook in sulc een menigte, dat daar op een belastinge en pacht heeft moeten gesteld worden, gesegd columnarium. Cicero, 13 B. aan Att. Cesar, 3 B. van de Burgerkr. Ulpianus, enz.

3. Klapt) In de Schouburg was men gewoon, onder het aanhooren van een konstig bedrjver, niet alleen te juichen en in zijn handen te klappen; waar af wy spraaken, 203 pag.

Maar ook, al juichende, potscherwen en stukken hardwerk tegens malkanderen te slaan. Suetonius, in Neron. 20 H. Juvenalis, 11 Berispd.

4. Dansen) Seg liever voortgaan en stappen; heen en weder treden, volgens toestand van saaken en eisch van herbstochten.

Want dit willendoorgaans de Latijnisten seggen met het woord saltare. So word gesegd saltare Turnum, Turnus spelen en sijne rolle uitvoeren, by Suetonius, in Neron. 54 H. saltare Cyclopem, by Horatius, 1 B. 5 Berispd. saltare Nioben, by Aufonius, 48 en 85 D.

SEVENDE HOOFDSTUK.

Van de betarmlijkheid, ontrent lijf en kledinge.

- 1 Schep geen vermaak in 't hair krullen, of de ruige beenen met de wrijffsteen af te schaven. Laat dat doen | d'ontmande Cybele-priesters, die haar Godinne-moeder met een Frigife toon toeblaten. Schoon is een man,

1. Krollen) Dat de Romeinen, in den aanvang en eerste jaaren van hunne mogenheid, waaren ruig en ongechooren, so aan hoofd als kin en lippen, is gesegd, 203 pag.

Do: heindelijk is niet alleen het scheermes daar aangekomen, gelijk wy toonen, op de gemelde pag. om het hair biar te korten, en daar geheel of meerendeels weg te neemen; maar daar is by gesteld de kam, de bouw, en heet

- 4 man, als hij niet opgequikt is. 'T krul-ijfer was nooit
5,6 in Thefens haar gefteken, doen hij Minos dogter kreeg.
7 Fedra verliefde op Hippolytus, schoon hij niet wel was
8 opgefchikt: Venus op Adonis, een ruwe jager. Paf-
maar op 't havenen: bruint 't vel in 't velt. Druagt een
tabbert, die wel paf, en sonder plekken is. Laat u
tong niet dik verlijmt, de tanden niet roefig fijn, de
voc.

heet gemaakte naald, gelijk wy bewijzen, 132 pag. om het felve (niet alleen by de vrouwen, maar ook by fommigen mannen) te kermen, te fchoelen en konflij op te doen krullen.

Dus hangt Juvenalis de keifer Otho, mede van dit laf opfmukken fiek, felf in fijn leger-sent, een fpiegel op de fide; in het 2 Berifpd.

2. Wrijffteen) Gemelde Otho was gewoon fch dagelijks te fchrappen, en met nat gemaakt brood fijn wangen en kaaken te beftrijken, om al het hair van fijn ifchaam op die wijfe weg te neemen. Suetonius, in Oth. 12 H. Juvenalis, in het aangeetogene Berifpd.

3. Onmanbaar) Van dien laffen hoop, fch felfver ontmannende, en, gelijk de vrouwen, optooijende en blanktende, is gefproken, 159 pag.

4. Krulyfer) Van welke wy fpreken, 132 of 135 pag.

5. Thefus) Van hem fpreken wy 8; 18 en 53 pag.

Deefe, in den aanvang van fijn jongelingschap, naar Delfos trekkende, en aldaar fijn hoofdharen van de eerfte fneede Apollo opofferende, heeft zedert altijd fijn voorhoofd afgefchooren, op de wijfe die men quansuis na hem noemde Thefeis; het geen naderhand de Grieken navolgden, om in de veldfagen niet by het hair gevat te worden. Plutarchus, in Thef. Poliñus. 1 B. der Krijgslift. Eufthathius, over het 2 B. van den Il.

Dus ontmoet hy ons by Kanini, in de eerfte Afbeeld.

6. Ariadne) Van welke, 8, 30 en 50 pag.

7. Hippolytus) Sie van hem, 14 en 103 pag. gelijk van Fedra, 14 pag.

8. Adonis) Sie van deefe, 18 en 183 pag.

9. Veld) De jeugd oefende fch by de aaloude, byzonderlijk buiten de fteden, in een daar toe bequaam gemaakt veld; gelijk als, by voorbeeld, het veld van Mars, buiten Romen. Te weeten in het 1. worfelen; waar af wy hebben gebandelt, 93 en 94 pag.

2. De wedloop. Virgilius, 5 B. van den En. Ifidorus, 18 B. 10 H. Cicero, 2 B. der Tuskul. Vr.

3. Het fpringen. Virgilius, 2 B. der Landged.

4. Het opfchieten van den Discus, of ronde werpschijf. Ovidius, 10 B. der Herschepp. Horatius, 1 B. 3 Lierd. behalven Propertius, Martialis, Statius, Silius, enz.

Welke oefeningen fy uitvoerden, moedernaakt, fijnde alleenlijk een kleen en dun windfel om het midden geflingerd. Horatius, 1 B. 11 D. alwaar om van het woord γυμνῶ, naakt, de oefen fchoolen wierden geheeten gymnafia. Plautus, in Bacch. 3 Bedr. 3 Ton. enz.

10. Tabbert) Toga in het Latijn; geensins een tabbaart; maar een lange en wijde ftaatrok, onder en boven open, en verder aan alle zijden geflooten, leggende op den flinker fchouder; terwijl de rechter arm en fchouder geheelijk van de felve bevrijt fijn en ontbloom.

Doch ondertuffchen lag alle de laft van deefen rok (beftaande uit een wolle ftoffe, Martialis, 8 B. 28 D. en doorgaans hagelwit. Martialis, 4 B. 2 D.) op den rechter arm, gehouden krom en winkelbaakig; terwijl aldan het bovenfte gedeelte, ruym met ploojen nederhangende, een finus, of boefem is maakende. Quintilianus, in het Onderw. 11 B. 3 H. Horatius, 1 B. 6 Br. alwaar de Geleerden over de woorden, transpondera, geweldig fijn verlegen.

Sy komt my feer kennelijk voor, (ik ga de ftatuë, of ftokbeeld van Rubenius verby) op de Penningen der keiferen, Otho, Vefpafianus, Domitianus, Antoninus, en Alexander; gelijk ik fce derhalven ook uit de felve heb doen by malkanderen ftellen en afteekenen, door den Hr. CHRISTOFF. LUBIENIETZKI DE LUBIENIETZ, alhier voornaam konfchchilder, en liefhebber der aaloudheden.

Doch, fiet deefe ftaatrok (waar af meerder elders) ook, op een Penning afgebeeld, 69 pag.

11. Tanden) Byfonder net waaren ook de aloude op hare tanden, die fy dagelijks fuisverden, wafchten en afwreven. Horatius, 1 B. 18 Br. Ovidius, 7 B. der Herschepp. en Plinius, 8 B. 18 H. en op de maaltijden reinigden met tandeftookers; fijnde van filver. Petronius, in fijn Berifpd. fprekende van Trimalcion, of gemaakt van een pen, doch liever een lentiscus, mafstikboom. Martialis, 3 B. 72 D. 9 B. 74 D. en 14 B. 22 D.

Fa fo, dat fy wuile, uisgevreteene, en afgebrokkelde, fch lieten afneemen en uitlichten, doende yvoire in der felfver plaats konflijk ftellen. Martialis, 5 B. 44 D.

E e

13. Slop-

- 12 voeten niet in te ruime schoenen slobben. Pakt op den hair-
 13 14 bos, dat hij niet lompe geschooren; op den baart, dat hij
 na de konst geschraapt wert; op de nagels, dat hij tot 't vlees
 gekort en sonder vuilnis sij; op de holle neusgaten, dat

er geen gras in wast: let op den adem, dat hij niet stinkt;
 op d'okelen, dat sij geen bange bokke-stank uitwaas-
 men. Wat de rest aangaat, laet dat de juffer tot quik, of
 aan boggers over.

12. Slobben) Van de schoenen, gelijk de onse, rondsom geslooten, by de staatrok passende, sal elders ge-
 sprooken worden.

13. Hairbos) Van de on schooren kruinen der aaloudste Romeinen, en de net geschoorene bollen van hunne
 nasaaten, is gesegt, 216 pag.

14. Baart) Van de baartjes der bowelingen en salesjonkers van Romeen sullen wy beneden spreken.

AGTSTE HOOFDSTUK.

Hoe men sish op de maaltijden by de vrijster moet dragen.

- 1 Siet hier roept Bacchus sijn digter. Die God is de
 2 vrijers mede behulpzaam, en 't vuur, waar door
 3 hij selfs brant, jonstig. De Gnosier Ariadne doolde
 4 ontint op 't vreemde strand van 't eiland der Dia; en ge-
 5 lijk sij uit 't bed was opgestaan, met agter opgeschorten
 onderrok, blootsvoets, 't gour-geel hair onghult, riep
 over de doove zee, terwijl d'onnoofle duif de kaken droo-
 pen van tranen, dat Theseus een steenen hart had. Sij
 ichreede, en schreide; maar dit beide misstont haar niet.
 Terwijl sy op nieus op den poelen boesem klopte, en
 riep: dien trouloosen Theseus is voort: helaas! wat sal mij
 6 overkomen, wat sal mij overkomen! begoft trom en rin-
 kelbom de heele strand over te brommen. Doen verstorm-
 de sij uit schrik, brak haar laatste woorden af, en bekaai-
 de als een bloedeloos lighaam. Daar quamen aan rinken-
 ken de wijn-papinnen, met de vlegten over den rug;
 de lugte boksvoetjes, den voortrein van de Wijn-god; den
 7 8 ouden Silenus, die soo dronken was, dat hij op sijn
 9 10 kromrugden esel sat en wiewaude, en sig geestig wist aan
 de maanen vast te houden. Terwijl dien tragen esel-rui-
 ter, om 't inpalmen der wijn-papinnen, die af en aan
 sworven, 'tros aan-sweept, valt hij voor over van 't oorrig
 paart. De Box-voeten riepen: rijs op, rijs op, estevaar:
 als wanneer de Wijn-god, sittende op sijn kalcs met wijn-
 gaar

1. Bacchus) Liber, in het Latijn; Siet de reden, gelijk Lycens. 153 pag.

2. Gnosier) Kresenfer, soo gesegt van de stad Gnosos; waaraf 17 pag.

3. Dia) Of Naxos; van welk eiland, 8 pag.

4. Opgestaan) Siet hier af ook 8 en 30 pag.

5. Onderrok) Tunica; van welk vrouwengewaad, 122 pag.

6. Trom) Van daese trommen spraken wy, 16 pag.

Merk ondersusschen aan, aaloudheids liefhebber, dat de trom oorspronkelijk is van Bacchus; die, in sijn
 krijgstogt regens Indien, deselve gebruikte. Poliënus, 1 B. 1 H. Dus hebben de Indiaanen dien gehouden,
 en ook in hunne veldslagen gebesigd: bestaande uit een nitgehold blok van een palmboom, van binnen met
 koperschellerjes omringd, en een stierevel daar over heen gespannen. Kurtius, 8 B. 11 en 14 H. Sui-
 das, enz. Hen sijn gevolgd de Parthen, ook de legers niet met trompetten of kromhoornen, maar trommen
 aanmoedigende. Appianus, in de Parth. oorl.

7. Wijnpapinnen) Mimallonides; so geheeten van den berg Mimas, in Thracien; op welke ook, ge-
 lijk op Rodope, de wijnpapinnen haar dulle feestdagen viorden. Siet van deesen berg, Ovidius, 2 B. der
 Herschepp. Silius, 4 B. Lukanus, 8 B. te weeten een andere als die van Ionien, in klein Afsen, by het be-
 ruchs Kolofon: van welke Ammianus, 31 B. 15 H.

Siet vorders van de wijnpapinnen, 15 en 159 pag.

8. Vlechten) Van de losse, ongevlochtene en uitgespreide hairen der wijnpapinnen spraken wy, 15 pag.

9. Boksvoetjes) Satyri in het Latijn; van welke, 16 pag.

10. Silenus) Die oude opvoeder en sedemeester van vader Bacchus; gemeenlijk beschreven en afgebeeld,
 met een kalen kop, ingebogen neus (hier in hem de wijs-geer Sokrates seer gelijkende; siet de Sokrati-
 sche Gesteentens, by Chiffletius) grof lichaam, en op een esel sittende. Seneka, in Oedip. in de Rei
 van het 2 Bedr. Nemefianus, 10 Herderagesang, en Ovidius, 4 B. der Herschepp. Dus sie ik hem sitten
 op de 53 Marmerbrok, by P. S. Bartholus. Doch merendeels ontmoet die gryfaard ons te voet, gelijk als op
 sijn 54 Marmerbrok; en daarenboven met een lederen wijnsak op de schouder; op de Penningen, der steden
 Samaria, Damaskus, Beritus, en Troas, by Vaillant, Patinus, en andere Versamelaars.

11. Ti-

- 11 gaart overtogen , 't gefpan van fijn tijgers den gulden
loffen toom gaf. Hier door ontfchoot Ariadne de verf,
finnen, en ftem : drierwef tijdese op 't loopen , drie-
werf hielt fij uit vrees ftant. Sij lilde als een ijle koor-
air, die van de wind verfchud wert ; als een ligt riet in
't waterig moeras. Maar God Bacchusprakfe moed in ,
en feide: fijt geruft, mijna lam, hier hebt hij een trou-
wer man : nu fult gij 's Wijn-gods egt-geuoet fijn. 'K
fchenk u den hemel , waar aan gij , in een geftarnt
verandert , fult flikkeren , en dikwijl 't fwerfent fchip
door u ftar-kroon op de regte koers brengen. Dus ge-
fproken hebbende , fprong hij , om dat fij voor de tij-
gers niet fhrikken fou , uit de koets ; foo dat 't fand
door fijn fware voeten neer-fakte. Doen voerde hijfe ,
om fijn hals geklift , (want krabbel-vuiften koft fij niet)
daar van daan : gelijk 't een God ligt valt alles te konnen
doen. Sommige van den trein fongen: kom Hymen,
Hymene: andere blaten: o Evan , Evoë. Soo raakte de
Wijn-god met fijn bruid onder 't heilig laken. Als gij
derhalven wijn over tafel , en een vrou-mens aanden dis
krijgt , fult gij Bacehus den naghtbraker , en fijn nagt-
heiligdommen aanroepen , dat li u geen wijn-wefpen in
't hooft laten ftijgen. In fulk gefelfchap moogt gij veel
bewimpelt feggen , dat fij merkt op haar gefegt te fijn :
knodderrijtjes uit een wijn-klad op tafel fhrijven , waar
uit fij lefe , dat fij u matres is: met 't gefigt op haar ftar-
oogen,

11. Tigers) Siet van dit gefpan, 80 pag. en voeg hier nog by, gevals het u, tot verder bewijs, de Pen-
ning van keifer Decius, by Triftan. op welke twee panthers voor den wagen gaan.

12. Starkoorn) Van welke 30 pag. doch fies het verhaal in deeze nevensgaande print.

13. Hymen) Van deezen bruiloftsgod, en van het gefang, gefegt naar hem Hymenaeum, fpraken wy,
64 pag.

14. Evoë) Onder de veelvoudige toenaamen van Bacchus was ook die van Euhijus, of korter, E-
vius, dat is, de braave foon. Met welke naam hem Jupiter veroorde, na dat hy in den beruchte reu-
fentfrijd, de vyanden in de gedaante van een leeuw (hierom is hem ook een leeuw gewijl; gelijk die fch
om fijnent wil verfoond op een Penning van de jonge Filippus, de 16 by Monterchius) moedig had beftre-
den en afgekeerd.

Andere evenwel verwerpen de reden van deeze benaaminge, en trekken het liever af van 'Eu 'i, of
'ev oot, wel fy deeze, of u. Doch wederom halen andere dat woord elders van daan. Wat 'er affy, E-
voë is het gemeen gefchreeuw der Bacchanten en wijnpapinnen; te weeten by Katullus, 65 D. Horatius,
1 B. 19 Liers. Plautus, in de tweegelijk. 5 Bedr. 2 Ton, Virgilius, enz.

15. Nachtbraker) Nyctelius in het Latijn; een andere hoofdtitel van de wijngod hem toegevoegd, om
dat fijn verfoeijelijke dienft by nacht gefchiede; gelijk elders al is gefegt.

16. Wijnklad) Van dit fhrijven op de tafel, by de naloude bloot, en fonder dekkleed fijnde, is gefpro-
ken, 3 pag.

Ec 2

17. Eu-

oogen, om uit u lonken 't minnevuur te scheppen. Dikwyl slaat een stom aanfigt duidlijke taal en stem. Pafst, dat gij aldereerst 't glas, daar sij haar lipjens aangefer heeft, weg-grijpt, en aan die sijde drinkt, daar sij gedronken heeft. De spijs, die sij met de vingers aangeraakt heeft, fult gij eiffen, en in 't eiffen de hand drukken. Vorder fult gij bidden om de gunft van u vrijfters man, die, hier door u vriend geworden, gerufter 't vordere fal inwilligen. Draagt hem, als gij drinken wilt, 't voorlot op: biedt hem de krans aan, die tot u kruin gefonden was. Is hij flegter, of van gelijken doen als gij; laar hem in alles 't hoogfte woord voeren; en speelt gij ja en amen. 'T is een veilige weg, die veel begaan wert, onder dekmantel van vriend te fluiken. En fchoon dit veilig en veel watterter band getrokken, fitter evenwel bedrog in. Daar na, als de man een flippert maakt, en gij als luitenant voor hem inftaat, moogt gij ligtelijk 't glas veel ligen, en boven laft gaan. Maar ik fal u peil van drinken fetten:

maakt, dat hoofd en beenen in poftuur blijven. Wagt u infonderheid voor hair-reepen, dat den dronk verwakert, en ligtvaardig plukharen. Eurytion kosten 't leven, dat hij de nappen wijn, die hem gebragt wierden, onbefuift inftorte. De maaltijden en wijn fijn dienftiger tot foet kortswijl. Hebt gij een goede stem, fingt: fijn d'armen fwak, danft: en toont u bevallig in alles, daar gij mede begaast fijt. Gelijk ware dronkenschap hindert, foo is geveinfde dienftig. Stamelt en lifpt, of gij een neep weg had: foo fal, 't geen gij wat dardelder en ligvaardiger doet of fpreekt als regt uit, gehouden werden door den dronk gefchiet te fijn. En wenft u matres, en die met haar fal onder-kruipen, heil en fegen; maar fegt in u felven: hem galg en rat. Als de tafel fal opgenomen fijn, en de gaffen fcheiden, fult gij onder 't gros van 't felfs gelegenheid vinden om bij haar te komen. Dringt in den trop; rept u ftijl bij haar; nippelfe met de vingers in de fijde: en drukt voet tegen voet.

17

17. Eurition) Of Eurytus, een onder de menspaarden, die de bruiloft van Pirithous ontruffeden, met de bruid te willen fchaken; van welke, 8 pag.

Doch deeze wierd gedood van Theseus; te weeten fijnde tegens het hoofd geworpen met een kopere wyn kan. Ovidius, 12 B. der Herfchepp.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Van het gefprek met de vrijfter.

Dan is 't tijt van praten. Weg dan met boerffe fchaamte. 'T geluk en Venus helpt de ftouten. Voor welfprekentheid hoeft gij niet bekommert te fijn; daar stel ik u geen wet in. Begint maar werk, gij fult van 't felfs klappen als een exter. Gij moet de vrijer-fpelen, u minnewonden met woorden uitdrukken, en 't felve met alle liften doen gelooven. Hier aan is weinig werk vafst: want al 't vrou-volk laar fig voortaan bevallig te fijn. Wat kruk 't ook is, 't is fchoon in fijn eigen oog. Maar dikwyl begoft een veinfart ongeveinfte te vrijen: dikwyl was hij in der daat, dat hij in 't eerst veinfde te fijn. Waarom gij, vrijfters, de veinfers met meer jonft hoort in te willigen: want die gemaakte vrijagie fal op een ernftige uitdraagen. Pafst nu 't meisjens hart met fuikere woortjes te fteelen, foo fluips-gewijs, als d'oevers door 't water onderkabbelt werden. Laar u niet verdrieten haar aanfigt, hair, fpigtigevingers, en kleine

voetjes te prijfen. Selfs kuffe vrouwen verheugen fig, als haar fchoonheid geprefen wert. Deerns quikken fig op, en fcheppen felfs in haar fchoonherd behagen. Want waarom fchamen fig Juno en Pallas nog tegenwoordig, dat fij in 't Frigis bos in fchoonheids keur de bout op 't hooft kregen, anders als om dat fij nog meenen de fchoonften te fijn? Een geprefe paau pronkt met haar vederen: fiet gijfe ongeprefe, fij haalt haar fchilder-werk in. De toernooi-roffen fijn fier, als fij in 't kamp rennen, de manen gekamt hebben, en op den hals geklopt fijn. Sij niet bloot in 't belooven: beloften lokken 't meisjen. Bekragtigt 't beloofde met foo fware eeden, als gy wilt: want Jupiter lagt eens uit den hoogen hemel om minnaars valfe eeden, en laar die door de wind vrugtelooos verftuiven. Jupiter plagt felfs fijn Juno valslijk bij de jammerpoel te fweeren: daarom lagt hij nu in de vuift om diergelijke ftalen. 'T is de fchepfelen nut en dienftig, dat'er Goden fijn:

1

2

3

4

1. Schoonheids keur) Van Paris oordeel is gefproken, 22 en 208 pag.

2. Pauw) Junonia voegt 'er het Latijn nevens. wegens Juno, wien die vogel is gebeeld; gelijk wy zoonden, 148 pag.

3. Wind) Aëolus fer 'er Ovidius by, als fijnde deselve onder het gebied van Eolus, van welke 51 en 88 pag.

4. Jammerpoel) Stix; een rievier, by de onderaardsche en gedoemde (foo fijn ook de Cocytus, Flegeton en Acheron, van welke elders) doch by de hemellieden in fuk een waarde en achtinge, dat fy geen eed durften breeken, waar in de naam van deeferievier was gebruikt. Homerus, 14 en 15 B. vanden Il. en 3 B. der Dool. Hesiodus, in der Goden Geflacht. Apollonius, 2 B. der Vliest. Apulejus, 6 B. der Herfchepp. Silius, 13 B. Ovidius, 3 B. der Herfchepp.

Hoe?

5 *zijn* : en gelijk 't nut is , moeten ook denken dat'er
6 *Goden zijn*. Offeren wij haar op oude altaren reukwerk
en wijn. Denkt niet, dat zij stil zitten, of loom sluimen-
ren : maar leeft onschuldig, want Gods wraak is na bij-
geeft weder 't verpande, en dat zij in bewaring hout :
eert en hebt lief die gij 't schuldig zijt : weest onbedrieg-
lijk : en begaaf geen manslag. Maar bedriegt, wilt gij
wijs zijn, de vrijsters buiten vrees van straf. In dit stuk
alleen hebt gij meer te schamen over de trouwe beloften,
als ontrouw. Bedriegt die u bedriegen : 't is meesten-
deel een god-loos volkje. Striktse in de stroppen, die
zij u voorhingen. Egypte, segtmen, dorde eens negen
7,8 jaren bij gebrek van regen en water ; als wanneer Thräsius
9 na Buisiris trad, en vertoonde, dat Jupiters toorn door
't opofferen van buiten-vrienden kost werden versocht.

Hier op antwoorde Buisiris : dan sult gij d'eerste voor Jupi-
ter geslagt werden, op dat Egypte daar door bewaard wer-
de. En den tiran Falaris braadde Perillus in den koperen
stier, dien hij tot straf van anderen zelfs gewrogt had. Bei-
de waren zij regtvaardig : want daar is geen wet regtmater,
als waar door moord-konstenaars door haar eige konst om-
komen. Dus moet 't vrou-volk, volgens haar eige voor-
gangen bedroogen, op de tanden bijten, en gewaar wer-
den, dat haar meenedigheid te regt een averegtsen uitslag
heeft. Tranen bieden ook winst : met tranen sult gij een
steenen hart vermurwen : past, dat zij niet de tranen, sooge-
schreien kont, op de wangen. Hebt gij geen tranen ge-
rect, (want die konnen niet 'allen tijden voor den dam
staan) strijkt d'oogen met een natte vinger.

Hoe ? die sich hier in had te buiten gegaan, wierd, voor honderd jaaren, van zijn godlijkheid beroofd, en van den nektar, of bemeldrank versteeken. Hesiodus, in gemeld B.

*Doch om wat reden dit ontsag en deese eerbiedigheid aan Stix gegeven wierd, hier in verschillen de schrij-
veren.* Siet Isaacius, by Natal. Komes, 3 B. 2 H.

5. Reukwerk) Wyrook ; waar af 68, 102, en 159 pag.

6. Wijn) Van welke, in het slachtoffer gebruikt, 68 pag.

7. Regen) Die het saailand van Egypten soo seer niet scheen te behoeven (siet Tibullus, 1 B. 8 D.)
terwijl haar de Nijl, op de vereischte tijd, alom bemodderde, en op die wijs vruchtbaar maakte ; gelijk ge-
toond is, 73 pag.

8. Thräsius) Een Egyptische wicchelaar of voorspeller, die, in sekere ongemeene droogte en onvrucht-
baarheid, deesen Buisiris de vreemdelingen ried te slachten, en met hun bloed de goden een vruchtbaar-
heid af te pracchen. Ondertusschen die wrede boorende uit die vogel-schouwer, dat hy ook een vreemde-
ling was, so heeft hy dit godloos offerplengen met zijn bloed aangevangen. Ovidius, in de vloek tegens Ib.

9. Buisiris) Van deese dwingeland spreken wy, 46 pag.

10. Falaris) Een wreede dwingeland van Agrigentum, een stad in Siciliën. Tot deesen schelm, veel-
voudige wijze van pynigen en ombrengen uitvindende, bracht sekere Perillus een koperen stier, waar in een
gevonnisste geworpen zijnde, boven een onstookten vuur, met zijn jammeren het geloei van een os nabootste.
Falaris behaagde deesen vond ; doch liet den konstenaar daar eerst in werpen, om een proef van zijn werk
te neemen. Eindelijk is ook self den dwingeland, van zijne onderdaanen, al dit woeden moede zijnde, in
deesen stier gesmeeten, en alsoo gebraden en verbrand. Cicero, in de 6 Red. tegens Verr. Silius, 1 B.
Juvenalis, 6 Berisd. en Andere.

THIENDE HOOFDSTUK.

Of men, in het vryen, mag geweld gebruiken ?

Wat verstandige minnaar sou onder 't vleijen geen
kusjes knippen ? Schoon zij geen kus weder-
om geeft ; neemt gij evenwel dat zij niet en
geeft. Zij sal misschien in 't eerst weer doen, en seg-
gen : schelm en fielt ; maar sal nogtans gaarn de kamp
willen verliezen. Past maar, dat gij u wagt voor de paarde-
soenen, en dat zij niet met regt niet klagen kan dat'er buil of
plek gestooten is. Dié gekust heeft, en 't vorder bijwerk
niet mede heeft uitgewrogt, is waardig de kusjes, die hij
heeft geknipt, voortaan te derven. Want wat kleine moei-

te brak'er nog om u volle lust te boeten ! O bloet ! die
was geen schaamte, die u weerhield, maar boersheid.
Schoon gij 't verkrachten noemt, dat verkrachten is de meis-
jens aangenaam : want daar zij haar vermaak in scheppen,
geven zij dikwijf gaarn gedwongen. 'T meisjes, dat ter
snoeps onteert is, verblijft zij ; en hout die boeverij voor
een schenkagie : maar die onaangeraakt arfelt, daar zij
soude konnen verkracht werden ; die sal bedrukt sien, om
haar blijdschap te bewimpelen. Febe is verkracht met haar
suster : maar beide schakers waren haar beiden aangenaam.
'T is

1. Febe) Sister van Elaira ; dochteren van Leucippus. Stefanus, de Stede-beschrijver, in Afsida.
Higinus enz., beide geschaakt van Kastor en Pollux ; gelijk gesegt is, 80 pag.

E e 3

2. Dei-

- 'T is wel een bekend praatje, maar evenwel verhalens waar-
 2,3 dig, hoe Deïdamia, dogter van de Koning van Sciros,
 4 aan Achilles den Theffalier paarde. De Godin Venus, die
 Paris op den berg Ida de schoonste van drieën gekeurt had,
 had nu reets den lofsuiter van haar (schoonheid de beloofde
 vereering, die hem suir stont op te breken, gegeven.
 Helena was reets uit Grieken binnen Troje in Priamus hof
 vervoort. Heel Griekse swoer op 't punt van Menelâus,
 haar gehoonde man: want de finert van hem alleen wiert
 voor een gemeen affront opgenomen. Schandelijk had
 5 sig Achilles in lang juffer-gewaad vermomt gehad, ten
 waar hij moeder Theris had willen gehoorfamen. Wat sal
 't worden Achilles? u handen staan na geen wolle-werk.
 6 Soekt roem-rugtigheid door d'oorlog, Pallas tweede
 7 konst. Wat moeit gij u met wolbennen? daar u hand be-
 quaam is om 't schilt te voeren. • Waar toe een taakrokken
 in de vuist, waar door Hektor sneuvelen moet? Werpt de
 volle keeting-spoelen uit de hand: met die vuist moet gij
 8 u sware speer swenken. Juist werkte met hem in deselve
 kamer Koning Lycomedes dogter, die door 't verkragten
 gewaar wiert, dat hij een man was. Sij is wel door ge-
 welt onteert (soo moet men 't gelooven) maar heeft even-
 wel met geweld willen onderdrukt werden. Als nu A-
 chilles op 't vertrek stont, (want hij had nu reets den
 spinrok de sak gegeven, en 't harnas aangeschooten)
 vroegde sij dikwijl 's morgens: waar blijft gij nu met u
 verkragten? Wat port u, Deïdamia, dien geweldenaar
 met soet gevele aan te houden? 'T is gewis, gelijk sig 't
 vrouwvolk schaamt d'eerste oorzaak van haar neerlaag te sijn;
 soo schept het ook vermaak in verdrukking, als maar een
 ander eerst geweld doet. Een jongeling heeft waarlijk
 te grooten gevoelen van sijn eige schoonheid, die wagt
 dat het hem eerst gevraagt wert. De vrijer moet eerst 't
 woort doen, eerst smeeken, en sij de minnekragt heus
 aanhooren. Wilt gij opdoen, bidt: sij wil maar enkel
 gebeden sijn. Maakt ten minsten een oorzaak en aanvang
 van 't geen gij wenst. Jupiter quam ootmoedig bij de hel-
 dinnen van outs: maar geen maagt begraude dien groo-
 ten

2. Deïdamia) Dogter van koning Likomedes; gelijk wy seggen, 13 pag.
 3. Sciros) Het rijk van gemelde Likomedes; van welke 41 pag.
 4. Theffalier) Hæmouius in het Latijn; wegens Emmonien, dat is, Theffalien; gelijk wy toonden, 63 pag.
 5. Achilles) Racides in het Latijn, wegens Eakus, sijn grootvader. Siet 38 pag.
 6. Pallas) Voogdesse en beschermster van het wolle spinnen en weeven. Ovidius, 3 B. der Alm. en 6 B. der Herschepp. Tibullus, 2 B. 1 D. Klaudianns, 1 D. tegens Eutropius.
- Alwaarom gy, by F.S. Bartolus, op de 62 en 63 Marmerbr. niet alleen Pallas siet de wolle spinsters onderwijzen en gebieden; maar ook, by Tristan, op een Gedenkpenning van Domitianus (welken ik ook onder de mijne bewaar) deswegen een wollig schaap of ram vind afgebeeld.*
7. Wolbennen) Spinkorven elders gesegt; van welke, 46 pag.

8. Speer) Geheeten Pelias; van welke, 13 pag.
9. Heldinnen) Van welke (sijnde anders ontelbaar) de voornaamste sijn opgeteld, 190 pag.

ELFDE

ten God. Merkt gij, dat sij door u gebeden vertrooft; weg met 't gebee-boek, snijdt 't stecmen af. Veel dogters hebben trek na't aarfelende, en regenheid in 't naderende. Hou dan slaauwer aan, soo sult gij haar 't walgen benemen. Een vrijer moet niet alijk seggen, dat hy om pa-

ren uitkomt. Laat 't mianevuur slegts insluipen onder den naam van vrientchap. Onder schijn van vrientchap heb ik eens een stuggere seeks bedroogen gesien, en hem, die eerst vrientchap hield, de maat sien onderhouden.

ELFDE HOOFDSTUK.

Hoe men in het vryen sijn gelaat moet aanstellen.

En schipper misstaat een blank vel. Insgelijks moet 't zee-water door de hitte der sonne swart sijn. Een blanken boer is medeleelijk, om 'dat die gedurig onder den blaauwen hemel met ploegen en eggen in de wecris: leelijk een kamper, die in de ren of worstel-perken na d'eer van den olijf-krans steekt. Maar een minnaar moet bleek sijn: dat 's de vers die een vrijer dient en mooi staat: die veele gemeent hebben geen kragt gehad te hebben. Orion swoof

en rofste in de boschagien, doen hy besturven was, op Lyrice verliest. Dafnis was doots, op sijn taje Nais verslingert. Laat ook u quinnen door magerheid blijken, en rekest niet voor schandte een muts of kallot op 't hoofd te setten. 'T onrustig nagbraken, kommer en harten-wee, uit sterke min ontstaan, verswakt en verteert de jongelingen tot geraamten. Siet 'er erbarmlijk uit, wilt gij u doel schieten: foodanig, dat, wie u siet, kan seggen, gij mint.

1. Olijfkranen) Palladia word 'er in het Latijn bygevoegd; sijnde de olijfboom Pallas of Minerva toegevoegd; gelijk wy aantekenden, 94 pag.

Voorders dat men deese krans, in de vijfjarige strijd spelen, de Olimpische by de Grieken genoemd, de verwinnaars toevoegde, bewijst men met Herodotus, 8 B. sprekende van de krijgstogt van Xerxes, 26 H. Pindarus, 3 Ljerf. der Olimp. Ovidius, Klaagd. 4 B. 10 D. behalven de Kanteekenaar over Aristofanes, Lucianus, Statius.

2. Orion) Een welgeoefend jager, en deswegen een vriend en metgeselle van Diana. Deese, te seer op sijne krachten en snelheid stoffende, raemde geandier te kennen of elders te weesen, dat hy niet sou konnen ombrengen. Het aardrijk, deesen snorkaard moesijnde, baarde daadelyk een schorpioen; die hem steekende het leven benam; terwijl Diana sijn gedachtenis onder de sterren aan den hemel dede stellen. Euforion, by Natal. Komes, 8 B. 12 H.

Doch andere schrijven weder heel anders van sijn omkomen; als Horatius, 3 B. 4. D. Lukanus, 9 B. Nikander in den Theriak. Higinus, enz.

Van sijn vreemden koddige geboorte schrijven Ovidius, in het 4 B. der Alm. Palefatus, in Or. Lak-tantius, over het 7 B. der Theb. van Statius.

Wat eindelyk sijn kracht, nu een gesterne sijnde, aangaat ontrent het ondermaane; sijn daalen en ondergaan in de maand November, verwekt onstuimige stormen en geweldige regenvlagen. Klaudianus, in het B. van de Gild. oorl. Virgilius, 7 B. vanden En. Horatius, 3 B. 37 Lierd. en 15 Toefang, enz.

3. Dafnis) Soon van Merkuur en sekere waternimf in Sicilien; een groot veeboeder, en, by die gelegenheid uitvinder der Herdersgesangen en veldliederen; somwijlen Diane op de jacht versellende, en haar met de rietfluit vermaakende. Diodorus, 4 B. 86 H.

4. Hoofd) Dit was, by de aanlode, so Grieken als Romeinen, in den daagelykschen wandel en omme-gang, doorgaans bloot en ontsaakt.

Dus was het doodelyk aan den Treurdichter Escilus, toen hy met sijn kaale kop in de oopen lucht sat te leesen, en een adelaar, waanende het een gladde klip te weesen, een schildpad op deselve liet aan stukken wallen. Valer. Maximus, 9 B. 12 H. 2 Voorb. der Uitheemfch.

Dus word koning Masinissa geroemd, om dat hy, sijnde een man van tachtig jaaren, op de jacht, het geweld van regen en wind, blootshoofds kon uitstaan. Cicero, by gemelde Valer. Maximus, 8 B. 13 H. 1 Voorb. der Uith.

Dus, seg ik, prijft men koning Pyrrhus, dat hy ook in een veldslag, met blooten hoofde vonsom de sijne reed, aanmoedigde, en sijn rechterhand toereikte. Plutarchus, in Pyrr.

En, uit die oorsaak quam het, dat men, na sekere veldslag, de lijken der Egyptenaaren en Persiaanen aan de weekheid en hardheid der harsenpannen kende; gaande de voorste ook in het heetste seizoen, geduurig bloot en ongedekt, en de laatste steeds bevonden met een sluijer of tullebant. Siet Herodotus, 3 B. 12 H.

Kim-

Eindelijk, om de selfde rede, was Julius Cesar in zijn schik, dat de Roomsche Raad, onder ander oerbewijzen, hem voor altijd vergunde het draagen van den lauwer-krans; te weeten, om daar mede zijn kaale kop te bedekken. Suetonius, in Jul. 45.

Och, waartoe ook meer bewijs? behalven honderd gevallen, te vinden by de schrijvers, bevestigen onzelbare Gedenkpenningen de waarheid vandeese gewoonte; vertoonende geduurig de keijzeren, koningen, vorsten, en andere lieden van naam en aanzien, bloot en sonder hoofddeksel.

Niettemin hadden sy, in eenige voorvallen en gelegenheden het hoofd gedekt, met helmen, hoeden, mutsen, en sluijers; van welke in het byzonder elders.

T W A A L F D E H O O F D S T U K .

Of men, in het vryen, een boesemvriend en raadsman kiezen moet.

Wat wil ik hier best, mijn beklag doen, of u waarschouwen, dat in dese gelegenheid vuil en schoon vermaart is? Vrientchap en trou tusschen medevrijers zijn pas bloote naamen. Byloo, 't is onveilig voor een vriend te loven 't geen gij bemint: want als hy u lof gelooft, onderkruipt hij u. Maar, sult gij seggen, Patroclus bekroop Achilles Hippodamie niet; nog Perithöus Theseus Fedra. Pylades had Hermione lief, gelijk Febus Pallas, en Pollus Castor zijn tweeling broeder. Wil nu iemand 't selve hopen, die kan op de selve voet hopen dat hy appelen in de hei, en honig midden in de stroom gewassen, vinden sal. Hier kan u niet als wat schandelijks vermaken. Ider let op zijn eige wellust, en bijzonder 't vermaak; 't welk ook kan met plaaisier getrokken werden n'r 't hart-seer van u mede-vrijer, die gij onderkruipt. O schendig stuk! een vrijer moet in zijn vrijagie geen vijand vreesen, maar, die hy meent zijn trouwevrienden te zijn, schuwen, en alfoo buiten scheuts blijven. Wag u voor neven, broeders, en kameraden: dat rot sal u regte kamphanen uitleveren. 'K sou 't hek hier sluiten: maar bedenk nog, dat de hu-

meuren der vrijsters verscheide knippen vereiffen. Ook draagt een en 't selve land niet allerhande vrugt. Dit is bequaam tot de wijn-stok, dat tot olijf, 't ander tot koren. 'S menschen hart heeft soo verscheide sinlijkheden, als 'er posturen en vormen in de wereld zijn: maar die wijs is, sal bequaam zijn om sig na allerhande slag te schikken. Hy sal, Proteus, den vorm-veranderaar, slag-tende, sig dan in water verdunnen, dan in een leeu, dan in een boom, dan in een borstlig ever-swijn veranderen. D'tene slag van vis wert met 't worp-net, gene met d'angel-roe, d'andere met de sege gevangen. Scheert ook alderhanden ouder niet over eene kam. Een oud hert sal veel eer en verder 's jagers lagest gewaar werden, als een jong. Schijnt gij afgeregt bij een duif, en dartel bij een beschaamde doos, soo sal sig 't dier terstont jammerlijk verbluft oordeelen. Hier door komt het, dat een floor, die sig vreesde aan een jongman van fatsoen vrij in te wil-ligen, dikwijl met slegter slag aan 't mallen raakt. Een stuk van 't aangevange werk is afgedaan: nog een gedeelte gebreekt 'er. Met het eerste sullen wij hier 't hek sluiten.

1. Patroklos) Actorides in het Latijn, wegens Actor, zijn grootvader. Sie van deese boven 2 pag.
2. Hippodamie) Briseis, dat is, dochter van Briseus; van welke inden Inhoud vanden 3 B., 10 pag.
3. Pirithöus) Halsvriend van Theseus; van welke 18 pag.
4. Fedra) Sie van deese over speelige, 14 pag.
5. Pylades) Boesemvriend van Orestes; gelijk gesegt is, 147 pag.
6. Hermione) Sie van deese den Inhoud vanden 3 Br. 38 pag.
7. Pollux, Castor) Van deese tweelingbroeders is gesproken, 80, 152, 162, en 171 pag.
8. Proteus) Van wiens vreesde gestaltsverwisselingen wy spraken 161 pag.

Einde van het Eerste Boek.

D E

DE
MINNEDICHTEN
van
PUBL. OVIDIUS NASO.
TWEDE BOEK.
EERSTE HOOFDSTUK.

Dat men moet sien te houden het geen in het vryen is gewonnen.

- 1 **J**uigt nu, maak blij geshal, en singt:
 De binds, dus lang beloert,
 Is arg en loos vervoert
 Door knik-saal, met een set
 Gewart in 't fager-net.
- 2 Bekraas mij 't hooft, verheugde vrijers, met groen dadeloof: ik verbluf d'Ascreefen Hesiódus, en vader Homerus. 3
 4 Soo verheugt seilde Paris van 't strijdbaar Amicle met sijn geschaakte Helena. 5
 6 Soo vol vreugde was Pelos, die u, Hippodamia, triumerende op sijn uitheem- 7
- se koets mee voerde. Hoe dus voorbarig, jongeling! u schip hobbelt nog in den buik van de zee; en de haven, daar 't op gemunt is, is nog ver te zoeken. 'T is niet genoeg, dat u 't meisje door mijn digt-les aan de hand quam. Gij greect het door mijn konst, door mijn Ronst moet gij 't sien te houden. 'T gewonnen te bewaren versift geen minder kloekheid, als 't vergaren: dat is een vrugt van 't luk, dit sal door konst gelukken. Verleen nu insonderheid, soo ik ooit u jonst smaakte, gunst en zegen, Venus en Minne- 9
 10 god: sterkt mij nu Erato, want gij sijt na de min vernome. 11
 Ik

1. Juigt.) Dichte, *dat is*, segt io Pëan, in het Latijn. Io was een woord van uitroeping, allermooft van de juichende soldaaten, in de veldheers zegepraal, gebruikt. Horatius, 9 Toesang.

Dus vind gy, by Oudaan (in het 95 Taf.) op een Keiserlyken Penning, nevens een lauriertak, geschreven: 10, 10 TRIUMP. io! io verwinninge en zegepraal!

Doch Paan was eigenlijk een lofsang ter eeren van Apollo, gelijk de Diskyrambus van vader Bacchus; hoewel sy, tropic of redenkonstelyk, genomen word voor aller goden lof en verheerlykinge. Suidas. de Kanttekenaar van Thucidides, Servius. over het 6 B. van den En. Pindarus.

Behalven dat ook self Apollo Paan, van Hades, schieten, treffen (te weeten het gedrocht Python) word genoemd. Suetonius, in Ner. 39 H. Juvenalis, 6 Berisph. Makrobius, 1 B. 17 H.

2. Dadeloof.) De Vertaalder spreekt seer ongerijmd, van met ruuwe en scherpe palmtakken het hooft te bekranssen: daar Ovidius alleenlyk wil dat men een palmtak toereike aan den gelukkigen vryer; gelijk aan een verwinnaar in de speelstryden; en met welke men de Victoria of het Verwinningbeeld siet vertoon. Siet 171, 172, 173 en 174 pag.

3. Ascreefse.) Hesiódus; van welke, gelijk mede van Ascrea, sijn geboorteplaats, aangeteekend is, 136 pag.

4. Homerus.) Moconius, of Moenides in het Latijn. Van Homerus, en Meonien, dat is, Lydien (waar uit hy was gesproeten) spraken wy, 136 pag.

5. Paris.) Sie van hem en Helene het geen verbaald is in den Inhoud van de 15 en 16 Br. 74 enz. pag.

6. Amicle.) Een stad in Lakonien; van welke, 40 pag.

7. Hippodamia.) Gewonnene bruid van Pelops; gelijk wy verbaalen, 39 pag.

8. Schip.) In het Latijn pinus. Siet de reden, 76 en 150 pag.

9. Venus.) Cythæra, in het Latijn, wegens het eiland Cithera; van welke, 34 pag.

10. Erato.) Van welke, 199 pag.

Haar naam komt af van E'pos, dat is, de liefde; om dat sy der helden bedrijven en minplegingen dicht en opsingt. Virgilius, 7 B. van En. Statius, in de Bruiloff. van Stella. Apollonius, 3 B. der Vliest. Athenæus, 13 B.

E f

11. Wie-

Ik heb wat groots voor te galmen: namentlijk, door wat konst de minne kan post houden, een kind dat soo wispelturig de wijde werelt over swerft. 'T is een ligte vogel, die twee wicken heeft, om weg te scheeren, niet 11
12 13 ligtelijk te snuiken. Minos sogt Dedalus te water en te land 't onrslugten te beletten; maar hij verstourte sig met vlerken door de lugt te ontsnappen. Doen Dedalus den 14 mens-os, door Pasifaea's schandelijke geilheid geraapt, in zijn dool-hof had verbijstert, bad hij: ontslaa nu, regevaardigste Minos, mij buiten-swerfeling: vergun mij 't 15 graff in mijn geboorte-stad, en in mijn vaderland te mogen sterven; dewijl ik daar, door slinks onheil beloopt, niet leven mogt. Kan vader niets verwerven, gun 't kind verlos van verrek: wilt gij 't kind geen genade bewijzen, bewijste den ouden vader. Dus sprak hij, en mogt vrij meer diergelijk verzoek doen; maar kreeg 'telkens nihil op 't request. 'T welk als hij merkte, sprak hij: nu hebt gij, Dedalus, nu hebt gij stof om u spitsvindigheid in 't 16 werk te stellen. Minos heeft 't land Kreta en de aco in zijn

gewek: ik kan te water nog te land ontslippen. Maar de lugt is nog ongeslooten: door de lugt zullen wij heen pogen te stulven. Vergeef, hooge Jupiter, dit stout voor-nemen: want ik soek het star-gewelf niet te bescheeren. 'Kvind anders geen weg om mijn dwingeland te ontsnappen. Verschaf mij togt over de jammer-poel, 'k sal 't 16 helste modder-meer over-baden. Bewillig mij 't regt des nature te verbuigen. Ramp en armoede soekt dikwijf lief. Wie sou gelooven, dat ooit mens had door de lugt konnen vliegen? Hij schakeert schagten tot wicken, hegt zijn ligte 17 werk met gaarn, en lijmt de peuken onder aan met gesmolte was, soo dar zijn nieu konst-stuk nu reets vol-wrogt was. Icarus speelde blij-gelukkig met de gelijkde vleugelen, niet wetende, dat dit vliegtuig voor zijn schouderen was gemaakt; tot dat hem vader sei: dit zijn de riemen, om na 't vaderland te roeijen: dit zijn de hulpmiddelen, om Minos te ontslippen. Minos hield ons te water en te land gekerkert: de lugt kost hij ons niet sluiten: boor door mijn vont door de lugt, die voor u open staat. Neemt geen

11. Wicken) Van de Min en zijn vleugelen is gesproken, 117 en 145 pag.

12. Minos) Koning van Kreta. van welke 19 en 52 pag.

Deese, verstaande zijn vrouw Pasifaea, door Dedalus, tot een redeloofe en seer schandelijke liefde en minplegings gelid en aangevoerd te sijn (zie 16 en 210 pag.) heeft deesen ondegenden konstenaar opgeslooten en gekerkert. Doch welke eindelijk, gelijk men hier hoort, door weg te vliegen, sich uit die banden verlosste. Siet ook het 8 B. der Herschepp. Diodorus, 4 B. 79 H. en Andere.

13. Dedalus) Van deesen konstenaar is, gelijk elders, gesproken, 88 pag.

14. Mens-os) Gesegs Minosaurus; van welke boven, 7 en 8 pag.

15. Graff) Een algemeene wensch by de malouden. Atmaarom men ook self de beendren van die buitenslands waaren overleden, in de lijkbus versameld, gewoon was in het vaderland over te brengen; om aldaar, naar jeders vermogen, in een graff gewelf gesteld te worden. Martialis, 3 B. 34 D. Tacitus, 3 Jaarb. 1 H. sprekende van de lijkafsch van Germanikus. Ovidius, 3 B. 3 Klaagd. Ammianus, 19 B. 2 H.

16. Jammerpoel) Styx; van welke rivier, of helisch modder-meer (volgens den Vertaaler) 220 pag.

17. Schakeerd) Dus vind ik deesen werkbaas besig sitten op een fraaije Verslegelstoel, by de Mr. Jacon de W I N D E, in de Versameling van sijne uitgepikte Verlegel-ring-steeen.

18 geen vlieg-merk aan de beeren, of Orion met 't swaart in de vuist. Vliegt mij na, ik sal u voorscheeren: volg mij digt in 't fog, dan sult gij veilig na vliegen. Want steken wij te hoog na de son, soo sal 't was smelten: strijken wij te laag aan zee, soo sullen de fikse wicken genet en onklaar werden. Scheer tusschen beiden heen: ontfic ook de winden, soon, en set het altiit voor de wind om. Terwijl hij den jongen dese les geeft, hegt hij hem de vlerken aan; leertfichem reppen, gelijk 't wijfje van 't gevogelte de jonge kiekens. Doen bont hij de wicken aan sijn schouderen, en proefde eerst beschroomt sijn vlieg-konst. Als vader nu stont om weg te scheeren, kuste hij sijn soontje, en stortte tranen over de wangen. Daar is seker heuvel, lager als een berg, en verhevender als het vlakke veld: daar van daan schoot 't jammerlijk paar op, om Minos te ontslippen. Dedalus rept sijn wicken, siet om hoe se Icarus rept, en staakt alle oogenblik sijn vaart. Nu verluste sig Dedalus met verwondering in de vlugt, verliest sig stouter op de wicken, en schoot gefwinder voort, soo dat seker bengelaar, die se in 't sigt kreeg, 't visten staakte, en 't riet nide vuist liet slippen. Reets waren sij ter

linkerhand Samos, Naxos, Paros, en Delos, Appol-20.21.22 loos troetel-eiland, voorbij gefloort, en hadden op de reg-23.24 ter Lebythnus, 't bos-lommerig Kalydae, en Astypalea, 25.26.27 met vis-rijke meiren omwaterd: als wanneer den jonge, te reukeloos vermetel, hooger op slooor, en sijn voorvlieger verliet. Doen wierdt het hegt draat los, en smolt 't was door 't naderen aan de son: doen vatten d'uitgeslage armen geen dunne lugt: doen ijfde hij: doen schoot hem, bekneelt door schrik, swarte donkerheid voor d'oogen, als hij uit den hoogen hemel na de zee keek. Doen hem was en wicken ontdroopen waren, repte hij, lillende, d'armen, maar vond geen stut om in de lugt te blijven hangen. Dus stortte hij neder, en schreeude: o vader, vader, ik ontval u! 't groene water sloot hem, dus schreeuwende, den mond. Maar d'ongelukkige vader, nu geen vader meer, riep: Icarus, Icarus, waar sijt gij? in wat oort sal ik u zoeken, Icarus? De peanen sag bij op de zee drijven, 't lijk raakte onder d'aard, en de zee wierd na sijn naam gedoopt. Minos kost geen menssen 't weg-vliegen beletten: en ik soek een swervende Wiek-god te doen post houden.

18. Beeren) Tegza virgo, in het Latijn; naar Tegæa, een stad in Arkadie, niet verre van Mantinea. Strabo, 8 B. Solinus, 5 H. sprekende van aldaar gevondense venschen schenkelen Plutarchus, Propertius, enz.

Wy spreken van de Arcadische Kalisto, in dit gesternte herschept, 90 en 91 pag.; gelijk van Bootes (waar af het Latijn hier gewag maakt) 92 pag.

19. Orion) Van dit gesternte is gesproken, 223 pag.

20. Samos) Van dit eiland is gesproken, 4 pag.

21. Naxos) Mede een eiland; van welke, 8 pag en elders.

22. Paros) Wederom een eiland; gelijk wy seggen, 126 pag.

23. Delos) Een eiland in de Egeesche zee, 't beruchtste onder de soo genoemde Ciklades; voerende sijn naam van het woord δῖλῶ, ontdekt en blijkbare, om dat, Latona in barensmoed sijnde, en nergens verblijfsplaats vindende, dit eiland schielijk uit het water is opgereesen; alwaar sy, sich aan een palmboom vasthoudende, is verlost van Apollo en Diana. Strabo 10 B. Ovidius, 6 B. der Herschepp. Virgilius, in het 3 Herdersgef. Homerus, in de Loff. van Apollo. Euripides, in Hekuba, Treursp. Het was eersijds onvass, los herwaars en derwaars omdrijvende. Plinius, 4 B. 12 H. Kallimachus, 1 Loff. Petronius, in het Schimpfschr. Ovidius, in gemeld 6 B. der Herschepp. behalven Statius, Klaudianus, enz. doch naderhand vast en onwrikbaar. De Kannteekenaar, over Kallimach. Herodotus, 6 B. 98 H.

In dit eiland was de berg Cynthus; wegens welke (gelijk wy seggen, 89 pag.) Apollo word geheeten Cynthius, en Diana, Cinthia: gelijk men se naar Delos noemd Delius en Delia.

24. Apollo) Clarius deus, segt het Latijn. Klaros was een stad in Ionien, ontrent Kolofon; berucht wegens Apolloos tempel, en beeld, dat aldaar de bezoekers antwoordde. Tacitus, 2 Jaarb. 54 H. Ovidius, 1 B. des Alm. hoewel Strabo, 4 B. dit onkent.

Dit draagt sijn naam, so men segt van κλῆρ, in het Dorisch, κλαρ; om dat, by loting, Apollo dit eiland is te beurt gevallen.

Doch, in de Myrtoosche zee, tegens Asie over, is ook een eiland van deselve naam gelegen; hoewel minder bekend.

25. Lebitus) Eene der Cycladen, in de Egeesche zee; niet heel seer berucht. Strabo. 10 B. Plinius, 4; 17. Mela, 1 B. 7 H. behalven Ovidius, in het 8 B. der Herschepp.

26. Kalidne) Een eilandeken, in de Myrtoosche zee; van andere ook Kalimna geheeten; en gesteld ontrent Rhodus. Hefychius. doch van andere, ontrent Tenedos. Q. Kalaber, 10 B. bekend door haar deugtsaamen heit, by naar soo goed als die van Attika. Strabo, 10 B. Ovidius, 8 B. der Herschepp.

27. Astypalea) Eene der meergenoemde Cycladen. Strabo, 50 B. hoewel in Griekenland meer eilandeken en steden desefenaam hebben gevoerd; want so noemd men seker eiland tusschen Rhodus en Kreta, in de Karpatische zee; weder sekerer steden op de eilanden Cos en Samos. Strabo, 14 B. Ovidius, 7 B. der Herschepp. eindelijk een kaap en voorberg van Attika. Strabo, 9 B.

DE MINNEDICHTEN

TWEDE HOOFDSTUK.

Dat men geen toverkonst moet aanwenden.

Hij verstaat het sig niet, die zijn toevlugt neemt op
 1 Thessalier toover middelen, en zijn vrijster te rieken
 2 geeft dat hij van 't volens voor hoeft rukte [paarde gift-
 3 Medea's toover kruiden, nog spook-sang onder 't be-
 4 tooveren van marser-heksen, sal de min duir doen hou-
 5 den. Had min door tooverij kunnen verlengt werden,
 6 Jafon had Medea, en Ulysses Circe niet ontslipt. Verg
 ook geen meisjes, tot u nadeel, doors verwen-
 de minne-dranken. Minne-dranken krenken den geest, en ver-
 wekken dolheid. Weg met dit toovertuig. Wilt gij gemint
 7 worden, weest beminlijk: 't welk u nog schoon pos-
 8 tuur, nog aansigt alleen sal verschaffen. Al waart gij soo
 schoon als Nireus, bij den aalouden Homerus na 't leven
 afgeschildert, en als de tengren Hylas, diende de verliefde
 Nymfen listig vervoerd. Wilt gij u matres aan 't snoer
 houden, en niet verzet staan kijken als zij u opschiet, voegt
 9 bij de gaven van 't lighaam snedig verstand. Schoonheid
 is een gaaf, die haast verloren is, en na 't verloop van
 jaren allengs verkrimpt. De viool en hyacint-blom staan

niet immer op haar steelen: als de roos afgevallen is, hont
 gij niet als steekle-doorn over. Denkt, goelijkert, dat
 gij grijsse hairen en rimpels te verwagten hebt, die u 't vel
 sullen verschrompelen. Bewerk nu den geest om te kon-
 nen stant houden, en vervangt daar mede u schoonheid.
 Den geest is 't alleen die vast post houdt tot de dood
 toe. Past nevens dien ieverig goede konsten, en twee ta-
 len te leeren. Ulysses was niet schoon, maar wel ter taal:
 evenwel waren zelfs zee-godinnen op hem verslingert.
 Og! hoe dikwijl was 't Kalipso een dolk in 't hart, hoe dik-
 9 wijl sei zij: 't is geen weer, daar gaat te hollen water, als
 hij zijn zee-reis wilde vervorderen! Die Godin vergde
 hem nu en dan t'elkens weder Troje's ondergang te ver-
 haalen; en hij plagt een en de selve geschiedenis op ver-
 scheide wijzen te ontvouwen. Zij spanste op 't strand
 10 daar vraagde hem Kalipso onder anderen hoe Rhesus den
 Tracier om hals raakt. Hij trok met een dun rottinkje, 11 12
 dat hij doen bij geval in de hand had, een schets, tot
 haare onderrigting in 't harde sand, en sei: dit 's Troje
 (met

1. Thessalier) Hæmonia in het Latijn; wegens Hemonien, dat is Thessalien; waar af, 63 pag.

2. Paardegift) Van dit bespottelijk toovermiddel spraken wy, 127 bl.

3. Medea) Van welke tooveres set den inhoud van de 12 pag. 58 pag. en elders.

4. Marser-heksen) De Marfi waaren volkeren van Latium in Italien, ontrent het meer Fucinus; op
 sekere tijd van adders en slangen alom geplaagd. Doch Medea, sijnde haren Jafon uit Kolchos gevolgd, is
 eindelijk, na lang omswerven, hier aangekomen, en heeft dit schadelijk ongedierte verdreven en ver-
 nietigd. Alwaarom haar dit volk heeft vergodet, en onder de naam van Angitia of Angitia, aangeroe-
 pen. Solinus, 8 H. Servius, over het 7 B. van den En. Athenagoras. enz.

Jafon zelf het toverkonstig besweeren en verdrijven der slangen is deese Marfi, lang na de dood van Medea,
 bygebleven. Horatius, 5 Toefang. Virgilius, 7 B. van En. behalven Lucilius, enz.

Hoewel andere meenen dat die weetenschap haar is aangërft van sekere Marfus, soom van Circe. Gel-
 lius, 16 B. 11 H.

5. Medea) Phasias in het Latijn, wegens de Fasis; van welke rievier, 29 pag.

6. Circe) Van deese tooveresse is gesproken, 161 pag.

7. Nireus) Een der Grieksche legerhoofden, voor Trojen, wegens zijn schoon en welgemaakt lichaam
 by ieder eengeroemd. Homerus, 2 B. der Iliad. Propertius, 3 B. 18 D. Horatius, 3 B. 10 Lierf. of
 15 Toefang. Ovidius, Pontusk. 4 B. 13 D.

8. Hylas) Soon van eenen Theodomas; welken Herkules, na het ombrengen van den vader, schaaftte,
 en naderhand teder beminde; ja zelf op de vliessogt naar Kolchos met sich nam. Doch, om reden, met
 Herkules, in Mysien, aan land getreden sijnde, so is hy van zijn meester voor uit gesonden om ergens water
 voor den dorst op te zoeken. Hy komt aan de rievier Askanius; alwaar hy met zijn waterkrnik onvoorsich-
 telijk te werk gaande, deselve verliest, en daar op in het water valt en verdrinkt.

Herkules zijn jongen overal zoekende en nergens vindende, is soo mistroosig geworden, dat hy de vliet-
 helden vergat, en al zoekende geheel het land door ging swerven. Apollonius, 3 B. der Vlietf. en Val.
 Flakkus, 1 B. Theokritus, Herdersgef. Propertius, 1 B. 20 D. Virgilius, 6 Herdersgef. behalven Ju-
 venalis, Statius, Kalfurnius, Apollodorus, Higinus, enz.

9. Kalipso) Van welke beleefde waardinne, ontrent Ulysses, is gesproken, 164 pag.

10. Rhesus) Van deesen koning, vergeefs Troje pogende te ontsetten, spraken wy, 3 pag.

11. Thracier) Odrysius segt het Latijn; sijnde de Odrysi volkeren van Thracien. Siet 190 pag.

12. Rottinkje) Een stokken in de hand te houden en met de selve te wandelen is al van langer hand
 een gewoone gewoont; byzonderlijk van pronkers, en die op haar gewaad en kledinge waaren kenwig en nau-
 gester. Herodotus, 1 B. 195 H. Theophrastus, in zijn Zedebeelden. Dier-

13. (met trok hij stads wallen in 't sand) dat 's Simois, die mijn quartier. Daar was een veld (met schrapte hij een veld) dat wij met Dolons bloet besproeiden, terwijl hij voor zijn nage-spieden om Achilles gespan dingt. Ginder stont de tent van Rhesus den Thraciër. Dese weg quam ik bij nacht met 't gevangne gespan te rug rennen. Nog teekende hij meer in 't sand: maar schielijk overstolpte een

golf zijn Troje, en ging met Rhesus en zijn tent heen strijken. Hier op sprak de Godin: siet gij nu wel, wat groote tijtels 't water, dat gij op u vertrek althijt meent trou te vinden, vervolgen heeft? Wel aan dan, wie gij sijt, steunt niet te gerust op schoonheid, of hebt iets grooter als u lighaam.

Diergelijk een stokje was die van Popilius; waar mede die Roomsche gesant een cirkel trok om den Syrischen koning Antiochus, wanneer hy hem belaste op staande voet uit Egypten te verspreken. Justinus, 34 B. 3 H. Livius, 45 B. 12 H. Paternulus, 1 B. 10 H. behalven Florus, Plinius, Val. Maximus, enz.

Anders was het ook het behulp van een hoogbejaarden grijsaard, om daar op te leunen in het voorgaan. Statius, in het 11 B. der Theb. oorl. sprekende van Edipus. Livius, 5 B. 40 H. sprekende van het inneemen van Rome, door de Gallen.

En hierom noemen de Latijnen een swak mensch imbecillis, dat is, gaande sonder bacillum of stokje.

13. Simois) Een Trojaansche rivier; van welke, 3 pag.

14. Dolon) Een Trojaansche verspieder, in het Grieks leger achterhaald en omgebracht van Diomedes en Ulysses; na dat by de komst van koning Rhesus aan haar had ondekt; gelijk wy vertellen, 3 pag. Siet mede Ovidius, 13 B. der Herschepp. Plautus, in de Logenaar, 4 Bedr. 8 Ton.

15. Thraciër) Sithonius, in het Latijn; wegens Sithonia, een gedeelte van Thracien. Siet boven, 6 pag.

16. Troje) Pergama in het Latijn. Siet 36 pag.

DERDE HOOFDSTUK.

Dat men met zijn vrijster niet moet twisten.

Een schrandere toegeving is 't digste vrijster-net: bruske norsheid, en bits tegekakelen, verwekt haar. Men heeft afkeer van een havik, om dat hij althijt op roof gelpits-klaant leeft: van een wolf, om dat hij scheur-siek gewent is onder de bloode kudde te vallen. Maar de swaluwert nooit van menssen beloert, om dat sij vreedzaam is: de duif viant om haar onnosseheid een kor. Weg hier met haar-reepen en bits gekijf: de weegere min moet met suikere woortjes aangequeekt werden. Laat getroude vrouwen haare mannen, de mannen haare wijven ten huis nirkijven, en gelooven dat sij, tot loon van 't verstoeten, althijt op vrije voeten staande. Haar eigen saken hebben waar te nemen. Dat past de vrouwen: krakeelen is vrouwen-werk: maar een vrijster wil althijt lieflijke woortjes hooren. Smeek, steem, en streel u dier, op dat sij u althijt gaarn sie komen. 'Kheb hier niet voor, rijke hantien de vrij-konst te leeren. Die geven kan, heeft mijn konst niet van doen. Hij draagt verstant genoeg in de sak, die, als hij wijl, kan seggen: hou daar. Voor sulken swigt ik, en beken, dat die konst

de mijne beschaamt. Ik digt dit ten dienste van kalissen, om dat ik zelfs een kale vrijster was, en bij gebrek van geschenken plagt woorden te geven. Een kalis moet een loofse vrijster zijn, een kalis moet den bek snoeren, en veel doorswelgen, dat een rijke niet sou verkroppen. 'T heugt mij, dat ik, narrig, mijn matres de kap eens verferste: bloet! hoe menigen dag kreeg ik, om die oploopenheid, de deur voor 't hooft! 'K geloof niet; 'k weet 'er ook niet van dat ik haar hemt opscheurde: maar sij street 't mij op, en ik gaf haar geld tot een nieu. Dan wilt gij wijs zijn, mijd de seil-greep van u meester, en vrees voor schade van diergelijk verraffen. Plukhaart met Parthers; maar streelt u opgekweekt dier met lieflijke kofswijl, en al wat min verwekken kan. Bejegt sij haar minnaar niet vriendelijk of heus genoeg, verdraagt dat, staar het door: op 't lest sal sij mak en mewaardig vallen. Een krommen tak laat sig allengs regt verbuigen; en knapt, met geweld gewrekt, in stuk. Voorstroom afdrivende, kont gij een rivier overfswemmen: tegen tijp sulst gij u vergeefs af-tobben. 'T involgen temt tijgers en leeuwen, en dwingt den

1. Duyf) Chaonisa les noemd haar het Latijn. Chaones waaren volkeren van Epiëren, ook naar deese genoemd Chaonia; hoewel eigenlijk, door dit woord het bergachtige deel van Epiëren word verstaan. Virgilius, 3 B. van En. Strabo, 7 B.

Hield veel duiven in haare wouden en boschagien; bysonderlijk by Dodone; alwaar sy godspiraaken en voorspellingen aan de vrugende gaven. Virgilius, 9 Herdersgef. Propertius, 1 B. 9 D. Siet ook boven, 186 pag.

2. Leeuwen) Numidæ word 'er bygevoegd in het Latijn; aangesien Afrika (van welke Numidie is een deel, gelijk Mauritanie, enz. Mela, 1 B. 6 H.) onder andere wilde dieren en boschgedrochten ook leeuwen is voortbrengende en opvoedende. Manilius, 4 B. der Sterrekund. Horatius, 1 B. 12 Lierf. Katullus, 46 D. Statius, 9 B. van Theb. Silius, 7 B. Seneca, in Edip. 5 Bedr. 1 Ton. Martialis, 1 B. 105 D. en Juvenalis 4 Berispd. by welke tweemaalste (gelijk ook by Virgilius, in het 5 en 6 B. van En.) de leeuw, door een onkundige spreekwijze (so seggen de Uitleggers) een beer word geheeten.

den hier allengs voor de ploeg te hiigen. Waar voutge
 4 fluggerder dier, als de Arkadier Atalante? nog raakte dit
 5 spijtig staal allengs onder de man. Mimalion, segmen,
 beschreide menigmaal in 't bos sijn tegenpoet, om haar
 bits bescheid. Dikwjl trok hij, op haar bevel, met
 't jager-net boswaart in, en velde, op 't wjl gebeeten
 6 menig ever-swijn. Ook liet hij sig gewillig met Hyleus
 schigt quetsen; maar wist evenwel, hoe hem Kupidoo's pijl
 7 't hart bet doorgrieff had. 'Kjaag u niet gewapent in den
 beeren-bijt ter jagt: 'k laft u 't net niet te toffen, nog de
 berft bloot te setten om gequetst te werden: og neen:
 den eis van mijn konst sal hier bij spelen gaan sijn.

Swigt, als sij tegen druift: mer swigten fult gij haar ver-
 meesteren. Pakt haar flegts na de mond te sien, en te
 volgen daar sij wesen wil. Veragt sij iets, verfoeit het:
 prijkt sij iets, looft het; bejaat sij iets, segt amen; beneent
 sij iets, segt neen; lagt sij, lagt haar toe; schreit sij, huilt,
 en plooit u frons alrijt na haar anfigt. 'T sij dat sij
 speelt, en met u in 't bort dobbelt, sijt een ongelukkigen
 dobbelaar, of set de schijfslag schoon. Werpt gij den
 teerling, en wilt gij haar tot u nadeel niet af winnen;
 maakt, dat gij dikwjl afenwerpt. Speelt gij in 't schaak-
 bort; maakt, dat u leger van u glafe vijand geflagen wert.

Hoe? spreekt Solinus, in het 20 H. niet uitdrukkelijk van de Numidische beeren? maar in tegendeel geloofd Plinius, 8 B. 58 H. dat in Afrika nergens beeren gevonden worden. Wie sal men hier geloven? wat aannemen? te meer aangesien Solinus noch van Herodotus in sijn schrijven word gefterkt; die mede (in het 4 B. 191 H.) onder andere Afrikaansche dieren beeren teld.

Alwaaren op een Legpenning van keiser Hadrianus, by Oudaan (in het 35 Taf.) neven een nederfistend wif, verbeeldende Afrika, een leeuw is afgebeeld.

Hier heeft ook gemelde keiser een groote leeuw doorftooten en omgebracht; gelijk dat (behalven Dio, 69 B. en Spartianus, 26 H.) getuigd een Tripolitaansche Gedenkpenning, by Trifan; alwaar Hadrianus, op sijn paard gefaten, een toefabietende leeuw met een spiets doorftoot.

4. Arcadier) Nonaeris, in het Latijn, wegens de berg Nonakris; gelegen in Arkadie: uit welke de Stijx voortsomt; een fter kille, en deswegen in het drinken doodelijke rievier; met wiens water, alleenlijk in een paardeboef bevruchtbaar, men Alexander weens te sijn vergewen. Kurius, 10 B. 10 H. Justinus, 12 B. 14 H. Vitruvius, 8 B. 3 H. Ovidius, 2 B. der Alm. en elders. Plinius, 30 B. 16 H. behalven Pausanias, Plutarchus Seneka, enz.

Van Atalanta, ook geheten Kleopatra, is gefproken, 12, 18 en 124 pag.

5. Mimalion) Een wichtige letterfout. Melanion heeft het Latijn; want so word Melanger mede geheten by Propertius, 1 B. 1 D. Muscus, enz.

Van deefen jager en oorlogsmanspraken wy, 12 en 49 pag.

6. Hyleus) Eene der Centauren of menspaarden, so geheeten van ὕλη, woud, bosfchagie; waar in dit slag van ruiters, op de bergen van Theffalie, sich onthield, gelijk wy seggen, 8 pag.

Deefe, van Pirothous ter bruilofte genood, en door de wijn aan het hollen geraakt, verliefsde daandelijk op de bruid; en poogde, nevens sijne makkers, haar te fchaaken, en weg te voeren; volgens het gonne verbaald is, 8 en 86 pag. en Kallimachus, in de Lofliang van Diana.

Of dit nu defelwe Hyleus is, die hier, nevens Melanger, Atalanta bemind, blijft twijffelachtig; hoewel ook Propertius deefen de medeminnaar van de jageresse is maakende, op de boven aangetoogene plaats.

7. Ter jagt) Scanderefylvas Mænalias, sich begeven in de bosfchen van den berg Menalus, segt het Latijn. Siet van Menalus, 124 pag.

8. Dobbeld) Eburnos numeros jaetabit, yvoore fteenen gooit, in het Latijn. Drie fpeelen waarvan wel meest by de ouden, onder den dronk of naar het avondmaalen, in gebruik, te weeten,

1. Alea; de kaart; de Romeinen fcherp en op hooge boete verboden, en alleen in de voerdagen van Saturnus toegelaaten. Horatius, 1 B. 24 Lierf. Juvenalis, 14 D. Seneka, in de Vergood. van Klaudius.

2. Tali, of Tesseræ, de teerling; gemaakt of van koosen uit de knyschijven van eenig dier; of wel konstelijk gewrocht van yvoer. Martialis, 13 B. 1 D. ja fomwijlen, ander de grooten, van goud. Suetonius, in Tib. 14 H. ook wel van liguster hout. Plinius, 16 B. 18 H.

Voorts gooiden fy de fteenen op het (meest buxæ, palmhouten) bort, niet met een laffe hand, maar door een pijp (fritillus, of pyrgus, tooren, segt het Latijn) of ronde buys; by naar gelijk men beden fomwijlen defelwe, door boornzjes alrammelende uitfchort. Horatius, 2 B. 7 Berisfd. Martialis, 4 B. 14 D. Juvenalis, 14 Berisfd. Seneka, in de Vergoed. van Klaudius, enz.

Eindelijk het eerste plas der fteenen had een enig oog; was, in de werp quaad en ongelukkig, en deshalven geheeten oculus, esel; canis, hond; of vulturrius, een gier. Propertius, 4 B. 9 B. Horatius, 1 B. 4 Lierf. Martialis, 13 B. 1, 15 en 17 D. Perſius, 3 Berisfd. Suetonius, in Auguſt. 71 H. het tweede, fevenoogen, gaf een fter gelukkige gooi, en was derwegen ook Venus genoemd. Ovidius, Treurd. 2 B. enz. het derde

drde drie oogen, gezegt Chius; en het vierde vier oogen, met de naam van Senio; mede goed en voordeelig. Suetonius, in de gemelde pl. Persius, 1 Berisfd. enz.

3. Latrunculi, het Schaakspel, Vopiskus, in Proculo; Seneca, van het Gerust Gem. 14 H. maar in de schijven of gewrochte beeldkens waaren van twee bysondere vermen; en in twee bataillions of slagordens, naar de wijzen der krijgsknechten, verdeeld. Martialis, 7 B. 72 D. Manilius, 4 B. der Sterrekund. Klaudianus, op het 6 Burg. van Hon. Sidonius, 1 B. 2 Br.

Geoffend self van koning Pyrrhus, die met deselve in het bord de nersigheid der krijgsoefeningen de sijne vertoonde, en in het selve onderrechse. Donatus, over de Kamerling van Terent. 4 Bedr. 7 Ton. Ammianus, 14 B. 1 H.

Sijnde de schijven gebootsaerd van was. Plinius, 9 B. 54 H. of wel meest van glas. Ovidius, in het 3 B. der Vryk. de onbekende in het D. aan de Pifsoos. ja van edele gesceenten. Martialis, 14 B. 20 D.

Eindelyk is vande dit spel de uitvinder geweest Palamedes, met deselve de krijgslieden, in het langzaam en verdrietig beleg van Troje, besighoudende. Pausanias, in Korint. Filostratus, in de Held. Sidonius, 23 D. Kassiodorus, 8 B. 31 Br. behalven Suidas, Gregor. Nazianzen. enz.

Wrens schaakbors, als een geschenkt de goden geheiligd en in den tempel opgehangen; den nakomelingen langen tijd verwondering meerbidigheid heeft verschaft. Servius, over het 2 B. van den En.

VIERDE HOOFDSTUK.

Dat men in alles moet gedienslig zijn.

1. **H**out haar selfs 't breet uitgerekt sonne-scherm boven't
2. hoof. Maakt gij haar, daar sij gaat, onder 't volk ruim
3. plaats. Suf niet haar een voet-bankje onder te steken.
4. en de schoenen van of aan de tengere voetiens te trekken.

Ook moet gij dikwijl, al waart gij selfs huiverig, de koude hant van u matres in de schoot verwarmen. Agt het voergeen schant (al is 't schant, gij sult 'er deugt bij vinden) haar als een slaaf een spiegel voorthouden. Her-

1. Sonnescherm) *Heden by de Fransse geheeten Quitafol; van welken ook gesproken word by onsen Dichter, in het 2 B. der Alm.*

Ik sie het ook gebruikt op het 52 Marmer van P. S. Bartolus; alwaar Bacchus en Ariadne, sittende op den wagen, met deselve worden overschaduwd.

2. Voetbankje) *Waar af gesproken is, 204 pag.*

3. Schoenen) *Welke, by de antoude, niet ander waren als enkele soelen, hebbende aan wederzijden linten of banden, die sy boven op den blooten voet samenknootten en vastbonden; so dat men ook by de dichters, dikmaals het woord vincula, banden, in plaats van solez, siet gebruiken. Ovidius, 2 B. der Alm. Tibullus, 1 B. 6 D. behalven Manilius, Virgilius, enz.*

Sie deese soelen en sierlijk toegeslikte banden by den Nederlandschen Polyhistor, WILH. GOEREE, in het 1 D. 5 B. der Joodsche Oudheden afgebeeld; keuriglyk genoomen uit de Roomsche Marmerbeelden.

Dit was de rede dat sy dagelyks de bestovene en bemorste voeten afwaschten; en derwegen hunne gasten en vreemdelingen daadelijk met die plicht verwelkekoonden. Homerus, 3, 17 en 19 B. der Dool. behalven Martialis, Horatius, enz.

Ook lieren sy die van de voeten trekken, wanneer sy gingen eten; quansuis om de tafelbedden, waar op sy gingen leggen (gelijk gezegt is, 60 pag.) niet te besoeiden en te bederven. Plautus, in de Norsche, 2 Bedr. 4 en 5 Ton. Martialis, 3 B. 49 D. welke sy naar de maaltijd weder hunne knechten afseichten. Plautus, in genoemd Spel, 2 Bedr. 8 Ton. Horatius, 2 B. 8 Berisfd. en 1 B. 13 Br. Martialis, 8 B. 59 D. en 13 65 Petronius, enz.

In de vrouwen waaren deselve somwijlow van goud, en met paarlen en gesceentens alom beslaaid. Plautus, in de Bacchid. 2 Bed, 3 Ton. Plinius, 9 B. 35 H. Suetonius, in Calig. 5 1 H. Manilius, 5 B. der Sterrekund.

Maar de mannen (te Rome, te wisten) gebruikten haar niet als by de tunica of lijfrok; en binnens huys: want sy by hunne toga, of slaafrok aandoeden catcel; eigentlyk schoenen, of liever laarsjes, komende tot aan de knysen, de voetrondform dekkende en besluystende. Horatius, 1 B. 6 Berisfd. Suetonius, in Kalig. 52 H. Martialis, 2 B. 19 D. en 7 B. 33 D.

4. Her-

- 4 Hercules, die door soo veel e wonder-daden zijn stief-moer
Juno afsmattende, den hemel verdiende, dien hij te voeren
op de schouderen tofste, 'sat, meentmen, onder de
5 6 Jonische dienst-maagden met de wol ben op schoot en pluif-
7 de. Dien Tyrinthier held gehoorfaamde 't gebod van zijn
Omfale: en foud gij u schamen te doen, dat hij gewillig
deedt? Belast sij u op de mart [op 't righthuis] te komen,
pas op voor 't bestemde uir, en komt 'er niet van daan,
als laat. Seir sij: ciloope eens hier of daar na toe: schort
alles op, vlieg, en stoot al om ver wat u onder-weeg
voor den boeg komt. Komt sij 's nags van een gastsmaal
r'huis: pas op, dat gij haar, des versogt sijnde, quansuis
als lakkei, r'huis brengt. Moet sij op 't land welen, en
segt sij, komt daar: (de min heeft een weersin in log-
ge dras-fakken) hebt gij geen wagen, tijt 'er te voet na
8 toe. Suf voor geen bang weder, voor heete honts-da-
gen, nog diepe snee te kneden. 'T vrijen is een soort
van oorlogen: weg hier met trasg-schroeven: dit zijn geen
vandelien daar bloode loeren onder vegten mogen. Die
't minne-leger wil volgen, moet onbeschroomt zijn voor
nagt, kou, land loopen, en alderhande ongemakken.
Dikwijl moet gij een stort-bui op den romp afschutten,
dikwijl kout en kefig onder den blaauwen hemel leggen.
Apollo, segtmen, hoedde Admetus des Thessaliërs run- 9 10 11
deren, en behielp sig in een hutjen. Wien voegt het niet,
dat Febus voegt? Rui uirde vederen van grootsheid, wie
gij sijt, die wil dat de min in vast postuur blijve. Kont gij
niet veilig en na wensinkomen, is de deur van u matres
gegendelt, breek door 't dak, of sluip ter sluik dooreen 12
hoog venster. Sij sal verblijft zijn, en 't houden voor een
wis teeken van vaste min, als sij merkt, dat gij u om ha-
reat wil in gevaar stelt. Dikwijl kost gij, Leander, u 13
meisjen wel missen: maar gij quamt over-swemmen, om
haar u trouwe min te betuigen.

4. Herkules) *Van hem is meermalen gesproken; als 43, 44 en volgende pag.*

5. Jonische) *Of liever Lydische; sijnde by Omfale, koninginne van Lydien, gelijk wy seggen, 45 pag.*

Doch, wat Jonien aangaat, sy was een gesonde, rijke, en weelige landstreek van klein Afte, tusschen Karië en Lydie gelegen; maakende haare inwoonderen wellustig, darsel, en swierig. Plautus, in Stich. 3 Bedr.

7 Ton. Horatius, 3 B. 6 Lierf. Athenëus, 12 B. Ovidius, 6 B. der Alm. enz.

6. Wolbenne) *In het Latijn calathus; van welke boven, 46 pag.*

7. Tyrinthier) *Herkules, wegens de stad Tyrins; waar af gesproken is, 206 pag.*

8. Hondsdagen) *Wanneer het seken vande Mond, nevens dat van de Leeuw-sich aan den hemel vertoont, Siet het aangesekende, 162 pag.*

9. Apollo) *Cynthius, in het Latijn; wegens den berg Cynthus, van welke, 69 pag.*

10. Admetus) *Siet 63 pag.*

11. Thessaliërs) *Pheræ segt het Latijn, wegens Fere, een stad in Thessalie, waar af boven.*

12. Gegendeld) *En versekerd met een sluitboom, genoemd Sera; van welke, 123 pag.*

13. Leander) *Sie deese swimmer beschreven en afgebeeld, 90 pag.*

VVF-

VYFDE HOOFDSTUK.

Dat men de dienstboden op sijn sijde moet sien te krijgen.

Schaamt u ook niet, de dienst-maagden, insonderheid die't hoogste woort in't vat hebben, insgelijks de sla-
ven, door giften aan u snoer te krijgen. Groetse ijder
(want wat schaat dat) bij haare namen, en geef se de hand,
of't borger-meesters waren. Is'er een slaaf die ware is, die
hand is haast gevult: duw hem iets in de vuist, dat gij mis-
kont. Geef ook wat aan de dienst-maagden op't meissens-
feest, sijnde den dag dat't Frans leger van de Romeinen,
in't rou-gewaast vermomt, in de pan gehakt wiert. Trek
dit graau, wilt ge wel doen, op u zijde, en onder andere
altijd den deur-wagter, en die voor de slaap-kamer-deur
legt.

1. Meissensfeest.) Hier afvind ik by Makrobius, 1 B. 2 H. dit volgende verhaald.

De Romeinen, door de Gallen t'eenemaal in het onderspit geraakt sijnde, so quamen de aangrenssende
gebuuren haar plagen, eisschende, indien sy het gering overschot noch begeerden te behouden, hunne
huisvrouwen en jonge dochteren voor rantsoenen losgeld. 1^e Raad, de saak overwegende, komt sekere
dienstmaagd in het midden van haar, belovende onder de schijn van haare vrouwen, nevens haar mede-
dienstmeiden tot den vyand te gaan. Sy verkleedden sich dan, en worden, om alles een schijn te geven, met
tranen ter stad misgeleid. In het leger onder de maats verdeeld sijnde, maken sy met den vyand goede
cier; den beker niet vergetende. Doch door de wijn en't geduurig woelen bevangt de mannen de slaap. Sy
geven aan een wilden vygboom, even buiten het leger staande, de belegerden een teeken om af te koe-
men. Die gewapenderhand gelijkelijk binnen dringen, en alles in stukken hakken.

De Raad gaf hier op deese dienstmeiden niet alleen huwelijks goed uit de gemeens landsmiddelen, maar
heiligde ook op den 7 dag van Julius. (waar in deese list gelukte) een jaarlijkschen vierdag; op welke
de meiden, prachtig opgeschikt, door Rome liepen, en in disswieren al dat haar ontmoette, met schimp-
scheuten en spotredenen bejegenden.

2. Deurwachter) Welke (gelijk ook, 123 pag. is gezegt) aan een keten lag, om niet beente gaan en
weg te vlugten. Ovidius, 1 B. der Alm. Suetonius, in Vitell. 16 H. Kolumella, 1 B. en Petronius,
in sijn Schimpfchr.

Deese was doorgaans van een hond vergeselschap; en oefe levendige. Artemidorus, 2 B. Seneca,
van de Gramsch. 3 B. 47 H. Plautus in het Spooksp. 3 Bedr. 2 T. of ten minsten aan de wand geschild-
derd en uitgehouwen. Petronius. Homerus, 7 B. der Dool. beschryvende het hof van koning
Alcinous.

SESDE HOOFDSTUK.

Van giften en geschenken.

'K wil niet, dat gij u matres kostelijke dingen, maar sieg-
te leuren met snedige bevallijkheid vereert. Is'er
een vrugbaar velt-of boom-gewas, laathard de knaap een
korfsen vrugten brengen, en segt vrij: dit sijn de vrugten
buiten van mijn hof, al waren se op de markt gekoft. Laat
hem druiven of kastanjen, Amaryllis klok-spijs, brengen: 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

1. Korffe) calathus, in het Latijn; van welke, 46 pag.

2. De merkt) Via Sacra, de Heilige weg in het Latijn; soo geheeten wegens het vreesverbod, op die
plaats weloeer tusschen de koningen, Romulus en Tatius opgerecht.

Voorts was sy ontrent de schouburg der Vespasianen en de praalpoort van Konstantinus, gaande van
de straat, carina (wegens haare schoepskielige kromten so gezegt) verby den tempel en van Quirinus,
on van Kaster, dat is, langs de voet van den Palatijnschen heuvel, en dwers over de oude merkt (van
welke 101 pag.) tot aan den tempel van Jupiter den Staandehouder.

Van haar gedenken Varro, Festus, Alconius, over de Red. voor Milo. Propertius. 3 B. 3 D. O-
vidius, Klaagl. 3 B. 1 D. Horatius, 4 Toef.

3. Amarillis) Dit siet quansuis op het Amarillerje van den knijsschen Mantuaan; sijnde een liefhebster
van kastanjen, gelijk by self verhaald in het 2 Herdersgef.

G g

4. Lij-

maar zij heeft dan smaak in kastanjen, dan in nooten. Hier nevens moogt zij haar ook, tot een teeken dat zij u bafin in gedagten houd, lijsters toefenden, fof zij in de boogjens verstrikt hangen. Schandelijk koopt men door giften erfeniffen van befturvene en kinderloofe krom-ruggen. Fij, ik wens dat zij haar goed in 't water mogen werpen, die met giften fof vuilen oogmerk hebben. Wat wil ik u vergen, minne-digten te fenden? Og! digt wert nu weinig geagt. Digt wert wel geprefen, maar groote vereeringen gefogt. Als Plomp maar fchrijven heeft, Plomp is een abele vent. Wij beleven nu regt de goude eeu. 'T goud is nu in de hoogfte waarde: met goud wert min gequeekt. Al quamt zij felfs, Homeer, met al u fanggodinnen: bragt zij geen fchrijven mee, zij bleef gewis niet

binnen. Vat wel, dat 'er onder 't vrijfter-gros van duifent een fnoo en afgeregt is; dat 't meefte rugt, fchoon flegthoofden, wat nus-wijs fchijnen wil. Prijs bei dit flag met lietjens, hoe flegt zij ook vallen, galmt zij geestig met een lieflijke ftem. Miffchien fal de fof of gene 't liet, dat zij op haar beblokte, voor een aangenaam gaafje houden. Maar paf, dat zij alijt gevegt doet, 't geen zij anders uit u felfen doen foud, en tot een minne-ftut dienftig oordeelt. Schoon zij een ftaf had 't vrijheit toegevegt, maakt evenwel, dat hij die door u matres verfoekt. Schelt zij een ftaf ftraf quijt, ontboeit zij hem; laat zij u fchuldig werden 't geen zij reets foud hebben doorgefchapt. Trekt zij 't voordeel, fchenkt haar dien tijtel, verlieft zij niets, en laat haar de bafin fpielen.

4. Lijsters) Een kofje, feer begeerd op de tafelen der Romeinfche lekkerbekken. Martialis, 13 B. 92 D. Plutarchus, in Pomp. Horatius, 1 B. 15 Br. Corona turdorum fegt het Latijn; of om datfe, kroonsgewijs, in het rond, op de rand van de fchotels lagen, of om datfe aan een krom gebogen seentje gevergen wierden bewaard. Martialis, 3 B. 47 D. en 13 B. 51 D.

Self wierden fy, als een vereeringe van belang, van de vrienden en gunftelingen hunne meefters fof gefonden, in December, op de dagen van Saturnus. Martialis, 5 B. 58 D. of ook aan de vrouwtjes: plechtelijk den eerften Maart. Ovidius, B. der Alm.

SEVENDE HOOFDSTUK.

Dat men de vrijfter in alles prijfen moet.

Wilt zij 't dier aan u fnoer houden, maakt dat zij feg inbeelt, dat zij over haar fchoonheid verft staat. 1 Is zij in purperen dos, prijft 't bernende fulpe kleet. Streekt 2 zij in 't fide, prijft 't cierlijk gewaat. Is den aap vergult t fegt: de voering is koftelijker als 't goude boven-ftof. Sit 3 zij in een winter-dos gemakelt, fegt: 't is mij lief, dat zij fof voor de gefondheid daagt. Heeft zij een gemouden hemt-rok aan, fchreut: zij fult fmelten van de hitte; maar bijt haar fagt in 't oor, dat zij haar dog voor de kouwagt. Is zij gefcheelhairt, prijft haar fcheelen. Heeft 4 zij lokken gekrult, looft die fchoone lokrankjes. Rept zij d'armen in 't danffen, queelt zij een lietje, ftaat met verwondering toe en fiet, bedroeft dat zij u vreugt fof haafstig af-fneedt. Selves 't bijffapen, en al wat kittelen kan, fult zij als wat hemels houden, en 't worftel-piepen met wondere vreugde aanhooren. Al was zij norffter, als de 5 zweede Medufa, zij fal haar minnaars als een lam aan de hand 6 komen. Paf, maar, dat zij 't veins-masker onder dat gefel-

1. Purper) Amictus Tyrii in het Latijn, wegens de fad Tyrus. Siet de rede hier van 52 en 64 pag.
2. Syde) Coa in het Latijn. Cos of Coos of mede fof wijlen Cea, was een eilandeken in de Egeefche zee, niet verre van Rhodos, gelegen tegen over Karien, eertijds wel bewoond, en fof nitter zee genoeglijk opdoende. Synde ook de voedfterplaats van onfen geneesheersheer Hippokrates, en den pushfchilder Apelles. Plinius, 5 B. 31 H. Strabo, 10 B. Solinus, 13 H.

Hier plagmen fof dunne en fyne fyde ftoffen tot vrouwe klederen te bereiden en te verhandelen; na dit eiland geheeten Coa. Propertius, 1 B. 2 D. Tibullus, 2 B. 6 D. Horatius, 1 B. 2 Berifpd.

3. Winterdos) In het Latijn gausapa. Dit was een ruyg en vlokkig gewaad, het geen fy, by winter tijden, voor de kou, droegen boven over den rok van ftaaf of onderkleed. Plinius, 8 B. 48 H. Martialis, 6 B. 59 D. Perffius, 4 en 6 Berifpd.

Ik fof met dit felve omhangen de jonge Kommodus op de 5 Penning by de meergenoemde Monterchius; en weder Karakalla, op den 8 Penning by den felfden Verklaarder der Penningen van den Kard. Karpegna.

4. Gefcheelhairt) Van het kammien, fcheelen, vlechten, en krullen van het hoofdhaair in de vrouwen fpraken wy 122 en 132 pag.

5. Armen) Hoe de aalouden, in het danffen meer hunne armen en handen, als wel de voeten bewoegden, is aangeteekend, 144 pag.

6. Medufa) Van haar wreed en ijslijk gelaat, en de rede van haare mismaaktheid, is gefproken, 96 pag.

ACHT-

felschap niet onverhoets vertrekt, en 't aangesigt na de woorden weet te fetten. Blijft de veinskonst bemaskert, 't is veel uitgehaalt: raakt sij eens bloot, het kost u schaam-

te, en maakt ~~de~~ gij na die tijd met regt geen geloof meer vint.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Hoe men sich moet dragen in de siekte van zijn vrijster.

T gebeurt dikwijl, ontrent den herfst, als 't jaar in zijn besten dos, als de blaauwe druif van root sap geswollen is, als men 's morgens huivert, en overdag smelt van de hitte, dat de leden door warmte en huiver-kou verlooimen. Wenst vrij, dat sij fris blijft; maar soo 't gebeurt, dat sij, wat onpaslijk, aan 't leggen raakt, en gewaar werd dat sij d'ongefonde lugt t'harent niet wel verdragen kan, dan moet gij eerst siks toonen, hoe ver sij u min en lievende gediensfigheit uitstrekt: dan moet gij sajen, om namaals rijkelijk te maajen. Krijgt geen tegenheid in haare gemelijke koorsjens, maar tast haar 't elkens de pols, en bedrikt met de hand dat sij u inwilligt. Laat sij u bekreten sien, en in 't kussen u tranen met de drooge lipjens af-dappen. Beloof de Goden veel foo sij gesont wert, en foo dikwijl gij wilt dat sij 't hoort: maar overllegt zelfs, wat muggen ¹ gijten offer brengen wilt. Draagt sorg, dat 'er een bes komt, om 't siek-bed en d'ongefonde kamer lugt met ber-nende swavel in de bevende hand te suiveren. Dit alles moet met bevallijke sorg waar-genomen werden: want met dien inkt schreef 'er menig sijn naam in testamenten. Maar op dat gij 't siek-schap door te ijverige gediensfigheit niet en stoort, moette peil en maat houden. Verbiet haar geen spijs, vergt haar geen bittere dranken: geef dat u vrij-genoot over. Hier hebt gij nu reets in den buik der zee geselt: deselve wind niet gae slaan, die gij waar namt in 't afsteken. De nieuwe min moet, terwijls swerft, al-lengs kragt krijgen, en door voorfigtig koeften mer-ter tijt sterker werden. Den stier, die u nu vervaert, plagge, een kalf sijnde, te streelen. Den boom, onder wiens loof-schaduw gij nu legt, was eerst een tengere loot.

Een rivier ontslaat uit dunnewater-stralen, maar groeit in 't vlieten, en gaart, daarse heen stroomt, van alle kanten overvoedig nat. Maakt, datse aan u gewent: dit 's een groot voordeel. Schuwt geen ongenugte, om daar roete komen. Laat sij u altijd in 't oog hebben, u altijd 't oor leenen, u postuur nagt en dag verbeelden. Als gij u sult kunnen versieken, dat sij nau verlangen, en voor u, er-gens heen vertrokken, bekommert wesen sou, tijd dan op 't pat: laat 't werk warberusten: braak-land, wel besaait, geeft weelig koorn: en een droogen akker slikt gretig regen-vogt. T'huis minde Fillis Demosfoon tamelijk; in zee gesleken, dol-driftiger. De schrandere Ulysses deed buitens-land sijn Penelope van liefde quijnen. U Protefiläus was van honk, Laodamia. Een korte uirspanning is hier veilig; maar 't verlanget verlaast metter tijt: de min, uit 't oog, verdwijnt, en nieuwe sluip't er in. Terwijl Meneläus van kant bleef, raakte Helene 's nagts, om niet alleen te slapen, in Parisarmen. Wat lompeid was dit, Meneläus? Gij veruolkt alleen, en liet 't wijf bij dien uitheemschen gast alleen in huis. Gij vertroude, ontgint, een duif aan den havik, een volle schaapstal aan een hongerige wolf. Hier vergreep sij Helene, nog den sluiker; want sij deden beide, dat al de weereld doen sou. Gij porde haar tot overspel, om dat gij haar tijt en plaats gaf: wat deed het dier anders, als nau eijgen raat leven? Wat kostte doen? haar man was weg, geen siegte viak in de kooi, en sij was ver-vart alleen te slapen. Meneläus mag sij op 't stuk bedenken: ik oordeel, dat sij Helene niet vergreep; want sij diende sij van 't gemak van een man-mens.

1. Bes) *Sie doorgaans by de Schryvers, hoe sy de soverkunde, en alle andere bygelovige wijdingen, beloesingen en geneesingen oude wijven en berjes toeschrijven.* Ovidius, Minned. 1 B. 3 D. Tibullus. 1 B. 2 D. enz.

2. Swavel) *Gemeenlijk in bygelovige beloesingen en vreemde reukofferen, om iess of iemand te segenen, (lustrare) suiveren en te wijden.* Ovidius, 7 B. der Hersch. Juvenalis 2 Berisp. Apulejus, 13 B. der Herschepp. spreekende van den priester van Isis.

3. Fillis) *Siet van daesegalieven, den inhoud vanden* 2 Br. 5 pag.

4. Penelope) *Lees haare klachten over het afwezen van haar bedgenoot, in den* 1 Br. 1 pag.

5. Protefiläus) Phylacides, in het Latijn; wegens Fylace; van welke rijkstad, 67 pag.

6. Laodamia) *Haar liefde en droefheid over haaren Protefiläus vertoond ons den* 13 Br. 65 pag.

7. Menelaus) *Van hem is gesproken,* 67 pag.

8. Helena) *Van wiens liefde tot den overzeeschen Paris, de* 15 Br. 74 pag. genoegsame blijken is gevende.

DE MINNEDICHTEN

NEGENDE HOOFDSTUK.

Hoe gevaarlijk het is een tweede vrijster op te wachten.

Dan sijt gewaarschout, dat geen bruin ever-swijn ooit
 1 met zijn tande-bliksem in de lugt omwipt; geen leeuw-
 die wulpen soogt; en geen adder, onverhoets getrapst,
 2 soosel is, als een vrou-mens ontsteekt, en blikkelijke teek-
 3 ken van bitse jalouzij verroort, wanneer 't gewaar wert
 dat haar bed-genoot buiten de por pist. Sij runt tegen
 4 staal en vuur in, en holt, sonder toot of quik, als een
 dolle wijn-papin. Medea wreekte 't wan-bedrijsen over-
 spel van haren Jafon met 't moorden van haar kroos.
 5 Let eens op d'andere vervloekte moeder (dat is Frohne,
 6 die in deese swaluw veranderde) siet eens hoe bebloet
 haar borst is van haar soons moort. 'T sluiken slaakt vaste en
 7 bondige minne-banden: dit moeten voorsigtige mannen
 schuwen als de peest. Besluit hier uit niet, dat gij u bij
 een dier houden moeg: dat verhoed den hemel! sulck
 8 geluk gebeurt naauwlijks een getroude. Quikstaart vrij:
 maar hout u snoepen heus verhoelen, en soekt nooit
 roem door ufeil-grepen. Vereert ook geen geschenken,

die d'eene bij d'andere deern mogt kennen; en hout geen
 vaste tijt van sluiken, nog een en de selve vrij-plaats, op
 dat gij van u matres, ter plaatse daar sij u verspiedde, niet be-
 9 trapst mogt werden. Soo dikwijl gij minne-brieven schrijft,
 over-leefte eerst zelfs omsigtig; want veel vrijsters lesen
 meer brieven als aan haar werden gesonden. [D'eene laat
 d'andere de brieven lesen.] 'T gehooft Venus-dier soekt
 haar revenge: schiet weer van sig; en geeft u, na voorgaande
 beklag over u trou-loosheid, stof van zelfs te klagen. Soo
 lang Agamemnon sig alleen vernoege met Clytemne-
 10 stra, bleef sij kuis; maar doen hij seilde, sloeg sij god-
 loos agter uit. Want sij had verstaen, dat Chryses, Apol-
 loos priester, met 't aanbieden van de huif en laurier-tak
 6 haar sluiker niet had konnen bewegen tot ontslag van
 zijn dogter. Ook hadse van u droevig kirren gehooft,
 verlate Hippodamia, en hoe den oorlog, doorschandig
 7 sammelen, wiert gerekt. Dit had sij maar gehooft: maar
 Cassandre, Priam's dogter, sagte zelfs, en den verwin-
 8 ner tot een schandelijke buit van zijn verwonne boel.
 Hierom

1. Tande-bliksem) Men segt dat de lucht en adem van het wildverken, tusschende jagers en honden, in zijn woedende benauidheid, so heet en gloeiend is, dat zijn bouwers, al het geen sy raaken, schijnen te sjen en af te branden. Oppianus, in het 3 B. van de Jagtbond. Xenofon, enz.

Dus gebruiken ook het woord fulmen, of fulmineus, Ovidius 1, 8 en 10 B. der Herschepp. en 2 B. der Alm. Martialis, 11 B. 69 D. sprekende van dit vinnig boschgedrocht.

2. Dolle) Getroffen, segt het Latijn, m. t. de hoornen van de Aonische godheid. Siet het aangestekende, ontrent deese bynaam, de landstreek Aonien ontleend, 116 pag.

3. Medea) Phafias in het Latijn; wegens de riviere Fasis; van welke 29 pag.

4. Swaluwe) Van deese geëli-verwisseling werd elders gesproken.

5. Agamemnon) Van zijn liefde tot de gevangene Chryseis spraken wy, 10 pag.

6. Aanbieden van de huif) Voorwaar wel onkundig van onse Valentyn verduitscht.

De vittz (waar af het Latijn hier is sprekende) waaren altijd geen hoofdsluijers (huiven noemde de Vertaaler) maar ook swachtsels, en banden, waar mede sy hare handen en armen bewonden, die iemand quamen smeecken en te voet vallen. Appianus, in de Punilch. en Spaanschoorl. Virgilius, 7 en 11 B. van den En. Ovidius, 11 B. der Herschepp. Plautus, in Amfi. 1 Bedr. 1 Ton. behalven Sofokles, enz.

Behalven, dat ook de vittz, in het slachtoffer, banden en afhangselen waaren; waar mede haar hoofd en hoornen waaren gebonden en opgeschort. Siet het geen is aangereekend, 125 pag.

7. Lauriertak) De priesters droegen gemeenlijk, onder het offeren, kranssen op het hoofd, en takken van boomen aan sulck of sulck een godheid toegewijd, gelijk aangeteekend is, 35 pag.

Dus waaren sy, Apollo slachtoffers roebrengeende, met lauwertakken, gelijk aldaar gesegt is, gekroond; behalven dat sy deselve ook, met het offer besig sijnde, in haar hand hielden, van welke plechtigheid elders.

8. Hippodamia) Lyrnefis, in het Latijn, wegens de stad Lirnes; van welke, 12 pag.

9. Egi-

9,10 Hierom nam Clytemnestra Egistus tot haar pol, en moord- | al waart soo klaar als de middag. Let wel, dat gijdam
wraak over haar geschonde egt. Vrijt gij ergenster sluik, | niet onderdaniger sleet, als te voore. Dit 's een tee-
en leekt 't wel verhoole snoepen uit, hier het stijf liegen, | ken, dat'er wis melk aan de kan is.

9. Klitemnestra) Tyndaris in het Latijn; want, sy de suster sijnde van Helene, was ook de dochter van
Leda. Tinlaars bedgenoot; gelijk wy verzoenen, 23 pag.

10. Egistus) Thycstades, in het Latijn, wegens zijn vader. Siet 40 pag.

THIENDE HOOFDSTUK.

Dat men geen hulpmiddelen uit den apoteek moet haalen.

MAAR spaar geen lende-bloet. Hier door kont gij alleen
vrede maken, en met pikken tuigen, dat gij u gaven
niet elders uischudde. Sommige keuren voorgoet, lief-kruit
int nemen; maar dat is, mijnsoordeels, vergift. Andere
maken dranken van peper, bern-netelen-saat, en geele ber-
tram, r'saam gestooten, en op ouden wijn geset. Maar de
Min-godin, die in den tempel, op den hoogen Erix gestigt;

in 't bos-lommer, woont, laat niet toe, dat door die midde-
len geilheid wert verwekt. Nuttigt liever witte bollen die
uit Megare over komen; geil-kruit [rakker] dat uit de rui-
nen komt; en eijeren: slikt witten honig, en kraakt nooren
van de spitsbladige pijnboom. Wat spat gij, geleerde Erato,
tot artsenij; 'K moet binnen mijn vrij-perk blijven.

1. Liefkruid) Saturea segt het Latijn; verstaande, of seker kruid, ook thymbra geheeten by Plinius,
19 B. 8 H. en andere; om zijn verbittende kracht seer dikwijls van de jonge lieden te Romen gebruikt.
Martialis, 3 B. 75 Sneld. of wel seker wild kruid, met twee of drie bolltjes aan zijn wortel, Satyrion gehee-
ten by de Geneesheeren, om dat het quansuis de menschen dertel en geil, als Saters, is maakende. Soo dat
seker mengsel, in den apoteek, Disatyrion, naar dit kruidje, word genoemd.

Siet het eerste kruid verstoond by Remb. Dodoneus, in het 9 B. 21 H. gelijk het tweede, in het 7 B. 20 H.
van zijn groot en onverbeterlijken Herbarius, of Kruidboek.

2. Erix) Van deesen berg, en Venus, op deesen berg geëerd en aangeboden, is gesproken, 106 pag.

3. Megare) Urbs Alcathoi in het Latijn. Alkatōus was een sohn van Pelops, welke sijnde van Broeder-
moord verdacht, naar Megaris vertrok, alwaar hy een leeuw, alom veel schade doende, gedood hebben-
de, is geworden de schoonsohn en erfgenaam van Megareus. Soo dat de stad Megara, sijnde gelegen aan de
Saronische zeebucht, tusschen Korinthen en Athenen. (hebbende een welgelegen haven, geheeten Nisaea.
Strabo, 9 B. Stefanus, in zijn Stedeb.) naar hem somwijlen ook Alkatōe word geheeten by de schrijvers.
als Ovidius, 8 B. der Herschepp. en Klaagd. 1 B. 9 D.

Vorders brachten de landeryen omtrent deeseflad seekere bollen of aard-appelen voort, seer warm en win-
dig van aard, en des in het Venus spel begeerd. Ovidius, 2 B. der Minnebr. Kolumella, 10 B. Kato, enz.

4. Honing) Hymettia word'er in het Latijn bygevoegd; sijnde Hymettus, een berg in Attika, een land-
schap van Griekenland; wegens Athenen genoegsaam berucht; leverende seer schoon marmer. Plinius,
17 B. 1 H. doch voornamelijk suivere en smaaekelijken honing. Martialis 7 B. 88 D. Juvenalis, 14. Berisfd.
Statius, 12 B. van Theb. Silius, 1 B. Val. Flakkus, 5 B. der Vließ. behalven Pausanias, Dioskorides, en
andere.

ELFDE HOOFDSTUK.

Dat men sorgen agterdoet in zijn vrijster moet verwekken.

DE flus, na mijnen raat, u sluikerij verheelde, wende | Deefe wispelrurigheid kont gij in mij niet misprijzen; 1:
nu 't schip, en melde op mijn woord zijn snoeperij. | want 't schip seilt niet alzeit sonder liveeren met een voor-
wind.

1. Noordewind) Threjičius Boreas in het Latijn; welke, ten aansien van Griekenland, uit Thracien,
en uit de noorder-heek blaasende, geset word aldaar zijn verblijf te hebben. Horatius. 13 Toefang. Sta-
tius.

Gg 3:

wind. Dan bruiſtmen eens voort met een noorder, dan met een oofte wind: dikwijf ſwelt 't ſeil door een weſte, dikwijf door een ſuider kou. Let eens, hoe de voetman ſomtijts 't geſpan den loſſen toom geeft, ſomtijts na de konſt ophout. Daar ſijn vrijſters, die ſig ondankbaar dienen van 's vrijers ſlaafagtige toegeving, en ſlaau minnen, als ſij alleen gevrijd werden. *De gemoederen verdorſten, als 't alrijt voor de wind gaat; en 't ſijn ſterke beenen die weelden dragen kennen.* Gelijk een kool vuur allengs ſmoorende 't hooft onder duikt, en onder d'as legt en ſmoort, maar, door ſwavel ontfteken, weder opvlamt: ſoo moet de min bij wijl met ſolfer priemen van jalouſij ontfteken werden, als de vaddige en kommerloofe harten onder d'as van geruſtheid ſmooren. Maakt, dat ſij vooru bekommert is, en blaſt haar laauwe min weder in de brand: doerſe beſterven, als ſij hoorrdat gij met andere te doen hebt. O meer als gelukkig vrijer, wiens vrijſter wroegt en ſugt om ſijn verſette min! want ſoo haſt krijgſij de bange ſnuf van ſijn trouloosheid niet in de neus, of ſij valt van haar ſelve, beſterfals een doode, en krijgſij de klem in de mond. Laat ik de man ſijn, dien ſij verwoert in 't haar vliege, dien ſij de wangen opkrabbe, dien ſij ſchreiende met ſelle bikken ſla, ſonder wien ſij gaarn ſou willen, maar niet kunnen leven. Vraagt gij, hoe lang ſij, dus gepraamt, hoort te klagen? een dag tweedrie, dan heeft haar grimmigheid geen reſpijt om poſt te grijpen. Dan moet gij haar ſwanen-hals in tijts omheſſen, en 't ſchreient lam op de ſchoor ſetten. Kuſt en knipſij haar met de tranen op de wangen: dan ſal 't pais ſijn: dit 's 't eenige middel om haar gramſchap neerte ſetten. Als ſij heftig ſal gebuldert hebben, en u wiſſe wijand in ſal ſchijnen;

verloekt dan een nagie: ik wed, ſij ſal grundelen. Onder 't vlas woont d'eendragt: onder 't lijwaat (gelooft mij) is de vriendschap geboorn. De duiven, welker vrijtaal korren is, ſiet gij 't eene oogenblik pluk-vederen, 't ander trek-bekken. 'T geheel al was eerſt een onſatfoenlijke mengel-klomp; en hemel, aard, en zee had maar eene gedaante. Daar na is 't hemel-welf over 't aardrijk uitgeſpannen, den aard-kloot met de zee omgoren, en den dootſen bajert in leden [vier hooftſtoffen] gerekt. De boſſchagien vielon 't wild, de lugt 't gevogelte, 't water de vis de beurt. Doen ſworf 't menſlijk geſlagt op 't woefte land, en was niet anders als een ongeſchaafte gepeupel. Doen waren de huizen boſruigte, de ſpijs kruideren, 't bed boom-loof. Een langentijd had d'een d'ander niet gekent. Men ſegt, dat 't ſoet gequikſtaart de woefte gemoederen verkaedde, doen man en wijf bij malkanderen raakten. Wat raat om werke te beginnen? ſij hadden niemand die 't haar geleert had: maar 't kittelig werk leerde ſij ſelven. 'T gevogelte heeft ſijn gaiken: de kuitert vint ſijn hommer in 't water: de hind volgt haar hert: de ſlang kleeft met de ſlang: de reeſ hangt met de reu door overſpel verknogt: d'ojj jeukt om van den ram, de vaars om van den ſtier, de platneufige geit om van haar ſtink-bok beſprongen te werden. De meren werden dol-tugtig, en vier-voeten na de bengſten, nog ſchut nog ſtroom ontfliende. Wel andan, geeft u vergrimde matres dit kragtige lief-kruid in: dit is 't alleen, dat haar ſelle gramſchap kan doen bedaren. Dit kruid over-treft alle artſenij: dit kruid kan de wond van jalouſij geneſen.

tius, *en* B. van Theb. *behalven* Heſiodus, Simonides, Kallimachus, Aratus, *enz.*

Siet vorders van deeſe wind, aangaande ſijn wijf en kinderen, 80 pag.

2. Verknoght) *Het geene* Plinius ook aantekend, 10 B. 63 H. ſprekende van de voortteeling.

3. Artſenei) Succus Machaonius, in *het Latijn.* Machaon was, volgens de beſte ſchrijvers, de ſoon van Eſkulapius, en broeder van Podalirius; welke twee Geneesheeren de Grieken in de krijgſtoet naar Trojen, hebben vergeſelſchaft. Homerus, 4 B. der II. ja deeſe ontſag ſich niet, nevens andere legerhoofden, in het houte paard te gaan. Virgilius, 2 B. van den En.

Voorts is hy begraven in Lakonien, in de ſtad Gerenia; alwaar hem een heerlijke kerk was toegevoegd, nevens een gekroond beeld van koper; tot welken een groote toeloop was, van die daar geneesmiddelen voor bunnetkrankheden quamen aſſaalen. Pauſanias, in Lacon.

Na hem word niet alleen de Geneeskonſt, gelijk wy hier ſien, bygenaamd Machaonia; maar ſelf word een uitnemend geneesmeester, tropicè, of redenkonſtſelijk, geheeten Machaon. Martialis, 2 B. 16 D. Ovidius, 3 B. 4 D. der Pontusk.

T W A A L F D E H O O F D S T U K.

Wat men moet bebaagen en verdraagen.

T Erwijlik dit galmde, verſcheen mij Apollo ſchielijk, en knip-duimde op de ſnaren van ſijn gulde lier. In de hand had hij een laurier-tak, op 't heilig hooft een laur-krans, en ſprak mij aldus toe: *2*

1. Knipduimde) *De lier of eithet roerde men met de plectrum, of 's ſlagpenne; of wel met duim en vingeren; gelijk wy aantekenden, 110 pag.*

2. Lauriertak) *Hem byſonderlijk toegewijd; om reden, boven, 105 pag. aangeweſen. Siet ook, 25 pag. de Penningen, waar op by met een lauriertak word vertoond.*

3. Tem-

3 wel aan, meester van de dartele min, breng u leerlin-
 4 gen tot mijnen tempel: daar vint gij geschreeven de
 spreek: KENTUS ELVAN, die, in dese en d'andere werelt
 bekend, in waarde gehouden wert. Die sig selven kent,
 kan alleen wijslijk vrijen, en doet alles na advenant sijn
 kragten. Is iemant schoon van leest, die pronkemet die
 gaaf. Die blank is, legge dikwijl met bloote schoude-
 ren. Een soet prater moet klappen, een goet sanger quin-
 keleeren, een konstig drinker neppen. Maar 't voegt
 niet, dat welsprekende vrijers onder 't vrij-geleffel stad-
 huis-woorden dreunen, en malle digters hun digt-werk
 blaten. Soo lasten 't Febus, hoort hem, gij moogt op 't
 woort van dien God veilig t'seil gaan. 'K moet nader kom-
 men. Die wijslijk vrijen sal, sal op-doen, en door mijn
 konst genieten 't geen hij wenst. De besaaiden akker
 geeft niet altijt de hooft-som met den intrest uit. 'T waait
 niet altijt soo de sterfman wil. Minnaars hebben meer
 onheils, als genuegts, en moeten sig laten voorstaan, dat sij
 5 6 veel weder-waardigheits te verwagten hebben. Soo veel
 hafen op den Athos, soo veel bijen in 't land van Megare,

soo veel olijven aan Pallas blaau geboomte krieden, soo veel
 schulpen op 't strand leggen; soo veel ongeneugten hebt
 7 gij in 't vrijen; en bevint, dat de minne-schigten met
 veel gals bestreken sijn. Gij sult moeten hooren, dat
 sij uit is, schoon gijse misschien in huis sult sien: maar
 laet sij uit wesen, en beelt u in, dat gij qualijk gesien hebt.
 Sei sij u een nagje toe, en vont gij op dien tijt de deur
 geslooten, verbijt het, en blijft voor deur op de vuile
 straat leggen. Dan sal misschien de dienst-maagd met een
 gemaakte trorse preut seggen: wat leit dese vent hier voor
 onse deur en loert? Vlei dan de deur-stijlen, en u onge-
 nadig dier ootmoedig, en hangt u roofofen-hoofst krans op
 8 de deur. Als sij 't goet vint, sult gij binnen komen: schuw-
 se u, soo gaat heen. Want 't misvoegt edelmoedigen, te
 verdragen dat sij ergens te veel sijn. Hier door sal u matres
 niet kunnen ontschuldiging vinden; maar moeten seggen:
 't geeft niet altijt even wel pas. Denkt ook niet, dat het
 schand is, bits bescheit, en slaag van u lam te verdragen,
 veel min haar tengere voeten te kussen.

3. Tempel) Binnen Delfos, een stedeken in het landschap Focis, aan den berg Parnass, met klippen en
 rotsen omringt en gescherkt; welker de navel, of het middelpunt der werelds genoemd. Plutarchus, van het
 begeben der Godfr. Livius, 58 B. 47 H. Ovidius, 10 B. der Herschepp. en eindelijk, Klaudianus, in
 het Sneld. van de afgesondene arenden.

4. Spreuk) Te weeten van Chilo, den wijzen Spartaaner, volgens Ausonius, in sijn seven Wijsl. Cioe-
 ro, van het Eind der goeden en quaden, 5 B. 16 H. Siet ook Juvenalis, 11 Berisp.

5. Athos) Een voornaame berg in Macedonien, gelijk een half eiland in de Egeesche Zee, sich soo verre
 uistreckende, dat sijn schaduwe valt self op het eiland Lemnos. Plinius, 4 B. 1 H. Thucydides, 4 B. Sta-
 tius, 4 B. van Theb. Welker van Xerxes van de vaste kust afgesneden, om een veilige vaars quaansuis,
 dicht onder het land te hebben. Herodotus, 7 B. 22 en 122 H. Juvenalis, 10 Berisp. Mela, 2 B. 2 D. be-
 halven Klaudianus, Lucianus, Ammianus, Ehanus, enz.

6. Megare) Hybla staat in het Latijn; want dit was een berg in Sicilien, nevens een stad van de selfde
 naam, tusschen Katania en Sirakuse, berucht door sijn goeden honing; als met den overvloed van rhyms en
 andere welriekende kruiden, de byen aantlokkende. Martialis, 13 B. 103 D. Statius, 1 B. van de Achill.
 Silius, 14 B. behalven Klaudianus, Strabo, en andere. Doch siet ook Stefanus, in sijn Stedeb. welke in
 Sicilien drie Hyblaas is stellende.

Wat de naam van Megarus aangaat, die kreeg Hybla, na dat die van het Grieksche Megara (waar af
 boven, 237 pag.) hier een volkplanting hadden ter neder gesteld. Strabo, 6 B.

7. Leggen) Meermaalen is ons boven voorgekomen, hoe de vryers, te Rome, niet alleen nacht en dag
 rondsom de deur van haar vryster swierden, maar ook self in de stoep's nachts bleven leggen, eensdeels om
 haar getrouwe standvastigheid te vertoon, doch ook om haare medeminnaars te verspielen en een kans af
 sien. Siet 123 pag.

10. Rosenhoofdkrans) Hoe de minnaars toen de deuren vleiden, begooten, en bekransden, is ook gesegt,
 124 pag.

DERTHIENDE HOOFDSTUK.

Dat men een medeminnaar somwijlen dulden moet.

Wat mag ik aan leuven blijven hangen? stappen wij over | mannen, en set al de sinnen schrap. Wij hebben wat moei-
 1 tot grooter dingen. 'K sal nu wat groots galmen: sta bij | lijks voor: maar geen deugt is 'er sonder moedijkheid.
 Onse

4. Triumferen) Het Latijn segt: gy sult verwinnar sijn op het slot van Jupiter; te weeten sijn tempel
 op

Onse konst vereist hier een hart pagje. Verdraag langmoedig u vrijgenoot, soo sult gij d'overhand krijgen, en als verwinner triumfeeren. Denkt niet, dat u dit een mens aanprijft, maar de griekse eiken voor waarheid spellen. Deugtamer les sult gij in mijn konst niet vinden. Knikt sij u mede-vrijer iens toe, verdraagt het: schrijft sij hem een minnebrief, raft hem niet aan: laat sij gaan en komen soose wil. Dit staan getroude mans haare wijven toe, selfs bij nacht, als haar d'oogen belodderen. 'Kbeken't, ik ben in dese konst niet volmaakt afgeregt. Wat wil ik doen? ik kan mijn eige les niet opseggen. Sou iemant in mijn tegenwoordigheid mijn matres een minne-wenk geven, en ik 't soo gemoe verdragen, dat ik niet alles in 't werk sou stellen, 't geen tot wraak dient! Haar man, 'konthield dit wel, kuste haar: 'k deed haar daar over mijn beklag. Ons vrijen steekt vol boersheid. Die seil-greep heeft mij meer

als eens gehindert. Hij vrijd beter na de konst, die mede-reeders tot het schip weet te bespreken. Dan 't was beter den handel van andere reeders niet te weten. Wilt niet weten, hoe andere met haar sluiken; op dat sij, 't stuk bekennende, niet leeren schaamteloos werden. Hierom, o jonge borsten, wagt u, u vrijsters te agter-halen. Laat sij sluiken, en meenen, dat sij u daar door bij de neus gehad hebben. 'T verklikt paar mint heftiger. Daar twee even veel verlooren in een stuk, blijft ijdervan haar even volstandig in 't verhalen van 't geen sij verlooren. 'T is een klugt, die al 't Godendom niet alsal te bekend is, hoe Mars en Venus door Vukaans list verstrikt wierden. Vaders Mars, door doldriftige min op Venus verlingert, wiert, van een vervaarlijke krijger, een vrijer. Aan d'andere sijde was Venus (want gefeglijker Godin is 'er in den hemel niet) soo plomp niet, dat sij Mars togt weigerde. Og! hoe dik-

op het Kapitoel; in welken de zeegepraaners hunne lauriertak die godheid opdroegen. Siet 125 pag.

2. Grieksche) Pelafge in het Latijn; wegens de omswervende Pelafgi; van welke, 42 pag.

3. Eiken) Of liever de duiven, in het eikenbosch van Dodone sich onthoudende; gelijk wy elders aantekenden.

4. Vulkana) Mulciber in het Latijn, van mulcare, beuken; aangesien het yser op den aanbeeld word geslagen, en so week en buigbaar gemaakt. Festus, Donatus, over de Gebroeders van Terent. 1 Bedr. 2 Ton.

Hy was een soen van Juno, sonder mans soedoen uit haar eigen geilheid voortgekoomen; doch, wegens zijn mismaaksheid verworpen; gelijk wy seggen, 28 pag.

Wat aangaat het betrappen van Mars en Venus, is gesproken, 130 pag. doch siet het ook in deese prins verzoend.

5. Mars) Gradivus in het Latijn, te weeten, volgens Festus, à gradiendo, stappen en voortstreden; gelijk men hem siet doen op de keiserlijke Penningen, by Oudaan, in de 42 Taf. of Choul, 217 en 218 pag. behalven Patinus, Vaillant, en andere.

Van

dikwjl, segmen, stak 't darrel schaaft den draak met de manke-poot, en harde smits handen van haar man. In Mars tegenwoordigheid aapte sij Vulcan na. Dit na-
 6 stont haar abel, en verciende haar schoonheid. In 't eerst plagtense haar sluikerij wel te verheelen, en was haar bedgewoel door eerbare schaamte verborgen; maar door 't
 7 verklikken van de son (wie fou 't sonnen-oog komen ontschuijen) kreeg Vulcan kennis van Venus handel. Wat segt staaljen geeft gij, Febus? eist liever iets tot belooning van 't beelen, sij heeft nog middelen ook voor u
 10 ten besten. Vulcan omtrok 't ledekant in donker allenthalve met een war-net, soo sijn dat het niet gesien kost
 12 werden. Hij geliet sig, of hij na Lemnostrok: als wanneer 't lieve paar bij een kroop, en naakt in 't net verwacht bleef. Doen riep hij 't Godendom om 't werk op te nemen: 't verstrikt paar strekte tot een schoufpeel; en Venus, meentmen, kost sig naulijks van schreien onthouden. Sij konden d'aanligten niet bedeken, nog de
 14 hand voor de schameelheid houden; soo dat iemand van de Goden onder 't spreken seide, hindert u, strijdbare Mars, dat war-net, werpt het mij op 't lijf. Ter naauwer noot slaakte Vulcan, op 't verzoek van Neptun, de liefjens. Mars sloop na Trezen, Venus na Pafos. Dit hebt gij hier mee uitgewonnen, Vulcan, dat sij te voore 't gebalpel verhoolen, nu onbeschaamt in 't openbaar waar neemt. Maar men segt, dat gij dikwjl u sorte dat verfoeit, en leetwefen hebt dat gij dus soekeloos vergimde. Dit verbod ik, en ontraat u Venus selfs, niet
 12 willende dat gij u vrij genoot belaaft, gelijk sij selfs verstrikt wiert. Hangt u mede vrijers geen strikken, en onderschept haar geheime minne-brieven niet. Laat daar de mannen op loeren, (soo sij oordeelen, dat het noodig is) die door ballingschap sig tot een beter leven bekeeren willen. Siet, ik betuig 't u andermmaal, hier mag niet
 13 buiten spoor gegaan werden, als op vaste voorwaarde. Geen vrouwen, die gestoot-kant gewaat dragen, raakt dit kitel-spel.
 14

Van Mars spraken wy 116 pag.

6. Man) Merk hier ondertusschen aan, dat Vulcan, behalven Venus, ook eene der Gratiën, of Bevaligheden had ten wijve; by den welken hy sloop op Lemnos, gelijk by Venus alleen in den hemel gebruikte. Lucianus, in het Gesprek van Apollo en Merkuur, enz.

Sie hem afgebeeld op Gedenkpenningen by Oudaan, 46 Taf. en op het 78 stuk oud Marmer, by meerge-noemde P.S. Bartolus.

7. Lemnos) Van dit eiland is gesproken, 28 pag.

8. Neptunus) Welke, in de verdeeling van den aardkloot onder de drie gebroeders, de zee te beurt is gevallen; swaajende deswegen, in plaats van een rijkstaf, den gaffel of drieland; gelijk gesegt is, 18 pag.

Sijn vrouw was Amphitrite, by welke hy veele dochteren teelde, alle sijnde zeenimfen; opgeteld van Hesiodus, in zijn Geslachtb.

Hy hadde veele vrijsters (hier in Jupiters zijn broeder gelijk) op de eene of de andere wijs bedrogen en achterbaald; gelijk wy toonen, 96 pag.

Eindelijk is hy de eerste temmer en berijder van paarden geweest; gelijk elders in dit werk (al aangesekend worden. Sie ondertusschen zijn hoofd op Burgemeesterlijke Penningen, by Oudaan, in de 30 Taf. doch weder hem geheel, op zijn wagen staande, en zijn paarden voorstuwende, op eene andere, in de 40 Tab. of by Choulius, 102 pag. Vaillant, van de Volkplantingen, enz.

9. Liefjes) Te meer, dewijl Venus uit het schuim der zee is voortgekomen; gelijk wy aantekenden, 34 pag.

10. Trezen) Wat had Mars te Trezene te doen? neen, yertaalder, hy begaf sich naar Thracien; het geen hem eerd en aanbid, als sijnde woest, wreed, en oorloglievende. Horatius, 2 B. 16 Lied. Euripides, in Hekub. ja zijn geboorteplaats. Arnobius, 4 B. Sophokles, enz. deswegen hem ook geheel toegeëigend. Virgilius, 4 B. der Landd. Manilius, 4 B. der Sterrek.

Heet ook Sisbon, of Sisbonia, Gellius, 14 B. 6 H. sie boven, 6 pag. of Odrysia, gelijk gesegt is, 190 pag.

11. Pafos) Een Cyperische stad. van welke 164 pag.

12. Venus) In het Latijn Dione; hoewel dit eigenlijk de naam was van haar moeder; gelijk wy aantekenden; 135 pag.

13. Ballingschap) O beklagelijke Yertaalder, wat spreekt gy hier van ballingen, die quansuis het algemeen gebruik van vuur en water is verboden? wy weten het uit Cicero, in de Red. voor Cecina, en uit het B. aan Herennius, enz. Maar hoe komt dat hier te pas? daar onse dichters set op een heel andere plechtigheid der Romeinen, welke, in het wettig samenwoegen van man en vrouw, vuur en water hen beide deeden aanraaken, als te kennen gevende dat die gemeene hoofdstoffen, dat tusschen hen alles in het huishouden moet wesen algemeen. Siet Varro, Festus, Plutarchus, in de 1 der Roomse Vrag. Laktantius, 2 B. 10 H. enz.

14. Gestootkant) Siet het geene gesegt is van de instita of stootkant, 199 pag.

H h

V Y F.

DE MINNEDICHTEN

VYFTIENDE HOOFDSTUK.

Dat men moet leeren swijgen.

¹ **W**ie sou-Ceres kerk-gewoonten, en de groote heil-
² ligdommen, in Samo-Thrace gevonden, met on-
 heiligen monde durven openbaar maken? 'T is een geringe
 deugt, iets te verswijgen; maar een sware misdad, 't ge-
³ heim te openbaren. Hoe wel kreeg Tantalus, dien snapper,
 die vergeefs na 't boom-oofthapt, en, tot den hals in 't water, dorst moet lijden! Voor al last
 Venus haare heiligdommen te verswijgen. Ik waarschou
 u, dat sig daar toe geen klapper vervordere. Schoon Ven-
 nus geheimenissen, gelijk die van Ceres, niet in kisten
 opgeslooten zijn, nog op de kopere rinkel-bom dol-
 driftig werden geklattert; schoon Venus heiligdommen
 onder

1. Kerkgewoonten) *To weeten in de Thesmophoria, by die van Athenen; van welke 17 pag.*
2. Samo-Thrace) *Een eiland in de Egeësche zee, by dat gedeelte van Thracien, alwaar sich de rivier Hebrus uitsort. Strabo, 10 B. Ovidius, Klaagd. 1 B. 9 D. Wel eer gebouwen voor heilig en onschendbaar, als bewaarende de kerkgeheimen van Ceres en Proserpina. Diodorus, 5 B. 48 H. Livius, 45 B. 5 H. Plutarchus, in Paull. Emil. Doch eerde ook byzonderlijk, met veele nauksurige plechtigheden, de Kabiri. Siet het geen, wegens deese godheden, is by een gesocht en aangeteekend, nevens de 69 en 96 der Uitgeleene Gedenkenningen van de Hr. JACOB DE WILDE, en voor al de geleerde en wel doorwrochte Verhandeling, raakende de Kabiri, van mijn waarde vriend en Neef, TOBIAS GUTBERLETH.*
3. Tantalus, *Van deesen snapper is gesproken, 40 pag. doch siet hem hier, over zijn misdoen, by de onderaardsche straf lijden.*

4. Venus) *Cytheraea in het Latijn, wegens het eiland Cithora; van welke 34 pag.*
5. Kisten) *Cistæ in het Latijn; van welke is gesproken, 15 en 192 pag.*
6. Rinkelbom) *Cava zra in het Latijn; hoewel men hier van geen kopere trompetten (gelijkenige willen) is spreekende; maar of de kopere helmen der Koribanten, waar af elders: of wel de tympana en cymbala, trommelen en cimbaalen, in de luidruchtige processien of ommezingen van vader Bacchus of Cibeles gebruikts. Siet 15 en 16 pag.*
7. Dekt

7 onder't gemeen ingebruik zijn: evenwel willen zij verhol-
len gehouden werden. Soo dikwijl Venus zelfs sig moe-
der-naakt ontleedt, dekt zij d'eghenis met 't hol van de
linker hant. De beesten spelen in 't openbaar wel bij de
weg; maar als dat een maaght siet, sal zij dikwijl 't hoofd
om drajen. Slaap-kamers en deuren zijn tot ons sluik-
spel dienstig, en de schaamte wiert satfoenlijk met dek-
sel geblijt. Hier toe kiesfen wij een schemerlijgt. Soo
8 deden d'aalouden, die, in plaats van huis-dak, onder
eiken schut en kost vonden. Zij kroopen in 't lom-
mer en hollen bij malkanderen, niet onder den blaau-
wen hemel: sulken sorg droeg dit ongeschaafde volk
nog voor d'eerbaarheid en schaamte. Maar hedens-dags
rekent men 't sluiken onder d'eer-tijtelen, en niets voor
wat groots, of 't moet aan de klok-reep gehangen wer-
den. Quansuis wilt gij hier en daar alderhande slag van

deerns verlakken, om tegen ijder een te kunnen seggen:
dit staal heb ik mee bekroopen. Quansuis wilt gij diert-
jens hebben, die gij met de vinger na-wijfen kont, om alle,
die gij tot u wil kreeg, tot spotten toon te stellen. De-
se klagt heeft nog weinig om 't lijf: sommige suigen uit
den duim, 't geen zij weten gelogen te zijn, en seg-
gen, dat'er geen vrou-mens in de stad is, dat zij niet
bekroopen hebben. Konnen zij 't lighaam niet beschant-
vlecken, sijbrand-metken's vrijster naam, too dat zij voor
hoeren uit gaan, al zijn zij nooit beslapen. Pas op den,
vijandige deur-wagters, hout de deur van u juffers vrij
met hondert grendels geslooten. Wat kont gij kuisheit
bewaren, daar sig een schendbrok voor haar sluiker uitgeest,
en gaarn gelooft had 't geen hem niet mogt gebeuren? Wij
maken ook niet veel geschal van 't ware minne-werk,
en houden 't geheim van Venus: sluikerij digt verholan.

7. Dekt) *So komt ons Venus te vooren, onder de konstige afbeeldingen der Roomsche statuën, by de ver-
saamelaars, Perrier, Bisschop, enz. Doch siet ook haar, boven, 112 pag.*

8. Eike) *Wat de eiken boom alleen de aalouden tot spijs en voedsel verstrekke, is boven getoond, 186 pag.*

VYFTHIENDE HOOFDSTUK.

Dat men de vrijster geen gebreken moet verwijten.

W Agt u mede de deerns haar gebreken te verwijten,
mer welke te ontveinsfen veele vrijers sijde spon-
nen. Perseus, met sijn gewiekte voeten, verweet Andro-
meda niet, dat zij een bruinet was. Andromache scheen
ijder te groot in 't oog; maar Hector was d'eenigste, die
seide, dat zij middel-matig was. Is'er iets, daar gij naan
steet, verduwt het; en gij sult het leeren gewent werden.
De tijtschaast veel: maar in 't begin van 't vrijen merkten
alles. Een tengere loot, eerst op een stam ge-ent, waait
mer 't minste koeltje ligtelijk ter neder: maar mag zij een
wijltje staan setten, sij sal een storm doorstaan, en den
stam sijn vrede suigling na de borst houden. De tijt
slijt alle de vlekken van 't lighaam. Die eerst 't vers ofse-
leer rickt, nijpt de deus toe: een wijl daar na is al de
stank vervlogen. De gebreken moet gij mer andere na-
men verbloemen. Een swart-gat sult gij een bruinet,

een scheele een lonkende Venus, een saluwe, een blon-
de Minerva, een uitgeteerde spijgtig noemen. Hebt gij
een kort-garje; segt, dat zij een snugger dier: een
dik-pens, dat zij een volflage plos is: en heelt 't ge-
brek, door 't voorwenden van schoonheid, daar't na
sweemt. Vraagt niet, hoe oud sij al is, of ten tijde van
wat Borgemeesters sij gebooren is. Laat den straffen tugt-
meester hier in sijn ampt waar-nemen. Insonderheid
als 't een oude agt-en-twintig, of haar jeugt verlept is,
en sij reets de grijsse hairen begint uit te wijden. Sulke
nooten, jongelingen, of nog ouder, sijn goet om te
kraken: sulke akkers moet gij besaen, die sullen vrug-
ten dragen. Ontfiet u gees moeillijkheid, terwijl gij
groen sijt: want de krommen ouderdom sal u allengs
heimelijk bekruijen. Roeit over zee, beploeght het land,
schiethet gruwlijk harnas aan, ofspendeert u lende-kragt
en

1. Bruinet) *Van Andromedaa's bruine verf is gesproken 106 pag.*

2. Groot) *Van Andromachos grove gestalte en ongemeen groot lighaam, gewaagen ook Dares, de
Frygiaan, in sijn B. van den Trojaanf. oorl. en Juvenalis, 6 Berisfd.*

3. Swartgat) *Nigrior pice Illyrica, segt het Latijn. Illyrien (heden Slavonien) was een landstreek
boven Macedonien en Thracien, van de Chaones sich strekkende tot aan den Donau. Strabo, 7 B. Mela, 2 B.*

3 H. behalven Plinius, Dionysius, Appianus, enz.

4. Borgemeesters) *Gelijk by de Romeinen, in de plaats van een altijd duurende regeeringe eenes
haastlijken opperhoofs, een jaarlijksche heerschappye was van twee gekoosne Burgemeesteren, so hadden de
selve de gewoonte, sprekende van de tijt in eenig voorval, te seggen niet dat het in dit of dat jaar was ge-
beurt, maar liever dat dat selve was geschied onder deese of die borgemeesteren. So seggen Tibullus 3 B. 5 D.
en onse dichtster Klaagd. 4 B. 10 D. dat sy gebooren sijn toen Pansa en Hirrius burgemeesteren waaren, en in
een veldslag sneuvelden. Siet ook Horatius, 3 B. 21 Lierd. sprekende van sekere wijn, gevallen in sijn
geboortjaar, te weeten toen Luc. Aurelius Kotta, en Luc. Manlius Torquatus, burgemeesteren waaren.*

Hh 2

5. Po-

en gediensligheid ten dienst van de deerns. Dit's ook krijgen, dit's ook middelen zoeken. Behalven dit, vint gij in half-sleeten meer bedrevenheid, en aanleiding om er vare fier-lui te maken. Dit goore goet over-quikt den ouder-roof, en maakt door't smakken dat het geen besen gelijkt. 'T quikt, soo gij wilt, op duisent der-hande manieren. Geen schilder kan meer verscheide posturen uit-beelden. Zij voelen vreugd, al prikste niet. Ik heb gaarn, dat man en vrou even veel vreugts genieten. Ik haafte, die niet wederzijts los branden. Dit's de rede, dat mij geen troetel-jonge bekoort. Ik haafte, die schielijk geeft, en droog op haar wol-werk denkt. 'K heb geen bek op een hoer, die na de hand keek: geen vroumens moet mij hier om iets verpigt dienen. Ik hoor

't goetje gaarn seggen, dat het haar smaakte, en sij wersten, dat 't langer duren mogt. 'K sie gaarn, dat 't gesigt van mijn matres dan verlooren drijft, datse in swijm legt, en in lang niet wil aangeraakt wesen. Dit vermaak vint gij in geen jonge bloemen, dat gemeenlijk de vijf- en dertig-jarigen schielijk plagt te overkomen. Die haast hebben, mogen nieuwe most sloppen: ik ben op oude wijn gebekt. Geen aan-dootn, of hij moet out sijn, kan son schutten. Op nieuwe beemden gaarmen de bloote voeten door. Hoe! sout gij Hermione voor Hele, en Gorge voor moeder Althea kiezen? Is'er iemant, die aan half-sleeten ziekte, die volhard in 't werk, hij sal goet arbeids loon krijgen.

5. Posturen) *Van duslaanige afbeeldingen is gesproken 193 pag.*

6. Troeteljonge) *Een algemeene doch seer afschuwelyke gewoonte, so wel der Romeinen als der vroege Grieken, doorgaans uitsluitende in de overgeile bladeren hunner puikdichteren; als Anakreon, Dion, Moschus, Nemesianus en Kalpurnius; Tibullus, Horatius en Martialis, de dertele Priaapgefangen; en eindelyk self onsen eenvoudigen en knisphen herder Koridon, of Virgilius Maro.*

Ja deese schamen sich niet self haare goden aan deese vuiligheid schuldig te maaken; welke, schuwende het genot van hunne huisvrouwen, of bywijven, sich met die schandjongens by hen vermengen. Sies Prudentius, in het Lof van Roman. sprekende van Jupiter en Ganymedes, of van Herkules en Hy-las; gelijk ook Laktantius, 1 B. 11 H.

So dat ook de opperhoofden en vorsten van deese volkeren, te weten; Filippus, Alexander, Cesar, Tiborius, Nero, Kommodus, en Elagabalus, en honderd andere in die vuile en onnatuurlyke minneplegingen waaren ingewikkeld.

Wat eindelyk deese tijden aangaat, men weet het noch seer in swang te sijn in Moskovien, en het hedendaagsche Griekenland, ja het geheele Oosten: doch tot so ver in Italiën, dat aldaar boeken, tot lof en eer van deese allerslimste soort van oneerbaarheid sijn geschreven, en door den druk gemeen gemaakt.

7. Wolwerk) *Van het wolspinnen en weeven der vrouwen, ook der aansienlyke en vermoogende, by de aalouden is gesproken. 4 en 94 pag.*

8. Oude) *Condita consulibus priscis; ingeslagen, segt het Latijn, onder oude Burgermeesteren; volgens de tijd- en jaarrekeninge, waar af 243 pag.*

Doch bysonderlyk sprak men dus aangaande de oudheid van deese en geene puikwijn; gelijk onder andere van die gevallen was in het burgermeesterschap van Luc. Opimius, dat is, in het 632 jaar, van Romes opbouw. Paterkulus, 2 B. 7 H. Cicero, in sijn Brutus, of het B. van de doorluchtige Red.

Welke om sijn deugd en goeden aard, langen tijd in woesen blyvende, na deesen burgermeester, is Opimianum genoemd. Petronius, in meergemeld Berisf. schr. Plinius, 14 B. 4 D. en 14 H. Martialis, 1 B. 27 D. en 3 B. 26 en 82 D.

9. Aandoren) *Platanus geheeten by de Latinisten. Een boom, wegens sijn aangename lommer gewild, en met groote kosten te Rom gebracht; alwaar men de galleryen en wandel-plaatsen self met dit geboomte omringde. Plinius, 12 B. 1 H. Martialis, 3 B. 19 D. Horatius, 2 B. 15 Lierd. Petronius, enz. Onder welke de Romein sich gaarne verlustigde. Horatius, 2 B. 11 Lierd. Ja welke hy so beminde en hoog achtte, dat hy sich niet ontfag deselve met kostelyke wijnen te voeden en op te queeken. Plinius, op de bovengemelde pl. Makrobius, 3 B. 13 H.*

Behalven dat Xerxes, onder andere, die magtige vorst, een schoonen aandoorn op de weg ontmoetende, deselve met een goudene halsetrand begiftigde, en door eene sijner amptgenooten des bewaaren en gaadschaan. Herodotus, 7 B. 21 H.

10. Hermione) *Van welke boven, in den Inhoud van den achtsten Br. 31 pag.*

11. Gorge) *Dochter van meergenoemde Alsea, en suster van Melaeus; van welke ook 49 pag.*

SESTHIEN.

SESTHIENDE HOOFDSTUK.

Blyeinde nitflag van de vrykonst.

Twee liefjens sijn te bed gekropen , blijf , sang-godin voor de gesloote kamer-deur staan luisteren. Vur eigen geestigheid sullen sij een sulpe taal spreken , en met de linkerhand op 't bed gebeerden maken. De vingeren sullen haar bedril vinden ter plaatse daar de min ter sluik sijn schigten hegt. Dit plagt Hektor eerst met sijn Andromache te doen , en te toonen , dat hij wat meer als een braaf soldaat was: dit deed Achilles met sijn gevang Hippodamia , doen hij , van 't vegen afgemat , op 't rust bedt mast' neer viel. Dir prikken leedt gij , Briseis , van de vingers , die altijd met Trojanen bloet geveest waren. Schepre gij hierom vermaak in 't vingeren , dardel dier , om dat gij 't van vlees-verwinners handen voeldet? Geloofst mij , 't minne werk wil niet verhaaft , maar langzaam voort geport sijn! Als 't bom gat gevonden is , schaamt u niet te tasten. Dan sult gij haar sien pinkel-oogen , gelijk de son op 't water sikkert. Dan sal gij kreunen , dan vriendlijk neurien , dan minlijk steenen , en lieflijk korswilen. Maar siet toe , dat gij , te schiet-ree , niet eer of later los brant als u mautes. Legt gelijk aan. Dan hebt gij volkome vreugt , als man en vrou te gelijk verlagen leggen. Dus siks moet gij op u stuk passen , als zij tijts genoeg hebt , en geen vijand den haan doet overhalen. Als 't onveil sammelen is , geeft 't paart de spooren , en brant 'er schielijk op los. Mijn lamp brant in de pijp , en 't boek loopt op 't leest. Vereert mij , dankbare jeugt , met dadel-loof , en bekrans mij 't gefalde hoofd met een riekende mirte-krans. Soo hoog Podalirius bij de Grieken in d'arsenij , Achilles in dapperheid , Nestor in wijsen raat , Calchas in 't wighelen , Ajax in 't schermutselen , Automedon in 't wagen-mennen geschat wiert; soo hoog hoor ik in de minne-konst verheven te werden. Verheerlijk 's digters naam , mannen: singt mij lof: galm Nafos naam de geheele wereld over. Ik gaf u wapenen , gelijk Vulcan aan Achilles gaf. Overwin door dese gift , gelijk hij overwon. Maar die met mijn geweer een Amazoon velt , mag op sijn buit teekenen : *Naso was mijn meester*. Siet , hier vergt mij 't vrijster-rot een les. 'K sal u met 't naaste boek ook werk geeven.

1. Kamerdeur) Thalami fores , in het Latijn. Van den Thalamus , binnen huis of maagdevertrek , spraken wy , 61 pag.

2. Andromache) Van welke meermalen is gesproken. Sie Martialis , van haar en Hektors minnespel , 11 B. 104 D.

3. Hippodamia) Lyrnefis , in het Latijn , wegens de stad Lirnesus ; van welke 12 pag. Siet van deese minnaares den inhoud van den derden Br. 10 pag.

4. Podalirius , Een beroemd Geneesheer , de broeder van Machaon ; van welke 238 pag. Trok , met deesen broeder , uit het eiland Kreta , nevens de byeengetrokene Grieken , naar Troje. Homerus , in het 2 B. van den Ilias.

5. Kalchas) Een seer beruchte wicchelaar en voorspeller , by de Grieken ; welke , gedurende het beleg van Troje , sich dikmaals van sijn voorspellingen en godspreeken hebben bediend. Homerus , in het 1 B. van den Il. Seneka , in het treurp. van Trojes verwoest. Ovidius , 12 B. der Herschepp. bebalven Virgilius , Silius , enz.

Na Trojes ondergang begaf hy sich naar Ionien ; alwaar hy , in het kerk-woud van Apollo , ontrent Samos , in het wicchelen en raamen van Mopsus overwonnen sijnde , van herseer is overleden. Hesiodus , in der Goden Geslachtb. Ferecides , en Apollonius Atalikus , by Natal. Komcs , 4 B. 10 H.

6. Ajax) Telamonius , in het Latijn , wegens Telamon sijn vader. Siet 96 pag.

7. Automedon) Van deesen wagenaar of voerman is gesproken . 197 pag.

8. Vulcan) Van het bereiden der wapenrustingen voor Achilles , ser bede van Thesis , gewaagen Homerus , 18 B. der Iliad. en Virgilius , 8 B. van den En. enz.

Sie van het smeden der wapenen voor Eneas , 165 pag.

9. Amazoon) Vrijster ; sich fier en moedig houdende tegens des minnaars uleyerijen en aanlokfelen. Vande Amazoonen is boven gesproken , 19 pag.

10. Teekenen) By alle praatteekenen , wapenatronken , en zeegezuilen , voegde men een opschrift ; te kennen gevende wat verwonnen legerhoofd , of wat overheerd volk dit krijgsgeweer was afgenomen. Virgilius , 3 B. van den En. spreekende van het opgehangen schild van Abas. Plinius , 8 B. 3 H. spreekende van den olifant ; welke self de Celtische kriegsroof , in het Grieks ondertrekende.

Dus ontmoeten wy ook op de Keiserlyke Gedenkenningen , by Oudaan (in het 27 en 28 Taf.) op een geworpene wapenrustingen , ondertekend : DE GERMANIS , van de Duitsers ; DE SARMATIS , van de Sarmaaten , of Polakken , enz.

Einde van 't tweede Boek

Hh 3

DE

MINNEDICHTEN

van

PUBL. OVIDIUS NASO.

DERDE BOEK.

I N L E I D I N G E.

Ik heb de Grieken wapenen beschikt tegen d'Amazo- | nog geweert, Penthesilea, van mij te ontfangen. Komt
nen (de mannen tegen 't vrouwvolk) nu schikt u gros | met gelijk geweert te velt : en wint den slag, wiens wapen-
nen

1. Penthesilea) Koninginne der Amazoonen, Orithia in het rijk gevolgd. Justinus, 2 B. 4 H. misvind-
ster van de legerbijt. Plinius, 7 B. 56 H. Sy vermoordde haar suster op de jage, veinsende een hert in sejn schuil-
hoek te doorschieten. Diodorus, 2 B. 46 H.

Quam de Trojaanen te hulp, en doe veel klooke daaden tot bescherminge van haar stad. Virgilius, 1 B.
van den En. Sabinus, in de antwoordende Br. van Cidippe. Doch is eindelijk van Achilles in den strijd
neergezabeld. Propertius, 2 B. 9 D. Quint. Kalaber, 1 B. Higinus, in de 112 Vertell. Gelyk dat, soo
men mag geloven, op een ongemeene Penning van keiser Trajanus werd vertoond.

2. Ve-

2 nen d'alqueekende Venus en Minne-god, die de heele
3 wereld over vliegt, fal seggen. 'T wastegen regt en re-
den, geharnast naakte vijandinnen punt te bieden, en
schande voor mannen soo d'overhand te krijgen. Ie-
mant uit 't gros mogt misfchien seggen: waarom slangen
meer vergift bijgefer, en de kudde aan scheur-fieke wol-
vinnen ten beften gegeven? Wagtu, dat gijal't vrouwvolk,
om weinige feekfen, niet even swart verft; maar keurt
4 ijder na waarde. Kan een Menelaus swartfel vinden om
5 Helena, en Agamemnon om fijn Clytemneftis te blan-
6 7 keuren; is een Amfiaraus door fmoed verraat van Erifyle,

Telaons kroos, levenslijf, en met levende roffen ter hel-
le neer geftegen: ftekt daartegen d'egtrouwe van Pen-
lope, terwijl haar man [Ulyffes] tien jaar oorloogde, en
tien jaar omfwoef. Slaat 't oog eens op Portentiaus en
10 Laudamia, die men fegt met haar egt-genoot ter helle ge-
daalt, en gefturven te fijn in de fleur van haar leven. De
Theffalife Alceftis kocht met haar dood Admetus leven, en
11 wiert voor haar Egabegraven. Ontfangt mij, Capaneus,
12 fprak Ifas, doen fij in haar mans lijk-vier fprong; wij
13 fullen onfe alle onder een mengen. Selfs ftaat de dap-
14 per

2. Venus) Dione, in het Latijn; gelijk 135 pag.
3. Vliegt) Sie hem met vleugelen afgebeeld op de Griekfche Gedenkenningen, met vleugelen afgebeeld 117 en 145 pag.
4. Menelaus) Atrides minor in het Latijn, wegens fijn vader; van welke 67 pag.
5. Agamemnon) Atrides major in het Latijn. Sie van hem, 11 pag. en elders.
6. Amfiaraus) Oeclides in het Latijn; wegens fijn vader Eklius. Van deefen rampzaligen wicchelaar is gefproken, 131 pag.
7. Erifyle) Die haar man ontsdekte aan Polinices, gelijk wy seggen, 131 pag. Siet haar dit uitvoeren in dit nevensgaande plaatje.

8. Helle) Styx in het Latijn, noemende een deel voor het geheel. Van deefe rivier is gefproken, 220 pag.
9. Penelope) Van haar spreekt den Inhoud en aantekeningen van den 1 Br. 1 en 4 pag.
10. Protefilaus) Phyllacides, hier in het Latijn, gelijk 67 pag.
11. Theffalife) Pagafza in het Latijn, wegens Pagafe, een ftad in Theffalien; van welke, 28 pag.
12. Admetus) Pheretades in het Latijn, wegens fijn vader Feres; van welke elders.
13. Ifas) Evadne dochter van Ifis, of liever Mars, de wapengod; gelijk wy aantekenden, 177 pag.
14. Lykvier) Waar afgefproken is, 47 pag. en elders.

15. Dap-

- perheid met vrou-gewaat en naam verbeelt: geen wonder
 15 100 se haare kunne jonktig is. Maar dusdanige heldinnen
 begrijpt onse minne-konst niet. Mijn waaiopjen vereist
 kleinder seil. Van mij sulst gij niet als dartele min konst
 leeren, en op wat wijze 't vrou-volk moet gevrijd werden.
 Een vrou-mens kan de scherpe minne-schigten niet wel
 af-kaatsen: een man-mens, bevind ik, heeft'er soo veel
 bluts niet van. De mans kaadragen dikwij: 't vrou-volk
 16 sulst gij selden op lorrendrajen betrappen. Jafon, dien uit-
 strijker, schoot zijn Medea op, doen zij reers moeders was,
 17 en kreeg een andere bruit (Crëusa) op zijn schoot. Gij lier,
 ondankbare Theseus, u Ariadne op een vreemde strand al-
 leen leggen, die, dus verlaten, had het na doen vergaan, een
 18 aas voor 't zee-gevogelte had konnen wesen. Let eens, waar-
 19 om Fillis negen-maal na 't strand plagt te gaan, en 't geboom-
 te met 't afschudden van 't loof dit dier beweeende. Eneas had
 20 de naam wel van God-vrugte, maar nog gaf hij u 't moord-
 21 swaard, Dido, en oorzaak van u doot. Wat u de dood deed,
 sal ik u seggen: gij verstont u 't minnen niet: 't schone
 u aan konst. Door konst hout de min post. Nog bleef gij
 al even lomp, ten waar mij Venus verſcheenen was, en mij
 22 gelast had u te boek-staven, seggende: wat heeft 'arm
 vrou-volk misdreven? 't weerloos gros valt gewepende
 mannen in de handen: die hebt gij met twee boekjens ge-
 spist: dese moet gij ook met de gerf-schaaf over-loopen.
 23 Stesichorus, die te voore Helena's ſchande galmde, lofuitte
 daar ga gelukkiger met lier-toon haare deugden. Soo gij u
 24 ſelven wel kent, pas geen gequikt vrou-volk te beledigen.
 Die genade moogige vrij voor u leven at-bidden. Dus
 geſprooken hebbende, gaf ſij mij een mirte-blad, en wei-
 25 nig greintjens; want ſij ſtont juist voor mij met een mirte-
 krans op 't hoofd. Die ontfangen hebbende, wierd ik haar
 godlijke kragt gewaar: mijn dampen klaarden op, en diki-
 ke logheid verſijnde. Terwijl u dan mijn geeft kan dienen,
 dogters, laat u daar door onderrigten, die d'eerbaarheid,
 wetten en eigen regt den vrijen room geeft.

15. Dapperheid) In de gedaante van een gewapende Amazoone; volgens de keizerlijke Gedenkenpenningen, byzonderlyk van Domitianus, by Oudaan, 68 Taf. 10 Pen. even als Rome ſelf (voerende haar naam van pakt, kracht en ſterkte, en deswegen ook in het Latijn van valere, dat is, vermoogen en kracht hebben, Valentia genoemd. Solinus, 1 Hoofdst.) welke ons de Penningen, van de keiſeren, Nero, Veſpaſiaan, enz. by Oudaan, 32 Taf. voorſtoont op een deſelfde gewapend en gekleed: gelijk ſy ook word afgeſchilderd en beſchreven vande dichteren; Klaudianus, in het Burgem. van Olybrius; Sidonius, in het 2 Dicht, aan keiſer Anthemius. Korippus, 1 B. 15 H. ſprekende van het geborduurd kleed van de keiſerinne Sofia.

16. Medea) Phafias in het Latijn; wegens de rievier Fafis; van welke 29 pag.

17. Kreusa) Van welke rampſalige bruid, 61 pag.

18. Aas) Van Ariadnes dood is geſprooken, 8 pag.

19. Fillis) Sie van deeſe den Inhoud van den 2 Brief, 5 pag. en de verdere Aanteekeningen.

20. Godvrucht) Endeugdſaame, dragende ſyn hoogbejaarden vader uit de brand van Trojen; gelijk wy op twee byſondere Gedenkenpenningen doen ſien, 33 pag.

21. Dido) Van welke koningin geſprooken is, in den Inhoud van den 7 Br. doch ſie haar ook op Pennin-
 gen afgebeeld, 32 pag.

22. Venus) Cytheræa in het Latijn; wegens het eiland, waar af wy ſpreken, 34 pag.

23. Stesichorus) Een voornaam dichter by de Grieken; welken Kaſtor en Pollux het geſicht ontnaamen, na dat hy op Helene, hunne ſuſter (als ſijnde de eenigſte oorſaak van Trojes ondergang en verwoefſtinge) een laſterſchrift had uitgegeven. Doch als hy gewaarſchuid, door een droom, wederom haar lof had opgeſongen, is hem ſyn geſicht ook wedergegeven. Filoſtratus, 6 B. 4 H. ſiet vorders van het wonderwerk in hem, noch in de wieg leggende, voorgevallen, Plinius, 1 B. 29 H. en van ſijne ſchriften Horatius, 4 B. 9 Lierf. Quintilianus, 10 B. 1 H.

24. Helena) Therapneæa maritana noemd haar het Latijn; wegens de ſtad Terapne, van welke 78 pag.

25. Mirtekrans) Synde de mirteboom haar toegewijd en geheiligd; gelijk wy ſeggen, 117 pag.

EERSTE HOOFDSTUK.

Dat een vrijster haar tijd moet waarneemen.

Denk immer, dat u d'ouderdom bekruijen sal: dan sult gij u tijd gedurig waar nemen. Terwijl 'tu toefstaat, en gij nog de bloem van u jaren vertoont, kniptu vreugt; want u tijtschiet voorbij als een water-stroom. D'eens opgeworpe golf drijft daarheen: 't verscheene uir kan nooit weerkomen. Den tijt moet waar genomen werden: den tijt schiet geswint voorbij: en komt nooit andere soo goet in de plaats, als die verdween. Op deese dorre struiken heb ik violen sien bloeien: van die dorre roos-doorn is mij dikwijl een krana verzeert. De tijt sal komen, dat gij, die nu de vrijers buiten sult, als een verkiilde bes alleen sult moeten slapen: dat u deur bij nacht niet sal

werden in stukgelopen, en gij's morgens geen roosen 1
op den drempel sult gestroot vinden. Og! hoe haast komt het, dat 's menschen vel verschrompelt, de roo
blom des jeugts verschieft, en de grijse hairen, die gij
sweeren sult van jongs op gehad te hebben, 't geheele
hoofd over sullen uirgeschooten sijn! De slang schiet 2
met de hant den ouder uir. 'T hart kerft met de hoornen
sijn jaren af. Maar onse jeugt vervalt eens vooraltijt. Plukt
de blom, anders sal sij van 't selfs verlenst afvallen. Be-
halven dit, kerft 't kinderen de jeugt seer kort; en 't land
versterft, als 't uit-gebruikt wert. De maan schaamt haar
niet over 't liefskoofen met Endymion op 't gebergte Lat- 3 4
mion,

1. Roosen) De aaloude geloofden in de roosen iets verhooven te sijn, bequaam om genegenheid en liefde in iemand te verwekken; alwaarom deselve gemeenlijk was begreepen onder de geschenken, die het vorstelijke herdersdom hunne bemindens toevoegde. Longus, in de Minnerijen van Dafnis en Chloë, 3 B. Lucianus, in Toxar. en Filostratus; welke in sijn 2 B. de met roosen bekransde segt met uir gekroond te sijn. Siet ook het lof van deese schoone bloem by Achill. Tatius, en andere. Te weten, by welke ik vind eenig verskil aangaande den vorf van deese seer schoone bloem. Eenige willen dat Kupidus, op seker Goddenfeest, de bemellingen met een dansje verterende, met sijn vleugel een schenken van de tusselstroom; waar door de nektar, uirfortende en op het aardrijk vallende, de roos haar roodheid mededeelde.

In tegendeel schrijven weder eenige dat Venus, op de tijding van het omkoomen van haren Adonis, somgeschied als sy was, haaren mishandelden minnaar liep opsoeken, en dus sich aan de doornen van de roos befeerde; terwijl haar hemelsch bloot deese bloem, tot noch toe mis geweest sijnde, rood maakte. Siet den Godgewijden Bogaard van Joh. Meurfius.

So dat het dan geen wonder is, dat de vrijers met deselve sich bekransden. Anakreon, 4, 5, en 6 Lierf. en andere. of de drempelen van hunne vrijsters (gelijk men hier aanmerkt) daar mede beftrooiden.

2. Huid) De slangen, by wintertijden, stil in hunne hooien leggende, krijgen wegens het geduurig uitsweetende sijn, een harde en stijve korst om haar lichaam; welke sy met het aankoomen van de voor-
tijd, door het gebruik van venkel, wegwerpen, en, door engtens kruipende, sich afstroomen, en dus glad en als
verjongd weder te voorschijn koomen. Plinius, 8 B. 27 H.

Alwaarom men ook deese afgeleide bast senecta, dat is, hunne ouderdom is noemende. Plinius, 29 B. 6 H. Homerus, 6 B. der Iliad.

3. Hert) Vivax van Virgilius, in sijn 7 Herdersgelaag, geheeten, om dat hem de Natuurkundige een seer lang leven toeschrijven. Plinius. 8 B. 32 H. spreekende van deselve, na honderd jaaren gevangen, met de goudene halskraagen, hun van Alexander de Groot aangedaan, enz.

Vorders stoot by jaarlijks in de Lente sijn hoornen af, en verschuild so lang, tot dat deselve weder sijn volgroeid. Doch de hoornen koomen alle jaaren weder met de winst van een nieuwe sak, tot aan het sesde jaar; na welken tijd men sijn ouderdom aan het meer en minder getal der tanden moet bespreken. Plinius, in gemeld B. en H.

4. Endymion) Van deesen slapend, van Diana bemind, is gesproken, 86 en 89 pag. doch hier sijn hemne minnerijen dus afgebeeld.

5 mion, nog de roos-verwige Auroor over't snoepen met
6 Cefalus, Om u voorbij te gaan, Adonis, die nog van haar
7 beschreit wert: bij wien heeft Venus Eneas en Hermione
8 gewonnen? Spiegelt u, stervelingen, aan de Godinnen, en
9 weigert u minnaars geen togt. Want, genomen sij slippen,
wat verliest gij? gij hout u waar: al doen sij duifent gre-
pen, u waar vermindert niet. 'T ijfer en steen slijt als 't
gebruikt wert; maar 't uwe wert niet vervijlt. Wie lijd

niet, dat een kaars aan sijn kaars ontfleken, en water uit
zee geschapt wert? Evenwel segt geen vrou-mens, dat s'es
voordeel bij weet. Maar wat doet gij ook anders, als 't
geschapt water quiften? Niet dat ik u rade, bordeel-hoe-
ren te werden; maar waarschou u om niet verkeert voor
hinder bekommert te sijn. Maar lensen wij met een lab-
berkoeltje uit de haven, om met grooter seil en sterker
wind in 't ruime iap te steken.

5. Latmion) *Latmos liever; van welk gebergte, 88 pag.*
6. Cefalus) *Sie van deesen jager, bemind en nagevolgd van Aurora, 17 pag. en elders.*
7. Adonis) *Van welke 18 pag. en elders.*
8. Eneas) *Van welke 33 en 106 pag.*
9. Harmonie) *Of Hermione, dochter van Mars en Venus, en echtgenoot van de rampzalige Kadmus; gelijk beneden aangeleekend sal worden.*

TWEEDE HOOFDSTUK.

Dat een vrijster haar goede gestalte met een sierlijk kopsel een meerder knister moet bysetten.

'K sal van 't op-schikken beginnen. Een wel be-
noeide wijn-stok levert overvloed van wijn; een
wel bebouden akker rijklijk koorn. Schoonheit is
een gave Gods: hoe weinig bralt'er op schoonheit?
Die gave seikt 't meeste gros der vrouwen. 'T opquik-

ken moet u schoon maken: een ongequikt amsigt
sal verteelijken, al waar 't soo schoon als dat van Venus.
Schoon 't saloud vrou-en-man-volk soo veel werks van toei
en quik niet maakte; schoon Andromache een groven
ouderjak droeg: wat wonder wat 't? 't was een ruw solda-
ten,

1. Venus) *Idalia dea in het Latyn; wegens Idalus, een gebergte, en Idalium, een stad op Cyprus: Venus, gelyk de stad Pafos, ja geheel het eiland, toegewijd. Sy ontfing haar naam wegens seker geval, den stichter en het bouwen voorgekomen. Siet Stefanus, in sijn doorgeleerd Stedeb. Ondertusschen siet ook van haar geheiligd woud Propertius, Lukanus, Val. Flakkus, Statius, Klaudianus, en andere.*
2. Andromache) *Van welke dikwyls is gesproken; gelyk 24 pag. enz.*

3. Te

3 en-wijf. Hoe foud gij, *Tegmessa, uwen Ajax op-geschildt
4 gevoeliglijk bijkomen, die een schild voerde met seven
5 offsen-huiden gevoert? Wel eer was Rome boers en ruig:
6 nu is 't al goudt wat'er blinkt, en 't praakt met de kostlijk-
heid van den vermeersterden aard-bodem. Let eens, hoe
't Kapitoel nu proakt, en hoe 't certijts was: gij sult seg-

gen, dar'er doen een andere Jupiter in woonde. *T raar-
huis, dat nu een gebou is, daar soo agtbaren raar wel ge-
voeliglijk in vergaderen mag, was ten tijde van Koning Ta-
tius met een riet-dak gedekt. Wat was den berg Palatium,
die nu met een pragtig kerk-gebou, ter eeren van Febus en
de vorsten gestigt, bepronkt is, eertijts anders als wei-land
7
8
9
10
voet

3. Tekmessa) Of *Tegmessa*; van welke men nergens veel vindt geschreven; alleenlijk word sy van Soko-
kles in zijn treurspel van den rasenden Ajax, als een eerbaare en getrouwe bedgenoot ingevoerd. Siet
ook Horatius, 2 B. 4 Lierd.

4. Schild) Van welke ook is gesproken 124 pag. Doch merk hier aan dat de schilden meermaalen, of
geheel van leer, of ten minsten met deselve zijn overtoogen en bekleed geweest. Polybius 6 B. 21 H. Sta-
tius, 4 B. der Theb. oorl. gelijk wy ook daarom aantekenden, 69 pag. dat de *Latynsche* benaaminge
scutum hier uit is voort gekoomen.

Welk leer self ten tijde van hongersnood somwijlen den ellendigen heeft tot spijs gediend. Livius, 23 B.
19 H. Val. Maximus 7 B. 6 H. 2 voorb. Frontinus, 4 B. 5. H. 18. voorb. behalven Hegesippus,
sprekende van de Joden, belegerd binnen Jerusaleem.

* Goud) Sekerlijk, ten aanzien van den tempel van Jupiter, op den Kapisolijschen heuvel; welke met
kopere, doch met goud overtoogene plaaten, geheellijk was gedekt. Plutarchus, in Poplik. Horatius 3 B. 3. Lierd.
Plinius, 33 B. 3 H. Aufonius, in *het Snelde*. op Narb. Virgilius, 8 B. van En. sprekende van het
beeldwerk in het schild van Eneas: behalven Propertius, Sidonius, Livius, enz.

Behalven dat ook de gewelven van andere tempelen met goud waaren overtrokken. Ovidius. 1 B.
vanden Alm. Manilius, 5 B. der Sterrek. ja self de wanden en solderingen van eenige bysondere woon-
huysen. Plinius, 33 B. 3 H. Statius, 1 B. der Mengeld. 3 D. Manilius, 1 B. der Sterrek. op dat ik
swyge van het so genoemde gulden huys van Keiser Nero, in pracht en heerlijkheid alles te boven gaan-
de. Suetonius, in Ner. 31 H. Plinius, 36 B. 15 H. en Tacitus 15. Jaarb. 42 H.

6. Kapitoel) Onder de so geseide seven bergen of heuvelen, was de Kapisolijsche wel de uistekendste
en aller beruchteste, gelegen tusschen den Quirinaalschen en Palatijnschen heuvel; geheeten eerst Sa-
turnius, wegens Saturnus, die wel eer sich aldaar nederstelde. Festus. Varro, enz. naderhand Tarpe-
jus, wegens de nonne Tarpeja; van welken Livius, 1 B. 11 H. Florus, 1 B. 1 H. en wy in de G A L-
LERYN, ontrent het 6. en in de PICT. LOQUENS, by het 38 Taf. en eindelyk Kapisolinus, wegens
het hoofd van sekere Tolus; aldaar opgegraven, toen men besig was met de grondslagen van gemelden
tempel; gemeenlyk ook naar dit hoofd het Kapitoel geheeten. Livius 1 B. 55 H. Dionys. Halikarn.
4 B. 66 H. Florus, 1 B. 7 H. Op deese berg dan stont het gemelte Kapitoel, en tempel van Jupiter: van
wiens konstige boukunde en heerlyke versierfelen wy liever willen swygen als te weinig seggen: wysende
den saalkundigen liefhebber tot haare doorgeleerde Beschryvinge van Just. Rycqius.

7. Raadhuys) De curie waaren plaatsen, alwaar of de geestelyke raad, en het priesterschap te saamen
quamen, of alwaar de wereldlyks overheden hunne vergaderingen hadden. Varro. Sodatige was de Hostilia,
staande op den berg Celius, van koning Tullus Hostilius geboud. Livius. 1 B. 30 H.

8. Tatiüs) Van welken koning elders.

9. Palatium) De Palatijnsche berg had zijn naam, gelijk Festus en Varro aantekenen; *à pecore*
palante, dat is, het dwaalend en weidend vee, op en rondsom deesen heuvel. Is seer vermaard geweest
wegens het hof en paleis der Keiseren; onder Augustus eerst wel gering en klein van omstrekk. Suetonius,
in Aug. 72 H. doch onder de volgende, Tiberius, Kaligula, Domitianus, en andere verder uitgebreid,
en volgens de boukunde rijkelyk versierd. Siet Plutarchus, Dio, Tacitus, Statius, Martialis, enz.

Heden is sy vol mismaakte muuraagien en bouwvallige puinkooopen dezer hoofdgebouwen; gelijk ons dae
aanwijst het Roma Aeterna, of Versaameling der aller beruchteste gebouwen van Rome, noch en-
langs op het koper gebracht en in het licht gegeven door PETR. SCHENCK.

10. Weiland) Voor den opbouw van Rome bestond hier alles uit bosschen en velden; alwaar de hoeders
en oppassers van groot en klein vee sich onthielden. Ovidius, 1 B. vanden Alm. Propertius, 4 B. 1 H.
Virgilius, 1 B. van den En.

Sulks bewijzen ook onder anderen in deese stad de naamen van sommige der seven heuvelen: te weten
de Palatijnsche; gelijk geseft is, so geheeten van het swervend vee; de Viminaalsche, van de vimina,
of de aldaar groeiende tynen; ja by sommige van de fagi, of beukeboomen, geseft de Fagutalis. Festus,
enz.

voorploeg-often? Laat andere op 't oude grom verdelken:
 11 ren: ik bedank het mij, dewik in dese eeu gekipten: dit
 's de eeu, diemet mijn smijlikheid overeen komt. Niet
 om dat nu 't buigzaam goud uit d'aarde gevroet, en pasten
 12 van verscheidne kusten herwaarts vervoert werden: niet om
 dat 't gebirge door 't manen graven, en de zee door 't kost-
 13 lijke bedijken krimpt: Maar om dat 'er nu puntigheid is,
 en die boerse haveloosheid van de voorvaderen niet tot
 14 dese tijd toe in swang bleef. Hangt geen kostlijke pan-
 danten aan d'ooren, en juwelen, die den neger in 't groen wa-
 rer op soekt. Komt niet pragtig aan-streven met goude
 passamenten op 't kleet: want dikwijl verjaagt gij ons door
 de kostlijkheden, daar mee gij ons soekt te lokken. Net-

heid behoort ons: laat 't haar niet wilt hangen: 't hullen
 15 geest en bemoet schoonheid. Den hooft-quick is verschei-
 de: ieder rooit het na 't haar voegt, en aecmt haar spiegel
 eerst tot k unneester. Een langwerpige meonie [een
 hoog voorhoofd] wil onbekapende schelen hebben: soo
 16 was Laodamia gehult. Ronde troonien willen een kleefn
 voortuit-drolletje boven 't voorhoofd, en d'ooren bloot
 houden. Dese mogen de lokken over schouder slinge-
 17 ren, gelijk Febus als hij op de lier speelt: andere den
 bos agter op knoopen, gelijk de geschorre Diana, als sij
 18 op de jagt 't verbaast wilt agter her sit. Sommige willen
 19 los, sommige vast gehult gaan. D'eene staar het mooi, soo
 20 kruisig te gaan als Mercurius harp; d'andere, soo hob-
 belig

enz. de *Querquesulaansche* (anders geheeten *Celius*) van *seker quercetum*, of eiken woud, aldaar
 welser gelegen. Tacitus, 4 Jaarb. 65 H. en eindelijk den *heuvel* (heden de berg de *Trinità*, of vande
 H. Drievuldigheid) hebbende baaren naam van boomgaarden en lusthoven bekoomen. Suetonius, in Ne-
 ron. 50 H. Makrobius 1 B. 16 H.

Doch, welk een seldsaamen draai en ommkeer is hier waar te neemen in *Romes* wonderlijk aan en af-
 21 noemen? Alle deese heuvelen, eerst, gelijk wy seggen, niets als grasige weiden en wouden hebbende, en
 maderband met tempelen en hoofdgebouwen praelende; sijn nu wederom onbewoond, en, of met groote
 bouwvalligheden overgooten, of met moes-tuinen, en eenige weinige lusthoven beplant: gelijk dat genoeg-
 22 saam aanwijst de grond van deese groote stad, uit gegeven te Rome in het groot, door J. Bapt. Falda,
 en alhier in het klein, door bovengenoemde PETR. SCHENCK.

11. *Peerlen*) *Gesicht en opgevischt in de diepten vande Rode en Indische zee*. Plinius, 9 B. 35 H.
 23 met dewelke niet alleen de beelden, maar ook self de tempelen der Goden waaren opgetooid en versierd. Ci-
 cero, inde 1. Red. tegens Verr. daar en boven de paarden, dekkleden en wapenrustingen. Varro, by
 Nonius. gelijk ook de schoonen der Keiseren. Lampridius, in Elagab. 13 H.

Doch voornaamlijk behoorden sy tot der vrouwen soocieraaden, oorhangselen, halsbanden, enz. Sue-
 24 tonius, in Jul. 43 H. Kalig. 37 H. Horatius, 2 B. 3 Berisfd. Klaudianus, in het 6 Borgem. van Ho-
 norius.

12. *Marmer*) Van veelhande soorten; gelijk wy aantekenden, 126 en 301 pag.
 Geboefgd tot kolommen, vloeren, en wanden in de tempelen, schouburgen, badstoven, wandelplaatsen,
 25 en eindelijk in bysden gebouwen. Plinius, 36 B. 6 H.

Hier in werd ook aangemerkt het opus Alexandrinum, Egiptisch werk van Alexandrijen; wannert
 26 men verscheidene marmers, te weten dat van Sinnada met dat van Tyrus of Sparta mengde en ciernaad-
 balven onderscheidde. Seneca, inde 86 Br. Plinius, 35 B. 2 H. Statius, 2 B. der Mengeld. van de Lust-
 hove by Surrentum; en 1 B. inde gelukwensch. vanden herfinden Rutilius.

13. *Krimpt*) Terwijl die van Rome in Kampanje, by Misenum, de Bajen, en elders, ja self de zee be-
 27 dijken, met swaare sinneragen te rugdreeven, en dus gelijk als van omtrek kleender maakten. Seneca,
 in Thyest. 3 Bedr. 1 Ton. gelijk ook in sijn 89 Br. Statius, in gemeld 2 B. spreekende van de Lusthoe-
 28 ve by Surrentum.

14. *Pandanten*) Waar af gesproken is, 214 pag.

15. *Hair*) Van het hullen en krullen spraken wy 122 en 132 pag.

16. *Vooruit drolletje*) Van welke ook is gesproken, 122 pag. hoewel de selve niet alstijd op het voor-
 29 hoofd, maar ook wel boven op het achter hoofd word aangemerkt; soo in de vrouwelijke statuen, als op de
 Grieksche, of ook Burgermeesterlijke Gedenkpenningen. Siet Choul. 82 pag.

17. *Febus*) Van sijn hair en schoone lokken siet 116, 134 en 138 pag.

18. *Geschorte*) Siet haar opgeschors op een Gedenkpenning, gesteld 62 pag. en lees het geen aldaar
 30 is aangestekend.

19. *Wild*) Herren, dussen enz. Horatius, 4 B. 6 Lied. en Andere.

20. *Als Mercurius harp*) Slechte Vertaaling! het Latijn segt, een huysje of gewrocht netje te
 31 dragen in de gedaante van een omgekeerde luit; voegende hiernoch by, Cyllenxa; om dat Mercurius
 in het gebirge van Cillene (waar af elders) de luit, by seker toeval, vond en toefelde; gelijk wy aan-
 teekenden, 110 pag.

Dier

21 belijg die de zee-golven. Maar gelijk d'akelen aan tak-
22 ke eekelaars, de bijen op de Hyble, en 't wijk in 't ge-
23 bergte ontelbaar is: zoo onaanmoeglijk is 't wij akderhande hal-
felen op de sellen: want ieder dag geeft weer een andere quik.
Veel voegt een swierig wat hulsel. Dikwilt soud gij swee-
ren, dat 't hooft sedert gisteren niet opgetooit was. An-
dere verhullen sig tien-maal op een dag. Quikt soo swic-
tig, of 't bij geval soo far. Soo sag Hercules lóte in haar ver-
24 moederde stad, en sprak: dit dier bemin ik. Soo schor-
25 te u Bacchus, verlate Ariadne, terwijl de boksvoeten E-
26 van Evóe juighen, op sijn wagen. Bloet! hoe bemok-

kekt vrou natuur u schoonheid, die, ergens verminkt,
op veelderhande wijze kan herstelt werden. Maar wij ver-
kalen ongelukkig, en 't haar valt ons, door den onder-
van 't hooft gekrukt, als 't loof door een storm. Een vrou-
mens verft 't grijs haar met duits kruider-sap, en verblijft
27 door konst de natuurlijke verf. Een vrou-mens pronkt met
een digre paruk, en plant voor gelt een andere heurbos op
28 't hooft. Men schaamt sig niet, die openbaart te koop en;
29 want sij hangen op de markt, voor den tempelen in 't oog van
Hercules en de sanggodinnen te koop.

Diergelijk een kaspel geloof ik te sien in het borstbeeld van de keiserinne Otacilia, op een kopere pen-
ning, onder de mijne beruflende.

21. Zeegolven) Welk hulsel ik aanmerk inde jongere Faustina (die in haare hairtoofelen so veran-
derlijk is, als haar moeder, Faustina de oudere, met haare opeengeslapelde vlechten onveranderlijk) op
de Gedenkenpenningen, afgebeeld by Patinus, Tristanus, en andere Versamelaars. Siet ook 122 pag.

22. Hybla) Van deesen heuwigrijken berg is gesproken 239 pag.

23. Gebergte) Alpes in het Latijn; van welk gebergte 162 pag.

24. Herkules) Alcides in het Latijn. De reden is elders gezegt.

25. Jole) Siet van deese den inhoud vanden 9 Br. en het geene wy aantekenden, 48 pag.

26. Ariadne) Gnosia in het Latijn, volgens de Kretische stad Gnosos; van welke 17 pag.

27. Duits) Dat de Duitschers hunn hoofdhair wiesfchen, en met sekere sap of looge blond maakten;
sal elders moogelijk worden aangemerkt.

28. Geld) Hoe versot de Roomsche vrouwen op de blonde lokken der Duitsche sijn gewest, is aan-
geweeten, 132 pag.

29. Tempel) Herkules had verscheidene tempelen binnen en buiten Rome; onder welke byzonderlijk
nietmunteden, eenen ontrent, of liever in de renkring van Flaminius; gezegt de Musagetes, volgens de Mu-
sen, of Sanggodinnen, met welke hy aldaar wierd geëerd. Suetonius, in August. 29 H. Eumenius, inde
Red. voor de School. Plutarchus in de 59 der Roomsche Vrag. Ovidius 6 B. des Alm. en weder eenen, op
de Offe-merkt; sijnde aldaar sijn beeld en altaar van Evander, dien overzeeschen vreemdeling, gesteld en
ingewijd. Ovidius, 1 B. vanden Alm. Dionysius, 1 B. 40 H. Lavius, 1 B. 23 H. Tacitus, 12 jaarb. 24 H.
Propertius, 4 B. 10 D. Virgilius, 8 B. vanden En. Tot welk een tempel geen honden toegang hebben; sijnde
de knode van Herkules aldaar gelaaten, wiens lucht en reuk deese beesten schuwden. Solinus, 2 H. het
selve ook schrijvende van de vliegen.

DERDE HOOFDSTUK.

Van het gewaad der jonge vrouwen.

1. **W**at sal ik van 't gewaad seggen? 'k vereis geen passe-
2. menten, of purper dat twee-maal root geveest sijn, wat dolheid sou u overkomen, al u middelen aan-
tlijf

1. Passementen) Segmenta in het Latijn; sijnde eigenlijk eenige smalle goude of purpere strepen, om-
der rondsom de vrouwen rok gaande; gelijkheden de swarte fluweele lijsten rondsom de scharlakene rok-
ken der West-salingers, of die van Hamburg en Bremen; ja gelijk by ons allerhande galonnen, kanten,
gimpen, enz. Juvenalis. 2. Berisped. spreekende van Gracchus. Valer. Maximus, 5 B. 2 H. sprekende
van Koriolanus.

2. Tweemaal) Des wegen gebeten by de schrijvers dibapha. Horatius, 2 B. 16 Lierd. en 12 Toe-
sang. Cicero, enz. sijnde seer dier en geldig; en deswegen alleenlijk van vermogende en weelderige Romei-
nen gebruikt. Plinius, 9 B. 39 H.

Aangaande deese rijkelijke verf hadden die van Tyrus de voorrang; sijnde de uitvinders en bewerkers
van het selve; gelijk wy hebben aangeteekend, 64 pag. Siet ook 52 pag.

- 't lijfste hangen? Gij hebt een hemel-blaasje, gelijk de lugt is, als ic door geen wolken en suider laute betrokken is. Gij hebt een geel-glimpje, gelijk de gulde vagt van den ram die wel eergefegtwert Frixus en Helle Inoos moord-list ondraait te hebben. Hier hebt gij een golf-glantig tabijntje [kamelotje] waar van ik geloof dat de Nymfen vliggers draagen; daar sassaen-geel oranje. Sulken sluier slaaz Autoor om, als sij haar dag-rossen inspant. Deese versf swijmt na Venus myrr; gene is vioolpairs als d'amethist-steen: dese aapt de witte roos, en Tracise kraan na; gene Amarillis kastanjen, d'amandelen, en geele was. So veelderhande bloemen taart-rijk, in de nieuwe lente, uitgeeft, als de wijnstok bor, en de kleumige winterheen druipr: met soo veelderhande, of nog meer, verwen wert nude wol geverft. Kiest hier uit die u dient. D'eene voegt Trijn, d'andere Josijn. Die blank is, voegt bruinen dos. Bruin gewaast stont Briseis mooi. Doen sij geschaakt wiert, was sij in 't bruin. Bruinetten steken sig in 't wit [als vloojen in de melk] in 't wit waartge goetlijk, Andromeda, in dien dos brageerde gijte Serifos.

3. Frixus) *Het geval van Frixus en Helle, vervolgd door Ino, haar stiefmoeder; vindmen boven,* 29 pag.

4. Dagrossen) *Van de paarden van Aurora, of de Dageraad is gesproken* 127 pag.

5. Murt) *Paphia voegt'er het Latijn by, wegens de stad Pafos; van welke* 164 pag.

Sy is Venus gebeiligt, gelijk wy aantekenden, 117 pag. naar welke sy ook Myrica of liever Murtia wierd geheeten, Siet 300 pag.

6. Thracische) *By de Natuurkundige word aangezeekend, dat de kraanen, in het somersaizoen, in groote meenigte naar Thracien vliegen, en aldaar sich voor een tijd onthouden. Doch dat sy, doorgaans in het verhuysen groot geschreeu maakende, (siet Virgilius, in het 11 B. van den En.) met een steen in de bek den berg Taurus overvliegen, quansuis om van de roeffieke arenden, aldaar sich in grooten meenigte onthoudende, niet gehoord te worden. Klaud. Minos, over het 17 Sinnebeeld van Andr. Alcinius.*

7. Amarillis) *Van haar genegenheid tot dit lekker fruit is gesproken, 233 pag.*

8. Was) *Deese stoffe geeft de vormers de naam van Cernarii, of ook carinari volgens Turnebus; meerendeels arbeidende in een color ceruus of warverwe. Plautus, in Warn. met de Pot. 3 Bedr. 5 Ton. en Andere.*

9. Briseis) *Van welke dikwijls boven, 10 pag. en elders.*

10. Andromeda) *Cepheis in het Latijn, wegens Cefus, haar vader; van welke* 90 pag.

11. Serifos) *Sie vandit eiland elders.*

VIERDE HOOFDSTUK.

Van een suivere lucht, en de vereischte nettigheid in tanden, bruyd, oogbscheelen, enz.

- K** had op de tong u te vermanen, dat gij geen stink-bok onder d'okfelen liet broejen, end'armen niet ruig liet begroejen: maar ik boek-staaf hier geen ruwe berg-barbarissen. Genomen ik laste u sorg te dragen, dar de kauwers door geen slofheid begroejen, en de mond 's morgens met water werde gespoelt? 'T aansigt weet gij ook met loot-wit te blanketten, de bleeke wangen door konst te doen bloosen. Door konst weet gij d'ijle wijnbraan vol te swarten, en met slauwe kroom-streepjens te verlengen. Ook schaamt gij u niet d'oogen met sijne as en Cilicier sassaen toe te quikken. Ik heb gemaakt een klein boekje, dat behelst 't opcierien van uwe aansigten; wel

1. Bergbarbarissen) *De rupe Caucasus segt het Latijn. Vanden Kaukasus spraken wy 163 pag. ook voegt het selve daarby, quz bibunt Mysum Caicum, die drinken, of sich onthouden by Kaikus; een beruchte rivier, nit Teuthrania, een deel van Mysien komende en door Frygien loopende. Plinius, 3 B. 5 H. Ovidius, 2 en 15 B. der Herschepp. behalven Virgilius, Lukanus, enz.*

3. Kauwers) *Van der Romeinen nettigheid ontrent het wasschen en reinigen der tanden, is gesproken, 217 pag.*

3. Cilicier sassaen) *Van welke, 136 pag. het Latijn voegt'er by, natus propé Cydnum, gegroeid ontrent den Cydus. Dit was een rivier in Cilicien, loopende d'wars door de stad Tharsus. Justinus, 11 B. 8 H. Kurtius, 3 B. 4 H. Strabo, 14 H. vermaard, eensdeels door het lijffgevuur van Alexander de Groote. Kurtius en Justinus, op de aangelegene plaatsen: en anderdeels door de prachtige te saamenkomst van Mark. Antonius en Kleopatra. Plutarchus, in Anton. enz.*

Bekomt haaren naam, wegens een blanke suiverheid; en is by dooi weder in het loopen seer snel en voortvarend. Solinus 41 H. doch anders traag en langzaam. Tibullus 1 B. 7 D.

Ik

wel een klein boekje, maar groot om 't werk dat 'er in steekt. Hier in moet gij, vrijsters, raatsoeken om 't leelijk uit 't aanzigt te verdrijven. Mijn digt-geest suft nergens, daar ik u dienst kan doen. Maar liet toe, dat geen vrijer u smuk doosjens van tafel in de klaau krijgt. Smuk vrij; maar houd de konst verhoolen. Wie sou geen afkeer hebben van een aanzigt, dat, allenthalve met smeerbogt gefalt, met dikke droppels in den warmen boesem af-leekt? Wat geur heeft schape-smeer, 't weet dat 't wollig vee in de moersige vagten sit, al wert het verkookt? Ik keur niet voor goet, in 't bijzijn van man-volk hinde-merg te gebruiken, of de tanden te schuren. Dat sal wel mooi staan; maar 't wil niet als met afkeer gesien sijn. Want veel dingen staan in 't doen leelijk; als sij gedaan sijn, mooi. De beelden, die nu de naam hebben van den konstrijken Myron gegoten te sijn, waren te voor ruwe en harde stoffe. 'T goud moet eerst gefmeed sijn, sal 't een ring werden: de kleederen, die gij draagt, waren eerst vuile wol. De marmere, die te voore ruw was, is nu een vermaart beeld: en naakte Venus, die 't water uit het haar wringt. Laat ons in de waan, dat gij nog slaapt, als gij u op-schikt: heel op-geschikt sulst gij best voor den dag komen. Waarom moet ik wetsen, dat gij u blanket? Sluit u kamer deur: waarom u

bruine verf verklikt? Veel is 'et, dat geen vrijer weten mag: meest alle dingen souden mishagen, soose niet overglimt wierd. Let eens, met wat een dun vlies de houte beelden in d'opgeschikte schouburgen vergult sijn. Maar gelijk 't volk deselve niet mag genaken, voor dat sij op-gemaakt sijn; soo mag u geen vrijer genaken, voor dat gij op-gesmuikt sijt. Soo verbiede ik u niet, 't hair in sijn tegenwoordigheid te laten kammen, op dat het swierig over den rug mag hangen. Sijt dan insonderheid niet geemelijk, en ruk de ruiten niet dikwijls los als se niet vast genoeg gebreid sijn. Deert dan geen kamenier. 'K haarse die haar 't aanzigt op-krabben, den hul-priem ontrukken, en in d'armen prikken. Sij vervloekt en raakt haar juffers hoofd, en staat bebloet en schreit bij 't hair dat sij in 't vuur wenst. Die een kaal-kop is, moet een reekel op den drempel leggen; of moet sig altijd in den tempel van de goede Godin laten hullen. Sekere deern, eens aangesegt dat ik haar schielijk kwam bezoeken, sette door haast de paruk verkeert op. 'K wens, dat den vijand soo vuile schaamt oorfaken mogen overkomen, en diergelijke schand de Parther wijven verleelijken. Een verminkt beeft, een ongrasig velt, loofloos geboomte, en een kaal hoofd, staan mis-maakt. Ik heb hier geen Semele, Leda of

Ik vind hem, in een mannelijke gestalte, onder de voeten van Tharsus; op de gewoonlijke wijze, gelijk een vrouw zissende afgebeeld, op een Grieksche Penning, by meermaalen aangetrokkene Morellius, in het 17 Taf. van sijn Specimen, of Penningproefje.

4. Myron) Een wijdbereemd bootseder en gieter van kopere beelden, bysonderlijk van ossen en koezen; even eens geloue ik, als daar in, by onse tijden heeft uitgemuut de schilder Joh. Berchem. Plinius, 34 B. 3 H. Ovidius, in Pontusk. in 4 B. 4 D. behalven Propertius, Statius, Juvenalis, Petronius, het Grieksche Bloemh. en Aufonius.

5. Naakte) Van Praxiteles uit marmer gewrocht, en naderhand geset in den tempel van Brutus, over-heerder der Galiffiers, by den Flaminijschen rangkring. Plinius 36 B. 5 H. Doch ook van Apollos geschilderd; gelijk wy aantekenden, 34 pag.

6. Beelden) Op het toneel, tusschen de pilaaren geplaatst, om deselve een prachtige rijkelijkheid by te setten; om welke reden ook, door Mark. Scaurus 3000 kopere beelden tusschen 360 marmere kolommen sijn opgericht. Plinius, 34 B. 7 H. en 36 B. 2 H.

7. Kamenier) Van de wredeheid begaan tegens haare kapsessters, en hairreuchsters, is gesproken, 135 pag.

8. Rekel) Kamerbewaarder, van welken wy spreken, 123 pag.

9. Goede) Bona geheeten in het Latijn; tot wiens heilige heimlichkeiten geen man mensch eenige toegang mogt hebben. Tibullus, 1 B. 6 D. Propertius, 4 B. 10 D. Weshalven het Klodius so euvel wierd afgenoomen, dat hy, in het gewaad van een snaarenspeelster, quansuis om Cessars wijf te spreken, was binnengedrongen. Plutarchus, in Jul. Cez. Cicero, in de Red. wegens de Antw. der ingewand schouwers, en elders. Suetonius, in Jul. 6 H. de Kantekenaar over het 6 Berispd. van Juvenalis, en Andere,

Wie nu deese Bona is, word nergens uitdrukkelijk van de schrijvers aangeseekend. By Makrobius, 1 B. 12 H. gelijk mede by Plutarchus in sijn 20 Vraag. en Arnobius, 2 B. is het Fatua of liever Fauna, 't wijf van Faunus; of ook Maja, ja self Ops of het Aardrijk. Siet ook Laktantius, 1 B. 22 H.

Haar tempel stond op den Aventijnsche heuvel. Ovidius, 5 B. der Alm. en het offer was een verken. Juvenalis, 2 Berispd. en melk; wijn gesegt by Juvenalis, 9 Berispd. en eindelijk waaren haare bediende onder andere ook Festaalsche maagden. Cicero, in gemelde Red. wegens de Ingewaandschouders.

10. Parther) Der Romeinen harde en geduurige vyanden; een magtig volk, volgens het aangeseekende, 205 pag.

11. Semele) Van welke 174 pag.

12. Leda) Van welke 23 pag. en elders.

23 Europa, die Jupiter in siere godsante over zee voerde, re ondercrigten; goot Helena, die Menelaus, niet al slege, wederom vorderde, en Paris den troijanschen schaaker, niet al blind, by sig hield: maar schoone en keelijke deerns onder een, waar van 't meeste goos slijk gebreik is.

Schoone dieren maken minst werk van quik en toot-konst, om dat de schoonheid sonder quik-konst haar na wens genoeg begaft. Als de zee stiel is, legt de stier man sorgloos bij 't oer: alsoe zwelt, steek hij sijn stier-konst happig in 't werk.

13. Europa) Sidonis, in het Latijn; wegens Sidon, een zee stad in Fenicien, wegens haar afschriktheid, (want Sidon besetkend een vis in haare ziele) aldus genoemd by Iulianus, 18 B. 3 H. voorts in ondbeld de stad Ty-rus verre overtreffende. Homerus, in het 2 B. vanden H. Strabo 16 B. behelpt de H. H. bladeren, in de Boken van Moises, Josua, en der Rechteren.

Word op een Penning van de keiser Trajanus, by Spanheim, in meer gemeld B. van het Gebr. en Mstr. 779 pag. geheeten *Navis*. magtig ter zee; dragende, tot een teeken van deesemagt, op het ruggeftuk, een oorlogsschip.

Helene) Van Helene is meermalen gesproken; te woenen, in den Lahoud van de 15 en 16. Br. en elders alwaar ook mede van Paris en Menelaus.

VYFDE HOOFDSTUK.

Hoe men de gebreken aan het lichaam moet verbergen.

1. **M**aar weinig troonen sonder letfel. Vult u mangel, en heelt de gebreken van u lichaam, soo gij best kont. Sijt gij een kort-gat, sit; om staande niet te lijkenen dat gij sit: en legt soo lang gerekt op u rust-bed als gy kont. En, ten einde u, dus leggende, geen vrijer uit 't oog afmetre, past dat gij u voeten ergens mede dekt. Die al te schrapel is, moet sig in dik en ruimen dos steken. Een bloek-voet versig met rootfel: een bruinet met krokodille-kront. Hebt gij letfel aan de voet,

hour hem al tijd in een wit laarsje, en trekt de kous [been-banden] nooit van een dor been. Hebt gij hooge schou-ders, verdwijfste met watte kuffentjes, en maakt een gewolven boefem. Hebt gij boeriane-vingers en lompe nagels, maakt in 't praca weinig gebeden met de handen. Hebt gij een stinkenden adem, praat nooit angere, en blijft al tijd wat van de vrijer af. Hebt gij zwarte, groote, of scheef-schuine tanden; soo sulst gij met laghen u selve seer nadeelig sijn.

1. Rustbed) Van het leggen op rustbeddens is gesproken, 60 pag.

2. Krokodillekront) Waar mede men, in die tijden, wist een blank en suiver vel te maken. Gale-nus, van de kracht der Eenvoudige Geneesmid. 10 B. Klemens de Alexandria. 3 B. Horacius, 11 Toe-fang.

Vorders heeft het Latijn, pifcis Pharius, wegens de waarbaak Fares, in Egipten, van welke 197 pag. Want alhoewel ook elders krokodillen wierden gevonden; soo waaren sy doch nergens in sulke een menigte en grootte als in Egipten. Plinius, 7 B. 25 H. Elianus, 17 B. 6 H. Herodotus, 2 B. 68 H. behelpten Filostratus, Achill. Tattus, Aristoteles. Apulejus, Ammianus, enz.

Hierom liet men de krokodil geduigig ontrent het beeld van de Nijl, niet alleen in het saloude marmere; heden, nevens dat van de Rhojn, geplaatst onder de trappen van het nieuwe Kapiitol; afgebeeld by Oudaan, ontrent 168 pag. maar ook by den selven, in de 37 Taf. op een Penning van keiser Hadrianus: ja self ook alleen; en of vry, gelijk op een Penning van Augustus, in de 36 pag. of, met een keeren aan een Egiptische palmboom gebonden, op een ander van den selfden, in de 29 Taf.

3. Wit laarsje) Van de witte schoenen der vrouwen (in de mannen ingesoorloof en berispt) spraken wy elders.

4. Beembanden) Schoenen liever; sijnde in de vrouwen alleendijk enkele soelen met netze, en sommijlen kofelijke banden, boven op de voet toegesstrikt; gelijk wy ook aanteekenen, 231 pag.

5. Watte kuffentjes) Amelittides, of, gelijk andere leesen, amalettides in het Latijn; sachts kuffen-zies, waar mede het vrouwvolk haare kroppen opvuld, om de mangere schouders niet soo seer te doen mis-beeken. Sier Rhodiginus, 13 B. 41 H. en Nik. Heinus, over dit woord.

SESDE

SESDE HOOFDSTUK.

Van het manierlijk lachen, schrijven, spreken, enz.

Wie sou 't gelooven? 't vrouwvolk leert ook na de konst lachen, en zoekt sig met mees-muilen ook schoon te doen gelijken. Wilt gy lachen, gaapt niet wijd; druk wederzijts kleine kloofjens nevens de mond; en rijp d'onderste lip voor de bovenste tanden. Schater niet lang op een, maar ghelees soets, en vrijsteragtig. Sommige trekken in 't lachen de mond als een axtre die sluiten wil. Andere weerge niet of sij lachen of krijten. Sommige schaghen soo schor,

als een eselin bij haar ruwe mole-steen rughelt. Wat kunsjens sullen 'er nog in de werelt komen? Men leert ook na de konst schreien, en krijt als, en hoe men wil. Wat salik seggen van 't wissel-letteren in 't spreken, en 't lispelen mer de tong! D'aardigheid van eenige woorden te krom-waagen heeft geen aart: want s'ontleeren de spraak, die sij eens wel geleert hebben. Dit alles, aangelien 't u voordeelig is, moet gij siks waar-nemen.

1. Eselin) Dat ook esels sijn gebruikt in de korenmolens, is getoond, 186 pag.

SEVENDE HOOFDSTUK.

Van een goede manier in het gaan.

Leert een vrouwen-tret gaan. De gang geeft ook geen kleine bevalligheid: dit verlokt en verjaagt onbekent man-volk. Dese rijfelt wederzijts over na de konst, scheidt de wind onder de vlieger; en trippelt trots op de teenen heen: geene treet als een ros Umber wijf, en stappt als een gelaarde visser. Maar hout hier maar, als in de recht.

De eene gang staat boers, 'de andere juffer-agtig. Hout de linker boven-arm en schouder tot den boesem toe bloot, insonderheid als gij blank sijt. Als ik dit plagt te sien, lusten 'mij soo ver te kussen als de schouder bloot was.

1. Umber) Umbria was een deel van Italien, door den Apennijn van een gescheiden; hier met den Tiber, en daar met de Nar, weder ginds met de Adriatische zee, bepaald. Plinius, 3 B. 14 H. enz.

Men noemt de inwoonderen Umbri, van imber, slag-regen; als of dit volk, volgens Plinius, op de aangetogene plaats, na een groote wateruloed, en inbreuk, door stormen onweder veroorzaakt, waaren overgebleven. Sy waren daarenboven stout en moedig; het geen hunne vrouwen, self in haare gang, scheenen na te volgen.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Hoe voordeelig het singen is in het vryen.

De meer-minnen waren zes-monsters, maar hielden door gequeel de schepen op, als snuifdenke nog soo gewind. 't Scheelde niet veel, of Ulysses had sig van de

maet ontwoelt op dat gefang: want alleen sijne reis-genooten d'ooren met was gestopt waren. 't Gefang is lieflijk en aanlokkend: laat de deerns leeren singen: veel verlok.

1. Meertminnen) Sirenen in het Latijn; geen zeewijven, gelijk men doorgaands spreekt en afbeeld; maar landgedrochten, van welke wy spraaken, 189 pag. gewag maakende van haar wicken, en haanepooten; gelijk het selve ook beweesen word met Fulgentius, 2 B. 11 verfici. Eustathius, over den 1. Iliad. 24. verfi en Suidas.

2. Ulysses) Sisyphides in het Latijn, wegens Sisyfus, soon van Eolus; een bruikrover op de kusten van Peloponnesus; die, van Theseus omgebracht sijnde, eeuwig in de het een groote steen heeft maetzen boven op een steil gebergte brengen. Cicero, in sijn Tusculaanische Vraagst. 1 B. Horatius, 17 Toe-sang. Seneca, in Hippolyt. 5 Bedr. 1 Ten. behalven Lukretius, Propertius, Virgilius, Pausanias, Apollodorus en Higinius.

Deze Sisyfus ontvoerde Antikles, juist op de reis naar Laertes, haar bruidgom; daarom Ulysses word gesegt mit Sisyfus, en niet mit Laertes gesprooren te sijn. Ovidius, 13 B. der Herich. in de reden van Alax. Higiens, in de 201 Vertell. enz.

K k

Een

4 lokken door 't zingen, gelijk andere door schoonheid. | ken, moet wel op de cyther kunnen spelen. Orfeus, 6
 5 Hergalm dan 't geen gij in de marmere schou- | den Tracier, verrukte met zijn lier-galm rotsen, wilt- 7
 5 hooren zingen: dan de deunen na d'Egyptische maat ge- | gedierde, den jammer-poel, en drie-koppigen hel-hond. 8
 quinkeleert. Een vrou-mens, dat ik voor geleert ree- | Door u lier-toon, Amfion, regtvaardige moeder-wree- 9
 ker, 6

Het was een andere en oudere Sififus, waar af wy spreken 65 pag. naamentlijk die te Korinthen koning is geweest.

3. Ontwoeld) *Dit word beschreven van Homerus, in het 12 B. der Dool. en aangetrokken van Juvenalis, in het 9 Berispd. Martialis, 3 B. 64 D. en daarenboven verstoond in nevengaannde prins.*

4. Schouburgen) *In welken niet alleen wierden gehoord, behalven de stemmen der toneel-speelders, fluit-ten, lieren, enz. maar ook, op een afgescheiden en verhevene plaats (odzum by de Grieken genoemd) uitgepikte stemmen van sangmeesters. Ammianus, 16 B. 6 H. Suetonius, in Domit. 5 H.*

Voornaamelijk was dit in gebruik by de Grieken. Vitruvius, 5 B. 9 H. sprekende van Perikles, bouwer van sulc een sangplaats. Plutarchus, in Pericl. Cim. en Likurg. Laërtius, in Plat. behalven Athenëus, Aristides, Pollux, Suidas, enz.

5. Egyptische) *Niliaci modi in het Latijn; wegens de Nyl, van welke 73 pag.*

Byzonderlijk vuil en darsel, en derwegen bebaaglijk, waaren de liederen en maatsangen van de stad Alexandrien, in Egypten; en die van het eiland Gades, in Spanjen; terwijl deselve van lichte vrouwlieden met rappe, doch overgeile gebaarden wierden opgesongen.

Van de Gaditaansche gewaagen Juvenalis, 11 Berisp. Martialis, 1 B. 61 D. 3 B. 63 D. 5 B. 78 D. 6 B. 71 D. enz.

Van den Alexandrynsche, of die van de Nyl, weder Martialis, 3 B. 63 D.

6. Orfeus) *Van deesen snaarspeelder is gesproken 152 pag.*

7. Thracier) *Rhodopæus, in het Latijn, wegens den berg Rhodope, van welke 9 pag.*

8. Jammerpoel) *Tartarei lacus, in het Latijn. Siet de verscheidene beteekenissen van het woord Tartarus, by Servius, Hesychius, enz. doch word, gelijk hier, voor de helle genomen by Homerus, in het 8 B. der Iliad. en Virgilius, 6 B. van den En. Statius, 5 B. der Theb.*

9. Amfion) *Moederwrecker in het Latijn; te weten, wegens zijn mishandelde moeder, de wreede Dirce straffende, en vaneen getergde stier doende door het gebergte sleepen. Higinius, in de 7 en 8 Vertell. Propertius, 1 B. 11 D. enz.*

ker, vlijden sig de steenen gediensig tot wallen. Schoon
 10 den Dolfin, die Arion op den rug nam, stom was; nog
 11 was hij door't soet gestree verrukt. Leert ook met bei
 de handen op de lieflijk galmende harp streelen. Dar's
 12, 13, 14 tuig om vermaaklijk te korswilen. Sijt bedreven in de
 15, 16 digten van Kallimachus, Filetas, Anacreon, den ouden
 17 vogt-lepel, Saffo, (want wat vint gij dertelder als haar
 digt) en Terentius, wiens doortrapten Geta's jongelings
 18, 19 vader uitstrijkt. Toont, dat gij over-lelen hebt de
 20, 21 minne-digten van Propertius, of iets van Gallus, of Ti-
 bullus: insgelijks Varro's digt van 't gulde vlies, waar

van Helles, u suster, Frixus, afglippende heen dreef
 22 Leesde vlugt van Enecas na Latium, den gront steen van
 't verheve Rome, door Virgilius gedigt, een werk soo
 23 konst-rijks als in Italie gevonden wert. Misschien sal mijn
 naam ook in 't register van dit digter-gros werden inge-
 schreven, en mijn schriften niet agter de bank geworpen
 24 werden. Misschien sal d'een of d'ander seggen: door-lees
 d'eele boekjens van onse meester, waar in hij vrijer en
 vrijster boek-staaf. Of kiest uit de drie boekjes, die de
 minne-digten behelsen, iets om aardig te lesen.

tius, i 3 B. 3 D. enz. aangetrokken by het f Beeld van onse PICT. LOQUENS.

Dit geval siet men noch heden te Rome in een konstig marmerstuk; weleer uit Rhodus aldaar overgebracht, en naderhand (gelijk Andr. Schottus meend) gevonden in de bouwvalligheden en ingeforte badstoven van keiser Karakalla.

Siet het afgebeeld by Perrier, en sijn navolger Van Daalen, Joach. Sandrart, en andere Versamelaars van aaloude marmerbeelden.

10. Arion) *Vandeefen snaaren-speelder is medegewag gemaakt, 90 pag.*

11. Harp) *Seer slechte vertaaling van het Latynsche woord nablia, of naulia; aangesen dit een speeltuyg was, dat van hol koper sijnde, even als de cymbaalen, tegens malkander wierd geslagen. Doch siet hier in verschillig Politianus, in sijn Mengelingen, 14 H. en Jak. Spon., in sijn Mengelingen, 6 Verdeel.*

Van de kopere cymbala spreken Fulgentius, 1 B. handelende van de Sanggodinnen, Apulejus, in het B. van de God van Sokrates, behalven Propertius, Petronius, enz. en ik zie deselve afgebeeld by Sam. Pitiskus, schrijvende over Suetonius; in het 54 H. van Kaligulaas leven.

11. Kallimachus) *Van welke 137 pag.*

13. Filetas) *Een Grieksch dichter, afkomstig van Cos, een eiland in de Egeesche zee; leermeeester van Ptolemeus Filadelfus, of de Susterliever, en minnaar van eenen Battias; welke vrijster by in sijne clegien, of streurdichten, bysonder heeft geprefen en geroemd. Propertius, 2 B. 25 D. 3 B. 1, 3, en 9 D. 4 B. 6 D. Statius, 1 B. der Mengeling. in het Bruiloftsd. van Stella.*

14. Anacreon) *Teius senex in het Latijn; sijnde Anakreon geboortig van Teos, een stad van Jonien in Asten. Een geile en dersele Lierdichter, onder andere, naar de Grieksche wijs (van welke 244 pag.) de vryer van eenen Batillus; en Smerdias, de jongen van Polikrates, de landvoogt van het eiland Samos. Elianus, 9 B. 4 H. Horatius, 14 der Toefang. Hyfstikte aan de kernen van een druif, volgens Plinius, 7 B. 7. H.*

15. Vochtlepel) *Om dat hy quansuis, in het 17 Lierd. een drinkvat is prijfende; en in het 18 Lierd. in het algemeen het drinken soo kragtig en smaaklijk beweerd noodsaakelijk te sijn; hoewel hy ook een wijn-drinker word geheeten van Simonides, en andere, in het Grieksche Bloemhof. Siet ook van hem Pausanias, en Suidas.*

16. Saffo) *Van welke, lierdichteres, 103 pag.*

17. Terentius) *Van welken Blyspeldichter, 137 pag.*

18. Propertius) *Van welken Minnedichter, elders.*

19. Gallus) *Van welken Minnedichter, 138 en 185 pag.*

20. Tibullus) *Van welken Minnedichter, 137 en 183 pag.*

21. Varro) *Van welken Helderichter, 137 pag.*

22. Frixus) *Sie van Frixus en Hella, 29 pag.*

23. Virgilius) *Van deesen Helderichter spraken wy 137 pag.*

24. Achter de bank) *Dabuntur Lethaeis aquis in het Latijn; Lethae was een der helsche en onderaardsche rivieren; wiens water ingedronken, de zieltes alle het verledens des vergeeten, en uit het geheugen gaan. Euripides in Orest. Apollonius, 1 B. der Vheft. Virgilius, 6 B. van den En.*

Doch dit versterden de Dichters, om dat Lethae is geweest een rivier in Afrika; welke, van het aardrijk ingeslokt sijnde, eenige mijlen verre, ontrent de stad Berenice, niet verre vnn de sandplam Syrtis, weder, als uit de hel, quam opstuurven. Lukanus, 9 B. Solinus, 30 H.

K k 2

Dok

Ook is het een rieviersjen in Spanje, niet verre van Gibraltar; alwaar Roderik, de laatste koning der Gothen, (het Voorwerp van ons eerste TREURSPEL) van de Saracenen en Arabieren werd gevangen, en uit het veld gejaagd. Sies Vascus, Toletanus, Santius, en andere schrijvers der Spaansche Gedenkwaardigheden.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Van singen, danssen, en spelen.

O fqueelt met een swiesigen toon zijn heldinne-brieven, een werk, dat hij, te vooren onbekent, op de baan gebragt heeft. Dit wens ik, Febus, en gij toegenegede digter-Godheden, Bacchus met u cierlijk hoorn-hoof, en negen sang-godinnen. Wie kan twijfelen, of ik had gaarn, dat een deern kost danssen, om na de konst onder 't glaasjen d'armen te kunnen reppen? De kamer-spelers en schou-burg-dansers verlokken 't vrou-volk: soo bevallig toont dat swak leden reppen. 'K schaam mij kleine diagen te leeren: verstaat u liks op dobbelen en kans-worpen: leer wat kunst of verlies bij 't werpen is. Gooi dan eens drielingen: en bedenkt u dan eens noest, wat partij gij kiesfen, of regen hebben wilt. Speel ook arg en loos in 't schaak-bord: een soldaat tegen twee vijanden raakt dikwijl in 't voet-sand. Laats 's vijants koning, als hij beft is, worstelen gescheiden van zijn koningin; om d'uwe, die hem na de kroon staat, dikwijl af en aan komen. Set u soldaten in 't vlakke bord in slag-orde, en breekt die niet, of 't most wesen dat gij een van u vijants voet-volk slaan kost. Gij hebt een soort van spel, dat met

soo veel schijven gespeelt wert als 'er maanden in 't jaar sijn, [dammen] Op een klein bordcken hebt gij weder-sijts drie leggers, waar op winst is als 'er drie op een rij geschuift konnen werden, [drie-stek, of negen-stek] Sijt in alderhande kortswijl afgeregt: 't staat leelijk, dat een deern niet speelen kan: met speelen wert dikwijl min verwekt. Dan 't is de geringste konst, sijn worpen snedig waar te nemen: een loofe greep, sijn speel-gebaarden aardig aan te stellen. Dan is men onvoorhtig, en door speeldrift openhartig en los. Dan bekruipt ons de gramfchap, dat wanschape quast, winstgierigheit, haer-repen, kakkeel, en verneke spijt. Dan vloekmen dat het kliank, en portijder sijn daivels uide hel. Op gevallen spel kan geen stas gemaakt werden, als door gebeden van geluk. 'K heb dikwijl ruijters gesien, die tranen met ruiten schreiden. 'K wens, dat Jupiter avoor soo schandlijken misdrijf beboede, die eenigints soekt mannen te behagen. Dese soot van speelen heeft de usuar de vrijsters slechts tot kortswijl verlent: maar 't man-volk speelt met ernst, en heeft meer verschiets van speelen. Sij kaatsen, schic-

1. Hoornhoofd) Waar af 67 pag.
2. Armen) Van het danssen, en daar in de beweging der armen, is gesproken 144, pag.
3. Schouburgdansen) Van welke 170 pag.
4. Dobbelen) Het Latijn spreekt van tali en tesserae; van beide spraaken wy 230 pag.
5. Schaakbord) Latronum praelia in het Latijn: van de latrunculi is ook gesproken, 231 pag.
6. Voetvolk) Welke onsen Dichter noemt pilae, gelijk hy het bors setuen hoort reticulum, om dat het quansuis, net-gewijs, is geroept.
7. Kaatsen) Onder de veldoefeningen (van welke 217 pag.) was ook het speelen met de ballen. Deese waaren driederhande; te weeten de
 1. Follis, een groote leeren bal, vol wind; welken syniet met den vlakken hand (gelijk in het kaatsengeschied) maar met de vuist of arm; ja met de voet (gelijk ik hier te Amsterdam de Oostersche landskieders met een nette geswindheid in de Nieuwe Plantagie heb sien doen) om hoog dreeven. Plautus, in de Rudens, of Schipbr. 3 Bedr. 4 Ton.
 2. Harpasta, Eendichte en sterke bal, vol lappen en vadden gepropt; welken sy met een ongelooflijke arbeid langs de grond deden rollen; als wanneer de oeffenaars alleen met een broekje waaren opgeschort. Martialis, 4 B. 19 D. 7 B. 31 en 66 D. en 14 B. 48 D. enz.
 3. Paganica, 2 pagis; een groote bal, met veeren opgevuld; by de boeren, op de dorpen, meerendeels in gebruik. Martialis, 7 B. 31 D. en 14 B. 163 D.

Eindelijk kaatsen men niet alleen in het opene veld, maar ook self in de badstoven, om het sweet uit te wrijven; staande de kaatsers gemeenlijk, gelijk noch heden by ons, in een driehoek. Petronius, in meermaalen aangestoogen Berispschrift, alwaarom ook de plaats Trigon was getreuen, Martialis, 4 B. 19 D. 12 B. 84 D.

8. Doel)

8.9 schieten na't doel, tollen, drillen met gewet, en ma- | veit, nog vaert spelen op 't maagde-water of den Tor- 11,12
10 ken te paart giet-luigen. Gijrent ook niet op 't ma- | kamfen Tybea 13

8. Doel) *Het geen men ook niet aangesteld onder de Trojaansche vluchtelingen, by Virgilius, in het 9 B. van den E.*

9. Tollen) Trochi segt het Latijn; welke waaren vanbuxus, busboom, of, soo men segt, palmboom. Perfius, 3 Berispd. welken men, als heden, al geessende voordreef. De Kantteekenaar, over de Dichtk. van Horatius.

Hoewel andere willen dat trochus niet een sol, maar een hoep, die de jongens, even als heden, met een rijsje voortdreeven, is geweest. Martialis, 14 B. 168 D. behalvengenoemde Kantteekenaar. Siet ook Hieronim. Merkurialis, in het B. der Oeffening. 3 B. 8 H.

10. Gierkringen) *Het paarderijden was ook by de Romeinen een gemeene doch deftige oeffening, onder welgeboorene jongelingen. Horatius, in het B. van de Dichtk. en 1 B. 8 Lierd. Plutarchus in Cesar. sprekende van zijn konstgrijden. Doch niet Plato in Lach.*

Ondertusschen zullen wy van het boryden, en voort van het toom, sadel, stijgbengel, enz. elders spreken.

11. Marsveld) *Waar af 182 pag.*

12. Maagdewater) *Een springbron in het Mars-veld, alsoo genaamd, wegens sekere jonge dochter, die 't krijgsvolk, by gebrek van water, deese bron heeft aangewezen. Frontinus, in zijn B. van de Waterleidingen.*

13. Tiber) *Tuscus noemd hem het Latijn, terwijl hy, vanden Apennyn afftortende, door Thuscien of Heturie naar Rome loopt. Siet boven, 36 pag.*

TIENDE HOOFDSTUK.

Dat een vrijster fish op alle plaatsen en in alle gelegentheden moet laten sien.

1 **M**aar't staat vrij, en 't is dienftig, te spanfleen on- | Palatijn, en de kerk die den gelaurierden Febus toegewijd 3,4,5
2 der de schaduw van Pompejus wandel-galerij, als | is; dat's de God, die d'Egyptische vloot te gronde hield: of 6
de sonner-son op't hooft steekt. Kewiert na den bouw | in

1. Pompejus) *Van zijn wandel gallerie is gesproken, 200 pag.*

2. Somerton) *Het Latijn segt dit door een omschrijvinge, te weten; als de son, gaande door de Kreeft en de Leeuw, in het seeken van de Maagd de somer maakt. Siet Higius, in zijn Sterre-beschr.*

3. Palatyn) *De Palatynsche berg was niet de geringste der heuvelen van Rome, aangesien hier stond de woning en het hof van den keiser Augustus, en na hem van alle de volgende Keiseren. Dio, 53 B.*

En alhoewel de bebuijng van gemelde Augustus van beslag sich niet seer breed uisprekte. Suetonius in August. 72 H. so heeft sy naderhand, so in grootte als in prachte en heerlijkhed, onder Tiberius, Caligula, en Domitianus, bysonder toegeomen. Plutarchus, in Galb. en in Poplic. behalven Suetonius, Tacitus, Plinius, Statius en Martialis.

Heden sijn van dit uitsmuntende hoofdegebou niet als ingeforte en afgebrokene mamagien en wanden overgebleven; gelijk drie verscheidene afbeeldingen, in het maergenoemde Rome van Petr. Schenk het setve ten toon stellen. Siet ook boven 152 pag.

4. Gelaurierde) *Dat delaurier van Apollo is bemind en gedragen, toonden wy, 105 pag.*

5. Febus) *Van Apollos tempel en boekzaal, op den Palatynschen bouwvel staande, in den omtrek van de keiserlijke, behuifng, is gesproken, 141 pag.*

6. Egyptische vloot) *Paratonix rates in het Latijn; wegens Paratonium, een kaefad in Egypten; tusschen de steden Apollonia in Cirene, en Alexandrien. Strabo, 17 B. Mela, 1 B. 8 H.*

Ondertusschen word de verwinnings by Aktium hier Apollo toegeschreven; even als by Propertius, 4 B. 6 D. en elders. Alwaarom Augustus ook een tempel aldaar, deesen God ter eeren, heeft geficht, en met jaarlijkche strijdspelen verheerlijkt. Strabo, 7 B. Siet 109 pag.

En hierom siet men Apollo, in een snarenspeelders kleding, op een Gedeckpenning van Augustus; by

K k 3

- 7, 8 in de keuier-plaatsen van Octavia en Livia, susteren egt- naamheids. Had Apelles, den Efeſier, Venus nooit ge- 16
 9 genoot: of die van Agrippa, ſchoon-ſoon van Auguſtus, ſchildert; ſij had eeuwig onder water gebleven. Waar na
 die 't hooft met een ſcheeps-krans bekroont is. Slendert na ſnakken de heilige digters anders, als na roemrugtig-
 10 de wierook-ſtaars in Iſis kerk: en na de drie ſchoubur- heid? Dit's 't hoogſte, dat wij door al ons blokken ſoeken
 11, 12 gen, die ontrent 't mars-velt pragtig uit muiten. Beſchout te bejagen. Eertijds waren de digters bij 't Godendom
 13 het toernoojen mer bernende wielen. *Dat verhoelen blijft* en Koningen in grooter waarde, ſoodanig dat ſij met groo-
is onbekent, onken maakt onmin. Een braaf poſtuur is ſoo te ſchenkagien wierden begiftigt. Doen waren digters
 14, 15 ſchoon gij Thamyas en Amebeus in 't ſpelen overtroft, heilige, hoog agtbare, en ernstigſte mannen, dikwijl met
 u lier-toon had, van andere niet gehoort, weinig aange groote middelen vetrijkt. Ennius, geboortig op 't ge- 17
 18 bergte van Kalabrie, koſt door digten ſoo veel te wege bren- 18
 19 gen, dat hij nevens den grooten Scipio in 't ſelve graf be- 19
 gra-

ly Oudaan, in het 40 Taf. 12 P, geteekend: A. C. T. I. M. F. XII.

7. Oktavia) Van haar gallerye of wandelplaats is geſprooken, 200 pag.

8. Livia) Sie mede van haar wandelplaats, 300 pag.

9. Agrippa) Schoonſoon van Auguſtus, wegens de beruchte Julia, na deſes dood aan Tiberius getrouwt.

Hy verkreeg byſonderlyk ſijn aſhting door het gelukkig ſlaan ter zee, tegens Sextus, de ſoon van Pompejus de Grootte; terwyl hem van Auguſtus niet alleen een blaauw, en quansuis zeeverruig vandel (Suetonius, in Aug. 25 H.) maar ook een goudse kroon; gewrocht als aan een geſchakelde voorſtevens of ſcheepsbekken, wierd geſchonken. Dio; 49 B. Virgilius, 8 B. van den En.

Siet hem, met die ſtevenkroon verciert, op een gemeene doch ſchoone Gedenkpenning, geteekend: M. AGRIPPA L. F. COS. III. Markus Agrippa, ſoon van Lucius, Burgermeester voor de derde maal: hebbende op de averechtsche ſijde een Neptunus, ruſtende op een drietant, en draagende eendolſijn op ſijn rechterhand, nevens de letteren, S. C.

Wit aangaat ſijn gallery, waar af hier werd geſprooken, en waar afgewagen, Martialis, 4 B. 11 D. Tacitus, Hiſt. 1 B. 31 H. deſelve was ontrens Iſis kerk en het Maagdewater; van welke beide 142 en 261 pag.

10. Iſis) Van Iſis kerk is meermaalen geſprooken; als, 142 pag. en elders.

11. Schouburgen) Van de drie vermaardſte Schouburgen binnen Rome ſchreeven wy ook, 142 pag.

12. Swaardſchermers) Het geen geſchiede, in de eerſte tijden, op de Romeinſche of oude merkt. Siet 204 pag. en naderhand in den ronden Schouburg der Veſpaſiaanen, van welke 204 pag.

Het Latijn noemd de ſchouplaats hier arena, het beland ſtrijperk. Do reeden toonden wy, 190 pag.

13. Tornoijen) Dat het wagenmennem in de circus, of renbaan, geen tornoojen is, hebben wy getoond, 171 pag.

14. Tamiras) Vandeeſen vermeetelen ſang-konſtenaar ſpraken wy 181 pag.

15. Amebeus) Een luiteniſt van Athenen, ſeer ſchoon, doch ſoo maatig en onthoudend, dat ſijn vrouw by hem voor altyd bleef onaangeraakt. Athenens, 14 B. en Elianus, 3 B. 30 H. Van hem gewaagen ook Plutarchus, Klemens de Alexandrijner, enz.

16. Apelles) Een groot ſchilder by de Grieken, geboortig niet van Efeſen (gelij den Vertaalder ſeer kwalijk ſield) maar van het eiland Cos; van welke 234 pag. ten tijde van Alexander de Groot; welke begeerde van hem alleen geſchilderd te ſijn. Horatius, 2 B. 1 Br. Cicero, 5 B. 12 Br. der Gempenſaame, Plutarchus, enz.

Onder ſijne puykſtukken was wel de beſte, en deſhalven de vermaardſte, de Temus, van welke, 34 pag.

17. Ennius) Van deſen aalouden Hoofddichter ſpraken wy, 137 pag.

18. Calabrien) Eertijds geheeten Magna Graecia, het achterſte deel van Italien. Berucht, niet alleen door aankokking van byen en verſameling van honing. Horatius, 3 B. 16 Lierf. of olie. Kolumella, 7 B. 2 H. van de Landbou. maar byſonderlyk wegens haar beſtaame beemden en velden; en het weiden van groot en kleen vee. Valer. Flakkus, 3 B. der Vlieſt. ſoo dat ook ſelf de wolse alhier, en byſonderlyk ontrent de ſtad Tarentum vallende, wierd voor alle bemind en geſocht. Horatius, 2 B. 1 Berispd. Perſius, 2 Berispd. Plinius, 8 B. 48 H.

19. Scipio) Wat aſhting Scipio voor Ennius had, wegens het helde dicht, beſchrijvende den tweeden

oor-

20 graven wiert. Nu legt de veil verfleest: nu draagt het geestig digt-werk, hoe naartij het beblokt is, den naam van lompe sufferij. Dan 't is nog vermakelijk, te hijgen na een eeuwige naam. Wie sou Homerus kennen, soo 't sta
21 le werk van Trojes onder-gang van hem niet was gedigt?
22 Wie sou Danaë nu gekent hebben, indien sij altijd in den burgt op-gelooten gebleven, en een bes geworden had? 'T haalt veel uit, schoone diertjens, dat gijn onder't volk begeeft: keis al dikwijl den boon-akker op. Dewolvin valt wel onder een heele kudde, om een schaap te rooven: den arent scheert onder een swerm vogelen om eene vink. Soo moet sig een schoon vroumens vertoonen:

ligt valt 'er een uit't gros aan't lijntje. Sij moet sig allen t'halve schikken om behaaglijk te sijn, en al de gedagten inspannen, om bevalligheid te maken. 'T luk is overal: laat d'angel alrijt in't water hangen: daar gij 't minst vermoedt sult gij vis vangen. Dikwijl door-swer-
23 ven de jagthonden bos en berg sonder iets op te doen, en't hart schiet ongejaagt in't war-net. Wat kost Andromeda, aan de rots geklonken, minder hoopen, als met haar tranen iemand te verlokken? Op d'uitvaart van u man
24 vint gij dikwijl een ander. Dan voegt het u, met losse vlegten te groefte gaan, en te schreien dat gij snikt.

oorlog tegens die van Karthago, is boven aangewezen, 137 pag.

Wat aangaat deese Scipio; hy was bygenaamd de Afrikaner, wegens het gelukkig uitvoeren van den oorlog tegens Hannibal; gelijk Scipio Emilianus (van welke 151 pag.) sijn aangenoomene soom (de waare van Luc. Paullus Emilius) wegens het inneemen en verwoesten van Karthago nevens het ten einde brengen van alle de oorlogen met deselve; ook de Afrikaner by de schrijvers word genoemd. Flakkus, 2 B. 15 H. en meer andere.

20. Veil) Met welke gemeenlijk Bacchus (siet 175 pag.) en deswegen ook sijne priesteren en dienaaren worden gekroond; gelijk is aangezeekend, 185 pag.

21. Ondergang) Van Homerus, en sijn weergaloos werk van Trojes ondergang, spreken wy 136, 184 en 188 pag.

22. Danaë) Van deese opgeslootene prinsesse is gesproken, 167 pag.

23. Andromeda) Van dese rampzalige is meermaalen gesproken. Siet 90, 106, en 199 pag.

24. Losse) Siet het geen wegens het losmaaken en ontruelcken der hoofdharen in een ongemeen geval van droefheid is aangezeekend, 53 en 122 pag.

ELFDE HOOFDSTUK.

Dat men sich moet wachten voor bedrogen te worden.

Maar schuw't manvolk, dat werk maakt van tooi en quik, dat 't hair smukt en krult: want dat ic met u praten, hebben sij met duisent vrijsters geestelt. Dit 's vrijen in't wilt. Wat sal een vrou-mens doen, als een man gladder van vel is als sij selfs? 'T kan wesen, dat hij meer boggers heeft, als sij vrijers. Dit sulge niet wel

aannemen; maar geloof mij. Trojestond nog, had Priamus raar gegolden. Daar sijn vinken, die onder valffen schijn van min de vrijer spelen, en door dat middel schandelijk profijt soeken. Vergaapt u niet aan blinkende koppen, met nardus olij gesalf; aan geen eng gegorde linkers; nog die sijne tabbaarden, en ring op ring aan de vin-
2 3 4 5

1. Priamus) Welke, volgens Homerus, dikmaals in de byeenkomsten heeft geraaden dat men Helena weder aan de Grieken sou overleveren, en aldus den oorlog ten einde brengen.

Siet verder het geen van Priamus is aangezeekend, 2 en 214 pag.

2. Nardus) Met kostelijke olien en salven het hoofd welriekend te maaken, is alleen overoud gebruik geweest; gelijk wy aanseken den 71, en 107 pag.

3. Gordel) Vanden gordel, en het gebruik der selve by die van Rome, is gesproken, 130 pag.

4. Tabbarden) Togz in het Latijn; van welke 217 pag. Doch het Latijn spreekt hier van sijne staats opperrokken, gelijk die geene waaren, welke Cicero en Varro beschrijven en berispen. De lasse rotgesellen van Katilina (siet de eerste, in sijn 2 Red.) waaren manicatis ac talaribus tunicis, velis amici non togis; gedoft in onderrokken, met mouwen (tegen het gemeen gebruik, siet 122 pag.) tot op de hielen neer hangende, en met sluiers en geen staat opperrokken, overdekt.

De laatste spreekt van diergelijke brooddronken jongelingen, by Nonius, aldus: Istorum vitrea togz ostentant tunicz clavos; sy toonen door haare staat-opperrokken, soo dun en doorsichtig als glas, de purpere slijten van den onderrok.

5. Ring op ring) Van het dragen van een en meerder ringen is gesproken, 107 pag.

6. Vc.

vingers dragen. Misschien is de meeste pronker van dat geslacht dief zijn, en vlammen op u kleet. Geef mijngoetweer, roep't vrouvolk dikwijls, als't bevelen is, en schouw dat het de geheele markt over schakert. Dit steelstukkeel liet Venus uit haar glimmende gulden tempel, en de Godinnen, die langs Appius water wo-

nen, met koelen moede aan. Gij vindt ook eenige schandvlekken, die te regt de naam van bordeel-hoeren dragen, schoon zij voor-geven, dat zij van veel hoeren-brodden zijn uit gestreken. Spieght u aan de klesgen van andere, en wagt u voor 't selve onheil: geef goen bedrager access.

6. Venus) *Van den prachtigen tempel van Venus de Toefster is gesproken.* 132 pag.

7. Appius water) *Sie was van zijn groote en vernieuwde waterleidingen.* 202 pag., is aangestemd.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

Van geen beloften licht geloof te geven.

1. **W** agta vrijsters, als Ariadne, valste Theseus-eeden tegeloooven. 'T goen hij doen bij de Godenwoer, had hij voorheen dikwijls gewooren. Dus waart gij, Demofoon, erfgenaam van Theseus trou-loosheid, geen geloof meer waardig, sedert gij Fillis had uit-gestreeken. Beloven sij wat goeds, betaalt haar met gelijke munt: ge-

ven sij wat, betaakt haar dat gij schuldig sijt. Dat's een roof, die niet te goed is 'toonwig brandont vuis van Vestia uit teblinden, de heilige varen uit Ius tempel te stelen, en haar man te vergeven, die gelt op de hand ontfangen hebbende, den minnaar laat op den duim sluiten.

1. Vrijsters) Cecropides zegt het Latijn, dat is, Atheensse, om dat hy hier spreekt van Theseus, vorst van Athenen.

Deze naam is oorspronkelijk van Cecrops, eerste koning van Athenen. Eusebius, in zijn Jaarregist. Plutarchus, van de wraak der God. de kanttekenaar over de Plutus van Aristofan. Suidas, enz.

Welke men versiert van een mannelijk en vrouwelijk weesen en lichaam gewest te zijn. Ovidius, 2 B. der Hersch. Diodorus, 1 B. 28 H. om dat hy, het huwelijk invoerende, man en vrou heeft's saamengevoegd. Justinus, 2 B. 6 H. Athenæus. 13 lib. boemel volgens andere, hy uit een mensch en een bosdraak heeft bestaan. Aristofanes, in de Wesp. blyfp. Apollodorus, 3 B. Demosthenes, Nonnus enz.

Vorders van den ontrooven Theseus, en niet gehouden eed en woord ontrent Ariadne, is gesproken, 50 pag.

2. Demofoon) Van deesen meedigen ontrent der amyssalige Fillis, is ook boven gesproken; te weeten, 5 pag.

3. Vestia) Het goeme jaartijds wel vernieuwd, maar noch door versuim, noch door moetswilligheid mogt nitgebleeft worden. Siet 178 pag.

4. Ius) Inachis in het Latijn; wegens Inachus haar vader, gelijk wy aantekenden, 71 pag.

5. Kerk) Van deesen tempel is gesproken, 142 pag.

6. Vergeeven) Het Latijn spreekt hier van het kruid cicuta. Siet 133 pag.

DE TIENDE HOOFDSTUK.

Van het leesen en beantwoorden der minnebrieven.

1. **M** ij lust hier wat nader te komen, sang-godin. Staag an wat, op datge in 't voort-sweepen niet uit de wagen schokt. Laat u door minne-brieven de pols raken, on van afgeregte dienst-maagt 't cijferschrift ontfangen. Door-leefte, en begrijp wel, of

hij de tong schraapt, of van harte meent 'tgeen hij ver-soekt. Antwoort dan een wijltjes daar na: 't uitsiel ontfleektaltijd de vriers, als 't niet te lang valt. Siet toe, dat gij een jongelings ver-soek niet te willig toeftegt, of te bars ontfegt. Geef hem hoop en vrees te gelijk, maar schrijft

1. Minnebrieven) Abiognatabolæ, boeckkens van dennen-hout, in het Latijn. Van het schrijven met een stilet op bordekens, en van de stoffe der selver is gesproken, 54 en 133 pag.

2. On-

schrijft hem 'elkens iets weder, waar uit hij meer hoop als vrees kan scheppen. Schrijft net, en gemeene taal, gelijk vrijsters gewoon zijn. Gemeene spraak-stijl dient hier best. Og! hoe dikwijl vergrimde een vrijer om duistere brief-taal, en hinderde een schoon dier dat zijn rooms schreef! Maar aangesien gij loert, schoon gij onkuis sijt, om u mannen hoorns op te setten, laat u dienstmaagden en knaapen, soo sij schalk zijn, u brieven bestellen; geen onbedreve nieuwing. 'K heb dikwijl gezien, dat deerns, in dien deele roekeloos, van schrik besturven zelfs haar slaven heerlijk moesten na d'oogen sien.

De knaap, die sulke minne-brieven bijfighout, is wel een trou-loofse sielt; maar heeft evenwel, u aangaande, een bliksem in de vuist. Bedrog staat u, mijns oordeels, vrij want bedrog weeten, en geweld met geweld tegenstaan, is na regten geoorloft. Wend u veelderlei handen te schrijven. Og! hingense aan een galg, om wiens wil ik u die les geven moet! Schrijft gij iets qualijk, schrap het wel mors door eerge voort-schrijft. Schrijft geen twee handen in een brief. Spelt u minnaar altijd met een vrouwen-naam, en sij, in plaats van *hij*.

2. Onkuis sijt) *Careatis honore vittæ, segt het Latijn*; dat gy van een quade naam sijt, en den sedigen hoofdstuyl met eeren niet moogt dragen. Siet 125 pag.

3. Bestellen) *Wie doorgaans de minnebrieven bestelden, is getoond, 168 pag.*

4. Bliksem) *Aetna is 'er in het Latijn bygevoegd; wegens Vulkaan de bliksemsmeder. Siet 140 pag. wien den berg Etna, gelijk ook de eilandekens onttrent Siciliën, zijn geheiligd en toegewijd. Solinus, 11 H. Van den berg Etna spraken wy, 104 pag.*

5. Schrap) *Het Latijn spreekt van deletæ ceræ, uirgevaagde letteren op gewasse bordekens. Siet het geen onttrent het gebruik van het was is aange teekend, 54 pag. en elders.*

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

Van grammoedigheid, oploftheid, en stuursheid te mijden.

Soo 't ons vrij staat van kleine dingen tot grooter te komen, en de schoor soo rijste vieren als 't halen wil; seg ik voor-erst, dat tot de schoonheid doet, d'oploftheid te tengelen. D'opregte vrede past menschen; de norse grimmigheid 't gedierte. Door gramschap swelt het aansigt, loopen d'aderen op met swart bloet, en gloeien d'oogen siller als die van Medusa's hoofd. Weg met dit ruig, sei Pallas, doen sij haar trompetter-kaaken in 't water spiegelde, een sluit is mij geen mis-maaktheid waart. Indien gij van gelijke op 't heftigste van u verwoestheid in de spiegel keekt, daar was 'er nauwelijks een die haar troonje

kennen sou. Trek ook geen trotse wijbran tot u nadeel. De min wil met vriendlijk gesigt gelokt zijn. Wij haten (geloofte die 't ondervond) scheersheid die overdraagt. Een stomme preut [trotse troonje] geeft dikwijl oorzaak van af-keer. Belonkt die u bekijkt: aanlag die u toelagt: beknikt die u toeknikt. Als de min dus met plomp gedrikt heeft, rukt hij op 't lest scherpe schigten uit de koker. Ook hebben wij een af-keer van triestere kraaksters: een norssen Ajax mag Tecmessa (een foutzak) minnen: maar wij vrolijke borsten sien gaam een vrolijke tas. Nooit sou ik u, Andromache, nog u, Tecmessa, vrijagie hebben willen

1. Medusa) *Gorgonea angue in het Latijn; sijnde sy mede Gorgon geheeten. Ovidius, Klaagd. 4 B. 7 H. gelijk haare susteren, Stheno en Euriale; woonende op de eilandekens Doraces, tegens over de Lusthoven der Hesperides, in Afrika. Apollodorus, 2 B. Hesiodus in der God. Geslachtb. en andere, by Natal. Komes, 7 B. 12 H.*

Dus word ook self Minerva geheeten Gorgonia; om dat sy de Gorgon, Medusa, wegens het schenden van haar tempel, strafte; gelijk wy aantekenden, 96 pag.

2. Fluit) *Die, weggeworpen van Pallas, daadlijk van de boxvoet Marsias werd opgeraapt; doch tot zijn ongeluk en ondergang. Want dit speelsuig heeft hem so wel gevallen, dat hy sich niet heeft ontsien Apollo te beroepen en tot een speelsuig uit te dagen, welken hem sonder groote moeite verwon, en tot zijn straf den huid afstroopte. Ovidius, 6 B. der Hersch. en 6 B. der Alm. Diodorus, 3 B. 59 H. Athenicus, 14 B. 2 H. Xenophon, 1 B. van den Optogt. ja self Apulejus, 1 B. sijner Bloemleefing.*

Dit geval siet men niet alleen op de Versegelringsteen van den keiser Nero, by Gorleus, Choulus, en andere; maar ook self in twee groote Beelden van marmer, in de Gallerye van Justiniani; gelijk ook in de Versaamelingen van Perrier, Bisschop, enz.

3. Tecmessa) *Van welke wy spraken, 251 pag.*

4. Andromache) *Van welke wy ook boven seer dikmaals spraken, als 24 pag. enz.*

L.I

VYF.

willen vergen: want ik kan mij kwalijk in-beelden, schoon ik 't door d' kinderen genootsaakt ben te gelooven, dat gij ooit bij u mannen geslapen hebt. Wat dunkt u, sou die

soutak, Ajax, haar man wel geliefkoofd, en gezegt hebben: mijn hart, mijn leyen, en 't geen vorder de mans plagt te ontsteken?

VYFTIENDE HOOFDSTUK.

Van geschenken te begeeren, en den vryer af te eiffchen.

W At rede om tot kleine dingen geen staaltjens te nemen van groote, en dien t'halven den naam van de velt-heer soo t'ontfien? De goede velt-heer stelde dese als hopman over honderd, gene als rit-meester over een vaan paarde-volk, andere maakte hij vendrighs. Soo moet gij ons van gelijke uit-keuren tot foodanigen dienst, als ijdor waar-nemen kan, en u volkje op rang schakeeren. Houd rijke fokkers tot gevers, regts-geleerden, stad-huis-swetters, en schuttheeren om haar schnuttelings saak dikwijl waar te nemen. Ons digters moet gij aanhouden alleen om digt-giften. Dit roris insonderheid, boven andere, snarig om te vrijen. Wij schilderen en flatteeren 's vrijsters

tot onse seden-schaak. Ook sijn wij met geen *snutstige* of gierigheid behebt, maar schuwen 't rigit-huis, en leven onder loof-schaduw en op 't rust-bed. Maar wij verlieven ligtelijk: op een sprong blaken wy door heere min, en weten veel te trouw te lieven. 'T schijnt, dat de digt-konst zelfs ons natuurl voeweegert; en al ons doen swijmt na de drift en swier van onse goetien. Sijt d'Italiaanse digters jonktig, soete diertjens, sij sijn met een Godlijke geest begaafd, en in de gunst der sanggodinnen. Gods geeft rust op ons: wij verkeeren met 't Godendom, en trekken die geestigheid uit 's hemels throon. 'T is schelms, van geleerde digters arbeids loon te eiffen: maar hoe bedroeft is 't, dat geen deern daar sonde van maakt? Houd u evenwel niet gisgierig, en toont in 't eerst niet dat gij bos-schrobsters sijt: want komt een vers-bakke vrijer u netten te sien, hij sal te rug springen.

1. Hopman over honderd) *Deese word in het Latijn aldus omgeschreven: cui commissi centum vite regendi; die over honderd is gesteld, om de salve met sijn wijnstok-roede te gebieden en te regeeren.*

Te vitis, of wijnstok-roede, was het gewoonlyke teeken der centuriones of hoofdluiden over honderd; Martialis, 10 B. 26 Sneld. Waar mede ook de soldaaten, sich ergens in misgrepen hebbende, indien het Romeinen waren, (want den uitlander sloegmen met stokken. Livius, in de krygsbedryven van Scipio) geslagen wierden. Tacitus, 1 Jaarb. 23 H. Juvenalis, 2 Berisfd.

So dat de wijnstok-roede te eiffchen, en de selve by geschrift te versoeken, was maar de plaats van een centurio te staan. Spartianus, in Hadrian. 10 H. Juvenalis, 14 Berisfd.

2. Nemeſis) *Vrijster van Tibullus; van welke 184 pag.*

3. Cinthia) *Vrijster van Propertius; van welke elders*

4. Likoris) *Vrijster van Gallus; van welke 131 pag.*

5. Corinna) *Van doese, de beminde van onsen Dichter, spraken wy 165 pag.*

6. Sanggodinnen) *Pierides in het Latijn. Siet 115 pag.*

SESTIENDE HOOFDSTUK.

Van geen medevrijsters te gedoogen, doch een nieuwelinge voorfichtiglyk te handelen.

M Aar gelijk geen voer-man een onbereede en bereede paart voor sijn wagen egaal mennen kan, soo kont gij ook geen befette en groene vrijers, soo gijfe in bedwang wil houden, op een en 't selve (spoor) jagen. 'T groentje, dat eerst met u te doen krijgt, is nog een onbedreve soldaat, en een nieuwelinge in 't leger van de min. Laat die niemant kennen als u, u alijt alleen aan-hangen. Dien koorn-akker moet gij hoog omheggen. Hout hier andere vrijsters buiten: kont gij hem alleen in de knip houden,

soo sult gij sege-pralen. Een Koning en de min houden geen goeden stant met een groot gepruimd. Een out bedreve vrijer sal voorzigtig vrijen, en veel verdragen, dat geen leezubbe lijden sou: hij sal geen deuren op-loopen, of in braut steken; geen vrijsters de poesse mangen op knibben: hij sal nog sijn noch sijn matresse kleet van 't lijf rijzen, nog door 't hair plukken oorzaak van schreien geven. Dat 's een werkje van jubbens, die door groenheid en kintelachtigheid verweelderigen: maar dit slag sal nijpent-hart-seet

seer langmoedig doorstaan. Die sal gestadig vlammen, als een vogtige fakkelt en groen hout. Hier hebrt gij een vaste min; daar een schielijke, die haast vervlamt. Grijpt met een sniers d'appelen, die ontglippen konnen. Geven wij alles over, setten wij de vijant de poorten op, en zoeken trouw in trouwloos verlaat. ¹ 'T geen om een treus-neus gegeven wert, dient niet om de min lang aan te quecken: de min-gemeenschap moet somtijts een pauze hebben. Laat hem voor deur blijven leggen, o wreede deur roepen, veel steemen, en sel dreigen. *Te veel seers waigt: wat snijr onder 't seet sal verquikken.* Een schip seilt bij wijle voor de wind in de grond. Dit's de rede, dat bittere mannen regenheid in 't wiskrijgen; want sij touwen 't vel als 't haar lukt. Grendelt de deur, en laat ² u de deur-wagter onbeschaamt toe bijten: gy moogt'er niet in. Sijt gij nu buiten geslooten, gij sult ook wel eens sluik-buiten krijgen. 'T is lang genoeg met plomp gedrikt, 't'sa nu met scherp geschermt: maar 'k sal ongetwijfelt door mijn eige geweer gequerst werden. Soo lang moet gij een groene vrijer in waan laten dat gij hem alleen ten dienst sijt, tot dat gij hem in 't net hebt. Daar na sult

gij hem lukt geven van mede standers: stelt gij die kunst niet in 't werk, so versterkt de min. Dan vier-voet het toernooi-ros eerst als een bliksem van de schut-boom, als 't paarden voor-bij te snuiven en te volgen heeft. Schoon 't minne-vuur genoegzaam is gedooft, spijt blaast het weer in vlam. Ik ken de man, 'k bekent, die niet en mint als gehoont. Maar let wel, dat gij hem niet te openbaar affronteert, en hij meer vrees als de slaak wel kommer in heeft. Draait hem dit rad voor d'oogen, en veinst dat gij te naau opgeslooten sijt, met een fikse bard-reekel voor de deur, en een agterkouffige nar van een man in huis. ³ 'T veilig lust-boeten geeft 't meeste vermaak niet. Veinst, dat gij bevreest sijt, al deet gij 't vrijer als Thais. Laat hem door 't venster in klouteren, ⁴ al mogt gij hem vrij de voor-deur in laten, en kreuk een vrees grijs in 't aangesigt. Laat u seeks komen in springen, en seggen: wijsijn om-hals, en stommelt 't groentje ergens in 't een of 't andere schuil-gat. Evenwel moet gij in 't sikkken geen vrees-bulbak maken: anders mogt hij denken, dat hem die waar vrij te dier stont.

1. Voor de deur) *Van het waaren ontsrens het huis, en het waaken en oppassen in de stoepen is gesproken*, 239 pag.

2. Deurwachter) *Van deszen knaap sprooken wy*, 123 en 133 pag.

3. Schutboom) *Carcer in het Latijn*. Siet 171 pag.

4. Thais) *Een rijke en machtsige boere by die van Athenen, van Alexandrien afkomstig; de Grieksche jeugd geweldig verleidende en verleidende, en onder andere Menander, die met zijn geelichen baar soo hoog heeft opgeheven en berucht gemaakt, dat sij naar hem ook Menandria word geheeten by Propertius*, 2 B. 6 D. en 4 B. 5 D. Martialis, 14 B. 187 D.

Siet ook van desse Athenous, 13 B. 13 D. Kurtius, 5 B. 7 H. Plutarchus, in Alexandr. Juvenalis, en andere.

SEVENTIENDE HOOFDSTUK.

Op welke wijzen de minnaares haar man of bewaarder moet misleiden en bedriegen.

¹ **K** had sehier voor-bij gestapt 't middel, waar door loofse mans, en fikse deur-wagters konnen uitgefrecken werden. Een gerroude vrou moet haar man ontsien, en veilig ga geslagen blijven. Dat's beramelijk, en volgens den eis van de wetten, 't regt, en d'eerbaarheid. Maar wie sou lijden, dat gij, die pas van slavin vrijeling gemaakt sijt, bewaakt sout werden? Wilt gij sluiken leeren, kom luister na mijn les. Schoon hondert oogen u ga sloegen, hebt ² gij ~~naam~~ vast voor-nemen om te kaid rajen, gij sukse belodderen. Hoe! sal u een oppasser konnen beletten te schrij-

ven, daar u wert ingewilligt water te halen; daar een slavin, die van de moord weet, u brief bestellen kan, die sij in haar boesem snuffelt; daar sij minne-brieven op de kuit kan swagtelen en tussen de solen bergen? D'oppasser staat hier op te letten: de brief-draagster mag den rug voor 't bode-amp ten beste geven, en met een geesteling en brand-merk vrij taken. Veilig kont gij ook met verske melk schrijven letteren die niet gelezen konnen werden, ³ maar, met houts-kool-stol bevreven, leesbaar sijn. ⁴ Soo schrijft men ook onsenbaer schrift met gespirte vlas-halmen,

1. Hondert oogen) *Argus in het Latijn; van welken wachter*, 72 en 175 pag.

2. Boesem) *Siet* 168 pag.

3. Soolen) *Van welke met nauwkenrigheid is aangeteekend*. 231 pag.

4. Melk) *Sie van de soo genoemde cryptographia, of het verborgen schrijven, veelderhande voorbeelden by Porta, Borellus, Ens, Wiggeest, en andere Versamelaars van diergelijke geestigheden en uitvindingen.*

- men, die wat vogtig zijn, seer dienstig tot minne-brieven.
 5 Acrisius togt zijn dogter Danaë seer forgvuldig te bewaren:
 6 nog maakte hem 't dier door sluiken groot-vader. Wat
 7 kan den oppasser ga slaan, daar soo veel schou-burgen in de
 8 stad zijn, en 't vrou-volk jooke na de toernooi-spelen: daar
 9 sij haar Godsdienst bij de rinkelbommen in den tempel van
 10 d'Egyptische Isis doen, en gaan mag daar d'oppassers niet
 11 mogen komen: daar de goede Godin 't man-volk buiten
 12 haar kerk bant, uit-gesondert die sij wenkt om binnen te
 13 komen: daar in de baden over al heimlijk kan gesnoept
 14 werden, terwijl d'oppassers buiten 't meisjes kleet bewa-
 15 ren: daar een vrijster soo dikwijl siek kan wesen, als 't
 noodig is, en, soo krank als sij is, van siek-bed mag ver-
 anderen, om versle lugt te scheppen: daar een dubbele
 12 [nagemaakte] sleutel met de naam wel uitdrukt wat er te
 13 doen staat, en de deur 't eenigste gat niet en is om uit te
 14 komen. Voortkomt gij den oppasser met een mop wijs

blinden, insonderheid met spaansen baai. Nog hebt gij
 14 slaap-kruid, dat diepen slaap verwekt, en haar d'ooen soo
 15 vast toe nijpt, of sij Lethes water gedronken hadden.
 Ook kan u flavin, die g' op u hand hebt, den band-
 reekel met lang geleffel aan 't kooften houden, en, als
 't met u te lang duurt, middelburg te plonderen geven.
 Wat hoef ik omwegen en geringe middelen aan te wijzen,
 daar d'oppassers met een treus-neus d'ooen kunnen uit-
 gesteken werden? *Schenkagien* (gelooft mij) behooren
Goden en menschen. Selfs Jupiter laat sig met giften paaien.
 Wat sou een man doen, die zijn vijf sinnen heeft; selfs een
 sot gruntelt als hij wat krijgt? ja u man seks, duwt hem
 iemand wat in de mont, hij sal soo stom zijn als een vis.
 Maar den lijf-wagter moet gij eens voor al omkooopen:
 want heeft hij eens de hand uit-gesteken, hij sal 't dikwijl
 doen.

5. Danaë) *Vandeese spraken wy* 167 pag.

6. Schouburgen) *Van welke* 142 pag.

7. Toernooispelen) *Renbaanspeelen liever; waar af* 170 pag.

8. Rinkelbommen) *Geen bommen, maar ratels van koper, gelijk wy aantekenden,* 157 pag.

9. Egyptische) *Pharia in het Latijn, wegens Faros, van welke* 157 pag.

10. Goede) *Bona gemeenlijk geheeten, andersins ook Fauna en Fatua; wiens hoogtijd de Roomsche vrouwen by nacht en in het donker zijn houdende: omdat, soo lang sy leefde, geen man mensch haar immer zag, of by haar naam noemen hoorde. Juvenalis 6 Berisfd. Tibullus, 1 B. 7 D. Propertius, 4 B. 10 D.*

So dat Klodius een geweldigen haat op zijn hals haalde, toen by, in het gewaad van een snaarspeelster, om by de vrouw van Cesar te zijn, meende binnen te treden, en met zijn ontydige min die nacht-dienst te ontbeiligen. Plutarchus in Cef. en in Cic. Cicero, in de Red. wegens den Antw. der Ingewandschouwers, en 1 B. 12 Br. aan Att. en elders.

Wie deese godheid is, weet men eigenlijk niet te seggen; ten minsten, omdat aan haar een verken word geslagen en opgeofferd, schijnt sy Proserpina, de dochter van Ceres, te zijn. Juvenalis, 2 Berisfd. Makrobios, 1 B. 12 H.

Van het offeren der verken aan verscheide godheden, schreven wy, 191 pag.

Die haar Fauna noemen, gelooven haar de vrouw van koning Faunus geweest te zijn; welken met myrretakken haar strengelijk geesselde, toen sy, ter sluik een pot wijn ustdrinkende, tegens het vorstelijk besaamen was dronken geworden. Laktantius, 1 B. 21 H.

Eindelijk zijn 'er die meenen haar het Aardrijk te zijn. Makrobios, op de gemelde pl. doch seet ook Plutarchus, in de 20. der Roomsche Vrag.

11. Bewaaren) *In de badstoven werd dikmaals het een of het ander onder de handen gestolen en weg gemoffeld; en men werd genoodsaakt de klederen of aan zijn eigene bediende, of aan de gestelde bewaarders te vertrouwen en over te geven. Juvenalis, 10 Berisfd. Petronius, in zijn Schimpfch. behalven Plautus, en andere.*

12. Sleutel) *Vande sleutelen der aanlode spreken wy elders.*

13. Wijn) *Lyxus in het Latijn. De reden is aangetoekend* 153 pag.

14. Spaanse) *De Spaansche wijnen waaren by die van Rome in goen of weinige achtinge; bysonderlijk in het wingewest gesegt Laletana; die dik en drabbig was, Martialis, 1 B. 27 D. en 7 B. 53 D. hoewel sy die van Tarraco (in Barcelona) preesen. Martialis, 14 B. 118 H. bysonderlijk echter verlekend op die van Italien, of liever Kampanien; gelijk die van den berg Falernus, van de steden Setia en Funda, van de landstreek Cæcubum, enz. Siet Martialis, Juvenalis, en Horatius; drie keurige uitproevers van gemelde lekkerheden.*

15. Lathe) *Van deese vergetelbesk is gesproken, 259 pag.*

ACHTIENDE HOOFDSTUK.

Van geen kamenier te vertrouwen, doch ook den vryer niet lichtelijk te mistrouwen.

Kwaarschoude, soo ik 't wel onthiek, devrijers, om voor vrij-gehoorten bekomert te zijn: want die sorg staat 't man-volk alleen niet toe. Zijtge los van geloof, soo sullen anderen u voordeel onderscheppen, en veel teeven dien haas achter het sinnen. Geloofst mij, dat ik dikwijls heb te doen gehad zelfs met 't vrou-mens dat ons bed en sluik-plaats verschaft. Laat de meit, die u ten dienst staat, niet te goelijk wesen: sulc slag heeft dikwijls voor haar juffer pal gestaan. Hoe dus ontliet verfeilt? Waarom na 't melden van mijn kriegs-streken op den vijand aan-gevallen, en door mijn eigen tong verraden? Een vogel wijft nooit vogelaar, hoe hij kan geknipt werden; geen hart, hoe de bitse honden hooren te loopen. ¹ "T mag dienen, soo 't best kan! ik sal mijn aangevange les trouwlijk voltoojen, en 't steekfiek vrou-volk messen geven om mij te keelen. Geeft ons (dit 's ligt te doen) de waan, dat gij ons lief hebt: meng geloofst ligtelijk dat men gaarn had. Belont de vrijer minnelijk, verlustg diep, en vraagt, waar hij soo lang bleef. Wrijft hem dan met schreiende oogen u gemaakt hart-seer van een andere boel onder de neus, en krabt hem in 'taangefigt. Dan sal hij aanstontsovertuigt staan, ja weemoedig werden, en bij sig selve seggen: sij quijnt van minne 't mijwaarts. Voornamentlijk als 't een pronkeris, die sig voor de spiegel opschikt, sal hij sig laten voor-staan, dat zelfs Godinnen op sijn postuur souden kunnen verlieven. Maar, wie gij sijt, weest niet te ontfelt door ongelijk, nog uitsonnig als gij ruikt dat hij een tweede boel heeft. Geloofst ook niet te schielijk: wat hinder 't haastig gelooven kan geven, sal u ² Procris staal overvloedig leeren. By den bloem berg Hymer hebt gije een gewijde bron en grasige lants-dou, mer klein geboomte begroeit: den aan-dootn over-lommert de klaver: de rosmarijn, laurier, en swarte mirt geeft 'er geur. ³⁻⁴ "T ontbreekt daar ook aan geen digt-loovige bos-boomen, sprokkelamarijn, tengere citusen, en schilder-agtige pijn-boomen. Soo velderlei loof stont daar door

wester koeltjens en gesonde geur-lugt gestreelt en ritsfelde. Dit was de lust-plaats, daar Cefalus uit-spande. In dese groente ging hy menigmaal, vermoet van 't jagen, in sijn eenigheit sinnen rusten. Daar plagt hij dan te singen:

*Ag Koeltje lef den dorst
Van Cefals gloinde dorst,
Ag Koeltje blus den brand
Van 't sedent ingewand.*

Dit hoorde een luister-vink, die 't, verkeert ijverig, de kittel-oorige Procris aan-diende. Als sij den naam van Koeltje hoorde spellen, en sig inbeelde dat het een boel was, viel sij schielijk van haar selve, en kreeg door hart-seer de klem in de mond. Sij besturf soo doots als dorre wijn-ranken, als 't loof dat van d'eerste vorst genepen is, als rijpe quēen die haar takken neerweden, en onrijpe kornoelien. Weder bekomen sijnde, rijt sij 't sijn gewaat van 't lijf, en krabt de schoone wangen ^{5,6} op. Kort daar aan vliegt sij met hangende vlegren, als een dulle Wijn-paapin, 't pat op; en digt by d' aangeweefte plaats gekomen, liet sij haar geselschap in een dal, en trad sluks alleen sonder gedruis te maken in 't wout. Hoe waart gij te moe, Procris, doen gij dus ontfint in de ruigte schoolt? Hoe brandde u dat ontfelt hart? Alle oogenblik dagt gij buijten twijffel, nu komt dat Koeltje, nu komt dat vuile staal in 't sigt. Dan sou 't u seer doen, soo sij quam (want gij sout haar niet gaarn betrappen) dan sout gij 't juweel wel eens willen sien: dus wispelturig waart gij van harts-togten. De sekerheid van dese geschiedenis tuigen nog heden de plaats daar 't beurde, de naam van Koeltje, en den verklikker. Als sij voet-stappen van een mens op 't gras sag, klopte haar 't hart in 't lijfs als een schape staart. 'S middags, als de son korte schaduwē maakte, en even ver van 't roost en west in top stont, quam Cefalus, Mercurius kroos, uit 't bos, en bette ⁸ 't tweetzig aanlig met bronwater. De kommerige Procris,

1. Vrouwvolk) Lemniades in het Latijn. Van het moorden der vrouwen van Lemnos spraken wy, 30 pag.

2. Procris) Sie van die rampsalige wantrouwende Ovidius, 7 B. der Hersch. behalven die sijn aange-
getrokken nevens het 11 Tafer. van Pict. Loqns.

3. Himettus) Van deesen berg is gesproken 237 pag.

4. Gewijde) Siet het geen vangenwijde springbronnen en wateren is aangeteekend, 109 pag.

5. Van 't lijf) Van het scheuren der klederen in een schielijke rampspoed, spraken wy, 27, en 56 pag.

6. Krabt) Van deese plechtigheid is ook gesproken, 56 pag.

7. Wijnpaapin) Van het los hangend en uitgespreid hair der dulle wijnpaapinnen spraken wy, 15 pag.

8. Cefalus) Proles Cyllenia in het Latijn; soon van Mercurius, volgens Higinus, 241 Vertell. gesegs
Cyllenius, wegens den berg Cillene in Arkadien; op welken Mercurius van Maja ter wereld is gebracht.
Virgilius, 8 B. van den En, en Ovidius, 5 B. van den Alm.

Van Cefalus spraken wy ook 17 pag. doch sie hier het rampsalig ombrengen van sijn mistrouwende ech-
gemeot.

L 3

9. Luikt

cris loerde vast in de rugte. Hy vlijdde sig in 't groen, als voorheen, en seide: kom mollig wester-wintje, kom Koeltje verquik mij. Als d' arme duif mer vermaak merkte, dat de naam van Koeltje 't mis-verstant had veroorzaakt, en dien t' halve weer beter sinnen en vers kreeg, rees sij op, om haar man te gaan omhelsen, maar maakte in 't oprijzen een geruisel in de rugte. Cefalus, niet anders denkende of hij hoorde een wilt rijzen, greep flux den boog in de vuist, en de schijgt in de linker hand. Wat wilt gij doen, ongelukkige? siertoe, 't is geen wilt, schiet niet

toe. Helaas! nu hebt gij u egt-genoot doorschooten. Ai mij! riep sij, gij hebt u liefs borst getroffen. een hart dat Cefalus altijd trof. Nu sterf ik in de blom mijns levens, maar sonder boel hoon: daarom sal mijn gebeente des te geruster onder lugte aarde rotten. Nu verdween haar geest in 't lugte, dat sij verkeert moende een boelte sijn. Og! luikt haar d' oogen met u lieve handen. Hij koeftert sijn stervent dier op schoot, en wast de wreede wond met tranen. Maar sij sturf, en blies weg, eer men 't wist, den geest in 't aanzigt van haar deerslijke man.

9. Luikt) *Doese plicht is bysonderlyk anarous stervende maaggenoomen. Siet 52 pag.*

10. Geest) *Het was made een plicht, het aansicht op het aange van den stervenden te leggen, en met aapens mond de sel gelijk als waar te neemen en op te vangen. Albinovanus, in het Lijkd. van Drusus, sprekende van Livia. Virgilius, 2 B. van den En. sprekende van Anna. Seneka, in den Dollen Heik. 5 Bedr. 1 Ton. behalven Cicero, Seneka de Wijsgeer, enz.*

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

Hoe de vrijster sich aan tafel moet dragen.

Maar om weer op den dreef te komen: sta vast, 'k sal met bloot moeten schermen, om 't werk sijn vollen eis te geven. Ik geloof, dat gij al verwacht om te leeren, hoegij u ook op gastaalen sult dragen. Komt haer aan strijken, laet de fakels buiten, en gaat soo starig binnen. Venus houdt veel van 't dralen: draal is d' afgste koppelaarster diege

vint. Dan sult gij 't dronke geselschap schoon schijnen, al waart gij seeljik, en bevinden, dat bij donker alle karjens graau sijn. Taft toe, en eet geschikt met drie vingers ('t geschikt eeren hoefst al zij wat in) en bequaert den mont niet met vette vingeren. Slokt ook niet te gretig; maar houd maat daer al tijt minder eer als u lust. Had Paris sijn He-

1. Paris) *Priamides in het Latijn, wegens Priamus sijn vader; van welke 2 pag. Van het gastaal van Paris en Helena is gesproken, 79 pag.*

2. Wijn-

Heleengang sien inschokken, hij hadse beu geworden, en gezegt: wat siik-pens heb ik ontfinde geschaakt. 'T is de vrijsters dienstiger en gevoeligker, wat meer te drincken. Bacchus en de min dienen wel bij mekander. Maar

set toe wat u hoofft verdragen kan, dat verstant en voeten niet en leuteren, en gij geen twee voor een siet. Een schand- vlek is een vrou-mens dat als een wijn-sterlegs, en waard is van kaf en schaf onteert te werden.

2. Wijnster) *Madeira Lyxus*, nat van wijn, in het Latijn. *Waarom Bacchus ook Lyxus is geheeten*, vonden wy 143 pag.

TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Hoe de vrijster siet op het bed moet voegen.

1. Onweil is 't ook aan tafel te slapen: onder 't slapen plagt veel vuiligheden om te gaan. 'T vordere schaamde ik mij u te onderrigten, maar d'alqueekende Venus seide: dit 's 't hart van ons werk, daar gij u over schaamt. Yder ken haar selve. Schikt u na den eis van 't tighaam: alle kontge niet gevoeligk een en 't selve postuur houden. Sijt gij schoon van troenje, toont darge kort-heilig sijt: soo niet, keert u om. 2. Melanion kreeg Atalanta's beenen op de schoudren: heb gij mooie beenen, neemt hier een staak. Een kort-gat 3. moet te paart zijden: om dat Andromache een linge loop

was, sat sij nooit op Hectors ros. Sijte lang-lijvig, kreuk-kniet, en buig 't hoofft wat agter over. Hebt gij jeugdige dijen, en een boefens sonder tetsel; laet de vrijster siet, en leert van de wever hoe gesluten moet. 'T sal ook 4. sijn swier hebben, de vlegten los te trekken, gelijk de wijn-paapinnen, en met hangende lokken in de starren te kijken. is u 't buik-vel door de wormen wat gerimpelt, slagt de 5. stukke Parther, en schiet agter uit. Venus vrugt is veel- 6. derlei; maar d'eenvoudigste en gemaklijkste is, op de regter sijdeschuit wervengtig. Weest verlekert, dat u nog Febus 7.8. drie-voet, nog de gehoornden Ammon meer waarheits spellen

1. Venus) Dione in het Latijn. Siet 135 pag.

2. Melanion) Meleager liever, gelijk gezegt is 230 pag.

Vorders gewaagd van seker onnuttig taserel, verbeeldende een vreemde en buitenspoorige vermenging van Meleager met Atalanta, Suetonius in Tiber. 44 H.

3. Andromache) Siet hoe Martialis ontrent Hector en Andromache is spelende, 11 B. 105 D.

4. Wijnpaapin) Phylleia mater in het Latijn, wegens Filla, een stad in Magnesia; gelijk de uitleggers dit verklaren: maar ik sou liever seggen, Thracische wijnpaapinno; wegens Fillis, dochter van Lykurgus; koning van Thracie: van welke prinses is gesproken in den tweeden Heldennebr. en haar Inhoud, 5 pag.

5. Gerimpeld) Door Lucina, dat is, door het kraamen, van Juno Lucina begunstigd, segt het Latijn. Siet deese beschuister der kraamvrouwen, op een Gedenkmunt, Bruen, 56 pag.

6. Parther) Siet 205 pag.

7. Drievoet) Was een werktuig meerendeels van koper; waar op de aalouds het water in de offerhanden warm maakten, of ook hunne wijnen mengden, volgens Homerus, in den 11. enz.

Was self ook een prijs en belooning in de meeste strijdspelen by de Grieken. Athenëus, 2 lib. 2 H. Virgilius, 9 B. van den En. Horatius, 4 B. 8 H. Welken echter de verwinnaar niet met sich naar huis droeg; maar liever in den tempel brocht, en die godheid toewijde, in wiens naam deese speelen waaren aangevangen. Nepos, in Pausan. 1 H.

Was Bacchus toegeheiligd, en deswegen ook aan den verwinnaar in sijn wedspelen geschonken. Athenëus, 10 B. doch bysonderlijk Apollo; terwijl de Pythia, of voorspelsster in sijn tempel, op de selve was staande, wanneer sij den vragenden vreemdeling Apolloos antwoord uitte. Lukanus, 5 B. van den Farf.

So dat men, gelijk hier, self de tripodes, drievoeten, by de Latijnen neemt voor waarzeggingen; en by de selve is extripode dictum het geen waar, vast en onverseilijk is voorspeld.

Deese tripodes, of drievoeten, ontmoeten ons op alle de Gedenkenningen, die op Apollo en sijn godspraak staan, by Goltzius in sijn Griek. in het 1, 7, 8, 10, enz. Taf. voorts by Jak. Spon. in de Geleerde Mengelingen der Aaloudh. ja men siet Apollo self op deese sitten, by Vaillant, en sijn Navolger. WILH. GOEREE, op verscheidene Geldmunten der koningen van Syrien.

8. Ammon) Van den gehoornden Ammon en sijn tempel, is elders gesproken.

a. Swa-

spellen konnen, als mijn sang-godin. Soo konst geloofd mag werden, die ik door langdurige oefening geleert heb, vertrouwt mij, gij sult mijn spel-digt wis bevinden. Een vrou-mensmoet, met haar minnaar gelijk los-brandende, gelijk gekriek gevoelen, steem en knip-praat mommelen; en gij, die geen warmte van 't vuur gevoelt, egter vreugt gekirveinsen. 'T is een ongelukkig meisje, wiens aal-korf doode vis in heeft, waar van een man en wijf 't samen hoorden te banquetteeren. Wagru maar, als gij smaak veinst, dat u veinsen niet en blijkt; en versterkt zijn

geloof door 't wippen, lodder-oogen, knip-geleffel, en hijgen nadenadem. Og! 'k schaamt mij te seggen: dit werkje heeft wat geheims in. Die na gedaan werk de vrijer nog iets afvergt, moet sig gelaaten, of sij niet gaarn had dat haar bede gold. Set geen venster in de slaap-kamer wijd open, dan sullen de gebreeken van u lighaambeter verhoolen blijven. 'T spel is uit, en tijt dat 't swane-gespan, 't geen mijn wagen trok, ontspannen wert. Laat nu de vrijsters mijn digt-stof, gelijk voor desen de vrijers haren buit, dus teekenen: *Naso was onse meester.*

9. Swaanengespan) *Hy wil seggen*, dat ik mijne gedichten sluit, die, onder de begunstinge van Venus, (wien de swaan geheiligd is) tot so verre sijn op het papier gestelt.

Siet van de swaanen, haar wagen trekkende, 107 pag.

Vorders is ook de swaan, wegens haar singen in haar sterfunre (waar af 32 pag.) Apollo toegewijd. Doch dit hier niet voegende, meenen wy elders te plaatsen.

10. Teekenen) *Van het schrijven nevens de opgerechte zeegeteekenen, spraken wy*, 245 pag.

Einde van het derde Boek van
de Vry-konst.

P. OVI-

D E

M I N N E B A A T

van

PUBL. OVIDIUS NASO.

I N L E I D I N G E.

1 **S**oo haast de minne-god den tijtel en naam van dit boekje las, sprak hij: dit wil mij gelden, na ik zie: dit's geweert tegen mij gescherpt. Doemt, o Min-god, u digter niet als een stuk schelms, die onder u be-leit soo dikwijl de bannier gevoert heb. Ik ben geen
2, 3 Diomedes, waar van u moeder gequetst op Mars gespan te rug ten hemel rende. Andere borsten verlaauwen dik-wijl: ik heb doorgaans gemint; en, soo gij 't weten wilt, ik minne nog. Daar en boven heb ik lessen gegeven, hoe gij kont getrokken werden; en 't geen doen min-drift was, keert hier tot wis bestier. Wijkanten ons, poefel wigt, niet regens u: wij doodden onse minne-konst niet, nog ont-weven niet dit nieu digt dat wij eens geweven hebben. Mintiemant die hij liefst, die wens ik mins vermaak, en
4 zijn wind happig waar te nemen. Maar is 'er een, die de trotse preut van een spijtig dier niet verkroppen kan, die kan, om niet te beswijken, sig dienen van mijn raad. Waar-om verhangt sig een minnaar? Waarom door-stoot sig een
5 ongelukkig vrijer? Dus doende krijgt gij immers, in plaats van Minne-god, de naam van moorder. Wat, gunthem, die door quijnende min vergaan sou, dat hij stip set; soo sulst gij geen oorsak van moorden geven. Gij sijt immers
6 een kind, dat niet anders voegt als kinder-spel. Speelt, Venus wigt, als kinder-koningje. Want had gij moord in den
7 sin, gij troft in ernst met scherp; maar u geweert maakt geen

doort-wonden. Laat Mars, u schoon-vader, met 't swaard en scherpe speer schermuseeren; laat hem seeg-hafrig met
4 doot-slaan 't hart ophalen: volgt gij u moeders krijg, die veilig kan gevolgt werden, en waar in geen menssen doot blijven. Maakt, dat door nagt-krakkeel de deur wert op-
5 geloopen, en de kloppers der vrijsters met bloem-kranssen bepronkt werden. Maak, dat de vrijers ter sluik bij 't schroom-siek meisjes komen, en d'agter-kouffige
6 mans door alle wegen uit-gestrekten werden. Laat de vrijers de deur voor 't hooft krijgen, en dus gebot tegen de harde stijlen lief-koofsen, parlementen, en treur-lie-
7 deren janken. Vernoeft u dan met dit schreien sonder hals-straf: want wat gemeenschap kan u fakkel met de
8 lijk-toorts hebben? Dus pleitte ik, en de goud-glanf-sige Min-god repte zijn schitterende wicken, seggende: gaar met u aangevange werk voort. Komt nu tot mij om raad,
9 blauwe scheenen, die in allen deelen ongelukkig ge-vrijd hebt. Leert nu gefond werden, door de selve man die u 't vrijen leerde. Deselve hand, die u verwondde, kan u weer geneesen. Soo queekt 'taard-rijk heilzaam en schaad-
10 lijk kruid: soo siet gij de roos dikwijl ontrent de netel, Achilles speer, die wel eer Telefus verwondde, genas hem weder. 'T geen wij hier vrijers voor-schrijven, meis-jens, denkt dat dit u les mede is: want wij boekstaven
11 hier bei de partijen. Maar vint gij hier iets, dat niet die-
nen

1. Minnegod) *Sie hem op twee Gedenkenpenningen vertoond, 117 en 145 pag.*
2. Diomedes) *Tydides in het Latijn, wegens Tydeus zijn vader; van welken 49 pag. Van Diomedes, en het quetsen van Venus, is ook boven gesproken, 125 pag.*
3. Mars) *Gelijk dat Homerus beschrijft in het 5 B. van den Il. Van de liefde, en den gemeensamen ommeegang van Mars en Venus, spraken wy 130, 145 en 240 pag.*
4. Schoonvader) *Een nieuwe dat van den Vertaalder; vitricus betekend immer, buiten allen twijfel, liefvader. Van het geweert van deesen oorlogsgod is gesproken; 116 pag.*
5. Bloemkranssen) *Sie 't geene, anggaande deese plechtigheid, is aangetoekend, 124 pag.*
6. Liefkoofsen) *Hier af spreken wy ook boven 123 pag.*
7. Wicken) *Siet de afbeeldingen, 117 en 145 pag.*
8. Speer) *Pelias in het Latijn bygenaamd. De reden is, om dat, gelijk Achilles, naar Pelens zijn vader.*

Mm

Pe-

nen kan; gij sult nogtans veel nuts uit 's vrijers weetjes leeren. 't is een nut op-ferfijn blakende minne-toortste blussen, en sig selve geen slaaf van gebreeken te willen maken. Fillis had in 't leven gebleven, en niet hoeven soo dikwjl negen-werf na 't strand te stappen, had sij tot mijnent school gelegen. Soo had de veege Dido niet hoeven van 't kasteel Encas vloot tefien weg seilen; nog de moeder [Medea] tegen haar kroos te vergrinnen, om sig over haar man [Jafon] te wreken. Had Tereus mijn leerling geweest, hij had het soo bont niet gemaakt, al vlamde hij op Filomela, om door 't verkragten een hoppe te werden. Brengt mij Pafisæ, sij sal de stier-min afsnijden; brengt Fedra, sij sal haar soons liefde blussen.

Kom geeft mij een Paris, Menelæus sal sijn Helena weder 15
gewerden, en Troje niet door Grieken in d'as raken. Had 16
de basterd-aardige Scylla mijn les gelezen, Nifus, gij had u 18
purper-hair op 't hooft gehouden. Teugel onder mijn be-
leit u schadelijke driften, en laat 't schip van u dol-driftig-
heid onder mijn bestier regte koers houden. Nafu moest gij
lesen, doen gij 't vrijen leerde: Nafu moet gij nu lesen,
als 't niet horten wil. 'K sal u als een gemeen verlosser 't pak
van slavernij afnemen. Yder passe sijn vrijdom snarig ga te
sleen. U bid ik, Febus, die de vinder van de digt-konst
en artsenij sijt, dat gij u digter genade en gunst bewijst. 19
Sriert mijn digt en genoets-middelen ten besten: want 20
digt en artsenij staan onder u beschutting. 21

Pelides word geheeten, deesse spiets, wegens den gebruker, naar den selven Pelias word genoemd.

*Siet van Peleus boven, 164 pag. Hoewel andere veiliger gelooven dat sy die naam kreeg wegens de Thes-
saliaansche berg Pelion; sijnde sy gemaakt van het hout, aldaar gehakt.*

Van deesen berg spreken wy, 139 pag. gelijk van desen spiets, 139 pag.

9. Fillis) Van deesse wanhoopige minnares is dikwjl gesproken; doch byzonderlijk, 5 pag.

10. Dido) Siet 31 pag.

11. Medea) Siet van haar kindermoord, 64 pag.

12. Tereus) Van Terens spraken wy, 108 en 109 pag.

13. Pafisæ) Van welken, onder anderen wijldoopig, 210 pag.

14. Fedra) Van welken 14 pag.

15. Paris) Van welken 74 pag.

16. Troje) Pergama in het Latijn. Siet 36 pag.

17. Grieken) Danai in het Latijn. Siet 36 pag.

18. Scylla) Van deesse vloekwaardige dochter spraken wy, 189 pag.

19. Febus) Arcitenens, den boog handelende, in het Latijn. Siet hem met dit geweer afgebeeld, 105 pag.

*20. Gunst) Tula laurea adsit nobis, laat uw lauieren ons genegen sijn, segt het Latijn. Dat hem de
Laurier is toegewijd, hebben wy boven ook aangeteekend, 105 pag.*

21. Artzeny) Als geneesmeester en vinder van heilzame kruiden, is Apolla verroond, 25 pag.

EERSTE HOOFDSTUK.

Dat men de liefde in sijn eersten aanvang moet tegenstaan.

Als de min eerst begint te kietelen, en w't minnen rout, bluft se terwijl 't nog in u magt staat. Roeit 't onkruid uit, dat pas op-geschooten is; en kort u part den room, eer 't op den hof raakt. Want de tijt versterkt de min, de tijt broeit druiven rijp, en gras tot kooen-aijen. 't Geboomte, dat nu soo breedde lommer-schaduw geeft, was ren-ger rijds doen 't geplant wierd. Doen kost het ligtelijk mer de hand werden uitgerukt: nu staat het wortel-vast en stijf geschooten. Let met een snijers wat dief gij mint, en ruk de kop weer uit 't gaezel dat u drukken sou. Weer 't quaet als 't sig eerst opdoet: tot ingewortelt seer komt baat te spa. Maar sijt 'er happig bij, laat u geen tijt ontglip-pen. Die 't heden niet en kan, sal 't morgen minder konnen. Alle liefde lokt door schijn, en groeit door 't

anhouden. Den eersten dag is de beste om die slavernij te ontworstelen. Weinig stroomen vintge van groote bron-nen gesproten: 't meestendeel waft door 't samelen van veel beekjens. Had gij in 't eerst gemerkt, wat gruwel-stuk gij voor-namt, Myrrha, gij waart in geen boom-bast beslooten geweest. 'K heb wonden gesien, die, in 't eerst heelbaar, door 't verlossen ongeneeslijk wierden. Maar om dat het heuglijk is Venus bloempjens te plukken, seggen wij alrij: 't is morgen tijts genoeg uir-gescheijen. Middelerwijl snijpt den brand in 't bloed, en begint 't on-kruit diep te wortelen. Dog soo de tijt van d'eerste raad reets is verstreeken, en 't ingekankert quatu hant vermeerst heeft; schoon veel verluimt, en 't pakje swarder is: schep moet, 'k sal u evenwel niet opgeven. Had

1. Myrrha) Van deesse buisenfouwige Minnares, en haar gestalt-verwisseling, is gesproken, 210 pag.

2. Filo-

3 Had Filoktetes 't lide, dat met een vergiftige schigt verwont was, op staande voet af-geset, hij had geen nood gehad: egter is hij lang daar na nog genezen, en, soo men wil, voor Troje gekomen om de belegring te voltrekken. Ik, die eerst de minne-puisjes schiedijk leerde verdrijven, leg nu een segte pleister op 't hard geswel. Alles moet gij op sijn swakke nippen. Sotkt of d'eerst ontvontre of half versteerde, kolen te smooren; maar hand af, als 't vuur in ligte vlam staat. Al wat in sijn kragt is, wil niet wel gehindert sijn. 'T is een soetswemmet, die tegen tij in maartelt, als hij voor stroom schuins af-drijven kan. Een knak gemoet, dat nog door geen

konst mag geroert warden, verfoeit en walgt van vernamning. Maar dan sal't bequamer genezen werden, als 't sijn seer laat tasten; en na goeden raad luisteren wil. Wie sal een moeder, of 't most een hartlenloose sijn, 't schreien verbieden over 't lijk van haar kind? 'T geeft daar dan geen pas saken raad te geven. Maar als sij uit-gekreten sal hebben, moet den rou beklage, en de vrou verrtooft werden. De genees-middelen sijn heilsaam op haar tijt. Wijn, op sijn oft gedrooken, is gesont; onzijdig, schadelijk. Gij sult, dat meer is, de gebreken, onzijdig aangestaft, ontfuuten en trefgen.

2. Filoktetes) *Praentius heros in het Latijn, wegens sijn vader Pëas.*

Herkules op den berg Eta, door den inwendigen brand, welken het vergiftigd bloed van *Diëssus* veroorzaakte, afgemat sijnde, bereidde sich aldaar een hondspjel, en schonk *Filoktetes*, in alles hem krer in bebulpig sijnde, sijn pijlen, vergiftigd met de galle van den veelboosdigen *Hydra*.

Naderhand werden ook deese pijlen overvrischt als noodlöstig aan het belegerde Trojen; gelijk ook it aangepetend, 48 pag. Dus wierd *Filoktetes* weder opgesocht, welke de Grieken op het eiland *Lemnos* hadden aan land geset, als sijnde de lucht sijner woude, van een der genemde pylen ontfangen, binnen boort onverdragelijk. *Ovidius*, 13 B. der Harschepp. en andere, aangevoogen by het 18 Taf. van de *Prow. Loquens*.

3. Voltrekken) Ja, naar het beleg en de verwoesting van Trojen is by (gelijk alle de Grieken, na deese verwinninge, soo wel als de verwonnene Trojaanen, wonderlyk sijn verstrooid in *Kalabrien*, een oostelyk deel van *Italien*, aangekomen; alwaar hy de kleine stad *Perilia* heeft gesticht. *Virgilius*, 3 B. van den *En*, *Strabo*, 6 B. *Silius*, enz.

T W E E D E H O O F D S T U K.

Dat, die vry van liefde wil sijn, de ledigheid moet mijden.

1 2 **B**evoekt gij u dan bequaam om door mijn konst genezen te werden, soo schuwte voor al de leuie ledigheid. Ledigheid verwekt en queekt de min: die is d'oorzaak en voetsel van dit vermaaklijk quaat. Snijd de ledigheid af, gij kerst *Cupidoos* boog, en smoort de minne-toorts. Soo weelig de bree-boom en populier op een water-kant, en 't riet in modder-poelen groeit; so groeit de min in ledigheid. Die dan sijn minne-quaal tragte genezen, moet de sinnen werk geven: een werk pleister salfte heelen. Loomheid, geest en onmatig ronken,

ruissen, drinken en slam-pampen, verweiken de seenuwen des gemoets soo lang totse rotten: en 't luiptertje snaapt, eer gij 't weet, in 't hart. Dit wigt leeft immer bij leedigheid, en haarde besigheid. Geeft de ledige sinnen werk. Hier toe is 't hof, den raad, de vuur-schaar, en staats-amp- 4,5 ten: kruidt u selven in 't een of 't ander. Of rust u sluksten oorlog: soo sal de min de vlugt nemen. Siet, hoe de vlugrende *Parther*, een nieuwe stof tot heerlijke sege-praai, 6 nu *Cesars* heir in sijn land vind. Fluks derwaart, versla den 7 *Parther* en de min, en trek seeghaftig met twee triumfen 8 weec

1. Boog) *Van deese, gelyk ook van sijn toorts, is gesproken, 117 en 145 pag.*

2. Bree-boom) *Van deesen boom, Platanus in het Latijn, spraken wy, 244 pag.*

3. Tuisschen) *Alca in het Latijn; van welke 23 pag.*

4. 't Hof) *Fora segt het Latijn; van welke 93 pag.*

5. Vuur-schaar) *Castratogx in het Latijn. Van den toga, of staatrok, spraken wy, 217 pag.*

6. *Parther*) *Van welke 205 pag.*

7. *Cesar*) *Kajus Cesar, of liever Tiberius; beide aangenoomene soonen van den keiser Augustus.*

Van Kajus is gesproken, 205 pag. en van Tiberius sal elders gesproken worden.

8. Triumfen) *Het Latijn segt tropæa, ze geteeken en wapentronken; welke eigentlijk waaren afgestotte en van takken beroofde eikenboomen, cierlyk omhangen met het borststuk, helm, schild en schiedien van een overwonnen vyand. Virgilius, 11 B. van den En. Klaudianus 1 B. tegens Rufin. enz.*

Hoewel deselve ook wel van steen sijn gewest; juist opgericht, en met allerhande wapentuig overdekt, op die plaats, alwaar de vyand den verwinster de rug toe keerde (en deswege komt het woord tropæum van *spîren*, omkeren) en ten veldte uit vluchtende, *Florus*. 3 B. 2 H. *Lidorus*, 18 B. 2 H.

M m 2

Deese

- 9 weert te rug. Sedert Venus eens van Diomedes gequert is, was sij hoofschuw, en liet Mars voortaan 't oorlogs-werk waarnemen. Wilt gij weten, waar door Egiptus tot overspel verviel? De rede is ligt aan te wijzen: hij had anders geen weer-werk. Ald' andere Grieken waren na Troje overgescheept, en stormden een eeuwigen tijt: had hij onderuilen lust om te krijgen of te pleiten, 't gaf te Argos geen pas. Dus deed hij 't geen hij kost, en begaf sig, om soo ledig niet te blijven, torde min. Soo bekaapt u dat wigt, soo grijpt het in u opst. Staat u dit niet aan, 't land en de land-bou heeft ook sijn soettijt-verdrijf: hier door kont gij alderhande kruip-qualen verdrijven. Hier d'ossen inspannen, om te ploegen; den akker te befaaien, om rijkelijk vrugt te trekken. Neemt den boomgaert op, en siet eens hoe gerist 't ooft de takken neer-weegt. Keuier somtijts om een water-lugje: dan na 't vee, om te sien hoe slij de schaapiens gras snoeien: dan na de geitjens, hoe de rotten huppelen, en haar metjens volle uieren brengen: hoe de harders op de ruis-pijp queelen, en de wagt-honden om de kudde swerven: hoe op een ander de melk-koe na 't kalf loeit, dat 't geboomte weer-galmt. Wat kont gij meer vermaaks vinden, als de bijen door smook uit de korven te jagen, om die van den huig te ligten? Den herfst schaft ooft, de fomer pronkt met koor-airen, de lente queekt bloessem, de winter vorst. De land-man

snijdt de rijpe druiven op sijn tijt, en perstse bloots voets dat hem 't sop om d'ooren springt: op sijn tijt boft hij 't gemacide koor tot schooven, en ploegt en egrt het weder op nieus. Selfs kont gij en bloemen in ubegooten hof planten, en beekjens verleiden. Pas in de lente u tijt waar te nemen, om te griffelen en te oculeeren. Maakt, dat de takken vreemde takken suigen, en 't geboomte met uitheems loof staat en pronkt: alsudit vermaak eens begint aan te soeten, sal de min hang-wiekende door-druipen. Of port u fluks ter jagt. Dikwjl heeft Venus, van de jagt-godin vermeestert, met schande moeten vlugten. Set dan een rappen haas met brak en windt agter her, of spant de netten op de bos-heuvelen. Jaag de verbaasde harten met 't pluim-bont schrik-want vrees aan, of vel 't everfwin met de scherpe jagt-speer. Dan sal u 's nags vermoeit, in plaats van 't meisjes, den slaap bekooren, en doen ronken dat gij fris en vet wert. Of sijt gij een wei-man, de vogel-vangst is wel patiencij-werk, maar evenwel tijt-verdrijf, als 't gevogelte in 't net raakt, of geschoote komt neer buitelen. Of weest een hengelaar, en kleefst 't aas op d'angel-punt, om de gullige vis uit 't nat te wippen. Met dese of diergelijke begheden sult gij u selven allengs dienen te verpreien, tot dat gij u van die mam speent, en 't minnen vergeet.

Deese wapenronken koomen ons seer dikmaals voor op de keiserlijke Gedenkpenningen, en wel op drierhande wijse, te weeten:

1. Met een treurig vrouwtje, verbeeldende een overhoerd landschap, onder deselve neer geseten: en in die gestalte heb ik Judea op een Penning van Vespasianus; en Dacia op een andere, van Trajanus. Siet ook Oudaan, in het 19. 22, en 26 Taf.
2. Met twee gevangene, aan wederzijden neer geseten; in welken stand ik de wapenronk sie op mijn Penningje van Julius Cesar; of eenen anderen van keiser Probus; doch ook by Oudaan, in het 22 en 74 Taf. op de Penningen van Severus, en Klaudius de Tweede.
3. Enkelijk en alleen, sonder eenige byvoeginge van beelden; en dus ontmoet my dit zegeteeken by Oudaan, in het 111. Taf. op Penningen van Julius Cesar.
Wat nu aangaat het vordere gebruik der vyandlijke wapenen, ontrent praalpoorten, posten, deuren en muiren van tempelen en bysondere huysen; daar af sal elders op sijn plaats meerder aangeeteend werden.
9. Gequett) Van de quetsuur van Venus is gesproken 125 pag.
10. Egiptus) Van desen lassen blodnaard is ook gesproken, 40 pag.
11. Trojen) Ilion in het Latijn. Siet 36 pag.
12. Argos) Van welke stad, 72 pag.
13. Ossen) Merk hier twee dingen aan, raakende den akkerbouw.
1. Gelijk in Holland, Brabant, Friesland en Groningen, meest paarden voor den ploeg worden gespannen; so hebbende de aaloude (trouwens als noch beden de Deenen en verdere Noordsche volkeren) stieren en ossen gebruikt. Suetonius, in Vesp. 5 H. Ovidius 1 B. der Alm. Horatius, 1 B. 14 Br. en 2 Toelang. enz.
Dis sien wy dikwjl op de Gedenkpenningen, welke eenige volkplanting bereekenen; terwijl de colonien, of verblijfplaatsen en (naderhand tot steden opgegroeid) met den ploeg in het ruime veld wierden afgeteekend. Ovidius, 4 B. der Alm. Virgilius, 5 en 7 B. van den En. Lukanus, 7 B. Manilius, 4 B. der Sterrekund. bebalven Silius, Plutarchus, Kato, enz.
2. Een groot onderscheid tusschen den aalouden en hedendaagchen ploeg; sijnde de laatste van een meerder, doch gemakkelijker, soestel en ommeslag.
Siet de Gedenkpenning van het Stamkuis der Sempronien, by meergemelde Urfinus, doch ook twee andere van keiser Kommodus, by Choul, 194 pag.
14. Ruispijp) Van welken elders.
16. Smook) Gemaakt, volgens het Latijn, met den taxus, van welken 133 en 143 pag.

DER

DERDE HOOFDSTUK.

Dat men, om zijn vrijster te mijden, sich niet ontsien moet uit het land te gaan.

Is 't dat u de min vast geboeit hout, ruk de banden los : doet een reis buitens-lands, en trek voort sonder om-kijken. Gij sult wel schreien, dikwijf op u verlate dier denken, en halver-wege blijven staan : maar dat's verloren ; hoe gij minder voort wilt, hoe gij meer aanstappen moet : steek maar door, en dwingt de voeten tegen wil en dank tot draven. Ontfiet u geen regen vlagen, ^{2, 2} geen joodse Sabbat, of ongelukkige dagen. Vraagt ook niet, hoe veel mijlen gij reets hebt afgeleit, maar hoe veel weegs gij nog te reifen hebt : en versier geen draal-oorsaaken, om digt bij honk te blijven. Bereken u ³ speen-tijt niet, nog denk weer dikwijf op Rome; maar vlied 'er van daan: want schoon de Parther vlugt, nog blijft hij van zijn vijand ongebluft. Dit zijn, segt gij, strenge geboden. Ik beken 't, datse hart zijn: maar om u leer te genefen, moet gij veel pijn uit staan. 'K heb dikwijf, siek sijnde, tegen 't hart bittere dranken gedronken, en mijselfen van lekkere spijs en drank moeten speenen. Om een lid van 't lijf te behouden, sulge vlijmen en schroeijen wel uit staan, en bitteren dorst lijden. Hoe soud gij dit pijn-bankje schuwen,

om u ziel te bevrijen, aan wiens behoudenis u ongelijk meer gelegen is? Al is mijn raat een bitteren drank, eerst aan de lippen geset, door-swelgt sijnde sal hij soet op-rupfen. Siet gij niet, hoe slugger de stieren eerst onder 't ploeg-juk wrevel-staarten; en 't onbereede paart, eerst van de saal gedrukt, aan 't steigen raakt? Misschien sult gij als een as-vijster niet gaarn van honk willen : maar rept u fluks op de lappen: daar na sult gij weer na huis joken. Dan sult gij u vuil socken te verbloemen, quanfuis of gy vader en moeder nog gaarn eens spreken wout : maar 't sal u om de minne-mam te doen sijn. Breekt gij eens uit, u nukken sullen door hondert-derlei vermaaklijheden onder-weeg, bij 't geselschap, en voor-vallende saken, vergaan. Denkt ook niet, dat het genoeg is van huis te trekken; maar rijft ver, en komt langzaam weder, tot dat u minnevuir kraagtelooos wert, en tot as verteert. Verhaast gij u om weder te keeren eer 't vuir wel gesmoort is, soo sal 't weer op-vlammen, en u feller plagen als voorheen: ja 't geen in 't eerst maar suigen was, sal, door dit qualijk speenen, slabben werden; en al u uit-sijn sal gedijen tot u schade.

1. Sabbat) *Van welks* 201 en 214 pag.

2. Ongelukkige) *Her Latijn spreekt bysonderlijk van de dag, droef en rampsalig gehouden, sederd de nederlaag by de vloed Allin; van welks boven, 214 pag.*

3. Parther) *Van sijn konstig vluchten is meermaalen gesproken. Siet 205 pag.*

4. Ploegjuk) *Van welken, elders*

5. Huis) *Lar, in het Latijn; sijnde genoomen, volgens de konst, de god of de bewaarder, voor het geen hy in sijn bewaaringe heeft. Siet self Horatius, Cicero, Apulejus, volgens deese wijs sprekende. De Lares waaren eigenlijk de teelen geboorte geesten, en huisgoden, kinderen van Lara of Larunda. Ovidius, 2 B. der Alm. Laktantius, 1 B. 20 H.*

Worden ook verdeeld in privati, bysondere; en publici, algemeene. De bysondere passen op ieder huis in het bysonder, hebbende ook een hond tot haar hulp en geselschap. Ovidius, 5 B. der Alm.

De algemeene passen, buisens huis, op de straaten en kruisweegen. Ovidius, 2 en 5 B. des Alm. Plautus, in den Koopman, blysp. 5 Bedr. 2 Ton. Suetonius, in August. 31 H.

Sy heeten ook Penates; doch onder welke naam allerhande goden, ook de groote, binnens huis gevierd en aangebeden, betrokken worden. Terentius, in Form, blysp. 2 Bedr. 2 Ton. Cicero, in de 6 Red. tegens Verr. en in het 2 B. van der aart der Goden, 27 H. Augustinus, van de S. G. 1 B. 3 H. En deese naam word ook somwijlen, volgens gemelde spreekwijze, jemens huis en wooninge toegevoegd. Statius, 2 B. der Mengeld. 1 D. enz.

Doch siet van deese meerder, boven, 34 pag.

VIERDE HOOFDSTUK.

Dat men geen Minnebaat van toveryen of besweeringen moet haalen.

Is 'er iemand, die hier baat meent te vinden bij toveryen, toverraat is al te ond : maar onse Febus leert die siekte kruiden en swarte konst, die mag sien wat hij doet : die sonder hinder-gevaar af-lefen. Ik ben geen toover-arts, die de

1. Toverkruiden) *Pabula terrae Haemoniae noemd se het Latijn. Dat de toverkonst in Thessaliën (Hes.)*

M m 3

de geesten uit de graven doet komen; en wil niet, dateen
 2 heks door vervloekte toover-sang d'aard doen-gapen. Ik
 hoef 't koorn van d'eene op d'andere akker niet te verplan-
 ten, nog de maan schielijk te doen besteven. 'K sal den
 3 Tyber sijns woegs in zee laten stroomen, als hij plagt, en
 de maan haar koers met 't wit gespan laten houden. Geen
 hart sal van zijn ontrooverde gebreken genesen werden;
 4 geen min door suiver smook verdwijnen. Wat baat vont
 gij, Medea, bij u Colchise toover-kruiden, doen gij
 5 wenste, dat gy Jason ooit gevolgt waart? Wat bate u, Cir-
 6 ce, u Perse's kruideren, doengij Ulysses niet kost beles-
 ten t'heil te gaan? Gij deed al wat gy kost, om dien vos
 verstrikt te houden: maar egter ontsnapte hij u sonder hin-
 der. Gij stelde al u kónst in 't werk, om de minne-vlam
 te blussen; maar 't vuur hield tegen wil en dank in u ou-
 den boesem post. Gij kost menschen in duifent-derlei pos-
 7 turen, maar u harts-togten niet veranderen. Ook segt
 men, dat gij den Dulichier-vorst [Ulysses] met dit ge-

stem sograan te houden: nu bid ik niet, dat gij met mij
 paart, gelijk ik voor desen wel plagt te wenschen, Ichoon
 gij, met mij gepaart, geen rou-koop kost hebben, om dat
 ik een Godin, en dogter van de son ben; maar 'k bid u,
 dat gij niet en jagt: staak u reis war, dat 's al wat ik wens:
 8 war kan ik u geringer afbidden! Gy siet immers, hoe de zee
 verbolgen is, en hoe u die hoort af te schrikken. Hier na
 sult gij u van een voor-wind kunnen dienen. Wat jaagt u
 hier van daan? Hier verrijs immers geen nieu Troje: hier
 9 is geen Rhesus, die u knegten met alarm aan-luist. Hier
 hebt gij minne en pais, die mij alleen deerlijk pijnigt,
 en een land dat 'eenemaal onder u heerschappij sal bukken.
 Terwijl sij dus sprak, ontmeerde Ulysses 't schip, dat ne-
 vens haar ijdel gebed voor de wind heen stooft. Doen
 ontsak Circe, en begaf sig weder tot haar toover-konst;
 maar kost daar door haar minne-vlam niet krenken. Der-
 halven, soo iemant bij mij om raad komt, die moet sig
 op geen toverij of belesing verlaten.

(Hamonien ook gheeten, volgens het aangegeekende, 63 pag.) gevonden en voorgeset is, soonden wy,
 135 pag.

2. Hicks) Dat de toverkunde de wyven, bysonderlyk hoogbejaarde en van aansicht leelyke, ook van de
 naloude is toegeschreeven, hebben wy aangewezen, 235 pag.

3. Maan) Van de maanswijn, quansuis door besweeringen veroorzaakt, is gesproken, 140 pag.

4. Kolchise) Phasiac in het Latijn, wegens de riviere Fasis; van welke 29 pag.

5. Perse) So genaamd naar Persa, dochter van de Oceaan, en moeder van Circe, wegens Febus of
 de Son: of liever naar Perse, broeder van Eëtes; welke, volgens Diodorus, 4 B. 16 H, getrouwd met
 Hekate, de vader was van Circe en Medea.

Van haar spreken wy boven 161 pag. gelijk van Eëtes, 28 pag. en Medea, 26, 64, pag. en
 elders.

6. Ulysses) Het Latijn noemt zijn schip rates Neritiz, wegens Neritos, een klippige berg op het eiland
 Ithake. Virgilius, 3 B. van der En. enz.

Ithaka is gelegen in de Jonische zee, ontrent Epieren; een rotsachtig en onvruchtbaar eiland. Ho-
 ratius, 1 B. 7 Brief. Homerus, 1 B. der Dooling. Cicero, 1 B. van den volmaakten Redenaar.

7. Dulichier) So noemden Ulysses naar het eiland Dulichie; van welke, 4 pag.

8. Son) Gelijk wy boven soonden, 161 pag.

9. Rhæsus) Van welke meermaalen is gesproken; als 3 pag. enz.

VYFDE HOOFDSTUK.

Hoe men zijn vrijster by sich selven moet baatlyk maaken.

Sijte gij om wigtige redenen te Rome gebonden, daar
 kont gij u ook van mijn raad dienen. Dat 's den
 fiersten held, die de banden van zijn slavernij los rukte,
 en eens voor al uit jankte. Die soo fieren moet van 't
 selfs heeft, sal mij tot verwondering verrukken, en
 doen bekennen, dat hij mijn raad niet gebrek heeft. Maar
 gij, die de min bewaerlyk kont verleen, die wilt
 en niet kont dit loekent soet ontbeeren, moet bij mij
 school leggen. Herkau dikwijl de dwinglandij van u
 snoode matres, en overreken 't elkens alle u schenka-
 gen. Segt, dat en dat heeft sij vast weg: nog isse met
 den roof niet vermoegt, maar heeft mijn huis daar-en-

boven te koop doen hangen. Soo swoer sij 't mij, soo brak
 sij haar eed met mij. Hoe dikwijl liet sij mij als een hond
 voor deur leggen! andere heeft sij lief, mij stoot sij trots
 voor 't hooft. Een vink of een leu, o spijt! geeft sij
 kamer-regt; mij 'thippelen van drie geiten. Laat u die
 spijt de sinnen gants en gaat verbitteren: wrok dit leet,
 en win daar uit saar van af-keer. Og! kostge u spijt maar
 met een glimpige taal uit-drukken! Klaagte verdriet sleets,
 gij sult van 't selfs wel-spreken sij. Ik was, niet lang
 verleen, op een dier verdingert, dat mij onder de hand
 geweldig tegen viel. 'K slagte Podalirius, en sogt mijn
 siekte door eigen raad te geneelen; maar vond, 'k bekent
 geen

1. Podalirius) Van welken gemesheer 238 en 24; pag.

a. Lier-

geen baat bij mijn dranken. 'T best, dat ik in 't werk stelde, en dat mij dikwijl laafnis gaf, was, dat ik staag 't oog hield op haar gebreken, en sei wat haar mis-stout. Wat scheeve beenen heeft mijn vrijster? sei ik: en, om de waarheid te seggen, sij konden niet regter gedraaid werden. Wat boerinne-amen heeft sij'en waarlijk 't waren schoone bouwen. Wat kort gat is 't! en sij was schoon van leest. Hoe stroopt sij haar minnaar! Hier door won ik 't meeste laad van tegenheid. 'T quaatswijnt dog wat u 't goet. Dit 's de rede, dat door grof oordeel de deugden dikwijl den naam van on-deugden dragen. Schildert de gaven van u dier soo mis-maakt alsse immer vallen mogen, en verkragt u oordeel om wat van 't regte spoor te treden. Noemt een volslag plos, een pos-fak: een bruinct, een swarte helleveeg: een spijgig dier, een doots geraamt: een snugger vrolijk hart, een dartele kleuter, een stille en eerbaare duif, een lompe boerin. Let vorder, dat gij haar immer smeekt, de gaven niet te smoozen, die gij weet dat sij minst heeft. Kan sij toon nog maat houden, verfoekt haar dat sij singe: potse tot danssen, soo sij d'armen niet weet te reppen: is sij niet wel bespraakt, houfe lang aan 't kouten: verstaar sij geenshare spel,

verg't haar een lier-deuntje: is sij lomper gang, helpse aan 't wandelen: heeft sij een boesem als een koe-uier, ontraat haar 't naau riigen: heeft sij qua tanden, vertelt klugjes om te lagchen: heeft sij leepe oogen, snak iets om tranen uit te persien. 'T biet ook winst, 's morgens vroeg u dierte verrassen, eer sy op-gesluikt is. De quik vervoert ons: van buiten blinkt alles van gesteepte en goud: sij selfs is 't minste deel dat gij minlijk aan haar vint. Dikwijl sult gij onder soo veel quik-pragt niet weten wat u bekoort. Dir's schemer-glas, waar mee een pronk-dier u gesigt beguiggelt. Komt gij haar onverhoets betrappen, gij sult haar veilig ongewapent vinden, en sien, hoe deerlijk sij u oog door valsen schijn bekoorde. Maar verrouwt u op dese les niet te stout: want in die gelegenheid vint sig menig vrijer verrukt, als 't lam sonder quik of toot natuurlijk schoon is. Als sig de Nymf blanket, treet 'er onbeschaamt na toe, om 't bakhuis op te nemen. Den sult gij de salf-potjens, dan ontallike verwen vinden, en tot walgens toesien hoe haar 't schape-smeur van de kinnebakken in den boesem druipet. Dit 's een drek, die stinkt als harpije-stont. Die geur heeft mij dikmaal doen walgen.

2. Lierdeuntje, *Siet hoe wy den lier der ouden verbeelden, en het geen wy van deselve aantekenen*, 12 en 13 pag.

3. Schemerglas) *Het Latijn spreekt van Egis, het borstwapen van de godinne Pallas; van welke 48 pag. so dat Ovidius hier wil seggen: goud en gesteentens sijn het wapen, waar mede sy haar mis-maaktheden overdekt en onzichtbaar maakt.*

4. Harpijestrout) *Het Latijn spreekt de blinde Fineus aan, van de Harpyen aan sijn tafel geplaagd, gelijk wy seggen*, 212 pag.

SESDE HOOFDSTUK.

De Dichten verantwoord sich tegens haat en nijd.

Nu sal ik u vorder raat geven, hoe gij u in 't hart van Venus werk sult dragen: want de min-wortelen moeten allen r'halven uit-gerukt werden. 'K schaam mij, hier wel veel uit te lappen; maar set 't verstand schrap, en maak van een woort een sin. Want eenige vies neusen keurden onlangs mijn boekjes voorvuil en dattel digt. Maar 't raakt mij aan de koude kleederen niet, of d'een of d'ander loer mijn roem jaloers benijdt, als ik maar soo smaak geef, en de wijde wereld overgegalmt werd.

Homerus geestig werk kost geen nijldige tand ontsnappen: wie gij sijt, gij draagt daar van de naam, Zoilus. Van gelijke wert Virgilius digt, dat Eneas vlugt uit 't veroverd Troje, en aankomt in Italie met sijn Goden, melt, van schensieke laster-tongen beklad. Den nijd, een storm, en bliksem, treffen gemeenlijk dat verheven is. Maar gij, wie gij sijt, die u aan mijn dattel-digt stoot, keur, wiltge wijs sijn, ijder digt na sijn stof. Oorlogen willen wel op Homerus maat gedreunt sijn. (want wat stof vint gij

1. Zoilus, *Een wijsgeer van Amfipolis, ten tijde van koning Ptolomëus Filadelfus, of de Susterliever; een naam ontfangende om dat hy Homerus dorst berispen, en grove mislagen in sijn heerlijke werken schriftelyk aanwysen. Dus word hy geheeten Homeromastix, de geessel/weep van Homerus. Vitruvius, in de Voorrede van sijn 7 B. of de redeneerkonstige hond. Elianus, 11 B. 10 H. Doch eindelyk heet is hy ook wegens desse vermetelheid gestraft. Siet Vitruvius, op de gemelde pl. Hoewel Dionys. van Halikarnassus, (in het oordeel over Hëus, 20 H.) aanseekend, dat hy, niet uit een gisplust, maar liefde tot wetenschap en geleerdheid, de feilen van Homerus had aangetekend.*

2. Homerus maat) *Mxonius pes in het Latijn; volgens de reden gegeven*, 136 pag.

3. Groot:

gij daar van dattelheid?) De treur-spel digters slaan een grove bas, en apen gevoeglijke statige grootsheid na. Blij-eind-spel digters volgen middelmatige en gemeene stof-stijl. Steek-digters mogen op haar vijand van leer trekken, en met kort of lang geweer schermen. Soo past, mijns oordeels, 't minne-digt een lugtig vooijsjen, en een wijpelturig Venus-dier met een ongelijke maat ligt toonig gegalmt te werden. Achilles daden passen Callimachus sang-maat niet, nog Cydippe's koosfen Homerus oorlogs-trompet. Wie sou 't niet vuil schouwen, soo Thais Andromaches rol speelde, en Andromache soo dattel kirde als Thais. Thais ['t Venus-spel] is mijn digt stof: dus staat mij't dattel mallen vrij. Ik heb met geen

kuisheit te schaffen: Thais is mijn digt stof. Dewijl dan mijn digt met de stof over een komt, winnen wij 't pleit, en roonen dat men ons werk valslijk betigtte. Barst, knagende nijt: mijn naam is reets boven u bereik verheven, en staat nog hooger op te stijgen, klimste maar met desel-ve voet daarse mee begon. Maar gij verhaalt u te seer: heb ik tijt van leven, gij sult nog het grijnfen, als de lief-hebbers mijn vordere digten met smaak sullen lesen. Want ik haal 't hart op, en vorder in digt-konst door d'eet van roemrugtigheid: maar u kreupel paart staat nog aan den berg-teen en hijgt. 'T vreugden-digt bekent aan mij soo veel verschuilt te wesen, als 't lofsijk helden-digt aan Virgilius.

3. Grootheid) *Welke in het Latijn cothurnus werd geheeten. Siet 137 en 166 pag.*

4. Kallimachus, *Van welken dochter 137 pag.*

5. Cydippe) *Van welke minnaares, 97 pag. en elders.*

6. Thais) *Van welke boer 167 pag. dech'sie van Andromache 24 pag. en dikmaals elders.*

SEVENDE HOOFDSTUK.

Hoe men sich moet dragen in den byslaap.

Dus ver beantwoorden wij de nijdige laster-tongen. Kort nu de lei weer, digter, en ren weer stijver op u spoor. Alst dan haast tijt wert om't werk van de jeugte te beginnen, en d'uir naakt: past dan in u volle kragt voor haar niet te laten blijken hoe 't smaakte, en tot dien einde u werk soo kort te maken als 't mogelijk is, en so geswind te vinden als gij kunt het doel waar op gij u vier-roer voor d'eerste reis lost. Na den eersten scheut, sal de tweede water wesen. 'T ontspannen van 't vier-slot geeft den haan rust. Als 't kout is, is 't goet kruilen in de son; als 't heet is, onder schaduw; als 'er droogte is, laaft het water. Ik schaam 't mij, maar sal 't evenwel seggen: maakt ook sulke schiergebaerden, als gij meent dat een schutter gants mis-slaan. Dat's immers ligt te doen: want weinig dril-sters sullen u al biegten wat sij weten, en stellen geen postuur dat sij meenen dat haar mis-slaat. Dan last ik u ook de kamer-vensters wijd open te setten, en de schand-lijkheid van haar leden by ligten dag te bestaren. Maar als de vreugt uit is, en gij beide af-geslooft sijt? als u 't werk rout; als gij wel wout, dat gij u geweer 't huis gehouden had, en denkt dat gij lange niet schieten sult: neemt dan siks op-merking; let wat gebreken haar lighaam mis maken; en

star oogt nog soo lang op haare mis-maaktheden. Ligt sal dit iemand voor geringe middelen houden, gelijk 't ook sijn: maar 't geen een alleen niet kan doen, sullen vele, te samen gevoegt, konnen uir-regten. Een kleine adder marft met een beer een grove stier: een klein hontje hout dikwijl een ever-swijn bij de lurven. Vegt maar met veel-derhande geweer, en grijpt alle deese pijlen gelijk in de vuist: veel kleintjes sullen een grootje uit maken. Maar aangesien d'een sus en d'ander soo gebakken is; kan ik ijder geen een en deselve les geven. Daar gij u niet aanstooten soud, sal een ander misschien voor wan bedrijs ree-kenen. Dese kreeg een af-keer van sijn min, om dat hij d'eghenis aan 't bloote lighaam sag: gene, om dat hij sag dat de maan plekken had. Og! kinderen sijge die u hier aan stiet. De minne-vlam was u maar pas toe-gewaait. Dat wigt sal sijn boog nog strakker spannen, volkje, en gij, swaarder verwont, nog bet om hulp roe-pen. Wat sou 't batan, soo iemand sij verstaak, en tegen d'eerbaarheid sag hoe 't meisjes afrek kreeg? Ik dit iemand raden! daar behoemij den hemel voor. Schoon 't batan kost, 't en dient niet besogt.

1. Kamervensters) *De aaloude, so Grieken als Romeinen, hadden in haare huysen geen glaase ven-sters, maar alleen vierkante of ronde openingen; waar door de lucht vry uit en in quam: doch somwijlen waaren deselve geslopt met dunne plaaten marmarsteen, door welke sy alleenlijk het daglicht ontfingen, (ge-lyk heden in de kelders, by winterstijden, door dikke schorssen ys) sonder te konnen op straat of na buiten sien. Martialis, 8 B. 14 H. Seneka, 90 Br. en in het B. van de Godd. voorstienigh. 4 H. Plinius, 15 B. 16 H. Kolumella, 11 B. 3 A.*

ACHT-

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Dat men twee of meer vrijsters moet sien te hebben.

Dit rade ik u, dat gij twee vrijsters tevens houd. Kloeker is hij die'er meer kan aanhouden. Als geschifte sinnen van 't een op 't andere loopen, kan de min niet binden. Groote stroomen verkwaken door afrek van veele beekjens; en 't vuur gaat uit als gij 't brand-hout ontrekt. Op een anker alleen kan qualijk een schip rijden. Die sig reets voor-heen van twee diertjens verlag, is al over lang het stuk meester geweest. Maar gij, die u ongelukkig aan een matres besteedde, moet nu ten minsten nog na een tweede omsien. Minos liefde tot Pasifæ verdween, doen hij een Prohnevont. Dat Alcmæon Alfsibea niet alktij lief had, was om dat hij Kallirhoë tot een bij-wijf nam. Paris had zijn leven bij Enone versleeten, had hem geen griekse boel verrukt: Tereus, Koning van Daulis, had alktij op zijn Prohne verliet gebleven, had haar op-gesloote suster (Filomela) niet schoonder geweest. Waarom u met soo veel staten opgehouden, die mij ontalijk voorkomen? Allemin wert door spliffing en nieu vuur verbrooken. Een moeder, die uit veele kinderen een verliet, sal min bedroeft zijn, als

die haar eenigste quijt raakt. Maar, op dat gij niet en denke dat desen raat een nieurtje is, (og! mogt ik maar d'eer dragen van dese vond.) Agamemnon was de man, die dit weetje wist: want wat streck sou een Prins niet weten, die heel Grieken onder zijn heerschappij had? Hij minde Chryses dogter, Astynome, die hem door 't regt van oorlog was in handen gevallen: waarom haar ouden vader, waar hij quam, huilde als een gek. Waarom schreit gij, hatelijken oude? dat paar heeft malkander lief. Gij sijt, ontfinde, door liefde-pligt u dogter hinderlijk. Als Calchas, gestijft door Achilles rug, dit dier hste aan vader Chryses weer te geven, en sij ontslagen wedert'huis quam, sprak Agamemnon: daar is nog een ander dier in 't leger, bijna soo schoon als dit, en op d'eerste syllabe na een naamig. Dit sal mij Achilles, wil hij wijs zijn, goetwillig overgeven, of, bij gebreeke van dien, mijn scepterkracht gewaar werden. Is'er iemant van u, o Grieken, die dit stuk vuil schout, die denk, dat een rijke-staf meer klems geeft als een gerigts roe. Want sou ik u Koning zijn, en de magt niet hebben om een slavin tot mijn vermaak den

1. Schip) Ceratæ, gewaste schepen, *segt het Latijn; sijnde van de anlonde, om de schepen in haare voegen dicht en sterk te maaken, pik en was'gebruikt; gelijk men heden harpui en seer hier toe siet besigen: te weeten na dat daar stupa; werk, en velen van oude touwen, met den hamer sijn ingedreven. Sie van het was, Ovidius, in den 5 Heliinnebr. van Enone, 22 pag. Val. Flakkus, 1 B. van den Vliest. van het pak, deselve Flakkus, op de gemelde pl. Plinius, 16 B. 12 H. Vegetius, 4 B. 44 H. en van stupa, of het werk, Plinius, 19 B. Kurtius, 10 B. 1 H.*

2. Prohne) In het Latijn leesen eenige Procnis; eenige Plotis; eenige wederom Procris; met welke ik het gaaren honde, om dat (volgens Apollodorus, 2 B.) Procris, de vrouw van Cefalus, (van welken boven, 269 pag. en ook in het 7 B. der Herschepp.) tot koning Minos haar toevlucht nemende, van hem tot byslapens toe bemind is geweest.

Vorders staat in het Latijn Idza conjux, te weeten de Creteesche vrouw (wegens den berg Ida; van welken, pag. 135) Plotis, of Procne. Doch indien gy hier Idza verduist Trejaan(sche, wegens den Frigiaanschen berg Ida (van welken 16 en 76 pag.) so sou het Kassandra komen sijn (siet 24 pag.) welken Agamemnon beminnende, Klitemnestra heeft laatenglijen. Maar evenwel hou ik het met het voorste uitleggen.

3. Alkmæon) Amphiloche frater in het Latijn; te weeten de soon van Amfiaraus, en broeder van Amfilochus. Siet 131 pag.

Deese, na de begaane moeder moord, krankzinnig sijnde (Propertius, 3 B. 4 D.) en begerende van die quale gesuiverd en hersteld te worden, begaf hy sich naar Fegesus; wiens dochter Alfsibea (Arfinoë segt Apollodorus, 3 B.) hy sijn moeders kropboot gaf, en met eenen trouwde. Doch naderhand, om ten vollen genesen te worden, tot Athelous komende, beminde terstond sijn dochter Kalliroë. Welke ook gemelde kropboot hem afeischende, keerde hy tot Alfsibea: als wanneer hy van de broeders van dese gehoonde is omgebracht; welke echter deese moorders, naderhand ook heeft gedood. Ovidius, 8 B. der Herschepp. Propertius, 1 B. 15 D. en bysonderlijk Apollodorus, ingemelde B.

4. Enone) Siet 21 pag. en elders.

5. Griekse) Oebalia in het Latijn, dat is, Spartaansche, wegens koning Ebalus. Siet 77 pag.

6. Tereus) Odrysius tyrannus in het Latijn. Siet boven, 190 pag.

7. Astynome) Siet den Inhoud van den derden Heliinnebr. te weeten van Briseis, 10 pag.

8. Calchas) Van welken wicshelaar, 245 pag.

N n

9. Vorst

9 den vorst van Scyros te ontvreemden, soo was ik waard
 10 dat mijn Therfites de kroon van 't hooft sprak. Na 't voe-
 11 ren van die taal, nam hij de schoone Brifeis tot troost
 van zijn voorig verlies aan Chrysesdogter: soo dat d'eerste
 door de tweede min verdreven wiert. Volg dan den trek

van Agamemnon, staat nieu vuir, op dat u minne-vlam
 twee-kluftig brande. Vraagt gij, waar verſe verſinapering
 te vinden is? Gaat door-lees mijn vrij-konſt, en neem u
 keur uit 't gros.

9. Vorst van Scyros) *Dit is in het Latijn niet te vinden. Scyros is een eilandeken, waar af geſproken is, 41 pag. in welke Theſis haar ſoon Achilles in vrouwegewand dee ſchmilt; gelijk, 222 pag. ſelf in print is verſeend: maar heet daarom Achilles de vorst van Scyros? met beter rechts is deeſen bynaam gegeven aan ſijn ſoon Pyrrhus (gelijk boven, 41 pag.) om dat hy op dat eiland van des konings dochter is ter wereld gebracht.*

10. Therfites) *Van deeſen kakelaar is geſproken, 147 pag.*

11. Brifeis) *Van welken in den aangerokkenen 3 Br. 10 pag.*

NEGENSE HOOFDSTUK.

Dat men by ſijn vrijſter ſich koel en afkeerig diend te houden.

Maar wilt gij mijn raat voor kragtig keuren, en ge-
 looven, dat u Apollo door mijnen mond iets
 heilsaams leert: Maakt, dat gij u koel houd bij u maeres,
 al float gij, om ſoote ſeggen, in ligten brand. Veinſt u
 fris, en krount niet dat ſij 't merkt; maar lagt, al ſtaan u
 de tranen op den dam. Ik laſt u niet de min ten eerſten af
 te breken, neen, ik ben ſoo ſtrengen rugt-meester niet.
 Maar veinſt dat gij niet en ſijt, en houd u of de buien
 al over-gewaait waten: ſoo ſult gij 'n der daat doen dat
 gij geveinſt had. Dikwjl heb ik, om 't drinken te ont-
 gaan, de ſlaper geſpeekt, en bevonden dat ik ſlaap-
 veinſende in ſlaap viel. 'K heb wel ſlaiken uitgeleggen,
 die, den vrijer ſpelende, in haar eige knip raakten. De
 min komt en gaat na 't aan en af-wennen. Die ſig kan ge-
 ſont veinſen, ſal geneſen ſijn. Laſt ſij u op de beſprooke
 tijt te komen; komt'er: vintge dan de deur voor 't hooft;
 ſtoor u niet. Paſt niet voor de deur te ſmeeken, of op de
 ſlor-ſtijl te vloeken, veel min op den harden drempel te
 blijven leggen. 'Sanderen daags wagt u beklag te doen,
 en eenig teeken van mis-noegen in 't aſngit te trekken.
 Soo haſt ſij merkt, dat gij ſlaauwer mint, ſal de gift van
 haar trotsheid neer-ſlaan: dien baar ſult gij mede uit mijn
 vrij-konſt trekken. Schoon gij voor hebt de min af te
 ſnijden, nog ſult gij dikwjl van deeſelve verrast wer-
 den. Een paart krijselt dikwjl, eer 't het gebit in den
 bek neemt. Heelt u ſtrecken, gij ſult vangen dat gij niet
 ſult ſchijnen te beloeren: want een vogel ſchuwt de net-
 ten, die te blik in 't oog vallen. Priſt haar ſoo niet, dat
 gij haar voert geeft tot u verſmading: maar ſtof en ſnork,
 om haar te doen ſlabbakken. Seat haar deuk open, al riep

ſij u in, ſlap voor-bij. Heeft ſij u een reiſen beſaamt,
 ſchiet haar op. 'T uit-harden valt ligt: ſoo 't u aan geen
 lijdszaamheid gebreekt, ſultge in 't kort blijſchap koonen
 genieten. Hoe! kan iemand mijn raad ſtraf noemen, daar
 ik genoegſaam de koppelaar ſpeelt? Want ik ſal mijn genees-
 middelen marigen, na den aet van de kranken. Zijn de
 ſiekten veelderhande, mijn raat ſal na den eis getempert
 werden. Eenige hebben vlees, dat qualijk met vlijmen
 wil geneſen: veele vinden baat bij ſap en kruideren. Sijt
 gij te mam-for, kont gij niet voort, en legt gij gevelegt
 onder de knien van de wrede min: maar telt niet tegen de
 wind in, ſet het liever voor-wind, en roeit voor ſtroom
 af. Dien minne-dorſt moegt geſſen, die u deerlik praama.
 'K geef hier den ruimen toom: drink vrij ſoo veel gij
 wilt, ja meer als gij ſwelgen kunt, dat u de vogt de keel
 uitloopt: en neem u wil van 't meſjen vrij ſoo lang gij
 wilt, en miſt her geduldig, als gij 't miſſen moet. Soekt
 een afkeer van u quaal te krijgen: tegenheit is ook een
 goet genees-middel. Blijft bij 't dier, al dogt gij, dat
 gij 't niet gebrek had; komt gij maar door 't overvloedig
 minne-plegen Venus-wigt moet een oorleeren aenſen, en
 ten huis uit jagen. De min, die de wan-trou queekt,
 plagt ook lange wortelen te ſchieten. Soekt gij die uit
 te wijden, mak de vrees uit 't hart. Die, uit vrees voor
 andere ſuoep-katers, ſijn vinkje ſoekt in ſijn kooi te hou-
 den, kan door de beſte genees-middelen niet wel geſont
 gemaakt werden. Een moeder, die twee ſonen heeft,
 heeft die 't lieſte, die ſij vrees, om dat hij in de krijg
 is, nooit te ſullen levend weder komen. Bij de heuvel-
 poort

1. Brand) *Het Latijn ſegt: Torreberis Aetna, gy midden in den Etna lagt te branden. Van den Aetna ſpreken wy, 104 pag.*

2. Vloeken) *Hoe de vryers de deuren, poſten, hengſels en ſmitboomen vleiden, af ſonnwilen uitſchol- den en vervuloeken; en hoe ſy des nachts in de ſtoepen de wacht hielden, om de medevryers van het huis af te keeren; van alle dit is al geſproken, 123 en 239 pag.*

3. Heuvelpoort) *Collina geheeten by de Latijnsche ſchrijvers; ſtaande aan de via ſalaria, ſout-weg; van welken, bekalven Felus, en Varro, Plinius, 31 B. 7 H.*

Onſrent deeſe poort, by den Eere-tempel, heeft Annibal durven rijden, de ſtad Romm beſchouwen, en eenſchicht over de muiren drijven. Livius, 26 B. 10 H. Plinius. 34 B. 6 H.

4. Ve-

4 poort staat de heilige Venus-tempel, die de naam trok na den hoogen berg Eryx. Daar in hebt gij een vergeet-minne-god, die de harten geneest, en kout water op zijn fakels giet. Die God wert aan-geloopt van jongelingen, en deerns, die te lijdig op 't barre man-volk zijn verlingert, om de min te mogen uit den sin setten. Deseelve God (sonder dat ik weet, of 't de Min-god of een droom was: maar ik geloof, dat het droom was) sprak mij dus aan: *O Naso, dit de hemmerige min den eers aanpreekt; dan weer af-klap, voegt desen raad nog bij u voorschrift. Laat yder minnaar scherp letten op zijn qualen: hij sal 't minnen de schop geven. De Min-god trefst alle min of meer bij. Dischrikt voor 't schuilt en instreft vorderen op de haast aanstaande verschijndagen, mag weeten om de hoest-fijn, die hij om harens wil op nam. Die een strafte vader heeft, al gaat hem de rest voor de*

wind, moet de strafheid van zijn vader voor oogen houden. Een schraal man, die heerlijk met een rijk wijf gebengelt is, moet sig inbeelden, dat sij tot zijn ramp geboren is. Die een vrugbaren wijn-berg heeft, moet kommerlijk kooften, of zijn druif-bloessem niet verwient en verdort staas. Die een schip uit zee waegt, moet alrijt baveest zijn voor onweer, klip en steenstranden. Dese moet bekommert zijn voor zijn soon, die de krijg volgt; gens voor zijn bebare degtter: en wie vint niet honderd oorsaken van droefheid? Om a Heelen te kunnen haten, Paris, hadt gij 't oog moeten slaan op u broeders lyken. Hij had nog meer te seggen; maar met mijn droom verdween 't vriendlijk welen van 't wigt, soo 't anders droomen was. Wat raat nu? mijn stier-man schiet mij op, soo dat ik genootfaakt ben in 't wilt te stieren.

4. Venus rempel) Van welken boven, 106 pag.

5. Verschijndagen) Het Latijn segt: qui timet puteal, Ianum & kalendas.

De Puteal was een gerichteplaats te Rome, ontrent de praalpoort van Fabius (overheerder der Suvoyers) op de Heilige weg; alwaar niet alleen de renteniers en woekeraars het haare rechtstelijk quamen eiffchen; maar alwaar ook de prator, of schout, rechtpleegde. Horatius, 1 B. 6 Berisfd.

Het word ook dat van Libo geheeten. Horatius, 1 B. 19 Br. welke het selve hoefs opgericht; gelijk men het derhalven ook siet afgebeeld, by Fulv. Ursinus, opeen penning van het stamhuis der Scribonien.

Wat Janus aangaat; men weete het te Rome de gewoonte geweest te zijn, dat de schuldeiffchers de schuldennaaren voor het rechts ripen, en het haare wedereiffchten, tegens de nieuwe maan, of den oersten dag van ieder maand, welke dag; gelijk die hier snel en schielijk, so word sy by Horatius (1 B. 3 Berisfd.) voor een geldelooften bedroefd gehoeten.

Alwaaron, by Aristofanes (in zijn Nevelen, 2 Bedr. 1 Ton.) sekere schuldenaar; sijne schuldeiffchers vresende, poogd door een Theffalische beks de maan uit den hemel te haalen en op te snuiten, om dus de dag van betaalinge met de nieuwe maan voor alrijd te doen achter blijven.

Beloeftde en goedhertige schuldeiffchers evenwel waaren te Rome wel gewoon tot aan den Idus, of 15 dag des maands te wachten. Horatius, in de 2 Toefang.

6. Broeders) Aangefien Priamus, behalven Hekuba, verscheidene bywifven heeft gehad, so is hy ook de vader van 50 kinderen, soo soonen als dochteren, geweest. Virgilius, 2 B. van den En.

Onder welke de voornaamste soonen waaren, Hektor, Paris, Polites, Laokoon, Helenus, Deifobus, Troilus, Polydorus, Eriks, enz. ten deele in het beleg en verwoefing van Troje gesneuveld; ten deele elders buisen's lands verongelukt. Siet het Register op het einde van dit werk. En dochteren, Kassandra, Polixena, Iliome, Kreüsa, Laodice, enz. van welke alle hier en daar in deese Aanteekeningen werd gewag gemaakt.

7. Stierman) Palinurus in het Latijn; alwaar reden-konstelijk het bysondere voor het algemeene word gesteld. Sie dus Tifis ook genoemen, 28 pag.

Palinurus is geweest de stierman van het voornaamste schip van de Troiaansche vloot, onder den omfwerenden Eneas; by seker toeval van het scheepsröer afgesmeeten en in zee geworpen; eindelijk, na een sukkeling van drie dagen, wel aan land geraakt in Italien, ontrent de steden Velia en Postus: doch aldaar van de strandloopers gevat; omgebrachte, en weder in zee geworpen.

Doch als die van Velia, wegens deese moord, van den hemel een sterfte was toegesonden, so hebben sy, volgens de godspreek, hem op een voorberg, in een geheiligd bosch, een eeregraf opgericht; terwijl de berg naar hem Palinurus werd genoemd. Virgilius, 5 en 6 B. van den En.

THIENDE HOOFDSTUK.

Dat een krankfinnig minnaar alle eenzaamheid moet schuwen.

Al wie mint, moet d'eenzaamheid schuwen als de pest. Waar sluipst gij heen? onder 't volk konage veiliger sijn. U dient geen verburge treur-boek (want d'eenzaam-

heit vermoerdert de deldriftigheid) maar bij 't volk sult gij best en verligting vinden. In u eenzaamheid sult gij treuren, en u de gedaante van u matres soo klaar verbeelden, of sij zelfs

selfs voor u stont. Dus is de nacht naarder als den dag, om datmen dan onder 't volk de dagelijkse verquikking mist. Schuwt geen aanspraak, hout u deur niet geslooten, en huil niet deerlijk in boeken en winkels. Hebt alijt een getrou speciaal tot u vertroosting. Uit die vriendschap sult gij veel dienst konnen trekken. Wat was d'oorzaak van Fillis uitsluitingheid, anders als d'eensame boschagie? Gewis deedt haar de doodt 't schuwen van geselschap. Sij rinkte daar heen, als 't wijn-papin-gefnor op 't driejarig wijn feest gewoon is, met hangende vlegten. Dan keek sij eens soo ver in zee als sij kost, dan lag sij maf op 't sandig strand ter neder, en riep voor een doof mans deur: o trouloose Demosoon! uitende haar wec-klagt met hikken en snikken. Daar was sekere smalle en

lange laan, over-schaduwte met lommier, waar door sij dikwijf plagt na 't strand te gaan. 'T was de negende reis dat d'ellendige doos onder weeg was, en seide: siet toe wat gij doet, staande, besturven als een doode, 't gesigt op haar gordel, en de takken. Dan stont sij in beraat, dan gruwelde sij voor haar opstet, tot dat sij met bevede vingers voor 't leest het hoofd in den gordel-strop stak, en sig selve verhing. Doen wilde ik wel, Fillis, Tracier dier, dat gij niet alleen geweest waart, soo had 't geboomt mer 't afschudden van sijn loof u ongeval niet betreurt. Spiegelt u aan Fillis. Schuwt al te eensame plaatsfen, gij man-volk die van deerns, en deerns die van mannen sijt gehooht.

1. Speciaal) Pylades in het Latijn; van welken boesemvriend, 147 pag.
2. Fillis) Siet deese wanhoopige minnaares beschreven en afgebeeld, in den tweeden Br. der treur-hel-dinnen, 5 pag.
3. Wijnpaapin gefnor) Bacchus eerende, en sijn feest-dag vierende. Bacchus word hier in het Latijn Edonus toegenaamd, wegens de berg Edon, geliege in Thracie, of in Macedonien op de grenzen van Thracie. Plinius, 4 B. 11 H. na welke ook de wijnpaapinnen Edonides worden genoemd. Ovidius, 11 B. der Hersehepp. Propertius, 1 B. 3 D. en Lukanus, 1 B. van den Farf. eindelijk, wegens guure winden en sneeuw-jagt, gewagen van die berg, Virgilius, 12 B. van den En. Statius, en andere.
4. Driejarig) Om het derde jaar gehouden en gevierd. Servius, over het 4 B. van den En. van eenige geheeten Orgia, *ἡ τῶν ὅρων*; van de bergen (te weten Citheron, Mimas, Hemus, Rhodope, enz.) op welke die plechtigheden gemeenlijk geschieden: of *τῶν τριῶν*; wegens het geraas en gedruis der priesterinnen. Servius, over het 4 B. van den En. Worden anders geheeten Bacchanalia, Dionysia, en ook Orphica; omdat se, in Thracie, allereerst van Orfeus sijn ingevoerd. Diodorus, 1 B. 23 H. Ovidius, 12 B. der Herfch. Siet vorders van deese Orgia Strabo, 10 B. Virgilius, 4 B. der Landged. Propertius, 3 B. 1 D. behalven Katullus, Statius, Juvenalis, Klaudianus, en verscheidene andere.
5. Verhing) Sich hebbende verhangen, veranderde sy in een amandelboom; doch sonder bladeren. Maar Demosoon wederkerende, en deesen boom vol medelijden omhelsende, soo heeft de boom, haares minnaars lichaam voelende, terstond bladeren uitsgeschooten. Hyginus, in de 59, hoewel van deese seer verschillende, Vertell.
6. Thracier) Sithonis in het Latijn; de reden is aangesekend, 6 pag.

ELFDE HOOFDSTUK.

Dat men het besmettelijk geselschap der verliefde diend te mijden.

Seker vrijer schikte sig na den eis van mijn les, en was bijna vaa sijn minsekre genesen: maar soo haast hij weer onder 't geselschap van vrijers quam, stormte hij in; en de min wiert soo heftig als te voore. Mint gij tegen de borst, maakt dat gij quaar geselschap mijdt: want daar door lijdt selfs 't vee hinder. Terwijl iemant 't leep van een traan-oog siet, werd hij selfs ook leep. Veel dingen besmetten de lighamen, daar sij langs heen passeeren. Dikwijf sijpt 't water doordrooge akkeren, uit rivieren die daar langs stroomen. Soo bekruipt u de min heimelijk, soo gij 't geselschap van vrijers niet en schout; en daar toe sijn wij alle-een spitsvindig volkje. Nog een ander was reets genesen; maar 't bij honk blijven kradde de wond weer op: want hij kost 't ontmoeten van sijn matres niet door-staan. Sijn week lij-tecken brak weer

op, en mijn genees-middelen werkten niet na wens. Als 't buurmans huis aan kolen staat, kont gij 't vuur niet wel van 't uwe weeren. 't Is dienstig sig van honk te maken. Gaat niet meer spansseeren in de wandelbaan, daar gij plagt, en snij de vrijer-pligten af die gij gewent sijt waar te nemen. Wat baat kontge vinden, als gij, reets lam, door 't aanschouwen weer ontfcekt? Gij moet, soo gij kont, in een ander oort gaan verhuifen: want 't is moeilijk honger bij een volle tafel, en dorst te lijden daar 't aan geen nat gebreekt. Een stier is niet wel te houden, die een vaars in 't oog kreeg: een spring-sieken hengst beruunkit alijt de meer die hij siet. Als gij dit al sult nagekomen sijn, moet gij letten, dat het, om u haven te beseilen, niet genoeg is u lief te verlaten; maar seg sufter, moeder, minne, die kennis van u saken heeft, en

en die vorder vrentschap met u matres honden, adieu. Schuw u juffers knaap, en laat het u muts hooren, als haar kameniertje met tranen op de wangen ootmoedig uir haar juffers naam een gemaakte groet komt doen. Wagru ook te vragen, al wist gij't gaarn, hoe sij't al maakt: kropt het in: 't swijgen sal u winst bieden. Van gelijke moet gij doen, die reden geeft van't staken van u min, en veel ophaalt't geen dient tot beklag over u matres: smoor u klagen; gij kont soo beter wraak nemen met swijgen, op dat sij allengs uit u hart glippe. Nog had ik liever, dat

gij sweegt, als dat gij segt, dat gij uit't minnen gescheiden zijt. Die aan te veel volks segt, ik vrij niet meer, die vrijdt. Maar't vuir wert sekerder allengs gedooft, als schielijk gesmoort. Slabbak allengs, dan sult gij seker gaan. Een ruis-beek plagt hobbeliger neer te storten, als een gestadige stroom: maar dese stroomt eeuwig, gene voor een korten tijt. Laat de min glippen dat gij't niet gewaar wert, allengs verijdelen, en kruipende te met ontsnappen.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

Dat men evenwel met geen vyandschap van zijn vrijster moet scheiden.

Maar, 't was een schelm-stuk, een vrijster schielijk te haten, die gij paste voore lief had: sulke minne-kappen past woeste beesten. Niet veel werks van haar te maken is spuls genoeg. Die min door schielijk misnoegen af snijdt, die mint, of wert beswaarlijk van zijn elende ontlaf. Niet schandelijker, als dat een jong paar getrouwen malkander dadelijk in't hair sit. Sulke hair-reenen kan Venus ook niet voor goet keuren. Dikwijl klaagt men't vrou-volk aan, dat men mint. Daar geen krakkeel tusschen beide valt, swerft de liefde los haars weegs in't wilt. ¹ 'K stont eens bij een jongeling, wiens wijf in een rosbaar sat, die hij sel bevuilbekte, en dreigementen nat't hooft wierp. Nu gereet staande om haar voor de vierfchaar te vorderen, sprak hij: laat sij uit de rosbaar komen. Soo heeft quam sij niet voor den dag, en sag Jan zijn wijf niet, ² of hij was stom. Zijn dreigen met beide pleit-beschei-

den slabbakten: hij viel haar om den hals, en sprak: gij wint het pleit. ³ 'T is wijsler en gevoeglijker met vreedte te scheiden, als 't huwelijk met pleiten schielijk af te breken. Hebt gij haar iets vereert, segt, dat sij vrij houdt 't geen sij heeft, sonder moeite te maken: want geringe schade veroorzaakt dikwijl groot profijt. Komtge bij geval malkander te gemoet, past dan sulks't geweer te gebruiken dat ik u gaf. Nu hebt gij geweer van doen: wilt gij een helt zijn, hier moet gij plukkharen: hier valt een Penthesilea te vermeersteren. Nu moet u te voore komen u vrij-genoort, dien harden drempel, en alle de eeden die sij valslijk swoer. Krul't hair niet, schik't gewaat niet in lijn plooi, om haar te gaan te besoecken. Weg met dien quik: die strekt om een dierte behagen, daar gij niet mee te schaffen hebt. ⁴ Maakt nu, dat gij haar hooft gelijk een van't gemeen gros. ⁵

1. Venus) Appias in het Latijn; om dat sy, te weeten de Teelfter, haaren tempel had op de merkt van Julius Caesar, alwaar de waterleidingen waaren van Appianus Klandius de Blinde. Siet van deese waterleidingen, 202 pag. en van den tempel van Venus de Teelfter, 132 pag.

2. Rosbaar) Siet het geene is aangereekend, 216 pag.

3. Pleitbescheiden) Tabellaz in het Latijn; aangesien sy (gelijk 54 pag. en elders is aangeteekend) schreven op vierkante tafereelen en borden: doch Valentijn sondigd, als hy duplices overset beide; want sy waaren dubbeld, ja sommwijlen drie, vier, en meermalen verdubbeld; ten eenemaal gelijk onse tafelboekjes van leien of schalien, die gemeenlijk met een vierkante lijst sijn gesloten en verskerd. Siet het aangeteekende, 133 pag. en daarenboven Martialis, 14 B. 4 en 6 D.

4. Penthesilea) Van welke 246 pag.

5. Plooi). Het Latijn spreekt van dentoga en haar sinus; siet het aangeteekende, 217 pag.

DERTIENDE HOOFDSTUK.

Dat men het ergste moet denken, niets gelooven, en altijd swijgen.

Maar wat u pogen meest hindert, sal ik vertrekken; en sijn daer van de proef in sij selve nemen. Wij staken't minnen traag, om dat wij hopen, dat wij bemint werden. Terwijl wij ijder in ons selve behagen scheppen, gelooven wij ligtelijk, dat wij aan anderen behaaglijk sijn. Wilt gij wijs sijn, geloof geen quik-praat (want wat is'er bedrieglijker als die) nog eeden, hoe dier die gezwore werden. Ontiet u ook niet om't schreien van u matres:

dat volkje heeft d'oogwleeren schreien. 'T hart van minnaars wert door alderhande kunsjes getornt, gelijk een klip, die de baren van alle kanten bestormen. Geeft haar ook geen reden te kennen, waarom gij liever ontpaart waart: openbaar u smert niet; maar kreun vrij als sij't niet en siet. Vrijf haar haar seilen niet onder de neus, op dat sij die niet wederlegge: want dan soud gij haar sels gelijk geven, en bekennen, dat haar saak regtvardiger was als d'uw. Een

N 3

swij-

swijger staat vast in zijn schoenen : die zijn vrijster veel schande verwijt , vergt haar tot goet maken. Ik sou mij niet willen verftouten , gelijk Ulyfles , u dollen minpijlen en blakende toorts mors in 't water te koelen. Ook fal ik 't minne-wigt de roode wicken niet korten , nog zijn godliken boog ontfpannen. Ik rade u maar als een vriend : volg 's digters raad : en verfchijn mij , heilant Febus , gelijk gij doet , met gunst en segen. Febus komt te voorfchijn : 'k heb zijn lier-toon en 't gerammel van zijn pijl-koker gehoord. Ik ken dien God aan zijn merk-teekenen [toe-

rufting] Febus komt te voorfchijn. Monfter Laconier purper bij Tyrif fulp , 't fal geweldig af-vallen. Vergelijkt ook u diertjens bij fchoonder , foom fult gij ijder minnagen in d'uwe hebben. Paris hadden Juno en Pallas wel fchoon konnen fchijnen , maar die vielen , tegen Venus gemonftert , af. Schoonheid moet gij niet alleen tegen een ftellen , maar ook feden en konft-geefligheid ; is flegts u oordeel door u min niet verbaftert. 'T geen ik vorder fingen fal , is gering ; dan dit gezing middel heeft 'er vele , en onder anderen mij felfs , grooten baat gegeven.

1. Ulyfles) *Dulichius in het Latijn. Siet 4 pag.*
2. Heiland) *Van Apollo , als uitrunder van de Geneeskonft , is gefproken , 25 pag.*
3. Liertoon ... Pijlkoeker) *Van Apollo , als oppergesaghebber in de Sanghuf , en zo gelijk als Schuster , is gefproken , 105 pag.*
4. Lakonier) *Het Latijn baald zijn bywoord niet in het algemeen van Lakonien , maar byzonderlijk van Amykle , een ftad van dit landfchap ; gelijk aangewezen is , 40 pag.*
5. Tyrif) *Van het Tyrifch purper is aangetekend , 35 pag. alwaar van Herkules word gefproken , en 64 pag.*

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

Dat men brieven , beelden , en andere gedachteniffen van fijn vrijster moet vernietigen.

Wagt u de minne-brieven van u liefweer te overlezen : want 't herkuwen van dat fceem-fchrift beweegt felfs ftantvafte gemoederen. Stook al die prullen , fchoon tegen 't hart , op 't vuir , en segt : dat 's , hoop ik , 't laafte vuir van Ritfarts minne-brant. Gelijk Althea haar foon in fijn af-wefen door fijn noot-lot-fok verbrandde , foom bedooft moet gij met die trouwlofe brief taal viflorij branden. Kan 't over u hart , maakt u ook haar waffe afbeeltfel quijt. Waarom wert gij door een ftom beelt verrukt door dat middel is Laodamia aan haar doot gekomen. Plaafsen konnen ook dikwijf hinder doen. Schuw de plaafen , daar gij met haar deden had : want die konnen u fmert veroorfaken. Daar foud gij seggen : hier was fij , daar lag fij , in die kamer fleepen wij , hier koelden wij onfe geilheid. 'T herdenken fterkte de min , en vlijmt de wonst op nieus datfe bloedt. Een geringe oorfaak hindert weeke baten. Raakt vuir , dat bij-na verfmoot legt , met fwavel-flok , 't fal weer op-vlammen , en van klein een groot vuir werden. Soud fal u minne-vonk weer op-vlammen , indien gij niet en mijdte al wat dient tot weder aantoken van de min. De griekfe vloothad wel mogen willen , datfe de kasp van Kafare , en 't vuir-baken van den ouden Nauplius , die 't hart fceer van fijn foons [Palamedes] dood week-

1. Althea) *Theftias in het Latijn ; fiende fy de dochter van Theftius. Siet het goem van doefo wroede moeder is aangetekend , 12 en 49 pag. en daar en boven het 8 B. der Herfchepp. van onfen Dichter.*
 2. Laodamia) *Sie van deeforampfalige minnaares , de 13 Heliannobr. doch byfonderlijk van het waffe beeld haares mans , 69 pag.*
 3. Griekfche) *Argolicz of Argolides in het Latijn , wgens de ftad Argos ; van welke , 72 pag.*
 4. Kafare) *Een hooge berg op het eiland Eubia , fiende naar den Hellofpon ; aan wiens voet de vaard fceer gevaarlijk , en eenemaal , wegens de veelheid der klippen , ontoegankelijk is. Ovidius , 14 B. der Herfchepp. Seneka , in Agamemn. 3 Bedr. 1 Ton. Silius , 14 B. Statius , 7 B. behalven Euripides , in Helene ; Pakuvius , Virgilius , enz.*
 5. Nauplius) *Koning van Eubea , en vnder van Palamedes ; Welke , Ulyfles , door fekere trek , made een oorlog naar Trejan fleepende , foderd goduwig vandiem door-trapten fchak is belangd , en eindelyk verradelijch aangeklaagd. Waar op by van de Griekfche krijsraad eenpaarig is ter dood verweefen ; en daar op verftond van de krijsftieden gefteenigd.*
- Nauplius , fijn vader , di fcheemftuk verftaande , liep ganfch Griekenland door , en vervoerde de jonge vrouwen van de afwefende vorften , tot boelagie en overfpeel ; om by die gelegenheid beroertens , opftand , en inlandfche oorlogen te verwekken. Daarvoren wachtte hy de zegepraalende Grieken in , onftelde op be-vengemelde berg een vuurbaak. De Griekfche vloot ondertuffchen , midden op zee , by nacht , door een gevaarlijk omweer aangetaft , liep op dit licht aan ; teweeten van erger tot erger. Want hier wierden haare fchee-*

- waecke, gemijde had. Een voorſigtig ſtierman ſiet een ſteen van 't hart, als hij gevaarlijke klippen voor geſeilt is. Maar ſchuwt gij plaaten, daar gij 't meeste vermaak plagt te vinden. Schuwt die als blinde en ſcherpe klippen, als ſlok en braak-agtige draai-kolken. Daar ſijn leſſen, die niet wel iemand kunnen werden aan-gedwongen, maar juist bijgeval geleent, plegen dienſt te doen. Had Fedra haal geweest, Neptunia had ſijn neef Hippolytus verſchoont gehad, en niet ſijn zee-ſtier de roſſen niet op den hof geſaagt. Had Paſifaë ſee rijk niet geweest, ſij had ſee onbeſuift niet gemint. De broetdronke min wert door rijkdom gequeekt. Wat was de rede, dat geen vrijer op Hecale, geen deern op Iris verſorte? gewis, om dat deſe behoefſtig, geen arm was. Een kalis heeft niet om ſijn min te vooden: maar ogter is deſen raat ſee veel ſchats niet want, dat gy daaron ſoud willen veranderen.

ſchepen of door de draaikolken ingeſlokt, of van de klippen vermorſeld. Seneca, in Agamem. op de gemelde pl. Propertius, 4 B. 1 D. Virgilius, 11 B. van den En. enz.

Deſe Nauplius ontmoet ons (volgens het gevoelen der Geleerden) by Goltzius op het 5 Taf. van Gricheal. op een Penning van de ſtad Eurotium. met een brandende lamp in ſijn hand, ſtaande op een rots, en gelijk als in zee ſtaande.

Siet ondersuſſchen van des ſoms valſche beſchuldiging en onnoſels woord, Virgilius, 2 B. van den En. Ovidius, 13 B. der Herſchepp. Dictis, de Kretenſer, 2 B. Dares de Frygiat, in het B. van Trojes ondergaag. Philostratus, in Palamed. en in Apollon. van Thiana: behalven het onvergelykelyke treuſpel van onſen Nederlandſchen Sofokles en onſer aller Dichteren (krenpele Rymertjes en raapende Lapidicters niet uitgeſonderd) lichtende noorderſtar, J. V. VONDEL.

6. Klippen) Nifxis in het Latijn 3, te weeten de rots Minoa, makende den haven van de ſtad Niſa, ontrent de klippen van Sciron. Strabo, 9 B. Van de ſtad, of liever Megariſche haven, Niſa, is gewag gemaakt, 237 pag. gelijk van Sciron, en de ſteenklippen naar hem genoemd, 7 pag.

Eenige meenen dat hier door Nifxis, Scilla, de ſteenklip in de zee van Sicilien (van welke, 63 pag.) word verſtaan: maar deſe lieden ſmelten twee Scilla's, en haare geſtaltverwiſſelingen, onder een; aangeſien Scilla, de dochter van eenen Forkus, in een klip is verſchept, gelijk, 63 pag. is aangeweſen; terwijl Scylla, de dochter van koning Niſus (van welke 189 pag.) in een vogel is hervormd.

7. Blinde) Syrtis ſegt het Latijn; doch dit ſijn geen blinde en ſcherpe klippen, gelijk Valentijn verraudd; maar ſandplaat en droogtens ontrent den Afrikaanſchen kuſt geweest. Siet 152 pag.

8. Scherpe klippen) Acroceraunia in het Latijn; te weeten een ſeer hoog gebergte van Epirus; gelijk wyſſegen, 152 pag. gemelde Valentijn ſprekt, in ſijn vertaalinge alleenlijk van klippen, die mogelijk aan de voet van deſen wiſteekenden voorberg hebbengeweeſt.

8. Draaikolken) Charybdis in het Latijn; van welke draaikolk meermalen, als 63 pag. en elders.

9. Fedra) Van Fedra en Hippolytus gewaagd de 4 Heldennebr. doch ſiet van ſijn omkoornen, 103 pag.

10. Zeeſtier) Andere noemen het een zee-kalf. Siet Euripides, in ſijn Gekroonde Hippolyt. en ſijn vertaaler, of liever navolger, Seneca, enz.

11. Paſifaë) Gnoſſis in het Latijn, wegens de ſtad Gnoſſos; waar af 17 pag. Van Paſifaë's onbeſuifte liefde is geſproken onder andere, 210 pag.

12. Hecale) Een gebrekkelyk en behoefſtig oud berje, door den dichter Kallimachus kenbaar en beroemd gemaakt; om dat ſy Theſeus, noch een jongeling ſijnde, had geherbergd en huysveſtinge gegeven. Apulejus, 1 B. der Herſchepp. Plutarchus, in Theſ. de kanttakenaar van het Griekſche Bloemh. Petronius, Suidas, enz.

13. Iruſ) Een byloper van de vryers der kniſſche Penelope; doch ſo behoefſtig, dat ſijn armoede ſelf naderhand tot een ſprekwoord is geworden. Ovidius, 4 B. der Klaagd. heette ook Arneus, en is van Ulyſſes met een vuyſtſlag gedood. Homerus, 18 B. der Dooling. van ſijn dochter gedenkt Stefanus, in ſijn Stedeb. by het wordeken, Hellas.

VYFTIENDE HOOFDSTUK.

Dat men geen minneryen op de ſchouburg moet gaan booren, noch geen minnedichten leeſen.

Agt die nog na ſoo veel te pijnig want, dat gij uir de | de minne-ſiektie is geneſen. 't dijt ſpel, ſumie, hier, ſchouburgen blyſt, te ad u hart 't eenemaal van | ſing, en gedruuet d'arm gebanden te demaet, ont- 1

1. Armgebaarden) Van het bewegen der armen in het danſſen der nelenden is geſproken, 234 pag.

2. Kal-

senuwt de gemoederen. Daar werden gedurig minnaars door dansende personagien vertoont: daar leert de kammer-speler na de konst wat u nut te doen en te wagten staat. 'Ksal't tegen de borst seggen; leest geen minnedigten. 'K verbiede u zelfs mijn dardeldigt in de hand te nemen. Schuwt Kallimachus en Filetas: dat zijn Venus-jankers die hinderen. Mij sleep gewis Saffo de vrij-tong: Anacreon schaaftde mijn vrijer leden. Wie heeft ooit de digten van Tibullus, of Propertius, wiens geheele werk alleen van Cynthia galmt, onverweegert geselen? Wie kan, na't lesen van Gallus, boers en heel blijven? Iets diergelijks sult gij ook in mijn digten vinden. Maar, soo anders Apollo, den stier-man van dit schip, zijn digter niet bedriegt, moet gij weten, dat een mede-vrijer de voornaamste oorzaak van onse quaalis. Droomt, wilt gij wijs zijn, van geen vrij-genoot; maar beelt u vast in, dat sij alleen slaapt. Orestes liefde zijn Hermione te vuriger, om dat sij met een ander vrijer begoft te doen te hebben. Wat porde u tot quijnen, Menelaus? Gij trokt sonder wijf na Creta, en kost slaau-lievende lang van u Helene blijven: maar sedert Paris die ontschaakte, kost gij haar eerst niet missen, en brandde van liefde, om datge een vrij-genoot vout. Dit beschreide Achilles ook in zijn onttrokke Briseis, om dat die in Agamemnon's armen raakte. Hy schreide ook niet vergeefs: gelooft mij, dat Atreus soen deed, 't geen hij, om boerse lomphheid te ontgaan, niet nalaten kost. Gewis, ik sou 't selve gedaan hebben, al ben ik niet wijser al hij. Dit was de beste vrugt van nijdigheid. Want, schoon hij bij zijn rijks-staf swoer, dat hij Briseis nooit gedeelt had, wist hij wel; dat zijn scepter geen Goden waren. Gaven de Goden, dat gij de deur van u verlate matres kost voor-bij gaan, en de voeten in u goet voornemen niet besweeken! Dit sult gy kunnen doen, staat gij maar stijf op u voor-nemen: nu moet gij door-steken, en 't ros de spoor geven. Beelt u in, dat haar huis een lok-nest is, daar lotos-ceters en meer-minnen nestelen. Roeit onder't seil die kaap voor-bij. Nog wijde ik wel, dat gij u vrij-genoot, waar op gij in't eerst te sel gebeten waart, niet langer voor u vijand hield. Groet hem ten minste, al haat gy hem nog: kont gij hem, als een vriend, kussen, dan sult gij genesen zijn.

2. Kallimachus) *Wy spreken van deesen dichter*, 137 pag.

3. Filetas) *Siet van deesen dichter*, 259 pag.

4. Saffo) *Van welke de 21 Heldinnebr.* 103 pag. en ook elders.

5. Anacreon) *Van welke*, 259 pag.

6. Tibullus) *Siet* 137 en 183 pag.

7. Propertius) *Van welken elders.*

8. Gallus) *Siet* 138 en 185 pag.

9. Hermione) *Van welke de 8 Heldinnebr.* 38 pag.

10. Krete) *Van het reizen van Menelaus naar het eiland Krete*, spreekt de 16 Heldinnebr. 85 pag.

11. Briseis) *Siet de 3 Heldinnebr.* 10 pag. en elders.

12. Agamemnon's) *Plisthenius vir in bes Lasijn; wegens Plisthenes, soen van Pelops en Hippodamia. Deese, in zijn jonge jaaren overlijdende, gaf zijn kinderen, Agamemnon en Menelaus, over aan Atreus zijn broeder; die de selve als de zijne aannam en opvoedde; so dat se ook meerendeels zijn kinderen worden genoemd.* Apollodorus 3 B, en andere.

13. Lotos-ceters) *Dat het eeren van het gewas lotos een verzetelheid van alles bybrengt, is aangegevend*, 109 pag. doch siet ook Plinius, 13 B. 17 H. behalven Strabo, Lucianus, enz. by meergenoemde Alcicatus, onder zijn 114 Sinneb..

14. Meerminnen) *Neen, meester Valentijn, Sirenes zijn geen sins meerminnen, hoewel sy gemeenlijk so geheeten worden.* Siet 189 pag.

SESTIENDE en LAATSTE HOOFDSTUK.

Dat men ook moet mijden alle spijsen, die het bloed kunnen ontsieken, en geilheid aanbrengen.

Kom, ik sal u ook kost voor-schrijven die gij nuttigen en schuwen moet, om allen t'halven mijn genees- konst in't werk te stellen. Apulicr, Lybier, en Megaron-fer bollen sullen u schadelijk zijn. Niet min moet gij schuwen

1. Apulicr) *Daunius noemd hem het Lasijn, wegens Daunus, koning van Apulien, grootvader van Turnus; te weten de soen van Daunus de tweede, en Venilia, sufter van Amata, koninginne van Latium, vrouw van Latinus.* Virgilius, 10 en volgende B. van En.

Vorders is Apulien een deel van Italien oostwaard; gedeeld in Apulia Daunia; heden geheeten Kapitana;

4 wen de geïmakende rakker, en al wat min queeken kan.
Nutter kont gij eeten wijn-ruit, die 't gesigt verklaart, en
5 al wat de min kan krenken. Vrasgt gij, wat ik u aangaande
de wijn voor-schrijf? 'K sal 't u korter verklaren, als gij
verwagt. De wijn ontsteekt de min: indien die niet soo
overvloedig gefwolgen wert, dat gij smoor-dronken sijt.
De wind blaast het vuur aan, de wint verblaast het vuur.

Een koeltje vergroot, een storm verteert de vlam. Weest
of nooit dronken, of soo bestooven, dat gij op geen
minnen denkt: die pas beschonken is, lijd gevaar. Dit
werk heb ik volwrogt: bekrans mijn matschip: 'k heb de
haven befeit, daar op 't gemunt was. Bid dan man
en wijf, die door mijn raad geneesen sijt, voor u digt-
arts.

nata; en in *Apulia; Peuceia*; he den terra di Barri genoemd. Plinius, 3 B. 2 H. vermaard wegens haare schaaaprijk-
heid en sijne wol. Cicero, in de 3 Red. tegens Katilin. Martalis, 8 B. 28 D. en 14 B. 155 D. doch haare in-
woonders, alle veehoeders, noemd men ruw, woest, ongemanierd. Plautus, in den Krygsman, 2 Bedr. 1 Ton.

2. Lybier) Van haare bollen, gelijk ook vande van *Apulien*, hoewel van een mindere waarde, schrijft
Plinius, 16 B. 5 H.

3. Megarenser) Van *Megara*, en de bollen ontrent dese stad wassende, is gesproken, 237 pag.

4. Wijnruit) Plinius gesnygd (20 B. 23 H.) dat dit kruid het gesicht ophelderd en scherper maakt; so
das het deswegen van de schilders en beeldhouwers word gebruikt.

Doch hy meend ook dat het de voortteeling hinderd, het dertel droomen belst, en het weglaojen van
het prikkelend teelsaas op een geile verbeeldinge (siet hier af Lukretius, 4 B.) doet ophouden.

5. Wijn) *Bacchi munus* in het Latijn. Siet 67, 156 pag. en elders. Aangesien vader Bacchus het voors-
planten van den wijnstok, en daar op het uitpersen van den druif, nevens het bereiden van de wijn
heeft uitgevonden, en den rampzaligen sterfeling (om sommijlen met de selve sijn bekrompen hers wat
ruymt te geven, en hem dus te vervuolijken) medegedeeld. Diodorus, 3 B. 62 en volgende H. Nonnus, enz.

E I N D E.

132. *Scipio*

137. *Scipio* *Scipio* *Scipio* *Scipio*

161. *Scipio* *Scipio* *Scipio*

163. *Scipio* *Scipio* *Scipio*

